HODINKA ANTAL

Ruszin-Magyar Igetár

Антоній Годинка

Русинсько-мадярськый словарь глаголув

ГЛАГОЛНИЦЯ.

(Сбирка всѣхъ глаголовъ пуд-карпатсько-русинського языка).

Ruszin-magyar igetár.

Собравъ, упорядивъ и передословіє написавъ

с. ТОНІЙ - РОМАНУВЪ.

С. р. н.

А выдати выдавъ
п. Юлій Фелдешій книговыдаватель
въ
Ужгородѣ. 1922.

HODINKA ANTAL

Ruszin-Magyar Igetár

Антоній Годинка

Русинсько-мадярськый словарь глаголув

Kiadásra előkészítette, szerkesztette:
Udvari István

Az előszót írta: Cselényi István Gábor
Kiadja a Görögkatolikus Hittudományi Főiskola
Szedte a Gprint IRODA Nyíregyházán
ISBN 963 04 1181 4
HU ISSN 0865 2767

Nyíregyháza, 1991.

Tartalomjegyzék

ELŐSZÓ

Hodinka Antal és a görög katolikus egyház

A tisztelt Olvasó a nyíregyházi Görögkatolikus Hittudományi Főiskola kiadványát tartja kézben. Mi késztett bennünket arra, hogy itt, a Hajdúdorogi Egyházmegye központjában kiadjuk *Hodinka Antal* ruszin-magyar igetárát? - Mindenekelőtt a szerző és egyházunk történetének szoros összefonódása. Hodinka felvidéki görög katolikus papcsaládból származott, életútja az itt élő nép sorsának – tehetségének, életerejének, ugyanakkor agyonhallgatásának és semmibevételének is – megjelenítője, hiszen a sztálini rémuralom alatt és azt követően éppúgy „damnatio memoriae"-re ítélték a neves történészt, mint ahogy nemlétezőnek tekintették a Szovjetunióban a görög katolikus egyházat, sőt az azzal bensőséges sorsközösségben élő ruszin népet is. Talán az is jelkép tehát, ha a kárpátaljai görög katolikus egyház „feltámadásával" egy időben kezdődhet el (reményeink szerint) a *Hodinka-reneszánsz.*

A szerző műveinek újra-felfedezése annál is inkább a mi feladatunk, hiszen Hodinka egyházmegyénk elődjének, a munkácsi egyházmegyének volt papnövendéke, kutatásainak jelentős részét ezen egyházmegye történetének feltárása képezi (vö. *A munkácsi görög katholikus püspökség története*, Budapest, 1909. és a Munkácsi gör. szert. püspökség okmánytára, 1458-1715. Ungvár, 1911. c. kiadványait), sőt a Hajdúdorogi Egyházmegye történetében is jelentős szerepet játszott, főleg a MAGOSZ szellemiségének megalkotásával és a görög katolikus lapokban közreadott számtalan cikkével, írásával. Tudományos munkásságával előfutára volt hittudományi főiskolánknak is, és ma is példája lehet annak a szellemi erőfeszítésnek, aminek bennünket kellene jellemeznie.

Munkássága annyiból is aktuális mai görög katolikus egyházunk számára, hogy annak a kelet-európai térségnek a szellemi egységében gondolkodott, ahol nem volt különbség magyar, ruszin, szlovák vagy román között. Ma talán a mi közösségünk építheti tovább ezt a lelki egységet. Apró, de fényes jele ennek az, hogy éppen nyíregyházi papnevelő intézetünk az, amely ebből a keleti régióból épségben megmaradt az utóbbi évtizedek viharai ellenére, és mint „egyházmegye közi szeminárium", fogadott be már eddig is növendékeket Kárpátaljáról, Szlovákiából, Romániából, és reméljük, még ezután is betöltheti ezt a „híd-szerepet".

Ugyanennek a nemzetiségi különbségeket áthidaló egyetemességnek a kifejezője II. János Pál máriapócsi görög katolikus liturgiája is. Nagy öröm tehát számunkra, hogy a ruszin-magyar szótárt éppen a pápalátogatás napján tehetjük le Olvasóink asztalára. Hisszük, hogy ez a mozzanat Hodinka szellemiségének továbbvitele is.

Előfutárok

Mint a Vasvári Pál Társaság ügyvivője, egyházunk és Hodinka összefonódását egy további, talán nem érdektelen párhuzammal is szeretném alátámasztani. Szerzőnk pályája sok tekintetben emlékeztet magyar görög katolikus egyházunk másik kiválóságának, *Vasvári Pálnak* az életútjára. Mindketten görög katolikus papcsaládban születtek, s bár kacérkodtak a papi hivatással (különösen Hodinka, hiszen a szentelés küszöbéig jutott és a Szent Bazil-rend harmadrendjének tagja volt), nem lettek papok. Végső soron mindkettőjüket a történészi hivatás ragadta magával. Igaz, Vasvári életútját kettétörte a korai halál, így történelmi munkássága inkább csak ígéret maradt, Hodinkának viszont termékeny, hosszú életet adott a gondviselés. A szótárhoz mellékelt bibliográfia jelzi, milyen felbecsülhetetlen értéket hagyott maga után.

A kis szabolcsi falu illetve a zempléni porfészek fiának sorsa egyaránt magasba ívelt, Pestig illetve Bécsig és Pécsig, így életútjuk azt sugallja: lehetséges a felemelkedés ebből a keleti régióból is. A mindkettőjüknél mutatkozó rendkívüli tudásszomj, kielégíthetetlen szellemi éhség talán épp a szabolcsi-zempléni-felvidéki nép többre-törekvésének, felemelkedési vágyának jelképe és megjelenítője. A szótárhoz mellékelt Hodinka-életrajz igazolhatja, hogy egy Vasvárihoz hasonló alkatú, nagy lélekkel szembesülünk, aki e keleti országrészek szellemiségének hű megtestesítője, éppúgy, mint a nagy 48-as történelmi hős.

Természetesen, vannak különbségek, nemcsak pályájuk ívében, de felfogásukban is. Így a Fejér-családban és Vasváriban is a magyar öntudaton volt a hangsúly. Ám a magyar nemzeti érzés nem akadályozta meg Vasvárit abban, hogy szorgalmazza a nemzetiségi ellentétek feloldódását, Hodinka pedig ruszinnak is vallotta magát, ugyanakkor a magyar történelemnek kiváló szakértője volt, s egész életútja, munkássága, így jelen szótár is azt bizonyítja, hogy lehetséges az együttélés szomszédos népek, nemzetek között, a nyelvi és kulturális különbségek áthidalhatók, Kelet-Európa szellemi egysége nem elérhetetlen álom.

Felhívás Hodinka-kutatásra

Jelen kiadvány természetesen túlmutat a görög katolikus egyház „belterjes” szempontjain, elsősorban magának *Hodinka Antalnak* szeretne emléket állítani. Ez a szótár felhívás kíván lenni a Hodinka-kutatásra. Ma a méltatlanul elfelejtett tudósok, művészek, kutatók újra-felfedezésének korát éljük. *Hodinka Antal* is azok között van, akiket igaztalanul feledtek el. Életművét érdemes újra felfedeznünk, nemcsak a környező népek történelmi múltja, hanem hazai kulturánk, történelmünk behatóbb megismerése végett is.
Hodinka a magyarországi művelődéstörténet kiemelkedő alakja, a hazai tudományosság is csak nyerhetne azzal, ha publikált és főleg kiadatlan, kéziratban maradt művei közkinccsé válhatnának. Avatott kezekre volna szükség, amelyek szorgalmaznák a Magyar Tudományos Akadémia könyvtárának kézirattárában őrzött írásainak - úgy mondhatnám - föltámadását, új életre-kelését, amivel sok-sok adósságunkat leróhatnánk.
Görög katolikus paróchiák, a délszláv, a ruszin, a lengyel, orosz és más szomszéd népekre vonatkozó írásai, népdalgyűjteményei, és számtalan műve méltó lenne rá, hogy „feltámadjon”, újra hathasson hazánk és a formálódó új Kelet-Európa szellemi vérkeringésében.

A szótár feladata

Az irdatlanul gazdag Hodinka-kincstárból most egyetlen egyet emeltünk ki, és ez a ruszin-magyar igetár. A ruszin nép története szorosan összefonódik a görögkatolikus egyház történetével is, a szótár tehát ezt a köteléket is erősítheti. Legfőképp azonban a szótár tudományos értéke indokolta, hogy a Hodinka hagyatékból ezt tegyük közkinccsé. A neves történész és nyelvész munkája fél évszázad elmúltával sem vált túlhaladottá, további ösztönzést adhat a ruszin népi nyelv kutatásához.
Az Olvasó – szokatlan módon – nem teljes szótárat, hanem „csak” igetárat tart kezében. Ez a „csak” azonban igen sok. Az „ige” nem véletlenül jelenti a magyar nyelvben is „Isten szavát”. *Az igék egy-egy nemzeti nyelv szívéhez-lelkéhez visznek közel, bepillantást engednek a nyelvek genezise, születése folyamatába.* Hodinka Antal ruszin igeszótára sokban segítheti a ruszin nyelv további érlelődését is.
Kiadványunk Hodinka eredeti kézirataira épül, melyekben maga a szerző lesz kalauzunk megjegyzéseivel, utalásaival. Utóbbiakat *Udvari István* fejtette meg, amint

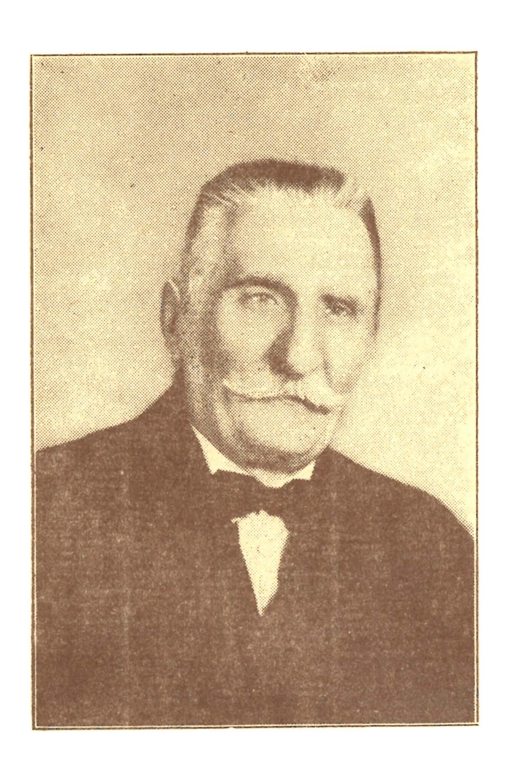
tőle valók a további fejezetek is, így Hodinka Antal életrajza, bibliográfiája, hagyatékának jegyzéke, *Szerhij Panyko* pedig a ruszin-magyar, magyar-ruszin szótárak történetét tárja elénk.
A szótár tehát indításul kíván szolgálni a további Hodinka-kutatásra, a ruszin népnek más szomszédos népekkel való kapcsolata ápolására, közös kelet-európai szellemi örökségünk feledésbe ment értékeinek újrafelfedezésére.
Bárcsak Hodinka Antal – és mások – igéi, elhintett szellemi magvai is újra cselekvő erőkké, cselekvésre késztető hatalommá válnának! Ezzel a nem titkolt vággyal bocsátjuk útjára a Hodinka-szótárt, abban a reményben, hogy igetárát újabb művei követik majd.

Nyíregyháza, 1991. augusztus 18-án,
II. János Pál pápa máriapócsi látogatásának napján

Dr. Cselényi István Gábor
a Vasvári Pál Társaság ügyvezető elnöke
a nyíregyházi Görögkatolikus
Hittudományi
Főiskola tanára

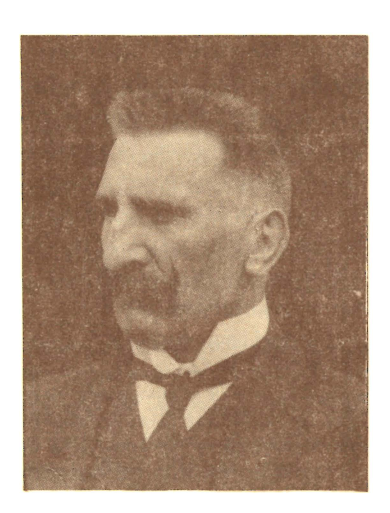
A munkácsi püspökség joghatósága alá tartozó vármegyék 1806-ban.

Универз. проф. др. АНТОНІЙ ГОДИНКА
предсѣдатель
Подкарпатского Общества Наукъ.

Dr. HODINKA ANTAL egyetemi tanár,
a Kárpátaljai Tudományos Társaság
elnöke.

Hodinka Antal
(1864-1946)

Hodinka Antal görögkatolikus papcsaládban született[1] a Zemplén vármegyei Ladomér községben (ma Cseh-Szlovákia: Ladomirov) 1864. február 7-én. Máramarosszigeten és Ungvárott járt gimnáziumba. A családi hagyomány, a környezet hatása alatt maga is egyházi pályára készült. Érettségi után a Munkácsi Egyházmegye papnövendéke lett. Elöljárói korán felismerték kitűnő tehetségét, s 1882-ben a budapesti Központi Teológiai Akadémiára küldték tanulni. [2] Itt ébredt fel benne a

[1] Mindkét nagyapja görögkatolikus lelkész volt. Apai nagyapjának neve: *Hodinka Mihály*, anyai nagyapjának neve: *Jaczkovics András*. Nagyanyja is mindkét részről görögkatolikus papok gyermeke volt. Apai nagyanyjának neve: *Puza Auguszta*, anyai nagyanyjának neve: *Csopey Anna* . Édesapjának neve: *Hodinka Román*. Vö. MTA Könyvtár Kézirattára. RAL.K. 1233:39.

[2] **Holub József**: Dr. Hodinka Antal. Közlemények a pécsi Erzsébet-Tudományegyetem Könyv-

történelem és történettudomány iránti érdeklődés, így a teológia mellett az egyetem bölcsészkarán történelmi és szláv filológiai előadásokat is hallgatott. Az egyre inkább elmélyülő történelmi érdeklődése eredményeként, 1887-ben publikálja első munkáját, melyet a boszniai eretnekmozgalmakról készített el. [3]

Teológiai tanulmányainak befejezés után közel egy esztendőt Máramarosban, szülei otthonában töltött, mely időt görögkatolikus egyháza liturgiájának és szláv történelmi munkák tanulmányozására fordított. 1888-ban a papi pálya telítettsége miatt a Magyar Nemzeti Múzeum könyvtárában helyezkedik el, ahol működését szláv nyelvű kéziratok rendezésével kezdi. Hodinka a ruszin és a magyar nyelv mellett magas fokon ismerte egyházának liturgiai nyelvét, az egyházi szláv nyelvet, továbbá az orosz és a szerb nyelvet, emellett kitűnően tudott latinul és németül. Hivatali felettesei hamar felfigyeltek rá, s állami ösztöndíjon 1889-ben a bécsi Osztrák Történeti Intézetbe (Institut für österreichische Geschischtsforschung) küldték, ahol diplomatikával, paleográfiával és szláv filológiával foglalkozott. [4] Első bécsi tanulmányútjának tudományos fejlődése szempontjából meghatározó jelentősége volt. Itt ugyanis, kora talán legnagyobb szlavistájának, *Vatroslav Jagićnak* tanítványa volt, tehát annak a nagy szlavisztikai iskolának a tagja, amelynek nemzedéke csaknem minden szlavistája az Osztrák-Magyar Monarchia területéről. Jagić hatására történeti műveiben rendszeresen érvényesítette a filológiai szempontot is. *Sziklay László* elfogadható véleménye szerint, Hodinka délszlávok iránt tanúsított érdeklődése felfokozódását Jagić ösztönzésének is köszönhette. [5]

Bécsből hazatérve 1891-ben doktorátust szerzett. *A szerb történelem forrásai és első kora* című értekezésével. [6]

Bécsben megismerkedett *Thallóczy Lajossal*, az osztrák-magyar közös pénzügyminisztériumi levéltár igazgatójával, a kiváló magyar szlavista történettudóssal, aki akkor a középkori magyar-balkáni történelmi kapcsolatokat kutatta. Thallóczy

---

tárából. Pécs, 1934. január 13. 1-6; Лелекачъ Н.: Антоній Годинка. Литературна Недѣля. IV. 1944. q. 3. 25-26, **Szinnyei József**: Magyar írók élete és munkái IV. Bp. 1896. 937; **Pusztai József**: Egy elfelejtett szlavisztikus: Hodinka Antal. Dunántúli Napló, 1979. január 13; **Medve Zoltán**: Egy elfelejtett hungarofil historikus. Dunántúli Napló, 1979. február 11., Paul Robert Magocsi: The Shaping of a National Identity Subcarpathian Rus'. 1848-1948. Cambridge - London, 1978. 305-306.

[3] **H. A.**: Egyházunk küzdelmei a bosnyákeretnekekkel (Fraknói díjjal jutalmazott munka) Munkálatok II. kötet. 3.sz. Kiadta: a budapesti növendékpapság magyar egyházirodalmi iskolája. Budapest, 1887.

[4] **Perényi József**: Emlékezés Hodinka Antalról. Századok 1965. 1403-1405.

[5] **Sziklay Lászkló**: Hodinka Antal a magyar szlavisztika egyik úttörője (1864-1946). Filológiai Közlöny 1978. 223-226.

[6] **H. A.**: A szerb történet forrásai és első kora. Bp. 1891. Athenaeum. 66 p. = Klny: a Történelmi Tárból. Országos Széchenyi Könyvtár. Budapest, a továbbiakban OSZK: 260.549.

nagyszabássú kutatásaiba bevonta Hodinkát is, s 1891-ben levéltárába neveztette ki. Itt azonban csak egy esztendőt töltött, mert 1892-ben a bécsi Császári és Királyi Hitbizományi Könyvtár őre, vagyis könyvtárnoka lett. Leszámítva egy évet, amelyet 1895-96-ban a Magyar Tudományos Adadémia Forster-ösztöndíjával Rómában töltött, – 1906-ig szolgált itt.

A Császári és Királyi Hitbizományi Könyvtár őreként több délszláv vonatkozású dolgozatot írt [7] és nagyszámú szerb, horvát témájú könyvet ismertetett. [8] Thallóczyval valamint Jagiccsal közösen tárta fel és publikálta a magyar honfoglalás szláv kutfőit. [9] Thallóczyval szorosan együttműködve, annak irányításával állította össze a törökellenes harcok szláv vonatkozásai szempontjából ma is alapvető fontosságú *Horvát véghelyek levéltára* című forrásgyűjteményt, [10] amelyhez ő írt előszót is, de amelynek sajnos csak az I. kötete jelent meg nyomtatásban, a II. és III. kötet kéziratban maradt.

Hodinka imponálóan nagy látókörére, széles skálájú érdeklődésére vall, hogy a fentebb említett egy éves római ösztöndíjas tartózkodását nemcsak az ottani szláv illetőleg görögkatolikus vonatkozások összegyűjtésére használta fel, hanem a témára vonatkozó irodalom felhasználásával és saját tanulmányai alapján 1917-ben kiadta *A római levéltárak és könyvtárak ismertetése* című munkáját, ami az oda utazó és ott kutatni akaró magyarországi történészeknek és filológusoknak ma is nélkülözhetetlen segédkönyve. [11] 1905-ben a budapesti tudományegyetem bölcsé-

---

[7] **H. A.**: Tanulmányok a bosnyák-djakovári püspökség történetéből. Bp. 1898. Akadémia 119 p. = Értekezések a történeti tudományok köréből. XVII. 3. OSZK: 13.628/XVII. 3; ld. még. **Годинка Антоній Романувъ**: **Отвореный листъ султана Баязита** II. **о мирѣ его съ Владиславомъ корольомъ угорськымъ и чеськымъ р. 1498.** Šišićev zbornik - Zagreb. 1927. 635-639. OSZK: 622.129; **H. A.**: Az ipeki szerb pátriárka Magyarországon való állandó letelepedésre adománylevelet kér I. Lipót királytól. Pécs, 1943. Dunántúl ny. 13 p. = Pannónia kvt/67. OSZK: 463/67.

[8] Vö. **Szabó Pál**: Dr. Hodinka Antal irodalmi munkássága. = Közlemények a pécsi Erzsébet Tudományegyetem Könyvtárából. Pécs, 1934. január 13. 6-16 p. OSZK: 10.887/24.a.

[9] Szláv források. Összeállította: **Jagić Vatroslav**, **Thallóczy Lajos**, **Hodinka Antal**. - Fontes Slaves. Budapest, 1898. Franklin ny. 34 p. = Klny: A magyar honfoglalás kútfői. OSZK: 402.672; Vö. még **H. A.**: Szent István emlékezete és királyságának eszméje a szlávoknál. Bp. 1938. Franklin ny. = Klny: Emlékkönyv Szent István király halálának 900. évf. - pp. 646-654. OSZK: 78.052

[10] Codex diplomaticus partium regno Hungariae adnexarum. Magyarország melléktartományainak oklevéltára. 1. A horvát véghelyek oklevéltára. 1. köt. 1490-1527. - Szerk. **Thallóczy Lajos - Hodinka Antal**. - Bp. 1903. Akadémia ny. 753 p. = Monumenta Hungariae Historica 1. 31. OSZK: 72.874/1/31.

[11] **H. A.**: A római levéltárak és könyvtárak ismertetése. I. rész: Levéltárak. Bp. 1917. Stephaneum ny. 159 p. = Klny: Bossányi Árpád: Regesta supplicationum. 1 köt. OSZK: 30.331/1; **H. A.**: Római levéltárak és könyvtárak ismertetése. II. rész. 148 p. = Klny: Bossányi Árpád: Regesta supplicationum. 2. köt.

szettudományi karán *A magyar és szláv érintkezések története 1526-ig* c. tárgykörből egyetemi magántanári képesítést szerzett. 1906-ban a pozsonyi jogakadémián a magyar művelődéstörténet, 1914-ben a pozsonyi egyetemen a magyar történelem professzora lett, 1918-tól a pécsi egyetem bölcsészettudományi karán a magyar történelem tanszéket, 1923-tól az egyetemes történeti tanszéket vezette. Pécsett kétszer (1918-19-ben és 1926-27-ben) [12] volt a bölcsészettudományi kar dékánja, 1932-ben pedig egy évre az egyetem rektorává választották. [13] 1935-ben ment nyugdíjba. 1946. július 15-én hunyt el Budapesten. Színvonalas tudományos munkásságának elismeréséül az MTA 1910-ben levelező, 1933-ban pedig rendes tagjává választotta. Akadémiai székfoglaló értekezését 1911. június 12-én olvasta fel. [14]
Pozsonyi és pécsi professzorkodása idején tudományos munkáinak száma csökken, de folyamatosan publikál. Igaz, pécsi tanárkodása idején megszüntek lehetőségei a rendszeres levéltári kutatásokra, az egyetemes történeti tanszékre való áthelyezése is újszerű, sok munkával járó feladatot rótt rá, melyeknek mindig becsülettel tett eleget. Közleményeivel mindkét egyetemi város történetének megírásához hozzájárult. Pozsonyi vonatkozású cikkei a Nyugat-Magyarországi Híradóban láttak napvilágot, ruszin és görögkatolikus témájú közleményeket pedig a *Görögkatolikus Szemlében* jelentetett meg rendszeresen. [15] Pozsonyi működése alatt jelent meg az orosz évkönyvek magyar vonatkozásait feltáró kétnyelvű műve. [16] A majdnem teljes szöveggyűjtemény Hodinka talán legjobban ismert munkája *A munkácsi görögkatholikus püspökség története* című monográfiája mellett.

---

[12] **H. A.**: Beszéde, mellyel a tanévet (1926/27) megnyitja. Pécs, 1928. Dunántúl ny. 18 p. OSZK: 166.966

[13] **H. A.**: A pécsi egyetemről és Pécs város múltjáról tartott rectori beszéd. Pécs, 1933. Dunántúl ny. 37 p. OSZK: 184.360; Ld. még pécsi vonatkozású munkáit: **H. A.**: Négy egykorú jelentés az 1704-i pécsi rácz dúlásról. Pécs, 1933. Pécsi ny. 60 p. OSZK: 184.547; **H. A.**: Nagy Lajos pécsi egyeteme és Pécs város egykori elsősége, pusztulása és ujjáépülése. = **H. A.**: 1932/33. tanévi rectori magnificus székfoglaló beszéde. = A Magyar Királyi Erzsébet Tudományegyetem 1932/33. tanév 1. füz. Pécs, 1933. OSZK: P 10.032/1932-33/I; **H. A.**: A töröktől visszafoglalt Pécs első tele 1686. október 23-tól 1687. március 24. Pécs, 1934. Városi Múzeum 18 p. = A pécsi Városi Múzeum kiadványai 1934.1. OSZK: 11.202/1934. 1; XVII. századi magyarnyelvű levelek Dr. **Hodinka Antal** gyűjteményéből. Pécs, 1934. 8 p. = Közlemények a pécsi Erzsébet Tudományegyetem Könyvtárából. 25. OSZK: 10.887/25; **H. A.**: Ami a karlócai békekötésből kimaradt és következményei. Pécs, 1935. Dunántúl ny. 57 p. = Klny: Hadtörténeti Közlemények. OSZK: 48.081; **H. A.**: Adalékok Pécs város történetéhez 1686-1701-ig. Pécs, 1942. Dunántúl ny. 32 p. = Pannónia kvt./54. OSZK: 11.463/54.

[14] **H. A.**: A tokaji görög kereskedőtársulat kiváltságának az ügye. 1725-1772. Bp. 1912. Akadémia 106 p. = Értekezések a történeti tudományok köréből XXIII. 4. OSZK: 13.628/XXIII. 4.

[15] Vö. **Szabó Pál** id. mű.

[16] Az orosz évkönyvek magyar vonatkozásai. „Az orosz évkönyvek teljes gyűjteménye" ... köteteiből ... ford. **Hodinka Antal.** Bp. 1916. Magyar Tudományos Akadémia. 510 p. OSZK: 59.890; Vö. még: **H. A.**: Kálmán királyunk 1099-iki peremysli csatája. Az orosz őskrónika nyomán. 1. köt. - Bp. 1913. = Klny: Hadtörténeti Közlemények pp. 325-346. OSZK: 229.483.

A szülőföld, a teológiai tanulmányok és Bécs voltak azok a tényezők, amelyek Hodinka Antal történetírói egyéniségére hatottak és munkásságát meghatározták. Kárpátaljának, a ruszinoknak, s görögkatolikus egyházának történetét folyamatosan kutatta. Ide kapcsolódóan nagyszámú eredeti forrást tárt fel, értékelte az elődök munkáját, eredményeit. E témát kutatva minden számbavehető archívumot felkeresett: a Magyar Országos Levéltárat, az erdélyi, marosvásárhelyi Teleki Levéltárat, a Munkácsi Egyházmegye, az esztergomi és egri érsekség, a leleszi konvent levéltárait, a számbavehető vármegyei archívumokat, valamint Bécs, Róma és Pozsony roppant gazdagságú levéltárait. Eljutott a munkácsi és máriapócsi bazilita rendházak archívumaiba is.

Ruszin tematikával 1896-ban jelentkezik először nyomtatásban, [17] ezt követően 1900-ban. [18] *Az Osztrák-Magyar Monarchia írásban és képben* sorozatban megjelent ruszin néprajzi témájú dolgozatához Hodinka eredeti terepmunka során gyűjtött adatokat, s ruszin és magyar nyelven jegyezte fel az épületek, berendezési tárgyak, használati eszközök neveit, s saját kezűleg készített szabadtéri rajzvázlatokat, mely módszer a múlt század végén már nem mondható bevett gyakorlatnak. [19]

Kisebb adatközlések után 1909-ben jelent meg *A munkácsi görög-katholikus püspökség története* [20] című örökéletű munkája, melyben az egyháztörténeten kívül kitért település-társadalom- és művelődéstörténeti vonatkozásokra is, s részletes elemzését adta a ruszin historiográfiának. [21] Ehhez kapcsolódóan önálló tanulmányban vizsgálta meg Koriathovics Tódor munkácsi herceg-féle, állítólag 1360-ban kiadott oklevél hitelességét. [22] Az erős kritikai készségről és nagy alaposságról tanúskodó historikus az egyházmegye magas színvonalon megírt történetéhez négy kötet nagyszabású forráskiadást tervezett, melynek csak az első kötete jelent meg nyomtatás-

---

[17] **H. A.**: Jelentése ruténeink uniójáról. Akadémiai Értesítő. 7. évf. Num. 9. (81). Budapest, 1896. 497-499.

[18] **H. A.**: Rutének. In. Az Osztrák-Magyar Monarchia írásban és képben. Magyarország VI. kötet. Bp. 401-417; németül: Die Ruthenen. Die österreichisch-ungarische Monarchie in Wort und Bild. tom. 5. Ungarn. 2. Wien. 1900. 401-418.

[19] **Páll I. - Udvari I.**: Hodinka Antal kárpátukrán népi építészetre vonatkozó jegyzetei. in. Népi építészet a Kárpát-medence északkeleti térségében. Szerk. *Balassa M. Iván - Cseri Miklós - Viga Gyula.* Miskolc-Szentendre, 1989. 181-189.

[20] **Csorba Csaba**: A kárpátukránok múltjára vonatkozó magyar kutatások 1945 előtt. Szabolcs-Szatmári Szemle 1979. 1. sz. 101-109.

[21] **H. A.**: A munkácsi görög katolikus püspökség története. Bp. 1909. MTA. 856 p. OSZK: 46.113.

[22] **H. A.**: Tanulmány Koriatovics Tódor munkácsi herceg 1360. évi oklevelének a hitelességéről. - Bp. 1909. Hornyánszky ny. 88 p. = Klny: A munkácsi görög szertartású püspökség történetéből. OSZK: 280.178; ugyanerről latin nyelven ld.: **H. A.**: Documenta Koriatovicsiana et fundatio Monasterii Munkacsiensis. Analecta OSBM vol. I. (VII.) Fasc. 2-3 339-359. Roma, 1950 Analecta OSBM vol. I. (VII.) Fasc. 4. 525-552. Roma, 1953.

ban. [23] Okmánytára mintaszerű, a kor színvonalán állt, s még ma is nélkülözhetetlen, pótolhatatlan forrásmű. Hodinka Antal bazilita okmánytár kiadását is tervezte, mely Lengyelországban jelent volna meg, de a nyomtatásra előkészített anyag a II. világháború során elkallódott. [24] A munkácsi egyházmegye történetéhez kapcsolódva az egyes parochiák történetéhez is nagyszámú forrást gyűjtött össze; a tokaji görögkatolikus parochia történetét össze is foglalta. A gépiratban megőrződött összegzést *János István* tette közzé. [25] Cikket írt a máriapócsi kegykép történetéről is.22/a [26]

Hodinka eredetileg meg akarta írni a ruszinok teljes történetét. Az egyháztörténeti források feltárása és megírása után hozzálátott a településtörténeti valamint gazdaság- és társadalomtörténeti források feltárásához és lemásolásához is. Forrásgyűjteménye nagyobbrészt kéziratban maradt, az összegyűjtött anyagnak csak kisebb részét dolgozta fel. Gazdaság- és társadalomtörténeti érdeklődését és szemléletét jól tükrözik az ungvári domíniumról, [27] valamint a kárpátaljai ruszinok XV-XVII. századi gazdaságáról [28] írott munkái. Ez utóbbi több nyelven, így ruszinul [29] (máramarosi u-zó nyelvváltozat) és franciául [30] is napvilágot látott. Ezt követően Hodinkának már csak egyetlen jelentősebb ruszin vonatkozású értekezése jelent meg, mely a Rákóczi-szabadságharcban résztvett munkács-szentmiklósi uradalom

---

[23] **H. A.**: A munkácsi görög katholikus püspökség okmánytára. 1 köt. 1458-1715. Gyűjt., összeáll. és kiad.: Hodinka Antal. Ungvár, 1911. Unio ny. 668 p. OSZK: 617.105; Vö. még. **H. A.**: A Munkácsi Püspöki Levéltár leltárkatalogizálása. Görögkatolikus Szemle. 1913. 18-19. sz.

[24] A Bazilita Okmánytár megírására, megjelentetési terveire vonatkozóan gazdag levelezés található a **Máriapócsi Monostor Levéltárában**. A mű tervezett címe: Dr. Phil. **Antonius Hodinka**: Diplomatarium monasteriorum O.S.B.M. gr. r. Ruthenorum Protohegumenatus Munkacsiensis S. Nicolai eppi et confessioris. 1360-1800. **Dudás Bertalan** OSBM rendfőnök szíves közlése alapján.

[25] **H. A.**: A tokaji görög katholikus parochia történetének forrásai. Sajtó alá rendezte, utószó: **János István**. in. Tokaj és Hegyalja, Miskolc. 1989. Szerk. Bencsik János - Viga Gyula, 208-242.

[26] **H. A.**: A mi máriapócsi kegyképünk hiteles története. Máriapócsi Naptár. 1922. 48-52.

[27] **H. A.**: Adalékok az ungvári vár és tartománya és Ungvár város történetéhez. Ungvár, 1917, Unio ny. 101 p. OSZK: 221.666.

[28] **H. A.**: A kárpátaljai rutének lakóhelye, gazdaságuk és múltjuk. - Bp. 1923. Apostol ny. 48 p. OSZK: 229.409.

[29] **Утцюзнина, газдуство и прошлость южнокарпатськыхь русинувъ. Написау еденъ сокырницькый сирохманъ.**
Vö. MTA Könyvtára Kézirattár. Hodinka Antal hagyatéka MS 48 14/1.

[30] **H. A.**: L'habitat, l'économie et le passé du peuple ruthéne au sud des Carpathes. Paris, 1924. Champion 32 p. = Klny: Revue des Études Hongroises et Finno-Ougriennes. Numero d'octobre-decembre. OSZK: 13.012/I. 4.

ruszin jobbágyainak a „gens fidelissima” fiainak állít örök emléket.[31] II. Rákóczi Ferenc fejedelem halálának 200. évfordulóján, 1937-ben megjelent könyvében a szerző név szerint, fegyvernem, szolgálat vagy csapattest és rang szerint felsorolja mindazokat, akik a fejedelem 161 Bereg vármegyei falvából annak seregében szolgáltak. E témát Hodinka már korábban is kutatta. [32] Lehetőségeihez mérten Hodinka közreműködött abban is, hogy a ruszinokra vonatkozó kutatások eredményei magyar nyelven is publikussá váljanak. Így pl. pécsi rektorsága idején személyes közbenjárására a Pécsi Egyetemi Könyvkiadó és Nyomda felvállalta Bonkáló Sándornak a ruszin irodalomról és művelődésről írott hézagpótló munkája megjelentetését. [33]
A 20-as évek végén kapcsolatot keres amerikai görögkatolikus és ruszin kulturális szervezetekkel, az ottani művelődési élet irányítóival. Közeledését többen elutasítóan fogadják. *Adalbert M. Smor* (А. Цмар) újságíró és szerkesztő Hodinkához írott levelében, mely az amerikai ruszinság gondolkodásmódjába is bepillantást nyújt, ennek okára is rámutat: Hodinka nem olyan szellemben ír, ahogy azt az amerikai ruszinság mentalitása megkívánná. (Függelék), A. Smor gyűjtésének publikálására biztatja *Zedick Péter*[34] (*Peter I. Zeedick*, Петро И. Зедик) kárpátaljai származású pittsburghi orvosdoktor ebben anyagilag támogatta: hozzájárult Olsavszky püspök levelezésének kiadásához. [35]
A két világháború között Csehszlovákiában, Lengyelországban - ungvári és zsovkai ruszin kiadványokban Hodinkának több dolgozata, illetve forráskiadványa jelent meg ruszin nyelven. Ezek közül itt kiemelendőnek tartom a görögkatolikus papságnak *Bacsinszky András* püspök (1732-1772-1809) előtti iskoláztatásáról írott cikkét, [36] és *Olsavszky Manuel* püspöknek (1700-1743-1767) a máriapócsi házfőnökökkel folytatott levelezése kiadását. [37] Bár a levelezés elsősorban a máriapócsi bazilita

---

[31] **H. A.**: II. Rákóczi Ferenc fejedelem és a gens fidelissima. Pécs, 1937. Dunántúl ny. = Felvidéki Tudományos Társaság kiadványai I-4. 64 p. OSZK: 13.012/I.4.

[32] **H. A.**: Gens fidelissima. II. Rákóczi Ferenc beregmegyei rutén jobbágyai az 1704-1711-i szabadságharcban. Ungvár. Unio ny. 1915.

[33] **Bonkáló Sándor**: A kárpátaljai rutén irodalom és művelődés. Pécs, 1935.

[34] A. Smorról és P. Zedickről ld. **P.R. Magocsi**: Our People. Carpatho-Rusyns and Their Descendants in North America. Toronto, Ontario, 1985. 50-51.

[35] Романувъ Антоній: Переписка епископа нашого бл. п. Михаила Мануила Олшавського 1767 зъ тогдашными гуменами Гедеономъ зъ Пазиномъ и Йоанникиемъ зъ Скрипкомъ. Записки Чина Св. Василия Великого. Жовка, 1934.

[36] Годинка А.: Як жили давно наши русины. Земледѣльскій календарь на 1935. Ужгород, 1934. 47-54., Годинка А.: Грамотность и ученность нашихь священниковъ до епископа А. Бачинского. Земледѣлскіи календарь за высокосный годъ. 1936. Ужгородъ 1935. 119-123.

[37] Романувъ Антоній: Переписка епископа нашого бл. п. Михаила Мануила Олшавського 1767 зъ тогдашными гуменами Гедеономъ зъ Пазиномъ и Йоанникиемь зъ Скрипкомъ. Записки Чина Св. Василия Великого. Жовка, 1934.

monostor sok áldozatot követelő építése körül folyik, bepillantást nyújt a gazdasági, kulturális ügyekbe is. E kiadványban a forrásgyűjtő- és -kiadó, valamint forráskritikus Hodinka minden erénye megmutatkozik: paleográfiai, grafikai ismeretei, óriási nyelvtudása, egyház- és liturgiatörténeti tájékozottsága. Olsavszky levelei elsőrangú forrásai a kárpátaljai ruszin irodalmi nyelv történetének is. [38]
Megemlítjük még, hogy Hodinka kapcsolatát a görögkatolikus egyházzal mindvégig megtartotta. Önálló levéltári kutatások alapján, szakítva a korábbi ruszin történetírók romantikus felfogásával, elfogultságtól mentes, hiteles képet nyújt a munkácsi püspökség történetéről. [39] Tájékozott volt a magyar görögkatolikusságnak a magyar liturgiai nyelv törvényesítéséért folytatott félévszázados küzdelmének kérdéseiben is. Ő állította össze a XIII. Leo pápának 1900-ban, a magyar liturgikus nyelvet kérelmező emlékirat történeti részét. [40] Confrátere volt a bazilita rendnek. A Máriapócsi monostor Levéltárában fellelhető leveleiből kitűnik, hogy bensőséges, baráti kapcsolatokat tartott fenn a bazilita szerzetesekkel. A Bazilita Okmánytár kiadása ügyében élénk levelezésben volt Dolhy Leontin, máriapócsi valamint Hlib Kinach munkácsi házfőnökkel (Vö. Függelék) Hlib Kinach Hodinka nyomdokain haladva a baziliták magyarországi rendtartománya történetére vonatkozóan számos forrást tárt fel, s adott ki a Szent Bazil Rend Zsovkában megjelenő Analectáiban.
Amikor a kárpátaljai és ruszin kulturális érdekek és értékek tudományos szolgálatára 1941. január 26-án megalakult a *Kárpátaljai Tudományos Társaság*, annak tudományos szakosztályába Hodinka Antalt is meghívták. A közel 80 éves idős tudós a Társaság mindkét időszaki kiadványát támogatta cikkeivel. Így a ruszin-magyar kétnyelvű Зоря-Hajnal folyóirat első számához előszót írt. A Nagyszombatban 1722-1760 között tanult ruszin görögkatolikus papnövendékekről írott tanulmánya a Зоря-Hajnalban jelent meg, [41] több kisebb dolgozata pedig a *Literaturna Negyiljaban.* [42] A Kárpátaljai Tudományos Társaság által 1944-ben megjelentetett

---

[38] **Удвари И.: Историография Русинох** XVIII **столїтия. Думки з Дунаю.** Лїтопис **Союзу Русинох и Українцох Горватскей и Редакциї Новей Думки. Ред. В. Костелник. Вуковар, 1989. 263-303.** Rövidített *magyar nyelvű változata:* A ruszinok XVIII. századi historiográfiája. Szabolcs-Szatmári Szemle, 1991. 2. szám, 143-157.

[39] **H. A.**: Brevis historica notitiae dioecesis et episcopatus Munkacsiensis. Schematismus diocesis Munkácsiensis. Ungvár, 1899.

[40] Vö. **Pirigyi István**: A magyar görögkatolikusság történetének kiemelkedő személyiségei. in. A Hajdúdorogi Bizánci Katolikus Egyházmegye Jubileumi Évkönyve. 1912-1987. Szerk. **Timkó Imre**. Nyíregyháza, 1987. 210-211; Mayer Mária: Kárpátukrán (ruszin) politikai és társadalmi törekvések. 1860-1910. Bp. 1977. 148.

[41] **H. A.**: Papnövendékeink Nagyszombatban 1722-től 1760-ig. **Нашѣ клерики въ Тирнавѣ отъ 1722 до 1760 р. Зоря** - Hajnal, Ungvár - **Унгваръ 1941. 1-2., 19-31.**

[42] Vö. **Годинка А.: Соборѣ нашой дiоцезiѣ, подержаный въ дняхъ 11-12. марта 1726 рока въ Егерѣ. Литературна Недѣля** IV. **ч. 3. 90-94, Godinka A.: Епископъ Михаилъ Ма-**

Kárpátalja Általános Bibliográfiájában Hodinka fontosabb ruszin tárgyú műveinek adatait is megtalálhatjuk. [43]
A leírtakkal talán sikerült érzékeltetnünk, hogy egy nagy erudicióval rendelkező, széles látókörű tudósról van szó. A forrásgyűjtő és -kiadó historikus az általa feltárt és lemásolt dokumentumoknak csak kisebb részét tudta közzétenni. Gazdag kéziratos hagyatékát, melyet élete utolsó napjáig rendezett, *Perényi József*, magyar Kelet-Európa történész rendszerezte, s a család kívánságára a *Magyar Tudományos Akadémia Könyvtára Kézirattárában* helyezte el, s tette kutathatóvá 1964-65-ben. (Vö. Függelék) Az MTA Kézirattárában Hodinka hagyatékában sok egyéb mellett a ruszinok történetére vonatkozó nagyszámú eredeti okmány és másolat található. Ugyanitt különböző kezektől több ruszin népdalgyűjtemény is található, melyeket Hodinka megkísérelt nyomdakész állapotba hozni. 1922 táján *Száz népdalunk* címmel egy kötetet meg is szerkesztett. (Vö. Függelék) Ezek elemzése, kutatása, kiadása ruszin és magyar folkloristák közös munkáját képezhetné. Kéziratban maradt terjedelmes hagyatékában viszonylag rendezett állapotban van a magyarországi cirillbetűs nyomtatás történetéről szóló munkája, melyet nem tudott egészen befejezni. Ide vonatkozó cikkei, s kéziratos másolatai arról tanúskodnak, hogy ennek a fontos kérdésnek számos vetülete éveken át foglalkoztatta. [44]

Függelék

Hodinka Antal hagyatéka a Magyar Tudományos Akadémia Könyvtára Kézirattárában

1. *A magyarországi rutén telepedés története.*
   Félvászon kötés, 1-18 lap, ívrét. Bésán pályázat: 1921.
2. *MS 10 794/1-4 - A munkácsi görögkatolikus püspökség okmánytára. 1551-1791.*
   Magyar, latin, ruszin nyelvű. Gépirat. autográf, ill. idegen kezek írása 4 kötet.

нуилъ Олшавский о религійномъ положеню своей діоцезіѣ. Лѣтературна Недѣля. ИВ. 1944. ч. 10. 117-118.

43 Vö. **Загальна Библіографія Подкарпатя. Зложили: Николай Лелекачъ и Иван Гарайда.** Kárpátalja Általános Bibliográfiája. Összeállították: **Lelekács Miklós és Harajda János.** Ungvár, 1944.

44 Vö. **H. A.**: Erdélyben és Oláhországban megjelent ó-szláv nyomtatványok. Magyar Könyvszemle. 1890. 106-126; **H. A.**: Muszka könyvárusok hazánkban. Klebelsberg-emlékkönyv. Bp. 1925. 427-436.

3. *MS 4812/1 - Az északkeleti Kárpát(ok) völgyeiben lakó rutének gazdasági állapota.*
Gépirat. 33. f. 34x21 cm.

4. *MS 4812/3*
- Honnét jöttek az északkeleti gyepüelve tartományba a mai rutének elődei?
Gépirat. 17 f. 34x21 cm.

5. *MS 4812/4 - A mai kárpátaljai ruszinok története.*
Gépirat. 9 f. 27x20 ill. 32x22 cm.

5/a *MS 4812/5 - A hazai ruszinjaink irodalmának története 1918-ig.*
Gépirat autográf javításokkal. 20 f. 34x21 cm.

6. *MS 4812/6 - H. A. cím nélküli tanulmánya a ruszinok eredetéről.*
Gépirat. 18 f. 21x17 cm.

7. *MS 4812/7 MS 4812/8 - Csehszlovákia „történeti" határa a franciák szerint.*
Gépirat autográf kiegészítésekkel, 55 f. ill. 53 f. 34x21 cm. ill. 28x22 cm.

8. *MS 4812/9-11 H. A. vegyestárgyú előadásai.*
Autográf ill. gépirat autográf javításokkal. 3 db 12+11+8 f. átlag 34x21 cm.

9. *MS 4812/12 - H. A. vegyes tanulmánytöredékei.*
Autográf ill. gépirat, 1 csomó, különböző nagyság.

10. *MS 4812/13 - H. A. másolatai és jegyzetei a basilita okmánytárhoz.*
Autográf. 71 f. 34x21 ill. 17x21 cm.

11. *MS 4812/14 - H. A. munkája a tokaji vár történetéről. Töredék.*
Gépirat 66 f. 34x21 cm.

12. *MS 4812/15 - A tokaji görög katholikus parochia történetének forrásai.*
Töredék(?) Gépirat autográf toldásokkal, 28 f. 34x21 cm. Publikálva: H. A.: A tokaji görög katholikus parochia történetének forrásai. Közzéteszi és utószóval ellátja: János István. in. Tokaj és Hegyalja. I. Szerk.: Bencsik J.-Szappanos E. Miskolc, 1989. 208-242.

13. *MS 4812/16 - H. A. iratmásolatai Tokaj történetére vonatkozólag. 1530-1808.*
Magyar, latin, német nyelvű. Másolatok. 475 f. átlag 34x21 cm.

14. *MS 4812/17 - Tokajra vonatkozó vegyes jegyzetek, térképek.*
Autográf ill. nyomtatott egy csomó, különböző nagyság.

15. *MS 4813/1, MS 4813/2 - H. A. iratmásolatai Pécs történetére vonatkozóan.*
1693-1752. Latin, német nyelvű. Másolatok. 136 f. ill. egy csomó 34x21 cm.

16. *MS 4813/3-10 - Pécsre vonatkozó képek, térképek.*
Eredeti ill. fényképmásolatok, 5 db különböző nagyság.

17. *MS 4813/11 - A huszti vár és a sókamarai ispánság története. Töredék.* Gépirat. 3 f. 34x21 cm.

18. *MS 4813/13 - H. A. iratmásolatai Huszt várára és a huszti görögkatholikus egyházra vonatkozóan.*
1548-1798. Magyar, latin nyelvű. H. A. másolatai. 39 f átlag 34x21 cm.

19. *MS 4813/14 - H. A. regestái az Országos Levéltár anyagából Huszt történetére vonatkozóan.*
1329-1779. Magyar, latin nyelvű. Autográf. 60 db 60 f. 20,5x24,5 cm.

20. *MS 4813/15 - H. A. vegyes jegyzetei Huszt történetével kapcsolatosan.*
Autográf. 1 csomó különböző nagyság.

21. *MS 4813/16 - H. A. iratmásolatai Terebes várára vonatkozólag.*
1569-1600. Magyar, latin nyelvű. Másolatok. 20 f. 34x21 cm.

22. *MS 4813/17 - H. A. iratmásolatai a bécsi Közös Pénzügyi Levéltár anyagából a magyarországi görögkatolikusok nyomdájára vonatkozólag.*
Latin, német nyelvű. Másolatok, 83 f. átlag 34x21 cm.

23. *MS 4813/18 - H. A. iratmásolatai az Országos Levéltár anyagából a magyarországi görögkatolikusok nyomdájára vonatkozóan.*
Német, latin nyelvű. Másolat. 496 f. átlag 34x21 cm.

24. *MS 4813/19 - H. A. jegyzetei az esztergomi prímási levéltár anyagából a magyarországi görögkatolikusok nyomdájára vonatkozóan.*
1686-1693. Latin nyelvű. Autográf jegyzete c. 3 db. 3 f. 10x16 cm.

25. *MS 4813/20 - H. A. másolatai a munkácsi püspöki levéltár anyagából a magyarországi görögkatolikusok nyomdájára vonatkozóan.*
1754-1782. Latin, német nyelvű. Másolatok. 17 f. átlag 30x21 cm.

26. *MS 4813/21 - H. A. iratmásolatai az ungvári püspöki levéltár anyagából a magyarországi görögkatolikusok nyomdájára vonatkozóan.*
1725-1811. Latin nyelvű. Másolatok. 41 f. átlag 34x21 cm.

27. *MS 4813/22 - H. A. másolatai megnevezetlen levéltárak anyagából a magyarországi görögkatolikusok nyomdájára vonatkozóan, valamint a tárgyra vonatkozó jegyzetei.* Autográf, egy csomó különböző nagyság.

28. *MS 4814/1 - Vegyes jegyzetek a görögkatolikusokra illetve a magyarországi ruszinokra vonatkozólag.* Nagyrészt autográf, egy csomó, átlag 34x21 cm.

29. *MS 4814/2 - H. A. jegyzetei a ruszin népköltészetre vonatkozólag.*
Autográf 6 f. 34x21 cm.

30. *MS 4814/3 - H. A. jegyzetei, másolatai a ruszinok életmódjára, szokásaira vonatkozóan.*
Magyar, német, ruszin nyelvű. Autográf. 137. f. átlag 29x23 cm.

31. *MS 4814/4 - Jegyzetek a galíciai és oláhországi görög püspökségekre vonatkozóan.* Német nyelvű. Ismeretlen kéz írása. 10 f. 21x17 cm.
32. *MS 4814/5 - H. A. A magyar-bulgár összeköttetések története 1396-ig c. fogalmazvány- töredék.* Autográf 7. f. 34x21 cm.
33. *MS 4814/6 - A csehek Oroszországban a világháború alatt.* Fogalmazvány-töredék. Autográf. Fogalmazvány és jegyzetek. 43 f. + 1 csomó.
34. *MS 4814/7 - Jegyzetek és másolatok a délszlávokra vonatkozólag. Latin, német nyelvű. - Fogalmazványok, részben Fejérpataky és Thallóczy írása.* 12 f. átlag 34x21 cm.
35. *MS 4814/8 - Iratmásolatok és jegyzetek a horvátokra vonatkozóan.* Több kéz írása. 13+13 f. 34x21 és 21x25 cm.
36. *MS 4814/9 - A lengyel történelemre, a lengyel-magyar határkiigazításokra stb. vonatkozó fogalmazványok és jegyzetek.* Autográf ill. gépirat, egy csomó, átlag 26x21 cm.
37. *MS 4814/10 - Az orosz történetírásra és általában Oroszország történetére vonatkozó fogalmazványok, jegyzetek.* Autográf ill. idegen kéz írása, egy csomó, átlag 29x23 cm.
38. *MS 4814/11 -Magyarország és szomszéd országai határvillongásaira, tárgyalásaira vonatkozó jegyzetek.* Autográf jegyzetek. Egy csomó, 26x21 cm.
39. *MS 4815/1 - A csicsvai és varannói várak inventáriumai. Töredékek.* Autográf ill. gépirat. 28 f. különböző nagyság.
40. *MS 4815/2 - A Zay családra vonatkozó feljegyzések.* Autográf töredékek. 62 f. különböző nagyság.
41. *MS 4815/3 - A szentmiklósi uradalomra vonatkozó másolatok, jegyzetek.* Autográf. 64 f. különböző nagyság.
42. *Ms 4815/4 - A soltészokra és kenézekre vonatkozó jegyzetek.* Autográf, 23 f. különböző nagyság.
43. *MS 4815/5 - A munkácsi uradalomra vonatkozó jegyzetek.* Autográf. 47 f. különböző nagyság.
44. *MS 4815/6 - A máramarosi sókamarára vonatkozó jegyzetek, regesták.* Autográf. 20 f. különböző nagyság.
45. *MS 4815/7 - A magyarországi görög kereskedőkre vonatkozó másolatok, jegyzetek.* 1685-1783. Magyar, latin nyelvű. Autográf. 1 csomó, átlag 34x21 cm.
46. *MS 4815/8 - Sárospatakra vonatkozó másolatok, jegyzetek 1554-1589.* Latin nyelvű. Autográf. 22 f. átlag 34x21 cm.

47. *MS 4815/9 - Az Országos Levéltár Erdélyi Kancellária irataiból készült iratmásolatok.*
Latin, német nyelvű. 1585-1731. Autográf. 7 f. 34x21 cm.

48. *MS 4815/10 - Az Országos Levéltárban őrzött iratokból készült vegyes másolatok.* Német, latin nyelvű. Autográf. 3 f. különböző nagyság.

49. *MS 4815/11 - A vatikáni könyvtár és levéltár anyagából készített másolatok.* Több kéz írása. 92 f. átlag 27x21 cm.

50. *MS 4815/12 - Másolatok az Archivio de Propaganda Fide anyagából. 1633-1756.* Latin, olasz nyelvű. Ismeretlen kéz írása. 72 f. 31x21 cm.

51. *MS 4815/13 - Az ungvári püspöki levéltár anyagából készült iratmásolatok.*
1611-1849. Latin nyelvű. Autográf. 187 f. átlag 34x21 cm.

52. *MS 4815/14 - A hegyaljai esperesség levéltárából kiírt másolatok. 1757-1807.*
Latin, magyar, ruszin nyelvű. Autográf. 94 f. átlag 34x21 cm.

53. *MS 4815/15 - A sárospataki görögkatolikus lelkészi hivatal irattárából készült másolatok.* 1823-1837. Autográf. 13 f. 34x21 cm.

54. *MS 4815/16 - Az eperjesi püspöki levéltár anyagából készült másolatok.*
1553-1771. Latin nyelvű. Autográf. 15 f. 34x21 cm.

55. *MS 4815/17 - A pozsonyi káptalani levéltár anyagából készült másolat.*
1488. Latin nyelvű. Autográf 15 f. 34x21 cm.

56. *MS 4815/18 - A leleszi káptalan levéltárából készült másolatok. 1360-1770.*
Latin nyelvű. Autográf ill. gépirat. 67 f. átlag 34x21 cm.

57. *MS 4815/19 - A galgóczi levéltárból készült iratmásolatok.*
1353-1433. Latin nyelvű. Másolatok, több kéz írása. 9 f. különböző nagyság.

58. *MS 4815/20 - A modenai levéltár magyar okleveleinek jegyzéke.*
Ismeretlen kéz írása. 7 f. 31x21 cm.

59. *MS 4816/1-10 - H. A. személyi iratai és képei.*
Eredeti iratok, fénykép és árnykép. 10 db. 11 f. különböző nagyság.

60. *MS 4816/11-30 - Vegyes képek, fényképek, fotokopiák, térképek.*
Fényképek, rajz stb. 20 db. 20 f. különböző nagyság.

61. *MS 4816/111-115 - H. A. vegyes jegyzetfüzetei.*
Autográf. 5 db. 45+64+51+39 f. különböző nagyság.

62. *MS 4816/116 - H. A. bibliográfiai jegyzetei.* Autográf. 17 f. 20,5x17 cm.

63. *MS 4816/117 - Adatok az 1854-55-i válságokhoz. Kállay levelezéseiből.*
Gr. Bethlen András és gr. Gyürkey Ábris levelei Kállay Bénihez 1894-95-ből. Thallóczy Lajos kézírása. 138 f. 34x21 cm.

64. *MS 4816/118 - Új História III-dik időszaka. A Francia Revolutiotól a mai időkig.* 1789-1842. Eredeti kézirat a 19. sz. közepéről. 14 f. 20,5x25 cm.

65. *MS 4816/121 - újságkivágatok.*
Magyar, orosz, ruszin nyelvű. Nyomtatvány, egy köteg, különböző nagyság.

66. *MS 4817/1 - Pozsonyra vonatkozó regeszták gyűjteménye.*
1532-1599. H. A. írása, 253 f. 11x18 cm.

67. *MS 4817/2 - Magyarországi várakra vonatkozó regeszták gyűjteménye.*
1204-1731. H. A. írása, 161 f. 11x17 cm.

68. *MS 4817/3-5. - Ruszin-magyar és magyar-ruszin szótár kézirata.*
Eredeti kézirat, 3 db. 593+435+26 f. 22x18 cm.

69. *MS 4817/6 - Ruszin népdalok gyűjteménye.*
Fátán János kézírása(?) 65 f. (40-61 ff. üres), utána 55 számozatlan üres f. 19x12 cm.

70. *MS 4817/7 - Magyarországi ruszin népdalok gyűjteménye.*
Több kéz írása. 235 f. különböző nagyság.

71. *MS 4817/8-10 - Ruszin anyakönyvi és vegyes feljegyzések.*
1764-1809. Ruszin nyelvű. Több ismeretlen kéz írása. 3 erősen rongált füzet. 23+84+93 f. különböző nagyság.

72. *MS 4818-4819 - Ruszinokra vonatkozó eredeti iratok, okmányok.*
Eredeti kéziratok. 2 doboz. Különböző nagyság.

Hodinka Antal levelei

MS 4817/37	Romanecz Aladárnak. Hely, év nélkül.
MS 4524/553-555	Domanovszky Sándornak 1933-40-ből 3 darab 3 f.
MS 1121/174-176	Gombos Albinnak 1937-38-ból 3 darab 3 f.
MS 5344/127	Melich Jánosnak 1944-ből 1 darab 1 f.
MS 778/68	id. Szinnyei Józsefnek 1893-ból 1 darab 1 f.
MS 4848/18	Thim Józsefnak 1937-ből 1 darab 1 f.
MS 660/131	Varju Elemérnek 1916-ból 1 darab 1 f.

Hodinka Antalhoz írt levelek

MS 4816/31	Balog Elemértől 1 darab.
MS 4816/32	Bolgár Tivadartól 1 darab.
MS 4816/33	Bozóky Gézától 1 darab.
MS 4816/34	Fermendzsin Özsébtől 1 darab.
MS 4816/35	Gebé Tivadartól 1 darab.
MS 4816/36	Heinrich Gusztávtól 1 darab.
MS 4816/38	Hodinka Romántól 1 darab.
MS 4816/39	Hucsko Jánostól 1 darab.
MS 4816/40	Illés Józseftől 1 darab.
MS 4816/41	Javorsky Juliantól 1 darab.

MS 4816/43	Korsányi Bélától 1 darab.
MS 4816/44	Madarassy Lászlótól 1 darab.
MS 4816/45-48	Novak Grgatól 4 darab.
MS 4816/49-53	Sághy Tamástól 1 darab.
MS 4816/54	Smor A. M.-től 1 darab.
MS 4816/55-97	Szilágyi Sándortól 43 darab.
MS 4816/98-101	Tagányi Károlytól 4 darab.
MS 4816/102	Wallenstein Zoltántól 1 darab.
MS 4816/103	Hlib Kinachtól 1 darab.
MS 4816/104	Natalia Skirpantól 1 darab.
MS 4816/105	ismeretlentől 1 darab.
MS 4816/106	ismeretlentől 1 darab.
MS 4816/107-109	Dolhy Leontintól 3 darab.
MS 4816/110	Szabó Euméntől 1 darab.

BEVEZETŐ[45]

Legelőbb is megmondom, miért fogtam hozzá e munkához. Azért, mert nem mást, nem többet vagy kevesebbet tűztem ki magam elé célul, mint azt, hogy elkészítem a mi kárpátaljai igazi ruszin nyelvünknek, a mai lehetőségekhez képest legteljesebb szótárát, szó-tárát vagy lexikonját, nevezetesen pedig egy magyar-ruszin és ruszin-magyar szótárt. Vajon nem vakmerő bátorság-e a szótárt a kárpátaljai ruszin nyelv szótárának nevezni, amikor az orosz szlavisták a Kárpátokon túli ukrán nyelvre is azt mondják, hogy az valójában nem nyelv, vagy nem igazi nyelv, hanem csak a nagyorosz nyelv egyik ága – nyelvjárása. Bátorságom csak akkor lenne dicstelen, vállalkozásom csak akkor lenne reménytelenül kockázatos, ha az ő véleményük feltétel nélkül igaz lenne. De ez a dolog, ha nem is egyértelműen másként, de nem úgy van. Ugyanis az ukrán szlavisták, bár kevesebben vannak, mint az oroszok, nem eredménytelenül fogtak hozzá annak bebizonyításához, hogy nyelvük, melyet már őseik a hajdani galíciai és délorosz fejedelemségek lakói is – eltérően beszéltek a szuzdali és északorosz fejedelemségekétől, nem a nagyorosz (orosz, északorosz) nyelv dialektusa, hanem önálló, külön nyelv. Rutén-magyar szótára előszavában

[45] További kutatásoknak kell tisztázni, hogy elkészítette-e Hodinka Antal a *Ruszin-Magyar Szótárt*, s az hol lelhető fel. Az itt lefordított bevezető a most közzétett kéziratos *Ruszin-Magyar Igetár* előtt található, de ahhoz szervesen nem illeszkedik.

már Csopey László is bemutatta, hogyan állt ez az ügy akkor (1883). Ez a filológiai vita aztán tovább folytatódott Jagić professzor Archív für slavische Philologiejében. Legutóbb Karszkij professzor, aki amennyire én tudom, miután az odesszai egyetem szláv filológiai tanszékén Kocsubinszkij professzor helyére lépett, Kolessza professzornak a Száva-evangeliumos könyv filológiai sajátosságai című tanulmányáról készített recenziójában írt e témáról, de anélkül, hogy a vita befejeződött és az ügy megoldódott volna. No, csak vitatkozzanak tovább, a filológiai diszkusszió egykor majd mindannyiónk közös hasznára tisztázza e kérdést. E vitába, én mint történész, nem tudok bekapcsolódni. Viszont e kérdést megkerülni sem akarom, bár gyenge vagyok ebben. Az én véleményem, mint a történészé a következő: a nagyon távoli és mély múltban, melyet adatolni ugyan nem tudunk, de a józan ész alapján feltételeznünk kell, hogy mindazok a szláv törzsek, melyeket később orosznak neveztek, és nagyobb részben a kijevi nagyfejedelemségben egyesültek, a távoli régmúltban egy és ugyanazon nyelven beszéltek. Amikor az évtizedek múltával egy részük Kijev fölött terjedt tova, másik részük pedig lefelé Peremisl és Galícia felé a Kárpátok hegyláncáig kezdett terjeszkedni, azoknak a fentieknek és ezeknek a lentieknek a nyelve, kétségkívül, lassanként eltérően kellett, hogy fejlődjön. Ezek és amazok beszédében is, törvényszerűen más és más új szavak jelentkeztek, így egy és ugyanazon fogalmakat eltérően neveztek meg, az évszázadok múltával, míg a mához nem értek, egyre nagyobb és nagyobb lett közöttük a különbség. Most pedig, ahogy én hallom és értem, itt nem úgy beszélnek és teljességgel eltérően fejezik ki magukat, mint ott, olyannyira, hogy szerintem az ukrán nyelv külön nyelv. De amikor ezt kijelentem, egyúttal ellene fordulok a további és közvetett feltételezésnek, hogy a mi kárpátaljai nyelvünk azonos az ukránnal, mivel, hogy úgymond ez a Kárpátokon túli, immár nyelv, áthajlott a mi oldalunkra, s ezért nem kell külön szótár, mert ott van (Hrincsenko több kötetes szótára), s egyébként sem lehet rendes szótárt összeállítani, mert a kárpátaljai ruszinoknak nincs „irodalmi” nyelvük, s amit náluk (=nálunk) beszélnek az csupán kisebb vagy nagyobb nyelvjárás, s ezek szókészlete bármily teljes is legyen, nem ad ki egy szótárt. Nincs sem időm, sem helyem, sem kedvem szalmát csépelni, pelyvát őrölni, ezért nem kezdek hozzá semmilyen mélyebb vagy bővebb értekezéshez, csupán azt jegyzem meg: irodalmi nyelvet kívülről létrehozni nem lehet oly módon, hogy a népi nyelvjárás és beszéd szavaihoz egy idegen nyelv szavait és kifejezéseit keverik, bárha az közel álló is. Ez azt jelentené, hogy a hiányzó kifejezéseket – a szellemi lyukakat – idegen foltokkal toldozzuk-foldozzuk be. Az irodalmi nyelvet mindig a tehetséges írók fejlesztették ki a népnyelvből, úgy hogy elkezdtek egy nyelvjárásban írni. Az orosz irodalmi nyelv, például az *á*-zó moszkvai nyelvjárásból jött létre, melyen először Lomonoszov írt, aki így a mostani orosz irodalmi nyelv „atyja” lett. A kárpátaljai ruszin írásbeliségnek szentelt kisebb írásomban bővebben szólok arról, mily módon igyekeztek

nálunk irodalmi nyelvet teremteni, s van-e nekünk irodalmi nyelvünk vagy nincs. Itt nem akarom az ottani gondolataimat megismételni. Csak valamilyen jós tudná azt előre megmondani, hogy valaha is lesz-e nekünk új irodalmi nyelvünk. Én csak annyit tudok ehhez hozzáfűzni: mindenekelőtt a népnyelv szótárát kell elkészíteni, hogy megismerhessük a népnyelvi szókincs teljes összetételét. Ezt világosan ki kellett mondanom, hogy a tisztelt olvasók tudják mint találnak és mit fognak találni az én kárpátaljai ruszin-magyar és magyar-kárpátaljai ruszin szótáraimban, s hogy engem aztán ne vádoljanak. Arra törekedtem tehát, hogy összegyűjtsem, amennyire csak tudtam, egyszerű népünk minden szavát, melyeket az beszéd közben, köz- és szólásmondásaiban, énekeiben, dalaiban, mulatásai alkalmával, valamint koledáiban használ. A nem hazai szavainkat szándékosan elhagytam. Lehet, hogy nem sikerült pontosan tartani magam ahhoz a vonalhoz, amely a mi szavaink és az idegenekéi között húzódik és így bizonyos idegen szavak átkerültek ezen a vonalon a mi szavaink közé. Ezért elnézésüket kérem.
Mindezek előrebocsájtása után, még arról kell szót ejtenem, hol gyűjtöttem szavainkat. Fentebb említettem: azokat a szavakat gyűjtöttem, melyeket népünk a beszédben, a köz- és szólásmondásokban, énekeiben, mulatságai dalaiban, valamint koledáiban használ. Az egész krajnyánkban mindig figyeltem a férfiak, nők, gyerekek beszédét, a hallott szavakat feljegyeztem, a meséket, köz- és szólásmondásokat, dalokat, koledákat, s a vigadalmak nótáit lejegyeztem magamnak. Továbbá a Szepességtől Máramarosig számba vettem azokat az iratokat, amelyekben népünk nyelvét találtam. Ezek között vannak jogi, hivatali és egyházi iratok. Az előbbieket okiratoknak, az utóbbiakat prédikációknak nevezem. Az okiratok között vannak peres iratok, – ezek között Veléte községé a legfontosabb, melyben 1718-ban Szeklence lakosai „eltitkolták a jogot”, vannak továbbá zálogleveleк, ajándékozó oklevelek, – ezek között a legrégebbi és legismertebb Balica ispán, körtvélyesi monostornak kiállított, 1404-es confirmatioja (az ezt követő legrégebbi irat csak 1640-ből ismeretes, mely Vaszkó Andrástól való). Tekintetbe vettem az adásvételi szerződéseket, inventáriumokat, testamentumokat, egyezségeket és contractusokat. Ezekhez a világi jellegű dokumentumokhoz illesztettem az egyházi könyvekben található feljegyzéseket (ezek száma mintegy 100), az egyházi jellegű leveleket, a püspöki körleveleket és egyházmegyei statútumokat. Ezen iratok száma, s nem túlzok, mintegy 300 darab. A prédikációkat azért hasznosítottam, mert lelkészeink akarva-akaratlanul úgy kényszerültek beszélni és prédikálni, hogy a nép megértse őket. A prédikációk legrégebbi mintáit az evangélium-magyarázatok adják, melyek között legrégebbi a Szkotárszkai Evangélium (1588), aztán a Sztriji Prokopovics Gergely prédikációja 1652-ből stb. Ha már erről szót ejtek, feltétlenül említést kell tenni arról is, hogy Szabó Eumén atya és Bilenykij (Sztripszky Hiador úr) mintegy 60 nyelvemléket sorolt elő. De több is van belőlük. Vannak közöttük világiak is. A Huklivai Évkönyvet

én és A. L. Petrov úr fedeztük fel a megboldogult Malcovszky atyánál, s írtuk át, a „ráolvasásokat" pedig ugyanez a Petrov úr írta át. Kár, hogy ezen emlékeket Bilenykij, Petrov, Franko és Hnatyuk urak Lvovba, Pétervárra széthordták. Igaz, vannak olyanok is közöttük, amelyek kétségkívül a Kárpátokon túl íródtak, nevezetesen a XVI-XVII. században, amikor elődeink és őseink onnan ide még át-áttelepültek. Az áttelepülők e könyveket, mint sajátjukat hozták magukkal. E művek nyelvezete ugyanolyan, amilyent eleink akkor beszéltek. Ezért lelkiismeretem nyugodt, hogy nem tévedek, amikor szótáramhoz belőlük merítek. Hogy láthassuk, és ily módon megtanulhassuk, miképpen használatosak szavaink a népnyelvben, hogy példákon keresztül sajátíthassuk el a fogalmak népnyelvi megnevezéseit, s hogy beszédünkben saját szavainkkal és nem pedig „rokon" vagy idegen szavakkal helyesen tudjuk magunkat kifejezni, a fentebb említett források közül mindegyik szóhoz egy-egy idézetet mellékeltem. Külön oldalon adom meg forrásaim betűjeleit. E betűrendes mutatóból bárki könnyen visszakeresheti, hogy az adott idézet melyik műből való. Végül már csak azt kell megmagyaráznom, hogy a szavak írásában az etimológia szabályaihoz tartottam-e magam, vagy fonetikusan írtam? Való igaz, nem kerülhetem meg e kérdést, annál inkább, mert nagyon jól tudom, hogy az ukrán helyesírás is milyen vajúdásokon ment át, míg a helyes útra került. Viszont nem az én szótárösszeállítói feladatom kidolgozni a helyesírás jelzett tárgyát, sem pedig népnyelvünk helyesírási szabályait. Arra törekedtem, hogy középúton haladjak, azaz, ne távolodjak el túlságosan az etimológiától és ne merüljek el a fonetikában. **Выпити**-t írtam, mert van **упити** és **упитися** is. Az **упити** (**выпити**) **у́пити**-nek írandó, az utóbbi **упи́тися**-nak. Így jártam el mindegyik igekötővel. Csupán két dolgot kell még megjegyeznem: az **из з**, **за**, **с**, **со**, **зо** prefixumok írásának elkülönítése nem az én feladatom. Az én teendőm az volt, hogy ezeket az igekötős szavakat felsorakoztassam, amit el is végeztem, jelentésüket viszont csak egy helyen tüntettem fel. A **раз** elem helyett mindig **роз**-ot írtam, mert nem látom világosan, milyen különbség van közöttük. A **з**-re végződő igekötőkben **к**, **п**, **ч** előtt **с**-t írtam: **роскласти**, **росправляти** stb. Népnyelvünk pontos helyesírási szabályainak bevezetését követően e szabályok mindennapi alkalmazása szilárd helyesírást hoz majd magával és állandósít, így egységessé válik a mi kárpátaljai ruszin nyelvünk.
Először a ruszin-magyar (I. rész) és magyar-ruszin (II. rész) szótárt készítettem el, mert most még azok vannak többségben akik magyarul tanultak. Arra törekedtem, és azon szorgoskodtam, hogy szótáram felépítése ne ártson munkám szótári használhatóságának és alkalmazhatóságának. Ha ezt sikerült elérnem és becses közönségünk vásárlása eredményeként, a valóban alkalmas és hasznosítható szótár elkél, s ha Isten segedelmével erőm el nem hagy, a német-ruszin, a cseh-ruszin és a szlovák-ruszin szótárt is elkészítem.

Források, rövidítések jegyzéke

Az előszó végéről hiányzik a források Hodinka által jelzett mutatója, amely vagy elkallódott, vagy nem került összeállításra. A rendelkezésemre álló publikációk alapján igyekszem e hiányt pótolni, s az egyéb rövidítéseket is feloldani. Bár Hodinka az eredeti forrásokról készített saját másolatai alapján dolgozott, lehetőség szerint utalok arra is, hogy az általa forrásként használt művek mikor és hol jelentek meg.

Ев. Ня. Няговское толковое Евангелие.*Publikálva*: **А. Петровъ (Поучение на евангеліе по Няговскому списку 1758. г. Матеріалы для исторіи Угорской Руси.** VII. Spb. 1914. Vö. még. **Дежё Л.: Украинская лексика сер.** XVI **века. Няговские поучения (Словарь и анализ)** Debrecen, 1985.

Ев. ск. 1588 =**Скотарское евангелие.** *Publikálva*: **Сабовъ Евменій: Христоматія церковно-славянскихъ и угро-русскихъ литературныхъ памятниковъ. Унгваръ, 1893. 2; Петровъ А.: Памятники угрорусской письменности. Материалы для исторіи Угорской Руси.** IV. **Спб. 1906. 32-35.**

З лат. = latin eredetű.

З малорос. = kisorosz (ukrán) eredetű.

З моск. = orosz eredetű.

Зри = lásd.

З росс. = orosz eredetű.

З товтс. = szlovák eredetű.

З угор. = magyar eredetű.

З церк. слав. = egyházi szláv eredetű.

К. Гр. Ст.= Казаня Григорія Прокоповича Стрійского.

О.В.Ч.= Оборона вѣрному человѣку. *Publikálva*: **А. Петровъ:**

Оборона вѣрному члвѣку. Материалы для исторіи Угорской Руси. VII. **Спб. 1914.**

О.М.М. =**Описание Мараморошских монастырей.** *Publikálva*:
Кралицкий Анатолій: Списокъ монастырей Чина С., В. Великого, существовавщихъ иногда въ Мараморощи и истертыхъ императоромъ Іосифомъ II. **1778. Науковый сборникъ. Львовъ, 1865.**

Тже = ugyanott.

Fk. D. 1894. = ?

Fk. D. T. Tsz. = ?

Fk. L. 1901. = ?

Km. = közmondás.

Kol. = koleda

L. Gr. = *Lucskay Mihály nyelvtana. Megjelent*: *Michael Lutskay*: Grammatica Slavo-Ruthena... Buda 1830. *Faximile kiadása*: **Михайло Лучкай: Граматика слов'яно-руська. ред. П. М. Лизанець. Київ 1989.**

Npd. = népdal.

Nd. Gy. = népdalgyűjtemény. Mikrofilológiai elemzéssel talán kideríthető lenne, melyik népdalgyűjteményről van szó.

O. L. = Olsavszky levelei. *Publikálva*: **Романувъ Антоній: Переписка епископа нашого бл. п. Михаила Мануила Олшавського 1767 зъ тогдашными гуменами Гедеономъ зъ Пазиномъ и Йоанникіемъ з Скрипкомъ. Записки Чина Св. Василия Великого. Жовка, 1934.**

Pa. S. K. = saját kezű feljegyzés.

R. L. 1736. = *Rózsi György* (Georgius Rossi) Bácskeresztúron kelt levele. *Publikálva*: *Udvari I.*: **Непознате писмо Георгия Росия. Шветлосц. Нови Сад 1989. ч. 2. 246-259; Перши писани памятнїк бачванских Русинох зоз половки** XVIII **ст. Нова Думка.** XVIII **Вуковар, 1989. ч. 73. 47-51.**

Szk. L. 1755. = Szkripka Joannicius levele. *Szkripkáról ld.*: **Гліб Кинах: Посіщення закарпатських монастирів ЧСВВ в. рр. 1755, 1756, 1765, 1809. Записки ЧСВВ** III. **(1929) 27-28;** *Basilovits J.*: Brevis notitia fundationis Theodori Koriathovits olim ducis de Munkacs... Kassa, 1799. pars. III. Caput VIII. 93.

Syn. = szinoníma.

Synon. = szinoníma.

V. cs. l. = *Vaszko* család levéltára.

Vaszko cs. lt. = *Vaszko* család levéltára.

Рочникъ IV. 1. февр. 1944.

АНТОНІЙ ГОДИНКА

(Изъ нагоды 80. лѣтного ювилея народженя нестора подк. историографіѣ)

Сего року 13-го януара минае 80 лѣтъ отъ народженя вызначного историка подкарпатскихъ русиновъ. Въ руськой историографіи роботы ювиланта на вѣчнѣ часы залишаться незаступимыми и многѣ его постановленя останутьcя послѣдними словами въ концепціи нашой историчной науки.

Ювилантъ походить изъ старой священничой родины Подкарпатя. Родився 13. януара 1864. року въ Владимировѣ (земплинска жупа), де его отець бывъ священникомъ. Гимназіяльнѣ студіѣ скончивъ въ унгварской м. кор. гимназіи, по скінченю котрой, почуваючи въ собѣ покликаня на духовый станъ, поступивъ на теологичну школу въ Унгварѣ. Однакъ занедовго перейшовъ на богословскѣ студіѣ до будапештянского центрального теологичного институту. Тутъ въ Будапештѣ слухавъ нетолько богословскѣ науки, але и выклады изъ славянской филологіѣ и историѣ на философичномъ факультетѣ. По абсольвованю философіѣ заразъ зложивъ докторатъ. Отъ сего часу зачинаеся и наукова каріера молодого ученого.

По скінченю своихъ университетскихъ студій Годинка цѣлкомъ передаеся своимъ облюбленымъ науковымъ студіямъ. Скоро достаеся за библіотекаря при Угорскомъ Національномъ Музею, потомъ архиваремъ въ архивѣ министерства финансовъ, и наконець видиме его знову библіотекаремъ въ библіотецѣ королевской родины въ Вѣдни. Въ рокахъ 1890—94 студіюе въ розныхъ архивахъ Угорщины, а особливо въ архивѣ мукачевской епархіѣ въ Унгварѣ. И тутъ зародилася у него думка написаня историѣ мукачевской епархіѣ и выданя всѣхъ дипломъ, котрѣ относяться до мукачевской епархіѣ. Въ рр. 1895—96. иде за архивными студіями до Италіѣ, де студіюе передовсѣмъ богатый и невычерпуючий архивный матеріялъ въ Римѣ. Въ сихъ архивахъ ювилантъ звертае передовсѣмъ увагу на тѣ архивнѣ джерела, котрѣ относяться до историѣ южныхъ славянъ. При загальнославянскихъ студіяхъ не занедбуе студіѣ относячѣся до историѣ русиновъ. Въ 1906. р. габилитуеся на будапештянскомъ университетѣ, послѣ чого есть именованый профессоромъ на правничой академіи въ Пожоню. Послѣ заснованя университету въ Пожоню въ 1914. р. именують его на томже университетѣ профессоромъ историѣ. А коли послѣ перевороту пожонский университетъ бывъ перенесеный до Пейчу, Годинка иде зъ нимъ туды. Тутъ онъ выкладае историю и больше разъ бывъ выбраный деканомъ, а въ школьн. р 1932-33. ректоромъ. Бере живу участь въ делегаціяхъ до Союзу Народовъ. За своѣ заслуги достае вызначеня мадярского Середнёго Креста. Отъ 1935. р. жие въ пензіи въ Будапештѣ. Отъ 1933. р. есть звычайнымъ членомъ Угорской Академіѣ Наукъ. 1941. р. при своемъ заложеню ПОН выбирае его якъ найбольшого подкарпатского ученого своимъ першимъ предсѣдателемъ.

Антоній Годинка черезъ свой довгий вѣкъ написавъ цѣлый рядъ цѣнныхъ студій изъ историѣ славянскихъ народовъ. Можеме ихъ роздѣлити на двѣ части: однѣ относяться до славянства вообще, а другѣ до русиновъ Подкарпатя спеціяльно. Изъ загальнославянскихъ тутъ треба указати на слѣдуючѣ роботы: »A szerb fejedelemség viszonyai Magyarországhoz, 1889; Egyházunk küzdelmei a bosnyák bogomilokkal; A szerb történelem forrásai és első kora; Magyarországra vonatkozó oklevelek olasz levéltárakból; Az orosz évkönyvek magyar vonatkozásai, 1916.«.

Зъ историчныхъ працъ, якѣ относяться до историѣ русиновъ, треба згадати слѣдуючѣ: »A munkácsi görög katholikus püspökség története, 1910; A munkácsi gör. szert. püspökség okmánytára, 1911; Gens fidelissima, 1915 és 1937; Jelentés a ruténeink uniójáról; Adalékok az ungvári vár és vártartománya és Ungvár város történetéhez, 1917; A kárpátaljai rutének lakóhelye, gazdaságuk, és multjuk, 1923; Переписка епископа нашого М. М. Ольшавского зъ гуменами Пазиномъ и Скрипкомъ, Жовква, 1934; Нашѣ клерики въ Тирнавѣ, 1941.«

На жаль до теперь не маеме загальной оцѣнки сихъ науковыхъ працъ ювиланта. Причиною сего являеся передовсѣмъ скромность автора, а потомъ, по моей думцѣ, и поодинокѣ политичнѣ та науковѣ погляды самого Годинки. Неменшою важною причиною недостатку загальной оцѣнки науковой дѣяльности славного историка являеся и та обставина, что Годинка у своихъ працяхъ, головно въ тыхъ, котрѣ относяться до русиновъ, порушивъ такѣ вопросы и занявъ такѣ оригинальнѣ погляды, котрѣ тяжко схопити и въ пару словахъ переповѣсти. Всѣ его працѣ суть стисло фаховѣ и розробленѣ темы настолько спеціяльнѣ, что нашѣ позднѣйшѣ историки, котрѣ звычайно захоплюються только зовнѣйшимъ ефектомъ даной темы, не суть въ силѣ ще и днесь схопити ту колосальну проводну историчну идею, за котрою ишовъ нашъ почтеный ювилантъ.

Уже Жатковичъ отчувавъ велику потребу написаня синтетичной роботы историѣ русиновъ, або хоть историѣ мукачевской епархіѣ. Однакъ про недостатокъ отповѣдного нового архивного матеріяла и про великѣ тяжкости въ схопленю проводной идеѣ нашой минувшины, якъ также про малое фаховое подготовленя историковъ могло се здѣйснитися только при помочи и опрацьованю Антонія Годинки.

Историчный интересъ попередниковъ Годинки повставъ зъ національно-романтичного захопленя, что характеризуе нашъ историчный напрямъ до конця XIX. в. Кромѣ того всѣ попередники А. Годинки были аматорами историчной науки и въ нашой минувшинѣ хотѣли найти то, что тамъ николи не было и быти не могло. Величезнѣ архивы, множество листовъ, стосы всякихъ працъ про поодинокѣ вопросы — ось той сирый матеріялъ, котрый треба было спознати и привести въ отповѣдну систему, чтобы на его основѣ дати выразъ историчной правдѣ и скласти общественный образъ добы. Змѣстъ книгъ Годинки о много ширшій и глубшій, якъ сколько подають ихъ титулы. Въ нихъ подае авторъ загальный историчный процесъ края. При оброблюваню поодинокихъ важныхъ вопросовъ А. Годинка оперуе до его часу незвѣсными матеріялами, на котрыхъ будуе своѣ спостереженя и конклузіѣ. Онъ далеко отъ романтики та идеализаціѣ минувшости, освѣтлюючи минувшость реально. Загально можеме сказати, что Антоній Годинка есть историкомъ нетолько мукачевской епархіѣ, але и русиновъ вообще, зъ котрыми звязаный нетолько кровію, але и цѣлымъ своимъ свѣтоглядомъ.

Н. Л-ачъ.

Утцюзнина, газдуство и прошлость

ЮЖНО-КАРПАТСЬКЫХЪ РУСИНУВЪ

Szerző: Ez ...

Ez a magyarázó: Dr Hodinka Antal

НАПИСАУ

ЕДЕНЪ СОКЫРНИЦЬКЫЙ СИРОХМАНЪ

Антоніи Романувъ Година (Pécs):

Отвореный листъ султана Баязита II. о мирѣ его съ Владиславомъ корольомъ угорськымъ и чешськымъ р. 1498.

Чиновникъ державного угорського архива, знакомый турکологъ, дръ. Лудвикъ Фекете, розглядующися на научной подорозѣ по архивамъ и библіотекамъ Нѣмещины, у Дрезденѣ межи письмами саксонського головно-державного архива (Sächsisches Hauptstaatsarchiv) натрафивъ на цириликою писаный листъ Баязита II. Случайно сыйшовшися съ п. Фекете, овунъ удячно передавъ ми на слобудну распорядку фотографичный снимокъ листа. И симъ способомъ маю честь съ такого снимка, дуже уменшаного, съ буквы на букву, щи и титлы вѣрно задержачи, переписаный текстъ предложити ученымъ у сюмъ Зборнику.

На жаль, я оригиналъ дрезденськый лично не видѣвъ и такъ о знакахъ вонкашныхъ мало што извѣстити маю. Оригиналъ писанъ на долговистомъ, узськомъ пергаменѣ. На чолѣ листа стоитъ „тугра" Баязита. На 2 см. подъ тугрою слѣдуютъ строкы, въ едно 53-ро. Буквы и письмо тогдашнього часа съ титлами, языкъ церьковно-сербськый. Зашто писаный сесь листъ „клетовный" кириликою и прошто на тогдашнюмъ, т. е. церьковно-сербськумъ языцѣ, не могу розважити! Овунъ содержитъ клятву Баязита, же у всякумъ случаѣ подержитъ миръ на ново с Ласловомъ, угорськимъ корольомъ учиненъ, и е тотъ самый ексемпларъ, котрый Имрикъ Цоборъ изъ Царьгорода съ собовъ узявъ и до Будина вынюсъ, т. е. онъ бивъ писаный для угорського короля. Но ажъ такъ, зашто по сербськи? Трудно сказати, и май тяжше повѣровати, ожъ султанъ и угорскый король по сербськи

* Обы дати слав. ученымъ примѣръ языка простонародного, пишу сесю статочку мою у честь п. побратима Шишича на чисто простонародну мъ говорѣ Пудкарп. Руси.

Hodinka Antal cikke a Šišić-emlékkönyvben. Zágráb. 1927.

N12. ˇ = lágyító jelek. č = cs ľ = ly š = s ň = ny ť = ty

Dr.A.M.Smor
Ass't Editor
P.O.Bx.438
HOMESTEAD,PA.-USA

Vaše Prevoschoditeľstvo-

Junija 30-ho--1928

S velikoju radostiju polučil ja vaše pismo i duže ľubopytnyj byl jem o Vašem mninij.Vaše Prevoschoditeľstvo jak slavnyj istorik tak v svojich,jak v čužych,tak v malych,jak v velikich dilach, dolžen k objektivnosti sja deržati i sim sposobom pozirati tečenije dil,ľubit to Vam sja ili ňit--to vse rovno.I proto i ja so dovirijem chodu k Vam sja obrasčati,koli na vaše cinnoje pismo osmiľajusja otpovidati.

Nasampered istinno žaluju,čto naši amerikanski predvoditely ne otpovidali na vaši pisma.Nibuď iz jakoj pričiny ili točki zrinija stalosja sije to vse rovno.Možno,čto sovsim v protivnom duši pisaliste jak to ich mentalitat požadal by i ne hodny byli ste put vedusčij do serdca ich najti.Naš narod tut v Ameriki čudesnym složenijem jesť v ruki Božoj;odin dvojakij svitohľad imusčoje sozdanije.Prilipľajetsja k svoim otcevskim predanijam,no čistotu seho priľiplenija-sja amerikanskij život,obstojateľstva i interessa pereminili natoľko, čto smilo možeme kazati,čto jesť odnym mixtnym kompoziturom i proto naj ne budet Vašemu Prevoschoditeľstvu udivitelnym,jesli oni acej ne postupovali "po džentlemenski".

Ja ne toľko dolžnostiju deržu Vašemu Prevoschoditeľstvu otpovidati iz konvencionaľnych zvyčajev,no radujusja,čto hoden jem predstaviti ňijakija ďila,kotory,ja nadijusja,čto v buduščnosti vplyvati budut na vsich nas,Am.Rusinov.

Ja tak dumaju,čto vykorystovanije peršich momentov poslirevolucionnoho časa,nesmotrja na vsjaki prevelki nadii,ne prinesli toty plody,kotory ožadalisme dostihnuti.Desjat ľit tomu,čto Podk.Rus prikľučeno k Československoj Respubliki.No každyj vidit,čto tot velikij progress,materiaľnyj blahobyt,bratskij svjaz i kulturnyj uspich,kotory ďila tak oduševlenno čekalisme,--daleko ne v takuju miru ispolnilisja,jak to my dumali.Chota my Am.Rusiny tokmo TOČKU položili za tym predloženijem,kotoryj byl napisan Francijej,Anglijej iz pričiny svojekorystnych cilej i iz pričiny dostiženija priobritenija novych prijatelej,no ves' svit to dumati viditsja,aka i tak sudit,čto

Adalbert M. Smor amerikai ruszin szerkesztő levele Hodinka Antalhoz.

postup Am.Rusinov byl pričinoju toho,čto zemelna kartina Magyarščiny i Austrii pereminilasja.Virojatno ale Vy znajete,čto dilo uže v r.1917 bylo razrišenno.Novy kartiny byli hotovy uže v 1917 r.-v Parizi.Vsetaki obvinajete "popikov" i predvoditelej Am.Russkoho naroda,čto oni byli pričinoju teperišnoj fatalnoj situacii.No pričina ne v nich,chota oni ihrali malenku rol v konzekvencijach.Pričina v predvojennoj Magyarščini i v hluposti byvšich magyarskich politikov,kotory nikoli ne rachovali s narodnostami...Ja tak dumaju ale,čto Am.Rus učastvovala by byla ili nit v projekti Wilsona,naš narod i Magyarska kraina i v tom padi podverženno by byli teperišnym smutnym obstojatelstvam.

Iz svojej časti osmilajusja potverditi to,čto jesli Magyarska vlada zakonoprojekt Jaszija (X.Narodnyj zakon) sovistno chotila by byla perevesti,dala by byla nibud-jaku samostojnost ili samoupravlenije:naš podkarpatskij russkij narod blahodarnym by byl za sije i nihde ne dumal by byl seriozno na novyj svjaz.Holodnomu ale ukazati stravu ne jest inšym jak vo bolšoj miri vozbuditi apetit jeho.Tak i naši rusiny,kotory v prošlych rokach ne byli milymi ditmi našej deržavnoj vlasti,koli vidili v čužych deržavach jaki obstojatelstva nachodatsja i koli viter samostojatelnosti i samoupravlenija udaril jich,ne jest divnym,čto ne smotrivše na budusčnost v sjakom važnom dili rišili bez toho,čtoby seriozno brali by byli v uvahu ti poslidstvija-konzekvencii,kotory proischodat iz seho postupa.

Byli,-prirodno-i druhi pričiny,kotory agitatory prevoschodno mohli vykorystovati,jak naprimir:sojedinenije kalendarja,zapreščenije učenija kirilliki itd.itd.,kotorych ja tut ne choču predložiti,bo našeju cileju ne jest to,čtoby my ješče lučše pobolšali tu neprijemnu situaciju,čto nas ačej dnes' razlučit odnoho ot druhoho,no hladati nužno taku platformu,kotory nas sojedinit.Se prosime my ot Vas takže Vaše Prevoschoditelstvo!Ja to dumaju,čto se jest obščim mninijem našich lučšich kruhov, kotory sovistnoju dolžnostiju deržat spasti,sochraniti vse to,čto ješče vozmožno sochraniti.

Žal,čto do seho časa ne hodny byli seba nanovo zamišatisja do dil našich starokrajevych bratej,bo mnohii iz meždu starokrajevych bratej rišitelno protestovali,i to publičnoj--v gazetach protiv vsjakoho roda našeho stremlenija vmišatisja aktivno v vnutrennu politiku vedennu protiv autonomii Podk.Rusi v Čechoslovakii.

Tak my teper tolko o tom hodny 'sme rabotati,čtoby hranicy Podk.Rusi byli postanovleny i čtoby postepenno,vsetaki NAJBYSTRIJŠE zavedennoj byla autonomia,sklikannym byl Sojm,kotoryj jedinstvennym kompetentnym sredstvom jest proukazati volu cilaho naroda,respektive že russkoho naselenija Podk.Rusi.Druhoje v Božich rukach.

I vam by treba rabotati,čtoby naš narod dostal do svoich ruk samoupravlenije,i čtoby tak smilo moh by rišiti o svojoj sudbi i vysvoboditisja iz nastojaščoho,neblahorodnoho položenija svojeho.

Sapienti sat!--No simi časami tak jesme jak dva brata,na kotorych odin bohatyj otec lišil ohromnyj majetok nerozdilennyj.Ne hodny byli meždu soboju otdiliti sej majetok,začali pravotitisja i koli pravo ves majetok poneslo,chodili žebrajušči i pod niskolko rokov vymirilisja i priznali,čto ich život bludnyj byl.Pozdno bylo!,Vot vse utratili uže. Taka jest i naša sudba dnes.No vsetaki ne treba sja upasti v otčajanija. Musime porozumitisja,sojedinitisja,kooperovati mudro i bolšoj lubovju.

Vaše Prevoschoditelstvo!,Na osnovi istoričnych i etnografičnych faktov Vy hodny byli 2-3 stati napisati i dotyčnym licam tak v Podk.Rusi,jak do nas zaslati sii stati,na osnovi kotorych,hodny by 'sme agitaciju perevesti i polehčiti trudnu robotu našim rusinam, bo slovaki holodny jak vovcy.I majut takij velikij apetit, čto i samu Podk.Rus by požerli.Se bylo by napilnijšim dilom,jesli to ješče ne pozdno.

Ne hnivajtesja na Am.Rusinov i "popikov",bo bolša čast,98% s oduševlenijem iz lučšoho ubiždenija postupoval a ne iz svojekorystnych cilej ne za hroši.To jest faktom,čto možeme dokazati.

Avanturisty byli vsehda i budut.No ne meždu tymi,kotorych v pismi vašem spomnuli!Ne meždu svjaščennikami.To ja hoden vam sovistno kazati.

Vaše Prevoschoditelstvo!,Ja znaju to i beru do uvahi,čto Vy so ohorčenijem pozerajete na minuvši 10 rokov,(možno i na ~~[illegible]~~ narodnosti,na pojedny familii.Ja možu sije porozumiti,bo jedinicy,familii,obščestva i narody premnoho utratili pod tečenijem sich minuvšich 10 rokov. Ja znaju sije iz svojeho vlastnoho opyta,bo i ja iz sjakoj pričiny maju jisti duže tažkij chlib svobodnoj zemli velikoj Ameriki,hde životny obstojatelstva i žiznesposobnosti ne taki jak to doma predstavlajut sebi lude,no polnyj trudom,potopom i čelovik vsehda čuvstvujet,čto čuža kultura,čuži

lude vykorystajut našu silu i my rabotajeme jak raby dla dobra takich ludej,pred kotorymi materialny interessi sut pervostepennymi.Cto tut bliscit to ne vse zoloto.

Vaše Prevoschoditelstvo!Ja to dumaju,cto na osnovi dovirija i vzajemnoj lubvy velikim trudom možno by dacto činiti,no to budet ne tak lehko idti,jak to hospodin Duliskovics vam doma predstavil.Ja znaju mentalitat naroda.Ne jest protivo magyarov,no jest slavofilom.Ctoby možno nadijatisja dostihnuti dostatočnoho uspicha,svojevremenno i meždu slovakami,tak doma jak v Ameriki možno uvažati i meždu nimi najti naklonnikov,kotory na obezpečeniji polnoj autonomiji naklonny by parallelno vesti taku propagandu,kotoru vy namirjali meždu nami sdilati.Se duže vazne i koli iz svojej časti poručaju se do vnimanija Vaseho Prevoschoditelstva i dotycnych kruhov,dilaju to s polnoju sovist'u bo ja tut 6 rokov ne iz jednoj peci jil jem chliba i znaju že jaki tutešny obstaviny.I udostoviril jem sja o tom,cto tolpa naroda ne razmyšlajet ne uvažajet i ne cuvstvujet bolšoj časti o buduscnosti.No jesli dakto vaiDno i ostorožno jimit do ruk ich i vykorystujet parsi časi oduševlenija,možet s nim nibud-cto dostihnuti.

Očen radujemesja,cto Vaše Prevoschoditelstvo i v teperišnych tažkich časach zanimajetsja našimi dilami.Se jest znakom vašej idealnosti i lubvy k našemu narodu.No ja ne znaju vyplatitsja-li ta robota i velikij trud,cto Vaše Prevoschoditelstvo žertvoval na se.Jak my tutinformovany,teper pečatajetsja Magyarskij-Russkij Slovar blaž.pamj.Mitraka, v kotorom vsi slova našeho uhrorusskoho naričija nachoditsja.Zbornik nasich russkich hramot i naši narodny spivanki--interessantny dila,kotory svoju vartost vsehda budut mati.

Ja tolko voobsce hoden jem meritorično otpovidati na duže činnoje pismo Vašeho Prevoschoditelstva,bo vsi obstaviny tamošny ne sut nam znakomy a iz druhoj časti,našimi obstojatelstvami vy ješte neznakomy v cilosti.No to dumaju,cto možno by vyrovnati sii razluki i rozdiliti političny-narodny i literaturny voprosy okreme i sjakim sposobom približitisja oden k druhomu.

Ja iz svojej storony hoden jem služiti Vašemu Prevoschoditelstvu v jedino každom dili i nadijusja,cto vozmožne porozuminijem i polnym dovirijem oden k druhomu,privesti aktualny dila na ddnu sovistnu platformu.

Dolžnostiju deržu vyražati moje najiskrennijšoje blahodarenije za dovirije Vašeho Prevoschoditelstva i s najhlubočajšim počtenijem pišusja

vaš pokornyj sluha

Dr. A. M. Šmor (Čmar)

Hlib Kinach (1888-1980) munkácsi házfőnök levele Hodinka Antalhoz.

Ваше Високоблагородіе

Високоповажаний Пане Професор!

Утішився я листом Вашого Високоблагородія, бо то о чім від давна я мрів, мабуть в недалекій будучности буде могло сповнитися. Від хвилі коли Впр.О.Протоігумен Хома віддав мені в опіку Ваш Сборник, все думав я якби его видрукувати, пропонував декому з урядників "Школьного Отділа", але охотних накладців знайти не міг, бо наклад, що коштувавби що найменше 30000Kč се у нас не дрібна річ. Я стеріг его немовби то була "моя власна дитина" бо знаю кілько праці він коштував. Деякі учені впрошувалися до архіву, але я відмовляв їм говорячи, що вже все використане Вашим Високоблагородіем і внедовзі буде видруковане. Тому не мало утішив мене Ваш лист, з якого я довідався, що Ваше Високоблагородіе не противляться, щоб сборник видрукувати.

Бажавби я, щоби Ваше Високоблагородіе могли цілком докінчити свою працю. Можнаб сборник перевезти до Повчі, або до Львова, а тоді на короткий час вступити і на Чернечу Гору, все переглянути, доповнити і остаточно приладити до друку. Я сам радо помагавби, в чім би лише міг. Мені здаеся, що не головним тут, скопіювати письма, але пояснити неясні місця, а того ніхто не потрафить так зробити як Ваше Високоблагородіе, бо Ви спеціаліст до історії Подк. Руси і довго ще треба буде нам чекати, заким дістанемо ученого, який би Вам дорівнував. Я довго застановлявся, чи не взяти на себе редакціі, але остаточно зрезигнував, бо се понад мої сили. Праці істор. і архівальні я люблю, але мое теперішне занятье не позволяе мені посвятити ім більше як 3. год. на тиждень. Якжеж мені братися до такого діла, яке вимагае, щоби чоловік через якийсь час ему неподільно посвятився. Також нема в мене відповідного до того підготовання. Проте я рішився доповнити сборник, і так передати до Львова редакторам най они докінчать. Розумиеся, що сборник вийде під іменем Вашого В-благородія. Дуже вдячний буду за директиву, які письма належить переписувати. Що до довгу прошу порозумітися з Впр.О.Протоігуменом Хомою, які вибираються до Повчі. Ми свідомі того, що за працю належиться відповідний гонорар.

Ваше Високоблагородіе бажають,щоби переписати і при нагоді передати Ім листи зі сборника писані кирилкою.Зробити се досить тяжко,бо всіх листів есть 88. згл.89 а деякі з них довші як на І.сторону.Переписувати мусівби я сам,бо мої ученики ще не Потрафлять того зробити,а у мене так мало часу.Мені здаеся,що ліпше буде як ужию вільні хвилі на переписуванье письм,яких в сборнику ще нема,щоби виданье було по можности як найповнійше.Однак если се конечне буду старатися і се зробити.Для інформації подаю,що в сборнику міститься 325 письм в лат. 88 в руск. 19 в мад. 16 в нім. мові.До р.1754-5 сборник е майже повний.З дальших літ есть в сборнику всего,80.письм отже ще дуже много остае до доповненя. До фотографованя заберуся в часі вакацій.

До редактора Записок написав я і думаю,що він вже запросив Ваше Високоблагородіе за співробітника.

А тепер еще одна справа.Слідуючого року випадае ювилей уродин нашого св. Отця Василія Великого.Приготовляеся до друку альманах.Чи Ваше Високоблагородіе яко Собрат Чина не моглиби подати, що про св.Василія /его житье чи твори/було писане в мадярскій літературі.

Прошу не гніватися,що так довго дав я чекати на відповідь.

Чернеча Гора 23.VI.1928.

Остаю з глубоким поважаньем
слуга в Христі
о. Иліб Кинах ЧСВВ.

Kedves Leontinom !

Nagy örömmel és szinte kimondhatatlan megilletődéssel olvastam szívélyes soraidat. Hát a Ti titkos vágyatok is az volt, hogy az Okmánytár itt jelenjék meg! Nagyon fájlalom, hogy szegény Joachim nem érhette meg a megjelenését. A latin előszót illetőleg annyit mondhatok, hogy az euchatisticus congressus előtt körülbelül egy évvel elkezdtem átirni, ugy, hogy most éppen csak a vége nincs még legépelve. Karácsonyig mindenesetre elküldöm. Én ugyanis, bárhogy is szeretnélek látni Benneteket, télen nem vállalkozom ilyen hosszu utra, mert nagyon könnyen meghülök. Most ismét hozzáfogok a gépeléshez és dec. első napjaiban készen is akarok lenni. Ebben nem is lenne hiba, mert én elég szorgalmasan gépeltem a congressusig. Ekkor ért a baj. Utolsó napján ti. délután beállitott hozzám egy clericustok, a nevére bizony nem emlékszem, és addig macerált, hogy végül is jobb meggyőződésem ellenére megigértem, hogy estére átadom neki a még nem kész kéziratot. Este csakugyan be is állitott egy galiciai hegumenussal, aki el is vitte az Okmánytárt. Igy most már nem tudom, jó kezekbe került-e az? Te nem irtál arról, a Ti kezetekben van-e vagy Galiciába került? Ird meg tehát, hol van? Várom szives soraidat. Addig is a jó Isten áldjon meg mindnyájatokat. Sok, sok üdvözlettel maradtam

Budapesten, 1938 nov. 19-én

régi szeretettel

Hodinka Tóni

Hodinka Antal levele Dolhy Leontin (1883-1942) máriapócsi házfőnökhöz.

СТО НАШЫХЪ СПѢВАНОКЪ.

Туй, тамъ призазберавъ

Сокырницькый Сиротюкъ.

С.Р.N:

Теперь я си заспѣваю,
Теперь ми ся хоче,
Теперь моюй головоньцѣ
Нихто не клопоче.

Теперь собѣ заспѣваю,
Теперь ме е воля,
Не стоить ми за плечима
Моя лиха доля.

Теперь собѣ заспѣвайме,
На сюмъ ярминочку,
Бо Бугъ знае, де будеме
На другу зимочку.

Részletek a Hodinka Antal által gyűjtött és szerkesztett, *Száz népdal* c. gyűjteményből.

На явора сонце грѣє,
Яворъ зеленѣє,
Коли на хлопця нуда прийдѣ,
Мало не здурѣє.
Спѣвають у Хустѣ.

Я не буду воду пити, бо вода нечиста,
Бо у воду нападало клиньовое листя.
Ай бо тото не листѣчко, зозулино піря,
Тогды з неѣ нападало, кой туды летѣла.

— · —

Яворику зеленейкый, чомусь ся не розвивъ?
Зима была студенейка, та мъ ся заморозивъ
Зима была студенейка, лѣто холодное,
Не могло ся розвивати листя широкое.

— · —

Напюся изъ річокъ воды, с кырницѣ намулу,
Вертай минѣ дѣвко розумъ, най я не баную.
Ай я тобі білый хлопче розумъ не вертаю,
Будеме ся любиточкы, тото добри знаю.

— · —

Стрѣлецькі

Ци чули вы добрѣ люде, якъ ся заяць мае?
У ночи ся напасуе, у день ся ховае.
Ой тамъ вунъ ся исховае в зеленѣ трепеты,
Иде стрѣлець молоденькый, выпудитъ го утты.

Иде стрѣлець молоденькый, тай молитъ ся богу,
„Поможи ми пане Боже, стрѣлити го в боку.
Я выстрѣлявъ сорокъ кульокъ, тай пороху силу,
А не забивъ три заяцѣ черезъ усю зиму."

таже у
… Поляни.
Зр. 739.

Ой коби вы люде знали, якъ заяць тримае,
У ночи ся вѣнъ напасе, на день ся сховае.
Ой тадь вѣнъ ся исховае в май гірькѣ склепѣты,
Але стрѣлець иде птру, птру, тай выкѣрять вѣтты.

А заяць такъ утѣкае, най Господь боронитъ,
Стрѣлець иде за заяцьомъ, „Отче нашъ" говоритъ.
Ой говоритъ „Отче нашъ", говоритъ „азбукы",
„Поможи ми, Боже милый, ймити звѣрьку в рукы".

Несе собѣ сорокъ кулѣвъ, пороху могилу,
Та не вбивъ, лишъ два заяцѣ черезъ цѣлу зиму.
Але підравъ пьстоляты, розодравъ и гачѣ,
Не великый та заробокъ стрѣлцеви сарачѣ.

Америцкѣ

II

Якъ до Америки мене отпустили
Грошѣ похичили, мене выправили
Родичѣ бѣдуютъ ту на Маковици
Блудный сынъ гойнуе тамъ по Америцѣ
Ей, покай ся, покай, грѣшный чоловѣче
Удъ тебе помочи чекаютъ родиче!

Алекс. Павловичь: Думка сына Маковицѣ тамъ за моромъ в Америцѣ.

Не дали ми полюбити молоду Марьку,
Та я продамъ сивѣ волки, та йду в Америку.

—

Ой родино, родинице, ци жальти не буде,
Якъ я пуйду з свого села межи чужѣ люде?

—

Та на рѣцѣ каченята, на рѣцѣ, на рѣцѣ,
Поможи ми пане боже быти в Америцѣ.

—

Ей, кобы мъ я крыльця мала, якъ у ластовицѣ,
Никудые бымъ не лѣтала, лишъ до Америцѣ.

—

Казала мъ ти, бїлый хлопче, казала, казала,
Нейди, ты йди в Америку, богъ дай ся зарвала

—

Лопатки.

Баба зъ воза, спицямъ легше.

Лопаткы

II

Ой пугнала баба дѣда
На студену воду,
А дѣдо ся забавив тамъ
Бабѣ на незгоду.

—

Прийшовъ дѣдо, принюсъ воду,
З бабы насмѣвався,
Баба дѣда трѣсъ в голову,
Дѣдъ перевернувся.

—

Нашто намъ ся, бабко моя,
На пустотѣ бити,
Идѣмъ, идѣмъ на лотокы,
Будеме ся мыти.

—

Пуйшла баба май на впередъ,
Тай умывалася,
Дѣдо бабу штуркъ изъ заду,
Баба втопилася.

—

А дѣдо ставъ надъ водою,
Мало пожурився,
„Кобыхъ стырвавъ до недѣлѣ,
Чой бых уженився.

—

А якъ прийшла недѣлонька
Дѣдъ розвеселився,
Тай заручивъ бѣлу дѣвку,
Красно дѣбратвився

—

Иде дѣдо на вѣнчаня
По при тоту воду,
Де ся баба утопила
Дѣдови на згоду.

—

А якъ дѣдо повѣнчався,
Гудакъ в гуслѣ рѣже,
Веде дѣдо молодицю,
Баба з воды лѣзе.

—

Ой, чекай ты, муй дѣдику,
Будемъ говорити,
Теперь емъ ся выкупала,
Будемъ красно жити!

Розбутскі. IV.

„Ци познаете, братя русины, долю Добоша? Знаете, кто былъ онъ? Вѣдь
о немъ и спѣванка сложена, котра начинаеся:
»Ой по-подъ гай зелененькій«.
Тамъ, межи синими горами въ Марамороши, при Бѣлой Тисѣ, стоитъ одна гора
Добошинка. Подъ горой русины живуть. Русины подкарпатки (sic), якъ и вы
— братя ваши. Во червленныхъ ногавицахъ ходятъ и сердакы носать. Мно
го казокъ и спѣванокъ имѣютъ и въ сихъ казкахъ и спѣванкахъ величають
своихъ славныхъ предковъ, сими казками забавляють ~~своихъ~~ матери дѣтей и учать
на справедливость, коли говорять за Бала, або Добоша. Уже больше якъ сто го-
довъ тому назадъ, что Добошъ умеръ. Народъ то говоритъ, что онъ опришокъ т.е.
злодѣй, разбойникъ былъ. И то истина правда. Дванадцать товарищей имѣлъ,
тамъ жилъ на горахъ коло Богдана и Руссполяны и нападалъ жителей окру-
жныхъ селъ. Цѣла околица боялася отъ него. Во страсѣ (!) и трепетѣ держалъ
обывателей сосѣдныхъ селъ, якъ Ясѣня, Рахова и др. Куда ишолъ, боязнь и
плачь явилися за нимъ. Но найшолъ свою долю! Якъ жилъ, така и смерть,
така и его память. — Полюбилъ жену Звинкову. Съ угрозами принуж-
далъ ю, абы со нимъ жила и такъ лишила свого мужа, свое семейство, сво
е счастя. Смутно повиновалася розсказу, не смѣла спротивитися. Горки
были ей дни. Все плакала, коли Добоша не было дома и на то думала,
якъ бы можъ Добоша або саму себе утратити. Боялася, бо люди то го-
ворили, что Добошъ окруженый тайною силою, его не можно поразити, ку
ля не имится его, ножъ не проникне въ его тѣло. — И такъ ишли дни
за днями, тыждни за тыжднями и онъ изъ дня на день все страшнѣй-
шимъ указовался. Минула уже одна зима, минула весна и теплое лѣто, от-
коли Добошъ до ней ходилъ и она еще незнала якъ стряти (sic) ни пасть. —
— Прійшла осѣнь. Студененькій вѣтеръ повѣваетъ на горахъ, жолтое листье
падае на землю и тамъ шумлять сіи слова: смерть, смерть. Природа гото
вится спочивати и Звинкова жена, коли се видитъ, горячи слезы пролива
етъ и на смерть думаетъ. Себе хочетъ утратити, но коли на жолтое листье
МО

смотрить, прійдеть ей на гадку, что природа отъ сна пробудится, что листье и цвѣты вернутся, но человѣкъ, если умреть, на сей свѣтъ больше не вернется. Нѣтъ, она не утратитъ себе. Пой умираеть Добошъ. Коли такъ размышляла въ себѣ, разъ лишъ явился Добошъ. Изъ великаго пути вернулся и много дарунковъ принесъ собою (sic). Она на видъ радостно принимала и то сказала, что его духъ любитъ, нигда не лишитъ и рада, что такаго славнаго человѣка есть любовницею, якъ онъ. Добошъ радовался ей словамъ, бо не збачилъ, что се только ложны слова, что она обманути намѣряе его. Самъ ишолъ въ напасть. Добошъ разсказалъ, куда ходилъ и межи якими тягостями находился, но счастя, что его лишь на чолѣ можно поразити, прото смѣло появитися можетъ где нибудь, бо се никто не знае. Нехотячи выяснилъ передъ женою свою тайну. Не думалъ на то, что имѣе дѣло съ Делилою, котра измѣнитъ ему и онъ уже не будетъ видѣти больше прекрасны горы и долины. — Прійшолъ часъ послѣдній. — Другого дня рано подъ скалой найшли его товариши съ разбитою головою. — Гору, на котрой мужъ Звинковой забилъ его, отъ того времени „Добошинкою" называютъ. — Тамъ окончилъ Добошъ свой животъ. Никто не потребалъ, никто не поплаковалъ за нимъ. Така смутна смерть неправедного. — Ніякій слѣдъ не остался за нимъ. Где стояла его хата? — не знати. Где скрыто краденное богатство? — и то не знати. Вѣроятно разнесли товариши. — Но онъ живетъ въ памяти народа, въ казскахъ (sic) и пѣсняхъ. Живетъ дале въ памяти людей и старцѣ кажутъ, что коли вѣтеръ сильный дѣетъ и буря и дождь падетъ: тогды Добошъ на горахъ ходитъ и оплакуетъ свои грѣхи. — Онъ и жити будетъ, доки сильна гора Добошинка стоитъ и напоминати около ней живущихъ на свою судьбину.

111

За Пинтя.

Сидитъ Пинтя у темници,
Пише листя на таблици
Пише пише пописуе
И на мамку удказуе

„Иди, мамо, пожалуй ня,
Сто злацъ маешъ, выкупи ня!"
„Кедь мамъ за тя сто злацъ дати,
Не буду тя сыномъ звати!"

—

Сидитъ Пинтя у темници,
Пише листя на таблици
Пише, пише, пописуе
И на утця удказуе:

—

„Иди, наню, пожалуй ня,
Сто злацъ маешъ, выкупи ня!"
„Кедь мамъ за тя сто злацъ дати,
Не буду тя сыномъ звати!"

—

Сидитъ Пинтя у темници,
Пише листя на таблици
Пише, пише, пописуе
И братови удказуе:

—

„Иди, брате, пожалуй ня,
Сто злацъ маешъ, выкупи ня!"
„Кедь мамъ за тя сто злацъ дати,
Не буду тя братомъ звати!"

Сидитъ Пинтя у темници
Пише листя на таблици
Пише, пише, пописує
И сестрицъ удказує:

—

„Иди, сестро, пожалуй ня,
Сто злацъ маешъ, выкупи ня!“
„Кедъ мамъ за тя сто злацъ дати,
Не буду тя братомъ звати!“

—

Сидитъ Пинтя у темници,
Пише листя на таблици.
Пише, пише, пописує
И на милу удказує:

—

„Иди, мила, пожалуй ня,
Сто злацъ маешъ, выкупи ня!“
„Ажъ бимъ кросна роспродала,
Сто златы бимъ за тя дала!“

—

113

Гусляцькъ. Мачат. V.

VI

Через тыждень хворала были
Бо робота била
А в недълю зледухала
Бо гудака вчула. Співаютъ у Хусто

Заграй мині гудачику, бо ся другі строять,
Не заграю рыбко біла, бо ся пчолы роятъ,
Роятъ в понедълокъ, роятъ у вівторокъ,
Подивлюся у пчолинокъ, е кымачківъ сорокъ.

—·—

Та гусляше гусляшику ялоти ся грати,
Ялоти ся на водицю штири(!) вол'кы гнати,
А хто тебе гусляшику научивъ гуслятн,
Айбо тебе на гусляша породила мати.

—

Та гусляше гусляшику та якъ знаешъ густи,
Та будути при вечери кучерикы скубсти,
Заграй, заграй гудачику, якъ самъ розумієшъ,
Ручкы быти покривило, видно што не вмієшъ.

—

Заграй мині гудачику, тай поперебирай,
Та в шовкову ширіночку ручейкы повтирай,
Заграй мині гудачику дрібної новтицѣ,
Вынесу ти паленочкы, не з рікы водицѣ.

—·—

Вѣвчарскѣ. Verhovina

VII.

„Вівчарику молодейкий, ци всѣ твоѣ вівцѣ?
Бо я едну спізнавала в краю в полониньцѣ."
„Ци ты моѣ, дѣвка біла, вівцѣ раховала?
Що ты дѣвко, мою вівцю в краю спізнавала"

—

„Та я твоѣ, вівчарику, вівцѣ не рахую,
В полониицѣ сѣно гребу, усе тоту чую".
„Та я туйкы в полонинцѣ коло овець сижу,
Коло овець сижу, другыхъ нарахую все лишь тебе саму вижу."

—.—

I

„Ци вівчаре, вівчарику, ссучи ми волокы
Будеме ся любиточкы за чотыри рокы.
Иссучи ѣхъ, иссучи ѣхъ, бы были тонейкі,
Будеме ся любиточкы, закісьме молодейкі.

—

Иссучи ѣхъ, иссучи ѣхъ, бы ся не пірвали,
Будеме ся любиточкы, бы люде не знали.
Ищи я ѣхъ не вбувала, уже ся пірвали,
Щи мѣ вівчаря, не любила, вже люде зознали.

—.—

Вѣвчарику молодейкый ссучи ми волокы,
Будеме ся любовати за чотыри рокы.

Щи мѣ волокы не зносила, уже ся підрали,
Щи мѣ вівчаря не любила, вже люде зознали.

Панщинні.
VIII.

Прилетѣла зозуленка тай стала кукати,
Ба што я вамъ, добрѣ люде, маю сказовати.
Якъ ужъ гаѣ зеленѣли, я до васъ вѣртала,
Сѣламъ собі на деревѣ, мало спочивала,
Тай доразъ емъ великый гукъ за собовъ зачула.
Посмотрила мъ, што такъ гучитъ, онь емъ ся забыла:
А свобода всю панщину передъ собовъ гнала.
Загнала ей в темнѣ лѣсы, обы тамъ пропала
А за нею біжутъ паны, ялися тужити:
Вертай ты ся панщинонько, не е з чого жити!
Панщина имъ удповѣла: я вамъ была вѣрна,
Сами сте на удправили, я тому невинна
Не знали сьме, же такъ тяшко на хлѣба зарабляти,
Думали сьме, щи ся стобовъ даколись витати,
Не знаеме молотити, жонкы нашѣ жати,
Просиме тя, прийди назадъ, будемъ тя кохати.
До трактирнѣ не можъ ити картати, гуляти,
Бо кешеня ужъ порожна, не е уткы брати.
Нашъ арендашъ ужъ не хоче грошвй позычати,
Простый газда ужъ не иде на боргъ попивати

———— • ————

Богъ дай паны пановали, Богъ дай паны жили,
Богъ дай паны помежи насъ с тайстрами ходили

———— • ————

Посмѣшковалнѣ.
Гумористичнѣ

Тѣрявъ газда газдыню
По городу за дыньов.
Гей, гой, газдо покайме ся,
Идѣмъ дому, порадьме ся:
Што бы пропити.

—

Пропивъ газда кепенякъ,
А газдыня пенделякъ.
Гей, гой, газдо покайме ся,
Идѣмъ дому, порадьме ся:
Што бы пропити.

—

Пропивъ газда когута,
А жона му пѣтата!
Гей, гой, газдо, покайме ся,
Идѣмъ дому, порадьме ся,
Што бы пропити.
Пропивъ газда сивулю,
А газдыня кошулю.
Гей, гой, газдо, покайме ся,
Идѣмъ дому, порадьме ся:
Што бы пропити.

—

Пропивъ газда порося,
А газдыня и котя.
Гей, гой, газдо, покайме ся,
Идѣмъ дому, порадьме ся:
Штобы пропити...

Пропивъ газда корыто,
А газдыня и сито.
Гей, гой, газдо покайме ся,
Идѣмъ дому, порадьме ся:
Штобы пропити.

—

Пропивъ газда сорочку,
А газдыня и бочку.
Гей, гой, газдо, покайме ся,
Идѣмъ дому, порадьме ся:
Што бы пропити.

—

Пропивъ газда и черасъ
А газдыня и овесъ.
Гей, гой, газдо, покайме ся:
Идѣмъ дому, порадьме ся,
Штобы пропити.
Пропивъ газда и хату
А газдына лопату.
Гей, гой, газдо, покайме ся,
Идѣмъ дому, порадьме ся:
Штобы пропити.

—

Пропивъ газда и телекъ,
А жона му и петекъ.
Гей, гой, газдо, покайме ся,
Идѣмъ дому, порадьме ся:
Штобы пропити

—

Слухай хоно, знасшъ што,
Пити не е вже за што.
Гей, гой, газдо, покаиме ся,
Идѣмъ дому, порадьме ся:
Што бы пропити.

—

Каятися вже пуздно,
Бо забравъ Єруль всячино.
Гей, гой, газдо, не каймеся,
Не йдѣмъ дому, не радьме ся.
Што бы пропити.

—

Не будеме ужъ пити,
Ай у ковды ходити.
Гей, газдо, гей, што дѣяти,
Идѣмъ у свѣтъ та хабрати,
Пакъ пропивати.

——— . ———

Любивъ мене лемачокъ,
Хотѣвъ мене взяти.
Купивъ минѣ серпенину,
Волавъ мене жати.

—

Я узяла серпенину,
Та верла за себе,
Не жала я коло мамкы,
Не буду ни в тебе.

——— . ———

Мг

Смутовъ
XI

Вѣютъ вѣтры, вѣютъ буйнѣ, ажъ дерева гнуть ся.
Тужитъ болитъ сердце мое, а слезы не ллють ся.
Де ты мила чорнобрыва, де ты, озови ся,
Ой якъ я безъ тебе гину, прийди подиви ся.
В синюй горѣ лѣтомъ траву, а щастя не бачу,
Тогды ми ся легше стане, кедь мило поплачу.

Подъ дубиною,
Подъ зеленою
Сидѣвъ голубокъ с голубиною,
Сидѣли в парѣ
Ся цѣловали
Сивыми крылами ся обѣмали.

—

Надыйшовъ
З темного луга,
Розбивъ, розлучивъ пару голуба.
Голубку ѣмивъ,
Голуба забивъ.
Сыпле пшеничку, дае юй водичку.

—

Голубка не ѣсть,
Голубка не пие,
Пудъ дубиноньку плакати иде.
Чомъ же ты не пиешь,
Чомъ же ты не ѣшъ,
Лемъ пудъ дубиноньку плакати и...

—

Якъ же я ѣсти
Маю и пити,
Такий свѣтъ красный, не е с кимъ жити.
Ой, маю бо я,
Сѣмъ сто голуба,
Выбери ты собѣ, котрый ти любый.

—

Ой, выбрала я,
ой, шукала я,
Не найшла мъ того, минѣ милого.
Муй бывъ сивенький,
Чорнобрывенький,
На личку румяный, сиво крыленький.

— • —

Ой, выйду я на гороньку, махну я рукою,
Наверни ся муй миленький, пуйду за тобою.

Катунскѣ. Матат. verk Zemplén!

XII

Та дѣвчата, ластувлята
Будьте здоровенькѣ,
Бо мы идеме у катуны
Хлопцѣ молоденькѣ.

—

По капустѣ, по кочаню
Коника попасу,
Узялиі ня у катуны
Изъ першого классу.

—

Та іщи ня не вдобрали,
Лише пудписали,
Та вже минѣ на бѣлявкы
иші водицѣ лляли.

—

Бо коли ня удберали
На стулчику мъ сидѣвъ,
Такъ ня слезы ублѝвали,
Же мъ свѣтка не видѣвъ.

—

Дали мене до ружочкы
до Левчи, до Левчи,
Та я хлопець молоденькый
Не маю серенчѣ.

—

Та катуне, та катуне,
То мало фасуешъ,
А въ пувночи до пувночи
Шилбакъ машируешъ

—.—

Думать мила, думать,
Же я травку кошу,
А я по тамбору
Сабелочку ношу.

—

Сабелька не моя,
Пана чѣсарова,
Кедь ся з нивъ урубамъ,
То серенча моя.

Воякы, воякы,
Сивѣ конѣ мате,
Кедь на войну пуйду,
Котрого ми дасте?

—

Ци того бѣлого,
Ци того сивого,
Не ввѣдай ся брате,
Лемъ сѣдай на нього.

—.—

Колядкы

XIII

„Игры Виѳлеемскія.“ – Отъ самаго начала христіанства прекрасный и благоговѣйный обычай по цѣлому христіанскому міру, что въ навечеріе рождества Іисуса Христа по примѣру св. ангелъ христiане eдeнъ другому возвѣщаютъ радостную вѣсть о рождествѣ спасителя. И у насъ есть такій обычай. Въ навечеріе рождества ходятъ колядовати и то или подъ оболокомъ поютъ пѣсни рождественные, или съ виѳлеемомъ т. е. церковцею сготовленною изъ папиря, въ которой есть образъ рождества Христова, въ домы входятъ и тамъ представляютъ игры виѳлеемскія. – Но жаль, сей благоговѣйный обычай на многихъ мѣстахъ испортился; ибо въ 1-ыхъ представленіе смѣшивается грубыми и безчестными бесѣдами, жартами, стараго пастыря, якъ неукаго и глупаго, молодыe пастыри высмѣваютъ, его научаютъ и съ нимъ всякія безчестныя жарты робятъ. А сіе противится наукѣ христіанской (sic), которая учить старшихъ честовати; и ко тому въ виѳлеемскихъ играхъ прилично бы было, чтобы старшій пастырь научалъ молодшихъ о пришествіи Мессіи, слышанномъ имъ отъ прадѣдовъ. 2-я похиба, что многоразъ возрослые парни (легѣнѣ) съ безчестными насмѣшками отправляютъ сіи игры, когда возвѣщеніе рождества спасителя лѣпше пристоитъ невиннымъ дѣтямъ, которые подъ руководствомъ священника и учителя научився стихомъ и пѣснямъ представляли бы ихъ разумительно и съ благоговѣніемъ. – 3-я похиба, что Виѳлеемщики и колядники ходящіе безъ надзора, гроши, колачи и прочая, что достануть, – жаль, но правда, что многоразъ случится, – въ корчму отнесутъ, чтобы тамъ подѣлилися, тамъ святую, невинную радость о рожденіи спасителя пьянствомъ оскверняютъ, бются и самаго спасителя лаютъ. — Противъ такихъ злыхъ и пагубныхъ обычаевъ потребно бы усиловатися нато: 1-разъ, чтобы колядовати ходили токмо дѣти и съ Виѳлеемомъ ходили школяри подъ надзоромъ учителя. – 2-разъ, чтобы недопустити всякія, многоразъ безчестныя, скверныя игры, но священники и учители да научатъ школьникомъ на приличныя пѣсни и да надзираютъ, чтобы благоговѣйно они коляды отправляли. – 3-разъ, чтобы собранныя даянія учитель раздѣлилъ между колядниками или Виѳлеемщиками. При раздѣленіи собранныхъ даяній возможно бы дачто лати и бѣднымъ школьникамъ и сиротамъ, чтобы и они радовалися въ радостный праздникъ рождества Іисуса Христа. – Общество св. Вас. В., чтобы помочи сей нуждѣ, минувшаго (1899) года издало „Виѳлеемскія Игры“ на русскомъ

[Мадярскомъ языках (тогды куповалися за 5 кр.). Богу слава, ревностію священ-
никовъ и учителей уже на многихъ мѣстахъ заведенны сіи игры съ дуже краснымъ
успѣхомъ. Но найпаче въ Заричовѣ, [гдѣ] ревностію и усиловностію учителей, най
паче сѣденькаго Іоанна Тормы заведены сіи игры. На приключеномъ образѣ
были виолеемщики Зарѣчовскіе, которые минувшаго (1899) года подъ часъ пра
здника рождества въ Зарѣчовѣ на цѣлой околицѣ и въ Унгварѣ и предъ самымъ е
пископомъ прекрасно представили игры виолеемскія. Они похвалы суть доста
ны, ибо симъ проуказали, что нашъ народъ маетъ чистый, здоровый розумъ
и при добромъ веденіи способный есть на науку. — Въ минувшихъ часахъ, якъ
Заричовски люде говорятъ, такъ названныхъ „бетлегемщиковъ" про стыдъ гань
бу не хотѣлъ честный газда пріяти въ свой домъ и лише тамъ ихъ пріяли, гдѣ
надъ ихъ брыдкихъ и стыдныхъ комедіяхъ риготатися хотѣли. Но теперь не
такъ. По духу св. матери церкви и прекраснаго нашего обряда выученныхъ вио
леемщиковъ по всюду радостно и съ почтеніемъ принимали, не токмо въ сво
емъ селѣ, въ Заричовѣ, но и на цѣлой околицѣ, гдѣ лемъ появилися. И кождый
кто лемъ видѣлъ, то казалъ, же тото прекрасное дѣло уже давно требало заве
сти. И якъ передъ тымъ благочестивые люде передъ напастными „бетле
гамешами" двери замыкали, такъ теперь честныхъ богомольцевъ виолеем
щиковъ ледва чекалъ каждый въ свой домъ, гдѣ съ любовію и радостію
принимали ихъ. Зайшли они подъ предводительствомъ учителя въ каж
дый домъ, до бѣднаго такъ якъ до богатого. Хрістосъ бо цѣлому свѣту, всѣмъ
людямъ радость учинивъ. — Вѣсть о Зарѣчовскихъ виолеемщикахъ расходила по
цѣлой околицы и любопытно ожидали ихъ пришествіе и где лише появилися
по всюду съ тоюжде радостію принимали ихъ якъ дома. Въ многихъ очахъ
можно было видѣти и слезы радости. — Сей радостный успѣхъ одушев
лялъ Зоричовскихъ учителей, что они отважилися пойти съ виолеемщи
ками и до Унгвару, проуказати его преосвященству епископу (тогды
бл. п. Юлій Фирцакъ), каноникамъ и прочимъ духовнымъ отцамъ успѣхъ
изданія общества св. Вас. в. — Въ Унгварѣ виолеемщики были приня
тые ласкаво и угощено богато. Въ самъ передъ появилися у его преосвящен
ства, нашего боголюбивого епископа, гдѣ въ великой салѣ въ присутствіи
владыкѣ, при а ворныхъ священниковъ и больше гостьевъ (!) прекрасно
представили „игры виолеемскія" наши Зарѣчовски виолеемщики. Его преос.
щуже похвалилъ ихъ и богато обдаровалъ. Походили потомъ они по канони
камъ, священникамъ и по всюду хвалу и честь достигли и богаты дарунки достали.
На послѣдокъ, чтобы будущимъ душпастырямъ и народоучителямъ поуказали,
что якъ потребне сіе милое и благоговѣйное дѣло управляти, проуказали „игры
виолеемскія" и въ семинаріи и пропарандіи. Якъ клирики такъ препарандисты съ
высторгомъ приняли ихъ и съ великими хвалами отзывалися объ ихъ представле

NIN. — И красный доходъ мали, изъ котораго знатную суму дали на сирото-воспиталище, — и каждый вифлеемщикъ досталъ красный и хосновитий дарунокъ, но еще краснѣйши памятки позостали у нихъ, которыя никогда до смерти не забудутъ. — Надѣемся, что ревностію священниковъ и учителей, и усиловностію народа изъ рока на рокъ по примѣру Зарѣчовскихъ все на больще и больше мѣстахъ будутъ такъ преподавати „игры вифлеемскія". Подай Господи." —

Панови превеленному.

Мараморошъ.

Ци дома, дома отець духовный?
Ой дома. Не повідаютъ: ой дома!
А што вунъ дѣе? Служебку служитъ,
Служебку служитъ коло престола.
Ходѣмъ и йому заколядуйме,
Ачей и намъ дастъ по колядочцѣ,
Чей намъ удправитъ хоть по служкочцѣ.

Ци дома, дома його кеденька?
Ой дома. Не повідаютъ: ой дома!
А што вна дѣе? Колачі пече
Колачі пече, в котору несе.
Идѣмъ та и юй заколядуйме,
Ачей и намъ дастъ по колядочцѣ,
По колядочцѣ по колачови.

Ци дома, дома ой панчукы ѣхъ?
Ой дома. Не повідаютъ: ой дома!
А што вни дѣютъ? Листочкы пишуть,
Листочкы пишутъ, в хыжі ся грѣютъ,
Идѣмъ та и ѣмъ заколядуйме,
Ачей намъ дадутъ по колядочцѣ,
По колядочцѣ по дукатови.

Ци дома, дома ой доченькы ѣхъ?
Ой дома. Не повідають: ой дома!
А што вни дѣють? Хусточкы шыють
Хусточкы шыють, тыми ся крыють
Идѣмъ та и ѣмъ заколядуйме
Ачей намъ дадуть по колядочцѣ
По колядочцѣ хоть по хусточцѣ.

3 2

Студеное.

Попови

На святѣй горѣ три намастырѣ,
Святая, святая тройце
Помилуй насъ Господи.
В тыхъ намастыряхъ три престоликы.
Святая ---
Коло едного самъ Богъ небесный,
Святая ---
Коло другого всѣ ученичкы
Святая ---
Коло третього самъ панъ превеленный
Святая ---
Що жь они тамъ дѣють, служебку служутъ
Святая ---
Ой у правѣй руцѣ золотый хрещикъ
Святая ---
А в лѣвуй руцѣ все кадилницѣ
Святая ---
[И вѣнчуеся].

214

Попови:

Идѣ сьому дому, идѣ веселому
Походивъ Христось по сьому дому.
Изъ всього свѣта посходилися
До пана отца на вечероньку.
Стоятъ столове самѣ стеленѣ,
Сидятъ панове самѣ сытенькѣ.
Предъ ними стоитъ солодокъ медокъ,
Солодокъ медокъ, бѣлѣ колачѣ.
Ой ѣли, ѣли, раду радили,
Раду радили, та ся посвадили.
Ой каже Илiй, же небо болше,
А Петро каже, же земля болша,
Николай каже, не свахайтеся,
Ай пошлѣтъ собѣ по два ангелы.
Най они змѣряютъ небо и землю
Ой черезъ гурку, черезъ долинку
Та прилѣтаютъ, тай повѣдаютъ:
Ци такъ Илiю, што небо болше?
Ой небо менше, бо всягды ровне,
Земля не ровна, земля е болша,
Ой земля болша, земля не ровна,
Земля не ровна, туй горы, долины,
Горы, долины, рѣчкы быстренькѣ,
Рѣчкы быстренькѣ, горы кремененькѣ,
Кремѣнь лупають, церьковъ мурують
С трьома то дверями, с трьома то окнами.
У першѣ дверѣ самъ Господь ходитъ,
У другѣ дверѣ свята Пречиста

А в третѣ двері святый Николай.
Святый Никола ставъ до престола.
Свѣчи сами ся позапаляли,
Книгы сами ся поутваряли.
Ой ходить, ходить, та службу служить,
Ой одну службу на святе руство,
А другу службу на Васѣлѣчко,
А третю службу та на святый день,
Та на святый день, ой на великдень.
Ой ходить, ходить, Господа просить,
За превеленныхъ, пана й панѣку,
И за животокъ, ѣхъ и дѣточокъ.

Дѣлокъ.
Коли звѣзда ясна
Небо просвѣтила,
Тогды Дѣва пречистая
Сина породила.

Якъ його зродила,
Такъ йому спѣвала:
„Чутай, белай, самъ сынъ божый,
Бо я бемъ барзъ спала",
„Чутай, белай, самъ сынъ божый,
Бо я бемъ барзъ спала".

Не спи мамко, не спи
За едну годину,
Закъ я ти не принесу
Изъ рая пелину,
Закъ я ти...

Озьми Петре трубу,
Затрубъ пану Богу,
Обы усѣ люде знали:
Слава пану Богу.
Обы усѣ люде знали,
Слава пану Богу.

112

216

Мила моя, цо ти думашъ,
Кедь я прийдземъ, вше ше гньеваш.
Якъ би я ше ньє гньевала,
Кедьи я ше ще ньє виспала?
Чекай мила, будзешъ ти спацъ
Якъ я будземъ машировацъ.
Якъ я будземъ машировацъ
Дамъ я свого коня ковацъ.
Дамъ го ковацъ о шейсцъ клинцє,
Чекай мила, зохабимъ цє.
Вежъ ме мили, вежъ ме з собу,
За Дунайску бистру воду.

Ньє оремъ, ньє шейємъ
Само ше ми ронзи,
Таку маме франку,
Сама за мною конзи.

На загумню оралъ
На дзивче заволалъ:
Подзъ дзивче поганяцъ,
Бо я ужъ зуновалъ.

Одна гурка май висока, а друга май ниська,
Одна мила май далека, а друга май блиська.
Та тоту я май далеку людьомъ подарую,
А идъ туй то тай май блиськуй самий поцилюю.

Та Иванцю, та Иванцю купи ми румянцю,
У суботу на роботу, в недѣлю до танцю.
У суботу на роботу та най иде мама,
А в недѣлю на таночокъ тамъ я иду сама.

Любковъ
XIV.

Zemplén
Sáros

РУСЬКО-МАДЯРСЬКІ І МАДЯРСЬКО-РУСЬКІ СЛОВНИКИ ДО 1945 РОКУ

Поява виданих друком словників, що віддзеркалюють мовні надбання народу, є важливою віхою у розвитку духовного самопізнання певного етносу, засвідчує початок нового відліку часу його історичного буття. Русини Угорщини зуміли не розчинитися серед іншомовних племен Середньої Європи, дали гідний наслідування приклад збереження своєї мовної та етнічної самобутності. Збереження це не було досягнуте шляхом воєн або національно-визвольних рухів, було воно радше наслідком, сказати б, громадянської непокори, міцної прив 'язаності до власного кореня.

З цією прив'язаністю рахувалася і духовна народна еліта – той нечисленний освічений прошарок русинів, який об'єднував релігійних діячів грекокатолицького клеру. Увага до народної мови визначалася самим полем їхньої діяльності, хоч би якими конформістами вони не були в умовах тодішньої урядової лінії. Успішна відправа священнослужителями покладених на них обов'язків мимоволі в'язала до стихії живого мовлення, спонукувала пильніше приглядатися до глибин рідного слова. Здобуваючи освіту та регулярно відвідуючи провідні європейські навчальні заклади, ця руська інтелігенція мала змогу спостерігати політичний та культурний поступ у сусідніх державах[1]. У такий спосіб світліші голови визрівали до думок про необхідність пошанування потреб і своєї покривдженої долею пастви, замислювалися про стан та подальший розвиток хоча й закуткової, а проте цілком характерної мови власного народу.

Перші спроби розгортання лексикографічної роботи і підготовки відповідного руського словника для потреб вірників робилися в угорському королівстві ще у першій половині дев'ятнадцятого століття. Проте підгото-

[1] Див.: Медве З. К вопросу языка и культуры подкарпатских русинов во второй половине XIX века. "Материалы и сообщения по славяноведению". Acta Universitatis Szegediensis de Attila József Nominatae. XX. Szeged, 1988, с. 125-136; Удварі І. Андрій Бачинський- видатний діяч карпаторуського просвітництва. "Думки з Дунаю", 2. Вуковар, 1990, с. 294-304.

вані П. Медвецьким, а відтак і М. Лучкаєм матеріали залишилися у рукописах і дійшли до нас лише частково[2].

Важливим чинником, що обумовлював розвиток національних змагань угорських русинів слід визнати засвоєні ширшою публікою і навіть значною частиною високоосвічених учених аж до початку двадцятого століття специфічні уявлення про літературну мову східних слов'ян. Згідно із цими уявленнями руські люди, які у питаннях релігії послуговуються церковнослов'янською мовою, мають і єдину світську літературну мову, а то – російську. Елементи розмовної місцевої мови тривалий час розглядалися як діалектні відгалуження трактованої таким чином спільної літературної мови.

Були, звичайно, і прибічники новішої теорії про "дві руські народності", але для того, щоб виваженіше поцінувати відповідний лексикографічний доробок у його органічній цілості, необхідно одночасно враховувати як словники, створені на засадах "единаго русского языка", так і ті з них, що укаладалися прихильниками розрізнення двох окремих мов – руської і російської. Крім того, названа руська мова ототожнювалася із угорськими виразами rutén nyelv, ruszin nyelv, і тільки дуже поодинокі голоси – і то вже у новітні часи – лунали тут на користь особливої, карпаторуської, русинської літературної мови.

Беручи, отже, розвиток руської лексикографічної думки в історичній угорській державі саме у таких рамках, звернімося до "Словаря къ первому тому собранія "Русскихъ проповѣдей", укладеного і виданого у 1853 році А.А. Радолінським[3]. Це був чи не перший лексикон з числа тих, які побачили світ в угорському Будині і не тільки "поздравляли" русинів, але й сприяли виробленню свідомішого ставлення до мови церковних проповідей, заохочували до нових спроб на терені руського словникарства. Виходу цього словника передувала поява друком першої книжки "Собранія русскихъ проповѣдей"[4], що було задумане як багатотомне видання релігійних текстів, "въ коихъ содержится ученіе общее обѣимъ церквямъ - Восточной и Западной, отнюдь не касаясь предметовъ спорныхъ". Священник естергомської єпархії А.А.Радолінський планував також видати "сравнительную грамматику по формамъ всѣхъ славянскихъ нарѣчій" та "всеобщій словарь,

2 Дзендзелівський Й. О., Штернберг Я. І. Чотиримовний словник М. Лучкая. "Дукля", 2. - Пряшів, 1986, с. 57-62.

3 Словарь къ первому тому собранія "Русскихъ проповѣдей", изданный Андреемъ Андреевичемъ Радолинскимъ. Буда, 1853.- 98 с.

4 Собраніе русскихъ проповѣдей, издаваемыхъ А.А. Радолинскимъ. Томъ І. Буда, 1852, -140 с.

содержащій въ себѣ изъясненіе русскихъ словъ, отчасти или совсѣмъ неизвѣстныхъ въ иныхъ славянскихъ нарѣчіяхъ".

Поява названого словника (російсько-німецько-латинського) не могла не привернути увагу "живущей въ Венгріи Русской Братіи", передусім русинів – служителів грекокатолицької церкви, які освіту здобували у Відні і німецьку мову знали набагато краще російської. У цьому словнику, природно, немає слів, властивих живому народному мовленню угорських русинів. Разом з тим словник подає велику кількісь слів книжної мови. При кожному з них наводиться граматична інформація, що вказує належність до тієї чи іншої частини мови; при іменниках є покажчики граматичного роду, а до дієслів додаються ще й окремі особові форми, пор.: СМОТРѢТЬ (-трю, -тришь) v.a. besehen, hinsehen, betrachten; inspicere, aspicere, contemplari. Шкода, що проект А.А. Радолінського не пощастило здійснити у повному обсязі, і наступні випуски руських проповідей, а з ними і словників, так і не побачили світ.

Наступним словником, адресованим русинам угорської держави, був відомий "Русско-мадьярскій словарь" священника Мукачівської грекокатолицької епархії Александра Митрака[5]. Його видано у 1881 році заходами самого укладача, оскільки з різних причин це видання не було підтримане ні тогочасними церковними, ні академічними офіційними колами.[6] Автор словника спирається на тогочасну книжну російську мову як на літературну мову карпатських русинів – реєстр російських слів укладено на основі кількох поширених тлумачних та перекладних словників російської мови; до цього додаються "наши угро-русскіе областные слова". За свідченням Е.Балецького, у словнику уміщено понад вісімсот місцевих карпатських діалектизмів на кшталт: слутый, слухати, смерека[7] тощо.

А. Митрак не був мовознацем з фаху, і тому не дивно, що у його словнику дуже мало суто лінгвістичної інформації: є лише окремі позначки для частин мови та сфер вживання слова у певному значенні; обласні слова також супроводжуються окремою позначкою. Зовсім відсутня у словнику фразеологія; цей недолік колишній власник словника (ex libris Tagányi Károly), що зберігається у державній бібліотеці ім. Сеченьї (м. Будапешт), намагався

[5] Русско-мадьярскій словарь. Составленъ: Александромъ Митракомъ. Унгваръ, 1881. -854 с. Про цей словник див., зокрема: Kiss Lajos . Az orosz-magyar nagyszótár készülő új kiadásáról. "Magyar Nyelv", LXXXI évf., 4. szám. Budapest, 1985, c. 504.

[6] Bacsinszky Tivadar. Orosz-ruszin kapcsolatok a XIX. század közepén. Ungvár, 1942, c. 52.

[7] Балецкий Э. Краткий очерк русско-венгерской лексикографии. "Studia Russica", I. Budapest, 1978, c. 22.

надолужувати самотужки: при слові случаться бачимо, наприклад, дописане від руки случись же какъ на грѣхъ і угор. відповідник: szerencsétlenségre az történt, hogy ... (с.682)

У 1883 році у Будапешті виходить друком досить добре знаний "Руськомадярський словарь", який уклав Л. Чопей[8]. Історична роль цього словника у тому, що автор його, покликаючись на М. Костомарова, чи не вперше в Угорщині недвозначно вказує на істотну різницю між російською та руською мовами і вважає саме останню природною для русинів. Щодо наукового апарату словника, то, не дивлячись на здобуту автором академічну премію, він видається навіть слабшим, ніж у словнику А. Митрака. Щоправда, у словниковому реєстрі таки відбито чи не найповніше на той час лексичний склад південнокарпатських українських говорів, проте він і увібрав надто багато слів угорського походження. Усе це дало привид критично налаштованим землякам звинувачувати Чопея у "порче русской речи"[9].

Натомість тривке переконання щодо єдиної світської літературної мови, спільної для росіян, українців, русинів, знаходить вияв і у такому цікавому лексикографічному джерелі, як чотиримовний словник священника пряшівської єпархії Е. Кубека "Старославянскій - угорскій - русскій - нѣмецкій словарь къ священному писанію"[10].

Концепцію укладача прямо відбито вже в угорському та німецькому варіантах назви словника, пор.: Ó-szláv-, magyar-, ruthén-, (orosz) német szótár a szentírás olvasásához, а також у такому авторському висновку: "По всѣхъ сихъ, еще то могу примѣтити, что предки наши, отъ древныхъ временъ не только имѣли образованный языкъ, но сей и между тяжкими обстоятельствами, напротивъ жестокихъ пренаслѣдованій усовершивати и воздержати знали и хотѣли".

Видання словника має на меті, зокрема, "дополнити нашъ недостатокъ литературный", у зв'язку із чим видавці наголошують, що у ньому тлума-

---

[8] Русько-мадярский словарь. Написавъ Ласловъ Чопей. Будапешт, 1883. - 446 с. Цей словник аналізується, зокрема, у працях: Москаленко А. А. Нарис історії української лексикографії. Київ, 1961 та Бевзенко С. П. Історія українського мовознавства. Київ, 1991.

[9] Див про це ще: Панько С. С. Угорсько-українські (угорсько-руські) словники і розмовники у XIX-XX ст. У зб.: "Első magyar alkalmazott nyelvészeti konferencia". I. Nyíregyháza, 1991. május 3.-4. Szerk.: Székely Gábor.

[10] Старославянскій - угорскій - русскій - нѣмецкій словарь къ священному писанію. Составленъ: Эмиліемъ Кубекъ. Унгваръ, 1906.-387 с. У бібліографічному довіднику: A magyar szótárak és nyelvtanok könyvészete. Összeállította Sági Ferenc. "A magyar Nyelvtudományi Társaság Kiadványai", 18. sz. Budapest, 1922 на с. 21 рік видання неточно подано як (1907?).

читься більш, ніж 5500 слів, а якщо врахувати і наведені у багатьох випадках синоніми, то кількість слів сягає чи не "тридцяти тисяч". Разом з тим автор скромно іменує своє діло "словарцем" і з гідністю пише, що це "не выписка велико-русского словаря".

Принцип побудови словника Е. Кубека - алфавітно-гніздовий, реєстр старослов'янських слів подається із зазначенням відповідного словесного наголосу. Словарні статті у лексико-семантичному стосунку розроблено порівняно детально, подекуди зустрічається і найважливіша морфологічна інформація. Показовою є, наприклад, структура статті Слово (словеса́), де для розкриття змісту старослов'янської лексеми пропонуються російські відповідники: слово, бесѣда; розумъ, мысль, понятіе тощо. Майже у кожній словарній статті подаються і словосполучення та фразеологізми. Так, у статті СЛѢДЪ для передачі вислову ВЪ СЛѢДЪ КОГО ЙТИ пропонується "за дакѣмъ итти-, послѣдовати". Привертають увагу, крім цього, включені до російського реєстру численні слова і вирази місцевої русинської народнорозмовної мови, наприклад, таркастый, шиковный (с.94), шмаритися (с.156), притрафитися (с.267); для старослов'янського НИЦЪ подається відповідник – съ тварью доловъ тощо.

Долучаються до ряду названих джерел і невеличкий "Словарь мадьярско-русскій" Н.А.Бескида [11], в якому у перекладній частині наводяться тільки слова російської літературної мови, а також і "Мадьярско-русскій словарь", що у 1922 році видали в Ужгороді, зберігши авторство А.Митрака, його послідовники[12]. І тут у російському реєстрі практично немає місцевих, русинських слів.

Поява наступних кількох видань пов'язана із коротким періодом помітного пришвидшення процесу формування національної свідомості, який переживала Підкарпатська Русь на протязі двадцятих-тридцятих років нашого століття. Цього часу виявилося проте замало для досягнення якихось відчутних результатів. Низка причин політичного характеру, відсутність вищих шкіл, передусім – власного університету, наміри про заснування якого тільки у той чи інший час декларувалися різними суспільними силами, не створило умов для подолання "старих, гнилих ран", беручи словами поета, і передсудів щодо того, якою повинна бути літературна мова карпатських русинів.

А що процес мовної нормотворчості посувався надто суперечливо, долаючи усілякі штучні перепони, свідчать, крім багатьох широковідомих

[11] Словарь мадьрско-русскій. Изд. Н. А. Бескидь. Пряшевъ, 1919.-48. с. (?).

[12] Мадьярско-русскій словарь. Составилъ: Александръ Митракъ. Ужгородъ, 1922. -1020 с.

фактів, і наполегливі спроби термінологічної кодифікації, передусім у такій важливій для практичного життя галузі, яким є правництво. З цього погляду цікаво порівняти два дуже подібні і, разом з тим, дуже відмінні словники юридичної термінології. Йдеться про видані практично одночасно "Мадярско-руській правничій терминологичный словарь" Е.Торонського[13] і "Мадьярско-русскій юридическій терминологическій словарь" К. Мачика і А.Емельянова[14]. Незважаючи на те, що автори обидвох словників були "віцепрезидентами кошицької судової табули", а матеріальну підтримку як першого, так і другого словника здійснено тодішнім міністерством шкільництва, з усього знати, що маємо не так взаємодоповнюючі посібники для ведення юридичної практики на території Підкарпатської Русі, а радше боротьбу амбіцій і конкуруючих поглядів на майбутній розвиток державних форм життя і культури.

У той час, як Е.Торонський і його найближчі співробітники М. Бращайко та І. Панькевич, хоча й не бажаючи "кинути якусь головню в языкову борьбу на Подкарпатской Руси", виходять із засад визнання окремої малоруської (української) мови, К. Мачик, нарікаючи на мовну строкатість юридичної документації, іронізує з приводу того, що існує "столько діалектовъ, сколько адвокатскихъ канцелярій". Він є прихильником "той точки зрѣнія, что на нарѣчіи (діалектѣ) умственная научная работа не возможна".

Здавалося б, повний обскурантизм з вершини думки про рівне право усіх мов на вільний і безперешкодний розвиток. А проте слушна аргументація автора наведеної ним тези допомагає розібратися і у проблемах сучасних мовних незгод, оскільки непридатність "нарѣчія" обумовлена не внутрішніми мовними причинами, а тими зовнішіми (екстралінгвістичними) обставинами, унаслідок яких "...нѣтъ того авторитетнаго учрежденія, которое бы ввело опредѣленную научную терминологію и установило обязательность ея примѣненія". Таке відбувається в умовах спільного державного життя з усіма його атрибутами[15].

Послідовне зіставлення словників свідчить про майже повну тотожність їхніх перших реєстрів з тією, проте, відміною, що угорський реєстр словника Е. Торонського дещо повніший проти відповідного реєстру К. Мачика

---

[13] Мадярско-руській правничій терминологичный словарь. Зложив: Емилій Торонскій. Ужгород, 1925-1927. -188. с.

[14] Мадьярско-русскій терминологическій словарь. Составили: К. П. Мачикъ и А. Д. Емельяновъ. Кошицы, 1928. - 156 с.

[15] Див.: Панько С. С. Думки А. Ю Кримського про розвиток української літературної мови (до 120-річчя від дня народження вченого). У зб.: "Nemzetközi szlavisztikai napok". Szombathely, 1991. május 24-25. Szerk.: Gadányi Károly.

і А.Емельянова. Це досягається коштом більшої кількості термінологічних стійких словосполучень, пор. наявність у першому словнику слів та виразів на кшталт adag 'доза, давань', adalék 'додаток, причинок', adománylevél 'надавнича грамота', nyilvános ügyvivő 'публичный представник' тощо. Заради справедливості слід сказати, що і у другому із названих словників трапляються деталі, яких немає у словнику Е. Торонського: nyelvrendelet 'языковое распоряженіе', adatokat beszerezni 'собирать свѣдѣнія, или данныя', adatokat adni 'сообщать свѣдѣнія, или данныя'. Не зовсім досконалими є у словнику Е. Торонського і деякі термінотворчі рішення, пор.: adás vevés 'куповля, купля', але adás vevés szerződés 'договор куплѣ, -куповлѣ'. Залишається не відомим, які значення надаються словам купля і куповля і чи проводиться між ними семантична різниця взагалі. Пор. у Мачика і Емельянова: adásvétel 'купле-продажа'. Підсумовуючи, можна сказати, що виданням словника Е. Торонського здійснено було добрий почин для подальшої цілеспрямованої кодифікаторскої роботи у галузі термінології.

Про чималі вже на той час можливості карпатської руської лексикографії свідчить і видання "Мадярсько-руського словаря" за редакцією Е. Бокшая, Ю. Ревая і М. Бращайка[16]. Його укладачі у "Передслові" одразу проголошують: "Самостôйнôсть рус-кого (малорусського-украинского) языка филологія вповнѣ доказала". Словник має непоганий науковий апарат, розкриває морфемну будову слів, дає цікаві словосполучення: feltenni a telefon kagylót - повѣсити слухову трубку, слухачку тощо. Наведемо для ілюстрації ще таку словарну статтю: jút приход-ити -жу -иш, достатися -ну -неш кому щось; szegénységre достатися на худобство; neki is - и єму выстарчить v доходить; bajba -ott попався в бѣду; kedvező eredményre -ott достигнув добрый успѣх; (vlkinek) дакому доста-тися -ну -неш.

Виразний місцевий колорит словника, а також застереження укладачів у "Передслові" про те, що "зготовленя и выпечатаня мадярсько-руського словаря головно тогды стало актуальным, коли руський язык став урядовым языком в школах, урядах и уживаным в суспôльнôм житю подкарп. руськоѣ интелиґенціѣ", може дати підстави сучасним прибічникам окремої мови карпатських русинів - русинської (якби така літературна мова справді почала утверджуватися і прокладати собі шлях високохудожніми творами, чи не краще було б називати її – верховинською?) побачити у цьому словникові разом із словниками Е. Кубека, Л. Чопея, Е. Торонського підвалини обстоюваного ними напрямку у розвитку мовної традиції.

---

[16] Мадярсько-руський словарь. Пôд редакціею: Е. Бокшая, Ю. Ревая и Мих. Бращайка. Ужгород, 1928. - 516 с.

У контексті історії видання лексикографічних російсько-угорських посібників цікавими є і аматорські спроби укладання допоміжних словників, призначених, як це уявлялося їхнім авторам, для суто навчальних потреб. Показовим є з цього погляду невеличкий посібник Бели Чанка "Orosz-magyar hasonlósági szótár", що у 1940 році вийшов друком двома виданнями у у Берегсасі[17]. Тут бачимо спробу практичного словника "справжніх друзів перекладача", тобто слів, однакових або близьких у російській, угорській чи німецькій мовах не тільки за звучанням, але і за значенням, що далеко не завжди, звичайно, є наслідком їхнього спільного походження, пор.: скоро (szkoro) vagy споро (szporo) - szaporán, слово (szlovo) - szó, солнце (szolnce) - nap, (ném.: Sonne). Такий словник, на думку його автора, важливий з погляду мовної дидактики: він наочно демонструє, що російські слова часто буває легко запам'ятати, а російська мова, всупереч поширеним думкам про її надзвичайну складність, не така вже й важка для опанування. Як видно із дати видання, поява названого словника була імовірно викликана відомим короткочасним періодом міждержавного зближення між двома сусідніми країнами.

Усе сказане свідчить про те, що нове прочитання призабутих лексикографічних джерел із XIX-XX століття кидає жмут додаткового світла на окремі сторінки русько-мадярського та мадярсько-руського словникарства, допомагає формуванню більш повного уявлення про етапи розвитку східнослов'янского мовознавства за останні сто п'ятдесят років.

С.С. Панько, кандидат філологічних наук
Будапешт-Київ

Budapest-Kijev, 1991. július 11.

Szerhij Panyko
kandidátus

[17] Див., наприклад.: Orosz-magyar hasonlósági szótár. Összeállította: Csánk Béla. Beregszász, 1940. -168 l.

OROSZ-MAGYAR SZÓTÁR.

SZERKESZTETTE:

MITRÁK SÁNDOR.

KIADJA A SZERZŐ.

UNGVÁR.

NYOMATOTT ID. FÉSÜS JÓZSEF KÖNYVNYOMDÁJÁBAN.

1881.

РУССКО-МАДЬЯРСКІЙ СЛОВАРЬ.

Tagányi Károly

СОСТАВЛЕНЪ:

АЛЕКСАНДРОМЪ МИТРАКОМЪ.

ИЗДАНІЕ СОСТАВИТЕЛЯ

УНГВАРЪ,

КНИГОПЕЧАТНЯ ІОСИФА ФЕЙШИША.

1881.

RUTÉN-MAGYAR

SZÓTÁR.

Jelige: „Ne vesztegesd idődet:
Az idő eljár!“
Kis Janos.

IRTA

CSOPEI LÁSZLÓ.

A MAGYAR TUD. AKADEMIÁTÓL FEKESHÁZY-JUTALOMMAL KOSZORÚZOTT PÁLYAMŰ.

Bolti ára kötve: 2 frt 20 kr.

BUDAPESTEN.
A MAGYAR KIRÁLYI ÁLLAM TULAJDONA.
1883.

РУСЬКО МАДЯРСКИЙ

СЛОВАРЬ.

Мотто: Не марни свой часъ:
Бо часъ ся мине.
Яношъ Кишъ.

НАПИСАВЪ

ЛАСЛОВЪ ЧОПЕЙ.

МАДЯРСКА КОРОЛЬСКА АКАДЕМИЯ НАУКЪ ПРИСУДИЛА СВѢ...
НА КОНКУРЗЪ ПРЕМИЮ ФЕКЕЙШГАЗИИ.

Цѣна во переплетѣ: 2 зол. 20 кр.

У БУДАПЕШТѢ.
ВЛАСТНОСТЬ МАДЯРСКОѢ КОР. ДЕРЖАВЫ.
1883.

Gojdics Péter

Ó-SZLÁV-, MAGYAR-, RUTHÉN-, (OROSZ) NÉMET

SZÓTÁR

A SZENTIRÁS OLVASÁSÁHOZ

Összeállította:

KUBEK EMIL

eperjesegyházmegyébe kebelezett sznakói gör. kath. lelkész.

Старославáнскій-
ѹ̓горскій-рѹ́сскій-нѣмéцкій

СЛОВА́РЬ

къ свѧщéнномѹ писáнію

СОСТАВЛЕНЪ:

ѲМІЛІЄМЪ А. КѸБЕКЪ,

приходскимъ свѧщéнникомъ въ Снáковѣ, Єпáрхіа Прѧшівска.

Dudás Bertalan

ALT-SLAVISCHES-, UNGARISCHES-, RUSSISCHES-, DEUTSCHES

WÖRTERBUCH

ZU DER HEILIGEN SCHRIFT.

VON: EMIL KUBEK,

griechisch-katholischen Pfarrer in Sznakó, Diöces Eperjes.

1906.

NYOMATOTT AZ „UNIO KÖNYVNYOMDA RÉSZVÉNYTÁRSASÁG" KÖNYVNYOMDÁJÁBAN

UNGVÁRT.

МАДЬЯРСКО—РУССКІЙ

юридическій терминологическій

СЛОВАРЬ

СОСТАВИЛИ:

Д-РЪ КОНСТАНТИНЪ ПЕТРОВИЧЪ МАЧИКЪ, ВИЦЕПРЕЗИДЕНТЪ КОШИЦКОЙ СУДЕБНОЙ ТАБУЛЫ, ЧЛЕНЪ УСТАВНАГО СУДА ЧСЛ. РЕСПУБЛИКИ, И АЛЕКСѢЙ ДМИТРІЕВИЧЪ ЕМЕЛЬЯНОВЪ СУДЬЯ ОКРУГА КОШИЦ. СУДЕБ. ТАБУЛЫ.

ИЗДАНЪ ПРИ ПОДДЕРЖКѢ МИНИСТЕРСТВА ПРАВОСУДІЯ И МИНИСТЕРСТВА ШКОЛЪ И НАРОДНАГО ПРОСВѢЩЕНІЯ.

MAGYAR—OROSZ

JOGI

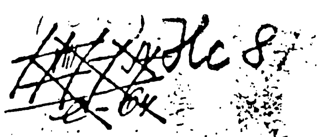
MŰSZÓTÁR

ÖSSZEÁLLÍTOTTÁK:

DR. KONSTANTIN P. MAČIK, A KOŠICEI ITÉLŐTÁBLA ALELNÖKE, A CSSZL. KÖZTÁRS. ALKOTMÁNYBÍRÓSÁGÁNAK BÍRÁJA ÉS ALEKSEJ D. EMELIANOV, A KOŠICEI ITÉLŐTÁBLA KERÜLETÉBE KINEVEZETT BÍRÓ.

KIADATOTT AZ IGAZSÁGÜGYMINISZTERIUM, ÉS A VALLÁS- ÉS KÖZOKTATÁSI MINISZTERIUM TÁMOGATÁSA MELLETT.

Кошицы—Košice
1928.

ВЫДАВНИЦТВО ТОВАРИСТВА „ПРОСВѢТА“.
ЛИТЕРАТУРНО-НАУКОВЫЙ ОДДѢЛ. Ч. 18.

„PROSZVITA“ KÖZMŰVELŐDÉSI EGYESÜLET KIADÁSA
IRODALMI SZAKOSZTÁLY — 18. SZÁM.

МАДЯРСКО—РУСЬКІЙ

ПРАВНИЧІЙ ТЕРМИНОЛОГИЧНЫЙ СЛОВАРЬ

ЗЛОЖИВ:
Др. ЕМИЛІЙ ТОРОНСКІЙ,
сенатный президент судовоѣ табулы в Кошицях.

MAGYAR—RUSZIN

JOGI MŰSZÓTÁR

ÖSSZEÁLLITOTTA:
TORONSZKY EMIL dr.
a košicei itélőtábla tanácselnöke.

ВЫДАНО ЗА ПОДПОРОЮ МИНИСТЕРСТВА ШКОЛЬНИЦТВА И НАРОДНОѢ ОСВѢТЫ.
KIADATOTT AZ ISKOLAÜGYI ÉS KÖZMŰVELŐDÉSI MINISZTÉRIUM TÁMOGATÁSA MELLETT

УЖГОРОД—UŽHOROD
1925 - 1927.
Книгопечатня »Викторія« — »Viktoria« könyvnyomda.

MAGYAR-RUSZIN SZÓTÁR
МАДЯРСЬКО-РУСЬКИЙ СЛОВАРЬ

Szerkesztették:
Boksay Emil, Révay Gyula
és Dr. Brascsajkó Mihály.

Пôд радакцiєю:
Емиліяна Бокшая, Юліяна
Ревая и Др. Мих. Бращайка.

Выданя Педаґ. Т-ва Пôдкарпатскоѣ Руси в Ужгородѣ.
Число: 32.

Друкарня ОО. Василіян в Ужгородѣ. Раковци ул. ч. 54.

1928

ИСТОРИЯ

СЛОВНЇК ТЕРМИНОХ

СЕРБСКОГОРВАТСКО-РУСКИ
и
РУСКО-СЕРБСКОГОРВАТСКИ

Редактор

МИКОЛА КОЧИШ

Технїчни редакторе

ЙОСИП БОРОВИЧ и СЛАВКО ТАТИЧ

ПОКРАЇНСКИ ЗАВОД ЗА ВИДАВАНЄ УЧЕБНЇКОХ
ПОКРАЈИНСКИ ЗАВОД ЗА ИЗДАВАЊЕ УЏБЕНИКА
НОВИ САД, 1970.

МУЗИЧНЕ ВИХОВАНЄ И ПОДОБОВО ВИХОВАНЄ

СЛОВНЇК ТЕРМИНОХ

СЕРБСКОГОРВАТСКО-РУСКИ
и
РУСКО-СЕРБСКОГОРВАТСКИ

Редактор

ДЮРА ВАРҐА

Технїчни редакторе

ЙОСИП БОРОВИЧ и СЛАВКО ТАТИЧ

ПОКРАЇНСКИ ЗАВОД ЗА ВИДАВАНЄ УЧЕБНЇКОХ
ПОКРАЈИНСКИ ЗАВОД ЗА ИЗДАВАЊЕ УЏБЕНИКА
Нови Сад, 1970.

МИКОЛА М. КОЧИШ

ПРИРУЧНИ ТЕРМИНОЛОШКИ

РЕЧНИК

СРПСКОХРВАТСКО-РУСИНСКО-УКРАЈИНСКИ

•

ПРИРУЧНИ ТЕРМИНОЛОҐИЙНИ

СЛОВНЇК

СЕРБСКОГОРВАТСКО-РУСКО-УКРАЇНСКИ

•

ПІДРУЧНИЙ ТЕРМІНОЛОГІЧНИЙ

СЛОВНИК

СЕРБОХОРВАТСЬКО-РУСЬКО-УКРАЇНСЬКИЙ

„РУСКЕ СЛОВО" НОВИ САД

— 1972 —

ГЛАГОЛНИЦЯ.

(Сбирка всѣхъ глаголовъ пуд-карпатсько-русинського языка).

Ruszin-magyar igetár.

HODINKA ANTAL

Ruszin-Magyar Igetár

Антоній Годинка

Русинсько-мадярськый словарь глаголув

Собравъ, упорядивъ и передословіе написавъ

с. Тоній - Романувъ.

С. р. н.

А выдати выдавъ
п. Юлій Фелдешій книговыдаватель
въ
Ужгородѣ. 1922.

Передословіе.

На самый передъ скажу, чому емъ ся пустивъ у сесю роботу? Бо ничъ инше, ни гуршое, ни меншое мъ не намѣривъ, ги тото самое: выробити еденъ по нынѣшнюй возможности найповнѣйшый словарь, ци словникъ, ци словницю, и то мадярсько-русинськый и русинсько-мадярськый, нашого пудкарпатського справедливого русинського языка. Ци не слѣпоовадна смѣлость, имнятися до словаря пудкарпатсько-русинсько языка, коли и закарпатсько-русськый (украинськый) языкъ, — говорятъ маскальськѣ славѣсты, — дѣйно не языкъ или не такъ языкъ ги май лишъ конарь, — нарѣчье, — великорусського (россійського). Моя смѣлость лемъ товды бы была безсоромна, муй подвигъ лемъ товды безнадѣйно смѣлий, кибы сеся ѣхъ бесѣда безусловна правда была. Але дѣло ажъ и не зовсѣмъ инакъ, не онь ся стоитъ. Бо украинськѣ славѣсты, хоть и маймало ѣхъ е, ги маскальськыхъ, не безуспѣшно яли проуказовати, же ѣхъ языкъ, котрымъ и ѣхъ прапрадѣды, жители когдашньогось то галицького ци южнорусського, — напротивъ суздальського или сѣвернорусського — великого княжества, говорили, не е нарѣчье великорусського (россійського, сѣвернорусського), ай окремѣшный, само по себѣ языкъ. Уже п. В. Чопей у перьнюмъ словѣ свого русько-мадярського словаря толковавъ, якѣ ся дѣло сього вопроса товды (р. 1883) мало. Сеся філологична сважа потому щи дале продовжалася у Архивѣ пр. Ягича. Най на послѣдь пр. Карськый, — на скулько знаю, — ступившый на каѳедру слав. філ. Влад. унив. (Одесса). пом. пр. Кочубинського, писавъ у сюмъ дѣлѣ у своюй рецензіи надъ роспр. пр. Колессы о філ. свойст. Савиной книзѣ, але безъ того, обы сважа кончена и дѣло рѣшено было. Та най здоравѣ сважа-

ются и дале, філол. сважа десь колись выяснить вопросъ и буде на об-
щый хосенъ. Я якъ историкъ не могу умѣшатися у сесю свару. Но и об-
ыйти вопросъ не хочу, хоть и слабый емъ идъ ньому. Моя исторична
гадка адсеся: позадъ превелику, далеку и глубоку староту не годнѣ
сьме засвѣдчити, однако по розуму допуститися мусить, же всѣ тоты
славянськѣ племена, котрѣ пузднѣйше прузвалися „русю" и по булшуй
части соляялися во киевськое велико-княжество, передъ тымъ, десь у тем-
нуй стародавнинѣ тотъ єденъ и самый язык мали. Коли пакъ годы де-
сятьохъ миняли, и еднѣ по высше Киева розширалися, а другѣ сюды долу,
черезъ Перемышль и Галичь ажъ до Карпатськыхъ горъ роспростератися
зачали, неотмѣнно мусѣвъ и тыхъ тамъ горѣ и сьыхъ туй долу язикъ мало
помалу инакъ развиватися: новѣ и розличнѣ слова мусѣли ся и у сьыхъ
и у тыхъ бесѣдѣ появляти; самѣ и тотыже понятия обадва инакъ выгва-
ряли, такъ же, якъ столѣтия шли, тымъ булшовъ стала розлука межи
ними, докѣ не дуйшли до нынѣшныхъ часувъ. А теперь я тимъ чую и
розумѣю, же туй не такъ говорятъ, не такъ бесѣдуютъ, ай цѣлкомъ и-
накъ ся выражуютъ, гигамъ, и то натулько, же по мойому украйинсь-
кый языкъ окремѣшный е языкъ. Но коли сесе выповѣдаю, еднымъ
стопомъ обернуся противъ тѣ дальшовѣ пудмѣткы другобочнѣ, ожъ наш
пудкарпатськый языкъ тотъ самый з украйинськымъ, бо сесь закарпать-
кой — теперь уже — языкъ перехыливъ ся сюды на нашъ букъ, зато и не тро-
ба окремѣшнього словаря, видавъ тамъ е
але и не можъ порядочный словарь составити, бо пудкарпатськѣ русине не
мають „литературный" языкъ, а што ся у нихъ (= насъ) говоритъ, того лемъ са-
мѣ томенше, то булшѣ нарѣчія, а сьыхъ составъ словный, хоть бы якый
повень, не быть бы словарьомъ! Не маю ни часа, ни мѣста (ни дяки) солому моло-
тити и полову молоти, зато и не берусь до никакого глубшого или ширшого
ростолкованя, лишъ того и тулько кажу, ожъ литературный языкъ из вонъ
произнести тымъ способомъ, же идъ словамъ простонародного говора
и бесѣды примѣсять ся слова и выразы чужого языка, хоть бы якъ руд-
ный. (не можъ) Сесе значило бы (хыб)ящѣ выразы, — духовнѣ дѣркы, — чужыми затычка-
ми позатыкати. Языкъ литературный (усягды) даровитѣ писателѣ розвили
изъ (просто)народного такъ, же яли на однумъ изъ нарѣчий писати, на пр.

3

російськый литературный языкъ учинивъ ся изъ московського а-диа-
лекта, на котрумъ першый розъ Ломоносовъ писавъ и сякъ ставъ ся
„утцьомъ" нынѣшнього москальського литературного языка. У моюй
маленькумъ писемци: о розвиванѣ [пуд]карп[атськ]ого-русиньского [нашого] писемства,
обширше горорю у тумъ, якыми способами усиловалися изнести у
насъ литературный языкъ и ци маєме го, ци нѣтъ. Туй не кортить ня
моѣ тамошнѣ толкы повторяти. Лемъ якысь то вѣщуникъ годенъ бы
навперед повѣсти, ци буде доськолись у насъ нашъ [наженький] литературный
языкъ. Я лишь тулько могу казати, ожъ идъ тому на самый передъ
и передовсього треба справити словарь ци словникъ, - якъ ночеге -
простонароднѣ бесѣды, обесьме зознали цѣлий составъ простона-
родно словного сокровища. Сесемъ мусѣвъ просто повѣсти, обы ч. чи-
тателѣ розпознатися могли, што у сьыхъ моихъ подкарпатсько-русинсь-
ко-мадярськумъ и мадярсько-подкарпатсько-русиньскумъ словарахъ
понахожовати будутъ и найдутъ, жебы ня пакъ не обвиняли. Я зма-
гавъ ся собрати, наскулько лишь возмугъ емъ, всѣ слова нашого прос-
того народа, котрыми лишь говоритъ у своюй бесѣдѣ, приказкахъ, спѣ-
ванкахъ, ладканяхъ и колядкахъ. Не нашь руднѣ слова емъ нарокомъ
позалишавъ. Може быти, ожъ не удаломи ся аккуратно задержати лению
межи нашымъ и чужымъ и аквсьто слова пересыпалися через лению къ
нашымъ. За зсе, прошу, перебачайте.
По сьыхъ моихъ словахъ щи бы ми розсказати, уды я нашѣ слова 35
равъ? Переже мъ казавъ, же тоты слова мъ собиравъ, котрыми нашѣ лю-
де уживають у бесѣдѣ, у приказкахъ, пригварькахъ, спѣванкахъ, ладка-
няхъ и колядкахъ. Я усятды по цѣлуй нашуй крайинѣ прислуховавъ
ся при бесѣдахъ, - дѣтинськыхъ, жуньскыхъ и хлопськыхъ, слова зазначо-
вавъ, приповѣдкы, приказкы, спѣванкы, колядкы, ладканя позаписова-
собѣ. - Дале мъ перебравъ такѣ письма, у котрыхъ нашого народа бе-
сѣду написану емъ понаходивъ итоудъ Спиша до Мараморошa. Ме-
жи ними суть правнѣ и церкунѣ. Онтоты называю листами, а сесѣ сутъ
проповѣди. Межи листаму сутъ суднѣ, - межи ними найважнѣйшый
велятинськоѣ громады, коли р. 1718 сокырнициче „затали право" -
заложнѣ (о залогахъ), дарителнѣ, - межи котрыми самый старѣй-
шый и веезнатнѣйшый шпана Балицы монастырю Грушовсько

пур. 139 (за сьнмъ найстаршый уже лишь г. 1640) п. Андрія Васкы),
жацовалнѣ, куповалнѣ и продавалнѣ, списовалнѣ (инвентары), та-
стаменталнѣ, токмы, лагоды и т. д. Ид҃ъ сьнмъ свѣтськымъ пригор-
нувъ емъ тоты, котрѣ у церькунных книгахъ понаходятъ ся (сьныхъ
самыхъ маю даз 100 ѣхъ), и церькунныхъ чинахъ переписки, е-
пискупськѣ ціркуляры и штатуты діецезалнѣ. Усьыхъ листкувъ -
не множу - буде десь коло 300. Проповѣди за отомъ исчерпо-
вавъ, бо нашѣ духовникы - хочъ нехочъ - мусѣли такъ говорити и
проповѣдати, обы ѣхъ люде розумѣти могли. Найстаршѣ притѣры с
еякыхъ казанъ у „толкованныхъ" евангеліахъ знаходять ся, ме-
жи котрыми найстаршый (г. 1588) ексемпляръ Екотарськое евангеліе, пакъ
казаня Грнгорія Прокоповича Стрійського з р. 1652. и т. д. - И кедь уже
о сьыхъ говорю, не можъ не спомнянути, же сякыхъ руковъ писаныхъ па-
мнятниковъ о. Ев. Сабовъ и Бѣленькый (п. Г. Стрѣськый) перечислили
до 60. Но е ѣхъ и булше. Сутъ межи ними и свѣтськѣ: лѣтописець Гук-
ливськый, котрый я и п. А. Л. Петровъ найшли и списалисьме у про-
щунного о. Малцовського, пакъ „заклинанія" пописанѣ тыже п.
Петровомъ. Шкода, що сесѣ памнятникы панове Бѣленькый, Пет-
ровъ, Франко и Гнатюкъ рознесли до Львова и до Петрограда. Пр-
да, же сьыхъ якбысьто несомнѣнно за Карпатами писанѣ и то во
XVI и XVII. вѣкахъ, во которыхъ нашѣ предкы и прадѣды сюды ищи
перехоховали. Сесѣ переходникы тоты книгы с собовъ якъ свое по-
приносили сюды. У нихъ азыкъ тотъ самый, котрымъ они тогды
говорили. И зато я успокоивъ совѣсть мою, же не похыбаю, коли ѣхъ
исчерпляю. И обесьме видѣти могли и сякымъ способомъ приучова-
тися, якъ ся нашѣ слова у простонароднуй бесѣдѣ употребляють, и на-
сьмо притѣрамъ прилѣпляющеся присвойили, и знали нашѣ понятія
простонародно, по нашьскы, правилно выражати и истыми нашыми руд-
ными, а не „сродными", но чужыми словами у нашу бесѣду вношати,
а идъ каждому слову изъ вышеприведенныхъ источникувъ при-
клавъ цитатъ. На окретѣшнуй сторонцѣ подаю буквалнѣ знаки,
котрыми сесѣ моѣ источникы позначивъ емъ, Изъ сього азбуквал-
5

го лайштрика кождый легко собѣ выдивитъ, котрый цитатъ з котрого
дѣла взятый.
На конець ищи лемъ того одо мало ростолковати, ци я уписаню слов
и де правиламъ этимологіѣ придержовавъ емъ ся, или фонетиковъ
писавъ.[2] Бизюно не обыйшовъ бемъ и сесь вопросъ, и тотымъ майбѣ
зюнѣйше, бо горазд знаю, у якѣ калы застрѣгаво украинськое пра-
вописаніе, докѣ ся на правый путь вышакало. Но сесе дѣло правописа-
нія, а правилы правописанія нашого простонародного говора выробити
не моя, словарьного составлятеля, завдатка. Я змагавъ на тежи при-
держоватися т.е. не лишити далеко этимологію и не втопитися у фонети
ку. Я писавъ выпити, бо уcпити и упитися. Онтото упити (выпити) пишу
сяупити, а сесе упйтися. Но и тудъ буквовъ у припомнувъ емъ усѣ сло
за: упити = выпити. Єякъ емъ учинивъ из усѣми предлогами. Само два
стопы замѣтити: из, з, за, с, со, зо розлучити не моя задача. Мое было усѣ
слова с сьыми предложними перечислити, што я и учинивъ, но значеніе лем
на однумъ мѣстѣ емъ приписавъ. Мѣсто раз усадиб емъ поклавъ роз, бо
не вижу чисто, яка межи ними розлука. На мѣстъ буквы з у предлогахъ
выходящыхъ на з перед буквами к, п и ч поклавъ емъ букву с: росклас
ти, росправляти, и т. д. По заведенѣю точныхъ правилъ правописанія нашого просто
народного языка кождоденное употребленіе тыхъ самыхъ правилъ при
несе и затвердитъ истовое правописаніе и буде самый саменькии
единственный нашъ пудкарпатсько-русинськии языкъ.
Я учинивъ словарь на самый передъ русинсько-мадярськии
(I. ч.) и мадярсько-русинськии (II. ч.), бо теперь ищи май много тыхъ, кот
рѣ по мадярськы ся учили. И стремлявъ, усилявс и надававъ емъ ся,
оби лексикальный складъ не вытисъ словарьову способность и придат
ность. Кедь сесе достигнути удало ми ся и наша честна публика полкъ
по правдѣ способного и придатного словаря роскупитъ, ай чей Богъ поможе
и силы не лишатъ ня, выробити нѣмецько-русинський, чехо-русинський
словацько-русинський словарь.

6

бабр|ати (-аю, -аешъ, -авъ, -ай), babrálni, pepecselni

бабр|ити (-ю, -ишъ, -ивъ, -и), piszkolni, mocskolni, szennyezni.

бавр|ити (-лю, -ишъ, -ивъ, -и), játszatni, játszodtatni, mulattatni, feltartani, feltartóztatni, késleltetni.
-ся, játszani, időt tölteni, időzni, elidőzni, késni.
Syn.: загурьати, -ся.

багр|ити (-ю, -ишъ, -ивъ, -и), keresztelpalni, vasabroncsot ráhúzni a kerékre,
2. vörösre festeni, bíborszínűvé tenni.

баж|ати (-аю, -ешъ, -авъ, -ай), kívánkozni, vágyódni, sóvárogni.

бажити (-у, -ишъ, -ивъ, -и), kívánni, megkívánni, vágyni, óhajtani; -тулко дѣлъ, кулко бажитъ христосъ. Єв. Нх. -котрого бажите вы дъ бога. Тже.
Synon.: хелати.

байл|овати (-ую, -ешъ, -овавъ, -уй), bajlódni, vesződni, kínlódni
3 угор.

баламу|тити (-чу, -тишъ, -тивъ, -ти), zavarni, bajt csinálni, felfordulást, zavargást okozni.

балахрес|тити (-щу, -стишъ, -стивъ, -сти), bolondozni, bolondoskodni, tiltetlenkedni

бан|овати (-ую, -уешъ, -овавъ, -уй), bánni, bánkódni; -вертай минѣ дѣвко ра... зумъ, най я не баную. Nd-Gy.
3 угор

бант|овати (-ую), bántani, bántalmazni.
3 угор.

барв|ити (-лю, -ишъ, -ивъ, -и), festeni (kelmét).

бач|ити (-у, -ишь, -ивъ, -ь), észrevenni,

-ся, tetszeni.

Най (най) ся бачить, tessék.

баяти (-ю, -ишь), kuruzsolni; - идеме яко баилъмъ жонамъ, што бы намъ баяли. Ев. Ня.

бдѣти (-ю, -ешь, -въ, -й), virrasztani.

З церк.слав.

безпокой|ити (-ю, -ишь, -ивъ, -и), nyugtalanitani

-ся, nyugtalankodni, feszengeni, füstölegni, aggodalmaskodni

безсмерт|ити (-чу, -тишь, -тивъ, -ти), halhatatlanitani

З цслав.

безчест|ити (-щу, -тишь), becstelenitem, gyalázni, szidalmazni.

беськїд|овати (-ую), legeltetni.

бесѣд|овати, beszélni, beszélgetni; - не бесѣдуй слова глупыи. Ев. Ня.

бечел|овати, értéket megállapitani, kárt fölbecsülni

З угор.

бздѣти (-жу, -ишь, -ѣвъ, -и), hangtalanul f..ngani (szemben a пердѣти vel, l. ez), büdösséget árasztani, szellenteni.

бигль|овати (-юю, -юешь, -овавъ, -юй), vasalni (ruhát), téglázni.

З нѣм.

бизентовати = бѣзентовати

биз|овати (-ую), reábizni vkire vmit, megbizni vkit vmivel, -

-ся, megbizni vkiben, bizakodni; - щи бѣзуеме ся на Бога. Ев. Ня.

З угор.

бинтет|овати (-ую), büntetni.

З угор. Syn.: карати.

8

бир|овати (-ую), bírni vkivel (umvel), győzni; – были церкви, теперъ бирують язикы поганныи. Ев. Нл. – роби, кому чимъ бируешъ. Тхв. – овунс бируетъ людми. Тхе. – будь готувъ чимъ бируешъ, лишитя. Тхю.
-ся, bekelőnek lenni, bírni magát

3 угор. Syn.: мати, имати мугь.

бичеловати = бечеловати.

бити (бю, бйешь, бивъ, бий), ütni, verni; – палицего желѣзною римлянъ бйютъ. О.В.Ч. – не бій. Ев. Нл. – на кулъ = karsbaüzni. Тхе.
-ся, verekedni; – естъ сатаниска справа, бити ся. О.В.Ч. – билися у груди, на камѣна, у голову. Ев. Нл.

благовол|ити (-ю, -ишъ, -ивъ, -и), jóakarni, jó indulattal lenni, kedvezni,

3 цслав.

благовѣ|стити (-щу, -стишъ), jó hírt hozni,

3 цслав.

благодар|ити (-ю, -ишъ), köszönni, hálálni.

3 цслав. и маск. Syn.: дяковати.

благослов|ити (-лю, -ишъ), áldani
благословл|ати (-ю), áldogatni; – хоть ихъ благословляютъ. Ев. Нл.
3 цслав.

блаж|ити (-у, -ишъ), boldogítani; – звыклъ былъ оный члкъ манастиря блажити. О.В.Ч.

блазн|ити (-ю, -ишъ), botránkoztatni
-ся, botránkozni.

блескон|ѣти

близ|ити (-у, -ишъ, -ивъ, -и, -ѣтъ), közelebb vinni v. tenni, -hozni.
-ся, közeledni, közelíteni.

блискати

блисн|ути (-у, -ешъ, -увъ, -уло), csillanni, villámlani (csak).

блищати

блудити (-жу, -дишъ), bolyongani, tévelyegni, kószálni, tévutonjárni; – коли видишъ сусѣда, ажъ блудитъ у пути лихумъ. Ев. Нл.

блѣдн|ути (-у, -ешь, -е, -увъ, -и), halvá-
nyodni, halványulni, sáppadni.

блѣднѣ|ти (-ю, -ешь, -ѣвъ, -ѣй), sáppadni,
fakulni,

блюва|ти (-ю, -ешь, -въ, -й), okádni, rókáz-
ni, hányni.

блюсти (   ), vigyázni,
virrasztani, őrizni, őrködni, ügyelni,

блядати (-аю
fecsegni, összevisszabeszélni, locsogni,
csacsogni
Syn.: лопонѣти.

бовта|ти (-ю, -ешь, -въ, -й), forgatni

богат|ити (-чу, -тишь, -тивъ, -ти), gazdagíta-
ni, vagyonosítani

-ся, gazdagodni, vagyonosodni; -аще хощеши богатитися, будь нищъ. О.В.Ч.

богатѣ|ти (-ю, -ешь, -въ, -й), gazdagodni, va-
gyonosodni, gyarapodni; одны богатѣ|ютъ |Syn.: можнѣти| люде муковъ ру-
своихъ. Єв. Нк.

боднар|ити (-ю, -ишь, -ивъ, -и), bodnárkod-
ni, - mesterségel foglalni.

бодр|ити (-ю, -ишь, -ивъ, -и), serkenteni, ösz-
tökélni, biztatni,
- ся, bátorodni, buzdulni, serkenni.

бож|ити (-у, -ишь, -ивъ, -и), esketni, eskül-
tetni,
10
- ся, esküdni (vkiod és vmre), esküdtek-
и божатъ ся же... О.В.Ч.; - не божи-
ни; - Єв. Нк. - на ужу не божися, тай не кля-
ни ся ніякѣ. Т же. - што бесме ся не божили га-
мѣшно именамъ божіимъ, - на имя божі

заларто. Тхв.

бойтар|ити (-ю, -ишь), bojtárkodni.
3 угр.

бок|овати (-ую, -уешь, -овавъ, -уй), oldalba fogni, oldalába ütni, oldalogni.

болш|ати (-ю, -ешь, -въ, -й) = болшити.

болш|ити (-у, -ишь, -ивъ, -и), nagyítani, nagyobbítani

бол|ити (-ю, -ишь, -ивъ, -и), fájni. -юже старца. мене рука болить. О.В.Ч. -болить мене головочка, тай межи плечима, Треба би ми ся горика с чорныма очима. Nagy.

больт|ти (-ю, -ешь, -въ, -и), fájdítani, fájlalni; -тогды церковъ, ш блюбенница хвала, тяжко больла. К. Гр. Ст.
-ся, fájdalni.

борзи|ти (-у, -ишь, -ивъ, -и), gyorsítani, siettetni.

бор|дзанти (-жджу, -здишь, -здивъ, -здй), barázdázni, oldalogni.

борона|ти (-аю, -ешь, -въ, -й), boronálni.

борон|ити (-ю, -ишь, -ивъ, -и), védelmezni, védeni, óvni, őrizni; -азъ бороню христову церковъ. О.В.Ч. -буде мене муй мужъ би|ти, Нѣкому не боронити. Ярк.
-ся, védekezni, menekülni; -есть чим ся боронити. О.В.Ч.
Syn.: сокотити, -ся.

бор|оти (-ю, -ешь, -овъ, -и) ся, küzdeni, viaskodni, birkózni, harczolni, csatázni.

М.

бо|сти (-ду, -дешь, бувъ, бола, -ди), döfni, szarvával felöklelni, öklelni.

бочити (-у, -ишь) ся, oldalra nézni, félre kancsitani, fejét szügyibe vágni (öklelésre).

бочкати (-ю), csókolni,
-ся, csókolózni.
Летъ у Шарыши и Земплинѣ, инуды: цѣловати.

бояти (-ю, -ишь, -явъ, буй, буйте) ся, félni vkitől (удъ нього), félteni vkit (за нього); — святыхъ ся не боитъ. О.В.Ч.; — они бога ся никусь не боятъ. Цо. — не буй ся. Ев. Нк. — не буйте ся для того. Тже. — тайныи ученици не бояли ся жидувъ. Ев.Нк. — не бояла ся нѣкатъ. Тжа

брати (беру, -решь, бравъ, бери, -рѣтъ), venni fogni, szedni; — апостолове коблину не браша. О.В.Ч. — не силою зъ нихъ бери. О.В.Ч. — берѣтъ собѣ на розумъ горазды. Ев.Нк. — путнини бери до хыжѣ. Тже; — не бери бѣрь. Тже. — брати дѣв-

-ся (до чогось), vmihez hozzá, neki fogni, cihelődni (берѣмся геть уцѣ, menjünk innen), szedelődni, cehelődni, szedelőzni, szedelőzködni.

чину = nősülni; — рѣпу, колотнѣ = krumplit, kendert szedni; — Лишь не бери вдову, дасть ти панъ Бугъ долю, Ай бери дѣвчину, дасть ти Бугъ долчину. Nd Sy.

бренчати (-ю, -ешь, -въ, -й), csörögni, csenegni, csengeni.

бренчити (-у, -ишь, -авъ (!), -и), = бренчати.

бренькати (-ю, -ешь), csöngetni, csendíteni

12

бреньк|нути (-у, -ешь, -увъ, -и), csendíteni, csendülni (egyet), pendülni,

брен|ѣти (-ю, -ишь, -ѣвъ, -и), csenegni, csengeni, pengeni, dongni, dünnögni.

бре|хати (-шу, -шешь, -хавъ, -ши), ugatni, hazudni; - брехачъ брешетъ о тайнѣ. О.В.Ч.

бро|дити (-жу, -дишь, -дивъ, -ди), gázolni, barangolni, csatangolni.

бронити = боронити.

бро|сити (-шу, -сишь, -сивъ, -си), lökni, dobni, vetni (= метати),

-ся, lökődni, dobni, vetni magát, nekirohanni,

3 моск.

бру|сити (-шу, -сишь, -сивъ, -си), köszörülni, fenni (косу),

брыз|гати (-gá-, -ю, -ешь), fecskendeni, fecskendezni,

брыс|кати (-ю), locsolni, csepegni, cseppenteni, pöttyenteni, permetezni

брынѣти = брентѣти.

брыcти (-ду, -дешь, -(-ю, -ешь), брывъ, -ди и брый), vízben gázolni, vizet lábalni, folyóba vízbe menni

брытвати, borotválni

-ся, borotválkozni.

брыти

бубнявати (-ую): dobolni, dobot verni

будити (-жу, -дишь, -дивъ, -ди), ébreszteni, -ся, ébredni.

будровати (-ую), épiteni, épületeket emelni. — правда, где стоитъ монастырь не май ладное мѣсто: ни приступку, ни где что будовати. О.М.И. -ся, épülni, építkezni. — на буду будовати, а що ми потому: К.Гр.Ст.

будушоровати (-ую), bujdosni, időzni; — не можетъ душа у свой державѣ будушовати. Ев. Нк.

булькати (-ю, -ешь, -въ, -й), bugyborékolni, fortyogni.

булькнути, fortyanni, bugyborékot vetni

булькотати (-чу, -чешь, -тавъ, -чи), bugyborékolni, bugyborékot hányni, felbugyogni, morogva felzuhogni.

14

бунт|овати (-ую), láziłam;
-ся, lázadni,

бур|ити (-ю, -ишъ) ся, vikarosodni, zivalarod-
ni; - буритъ ся тма римская. О.В.Ч.

буркати (-ю, -ешь, -въ, -й), parittyázni.

бурк|овати (-ую), burkolni, (utal), Kovezni
3 нѣм.

бурькати (-ю, -ешь), parittyázgatni, feldönteni,
felforgatni.

бу|ти (-ю, -ешъ, -въ, -й), feltnozni (lásbelit).

бухати (-ю).

бухн|ути (-у, -ешь, -увъ, -и), hábbaverni, -ütni,
kicsapni (огень), kiütni

бывати (-ю, -ешъ, -въ, -й), lakni, élni, tartózkodni.

бывати (ю, -ешь), hoszasan, -gyakran
lenni, lélezni; - сей пакъ манастырь
(вулхувский) бывалъ.. аки маiорчагъ
О.М.М.

15

быти (емъ, есь, е, бывъ, будь), lenni, lélez-
ni; - и азъ таковымъ колись былъ О.В.Ч.
valamikor én is olyan voltam; - ажъ его розу-
момъ и его мочю есть, што есть у него.
ев. Нл. - есть достоинъ смерти. Тже. - вела
людей не может быти нѣчого. Ев. Нл. - и
будетъ тамъ дѣлба праведным вѣда
грѣшныхъ. Тже. - дака ему такъ была. Тже
- н" будь провкатыратъ Ев. Нл. - внненъ

есть нраву. Тже. – люде были на погубу тому безтѣжному. Тже. – и богу не буде жаль за тебе. Тже. – быти у спочивку (= спочивати) Тже. – быти на знакъ (jelzajánánl szolgálni) Тже. – поне же мнѣ все гадка о ней (церкви) есть. О.Ц.1758. – не присуществому похвала будеть. Uo. – панъ Каролысеви (слугъ) в якомъ состоянiи есть, радъ быхъ знати. Uo. (в состоянiи быти); – зуполное приданiе тожде винищѣ на с. Ладислава мае быти. О.Ц.1758. – а тормине натиждень есть (= egy héla kalárido). О.Ц.1752. – ци будеть досить (= буде доста) на роботу. О.Ц.1757. – акы бѣ молитивъ былъ початку и концу. О.Ц.1761. – есть ли што с того, албо нѣтъ, не знати. О.Ц.1757. – с тобтомъ еднакже мирно треба быти (= Téttal mindamellett békében kell lenni) О.К.1750. – мамонъ то есть сиранськымъ языкомъ (= ez szír nyelven van). Ев. Нн. – будь готувъ усе. Тже. – на дя... быти. Тже – на когось; первый хосенъ сесе есть на насъ грѣшныхъ. Тже. – што бы быти ему урюкашеви (= örökös) въ царствѣ небесну... Тже. – есть слово у пр...тѣхъ. Тже

бѣгати (-ю, -ешь, -въ, -й), futkározni, futkosni, szaladgálni; – не бѣгайте ко иншому нѣкому. Ев. Нн. – я побѣгнемъ бѣгавъ. Тже – чуче бѣгай пудъ крыла божiи. Тже.

бѣгнути (-гъ), egyet szaladni,

бѣдкати (-ю), (ok) panaszkodni, mentegetőzni.

бѣдн/овати (-ую, -уешь, -овавъ, -уй) = бѣдовати.

бѣднѣ/ти (-ю, -ешь, -въ, -й), nyomorodni, sanyarodni, szegényedni, koldusbotra jutni

бѣд/овати (-ую, -уешь, -овавъ, -уй). bajlódni, küzködni, nyomorogni, kínlódva, sanyarogva élni,

бѣдств/овати (-ую), nyomorogni, sanyarogni, sínylődni, bajjal küzdeni,

бѣжати (-ю, -ешь, -въ, -й), futva menekülni, futással kerülni (vmit).

3 удав.

бѣзент/овати (-ую), tamaskodni, bizonyítani; – псаломникъ свѣдчитъ бизентуеть о В.У. – што бы есь ... не бозентовавъ. Ев. Нн.

бѣзти (-жу, -ишь, -гъ, -жи), által szaladni, futni; – што бы грѣшныи не бѣгли вод Христа. Ев. Нн.

16

бѣл/ити (-ю, -ишь, -ивъ, -и), meszelni (стѣну)

fehérítem (полотно).

бѣлѣ|ти (-ю, -ешъ, -въ, -й), fehérlem, fe-
kéredm.

-ся, u. a.

бѣнтетоватѝ (-ую), büntetni; - выдкудъ не прійдетъ борзо бѣнтетовати грѣшныхъ. Ев. Иг.

бѣ|сити (-шу, -сишъ, -сивъ, -си), dühösítem, ingerelni (пса), vadítani, mérgesítem. örjítem.
-ся, vadulni, tombolni, örjöngni, koslatni, dévajkodni, ingerkedni, ingerlődni, megveszni (песъ).

бѣснѹвати (-ую) ся, dühödni, megveszni; - дознались теса ѡ дѣлѣ Мигалѧ Товта, нжъ песъ бѣснуется. О. Л. 1750.

B.

Ваб|ити (-лю, -ишъ, -ивъ, -и), csalogatni, édesgetni.

Вадас|ити (-у (-ую), -ишъ, -ивъ, -и), vadászni,

Вадасл|овати (-ую, -уешъ, -овавъ, -уй) vadászni

Вадасовати = вадасловати
3 угор.

Ва|дити (-жу, -дишъ, -дивъ, -дйсь), akadni, ártani; - нечистота ничого не буде вадити вамъ. Ев. Иг. - овунъ мовивъ и вадивъ гурконигрѣхы на него. Тре.
-ся, akadékoskodni, civakodni, pörölni, veszekedni.

Важ|ити (-у, -ишъ, -ивъ, -и ся), nyomni, (súlyról), mérni (mérleggel), fontolni, elhatározni (ѡмѣ)
-ся, elhatározódni, merészkedni (ѡмѣ); - ѡну заказалъ смъ, нжъ тое бы ся не важило чинити. О. М. М.

Вайк|ати (-ю, -ешъ, -въ, -й), 1. jajgatni, ordítani, jaj-vált kiabálni (zsidók).
2. vájkálni, turkálni.

Вак|овати (-ую, -уешъ, -овавъ, -уй), vakolni,
3 угор.

вал|ити (-ю, -ишь, -ивъ, -и),

-ся, nekirontani, rohanni, zúdulni, nyomulni, vonulni

вал|ьовати (-ую), — яко будеме мочи ся валтовати на судѣ. Ев. Нх.

вал|яти (-ю, -ешь, -въ, -й), piszkolni, szennyezni, sározni (платя),

-ся, hányódni, dülöngeni; — корабль валявъ ся вавнами. Ев. Нх.

вандр|овати (-ую, -уешь, -овавъ, -уй), vándorolni

3 нѣм.

вар|ити (-ю, -ишь, -ивъ, -и), főzni.

-ся, főni.

вар|овати (-ую, -уешь, -овавъ, -уй), óvni, őrizkedni, óvak

-ся, őrizkedni, óvakodni (vki vagy vmitől); — отъ папы ся учѣтове варуйтеся. О. В. Ч.

варт|овати (-ую), őrizni, őrködni, vigyázni, ügyelni.

вдов|ѣти (-ю, -ешь, -ѣвъ, -ѣла, -й), megözvegyedni, megözvegyülni, özveggyé lenni.

вдухнов|ити (-ю, -ишь), lelket önteni, lelkesíteni, felbuzdítani, felélesztení;

-ся, lelkesedni, föllelkesülni, felbuzdulni.

вез|ти (-у, -ешъ, вюзъ, -ѳи, -ѣтъ), szekeren, szállitani, fuvarozni,

-ся, szekerezni, szekerkezni, szekeren menni, -jönni, -

вел|ити (-ю, -ишъ) = велѣти; - не велитъ намъ искати другого лѣкаря. Ев. Ч.

велича|ти (-ю, -ешъ, -въ, -й), magasztalni, dicsőiteni

-ся, kérkedni,
Syn.: гордити ся.

велѣ|ти (-ю, -ешъ, -въ, -й), parancsolni, meghagyni, rendelni, utasitani.

верб|овати (-ую, -ешъ,) toborozni, verbuválni, verbungolni.

вер|ечи (-жу, -жешъ, -гъ, -ьзъ), dobni, vetni, hajitani. - гдестя маеме у воду вереччи. О.В.Ч. - у галаштувъ мя верзѣтъ. Ио. - чловѣкъ на образъ спасовъ вергъ камѣнь. О.В.Ч. - нѣг да тобѣ на очи грѣхы твои не верже. Ев. Ч.
-ся, nekivetni magát, nekirohanni

верещ|ати (-у, -ишъ, -авъ, -ало, -и), visitani (дѣтина), jajgatni, sikoltozni.

верн|ути (-у, -ешъ, -увъ, -и), visszatériteni, visszafordítani (ану верни го), megadni, visszafizetni (верни ми грошѣ); - вернѣтъ ся на першую сію повѣсть. О.В.Ч.

-ся, visszatérni, -fordulni (назадъ), 19
visszatekinteni; - верни ся назадъ. О.В.Ч.

въ Сіонъ изъ Риму вернѣтъ ся. Ио.

верт|ати (-ю, -ешъ, -въ, -й), fordítani (сѣно, листъ), visszafizetni (вертай ми грошѣ); - если не будеме вертати усе, што у кього кулько узявъ, бгъ будетъ карати. Єв.Нж. - Вертай минѣ дѣвко розумъ, Та я тобѣ бѣлый хлопче розумъ не вер-
бтаю. Ndgy.
-ся, visszafordulni, visszatérni; - не вертають ся нѣтъ г. богу назадъ. О.В.Ч.

верт|ѣти (-чу, -тишъ, -тѣвъ, -ти), forni, крутитъ, вортитъ = csür-csavar,
-ся, sürögni, forogni.

верш|ити (-у, -ишъ, -ивъ, -и), betörni, betör rakni

весел|ити (-ю, -ишъ, -ивъ, -и), vidítani, vidámítani. Вино веселитъ серце чоловѣка. Кп. - слово божіе веселитъ грѣшныи Єв.Нж.
-ся, vigadni, mulatni, örvendezni; - нѣ веселилъ ся съ нимъ вмѣстѣ. Єв.Нж.

ве|сти (-ду, -дешъ, вювъ, -ди), vezetni; - сына своего ведетъ на жертву. О.В.Ч. - аще кто въ плѣнъ чада Сіоновы ведетъ. Ио. - Христос ведетъ чл҃вѣка на спасеніе, а мамона у сѣть дяволову. Єв.Нж.
-ся, vezetődni, vinni (ügy); - абы дѣло добрѣ велося. О.Ш.1750.

вечер|ѣти (-ю, -ешъ, -ло, -й), alkonyodni, esteledni.

вечер|яти (-ю, -ешъ, -въ, -й), vacsorálni, estebédelni. - Якъ прийшовъ мій сыночокъ, уже день бѣленький., Давай мамко вечерати дуже-мъ голоденький." Ndgy.

взы|йти (-ду, -дешъ, -шовъ, -ди), fölkelni, feljönni (сонце). 2v

взяти (возьму, (dial. озьму, vagy csak зьму) -ешь, взявъ, возьма), elvenni, elvinni, megfogni, magához venni. – великый вѣтръ взявши з дзвониць крєтъ, водрузилъ его надъ олтаремъ. О. М. М.; – и ѿ него двасто золотыхъ на то узялъ. О. Ц. 1755. – Ио. лучше мнѣ.. по судѣ часть кулинову взяти; – аще мя возмеши, мзду ти дамъ. О. В. Ч. – одежу двохъ насъ гвалтомъ взяша зъ насъ. Ио. – возметъ насъ у весѣля [illegible]чное. Ев. Нч. – возмѣто мий обычай на себе. Тже. – возми постѣлю свою, та ходи. Тже. – на ныквизицію комисіа выдана[illegible] и такъ до права возмется. О. Ц. 1760. – платню на исцовныхъ не возми. Ев. Нч. – коли бы ему якый злоѣвбрникъ не жиботъ и кровъ, але topoса коростовоо хотѣлъ взяти. К. Гр. Ст. – [illegible] = magára [illegible]; – а взяла на ся павяниѣзо вѣнокъ. Kol.

– ся, felszedődni. – де сьте ся взяли будучи въ вѣтрове? Kol. Зри: змяти ся. – взали ся мосты заламовати, взяло ся стадо замачовати. Kol. Зри: зяти ся. –

видати (-ю, -ешь, -въ, -и), látni, meglátni, megérni (valamit).

– ся, találkozni, látogatni, egymást felkeresni.

видѣти = вѣдѣти; – коли есьте тя видѣли. Ев. Нч.

визитовати (-ую), látogatni (magán és hivatalos), vizsgálni.

визитовати (-ую) = визитловати.

винити (-ю, -ишь, -ивъ, -и), vétkezni, okolni, hibáztatni.

висѣти (-шу, -сишь, -сѣвъ, -си), függeni, lógni, csüngni. – на кресту разбойники двое вѣсилѣ. О. В. Ч. – оному кресту, на котромъ висѣлъ разбойникъ. Ио. – проклятъ кождый, што виситъ на древѣ. Ев. Нч. – позрй которѣ надъ себе, якъ [illegible] тобого мѣчъ виситъ страшного суда. К. Гр. Ст. – Ой Иванку, Иваночку, уномавысъ сорочку, маю, маю, вышиванну, виситъ на клинечку. Nдбу. – хмара.

витати (-ю, -ешь, -авъ, -й), üdvözölve fogadni, üdvözölni.

вити (вю, вйешь, вивъ, вий), fodorni, gombolyítani, fűzni.

– ся, izeg-mozogni, csavarodni.

21

Вкусити = укусити.

Владѣти, birni, uralkodni.
3 моск.

Влечи

Влож|ити (-у, -ишь), beteni, berakni, behelyezni
- ся, beleillődni, beleilleni, behelyeződ-ni, behelyezkedni, berakodni.

Влѣз|ти (-у, -ешъ, -ъ, -ь), bekúszni, becsúszni, belemászni.

Влюб|ити (-лю, -ишъ) ся, beleszeretni (vkibe, vmibe).

Вмѣшати, belekeverni, beleegyelíteni, belezavarni, belekavarni.
- ся, belekeveredni, beleegyülni, beleavatkozni, beleártani magát.

Вникати, belenézni, benézni

Вникнути, be-, belepillantani

Вниматн, figyelni, odavigyázni.

Во|дити (-жу, -дишь, -дивъ, -ди), vezetni, tévútra vinni; - изъ жонами были апостолье водили изъ собовь жоны. 1Кор.
- ся, követni, függni; - vezettetni, vezetődni; - сынове божіи духомъ божимъ водятъ ся. Рим.

Во|евати (-юю, -свавъ, -юй), hadakozni, háborúskodni.

въздыхати (-ю,-шъ), felsóhajtom; -стогнуть, воздыхаютъ. Ев. Нл.

воззвати (-ову,-овешь,-вавъ,-ови) felhívni, felszólítani, felkiáltani

-ся, felszólíttatni, felszólalni, hivatkozni.

воззывати (-ю,-ешъ), felszólítgatni, szólongatni, felhívogatni

-ся, hivatkozni, idézni,

возити (-жу,-зишъ,-зивъ,-зи), szekeren szállítani, hordani, - гнуй возити = trágyát hordani; - ой, Иванку, любый ... чортъ бы тобовъ возивъ гнуй. Nagy.

-ся, szekerezni, szekerezgetni; - на мужи да не возится (супружница братанича). О.Ч. 1758; - гинтова не было возити ся. О.В.Ч

возложити (-у,-ишъ,-ивъ,-и), felrakni, ráraкni, fel-, ráteнни, ráhelyezni

-ся, felrakodni, ráhelyezkedni

3 члав.

возлюбити (-лю,-ишъ), nagyon beleszeretni, beleszerelmesedni.

возненавидѣти (-ижу), megutálni, meggyűlölni; - возненавидятъ другъ друга. О.В.Ч.

вознести (-у,-ешъ), felvinni, magasra vinni, - отецъ сына вознюсъ. Ев. Нл.

-ся, felviteтni, felemelkedni, felemeltetni, felvívódni, nagyra tartani magát; - коли ся вознюсъ на небеса. Ев. Нл.

3 члав.

возносити (-шу,-сишъ), fölhordani.

-ся, magasztalgatni magát; - не хвали ся и не возноси ся. Ев. Нл.

возопити, felkiáltani, nagyot kiáltani - аще възможно было бы възопити. О.В.Ч.

возрадоватися (-ую,-уешъ) ся, megörvendezni, nagyon örülni, örömészében fakadni.

возродити (-жу,-дишъ), újjászülni

-ся, újjászületni, megszületni

войовати (-ую,-юешъ), háborúskodni; - воюютъ ... сердце

войти, belemenni; - и вшолъ въ него ворогъ. О.В.Ч.

23

волоч|ити (-у, -ишъ, -итъ (-ешъ, -е), -иявъ -и) vonszolni, hurczolni; — а чемухъ волокутъ нашу цоркопь. О.В.Ч.; — Обесь усе волочивъ (пр. = гнуп) Обесь никда не сточивъ. Ndby.
Syn. чубрити, тягати.

-ся, huzakodni, hurczolkodni.

волѣти (кто), inkább akarni; — волѣте водою мя загубити. О.В.Ч.; — Волѣлась мы мамко моя в купели втопити, Нѣжъ ня мають офіціры за вушка крутити. Ndby.

воляр|ити (-ю, -ишъ), ökrökel őrizni, ökörpásztorkodni.

вомовати (-ую), vallomást tenni, megvallani; — што за платѣжъ будутъ имати тоты людє, котрыи вомуютъ напередъ людей за Христа. Ев. Нч. — котрыи вомуютъ мене (=кто меня не противостъ), передъ людьми, вомовати и ...

воняти (-ю, -ишъ, -явъ, -и), bűzleni, büdösködni, szaglani; — тыхъ вѣра злая будетъ скоро южъ воняти нашимъ. О.В.Ч.

Synon.: смердѣти.

вообра|зити (-жу, -зишъ), elképzelni, elgondolni, képzeletben előállítani.

-ся, mutatkozni, képződni, gondolatban előállani, -alakot nyerni.

воодушев|ити (-лю, -ишъ), föllelkesíteni, felbuzdítani, fellelkesíteni, felbátorítani, lelkesíteni.

-ся, fellelkesülni, föllelkesedni, föl-, nekibátorodni.

воодушевл|яти (-яю, -яешъ), föllelkesítgetni, lelkesítgetni.

вооруж|ити (-жу, -жишъ), fölfegyverezni, fegyverrel fölszerelni; -állani.

-ся, fölfegyverkezni, fegyverrel fölszerelődni, -állani magát, fölkészülni; — костела ми ся вооружито. О.В.Ч.

вопѣти, fölkiáltani, feljajdulni.

вопло|тити (-чу, -тишъ), megtestesíteni, testet adni, testbe öltöztetni.

-ся, megtestesülni, világra jönni, megszületni, emberi testet ölteni.

24

вопро́сити (-шу,-сишъ), megkérdeni, megtudakolni.

-ся, kérezkedni, kérdezősködni, tudakozódni.

вопрошати (-ю,-ешъ), kérdezgetni, tudakolgatni; - паки въпрошаю васъ. О В.Ч.

- ся, huzamosabban, gyakrabban kérdezősködni.

ворко́нь|ти (-ю,-нишъ), = воркотати.

воркотати (-чу,-тишь és -чешь,-титъ és -че, -тавъ), morogni, krákogni.

ворогова́ти (-ую), ellenségeskedni, ellenezni, - дeякыми єсть лѣнусть, та ворогуютъ на правду. ѣв. Нл.

ворожити (-у,-ишъ), kuruzsolni, babonázni, babonáskodni; - не осуждай, тай не ворожи. Єв. Нл.

ворочати (-чу,-тишъ), megteríteni, visszafordítani

-ся, visszafordulni, visszatérni, megtérülni.

ворчати (-чу,-чишъ,-авъ,-и), morogni, dörmögni, brekegni.

воскова́ти (-ую,-уешъ), viaszkolni, viaszkozni.

воскресати (-ю,-ешъ,-въ,-й), кого, halottaiból feltámasztgatni, - feléleszgetni - felébresztgetni.

- коснусь, halottaiból fel-feltámadni ismét megjelenni, ujra, újból feljönni (сонце).

воскресити (-шу,-сишъ,-съ), halottaiból feltámasztani; - воскресшего во послѣдній день. ѣв. Нл. -

Воскреснути (-нувъ és -съ, -и), halottai ból feltámadni; - христосъ воскресъ изъ мертвыхъ. Ев. ... - котрыи чинили добро, воскреснуть на пожитокъ тѣл. - го- дило ся примучити христови и воскреснути тре.

Воскрести (-у, -ешъ, -е, -ъ, -и), halottai ból föltámadni.

воскрешати (-ю, -шъ), feltámasztgatni; - той шатанъ щезатнивши ... людскій, будe мертвыхъ во- скрешати. К. Гр. Ст.

Воспитати (-ю, -ешъ, -въ, -й), nevelni, kosz- tolni,

-ся, nevelődni, kosztolódni.

Воцарити (-ю, -ишъ) ся, uralomra jutni, trón ra lépni, uralkodni, uralkodásban, trónon megerősödni

3 цслав.

Вочеловѣчити (-у, -ишъ) ся, emberré válni, em- beri alakot ölteni.

Воячити (-у, -ишъ), katonáskodni.

Впадати (-ю, -ешъ, -й), bele - beleesni

Впадовати (-ую, -уешъ, -овавъ, -уй), ... gyakran beleesni,

Впасти (-ду, -дешъ, -въ, -лъ és -ди), be-, bele- esni, leesni, beleragadni.

У бѣду впавъ. Бѣда би на нього впала. — Тече вода с підъ явора, с підъ зеленейкого, Впала біда на легіня, на молодейкого. Nd. Gy.

Впи|сати (-шу, -шешъ, -савъ, -шu), beirni, beleírni, bejegyezni, - дати -, beiratni.

- ся, beiratkozni,

Впиcовати (-ую), beirdogálni, bejegyezgetni

- ся. (jegyzékbe, lajstromba) beiratkozni.

Врати (-у és -ю, -ешъ, -авъ, -и), harudni,

Syn.: брехати.

вредити (-дч, -ишъ), ártani, károsítani; христіянина ничто же вредитъ. О.В.Ч.
Syn.: шкодити.

встрѣтити (-чу, -тишъ, -тивъ, -ти) дакого, -ся, з/дакымъ, találkozni, viszontlátni, szembe találni, -jönni.

вручати (-ю, -ешъ), kézbesíteni
-ся, kereskedni.

встрѣчати (-ю, -ешъ), -ся, gyakran találkozni, -összejönni.

всадити (-жу, -дишъ), behelyezni, beszakni, felülteni (на коня), beültetni

вступати (-ю, -ешъ, -й), belépkedni, belépdelni

вселити (-ю, -ишъ), betelepíteni
-ся, betelepedni; -скинія божія вселитъ ся съ члки. О.В.Ч.

вступити (-лю, -ишъ, -ивъ, -и) belépni, behágni (vhová és vmbe), beköszönteni

вставати (-ю, -ешъ), fölkelni (rendre, sorjában)

вступовати (-ую, -уешъ, -овавъ, -уй), belépekedni, belépni igyekezni
..а срцемъ и охотю(!) встоуповати до нба... Eв. Cк. 1588.

встати (-ю, -ешъ, -въ, -нь, -ньте), fölébredni, fölkelni, ágyból kikelni; -тѣло твое на послѣднѣй день встанетъ напередъ Ісуса. Eв. Hr.

17

всходити (-жу, -дишь, -ди), fölkelni, feljönni (сонце).

всѣвати (-ю, -ешь), be-bevetni, bevetegetni,

-ся, bevetödgetni; -до двохъ ферталь вс-
вается Е. мѣрокъ. О.М.М.

всѣсти (-яду, -ядешь, -ѣлъ, -ядь), be-beülni; -христосъ, хотяше всѣсти у тебе. О.В.Ч.

втискати (-ю, -ашь, -атъ, -въ, -й), belenyomni, beleszoritani

-ся, belenyomódni, beleszorulni.

втискáти (-ю, -ашь, -е, -въ, -й), belenyomkodni, belenyomogatni, beleszoritgatni.

-ся, belenyomulni,

втиснути (-у, -ешь, -увъ ся -съ, -и), be-belenyomni, be-beleszoritani, belesajtolni, be-bele préselni, benyomintani,

-ся, be-beleszorulni, be-belehatolni, belenyomulni.

втопити (-лю, -ишь), befullasztani, vizbefojtani; - водою загубити, втопити. О.В.Ч.

вторити (-ю, -ишь), ismételni

вторяти (-ю, -ешь), ismételgetni.

всѣяти (-ю, -ешь, -явъ, -й), bevetni, beülteni; - діаволъ всія между чистую вѣру полову свою. О.В.Ч.

вувчарити (-ю, -ишь), juhászkodni, juhőrizni

вузити = узити.

вуйнянити (-ю, -ишь, -ивъ), harcolni; - доброе войско естъ вуйнянивъ. Ев. Чл. (=jó harcot harcoltam).

входити (-жу, -дишь), bejárni, bemenni (túl a fokába), be-belefémi
... выстоупити .. ис чка и нигды не входити в него.. Ев. Ск. 1588.

Вчинити = учинити
.. а онь росказана его не вчиниль.. Ев. Ск. 1588.; - вчинилъ битвѹ изъ князи пехелними. К.Гр.Ст.

28

вб|сити (-шу, -сишъ, -сивъ, -и), akgatni, akasztani

в-ѣха|ти (-ю, -шъ, -тъ, -въ, -й), belovagolni, beszaladni, belépni,

вбша|ти (-ю, -шъ), felakasztani, akasztó-fára húzni, akasztgatni.

выбав|ити (-лю, -ишъ), kijátszani, kiszabadítani, kimenteni,

.. а чкь абы выбавлень (би) грѣха .. Ев. ек. 1588. .. тои выбавить мя ѿ свти непрїятелской .. Ио.

Syn.: выиграти

выбера|ти (-ю, -шъ, -тъ), válogatni, szedegetni; — не выбираетъ теперь бгъ нѣкого. Ев. Нж.

— ся, válogatódni, válogattatni, szedetni, szedődni; — изъ ошколы выбираютъ ся учители добрыи. Ев. Нж.

выбива|ти (-ю, -шъ, -тъ), kiveregetni, kiporolgatni, kiverni (vmit vmivel), kifördelni (оболоки), kiütögetni

— ся, kirángatni magát, felütögetni a fejét (veteményt).

Клинъ клиномъ выбиваютъ. Кm. I. Gr.

выби|ти (-ю, -иешъ, -ивъ, -ий), kiverni (vkit vhonnan és vmit vmivel, зубы), elsütni (пушку), kiütni (dugót),

— ся, kiverni magát pl. tömegből, vmire vinni, vmivé lenni.

выблювати, kiokádni, kihányni, kiokádni, kiadni magából.

выб|рати (-еру, -ерешъ, -радъ, -ери), kiszedni (яйця з гнѣзда, булѣ з грани), kiválasztani; — Марїя добрую часть выбрала. Ев. Нж. — насъ выбравъ отъ свѣта, што бесте ему на знакъ были. Тже.

выбухнути, kicsapni (pl. láng), kitörni (pl. lázadás), felrobbanni

вы|б|ыти (-уду, -увъ), kibírni, kitartani egy ideig; — докола ту не выбудетъ прасом глаголанія нагласть. О. L. 1758.

выбѣгати ся, kifutkosni, -futkározni, -szaladgálni magát.

29

вы-бѣлити (-ю,-ишь), megfehéríteni (полотно), kimeszelni (хыжу).

выважити

вывалити (-ю,-ишь), kiölteni (язык), -ся, kinyulni, aláomlani

вывалтовати (-ую), ki-, megváltani; - вывалтовавъ насъ выдъ сынувъ погыблыхъ. Ев. Нк.

вывезти (-у,-ешь), kivinni, szekérrel vagy szekeren, kihordani; - ~~Лота вывютъ~~. Ев. Нк. попа вывезли на хутаръ, a papot kihordták a határra.

вывернути, kifordítani (возъ), - ся, ki-, felfordulni (з воза).

вывертати, kifordítgatni
- ся, kifordulgatni

вывести (-ду,-дешь), kivezetni, - яйця - kikölteni; - курица яйця гулятъ отъ сорокъ, абы вывела. О.В.У. - (=чадъ сплодити. Ио). - Лота вывютъ. Ев. Нк.

выводити, - ся = уводити, ся; - выводитъ коня блѣдого поганого страшливого. К. Гр. Ст.

вывозити (-жу,-зишь), kiszekerezni, szekeret kitolni, szekeren kiszállítani; - вывозятъ попу возы ковачъ. Кол.
- ся,

вывѣсити (-шу,-сишь), kiakasztani, kifüggeszteni.

вывѣтрити (-ю,-ишь), kiszellőztetni, kiszimatolni
- ся, kiszellőződni.

выгадати (-ю,-ешь,-[illegible]), kigondolni, kitalálni, kiokoskodni, koholni, költeni.

выгадовати (-ую), kialalálgatni, koholgatni

выганьбити.

выганяти (-ю, -ешь), ismételten, tartósan kihajtani, kiűzögetni, kergetni (-изъ) mit. ихъ жаль, буду ихъ съ млаки выганяти. Pa. S. k.

выгладити (-жи, -дишь), kisimítani

-ся, kisimulni, kiviszoloódni,

выглядати (-ю, -шь), kikeresni, utána nézni (vmnek)

выглядати (-ю, -ешь), = выглядывати,

выглядовати (-ую), kikeresgetni, keresgélni.

выгляняти (-ю), kipillantgatni, kikandikálgatni

выгнати (-жену, -гнавъ), kihajtani, kiűzni, kikergetni; - с которого выгналъ доуха нечистаго. Ev. ek. 1588; - может быти, же насъ якъ псовъ выженуть. ek. k. 1751 - выгнавъ вонъ тыхъ, што пронавали и куповали у церкви. Ev. Hu.

-ся, kihajtatni, kiűzetni, kikergettetni, kiűzödni; - не может ся трутизна выгнати отъ серца. O. B. Ч.

выгнити (-ю, -ешь), kirohadni, kipusztulni

выгноити (-ю, -иишь), megtrágyázni, betrágyázni (amíg elég)

выгнути (-у, -ешь), ki-, meggörbíteni, -ki, meg hajlítani

-ся, kihajolni, kigörbülni.

выговорити, kibeszélni, kimondani, kifejezni.

31

-ся, kibeszélni -, kivágni magát (szóval)

выгодовати (-ую), jölnevelni; fel-kinöveszteni; -андрѣя люде выгодовали. Fk. D. 1897.

выгойити (-ю, -йшь), kigyógyítani

-ся, kigyógyulni, kiegészségesedni, kiépülni. syn.: выздоровѣти.

выгонати (-ю, -шь), kihajtani, kiűzni; -выгонять йому бѣлое стадо. Kн. -выгонять йому четыри конѣ. Kн.

выгорѣти (-ю, -ишь), kiégni, el-kiaszni. пасулѣ .. не было, ибо.. выгорѣла. Fk. D. 1894.

выгорати (-ю, -ешь), lassan, -többször kiégni,

выграбати (-ю, -шь, -вь), kikaparni, kigereblyélni.

выграбати (-ю, -ешь, -е), kikapargatni,

выграбкати (-ю, -шь), kikapirgálni

выграбкати (-ю, -ешь), gyakran kikapirgálni

выграбковати (-ую, -уешь), ki-kikaparni, kikaparászgatni.

выгребсти (-у, -ешь), kikotorni, kiseperni, kifésülni (граблями, гребѣнкомъ)

выгрозити (-жу, -зишь), kicsikarni (valamit) fenyegetéssel kipréselni.

выгрызати (-ю, -ешь, -е, és -ыть, -ть), kirágdosni, lassankint kirágni.

выгрызовати (-ую) ki-kirágni

выгрызти (-у, -ешь), kirágni (мѣхъ),

выгрѣвати (-ю, -ешь, -е, és -ашь, -ать), ki-kisütni, lassan kiderítni (сонце)

32

выгрѣ|ти (-ю, -ешъ), kisütni

выгынути (-у-ешъ, -въ), kipusztulni, el tünni.

выд.. = уд....

выдавати (-ю, -ешъ и -шъ, -евъ), kiadogatni

выдавити (-лю, -ишь), kinyomkodni

выдати, kiadni, kinyujtani - Феодоръ Дубановичъ.. просилъ єго (бедевлѣ), дабы му мѣсто выдали на манастырь. О.М. - теперъ выдаешь ты катехисисъ свой. М.; - выдаютъ чл̃вка на смерть. Єв. На. О.В.Ч.

выдерати (-ю, -ешъ и -шъ), kilépdesni, kiszakgatni.

выдержати (-у, -ишъ), kiáltani (vkit vmeddig), kiállani (vmit),

выдерти (-ру, -решъ), kiszakitani, kilépni

выдкрыти, = удкрыти; - овунъ выдкрывъ небо. Ѳ. нк.

выдовбати (-ю, -шъ, -въ), kivájni, kivájkálni, kivésni

выдойити (-ю, -йишъ), kifejni (tejet), megfejni (teheneт)

выдолобити (-юся-лю, -ишь), kivésni (долотомъ)

выдрати (-еру, -ерешъ, -равъ, -ери), kiszakitani, kilépni.

выдруковати (-ую), kinyomtatni; - книга котрая 1595 року выдрукована. О.В.Ч.

выдрулити, kilaszigálni

выдрутити (-чу, -тишъ), kilökni, kilaszitani.

выдручати (-ю, -шъ), kilaszitani,

выдручати (-ю, -ешъ), kilanigálni, kilökdösni, kilökködni.

выдручовати (-ую, -уешъ), kilökdösgetni, kilaszigálgatni.

33

выдуб|ити (-лю, -ишь), kicserezni, cserlében kiáztatni (a leveleket égerfát is)

выдум|ати (-ю, -шь), kiokoskodni, kigondolni, kitalálni (vmit), koholni, költeni (vmit), kiásni (vmit) syn.: выгадати.

выдумовати (-ую), lassan, gyakran kigondolni (vmit, vmiket), okoskodással tölteni az időt.

выдур|ити (-ю, -ишь), kicsalni, kibolondítani (vmit, vkitől), kiravaszkodni.

выдува|ти (-ю, -ешь), kifujogatni, kifujkálni, kifujdosni.

выду|ти (-ю, -ешь), kifujni (gyertyát) (vmi alakot vmiből).

выдѣл|ити (-ю, -ишь), ki-, szétosztani

выдѣля|ти (-ю, -ешь, -е), ki-, széjjelosztogatni,

выж|ати (-ну, -авъ, -ни), kiaratni.

выжи|ти (-ю, -ешь, -въ, -й), megélni, kiélni. Та акъ бы мы могли изъ нихъ выжити. Fk. D. 1894.

выхур|ити (-ю, -ишь), kibusulni (vmit); -хуровъ не можеме выхурити, што бесме сѧ. Н -ся, kibúsulni magát.

вызв|ати (-ову, -овешь, -вавъ, -ови), kihívni, kikiálni, felkiálni, felhívni.

вызвѣда|ти (-ю, -шь), kikérdezni, kihallgatni.

вызвѣда|ти (-ю, -ешь), kikérdezgetni, arakran kihallgatni. 37

выздоровѣ|ти (-ю, -ешъ, -вь), kigyógyulni (= выгойтися), kiegészségesedni, kilábalni (betegségből), kiépülni.
дасть богъ, та ты выздоровѣешь. Fk. D. 1897.

выздыхати (-ю, -шь), kidögleni; - ой, вѣвчарю, вѣвчарику, солодка хентиця, якъ ти вѣвцѣ выздыхають, твоя шибениця. Ndgy.

вызнавати (-ю, -шь), kiadakolni, észlelmezni; - и сіе еретици иначе вызнаваютъ. O. B. Ч. - elismerni (= упознавати); - усякый языкъ вызнаватъ Господа Бога Христа быти. Ев. Нж.
вызнати, elismerni; - кто мене будетъ вызнавати, вызнаю и я его. Ев. Нж.

вызол|ити (-ю, -ишь), kilugozni, lúgban kifőzni.

вызывати, ki-, felhívogatni.

вызябнути, kifagyni

вызяб|сти (-у, -ешъ), kifagyni, agyonfagyni.

выиграти, ki-, megnyerni
та. шть-сь выигравъ, - вопросивъ цибуленька. Fk. D. 1896.

- ся, kilánczolni, kitombolni magát, kijátszani (pénzt).

вы(й)|ити (-ду, -дешъ, -шовъ), kijönni (vhonnét vmivel); - иванувъ плугокъ найраньше вийшовъ. Fk. D. 1897. - Пчолы неушитванна, но при поповой хыжи... [illegible] южь было вышло роевъ 3. O. M. M.; - Духъ святый вышолъ изъ устъ его. O. B. Ч. - дастъ Богъ, ижь тое на сухо не выйдетъ (= nem száraz elszárazon). O. L. 1750. - Ой упала звѣзда с неба, та розсыпала ся. Вийшла мила, выбрала. Ndgy.

- З за горы выйшла мн хмарка Ой то не хмарка: керкелецьовець. Кол.

выка|зати (-жу, -жешъ), kimutatni, kimondani.

выкачати, kihengeríteni, kilapítani (tésztát), kimángorolni (ruhát), kigurítani (hordót, бочку).

-ся, kikengeredni, kigarulni.

выкашл|ати (-ю, -ешь), kiköhögni.

-ся, ki-, agyonköhögni magát.

выклад|а́ти (-ю, -ешь), kirakosgatni, csecsekintrakdosni; -свѣдоцтво есть выкладано = a bizonyítéke felvan tárva. El. Ek.; -сидить двѣ за на городѣ, - карты выкладае. Npd.

выкладо|вати (-ую, -уєшь), kirakdosni, kirakosgatni; -сидить дѣва на городѣ, карты выкладае

выклас|ти (-ду, -дешь, -въ), kirakni, kirakni.
-ся, kiürülni, kirakodni.

выклепати (-плю, -плешь, -аю, -аешь (ез нет-аешь), kikalapálni, kiverni (косу)

выкли|кати (-чу, -чешь), kihívni, kiszólítani. Syn. вызвати.

выковати, kikovácsolni, kiütni; kürtölni.

выкол|оти (-ю, -ешь, -овъ), kihasítani

выколо|тити (-чу, -тишь, -тивъ), kikavarni (токанъ).

выкоп|ати (-лю, -лешь, -авъ), ki-, megkapálni, kiásni (дому).

выкоренити = изкоренити.

выкорм|ити (-ю, -ишъ), kinevelni, felláp-
lálni, kihizlalni (годунака);
Synon.: выгодовати, выкохати,
вытучити.

выкох|ати (-ю, -ешъ), kinevelni.

выкощ|овати (-ую), megejteni, megkiscelleni;
– с. Петра не мугъ выкощовати давуль.
Св. Иск.

выкрад|ати (-ю, -ешъ), kilopkodni.

выкрад|овати (-ую, -уешъ), kilopdosgal-
ni.
-ся, kilopózkodni.

выкра|сти (-ду, -девъ, -въ), kilopni, kicsen-
ni
-ся, kilopózni.

выкра|яти (-ю, -ешъ, -явъ), kiszabni (nehé

выкресати (   ), kicsiholni, ki-
reszelni.

выкрив|ити (-ю, -ишъ), kigörbíteni.
-ся, kigörbülni (чоботы).

выкрич|ати (-у, -ишъ) ся, agyonkiáltani; ki-
kiabálni magát.

выкругл|ити (-ю, -ишъ), kigömbölyíteni; ki-
kerekíteni.
-ся, kigömbölyödni.

выкрут|ити (-чу, -тишъ), kicsavarni (fát),
kitekerni (нyakot), kifacsarni (ne-
hát).

37

выкручати = выкручовати

выкручовати (-чую), kicsavargatni, kifacsargatni.

выкупати (-ю, -шь, -ть), kifürösztem,

- ся, jól megfürödni, kifürdeni magát; - Ой, чендай ты, мий пташку, будемъ говорити, Теперь ся ты выкупала, Будемъ красно жити. Ndgy.

выкупити (-лю, -ишь), kiváltani; - абы подзаконныя выкупивъ. Ев. Нх. - выкупить насъ испудъ права. Тяг. - Ідимила, пожалуй ня, Сто злацъ маешь, выкупи ня. Ndgy.

- ся, kiváltani magát

выкупляти (-ю, -ешь), többször kiváltani;

- ся, kiváltogatni magát; - ой, коли насъ відбєрали, та не было богацьнего, бо богачь кі гроші мали, та ся выкупляли. Ndgy.

выкуповати (-чую), gyakran kiváltani

выкурити (-ю, -ишь), kiszívni (пчелу), kifüstölni (сову, пчолы),

выкусати (-ю, -ешь), kiharapdosni.

выкусити (шу, -сишь), kiharapni (vmiből).

выкусовати (-чую), kiharaptálni, kiharapdosgatni.

выламати (-лю, -лешь, -ле, -авъ, -ли), kitördelni, kitörni (мелай, саj lábbu földön állalában) (-зубы, -колики).

выламати (-ю, -ешь, -тъ, -е, -въ, -й) tördelni, kitördelni, kitörögetni, lassan kitörni.

выламляти (-ю, -ешь, -въ, -й), ki-kitörni; egyenként tördelni.

выламовати (-чую, -овавъ, -уй), kitördelgetni,

вылетѣти (-чу, -тишь, -тѣвъ, -ти), kirepülni (fészekből, kalitból)

выливати (-ю, -шь, -ть), kiönteni, kiöntögetni, öntögetni (edényből); - тоды слезы мой на лице выливаю. К. Гр. Ст.

выллти = вылляти

выломити (-лю, -ишь), kitörni (vmit)

- ся, kitörni (ohomét)

выложити, kiadni, kiönteni, kikölteni; - Ө. Ду банович .. все на церковь выложилъ. О. М. М.

вылупати (-ю, -шь), kihasgatni 35

вылуп|ити (-лю, -ишь), ki-, meghámozni,

-ся, héjjából kibújni, -kelni, -ki megválni, hámozódni.

вылуплати, kihámozgatni.

-ся, kihámozgatódni.

вылучити, kiválasztani.

-ся, kiválasztódni, kiválni.

вылущити, hántolni, kihántani.

-ся, hántódni (орѣхы, горохъ)

вылѣзати (-ю, -шь és -ешь), kimászkálni

вылѣз|овати (-ую, -уй), hosszabbidön, gyakran ki-kimászni.

вылѣз|ти (-у, -ешь), fel-kimászni; -вылѣзъ горѣ на одинъ день. Ев. Ник. - часѣ своего антихристъ с той пропасти геретичной вылѣзе на свѣтъ. К. Гр. Ст.

вылѣп|ити (-лю, -ишь), kiragasztani.

вылѣпл|ати (-ю, -ешь), ki-kiragasztani.

вылѣпл|овати (-юю, -юешь, -юй), kiragasztgatni

вылѣт|ати (-ю, -ешь), ki-kirepülni

вылѣт|овати (-ую, -уй), kiröpködni, ki-repülgetni

вымаз|ати (-ю, -шь, -ть), kimázolni,

вымаз|ати (-ю, -ешь, -е), kimázolgatni.

вымаз|овати (-ую, -уй), többször, lassan kimázolni, ki-kimázolni.

вымал|овати (-ую), kifesteni, synon.: выфарбити.

39

вымастити (-щу,-стишь), kikenni, ki-lapasztani.

вымащати = вымащовати.

вымащовати (-ую), kikenegetni, ki-lapaszgatni.

вымести (-ту,-тешь,-ювъ,-ти), kisepreni, kitakarítani.

вымерати (-ю,-шь is -ешь), lassan kihal-ni

вымерти (-ру,-решь,-еръ,-ри), kihalni.

вымѣтати (-чу,-чешь,-тавъ,-чи), kidobni, kidobálni, kihajgálni.

вымкнути = удомкнути.

вымовити (-лю,-ишь), kimondani, kiejteni
synon.: выговорити, выповѣсти.

вымовляти, kimondogatni (egyes szava-kat egyenk.),

вымокати, lassan kiázni.

вымокнути, kiázni,
капусты.. не было, ибо то вымокла, то... выгорѣла. Ук. Д. 1894.

вымолоти (-елю,-елешь,-оловъ,-ели), ki-megőrölni (ячмінь, пшеницю),

вымолотити (-чу,-тишь), kicsépelni, ki-verni (gabonaszemet); - за паленку орють, косятъ, зерно вымолотятъ. Pa S.K.

вымочити, kiáztatni.

вымочовати (-ую), kiáztatgatni.

40

вымудровати (-ую), kiokoskodni, kitalálni, kieszelni

вымуровати, felépíteni (kőfalat).

вымыслити (-ю, -ишь), kigondolni; -той вымыслилъ. О.В.Ч.

вымышляти, kigondolgatni
который вымышляють оубиры спросныи. Ев.Ск.

вымѣнити, kiváltani, kicserélni,

-ся, kicserélődni

вымѣняти (-ю, -шь), = вымѣнити

вымѣняти (-ю, -ешь), kiváltogatni, kicserélgetni

-ся = вымѣньовати ся.

вымѣньовати (-ю, -юешь). (ismételve) kicserélgetni, kiváltogatni

-ся, ki-kicserélődni, kicserélgetődni, kiváltogatódni.

вымѣтати = вымѣтовати

вымѣтовати (-ую), 1. kisepergetni, kisepregetni; 2. kidobálni, kilobálgatni, kihajigálni.

вынайти (-ду, -шовъ), ki-, feltalálni; -опрѣсноки тотъ Александеръ вынашолъ. О.В.Ч.

выначодити (-жу, -дишь). felfedezni, feltalálni, kitalálni

вынахожати = вынахожовати

вынахожовати (-ую), felfedezgetni, feltalálgatni, lassan rájönni valami felfedezésre.

вынести (-у, -ешь, -нюсъ, -и), kivinni, kiszállítani; - вынюсъ насъ, якъ изъ одного звѣра. Ев.Ск. - заграй мнѣ гудачику дрібнѣ [illegible] тицѣ, вынесути паленочкы, не з рѣкы [illegible]

41

вынима|ти (-ю, -ешь). kiszedegetni, kiemelgetni; – вынимаючи відъ усѣхъ тяжкостій его. Ев. Ж.

– ся, kiemelkedni

вынo|сити (-шу, -сишь), el-, kihordani, a-gyonvisełni (rukát) (корова выносила теля); – dvisełni omit; – выносятъ ёму три відра срѣбра. Kol.

вынoша|ти (-ю, -ешь), kihordogatni, kihordozni.

вынов|овати (-ую), kihordozgatni

вынюхати, kiszimatolni
жи(ы)дъ вынюхавъ, что у ивана мала надежда. Th. D. 1895.

вын|яти (-ьму, -ьмешь, -явъ, -ьмп), kivenni, kiszedni, kiemelni, kihúzni (ножикъ изъ череса).

выображати (-ю, -ешь), kiképezgetni, kialakilgatni, kimüvelgetni.

– ся, lassan kimüvelődni, – kialakulni

вы образ|овати (-ую), kiképezni, kialakitani, kimüvelni

– ся, kiképződni, kimüvelődni.

выор|ати (-ю, -ешь), kiszántani, amaga szántásával elvégezni.

выорт|овати (-ую), kiirtani (omit, хащу, поле); – и выортовано красное поле, якоже и нынѣ есть обширно. О. М. М.

выпада|ти (-ю, -шь, -ть), kihullani, kiesni

выпадати (-ю, -ешь, -с), kihulldogálni

выпад|овати (-ую), kihullongani (з воза штось, – с головы волосе).

42

выпал|ити (-ю, -иш), kiégetni, kiggyújtani, kigyullasztani
-ся, kiégni, kigyulladni.

выпаль|овати (-юю, -юеш), lassan kiéget-ni, -kiggyújtani

выпаляти, gyakran kiégetni, -kiggyújtogatni.
-ся, lassan kiégni, kigyulladozni.

выпас|овати (-ую), lassan, gyakran kilegeltetni, kilegeltetgetni.
-ся, kilegelődni.

выпас|ти (-у, -еш), kilegeltetni, le-legelni.
-ся, agyonlegelődni
synon.: напасти ся.

выпе|чи (-ку, -чеш), ki-, -megsütni
-ся, kisülni (хлѣбъ).

выпекати ся, lassan ki- megsülni.

выпива|ти (-ю, -шь, -ть), iddogálni; - много на выпиваютъ гудаки, спѣваки. К. Гр. Ст.

выпивр|овати (-ую), iszogatni, kiiszogatni.

выпи|сати (-шу, -шеш), kiírni.

выпис|овати (-ую), kiírogatni, kiírogatgetni (jegyzékből).

вы п|ити (-ю, -йеш), ki-, -meginni; - кулько в котруй кэчмѣ паленкы выпил. Pa. Z. k.

выпла|кати (-чу, -чеш) ся, kisírni ma-gát.

выпла|тити (-чу, -тиш), kifizetni, kie-légíteni; - а чтобы порцію выпла-тити, о томъ и не думай. Fk. D. 1897.

выплачати, = выплачовати, тоталь выплачати бы довгы.

выплачовати, kifizetgetni, letör-lesztgetni.

43

выплеска|ти (-ю, -шь), elpaskolni, be-nyérrel, lapos tárgygyal meglapintgatni, megvereg etni.

выплеск|овати (-ую), meglapintgatni, el-elpaskolni.

выпле|сти (-ту, -тешь, -плёвъ, -ти), megfonni, kifonni; грубшу пугу на нихъ (вувцѣ) я мушу выплести. Фа.Б.К.

-ся, kifonódni, kibomlani

выплѣтати, meg-, fel-, kifonogatni.

выпль|ти (-ю, -ешь), kiúszni.

выпо|внити (-ю, -нишь), kitölteni, betölteni, teljesíteni, elvégezni; - прозьбу сего мниси выполниша. О.В.Ч.

выповня|ти (-ю, -ешь), kitöltögetni, teljesítgetni; - кто любить дроуга, законъ выповняеть.. Ев.Ек.

выполо|кати (-чу, -чешь, -кавъ), kiöblítem, kiöblögetni.

выпол|ти (-ю, -ешь, -овъ), kigyomlálni.

выпор|оти (-ю, -ешь), kifejtem, kibontam, felfejtem (книжки, шитя).

выправ|ити (-лю, -нишь), kiüzszerni, utrakíndítani; ereszteni, kikésérni

-ся, nekikészülni, utnak eredni.

выправля|ти (-ю, -ешь), ki[illegible]gatni, lassan kifele kísérni; - Матн свена выправляла Скорупы до до-[illegible] Ж.Бч.

выпра|ти (-еру), kimosni, kisulykolni.

выпровадити (-жу, -дишь), kikísérni, kikésérteni (utóra); - мушу свого Иванка и свою Оленку выпровадити у школу [до школы]. Гл. D. 1896; - выпровадили насъ изъ дѣтми онь вонъ изъ варышка. Ел.Н.

выпровахати, kikisérgetni.

выпровахъовати (-ую), gyakran kikisérni

выпулити (-ю, -ишь), kidüllesztleni (задницю), kimereszteni (очи).

-ся, kidülledni, kimeredni.

выпуляти, kidüllesztgetni, kimeresztgetni.

выпустити (-щу, -стишь), kiengedni; -тогды выпустилъ есь презъ нѣ коня бѣлого. К. Гр. Ст.

выпутати (-ю, -шь), kioldózni, kibéklyózni, kibontani

-ся, kibontódni, kioldózkodni, kibontakozni, kibontakozódni.

выпущати (-аю, -шъ), gyakran kiengedni.

выпуцовати (-ую), kipucolni; - ой коникы отъ выпуцовавъ, касатъ заманцюсный. Nalj.

выраховати (-ю, -ешь), kifejezgetni, gyakran kifejezni, kifejezést adogatni.

выразити (-жи, -зишь), kifejezni

-ся, kifejezni magát, kifejeződni.

выризовати, mondogatni, kifejezgetni, fejtegetni, értelmezni.

вырвати (-у, -ешь), kiszakítani, kiszabadítani, kitépni, kimenteni, erővel kiszabadítani; - изъ жидуськихъ рукъ было не легко вырвати свои земли. Пк. Д. 1895.

-ся, kitépődni, kiszakadni (vkinek).

выробити (-лю, -ишь), kidolgozni, kieszközölni.

выробляти, ki- kidolgozni [illegible], megmunkálni, megtenni.

45

выроблю|овати (-юю, -юешъ), lassan kidol- kidolgozni, kidolgozgatni.

вырозумѣти (-ю, -ешъ), megérteni, fel- fogni, átérteni; - мнѣ писма выро- зумилъ (сямъ). О. Ц. 1751. - котрымъ нѣ пом с препосланного вырозумѣти сесѣ слова? Ев. Ни.

выроснути, ki-, megnőni

выроста|ти (-ю, -ешъ), lassan kinőni, kinövődni.

вырости (-у, -ешъ), ki-, megnőni; - и на- шѣ брады колись выростутъ и Иванова голова. О. В. Ч. - дѣти не водятъ до церкве докудъ не выростутъ велѣкѣ. Ев. Ни. - изъ Сайного пня вырусъ прутъ. Тже. - ой тадь якъ я капралику, выросту, выросту, та я тобовъ, капралику, пролозку до мосту. Nagy.

вырубати, kivagni (хащу), - изъ чо- гось штось.

вырублати, kivagdosni, kiirtani.

вырублю|овати (-юю, -юешъ), lassan egyenként kivágni, vágással ki- pusztítani.

вырубо|вати (-ую), kivagdalni (a fákat egyenként), kivagdalgatni (сокыровъ

вырѣ|зати (-жу, -жешь), kimetszeni, ki- vágni (ножомъ), kiollózni; - другому з череса грошѣ вырѣзали. Ра. S. k.

вырѣза|ти (-ю, -шъ, -ешъ), kimetszeged- ni, kivagdosni, kivagdalni.

вырѣзо|вати (-ую), egyenként kimetsze- getni, lassan kivagdalgatni.

высвобо|дити (-жу, -дишъ), ki-, felszaba- dítani, szabaddá tenni; якымъ бы способомъ высвободити своихъ вѣрниковъ з подъ жидувського пга. Fk. D. 1847.

-ся, kiszabadulni.

высвобожа|ти (-ю, -ешъ), kiszabadítgat- ni.

46

высвѣдч|ити (-у, -ишь), tanuval bizo-nyítani.

вы

выси|дѣти (-жу, -дишь), kiülni (tojást, stb.); -ой тотъ высидѣвъ два го рокувъ, што му сужено было. kiülni (-, докѣ му ковалъ плуга зробивъ).

-ся, eleget ülni, megülni.

высити (-шу, -сишь), magasítani, magossá tenni, emelni.

выска|зати (-жу, -жешь), kimondani, kijelenteni, kifejezni, kinyilvánítani,

выказ|овати (-ую), ki- kimondani, kijelentgetni, ismételten kifejezni, gyakran nyilvánítani, nyilvánítgatni.

выска|кати (-чу, -чешь) ся, eleget ugrálni, kiugrándozni magát.

выскакá|ти (-ю, -шь, -тъ), kiugrálgatni, ki- kiugrani

выскак|овати (-ую), kiugorgatni (pl. a sorból).

выскоч|ити (-у, -ишь), kiugrani (изъ-черезъ), kiugrani, kiugorni.

выс|слати (-шлю, -шлешь), kiküldeni, megbízással küldeni.

выслуж|ити (-у, -ишь), kiszolgálni, végig szolgálni.

47

выслуж|овати (-ую), kiszolgálgatni, szolgálati idő vége felé járni.

выслуха|ти (-ю, -шь), kihallgatni, meghallgatni, vallatni
жандары выслухали Бахтера. Gk. D. 1897. – господь выслухатъ молитву ихъ. Ев. Нл. – котрий обицяетъ тру- зубу нашу выслухати. Ев. Нл. – ишли в заду (hátul; mögönük) два легінѣ, той то выслухали. Ndby.

выслух|овати (-ую), kihallgatgatni, hallgatózni

высмотрити, kinézni magának vmit, vkit, kiszemelni.

высмѣва|ти (-ю, -шь), kinevetgetni, ismételten gyakran kinevetni.

высмѣ|яти (-ю, -єшь), kinevetni (vkit) kikacagni
-ся, nagyon nevetni magát.

высох|нути (-ну, -нешь, -ъ, -ла és -сохла), kiszáradni, elszáradni, száraddá lenni

выспела|ти (-ю, -шь és -ешь), kimeregetni, kimerni (воду).
Synon.: вычерпати.

выстава|ти (-ю, -шь és -ешь), kilépegetni (sorból)

выстав|ити (-лю, -ишь), kiállítani (írást, szobrot),
-ся, felállítódni, felállíttatni; -палѣръ да робитъ абы муръ выставился до покрыта. О.Ц. 1751.

выставляти, kiállítgatni, gyakran kiállítani.

выставл|ьовати (-юю), ki-kiállítani.

выстав|овати (-ую), ki-kiállani, gyakran kilépni.

48

выстеречи

выстерѣгати ся.
выстерѣгай ся злости. Ев. Ск.

выстрѣлити (-ю, -ишь), kilőni (пушку) (изъ книжѣ, черезъ оболокъ), fegyvert, puskát elsütni

выстрѣляти, kilődözni. kilövöldözni

выстрѣльовати, kilövöldözgetni, ki. kilőni.

выступати (-ю, -шь ся-ешь), kilépkedni.

выступити (-лю, -пишь), kilépni.
моусѣль бы... выстоупити шатанъ ис чка. Ев. Ск.

выступляти, kilépdesni

выступровати (-ую), egyenként -gyakran kilépni, kilépegetni

выстывати (-ю, -шь ся-ешь), lassan kihűlni hűledezni.

выстынути, kihűlni

выстыти (-ю, -ешь), kihűlni

высушати (-ю, -ешь), kiszárítgatni.

высушити (-у, -ишь), kiszárítani

высушовати (-ую), lassan, egyenként kiszárítani, lassan szárítani.

высылати (-ю, -ешь), kiküldözgetni, gyakran kiküldeni. 47

высыпати (-лю, -лешь), kiönteni, kiszórni

- ся, kiömleni, kiszóródni, kiöntődni

высыпати (-ю, -шь és -ешь), kiöntögetni, kiszórogatni

- ся, kiömölgetni.

высыплати, kilocsolgatni, kiöntözgetni

- ся, kiöntögetődni, kiöntözödni

высыпровати (-ую), ki-kiönteni, ki-kiszórni.

- ся, kiömlögetődni.

высыхати (-ю, -шь és -ешь), lassan kiszáradni.

высѣгати (-ю, -шь és -ешь), kinyujtogatni, kinyulkálni.

высѣкати (-ю, -шь és -ешь), kivagdalni, kivagdosni, egyenkint kivágni

высѣчи (-чу és -ку, -чешь, -къ, -чи), kivágni, kifürészelni, kivagdalni.

высягнути, kinyulni.

высякати (-ю, -шь) ся, kipeselni magát.

вытекати (-ю, -шь), kifolydogálni.

вытерати (-ю, -шь), kitörölgetni (судину)

вытерти (-ру, -решь, -ерь, -ри), 1. kitörölni, -törleni, eltörülni; 2. kitiloloni (колопнѣ),

вытесати (-шу, -шешь), kifaragni (сокыровъ), kiácsolni (дошку)

вытесати (-ю, -шь), gyakran kifaragni

170

вытеч|и (-ку и -чу, -чешъ, -тюкъ, -кла), kifolyni, kicsorogni, kifutni (молоко).

вы|ти (-ю, -єшь, -въ, -й), vonyítani, üvölteni (вовци -); а нашѣ не знают, что на нѣ, яко песъ, выєтъ. О.В.Ч.

вытискат|и (-ю, -шъ), kiszoritgatni, kinyomkodni, kinyomogatni.

вытиснути, kiszoritani, kinyomni.

вытов|чи (-ку, -чешъ), kiverni (magot),

вытоп|тати (-чу, -чешъ), kitaposni,

выточ|ити (-у, -ешъ),

вытрима|ти (-ю, -шъ), kibirni, kitartani. synon.: выдержати.

вытрас|овати (-ую), kirázogatni (мѣхъ)

вытряс|ти (-у, -ешъ), kirázni; - а вунъ вытрасъ одежу свою и рюкъ. Єв. Нк.

вытѣга|ти (-ю, -шъ), kihurogatni, kihuzgálni

вытѣка|ти (-ю, -шъ), kifutosni, kifutkározni (= выбѣгати), kiszaladgálni

вытѣг|овати (-ую), egyenként kihuzgálni, kiránczigálni

вытяга|ти (-ю, -ешъ), = вытѣгати.

вытягнути, kihuzni, kirántani; - вытягли его вонъ изъ винницѣ. Єв. Лк.

выучити, kitanitani, kiképezni (хлопця),
-ся, kitanulni, kiképződni.

выхва|тити (-чу, -тишъ), kikapni, kiragadni

-ся, kikapózni, kikapni; -kiragadni magát, kirántani magát; -жидикы выхватилися изъ корчулы. Fk. D. 1897.

выхо|дити (-жу, -дишъ), kijárni (изъ хыжѣ, - штось комусь), kijutni, származni; - изъ школы выходятъ книжницы, попове, владыцы на варошѣ и на села. Ев. Нк.

выхож|ати (-ю, -ешъ), kijárogatni

выхож|овати (-ую), kijárkálni, gyakran kijárni

выхо|пити (-лю, -пишъ), kirántani.

-ся, kirántani magát, kirántódni; - чрѣтъ изъ болота ся выхопитъ горѣ. О.БУ

выцвѣ|сти (-ту, -тешъ), kivirulni, kivirítani, kinyílni (квѣтка).

выцвѣ|ти (-ю, -ешъ), = выцвѣсти

выцыган|ити (-ю, -нишъ), kicigánykodni, kicsalni (= выдурити).

выцѣ|дити (-жу, -дишъ), ki-, leszűrni.

выцяпк|ати (-ю, -шъ), kicsepegni, kicsepegni.

вычерпа|ти (-ю, -шъ), kimeríteni, kimerni

вычерпá|ти (-ю, -ешъ), kimeregetni.

выче|сати (-шу), kifésülni.

52

вычисл|яти (-ю, -ишъ), kiszámolni, kiszámlálni
synon.: выраховати

- ся, kilisztulni, kitisztáródni.

вычи|стити (-щу, -стишъ), kitisztítani, kirtani (землю удъ корчуля).

вычит|ати (-ю, -шь), kiolvasni (книшку); (изъ чогось, штось), ráolvasni; - я тобѣ вычитаю.

вычищ|ати (-ю, -ешъ и -шъ), kitisztogatni, kitisztilgatni.

- ся, tisztálkodni, tisztárkodni.

вычищ|овати (-ую), = вычищати; - иванъ небоpакъ ставъ вычищовати свою дебрь. Fk. D. 1895.

вышивати = вышывати.

вышкѣр|яти (-ю, -ишъ), kivicsoritani.

вышкѣр|яти (-ю, -ешъ), vicsorgatni (зубы).

- ся, vicsorogni.

вышыв|ати (-ю, -шъ), kivarrogatni, kihimezgetni (стрыками); - юлка знала варити, добрый хлѣбъ печи, прясти, ткати и косички вышивати. Fk. D. 1897.

вы|ѣсти (-мъ, -шъ, -въ, -дятъ). kienni; - мышь вытла хлѣбъ, - мене вытли дѣти, сост.

вы|ѣхати (-ю, -шъ), kilovagolni, kirándulni. kimenni (utra)

выѣх|ати (-ю, -ешъ). kilovagolgatni, kijárogatni,

выяв|ити (-лю, -ишь), kijelenteni, kinyilatkoztatni, kinyilvánitani.

- ся, kinyilvánulni.

выявл|яти (-ю, -шъ), kinyilvánitgatni;

- ся, nyilvánvalóvá lenni.

13

выявл|овати (-юю, -юешъ), kijelentgetni, kijelentéseket tenni

-ся, lassan kinyilatkozni.

выясн|ити (-ю, -ишь), kideritem, világosságra hozni, kimagyarázni. kivilágitani.

-ся, kiderülni, világossá válni.

выяснати, lassan kideriteni.

вѣд|ѣти (вижу, -дишь, вѣдѣвъ, вѣдь), látni; -христа у себе не видитъ. О.В.У. -видиме гнѣвъ божій на хрестіанѣхъ. Ев. -видитъ ся имъ, ахъ служатъ. Тре. Нк. -видитъ ся

-ся, visszontlátni egymást, látszani; -та видѣло ся ему. Ев. Нк. -не видится сокомъ L. 1751.

вѣков|ати (-въ, -али), ideig élni, aggkort érni.

вѣнча|ти (-ю, -шъ és -ешъ), eskettni (молодыхъ).

-ся, esküdni (молодѣ); -коли буну вѣнчати ся. Ndhy.

вѣнч|овати (-ую), kivánni (vkinek vmit) felköszönteni.

вѣр|ити (-ю, -ишъ; -ивъ, -ь), hinni; -жамбар патрови не вѣрте, але лучше вѣрити Павлови апостолу. О.В.У.

вѣр|овати (-ую), hinni, hitet vallani, -tenni; -во.. hinni vmiben; -кому, megbízni vkiben; апостола вѣровати полобаетъ. О.В.У. ситный голодному не вѣрує. Кто прошу, не сему моему писанію вѣровати точію нужно есть. О.В.У. -вѣруй нсь правдовъ великовъ, ахъти. Ев. Нк. -любовъ ущучино вѣруеть. Тре. -вѣрую на бтѣ и простой двѣ бчи. О. L. 1751.

вѣ|сити (-шу, -сишъ, -сивъ, -си), akasztani, akgatni, függeszteni.

вѣ|стити (-щу, -стишъ), jelenteni (vkinek vmit), értesíteni, tudatni, tudósítani.

57

вѣ|яти (-ю, -ешь, -явъ, -й), fujni, fujdogálni (вѣтеръ).

вѣтр|ити (-ю, -ишь), szimatolni, szaglászni. Synon.: нюхати.

вѣтрѣ|ти (-ю, -ешь), szellőzni.

-ся, szellőződni.

вѣша|ти (-ю, -шь), akasztgatni, akasztani, függesztgetni; — злодѣя про то вѣшають. Єв. Нел.

-ся, akaszkodni (на кого), csimpaszkodni.

вѣяти, fujni (вѣтеръ), szórni (вѣячковъ зерно вымоченое); — А у вдовы сердце якъ зимное сонце, Ходанъ грѣе, грѣе, зимный вѣтеръ вѣе. Nagy.

вя|зати (-жу, -жешь, -завъ, -жи). kötni, kötözni; — Иванъ вязати простиранъ мой поясокъ. О.В.Ч. — ланцы путье вязали ихъ. Єв. Нел.

вянути, fonnyadni, hervadni.

Г.

гавка|ти (-ю, -шь), ugatni, csaholni.

гаго|тати (-чу, -чешь, -тавъ, -ти), gágogni.

гада|ти (-ю, -шь), gondolni, képzelni, kö-rődni (vkvel); — чл(ов)къ... гадалъ въ собѣ внутрѣ, хс.. О.В.Ч. — не гадай, хрестіанине, ажъ лише.. Єв. Нел. — любовь не гадаетъ злое. Тже. — не гадайте ни соромомъ, ни кваромъ, ни смертію. Тж. — выттудъ гадаете имати пожитокъ вѣчный. Тже. Syn.: думати

гадковати (-ую, -уй), figyelni, vigyázni (vkire, vmre).

гайдамач|ити (-ю, -ишь), haramiáskodni. З малор.

галайкати (-ю, -шъ), rajongni.

галасити (-шу, -сишъ), kalásozni.

Synon.: рнысе имняти.

гамкати (-ю, -шъ), bekapni (песъ муху)

гаровати (-yю, -yшъ), kereket költeni

ганити (-ю, -ишъ), korholni.
неганить Гь бъ того.. Ев. Ек.; -нерозумній готовы суть ихъ ганити. О.В.Ч.

Synon.: хулити.

гапути (-ю, -ешъ, -е), falálni, találgatni

ганьбити (-лю, -ишъ), korholni, pirongatni.

-ся, négyenkezni, szégyelni, pironkodni.

гасити (-шу, -сишъ), oltani (огень, вапно); Решетьмъ воду носили, Челлену ружу гасили. Nik.

гаснути, kialudni (свѣтло), ki-elhamvadni (свѣчка).

гатити (-чу, -тишъ), gátolni, gátalcsinálni

гварити (-ю, -ишъ) = говорити, -nek hátas alakja. Synon.: гуторити; -Ми префектушъ ихъ. О.В.Ч. – Христосъ трудно гварить. Ев. Ник.

гвоздити (-жу, -ишъ), szegezni, szegelni, szeget ütni, -verni.

гепнути (-у, -ешъ), eséskor nagyot csapódni, -csepenni, lepenni.

Synon.: репнути.

глаголати (-ю, -ишъ, -авъ, -и), szólani, szót ejteni, mondani, beszélni. 3 цслав. Syn. бесѣдовати, говорити; -по руснацки глаголю вам. О.В.Ч.

56

гла|дити (-жу, -дишь), simitani, simogatni

гласити = голосити.

глипати (-ю, -шь), pislantgatni, pislákolni.

глипкати (-ю, -шь), pislogni, pislogatni, pislákolgatni.

глипнути, pislantani, rápillantani, pillantást vetni; - на когось.

глуб|ити (-лю, -ишь), mélyíteni, kivájni, mélyeszteni.

- ся, mélyülni, mélyedni.

глум|ити (-лю, -ишь), csufolni, mélvel ölteni (vkire).

- ся, csufolódni, [illegible] ánskodni, csufot űzni; - ним. Ев. На. - глумити мутъ ся надъ тымъ, котрыи... тже.

глупѣ|ти (-ю, -ешь), bufulni, hülyülni.

глух|нути (-ну, -ъ, -ни), siketülni, siketedni, siketté lenni.

глуш|ити (-у, -ишь, -ивъ, -и), siketíteni, siketté tenni.

глядати (-ю, -шь, -тъ), keresni, keresgélni.

гляд|ати (-у, -ишь), nézni, szemlélni, szemmel tartani, szemet vetni.

гля|нути (-ну, -нешь, -въ), odapillantani, на когось.

гмат|ати (-ю, -шь és -ешь), gyömöszölni.

гнати (женy, -ешь, гнавъ, жени), hajtani, űzni, kergetni; - не гнавъ его изъ хыжѣ. Ев. Нж.

-ся, üldözni, vki után rohanni (за нимъ).

гнетти (-y, -ешь), tapodni, nyomkodni,

гнилячити (-y, -ишь), poshasztani, rothasztani,

-ся, poshadni,

гнити (-ю, -ешь, -въ, -й), rothadni, rohadni, rohadozni; - умерлый y- станyть, якъ бы не гнили. Ев. Нж.

гноити (-ю, -йишь), trágyázni, ganajozni.

гнути (-y, -ешь, -yвъ, -и), hajlítani.

-ся, hajlani, hajolni (пyдъ чимъто, спередъ кымъто)

гнѣвати (-ю, -шь), haragítani, haragba hozni (когось то).

-ся, haragudni (на когось то, скымъ то); - мамъ я причинy на нихъ ся гнѣвати. Pa. S. k. - бога гнѣваете на ся. Ев. Нж. - кто ся гнѣваетъ на брата. Тже.

гнѣвити (-лю, -ишь), = гнѣвати.

гнѣздити (-жy, -ишь), fészkelni, fészkelrakni.

-ся, befészkelni magát, fészkelni, fészkelrakni, fészken ülni, fészkelődni.

гоблити (-ю, -ешь), gyalulni.
3 нѣм. Syn: скоблити

гобловати (-юю, -юешь), gyalulgatni

говорити (-ю, -ишь), beszélni, szólani. говори, ugyan ne mondd! голосно -, на голосъ -, hangosan beszélni, тихо -, потихы -, halkan beszélni

58

suttogni (= шептати), по малы —, lassan, csendesen beszélni; много —, sokat beszélni, locsogni, fecsegni (= лопонѣти); — иди, не говори, ezt már mit beszélsz; — говори Грицю! beszélhetsz már Gyurka; — говори Грицю дурницю, csak mit beszélsz itt össze-vissza; — говорити у вѣтеръ. Eb. Hr. — дастъ ся вамъ, што имаете говорити. Ткe. — говорѣмъ по правдѣ (= igazán) Ткe. — ишли жоны на весѣля, та все говорили (= folyton beszéltek). Nehy.

говѣти (-ю, -ешъ), böjtöt tartani, böjtölni; böjti ájtatosságot tartani.

годити (-у, -ишъ, -ивъ, -и), kedvezni, alkalmazni, kedveskedni.

— ся, megegyezni; illeni; — того не годится, ez nem illik, nem szabad, nem járja; — а веселитися и радовати нѣтъ годится. Eb. Ek.; — годитъ ли ся тебѣ речи. O. В. Ч. — котрымъ кѣпомъ годитъ ся хрестіаниновы постити. Eb. Hk.

годовати (-ую, -уй), etetni, táplálni, tartani, hizlalni; — ой мати, лишь мати... може (ть) такъ сердечно дѣти годовати. Pa. S. k. — коли мы тя годовали? Eb. Hr. — овунъ тя годуетъ. Ткe.

— ся, enni, táplálkozni, hizni (= тыти). Synon.: кохати, — ся.

гоѯити (-у, -ишъ), kedvében járni, szerencsélkedni, pártolni, szívelyeskedni.

гойдати (-ю, -шъ), hintáztatni, himbálni (колыску, колыскову),

— ся, hintázni (на гойданцѣ), himbálózni.

гоїти (-ю, -йишъ, -ивъ, -йи). gyógyítani.

— ся. gyógyulni

гойкати (-ю, -шъ), kiáltani, kiabálni.

гойкнути (-у, -ешъ, -увъ, -и), kiáltani (egyszer)

голити (-ю, -ишъ), meztelenitem.

Гологo легко голити. Km. L. Sr

- cr, meztelenedni.

головкати (-ю, -єш), fejbeütni.

голоднѣти (-ю, -єш), éhülni, éhségesedni; - пусть есть: голоднѣти. Ев. Hr.

голодовати (-ую), éhezni, éhséget-éhínséget szenvedni; - и неохолга ... стали всѣ голодовати. Th. D. 1895.

голоскати (-щу, -сиш), hangosadni, megszólaltatni, szólítani, hangoztatni, szavaztatni.

- cr, megszólalni, hangzani, szavazni.

голосовати (-ую, -уєш), szavazni, (на когось), szavalni.

голубити (-лю, -иш), csókolni.

- cr, csókolózni, egymást csókolni. Synon.: цѣловати, бочкати.

голубкати, csókolgatni.

- cr, csókolózni.

голубовати (-ую), = голубкати.

- cr = голубкати cr.

голубѣти (-ю), kékülni.

голюкати (-ю, -єш), rámordulni, rápirkodni (на когось).

гомзити (-ю, -иш), hányásra ingerelni, - kiszedni; - гомзить ня = okádhatnám, felfordult a gyomrom.

- cr, hányási ingert érezni, fészkelődni, bőréből kibujni, nem férni a bőrében.

60

гомон|ити (-ю, -ишь), zajongani, morogni. Synon.: звучати.

гомонѣти, zajongani, morajlani. Synon.: гучати

гон|ити (-ю, -ишь), gyakran hajtani, űzni, üldözni; - коровкуѣн пасти, гонити, - а мнѣ бы хлопцѣ лю-бити. Nрд. - римляне гонили нась О. В. Ч. - господь не гонитъ выдъ себе нѣкого. Єв. Нз.
- ся, üzekedni, kergetőzni (мотылѣ), kergetelni; - тѣло.. гонится за сла-достями. Th. D. 1894.

гончар|ити (-ю, -ишь), fazekaskodni, gerencsérkedni, fazekas-, gerencsér mesterséget űzni.

гопка|ти (-ю, -шь), ugrándozni, topni, topogással járni.

горбатѣ|ти (-ю, -ешь), púposodni, púposodni, görbedni.

горб|ити (-лю, -ишь), görbíteni, görbeszteni.

- ся, görbülni, görbeszteni, görnyedni, görbeszkedni.

горд|ити (-жу, -ишь) (ся), büszkélkedni, kevélykedni; - чловче ты, не горди ся. О. В. Ч.

гордѣ|ти (-ю, -ешь), felfuvalkodni.

горн|у|ти (-у, -ешь, -увъ, -и), magához húzni, - karolni, - seperni.

- ся, húzódni (vkihez), simulni

горо|дити (-жу, -дишь), sövényezni, keríteni (sövénnyel), kerítést húzni.

горта|ти (-ю, -шѣсь -ешь), forgatni (сѣно = обертати), gyűjteni.

61

горчарити = гончарити.

горячити (-у, -ишъ), forrósítani, izzítani.

Synon.: кропити.

горѣти (-ю, -ишъ, -ѣвъ, -и), égni; - Челлена ружа горѣла, Пукъ нивъ моѣ мила сидѣла. Nd84. Synon.: палити.

господарити (-ю, -ишъ), uralkodni, kormányozni, intézkedni (= шафовати); - тако господарте, абы дѣло добрывелося. О.Ч.1750.

гостити (-щу, -стишъ), vendégelni.

- ся, lakomázni, vendégeskedni.

готовати (-ую, -уй), készülgetni, unalgatni; - сестра сестрѣ чары готує. Tk. D. 1897.

готовити (-лю, -ишъ), készíteni; - она почала готовити обѣдъ. Ев. Нл.

- ся, készülni; - конь готовитъ ся на брань. О.В.Ч. - готовитъ ми ся коруна праведная. Ев. Нл.

готовляти (-ю, -ешъ &-ъ), készülgetni.

- ся, készülgetni.

грабати (-ю, -шъ), gereblyézni.

грабкати (-ю, -шъ), gereblyézgetni.

грати = играти; - у карты, kártyázni (= карты бити), zicánkolni, táncolni, (= грай коню; - грай вороньь = holló paripa).

гребсти (-у, -ешъ, грѣбъ, -и), gereblyézni, kotorni; - що бы ся не гребъ у грѣхи. Ев. Нл. - та я твоѣ вівчарику, віцѣ не рахую, в полониницѣ сѣно гребу, усе того чую. Nd94.

гремѣти = гримѣти.
гримнути, egyet dörrenni, - dördülni.
гримѣти = грымѣти.

грозити (-жу, -зишъ), fenyegetni (vmi vkit, штось / когось; - vkit vmivel, когось з / кому чимъ то); днесь грозитъ О.В.Ч. - заразъ ланцомъ грозятъ насъ мо.

- ся, fenyegetőzni, rivalni, rivalkodni.

громадити (-жу, -дишъ), gyűjtem, halmozni

-ся, gyülekezni, halmozódni, gyülemleni.

громити (-лю, -нишъ), reádörögni (vkre), reádördülni, mennykővel feldulatni (üssön beléd = громило бы тя), - elpusztítani, dulni, rombolni, dörgedelmezni.

грубити (-у, -ишъ) (is -лю), vastagítani, darabossá-, gorombává tenni, durván előjönni

-ся, vastagulni, vastagodni, durvulni,

грызти (-у, -ешъ), rágni, marni; - яко мышъ, грызуть книги давныхъ. О.В.Ч.

-ся, marakodni, rágódni.

грымѣти (-лю, -нишъ, -ѣвъ, -и), mennydörögni

грѣти (-ю, -ешъ, -въ - й), melegitem; - родителѣ имають трудность, грѣючи дѣти свои. Ев. Нr.

грѣшати (-ю, -ишъ), vétkezni; - дуже грѣшаютъ. Ев. Нr. - коли грѣшаете и ходите у волнего. Тхе

грѣшити (-у, -ишъ), bűnt elkövetni, vétkezni; - чловѣкъ не може нѣчого, лише грѣшити. Ев. Нr. - не грѣши у перецѣ родителюмъ. Тхе.

грязнути (-зну, -знешъ, -зъ -въ), sülyedni, besülyedni.

губити (-лю, -ишь), rontani, tönkretenni, veszíteni; - павоньки ходили, пе(т)ренко губили. Sk. D. 1901; - коли ишовъ Христосъ Содомъ и Гоморъ губити. Ев. Нr.

-ся, romlani, veszni.

Synon.: казити.

гугнати (-ю, -ешъ), orrhangon beszélni.

гукати (-ю, -ешъ, -въ, -й), morogni, morogjani.

гукнути, reámordulni, reáförmedni (на когось).

63

гулюкати = голюкати

гуля|ти (-ю, -еш, -въ, -й), vigadni, mulatni, táncolni, dorbézolni, dukajkodni; - я всю ночь на спавъ, не буду спати, - бо за годину буду гуляти. Th. D. 1897.

гур|ити (-ю, -ишъ), csalogatni, csábítani, idős valalni.

гурча|ти (-шь, -тъ і -ешь, -е), párzani (свиня).

гурч|ити (-ю, -ишь, -ивъ, -и), keserítem, keserűvé lenni

- ся, keseredni, keserűvé lenni, keserülni.

гусля|ти (-ю, -шь, -тъ), muzsikálni, hegedülni, húzni (на гусляхъ). - А хто тебе гусляшику научивъ гуслѧти. Ndhy.

гуснути (-гусъ), sűrűdni, sűrűsödni.

гу|сти (-ду, -дешь, гувъ, -ди), húzni (на гусляхъ), hegedülni, muzsikálni; - па косникѣ той гуслями своими гудет лихо. о. В. У. Syp. гуслѧти.

гу|стити (-щу, -стишъ, -стивъ, -сти), sűríteni, sűrűvé lenni.

- ся, sűrűvé lenni, sűrűdni (= гуснути), sűrűsödni.

густѣ|ти (-ю, -ешъ, -въ, -й), sűrűdni, sűrűvé lenni, sűrűsödni.

гутор|ити (-ю, -ишь, -ивъ, -и), = говорити - nekalotos synonymja.

гуч|ати (-у, -ишь, -авъ, -и), zúgni; - изъ онтоѣ полонинкы гучитъ вода, гучитъ Ndhy.

гыбати (-ю, -шь, -въ, -й), pusztulni, lassan pusztulásnak indulni.

гыбнути (-гыбъ), pusztulni.

гындати (-ю, -шь, -ть, -й), hajlítgatni, -ся, hajolgatni, hajladozni

гынути (-у, -ешь, -е, -увъ, -и), tűnni, semmivé lenni, veszni; - а я з голодоу гиноу. Ш. Ек.; - а понеже нынѣ гинеть марга. О. М. М.; - господи спаси насъ, чомъ гынеме. Ев. Ин.

Г' (G).

гагати (-ю, -шь), gágogni (гуси).

газдовати (-ую, -уй), gazdálkodni, lakozni, Karosan élni; - уженився ко-

струбатий, узявъ пелехату, - та не знали газдовати, запалили хату. Npd. — Я узимѣ у бутинѣ (=erdővágás), в лѣтѣ долѣ водовъ, а восени газдовати, кучерявко, с тобовъ. Nagy.

гайдати (-ю, -шь), gajdolni (пьян).

гойдати (-ю, -шь), dudálni.

гуляшити (-у, -ишь, -ивъ), gulyáskodni. 3 марь.

гыгати (-ю, -шь, -въ, -й), lökdösni, rángatni, taszigálni
Synon.: трясти

гыгнути (-ешь, -увъ, -и), lökni, taszítani (vkin egyet), нимъ, -кого!

Д.

61

давати (-ю, -ешь, -въ, -й), adogatni, adogálni; - звыклъ былъ оный чл[овѣ]къ давати потребующымъ чрѣцамъ во

зомъ своимъ привести. О.В.Ч.; - давайте порцію вшитям. Цо. - при тумъ ище давай убогому ялмужну. Ев.Нч. - если такая що бы сторонным салашъ давала. Тже. - не давайте святое зап нязъ. Тже. - Пункачъ поне-жъ на обстьтъ информацію жадну дати не рожет о.цр. 1758.

- ся, adogatodni, adogálodni, gyakran adódni, magát adogatni, hagyogatni magát; - тота свъ-тлусть давала ся ученикумъ. Ев.Нч.

давити (-лю, -ишъ), fojtani, szorí-tani, fullasztani; - може тобъ не ясно, якоже то давить. О.В.Ч.

- ся, fojtódni, fulladni, szorul-ni.

далити (-ю, -ишъ, -и), távoztatni.

- ся, távolodni, távozni, messze in-dulni.

дарити (-ю, -ишъ), ajándékozni (vkit vmivel), ajándékul adni (vkinek vmit).

даровати (-ую, -уй), ajándékozni (vki-nek vmit), ajándékba adni, adni (у царъ); - чомъ будетъ даровати тъхъ, што.. Ев.Нч. - Іосифъ даровалъ гробомъ новымъ Христа. Тже. - даровавъ намъ безъгръшеніе. Тже.

дати (-ю, -ешъ, -е, -въ, -ла, -дъ, -шъ, -стъ, -й), ad-ni; - мали бы вшиткомоу тоу воеводъ дати. Ев.Ск. - дай покуй, hagyj bé-kén, - дай боже, adj Isten (köszöntés), - дай му, боже, Isten adj neki (vmit), не дай, боже, ne adj Isten (не дай боже з ивана пана), - радые -, bírni vkivel (тымъ крутымъ бараномъ не можъ р.д. Ра.S.К.), - пораду -, ta-nácsot -, за жону -, nőül, feleségül, férjhez adni; - грошъ = adakozni некоторий воинъ корнъташъ далъ дваста нъм. золотыхъ на тую церковъ (Кричов.) в которой и погребенъ есть. О.М.М. - цо подъ церковъ пакъ, мовять, аки бы село дало мъсто; - мздути дамъ. О.В.Ч. - въру дати. Цо. - Иродъ не хотъвъ дати славу богу. Ев.Нч. - якъ што бы ему давъ. - слово да-закови. Тже. - дати валчакъ. Тже. - дадутъ васъ народы и на собори. Тже. - дати власть (: feleldeladni). Тже. - да-тже. + дати валасть

- ся, adódni, megadni magát, hagyni magát; - вино дае ся пити, a bor iszik; - не дай ся, ne hagyd magad; - дайся у проваль, lefelé indulni;

тисаму; felelősnek lenni, feleletet számadással tartozni; - они мусятъ дати саму за душъ нашъ. Ев.Нч.

датовати (-ую), keltezni, datálni.

3 лат.

66

двати (-ю, -ешъ, -въ, -й) törődni vmivel, bánni, gondoskodni, gondolni vmivel; - но дбай о своемъ спасе-

нія. Єв. Ск. — не дбаешь ты, ажъ сестра моя самую мене лишила. Єв. Ик.

двигати (-ю, -шь), emelgetni, többször emelni.

-ся, emelkedni, kelni; - двиган ся = кывайся, mozdulj, mozogj; - я двиганюмъ добрымъ сплся двигавъ. Єв. Ик.

двигнути (-ъ ся - нувъ), emelni,

-ся, emelkedni, emelődni.

движати (-ю, -ешь, -шь) mozgatni, mozdilgatni, mozdítani (ugatni?).

3 цслав.

двойити (-ю, -йишь, -йивъ, -йи), kettőzni, felezni.

-ся, kettőződni, kétéoszlani; - научай ме ся, што бесме ся не двойли. Єв. Ик.

дворити (-ю, -ишь, -и) ся, játszadozni, enyelegni, tréfálkozni.

Synon.: бавити ся.

дезертировати (-ую), katonaságtól szökni, dezertálni, szököt katonává lenni.

3 нѣм.

декретовати (-ую), rendeletet adni, elrendelni.

3 лат.

демикати (-ю, -шь), kányni (mételt befelé), falni (= жрати), törni, zúzni (= трепати)

-ся, zuzódni, befalni, telefalni magát. Synon.: пекати ся.

деревѣти (-ю, -ешь), fává lenni, fásulni, merevedni.

anal.: каменѣти, стовпѣти.

держати (-у, -ишь, -авъ, -ъ ся -и), tartani (штось, -кудысь, -упровалъ, -у село, -на лѣво, -понадъ хащу), fogni (= имнати), megőrizni (вѣру, слово); - чому (прошто). циганъ клѣщѣ держитъ. Кт. Ч. Гр. - а куда вы держите, честнѣ люде? 1. mely irányban mentek? 2. kiket húztok? ехелм мы хощемо, жебы доманія дер-

жала село, то намъ будуть давати интересъ. Ск. ц. 1755. – тѣло, а не вѣру держатъ. О.В.У. – мытника увесь свѣтъ держалъ грѣшного (!). Ев. Нн. – ци можешь держати усѣ заказы до жунцох. Тже. – чимъ право держиме. Тже. – бѣгъ державъ его мукою своевъ. Тже. – симбрелю варечію тай залугъ нѣчѣй не держи усебе. Тже.

–ся, fogózm, fogózkodm, tartom magát (до чогось, надъ чомусь); – основанія держимъ ся. О.В.У. – якъ ся маеме держати ико Г.50. гуротомъ и словы нашими. Ев. Нн.

дерзати (-ю, -шь, -тъ), merészkedm, bátorkodm.

–ся, felbátorodm, összeszedm magát.

дерзнути (-у, -ешь, -зъ ся -нувъ), -ся nekibátorodm.

3 чел.

деркати (-ю, -шь), kerepelm

дерти, дру, дрешь, дравъ, дри, szakíta-m, tépm, repesztem. – кожу, bőrt lehúzm, – пѣря, foszlam, – куря, koppasztam (= скубсти), – лыча, hántam.

–ся, szakadm, repedm, törm magát valami által; – песъ выдрався изъ ямы, дѣтвакъ выдравъ ся на плугъ.

джубати = дзьовбати.

дзвенѣти = дзвынѣти; – А ж косивъ черезъ лѣто, ажъ коса дзвенѣла (= egész nyáron kaszáltam, hogy a kasza pengett). Nagy.

дзвинѣти = дзвинѣти.

дзвонарити (-ю, -ишь), harangozóskodm

дзвонити (-ю, -ишь), harangozm.

дзьовбати (-ю, -шь, -тъ, -въ, -й), csipkedm, felcsipekedm, felszedm (szemet madár a csőrével), szemelm, szemenként eszm (пасьуть -).

дзьобкати (-ю, -шь)

дзьовбати (-ю, -шь), csőrrel vájkálm

–ся, csőrrel vagdalkozm.

68

див|ити (-лю, -ишь, -ивъ, -и), nézni,

-ся (= пођерати ся), bámészkodni; - щи ти было вівцѣ пасти, а не женити ся, з высокої полонины - в село дивити ся. NdGy.

дивля|ти (-ю, -шь и -ешь, -въ, -й) ся, bámulgatni, ómolgatni.

див|овати (-ую, -уй, -уйте), bámészkodni, bámulni, meglepődni; - не дивуйте, illedelemmel legyen mondva, ишовъ пупъ через плутъ, розлеръ ногавицѣ, - не дивуйте добрѣ люде позадъ молодицѣ. Nрд.; - не дивую

-ся, bámészkodni, meglepődni, csodálkozni: не дивую ся тому. О.В.Ч.

дикт|овати (-ую, -уй), tollba mondani.

3 лат.

дирнг|овати (-ую), irányítani, irányítgatni, irányozni.

3 лат.

дича|ти (-ю, -шь), vadítgatni.

дичѣти (-ѣю, -ѣешь), vadulni, vaddá lenni, elvadulni.

днити (днию и дну, -ешь, днувъ, дна), fenekelni, csinálni (горднуть), befenekelni.

дньовати (днюю, -юешь, дньовавъ, днюй), napozni, napot eltölteni.

днѣти (-ѣю), nappalodni.

доба|вити (-лю, -пишь), 1. végigjátszani, 2. kiegészíteni

добавля|ти (-ю, -шь)

61

добага|ти (-ю, -шь) szemrehányóvá lenni, kifogásolni, szerencsétlenkívánságokkal állani elő; - та щи ты добагашь? még be hányod szemembe? - та ты щи добагашь, hát be még kifogásokkal

állsz elő? - и чортъ бы му не добагъ (= прибагнути), az ördög sem találná ki, mit akar.

добач|ити (-у, -ишь), még fel; megismerni (pl. a nagy távolság daczára) (türtelenséggel, щи го добачивъ).

добер|ати (-ю, -шь, -ть), szedés (pl. kender) végén járni, szedéssel vmddig (térben és időben) elérni, eljutni; - ци доберают ищи? ци много мают ищи доберати?

- ся, vhez hozzákészülődni, vállalkozni; - я не добараюся вамъ... говорити. Sk. D. 1896. 135.

добесѣд|овати (-ую), kibeszélni (= вибесѣдовати), végig beszélni (добесѣдовавъ до обѣда), beszédet végezni.

- ся, agyonbeszélni magát, beszédben kimerülni.

добив|ати (-ю, -шь), végigverekedni, többször végig verni.

- ся, többször igyekezni vmddig eljutni; - кудысь, докѣсь.

доби

добирати = доберати.

доб|ити (-ю, -ешь, -ивъ, -ий), végigverni, agyonütni, kegyelemdöfést adni.

- ся, vmhez elérni, czélt érni; - до моста, - до берега, - vmddig jutni, vmddig törni magát.

добрати = дубрати (доберу, -ешь, дубравъ, дубрали, добери, доберѣтъ nés -рѣть), szedéssel vmddig jutni, végigszedni az elmaradtat még hozzászedni, ци дубралисьте? ци доберете до вечера?

- ся, odáig jutni, vállalkozni az odáig jutásra.

добре|хати (-шу, -шешь, -хавъ, -ши) ся, élete végéig hazudni, addig hazudni, míg rosszvégét ér, hazugsággal elérni.

добр|ити (-ю, -ишь) = одобрити.

добрѣ|ти (-ю, -ешь, -въ), javulni, jóvá lenni,

70

добывати (-ю,-шь,-въ), vmeddig lak-ni (vhol, vkinél)

добывати (-ю,-ешь,-е), szerezgetni, iparkodni szerezni, lassan szerezni vmit.
синахерь .. добываючи мѣста iерлимскаго .. Ев.Ск.; - роза добываe(т)ся з простого шиповника. Фл. D.T.Tsz.
-ся, hozzájutni, hozzáférkőzni, birtokába jutni (vniek), előállíttatni.
добыти (-ю,-ешь,-въ,-и), megszerezni (чогось, штось); - великую честь добылъ могутникъ смиренный. Ев.Нк. - изъ вѣровъ добудеме царство небесное. Тже.
-ся, vhez hozzájutni (до чогось).

добѣгати (-ю,-шь,-тъ) ut, agyonszalajtani magát. ой тотъ чоловѣче добѣгався.
добѣгати (-ю,-ешь,-е), szaladva még nem elérni, - majd utolérni a szaladót.
уже го хлопе добѣгалъ.

добѣгнути (-нѣ, ни), odáig futni, végig szaladni
добѣзендовати (-ую), egészen beigazolni, - bebizonyítani; - писано добѣзендуетъ бога нашего. Ев.Нк.
добѣзти (-жу,-жешь,-ъ,-жи), = добѣгнути.

добѣлити (-ю,-ишь), végig meszelni, - fehéríteni.

добѣльти (-ю,-ешь), megszabott határig feléredni.

доварити (-ю,-ишь), a főzés vége felé lenni, teljesen megfőzni

-ся, a főzés végén lenni, egészen megfőni.

довбати (-ю,-шь), vájni, vésni.

довезти (-у,-ешь,-вюзъ,-и), szekeren vinni vmeddig; - пишитъ до Ракацы албо у Варатъ, щабы едно Н. горновозъ довезли. О.Л.1759.
-ся, szekeren jönni, - menni vmeddig.

довергати (-ю,-шь), vmddig dobálni, többszöri dobással a leghosszabbat dobóbbt beállítani.
довергнути (-ну,-нешь,-ъ,-ни), odáig dobni, a célpontig eldobni.
доверечи (-жу,-жешь,-гь,-зь), = довергнути

71

доверзти (-гу сь -жу,-жешь,-гъ,-зь), = доверечи.

довезти (-у, -ешъ), mddig szeknen odafuvarozni; вално маютъ довести (сѣкъ) ꙻ варадѣоl. 1751. – довезет.ся тамъ з Варад в престолъ Мармаровий. О. Ь. 1759.

доверши|ти (-у, -ишь), befejezni, bevégezni (вершокъ); – што емъ ище не доверши[въ]. СВ. Кр. – Synon.: завершити, доправити, доконччити, доробити.

дове|сти (-ду, -дешь, -вювъ, -дк), mddig elvezetni, – до того, odáig vinni a dolgot, beigazolni.

довжати

довж|ити (-у, -ишь, -ивъ, -и), adósságba verni

– ся, adósodni, adóssá lenni, -valni, adósságba jutni

дови|вати (-ю, -шъ, -тъ), fonalat gombolyítani lassan bevégezni, abbanmaradt fonalat elvégezni, – végig fonnyatni; – колиѣсьме довивали, – винце сьме попивали. Кpd.

довити (-ю, -йешь, -йе, -ивъ, -ий), végig fonni.

дово|дити (-жу, -диши, -дивъ, -ди), végig vezetni, – когось, hávezetni, – до чогось, – érvelőhozni, – комусь то штось.

дово|зити (-жу, -зишъ), mindent behordani, begyűjteni (szekeren), a behordással bizonyos időpontig elkészülni (szekeren).

довож|овати (-ую, -ує), mindent behordogatni (szekeren), a meghiányzót is behordani (szekeren).
z. vkit egész odáig elvezetgetni, elkalauzolgatni.

доволо|чити (-у, -ишъ), odacipelni, egészen odáig cipelni, mddig elvonszolni.

довѣ|вати (-ю, -шь, -тъ), a szélfuvás szűnni kezd, – végéljárja.

довѣдовати, tudakozódni; – потомъ емъ довѣдовался. СК. Ь. 1755.

72

довѣрити (-ю, -ришь), valakinek vmenіève meg-bízást adni (-комусь штось).

довѣряти (-ю, -шъ -тъ - ютъ), vkiben meg-bízni, - комусь у якомусь дѣлѣ).

довѣяти (-ю -ешь, -е, -явъ, -й), a gabona szórást bevégezni.

догадати (-ю, -шь), rájönni, kitalálni,
- ся, eszébejutni, visszaemlékezni, emlékezetébe visszaidézni.

догадовати (-ую), találgatni, emlé-kezetben keresgetni, gyanítani.
- ся, sokáig találgatni, keresgetni (emlékezetben).
митръ ставъ догадоватися, якъ бы достигнути дѣли. Fk. D. 1897.

доганяти (-ю, -шь), 1. lóreкedni, utolérni, гость,
2. kifogásolni, szemrehányni, -комусь
слѣпый хромому доганатъ. Km. L. G.
— слово божіе намъ доганаетъ, якъ Інсусъ доганявъ Марѳѣ. Ev. Nr.
- ся, kergetőzni.

догаряти (-ю, -шъ és -ешь), leégni, végig égni (свѣчка-),

доглядати (-ю, -шь), addig keresni, míg megtalálódik (vmi), végigkutatni, végigkeresni, rákakadni.

доглядати (-ю, -ешь), = доглядовати.

доглядовати (-ую) ся, kutatgatni, keresgélni, rájönni (vmre).

догнати (дугнати, -женy, -гнавъ, -жени), végig hajtani, addig kergetni,
- йти

73

догнойити (-ю, -йишь), betrágyázni, végig trágyázni, trágyázást bevégezni.

torni

договорити (-ю, -ишъ), beszédet végig mondani, -elmondani, kibeszélni (-ből).

-ся, megállapodni (vmiben), szerződni, beszédben vmely pontig, tárgyig (-до того) jutni.

догонити (-ю, -ишъ), utolérni, beérni (vkit); -хромого пса легко догонити. Km. d. Gr.

догорьовати (-юю, -юешь), = догарати.

догорѣти (-ю, -ишъ, ѣвъ, -ри), kiégni, végigégni.

дограбкати (-ю, -шъ, -тъ), vmeddig elkapirgálni

догребсти (-у, -ешъ, -ребъ, -и), vmeddig ola-elkaparni, odáig v. végig ko-

догрызати (-ю, -шъ), rágás végire járni, rágdosni vmeddig.

догрызовати (-ую), = догрызати.

догрызти (-у, -ешъ, -ъ, -и), végigrágni.

-ся, agyonmarakodni,

догрѣбати (-ю, -шъ), végig v. odáig ka-pirgálni, gereblyézéssel vége felé kö-zeledni.

догрѣвати (-ю, -шъ), melegítés, napozás vége felé járni.

догрѣти (-ю, -ешъ, -въ, -й), még v. vmeddig melegíteni, -sütni (ionge).

додавати (-ю, -шъ), hozzáadogatni, hozzáadogálni, ráfizetgetni, zsebéből kompótolgatni.

додати (-ю, -ешъ, és -м, -шъ), hozzáadni, megadni, ráfizetni, hozzáfűzni;

74

тотъ му додавъ: megadta neki!

додерж|ати(-у,-ишь,-авъ,-ъ) vmddig el-tartani, végigtartani.

-ся, el-, meglenni, kitűrni, kibírni vmddig, elállani, kitartani vmddig.

додерти(-ру,-решь), = додрати.

додив|ити(-лю,-ишь), végignézni, -vizsgálni, -szemlélni; -додививъ го, addig nézett, míg meglátta.

додивляти(-ю,-шь), végignézegetni.

додоїти(-ю,-їишь,-їивъ,-оїи), meghozzá fejni, végig kifejni.

додрати(-еру,-ерешь,-еръ), végigszakítani, odáig tépni, még hozzá szakítani.

-ся, végig szakítani, vmddig tépődni, vmddig eljutni (= добитися)

додумати(-ю,-ешь,-е és -шь,-ть) ся, addig gondolkodni, míg rájött, -míg eszébe jutott.

дож|ати(-ну,-нешь,-авъ,-ни), végigaratni, learatni (azt, a mi aratnivaló még fenmaradt).

дожд|ати (дуждати,-у,-ешь,-е,-авъ,-ди), végigvárni, kivárni.
Synon.: дочекати.

-ся, meg-, elérni (vmit).

дождж|ити(-у,-ишь), esni, permetezni, szitálni (eső).

дожив|ати(-ю,-ешь), el-, megérni (bizonyos kort, időt), élni (odáig); -которые доживали выше сто рокъ. Fk. D. 1894.

дожид|ати(-ю,-ешь), kivárni, el-, megvárni (vkitől vmit).

дожин|ати(-ю,-шь) = дожати.

дожи|ти(-ю,-ешь), élni vmddig.

дозвол|ити(-ю,-ишь), megengedni, felhatalmazni, beleegyezni.

75

дозвѣда|ти(-ю,-шь), utánkérdezni,

дозвѣдо|вати(-ую,-уй)ся, utánakérdezősködni, utánajárni (vmnek), megtudakolni.

дозера|ти(-ю,-шь), felügyelni, vigyázni, (vkire, дѣти); gondozni, ápolni; -баЧова повинность овцы дозерати. Pa. S. K.; – законника не есть жадного, точію члвѣкъименемъ Прокопіи со женою вся дозераетъ. O. M. M.;
дозирати = дозерати; – вино. дозирайте. O. L. 1751.

дознава|ти(дузнавати,-ю,-ешъ,-е), tudakolgatni, kutatgatni; – доку не дузнаватъ, и,и виненъ, чи нѣтъ. Ев. Нл.

-ся, tudakozódni, tudakozódgatni.

дозна|ти(дузнати,-ю,-ешъ,-е), megtudakolni, kitudni, értesülni; -...че до знай голову св. писма. Ев. Нл.

-ся, értesülni, megtudni; - о его (Ватна) доброти дознается палѣръ. O. L. 1751.- аѣбыхъ по- голъ до- знати... O. L. 1751
дозрѣва|ти(-ю,-шь), érés felé közeledni (сливы уже дозрѣваютъ, a szilva már érik).

дозрѣ|ти(-ю,-єшъ), vmely időpontig meg-beérni (сливы до покровъ дозрѣютъ, a szilva

дой|ти(-ю,-йилъ), fejni.

-ся, fejődni, корова не далася дойти

дой|ти(дуйти,-ду,-дешъ,-шовъ,-ди), = дуйти; - на конець дошло до того, végül odáig jutott a dolog. Fk. D. 1895.

дока|зати(-жу,-жешъ,-залъ,-жѣя-жи), kimutatni, beigazolni, bebizonyítani

доказ|овати(-ую), bizonygatni, erősítgetni, igazolgatni

доклада|ти(-ю,-шь és -ешъ), jelentgetni, bizonykodni, bizonyítékokkal előterjeszteni; -аппль падель того намь докладае(ть). Ев. Ек.

доклад|овати(-ую), még hozzátenni, hozzárakogatni, jelentgetni, jelentést előterjesztgetni.

докла|сти(-ду,-дешъ,-въ,-дъ és -ди), utánarakni (ami még hiányzott), pótolni, előadni, előterjeszteni, jelenteni (= докласти, доказати, доносити)

доклй|кати(-чу,-чешь,-кавъ)ся, agyonkiáltani magát.

76

доклика́ти (-ю, -шь, -тъ) ся, hivatkozni, idézni.

доклик|овати (-ую) ся, hivatkozgatni, idézgetni.

докол|оти (-ю, -ешь, -овъ, -и), végighasítani, hasítást elvégezni.

- ся, végighasadni, vmddig elhasadni.

доконати (-ю, -шь, -въ, -й), végig haldokolni, meghalni, kimúlni.

- ся, halálra fáradni.

доконча́ти [illegible] lassan elvégezni, végezgetni.

доконч|ити (докунчити, -у, -ишь), elvégezni, bevégezni, befejezni.

- ся, be-, elvégződni, befejeződni, befejezést nyerni.

докоп|ати (-лю, -лешь, -авъ, -ли), végigkapálni, kapálással elkészülni, kapálást befejezni, -bevégezni, vmddig kapálni.

докоп|овати (-ую), kapálás vége felé járni.

докос|ити (-шу, -сишь), bizonyos vonalig, -ideig kaszálni, kaszálást elvégezni, végig kaszálni.

докош|овати (-ую), kaszálással a vége felé járni.

доктор|овати (-ую), doktoroskodni; - Треба бы ми доктора. Та нетого треба было, що вънъ докторує. Ndgy.

докунчати = доконча́ти; - што неже єсть не докунчавъ. Єв. Нж.

докучати (-ю, -шь, -тъ, -въ, -й), zaklatni, kellemetlenkedni.

доламати (-лю, -лешь, -авъ, -ли és -аю, -ашь, -авъ, -ай), végigtörni, törést bevégezni, vmely helyig v. ideig törni.

доламовати (-ую), a mi még hiányzott, azt is kitörni, a törés vége felé járni.

долежати (-у, -ишь, -авъ, -ан), vmddig feküdni

77

долетѣти (-чу, -тишь, -тить, -тѣть, -ти), odáig repülni

доливати (-ю, -шь, -ть), meghozzáönteni, feltöltögetni.

долічити (-чу, -чишь), oddig számolni, (-до, десять), számlálással elkésülni, elszámolni

-ся, elszámolni.

долляти = дуляти.

долобити (-лю, -ишь), vájni, vésni.
Synon.:

доломити (-лю, -ишь, -ить), vmely helyen alátörni

доломляти (-ю, -ешь, -е, -ють, -й), vmely helyeken alátördelgetni, végig tördelni.

долѣтати (-ю, -шь), a repülés célpontjához közeledni.

домазати (-ю, -шь), végigkenni, vmddig mázolni.

домальовати (-юю), végig festeni, festés végére érni, festést befejezni, amíg ki- ányzós odafesteni.

домолоти (-елю, -елешь, -олють, -...), végig őrleni, mind felőrleni, őrlést befejezni.

домолотити (-чу, -тишь), végigcsépelni, cséplést befejezni, cséplés végére érni.

домочи (-гу, -жешь, -гъ (-мугъ), -жи) ser, vmit elérni, megszerezni, vmek birtokába jutni, szert tenni.

домыслити (-ю), elgondolni.
-ся, gondolatban odáig jutni; -чернорызцѣ даны слили ся. O.B.Y

донести (-у, -ешь, -нюсь, -и), odáig vinni, vmddig elvinni.

донизати (-жу, -жешь, -зать, -жи), felfűzni, végigfűzni, felfűzéssel elkésülni

78

доносити (-шу, -сишъ), elviselni, elhordani, elnyűni (ruhát),
2. vkhez mit hordani, jelentést adni,

доношати (-ю, -ешъ, -е), árulkodni.

доношувати (-ую), = доносити.

доорати (-ю, -ешъ, -авъ), szántás végére érni, az egészet felszántani, szántást bevégezni.

допечи (-ку, -чешъ), egészen megsülni, sülés végére érni, sülést befejezni.

– ся, egészen megsülni.

доплатити (-чу, -тишъ), a hiányzót utána pótolni, - ráfizetni.

доплачовати (-ую), vmely összegen felüliből - ből hiányzót kifizetgetni.

доповнити (-ю, -нишъ), után-, feltölteni, végig tölteni, kiegészíteni.

доповняти (-ю, -шъ, -пés-ешъ, -е), után-, feltöltögetni, kiegészítgetni.

– ся, kiegészülni, kitöltődni.

дополоти (-ю, -ешъ, -овъ), végiggyomlálni, mind kigyomlálni, gyomlálással elkészülni.

доправити (-лю, -ишъ), végig-, elkészíteni, vmi hiányzót még megkészíteni, Synon.: доготовити.

– ся, elkészülni.

доправляти, lassan bevégezni.

доправовати (-ую), a végső igazítást készíteni.

допровадити (-жу, -дишъ), odáig kísérni; „якъ у мерлын нашѣ изъ честю допровадити до гроба. Ев. Нѧ.

допросити (-шу, -сишъ), megkérlelni.

77

допрядá|ти (-ю, -шъ) = допрядовати.

допрядо|вати (-ую), fonás vége felé járni

допрях|ти (-ду, -въ), végigfonni, fel-, megfonni, fonást bevégezni, a még hiányzót is megfonni.

допускá|ти (-ю, -шъ), meg-megengedni, oda-engedgetni.

допу|стити (-щу, -стивъ), megengedni, engedélyezni; – строны ѿ куплѣня телековъ.. ѿ повидѣлъ(емъ), ихъ я другого, маючи болшу часть, не допущу. O.L. 1755.

допуща|ти (-ю, -шъ), odaengedni,

дорад|ити (-жу, -ишь) ex, tanácskozás után megállapodni; – дорадили ся май булъ ... тово. Ев. Ич.

дорино|сити (-шу),

3 услав.

дорож|ити (-у, -ишъ), drágítani,

дорожѣ|ти (-ю, -ешь), drágulni.

дорозумѣ|ти (-ю, -ешъ, -въ, -й), felérteni, felfogni észszel; – коли дорозумѣете, што добро, обернѣмъ ся на путь правый. Ев. Нл.

доростати /

дорос|ти (-у, -тешь), bizonyos korig felnőni, -érni, felnőni.

дор|зати (-жу, -жешъ, -завъ), az utolsó vágást megadni, végsőig vágni.

дорѣка|ти (-ю, -шь), ócsárolni, szóval szapulni, megszólni.

доса|дити (-жу, -дишь), oddig (térben és időben) ültetni, ültetést elvégezni.

досвѣдча|ти (-ю, -ешъ, -е), igyekezni beigazolni.

80

досвѣдчити, beigazolni (tanukkal).

дослужити, végig,-kiszolgálni; vmddig szolgálni

доставити (-лю,-ишъ). kézbesítem, odaszállítani; átadni

доставляти (-ю,-ешъ,-е). kézbesítgetni, gyakran odaadni.

доставати = дуставати

достати = дустати ; -жиды барзъ туне достали (зерно). Ра. 5. К.; - ne могутъ достати раба вѣрнѣ имъ служити. С. В. Ч.- дагдѣ достань слугу намъ. Ио - даръ божій хотѣлъ есь за пѣнязѣ достати. Еѵ. Ик. (L.1757

достачити (-ю,-ишъ), цѣлл могутъ достачити, абы похыба не была. О.

достигати (-ю,-ешъ,-е), lassan beérni, érés felé közeledni.

достигнути, beérni, megérni (gyümölcs)

elsöérni, eléérni; - свѣтлости пожиточнои не будешъ мочи достигнути. Еѵ. Ни. - которымъ къ потомъ можеме достигнути, што бы намъ учинивъ поразнъ. Тжо. - пріявъ насъ господь намѣстъ жидувъ, што бесме достигли на христіанство. Тже. - elérni, докудъ достигнете всѣ у одну вѣру. Тже.

достовѣрити (-ю,-ишъ), hitelesítem.

достребити (-ю,-ишь), vmddig (míg a puska hord) ellőni, - hordani (puska), cél míg eltalálni.

доступити (-лю,-ишъ), odáig lépni, elérni, hozzájutni, hozzáférni; - таковаго конца повинны всѣ хрістіане искати и ладно могутъ его доступити. К. Гр. С.

досушати (-ю,-шъ,-тъ), száradás vége felé közeledni,

досушити (-у,-шишъ), kellőig szárítani, egészen megszárítani,

-ся, megszáradni (gyümölcs).

досушовати (-ую), szárítgatni.

досягати (-ю,-шъ), nyúlni vmiért, elérni, nyúlkálni, kart nyújtogatni vmi után.

досѣкати (-ю, -шъ), vágás (pl. fáé) végé-
kez közeledni, az utolsó vágásokat
tenni.

досѣчи (-ку, -чешъ, -къ), végig felvágni
(fát, stb.), vágást befejezni.

досѣяти (-ю, -ешъ, -явъ), vetést bevégezni,
vmddig (térben, időben) vetni.

досягати (-ю, -шъ és -ешъ), nyulkálni
vmi után, eléregetni, el-el-, majd
elérni.

досягнути, vmit elérni (kézzel).

доткнути (-у, -ешъ), hozzáérinteni.

-ся, hozzáérni
а праведныхъ дш҃а в роукахъ б҃жїихъ
не доткнется ихъ мoука. Ев. СК.

дотуляти (-ю, -ишь), hozzáérinteni, odaillesztani

-ся, hozzá-, odaérni (pl. fej); - дотулила ся лице од[...]
ихъ его. Ев. Нл. - которыцѣ ю[...] дотулиль ся. Тхс.

дотягнути, odáig vonszolni, -cipelni,
-húzni, vmddig elcipelni.

доучати (-ю, -шъ és -ешъ), = доучовати

доучити, végig tanítani, tanítást be-
befejezni; - учите, айбо никда не
доучите. Фк. D. 1896.

-ся, végig tanulni, ki-, megtanulni.

доучовати (-ую), tanítás végefelé járni, ki-
tanítgatni (vmre).

-ся, tanulás vége felé járni.

дохнути, lehelletet venni.

доходити (-жу, -дишъ), vmeddig menni, -ér-
ni, fölmenni, -érni, -jutni; - чимъ ко-
мусь, - штось, - не доходитъ ми грушки
és грошей, недоходятъ ми грошѣ, nincs
elég, nem futja a pénzem.

82

доцвѣ|сти (-ту, -тешь, -твъ és -ивъ), vmddig nyil-ni, -virágzani.

доцвѣтати (-ю, -шь, -тъ), virágzás vége felé járni, elvirágzáshoz közeledni.

доцѣдати = доцѣжати

доцѣжати (-аю, -шь), utánszürögetni, vmed-dig szürögetni, a hiányzót kiszűrni; szűrés vége felé járni.

доцѣ|дити (-жу, -дишь), vmddig el-, meg-szűrni.

дочи|стити (-щу, -стишь), végigtisztí-tani, bizonyos pontig, ideig kitisztítani.

дочитати (-ю, -шь, és -тъ), végigkiolvas-ni, vmit vmddig elolvasni.

дочищати (-ю, -ешь), végig tisztogat-ni, tisztogatást befejezni, tisztogatással bizonyos vonalig, -ideig eljutni.

доѣдати (-ю, -шь és -ешь), lassan vé-gig eszegetni, evéssel lassan elké-szülni, vkit csipkedni, ingerelgetni.

доѣсти (-мъ, -шь, -въ, -джь), végig enni, -комусь: untatni, unni, gyomrában, -begyében lenni, -terhére lenni, -vál-ni.

дразнити (-ю, -ишь), ingerelni, bo-szantani, kötődni, kötekedni, -ся, ingerkedni, ingerlődni,

драпати (-ю, -шь, -въ, -ай), karmolni, -ся, karmolódni, kaparászkodni.

83

драти(деру, -ешъ, -е, дравъ, дери), tépni, húzni (vmiből vmit), nyúzni, szakítani.

-ся, huzakodni, civakodni, marakodni, szakadni, tépődni.

дря|мати(-лю, -лешъ, -ле és -аю, -шь, -авъ, -ай és -ли), szundikálni, szunyókálni, szundítani.

дрисн|ути (-у, -ешь, -увъ, -и), egyet fosni.

дри|стати(-щу, -счешь, -ставь, -щи), fosni.

дроб|ити (-лю, -ишъ, -ивъ, -ли), aprítani, morzsázni.

дрож|ати(-ю, -ешъ, -въ), remegni, reszketni, rettegni.

друга|ти(-ю, -шъ), lökdösni, nyomkodni

-ся, lökdösődni.

дру|ковати(-ую), nyomtatni.

друляти = дрыляти.

друтар|ити (-ю, -ишъ és -юю, -юешъ), drótoskodni.

дру|тити(-чу, -тишъ, -тивъ, -ти), meglökni, - taszítani. 84

друтовати (-ую), drótozni.

дручати (-ю, -шъ és -ешь), lökni, lökdösni, taszigálni

-ся, lökdösödni, taszigálódni.

дрыгати (-ю, -шъ), tekerni, bökdösni.

дрыготати (-чу, -чешъ, -тавъ), hebegni, dadogni.

дрыжати = дрожати.

дрылити (-ю, -ишь, -ивъ, -и), meglökni; megtaszítani; - а корчма до вѣчной пропасти (насъ .. хоче) дрылити. Ра. Ѣ. К.

дрылятати (-ю, -шъ és -ешъ), lökdösni, taszigálni

-ся, lökdösödni, taszigálódni.

дубити (-лю, -ишъ, -ивъ, -и), cserezni, csorlában áztatni.

дубкати (-ю, -шъ), dobogni, dobbantani.

дубнути (-у, -ешь, -увъ), dobbanni.

дубонѣти (-ю, -ишь, -ѣвъ, -ни és -ѣй), kopogni (lábbal).

дужати (-ю, -шь), izmosodni, vastagodni

дужити (-у, -ишь, -ивъ, -и), nagyravabni, elnagyolni.

дужѣти (-ю, -ешъ, -въ, -й), izmosodni, erősödni, vagyonosodni, lehetősse lenni.

85

дума|ти (-ю, -шъ és -ешь, -въ, -й), gondol-ni, vélni, hinni (vkit vknek, vlmek) tartani.

-ся, gondolkozni; eszmélkedni.

дуњ|ути (-у, -ешь, -увъ, -и), fujni, egyet, egy fuvást tenni, fuvalni; - христосъ у-казалъ своимъ ученикумъ руки, а дунулъ на нь. Ев. Ив.

дупло|вати (-ую), kétszerezni, kettőzni, kettőzteni.

-ся, kétszereződni, kettőződni.

дур|ити (-ю, -ишь, -и), bolondítani, ámítani.

-ся, bolondulni.

дурка|ти (-ю, -шъ, -въ, -й), dörömbözni.

дурко|тати (-чу, -чешь, -тавъ, -чи), döröm-bölni, dobogni, dobogtatni, erősen kopogni.

дурѣ|ти (-ю, -ешь, -въ, -й), bolondulni, bo-londoskodni, dévajkodni.
Synon.: шаланѣти.

ду|сити (-шу, -сишь, -сивъ, -си), fojtani.

дустати, = достати; - я затоту штру доставъ да грайцарѣ новѣ. Ndg.

ду|ти (-ю, -йешь, ешь, -въ, -й), fujni,

-ся, fuvódni, fuvalkodni, durzogni, orrolni, neheztelni,

дуфловати = дупловати

душ|ити (-у, -ишь, -ивъ, -и), fullasztani, fojtogatni, fojtani, izzasztani.

-ся, fulladni, fulni, fojtódni, izzadni (= прѣти).

86

дымити (-лю, -ишь, -ивъ, -и), füstölni (vmit)

дымѣти (-ю, -ешь, -въ, -й), füstölni, füstös adni, -eresztni.

дырсати = тырсати.

дыхати (-шу, -шешь és -хаю, -хаешь és -хаешь -хавъ, -хай), lehelni, lélekzeni; - народъ дыхавъ ... изъ милости чмульовой. Fk. D. 1897; - еретики ядомъ старого змія дыхаютъ. О.В.Ч.

дьньовати = дньовати.

дѣвати (-ю, -шь és -ешь, -въ, -й), rakogatni, tevregetni, tevegetni.

- ся, tevödni, lenni (vhová).

дѣйствовати (-ую), eszközölni, végbevinni; - вся же сія дѣйствуетъ единый тойжде духъ. О.В.Ч.

дѣлати (-ю, -ешь, -въ, -й), csinálni, cselekedni, tenni; - Synon. чинити, робити, дѣяти.

дѣлити (-ю, -ишь, -ивъ, -и), osztani; - ци дньы дѣлите, та ..., тачасъ. Ев. Ни. - коли може дѣлити свое иманіе убогымъ. Ев. Ни. - дѣлити букату. Т.ж.

- ся, osztozni, oszlodni, osztozódni, osztozkodni.

дѣравити (-лю, -ишь, -ивъ, -и), lyukasztani, lyukgatni, lyukas csinálni.

- ся, lyukasodni, lyukadni, lyukassá lenni.

дѣравѣти (-ю, -ешь), lyukassá lenni.

дѣти (-ю, -ешь, -въ, -й), tenni (vhová), rakni, helyezni.

- ся, lenni (vhová), helyeződni.

дѣяти (-ю, -ешь, -яю, -яешь, -явъ, -й és -яй), tenni, cselekedni, míwelni (vmit), elkövetni; - что жъ она дѣе, - колачъ пече. Fk. D. 1897.

- ся, végbevitetni, történni; - неможная списати, что ся дѣяло. О.В.Ч. - какъ и што около букви дѣется. О.Ц. 1758.

дюгати (-ю, -шь és -ешь, -въ, -й), bökdösni, döfködni, piszkálni.

87

дяк|овати (-ую, -уи), köszönni; — который ишоль до цркве и дяковаль его с. милости. Єв. Єк. — пальреви за пресланную табаку дякую. О. Ь. 1751. — што бесме дяковали ему за усѣ доброты его. Єв. Нн.

дялаз|овати (-ую), gyalázni, feddni.

дял|овати (-ую), gyalulni.

дяч|ити (-у, -ишь), kántoroskodni.

дяч|ити (-у, -ишь) ся, átszerni, kedvelni; — нѣ котрыемъ кѣпомъ не дячитъ ѣтъ невѣрному. Єв. Нн.

Е. [йе].

Еб|ати (-у, -ешь, -авъ, -и), b..ni.

един|ити (-ю, -ишь), egyesíteni.

— ся, egyesülni.

една|ти (-ю, -ешь), egyezkedni.

— ся, egyezni, egyezkedni.

ержавити = ржавити.

ержавѣти = ржавѣти.

Ж.

жада|ти (-ю, -шь ся -ешь), igényelni, kívánni; — блажены голодныи, што жадают правды. Єв. Нн. — що бы не жадало дѣлъ сего вѣтнихъ. Тже. — святыи жадают глючины вѣка сего. К. Гр. G.

жадѣти (-ю, -ешь, -въ), = жадати; — пришовъ овун ыкъ жадѣвъ. Єв. Нн

жажд|ати (-у, -ишь), szomjazni, szomjuhozni (-ni, -ni ulán).

88

жа|лити (-ю, -ишь, -ивъ) ся, megsajnálnom magát.

жалкувати (-ую) ся, panaszkodni, panaszlani; — Двъ ся иванкъ барзъ турбовати, тай жалковати. Kol.

жал|овати (-ую), sajnálni, szánni; — зне духу мого братанича жалую. O.L. 458; — не щедритъ, не жалуетъ. O.B.Ч.

— ся, sajnálkozni, sajnálatot kifejezni, panaszkodni.

жар|товати (-ую), tréfálkozni, bohóskodni, bolondozni, bolondoskodni, enyelegni, dokozni.

жати (жну, жнешь, жавъ, жни), aratni, sarlózni.

ж|дати (-у, -ешь, -авъ, -и), várni.

ж|дати (-у, -ешь, -авъ, -и)(-ай), várni, várakozni; — Synon.: чекати; — отъ духа пресвятого жду, чекаю. O.B.Ч. которыи в пригодахъ албо в падкахъ лежать, а статечне ждуть змилованя божего. Ев.СК.; — на мѣсяць дашь лемъ 2 злати, — буду тя до рока ждати. Pa.S.K.; — геенна ждетъ васъ. O.B.Ч. — и его ихдавъ. Ев.Ш. — ѣмо выдъ бога помоче. Тже.

жеб|рати (-ю, -шь, -авъ, -ай), koldulni, kéregetni; — гей, газдо, гей, што дѣяти, Наймъ у свѣтѣ та жебрати. NdSy.

Зри: ходити у ковдах, ковдовати.

жела|ти (-ю, -шь), kívánni, óhajtani, vágyni; христосъ бажитъ, желаетъ. Ев.Ук.

— ся, vágyódni, kívánkozni, óhajtozni, sóvárogni.

жен|ити (-ю, -ишь), házasítani, nősíteni; — Мене было, мамко люба, молодымъ женити. NdSy.

— ся, házasodni, nősülni; — Женься, сыне, женься, я тя не вборонию. NdSy.

жереб|ити (-ю, -ишь), ся, vemhesedni.

жеребѣ|ти (-ю, -ешь), = жеребити ся.

жертв|овати (-ую), áldozni.

жерти (жру, жрешь, жръ, жри), falni, falva nyelni.

89

*жив|ити (-лю, -ишь, -ивъ, -и), elevenítem, élesz-
tem, éltetni, leélni; - у страху пришествія
его лѣта ваш живѣтѣ. Ев. Нк.

- ся, éledni, elevenedni, éltetődni, ma-
gához térni.

*живля|ти (-ю, -ешь), élesztgetni, éltetgetni.

- ся, éledezni, üdülni.

*ж|ити (-ю, -ешь, -въ, -й), élni; - фарисеи подлѣ
нашуй жили. Ев. Нк. - Анна пророчиця жила зъ
мужомъ. Тжв. - я живу отца дѣля. Тжс.

*жмур|ити (-ю, -ишь), szemet hunyni.

*жмурька|ти (-ю, -шь), pislogni, pislogatni.

*жмуря|ти (-ю, -шъ és -ешь), pislogatni, hunyor-
gatni.

*жмыка|ти (-ю, -шь, -въ, -й), rehál mosni (
платя).
Synon.: райбати.

*жовкн|ути (-у, -ешь, -къ, -ни), sárgulni kezdeni

*жовнарькр|вати (-ую), orsonázni.

*жовт|ити (-чу, -тишь), sárgítani, sárgára fes-
teni, mázolni, sárga színnel keverni.

*жовтѣ|ти (-ю, -ешь, -въ, -й), sárgulni.

- ся, sárgállani.

*жолоб|ити (-у, -ишь), vájni, túrni, csator-
názni, csöveszni.

*жрати (жеру, -ешь, -е, жравъ, жери), falni.
nagy falatokban nyelni.

*жуп|ити (-лю, -ишь), zsuporni, zsuppal
fedni.

*жур|ити (-ю, -ишь), búsítani, gondba ejteni.

9?

- ся, búsulni, busongani, gondságos-
kodni, gondságba esni; - журиця =
a bűnök Károl; - діаволъ встрѧсе ся отто
стараетъ, журитъ ся. О. В. Ч. - Марфо, жу-
ритъ ся. - Ев. Нк. - бѣ журитъ ся за насъ. Тжв. -
журили ся сохвдоныхъ журили ся люде, же на
мою|йдупно. стараги ся| головоньцѣ свѣтки
не було. Мву.

З.

заарендовати = выарендовати.

забавити, mulattatni, elfoglalni

-ся, elmulatni, elidőzni, elkésni, otthfeledni magát (vhol); - мы ту можеме ся усѣ забавити. Pa. S. K.; - нѣсатъ ся не забавилъ тамъ.

забавля|ти (-ю, -шь/-ешь), elfoglalkoztatni, elszórakoztatni, elmulattatni (vkit vmi vel),

-ся, késlekedni, elidőzgetni, eljátszadozni; - на мершынахъ радскихъ радъ не радимущуся яко воронъ посланъ изъ ноевого ковчега забавляти. R.4.1756. Synon.: загуряти, -ся

забавлюовати (-юю), foglalkoztatgatni, elmulattatgatni,

-ся, eljátszogatni, el-elidőzni, el-eljátszani.

забагнути = збагнути.

забаламутити, be-, belezavarni, belenyúlni, belekeverni.

-ся, belekeveredni, belezavarodni.

забера|ти (-ю, -шь/-ешь), elszedegetni. (vkitől vmit), megzálogolni, zálogba elszedni.

-ся, feltérdelni, feltérdelőzködni, el térdöldni.

забетежа|ти (-ю, -шь), -ѣся, megbetegedni, elbetegeskedni, megbetegülni; - тамъ ся забетежатъ. Pa. S. K.

забетеж|ити (-у, -ишь) ся, = забетежати.

забива|ти (-ю, -шь/-ешь) = збивати.

заб|ити (-ю, -ешь), beverni, beütni, le-, agyonütni (хлопа); - много окроутного голїада малыи пастухъ двѣ забилъ. Ев. СК.; - сына їудинного камѣнемъ забили. Ев. Нѧ. (гвуздь)

заблест|ѣти (-ю), megcsillanni, megvillanni.

заблискнути = заблиснути

заблиснути, megvillanni, felvillanni,

заблудити, eltévedni, letévedni (ulról), eltévelyíteni (путь), nem jó utonjárni; - аще дакто выдаст вась заблудитъ выдь правды. Ев. Нѧ. Synon.: замылити

забогатѣти = збогатѣти.

заболѣти, megfájdulni; - проклята бысь хато стала, якъ ня заболѣло. Npd.; - и заболѣло его сердце лихо. Ев. Ни.; - болитъ мене головочка, дуже заболѣла; я би ишъ не йшовъ до рыбочкы, кобы не велѣла. Ndy.

забрати, elszedni, elvenni, összeszedni, elvinni, elfoglalni; - та я пуйду з свого села, та слѣды заберу. Npd.; - токайскый (годинаръ) забралъ дукаты дарьмо О. Ь. 1759. - каятися вже пузцно, бо забравъ Срулъ вакуино. Ndy.

- ся, felszedődni, összeszedődni; - забрав ся, та пуйшовъ геть = felszedődött és elment. Sm.

забрехати, megugatni, ugatni kezdeni, elhazudni; - песъ забрехавъ = akutya ugatni kezdett.

- ся, elhazudni magát.

забрызгати = забрыскати

забрыскати, összefreccskentezni, befrecscsenteni.

забрести, belegázolni, beleuszni, belelábalni (у воду).

забывати (-ю, -шъ, -въ, -й), elfelejtgetni, elfeledgetni, lassan elfeledni; - ваши дѣти... все забываютъ. Тк. D. 1896; - не забывай бога. Ев. Ни.

- ся, elfelejtkezni, feledékenynyé lenni, feledékenykedni.

забыти (-ю, -ешь, -въ, -й), elfelejteni, elfeledni; - они были забыли слово его. Ев. Ни.

- ся, el-, megfeledkezni.

забѣгати (-ю, -шь, -въ, -й), befutni, beszaladni (bizonyos utat),

забѣгати (-ю, -ешь, -е, -въ, -й), befutkosni, betéregetni, beszaladozni.

забѣгнути (-у, -ешь, -гнувъ, -и), befutni, beszaladni, befordulni (vhová, pl. marha).

забѣжати (-ю, -шь és -ешь), beiránygetni, be- befutni.

92

завѣ|зти (-гуе́s-жу, -жешь, -гъ, -жи), befutni, beszaladni (куньсь и стось).

завѣлити, megfehériteni, bemeszelni,

завѣлѣти, megfehéredni, elhalványodni, megfakulni.
Synon.: заблѣднути.

заважа|ти (-ю, -шь és -ешь), alkalmatlankodni, lábatlankodni; - ой, не маєт добро в горахъ, тай видавъ не буде, Докѣ у нихъ понѣмцеви заважати буде. Ndbf.

завадити, bele-, beakasztani,

-ся, beleakadni, beakaszkodni (вузъ),

завалити, ráadönteni, bedönteni, bedűteni, beomlasztani.

-ся, beomlani, bedűlni, rádszakadni, be-, rázuhanni.

завалѧ|ти (-ю, -ешь, -е), beomlasztgatni, bedűlögetni

завалѧ|ти (-ю, -шь), bepiszkolni, be-, elpiszkitani, bemocskolni, beszennyezni, besározni, berondítani

- ся, bepiszkolódni, beszennyeződni, bemocskolódni, besározódni; - кедь ся заваляють (вувцѣ), мать ихъ окупати (бачо). Ba. S. k.

заварьовати (-юю), beöntögetni, beomlogatni

- ся, beomolgatni, bedőlögetni.

заварити, befőzni, elfőzni.

заваря|ти (-ю, -шь), befőzögetni.

заварьовати (-юю), befőzdegélni, befőzdelni, lassan vagy gyakran befőzni.

93

заварова́ти (-ую, -уй), megőrizni, megóvni, megmenteni; - боже заваруй = isten ments, isten őrizz! Szm.

завдава́ти (-ю, -ешь, -е és -шь, -ть), feljelenteni, feladogatni, pöröskődni, perre vinni.

завда́ти (-ю), feladni (bírósághoz), feljelenteni, foglalásolni, be-, elzálogosítani, zálogba adni; - на кормецъ федоръ ..завдалемъ лазъ .. 1646. Lev. V. cs. l.

заве́зти (-у), behordani, beszállítani, bevinni (szekérrel v. szekéren).

-ся, beszekerezni.

завербова́ти, összetoborozni.

-ся, felcsapni katonának.

заве́речи (-гу és -жу, -жешь, -гъ, -зь), bedobni, belökni, behányni (vmit vhová); - завергъте сѣти въ ловитвоу. Ев. Ек.; - котріи правьду отъ себе завергли. О.В.

Еремъго завергли у одно мѣсто кълъ ... ное. Ев. Ил.

заверзти = заверечи.

заверну́ти, visszafordítani, visszatéríteni, visszatéríteni.

заверта́ти (-ю, -шь), vissza-, összeterelgetni.

завертѣ́ти, befúrni; - кымъ, elszédíteni, elkábítani. Synon.: закрутити

заверша́ти, befejezni

-ся, befejeződni, befejezéshez közeledni.

заверши́ти, befejezni, tetőt elkészíteni, tetőt, ... csinálni.

-ся, befejeződni. Synon.: завышити.

заве́сти (-ду), bevezetni (vkit vhová, vkihez)

завзяти (завізьму, завозьмешь, завзявъ, завзьми) ся, beleKötni (vkbe), bele-kötölőzni, üldözni, boszantani, elfogultnak lenni.

завивати (-ю, -шь), bepólyázgatni, begöngyölgetni, bekötözgetni, gyakran göngyölni.

завинити (-ю, -ишь, -ивъ, -и), vétkezni, hibázni.

завиняти (-ю, -шь), gyakran vétkezni.

завинути (-ю, -нешь, -нувъ, -ни), begöngyölni, begöngyölíteni, bepólyázni, bekötni.

завладѣти = заволодѣти.

завмерати (-ю, -шь, -ешь), élő, tetszhalottá lenni, ájuldozni, ájulgatni, félig meghalni. Synon.: завмлѣвати.

завмерти (-ру, -решь, -ерь -ри), elájulni, elalélni, önkívületbe esni, élőhalottá lenni.

заводити (-жу, -дишь), jajgatni, sírni, sírankozni, bőgve sírni,

заводити (-жу -дишь), bevezetgetni, gyakran bevezetni.

завожати (-ю, -шь, -ть), gyakran, hosszan sírni, jajongani.

завожати (-ю, -ешь, -е), behordogatni, be-behordani, szekéren hordozni

завожувати (-ую), behordogatni szekéren.

завозити (-жу, -зишь, -зивъ), behordani szekéren.

завоювати (-юю), haddal megtámadni, háborúskodni, meghódítani.

заволодѣти (-ю), behódoltatni, uralom alá hajtani, uralkodni kezdeni (vmi felett)

95

-ся, el-megküldetni; - тогды закенвтся коли гроши бвдвть. O. D. 1751

заволочити (-у, -ишь), bevonszolni, becipelni, beborondálni.
Synon.: засубрити.

завоняти (-ю, -ишь, -вь, -и), bebüdösíteni, büdösíteni, elfingani magát.

завоняти (-ю, -ешь, -вь, -й), = завонити, telefingani.
Synon.: перцѣти, бздѣти.

завыти, elordítani magát, felbődülni, elüvölteni magát, felhördülni.

завѣсити, felakasztani, felfüggeszteni; - кѣбы былась мамко знала мою лиху долю, - ты бы была завѣсила вѣнокъ на тополю. Npd.

- ся, felakasztani magát; - дѣщи того изавѣсивъ ся. Ев. Мт. - A весельмъ завѣсивъ ся на дерево тажо.

завѣти (-ю, -ешь, -вь, -й), fújni kezdeni.

завѣтрити (-ю, -ишь), megszimatolni, szimatolni.

завѣчати (-ю, -ешь és -шь), előre megírezni, előérezni, megjósolni, megsejteni, sejdíteni.

завѣщати (-ю, -ешь és -шь), végrendelkezni, elhagyományozni.

завѣяти (-ю, -ешь, -явь, -й), fújdogálni kezdeni, szórni (életet),

завяжовати v. завязовати.

завязати (-жу, -жешь, -завь, -жи), bekötni.

- ся, bekötni magát, támadni, keletkezni, kiírázni, megfogamzani.

завязовати (-ую, -уй), bekötözgetni.

загадати (-ю, -шь és -ешь) ся, elgondolkozni.

загáдовати (-ую) ся, gondolatokba merülni; - чомъ ся загадовавъ. Ев. Hк.

загак|овати (-ую) ся, dadogni, hebegni, akadozni (beszédben).

заганьб|ити (-лю, -ишь), megszégyeníteni, kápiroltani, meggyalázni.

- ся, elszégyelni magát, szégyenkezni, elpirulni.

заганьбл|ьовати (-юю, -юешь), = заганьбляти.

заганьбл|яти (-ю, -шь), többször, gyakran piríngatni, szégyenítgetni.

загань|яти (-ю, -шь és -ешь), küldözgetni, gyakran küldeni, küldözni. - заганяю тамъ два гордовы вина. O.L.1751.

зага|сити (-шу, -сишь), eloltani,

-ся, elolvadni, elaludni (свѣчка), kialudni (свѣтло),

загаснути, elaludni, kialudni (gyertya),

загаісти (п. j. -ъ), elhamvadni; - же загасла его житя звѣзда. Pa. S. K.

зага|тити (-чу, -тишь), elgátolni, gátakat húzni.

загашáти (-ю, -шь és -ешь), = загашовати.

загаш|овати (-ую, -уй), eloltogatni, lassan eloltogatni (свѣтло)

загинути = загынути = згынути; - ѿ законовыступнаго чл҃ка потомство загинет. Ев. ЕК.

загла|дити (-жу, -дишь), elsimítani, elegyengetni.

заглад|кати (-ю, -шь), megsimogatni.

заглушити, megsiketíteni.

- ся, megsiketülni.

за|гнати (-жену, -гнавъ, -жени), be-, elküldeni, megküldeni; - та де мене тютка сюда загнала. ЖК. Р. 1897. — Ио. сто чортувъ заженy до тя на гостину. - сей листъ токайскому.. заженьть. O.L.1758. - ѿпишит и листъ до Токаю заженитe. O.L.1757. 97.

-ся, megküldetni; - поки болше захенет-ся. O.L. 1750.

загни|ти(-ю,-ешь), = погнити, rothadni kez-deni.

загнойити, megtrágyázni.

загн|у|ти(-у,-ешь,-уть,-и), behajtani (vmka szélét, papírt).

загнѣв|а|ти(-ю,-шь), meg,- felharagítani, fel-bosszantani

-ся, felbosszankodni, megharagudni.

загнѣва|ти(-ю,-ешь), gyakran felbosszanta-ni, sokszor ingerelni.

-ся, fel. felbosszankodni, gyakran in-dulatba jönni.

загнѣзд|ити(-жу,-дишь)ся, befészkelni ma-gát.

заговорити, elbeszélgetni, beszédbe ereszkedni; - дакде на торзѣ заговоривъ 5ти чоловѣкъ по мадярски. Tk. D. 1846.

-ся, belebeszélni magát.

загодовати(-ую), megtáplálni; - и насъ господь загодовавъ пшѣницею своимъ и мурнустю. Ев. Нк.

загойити, beggyógyítani, -sebről, рана загойи

-ся, be,- meggyógyulni; -sebről: рана загойится, а якъ безор; - мнѣ аще нога загойится, приду ко вамъ. O.L. 1788.

заголити, feltűrni, felemelni (szoknyát), be-túrni.

-ся, feltűrködni.

Synon.: пуцкотити,

загорб|ити(-лю,-ишь), be,- meggörbíteni, be-görbeszteni.

-ся, begörbedni, meggörbülni.

Synon.: скривити

загорнути, magához húzni, összevonni, magához takarni; - а самъ загорнетъ тысячки изъ панськой кассы. Tk. D. 1847.

-ся, magára húzni, felölteni.

загоро|дити(-жу,-дишь), bekeríteni, sö-vényt húzni.

загор|ѣти(-ю,-ишь), meggyúlni, égni kezdeni

загрѣ|ти (-ю, -єшь), = заиграти; - ой, коню мою, коню, заграй подомною. Коз. прд. - заграй, заграй гудачику, якъ самъ розумієшь. Nagy.

загре|сти (-у, -ешь, -рѣбъ, -и), bekaparni, bekotorni, betemetni, eltakarítani.

загремѣти = загримѣти = загрымѣти.

загрѣва|ти (-ю, -шь és -ешь), összegereblyézni, beharagolni, betemelgetni.

загрымѣти (-лю, -ишь), dördülni, megdördülni, megdörrenni; - на брустурѣ загрѣмѣло. Npd. l. Gr. 172. l.

загуб|ити (-лю, -ишь), veszíteni, elveszteni. - тедьі црьво его зато загубилъ. Ев. Ск. - вонтете водою мя загубити. О.В.Ч.

- ся, elveszni.

Synon.: отратити.

загур|ити (-ю, -ишь), foglalkoztatni (vkit valamivel), kísérteni, feltartóztatni, időt tölteni, idejét lefoglalni, ijesztgetni?

- ся, elidőzni, szórakozni, időtölteni, elkésni. Synon.: запозднитися, забавитися.

загур|яти (-ю, -шь és -єшь), kísértgetni, vagy vel foglalkoztatgatni, idejét lefoglalgatni.

- ся, elidőzgetni, elszórakozgatni, késlekedni.

загус|нути (-ну, -нешь, -ъ, -ни), besűrűdni, besűrűsödni, bealvadni?

загу|сти (-ду, -дешь, -въ, -ди), rázendíteni, hegedülni kezdeni, nótára gyújtani.

загустити = погустити. Ez szokottabb.

загустѣ|ти (-ю, -єшь, -въ, -й), besűrjedni, megsűrűdni.

загыбати = згыбати

загыбнути = згыбнути.

загыбсти = згыбсти.

загынати = згынати.

загынути = згынути; - отпустьі Римскьі дабьі не загинули. О. Ч. 1750.

загынути = згынути.

загыня|ти (-ю, -шь és -ешь), behajlogatni, összehajtogatni.

77

- ся, bűhajlatozni, hajlatozni.

задавати (-ю, -ешь), feladogatni, felpingelgetni, előlegezgetni; - használtabb a завдавати.

задавити (-лю, -ишь), megfojtani,

- ся, megfojtani magát, megfulni, megfulladni.

задавляти (-ю, -шь és -ешь), fojtogatni.

задати (-ю, -ешь), beadni, feladni; - használtabb a завдати.
заденковати, befeneklni; - тричѣ у бочку заденковали мя. Ев. Ш.

задерати (-ю, -шь), ingerelni, kötekedni, re. negetni
- ся, ingekedni, kötődni, repedni.

задерáти (-ю, -ешь, -е), ingerelgetni, gyakran ingerelni; - besrakizgatni, bevepesrdgetni

- ся, be-beverekedni.

задеревенѣти (-ю, -ешь, -вь, -й) = задеревѣти

задеревѣти (-ю, -ешь, -вь, -й), fává lenni, megfásulni, megmerevedni.

задержати (-у, -ишь), visszatartani, feltartani fel, - visszatartóztatni, letartóztatni; le. tartani, lefogni; - єднакъ про певны причины в себе задержалъ єсть. О.Ц.1751

задержовати (-ую, -уй), tartóztatgatni, huzamosabban feltartóztatni; - идите (-бтѣ) бировику, идите, я васъ не хочу задержовати. Jk. D. 1846

- ся, visszamaradni, tartózkodni, időzni.

задивити (-влю, -вишь) ся, elbámulni, elcsodálkozni.

задивляти (-ю, -шь és -ешь, -вь, -й) ся, elnézdegélni, megbámulgatni, bámulással elnézni

- ся, elnézdelődni, elbámészkodni, bámulásba merülni, elm

задивльовати (-юю, -юй), huzamosan elnézegetni, gyakran megcsodálni, megbámulgalni.

- ся, huzamosan, gyakran elbámészkodni, bámulásban elmerülni.

задивовати, avult alak, = задивльовати

задоволнити (-ю, -ишь), kielégíteni.

- ся, megelégedni, kielégülni.

задоволняти (-ю, -шь és -ешь), ki-kielégíteni

- ся, meg-megelégedni.

задрати (-еру, -равъ, -ери), felingerelni, beszakítani.

-ся, beszakadni.

задримати (-лю, -ишь и -аю, -ашь, -авъ), elszundikálni, elszenderedni, szenderegni.

задримѣти (-лю, -лешь, -ѣвъ, -ли), = задримати.

задриснути, befosni, csetlodafosni.

задристати (-таю, -шь и -ешь, -въ, -й, „jöv." -ищу), bele-, befosni, telefosni, összefosni, nagyot fosni.

-ся, elszarni magát, összefosni magát.

задрищати (-ю, -шь, -въ, -й), befosogatni.

задрищрвати (-ую, -уй), be-, befosni, telefosni.

задуп(?)ити, beszeregni, beszinegni (посолы, nadrágot, холошнѣ).

задумати (-ю, -шь), elgondolni, szándékozni.

-ся, elgondolkozni, gondolatokba merülni

задуснити (-шу, -сишь, -сивъ, -си), megfojtani.

-ся, megfojtódni, megfojtani magát.

задути (-ю, -ешь, -въ, -й), el-, be-, befejezni (свѣчку, -у трумбету).

задушити (-у, -ишь), be-, belefullasztani.

-ся, megfulladni.

задѣвати (-ю, -шь и -ешь, -въ, -й), vhová tenni, elhányogatni.

задѣти (-ю, -ешь, -въ, -й), elhányni (vhová)

захадати (-ю, -шь) ся, megszomjazni; - кто будетъ пити воды што я ему дамъ, не захадаеться нѣколи. Ев. Ив.

зажмурити (-ю, -ишь), lehunyni (очи).

зажмуряти (-ю, -шь), szemet hunyogatni, hunyorgatni, hunyorogni.

зажурити (-ю, -ишь), elszomorítani, gondba ejteni, elbúsítani.

-ся, gondságba esni, elbúsulni, elszomorodni; - впала бѣда на Федора, Федуръ зажуривса. Npd.

зазвати (-ову, -овешь, -вавъ, -ви), be-, összehívni (когось, на штось); - орали, сѣяли. на обѣдъ зазвали. Тк. D. 1896; - О.П. Стойка посему ко себѣ за-

звалъ еппа Стойку, .. брата .. единоутробнаго. О. М. М.

зазелен|ити (ю, -ишь, -ивъ, -и), bezöldíteni, zöldre festeni, - mázolni.

зазеленѣ|ти (-ю, -ешь, -въ, -й), elzöldülni, zöldde lenni.

зазира|ти (-ю, -шь), benézdelni, bekukkantani, bekukkantani, bekukucskálni.

зазирѣ|вати (-ую, -уй), benézelődni, be-belátogatni.

зазнач|ити (-у, -ишь), megjegyezni, megjelelni, jellel ellátni; - брата, можете зазначити собѣ, что всегда нужно тверезымъ быти. Пk. D. 1896.

зазнач|ѣвати (-ую, -уй), megjelölgetni.

зазыва|ти (-ю, -шь, -ть, -ешь, -е), hivogatni, előrendelni; - обы не зазывали васъ у недѣлю ни наякое дѣло. Пk. D. 1896.

зазѣва|ти (-ю, -шь, -ешь), ásítgatni.

заигра|ти (-ю, -шь és -ешь), táncra kerekedni, - perdülni (зобк), rázendíteni (zenéről), nótára gyújtani; - заиграйте ангелики - у золотѣ гуселочкы. Npd.

заим|ати (-у, -ешь, -авъ, -и), kölcsönözni, kölcsönvenni; - кто заиматъ выдъ тебе, не обертай. Ев. Кн.

заойка|ти (-ю, -шь), felsírni, feljajdulni, elsírni magát; - тому не разъ прийдеся зайойкати. Пk. D. 1897.

зай|ти (-ду, -дешь, -шовъ, -ди), bemenni, beleírni (vkova), lemenni (сонцо), váratlanul betoppanni, belépni; - тогоради зайдѣте до каролe. О. L. 1755. - его смерть зайде неготового. Ев. Кн.

- ся (= обнитися, ezkommállabb), megelégedni, beérni (vmivel, чимъ).

зака|зати (-жу, -жешь, -завъ, -жи), megtiltani, betiltani, megparancsolni, megrendelni, kirendelni; - селу заказалъ амъ - meghagytam a falunak. О. М. М.; - дѣла котрыи заказалъ Богъ. Ев. Кн. - Iосафатъ заказавъ у всой державѣ своой, што бы постили тѣе. - ангеломъ своимъ заказкетъ затебе тѣе.

зако|зовати (-ую), tiltogatni, parancsolgatni, rendelgetni, dokakat kirendelni; - во которомъ бы заказовали учити по руськи. Пk. D. 1896.

закал|ити (-ю, -ишь), megizzítani.

закапча|ти (-ю, -шь), bekapcsolni, begombolni.

- ся, begombolkozni.

102

закапч|ѣвати (-ую), bekapcsolgatni, begom

kolgatni.

-ся, hosszasan gombolközni, lassan gombolódni.

закартав|ити (-лю, -ишь), satnyává, csenevészé lenni, elkorcsosítani.

закартав|ѣти (-ю, -ешь), elsatnyulni, elhitványulni, elhitványodni, elsenevészedni, elkorcsosulni.

заквашити (-шу, -сишь), besavanyítani.

заквонѣвати, (-ю, -ешь), lassan be-, elsavanyodni.

закваснѣти = покваснѣти.

заквасовати = заквашовати.

заквашати (-ю, -шь), lassan besavanyítani.

заквашовати (-ую), besavanyítgatni, savanyítgatni.

закладати (-ю, -шь és -ешь) = закладовати; Syn. заловати.

закладовати (-ую), elrakosgatni, berakosgatni, betömegetni (дѣры).

закласти (-въ, -ду, -дешь, -дьвъ-ди), betenni, bevetni, eltömni, tenni (vmit). Synon.: заложити.

закленути (-, -ю, -ишь, -въ), elátkozni,
-ся, esküvést fogadni.

заклепати (-ню, -лешь, -авъ, -ли), be-, elkalapálni, kalapálni kezdeni.

закли|кати (-чу, -чешь, -каю, -ешь), behívni, beszólítani, reákiáltani. - царь, котрый жывъ у Неневій, закликавъ на н'иневій, що бы моли ти ся. Ев. Ни. - закликавъ голосомъ великымъ. Тж.

закликовати (-ую), behívogatni, beszólítgatni, egyenként hívogatni.

заклинати (-ю, -шь), átkozni, átok alá fogni, átkos szavakkal illetni; - заклинаю тя богомъ. Ев. Ни.

-ся, átkozódni, átok alatt fogadni.

закляти (-ю, -ешь, -въ, -й), el-, megátkozni

-ся, megesküdni (vmire), esküvel fogadni.

заколоти (-ю, -ешь, -овъ, -и), behasítani, bele-, megszúrni.

-ся, magát megszúrni, megszúródni, behasadni.

заколядовати (-ую, -уй), koledálásba kezdeni;
- ходѣмъ же е(йо)му заколядуйме. Фк D. 1897.

законити (-ю, -ишь), törvényessé lenni.

законучити (-у, -ишь), bevégezni, befejezni.

закопати (-лю, -лешь, -ав, -ли), be-, elásni; - Нестѣ

мене вчорну гору... Та тамъ мене закоплѣте. NdGy.

закоренити (-ю, -ишь), begyökereztetni, begyökereztetem, meggyökereztetni.

- ся, be-, meggyökeresedni, gyökeret ereszteni.

закоренѣти = закоренити ся.

закорчити (-у, -ишь), 1. beszegjesítem, bebokrosítani; 2. begörbítem, összehúzni (górcь, körcv..., горстець).

- ся, összezsugorodni, beszegjésedni, bebokrosodni, begörbülni, összehúzódni, meggörbülni.

закосичити ся, felvirágozni, virággal felékesíteni; - вийшла мила, выструбила, закосичи ся, Анъ ся тѣшу в полонину, тамъ ся закосичу. NdGy.

закотати (-ю, -ешь), jól ellátni, agyontáplálni.

закочанити (-ю, -ишь), megdermeszteni, betorzsázni, betorzsásítani.

закочанѣти, megdermedni, torzsává lenni.

закрасити (-шу, -сишь), befestem, kiszépítem, ki-, feldíszítem, kicsinosítani.

- ся, befesteni magát, ki-, megcsinosodni, megszépülni, szépülésnek indulni.

закрасти (-ду, -дешь, -въ, -дь ся -ли), belopni (vkit).

- ся, belopózni, belopakodni, belopózkodni.

закресати (-шу, -шешь, -савъ, -си), megcsiholni; - пинкелесь тамъ закресавъ два разъ или три раза. Fk. D. 1897.

закривити (-влю, -ишь), begörbítem, behajlítani.

- ся, begörbülni, begörbedni.

закричати (-у, -ишь, -авъ, -ь), kiáltani (котусь на когось), fel-, rákiáltani.

закруглити (-ю, -ишь), begömbölyítem, bedomborítani.

- ся, begömbölyödni, bedomborodni.

закружити (-у, -ишь), bekerítem (körvonallal), körülkerítem, kerítem.

закрутити (-чу, -тишь), becsavarni, besodorni, beforgatni.

- ся, beforgolódni, becsavarodni, besodródni, elszédülni; - закрутило му ся у головѣ = szédülni kezdett.

104

закрывати (-ю, -шь, -ть, -ай), belakargatni, befedegetni.

-ся, belakaróżkodni, belakarógatódni.

закрыти (-ю, -єшь, -вь, -й), belakarni, befedni.

-ся, belakarózni, belakarni magát.

закукати (-ю, -шь), 1. bekukkantni
2. kakukkolni; - закукала зозуленька угаю, угаю. Ngy.

закурити (-ю, -ишь), rágyújtani, füstölni kezdeni.

закусити (-шу, -сишь), be-, beleharapni

заламрвати (-ую), belördelgetni

-ся, beltördelődni; - взялися мосты заламовати. Pk. D. 1897.

залетіти (-у, -ишь, -твь, -и), berepülni

заливати (ю, -шь), beöntögetni, kiönteni (folyó, patak); elárasztani (vízzel)

-ся, visszaáramlani, betorkolni, befolydogálni.

зализати (-жу, -жешь, -завь, -жь és -жи), nyalogatni kezdeni, belenyalni (vmbe).

залишати (-ю, -шь, -вь, -й), elhagyogatni

залишити (-у, -ишь), abba-, felhagyni (vmit és vmivel); - дати, росказати = megszüntetni, abbahagyatni.

залишовати (-ую), abbahagyogatni, el-elhagyni; - ци мы мусиме свое ... залишовати? Pk. D. 1896.

залохати (-ю, -ешь, -е), berakosgatni
Synon.: закладати.

заложити (-у, -ишь), betenni, berakni, zálogba tenni, tenni (vhová)

-ся, fogadni (vmbe); - заложме ся, пане, же... О.В.Ч.

заложрвати (-ую, -уй), berakogatni, be-berakni, gyakran v. lassan, egyenként berakni.

заломити (-лю, -ишь és -лешь), betörni (vmit)

-ся, betörni (vhová).

залъзати (-ю, -шь), be-bemászni, bemászogatni

залъзти (-у, -ешь és -жешь, -ъ, -ь), bemászni,

155

beszennyezni.

залѣпити (-лю, -пишъ), beragasztani,

-ся, beragadni, beragasztódni.

залѣпляти (-ю, -шь és -ешъ), beragasztgatni.

залѣплёвати (-пюю, -юй), gyakran beragasztani, lassan beragasztgatni.

залѣтати (-ю, -шь), berepülgetni, berepkedni, be-berepülni.

зама́зати (-ю, -шъ), bemázolni, bekenni, bemaszatolni.

-ся, bemaszatolódni, bemázolódni, bekenni magát.

замазати (-ю, -ешъ) = замазовати

замазовати, bemázolgatni, bekenegetni, el-bemaszatolgatni.

-ся, gyakran, egyre bekenni magát.

замальовати, befesteni; - надобѣ было бы .. жертовникы, крилосы .. замальовати. б.ц. 1758

замастити (-щу, -стишь), bekenni, beszurozni, befaggyúzni (балеговъ).

замахати (-ю, -шь), meglóbálni, megsuhogtatni.

замачати (-ю, -шъ), bemártani.

-ся, bemártódni.

замачати (-ю, -ешъ), = замачовати.

замачовати (-ую), bemártogatni.

-ся, bemártódni (gyakrabban), bemártogatódni; - взяло ся стало замачовати. Fk. D. 1897

замащовати (-ую), bekenegetni, belapasztgatni.

замерзати (-ю, -шь), lassan befagyni.

замерзнути, befagyni.

замерзти (-у, -жу, -жешь, -ь, -ь), be-megfagyni, megfagyni.

Synon.: ззябсти.

замести (-гу, -тешъ, -ёлъ, -ти), be-felseperni

106

замет|ати(-чу,-чешь,-тавъ,-чъ és-чи), behányni (ámy=gördöt), elhányni.

- ся, elhányódni, behányódni.

замет|ати(-ю,-ешь), behányogatni; - шовковый хвостикъ слѣдъ заметае. Тк. 4.1902. 27. sz.

змерати = завмерати.

замкн|ути(-у,-ешь,-увъ és-мокъ,-и), bezárni, beknlcsolni, belakatolni.

замлѣти = зомлѣти.

замо́вк|нути(-ну,-нешь,-ъ,-ни), elhallgatni, elnémulni, elállani a szótól, megszünni: beszűlni.

замо́к|нути(-ну,-нешь,-ъ,-нувъ,-ни), be-, el-, megázni, = змокнути, помокнути.

замоло|тити(-чу,-тишь), becsépelni, csépléssel megkezdeni.

замордо|вати(-ую), agyonkínozni, meggyilkolni, megölni, agyonölni.

заморити(-ю,-ишь), agyonnyúzni, agyongyötörni = зморити.

заморозити(-жу,-зишь) ся, össze-megfagyni; - зима была студенейка, та мъ ся заморозивъ. Кр. Бу.

замор|щити(-у,-ишь) ся, homlokot összeráncolni.

замот|ати(-ю,-шь), bebogozni, bebonyolítani, összematólálni, összebogozni = запутати. összekuszálni

- ся, bebogozódni, összekuszálódni, összekeveredni.

замрачити(-у,-ишь) ся, beborulni, besötétedni.

замуровати, befalazni.

- ся, befalazódni, befalaztatni.

замыв|ати(-ю,-шь), lemosogatni = завмывати.

- ся, lemosakodni, lemosdani.

замык|ати(-ю,-шь és-ешь), bezárogatni, becsukdosni; - давно польски панове церкви замыкали. Ра. S. К.; - много въ собѣ любви замыкаетъ имя Іс. О. В. Ч. - Вы замыкаете царство небесное передъ людьми. Ев. Ма.

- ся, bezárogatózni, be-bezárkózni.

Что не хоче, ть за... замыкаетъ. Ты...

107

замы|кати (-чу, -чешь, -кавъ, -чь és -кай), megcsibálni, megrángatni (vkinek az üstökét), belemarkolni (vkinek az üstökébe, hajába); - акъ у насъ богатство замыка

замыл|ити (-ю, -ишь), bezavarni (vkit), megléveszteni.

- ся, bé- belezavarodni, megtévedni.

замыля|ти (-ю, -ешь), bezavargatni,

- ся, be- bezavarodni, ismételten bezavarodni.

замы|ти (-ю, -ешь), felmosni, vmit bemosni. = завмыти.

- ся, jól megmosdani.

замѣн|ити (-ю, -нишь), becserélni, vmit másért cserébe adni, kárpótolni, beváltani (грошѣ).

замѣня|ти (-ю, -шь, -тъ, -въ, -й), = замѣнити.

замѣня|ти (-ю, -ешь, -е, -въ, -й), = замѣньвати.

замѣн|овати (-юю, -юешь), becserélgetni, beváltogatni, lassankint beváltani, becserélni.

замѣ|сити (-шу, -сишь), bedagasztani, begyúrni.

- ся, betolakodni, befurakodni, begyömöszölődni.

замѣта|ти (-ю, -шь), behányogatni, behajigálni.

замѣта|ти (-ю, -ешь), besepregetni.

замѣт|ити (-чу, -тишь), észrevenni, megjegyezni, megjegyzést, észrevételt tenni.

замѣт|овати (-ую, -уй), 1. behajigálni (szmy); 2. besepregetni.

замѣча|ти (-ю, -шь és -ешь), megfigyelni, észrevételekkel, megjegyzésekkel kísérni.

замѣш|ати (-у, -ашь), bekavarni, be-, elkeverni, behabarni.

замѣша|ти (-ю, -ешь), bekavargatni,

- ся, bekeveredni, beavatkozni, bezavarodni, zavarba jönni.

108

замѣшовати(-ую), bekavarogni, azaz ran bekavarni (ismételten bekavarni) (vmi-be).
-ся

занести(-у,-ешь), bevinni, behozni, beállítani

занимати(-ю,-ешь и -ешь), bevételezni, fog-lalkoztatni (когось чимъ), foglalni (ál-lást, területet); - мѣстность.. была не велика, ледви занимала 2-3 дня орания. Fk. D.1895.

-ся, foglalatoskodni, foglalkozni; - (во-ванъ) кромѣ винограндника занимал(в) ся садоводствомъ. Fk.D.1895.

заношати(-ю,-ешь), behordogatni, bevi-vegetni, be-lehni.

заношовати(-ую), = заношати.

занурити(-ю,-ишь), alá-, bemeríteni.

-ся, be-, alámerülni.

занѣмити(-лю,-ишь), elnémítani, szót bele-fojtani.

занѣмѣти(-ю,-ешь,-въ,-и), meg-, elnémul-ni, szótlanná lenni; - давно дѣти.. спѣ-вали.., а теперь ги бы занѣмѣли. Fk. D.1896.

заняти(-йму,-ймешь,-явъ,-йми), bevenni, el-foglalni (várat - замокъ, de területet is és ekkor =) terjedni (ennyire v. annyira).

-ся, elfoglalni magát vmivel, foglalkoz-ni.

заорати(-ю,-ешь), beszántani (bérért), szán-tásba kezdeni.

заострити(-ю,-ишь), megélesíteni, meghe-gyezni.

западати(-ю,-аешь), be-esni, lekonyúl-lani, lemenni, lenyugodni; - сонце западае за высокѣ горы. Md.

запакровати(-ую), bepakkolni, beteenni magát, becsomagolni, bemálházni.

запалити(-ю,-ишь), felgyújtani, bevonj-tani; - Чоренявє ся костругатый, узявъ пелехату, та не знали газдовати, запали-ли хату. Vd. - запаливъ. соловейки три соловейки. Kol.
- ся, meggyúlni, tüzet fogni.

109

запаля́ти (-ю, -єшъ), begyujtogatni, meggyujto-gatni.

-ся, be- meg- gyulladozni.

запальовати (-юю, -юй), be. be, -meg- meg-gyujtani, lassan felgyulladozgatni.

-ся, lassan meg-meggyulladni.

запамнятати (-ю, -шь, -ть), visszaemlékezni.

запамятати = запамнятати.

запари́ти (-ю, -ишь), megforrázni

-ся, meg-, leforrázódni

запаряти (-ю, -шъ és -єшъ), megforrázgatni

-ся, gyakran leforrázódni.

запарьовати (-юю), gyakran, ismételten megforrázni.

-ся = запаряти ся.

запаса́ти (-ю, -шь), felövezni, betűregetni

-ся, felöveződni, betűrődni.

запаскудити (-жу, -дишь), bepiszkítani, bepiszkolni, bemocskítani, becsunyítani.

-ся, be-, elpiszkolódni, bemocskolni magát.

запасовати (-ую); 1. meglegeltetni, 2. felgyürközgetni, felgyürközgetni

-ся, 1. legelgetődni, 2. felgyürközödni

запасти (-ау), el-, le-, mögé esni, összeesni, (virágról), hervadni; - цвѣтъ западе: Ев. Нч.

запаха́ти (-ю, -шъ), bele-, megszagolni.

запаха́ти (-ю, -ешь), illatozni, beszagosítani.

запахнути, illatozni; - мастити мертво тѣло, што бы запахло. Ев. Нч.

запаховати (-ую), meg- megszagolni, szagolgatni, szaglászni, szaglászgatni.

запека́ти (-ю, -єшъ), a pipál parázsba dugva meggyujtani.

запе́кати (-ю, -шь), befalni.

запера́ти (-ю, -шъ), bezárni, bezárogatni (двері); - вы запераєте царство небесное передъ людми. Ев. Нч.

110

заперти (-ру, -решь, -ерь, -ри), bezárni, be-tenni (оболокъ), becsukni (книжку); - бѣ каждого пуп? неврнчуть заперъ. Ев. Нч.

Synon.: замкнути.

- ся, bezárkózni, bezáródni, becsukódni, becsukódni.

запечата/ти (-ю, -шь), be-, lepecsételni.

запе/чи (-ку, -чешь), -пёкъ és -пюкъ, -чи), be- gyujtani, beégetni.

- ся, begyulladni, megégetni magát, beégni.

запи/нати, (-ю, -шь), beakasztgatni, akadályt görditgetni.

- ся, beakaszkodni, akadékoskodni, csökönyösködni.

запи/сати (-шу, -шешь), beirni, bejegyezni.

- ся, beiratkozni, beiródni.

запис/овати (-ую), beirogatni, egym. és után bejegyezni, lajstromozni; - они записовали таковыхъ. О.В.Ч.

- ся, beiratkozni

запла/кати (-чу, -чешь, -кавъ, -чь), sírni kezdeni, sírásba fogni; - не разъ надъ колыскоъ горка заплакала. Pa. S.K.

- ся, keservesen sírni, elsírni magát.

заплака/ти (-ю, -ешь), = заплаковати.

заплак/овати (-ую), siratgatni, siratni.
Synon.: поплаковати.

заплата/ти (-ю, -шь, -ть), befoltozni, befoldani.

заплатити (-чу, -тишь), be-, megfizetni, megtérítteni; - другу половину я заплачу О.Ч. 1760; - прикажуть довгъ заплатити. Pa. S.K. - намъ заплатитъ Христосъ и Ну

- ся, megfizetni; - то по с. заплатити. О.Ч. 1760 (?)

заплат/овати (-ую), foltozgatni.

заплач/овати (-ую), = поплачовати. = поудплачати = поудплачовати.

запле/кати (-кчу, -чу, -кашь), megszoptatni.

запле/сти (-ту), befonni, beoirni (valamibe, у штось).

заплѣсн/ѣти (-ю), elpenészedni.

заплѣта/ти (-ю, -шь), befonogatni.

- ся, befonódni.

заплѣт/овати (-ую), lassan befonogatni.

- ся, lassan befonódni.

заплю/вати (-ю, -ешь), beköpni.

заплюва/ти (-ю, -шь), beköpködni, beköpdösni, leköpni. M.J.

запнати(-у,-ешь,-ялъ,-ни), beakasztani

-ся, meg-,-beakadni.

заповѣдати(-ю,-шь,-тъ), megparancsolni, parancsolni; - заповѣдаеть тьмь, които високои мисли. Б. Ск.

заповѣдати(-ю,-ешь,-е), parancsolgatni,

заповѣдовати(-ую), parancsot osztogatni, rendelkezni.

заповѣрити(-ю,-шь,-ешь), meg-megbízni (valamivel, valakivel), megbízgatni.

запозджати(-ю,-шь), késleltetni, vissza-visszatartani, visszatartogatni, vissza-feltartóztatgatni.

-ся, vissza-elmaradozni, késlekedni.

запоздити(-жу(-ождажу),-дишъ), elkésni, késleltetni, lemaradozni

-ся, el-megkésni, lemaradni.

запороти(-ю,-ешь,-олъ), belehasítani.

-ся, behasadni

запорошити(-у,-ишъ), beporozni, beporolni.

-ся, beporosodni, beporozódni.

заправити(-лю,-ишъ), becsinálni, megigazítani, elkészíteni (ételt, ruhát), berántani (ételt).

заправляти(-ю,-шъ és -ешь), becsinálgatni, igazítgatni, be-berántani.

запродати(-ю,-ешь), eladni; - казаль его ... пань запродати .. и заплатити дльгь совѣ. Ев. Ск.

запросити(-шу,-сишъ), fel-, megkérni (valamire), magához kérni; - О.П. Стойка .. и єпъ Стойка .. братъ свой .. запросили села окресныи: Кричово, Чумалево, Колодно и такъ тое поле шртовали. О.М.М. - бортлочкы напалити, Тебе, мила, запросити NdGy.

-ся, odakéregni, bekéredzkedni (на нучь).

запрошати(-ю,-ешъ), = запрошовати.

запрошовати(-ую), hívogatni

запрѣгати(-ю,-шь és -ешь), befogni (lovat).

112

запрѣ|ти(-ю,-ешъ,-въ), agyonizzadni, izzadni kezdeni.

запрятя|ти(-ю,-шъ és-ешъ), eltakarítani, elrejteni.

запрята|ти(-чу,-чешъ), elrejteni, eltenni, elrakni, eldugni.

запря|чи(-гу,-жешъ,-гъ,-жи), befogni (у возокъ-szekérbe); - пророкъ сяли, воли запрегли. Kol.

запуза|ти(-ю,-ешъ), nyomlatóval színás szekeret lekötni, kereket kötni.

запу|стити(-щу,-стишъ), beengedni, nem gondozni, elhanyagolni, szabadjára engedni. +

запустѣ|ти(-ю,-ешъ), kipusztulni, pusztává lenni.

запута|ти(-ю,-шъ), bebonyolítani, bebékjózni (коня, lovat), kereket kötni.

Synon.: запузати

запух|нути(-ну,-нешъ,-ъ,-ни), be-, feldagadni.

запха|ти(-ю,-ешъ,-въ,-й), bedugni, beduggatni, betuszkolni; - аще перстанъ по сему не возможно, пястію запхаю. О.L.1758.

- ся, befurakodni.

запыха|ти(-ю,-шъ és-ешъ), bedugdosni, betömködni, betömögetni, be-bedugni; - засылаю зол. нѣм. 200, с тыми дѣрые запыхайте. O.L.1758.

запѣка|ти(-ю,-шъ), beütögetni, beégetgetni, gyakran beégetni.

запѣ|ти(-ю,-ешъ), felkiáltani, dalra fakadni; - и запѣли хиловье: слава царю свѣтскому. Ев. Bu.

зарабля|ти(-ю,-ешъ), bekeresgélni, bekeresgetni, bedolgozgatni, bedolgozni, beérdemelni (munkával).

зарѣза|ти(-у,-ешъ,-авъ,-и), beszakítani, beomlasztani

- ся, beszakadni, beomlani, beomolni.

+

заража|ти(-ю,-ешъ)

- ся,
и не заражайся грѣхи нечистыми. Lb.CK.

заразити(-жу,-зишъ), megsebezni, megrontani, megfertőztetni, beragályozni.

- ся, megsebesedni, megfertőződni, beragályosodni, ragályba esni. 113

заревати (-у, -ешь, -авъ, -и), elordítani, elbőgni, elsírni magát, bőgésre-, sírásra fakadni, ordítani, bőgni, sírni kezdeni.

заре́вкати (-ю, -шь, -тъ, -въ, -й), egyet bőgni, -ordítani, -sírni, felordítani, felsírni.

заревка́ти (-ю, -ешь, -е), fel-felordítani, fel-felsírni, gyakran elordítani, elbőgni, elsírni magát.

заревковати (-ую), fel-felordítgatni, el-elsírogatni, gyakran fel-felsírni.

заробити (-лю, -ишь), bedolgozni (összeget, якъсь гроши), bekeresni.

заробляти (-ю, -шь és -ешь), bedolgozgatni, be-bedolgozni (bért), munkával keresni.

заровняти (-ю, -шь), kiegyengetni, egyenletessé tenni (землю).

заровнювати (-юю, -юешь), elegyenlítgetni, egyenletessé dolgozgatni, elsimítgatni.

заросну́ти (-оснувъ, -усъ), benőni (fával, bokorral, gyeppel), befonni (törés, sebszélét), beheggedni.

заростати (-ю, -шь és -ешь), be-, elcsenyésedni, benövődni, lassan beheggedni.

зарости (-ту, -тешь; -ъ (-росъ), -ти), benőni, összenőni, beheggedni; — вся земля заросла терньомъ = a föld egészen eltövisbokrosodott, Fk. D. 1895.

зару́бати (-ю, -шь), vágni kezdeni; alá-bevágni

-ся, bevágódni

зарубити (-лю, -ишь), be-, körülszegni, behajtani (szélét).

зарубляти (-ю, -ешь), be-beszegni, gyakran be-, körülszegni.

зарублювати (-юю, -юешь), szegésen dolgozni, ismételten szegni, befordítgatni (szélét).

114

зарубовати (-ую), be-bevágni, bevagdosni, bevagdosgatni, belevagdalni (a fába).

- ся, bevagdosódni, gyakran bevágódni.

заручити (-у, -ишь, -ивъ, -и), eljegyezni (leányt), fogadni (embert).

- ся, eljegyződni, jegybe lépni, kezeskedni, elmátkásodni.

заръити (-ю, -ешь, -въ, -й), belekezdeni a túrásba (своня = sertés), beletúrni (vmibe), csőrével feltúrni.

- ся, beásódni, beásni, belemélyedni magát (у книгу), belemélkedni, elmélkedni, belemélyedni (kérdésbe, tárgyba)

зарѣзати (-жу, -жешь, -завъ, -жь), levágni (корову); - телягоцованное зарѣзали. Ев. Лк.

- ся, megvágni, megmetszeni magát

зарѣзати (-ю, -шь, -тъ, -й), gyakran vágni lassan levágni.

зарѣзовати (-ую, -уй), rendesen vágni ölni (marhát), be-bevagdosni

зарѣкати (-ю, -ешь), eskü, átok alatt fogadni (vmit vmitől), elátkozni.

- ся, eskü alatt lemondani vmiről.

засадити (-жу, -дишь), beültetni (növényt bizonyos területet), kenyeret vetni (kemencébe).

засажати (-ю, -шь és -ешь), = засажовати.

засажовати (-ую), be-, elültetgetni, a kenyeret lassan bevetni (у пѣчь).

засватати = посватати.

засверьбѣти (-лю, -пишь), viszketni kezdeni

засвиснути, egyet fütyenteni.

засвистати (-щу, -щешь, -ставъ, -щи), fütyölésbe, - fütyülni kezdeni, egyet fütyölni

засвѣдчити (-у, -ишь), tanuval beigazolni

засвѣтити (-чу, -тишь), bevilágítani világot gyujtani; - Ци засвѣтит … красна зоре, …; ср. Ndg. 115

- ся, megvilágosodni, megvillámni; -

я ся засмутила, якъ ся мого миленько-
го сятлях засвітила. NdGy.

засвѣтлити (-ю, -ишь), befényesítem, beragyogni.

-ся = засвѣтлѣти

засвѣтлѣти (-ю, -ешь), felragyogni, megvillanni.

засеквестровати (-ую), foglalással biztosítani, lefoglalni.

засекуровати (-ую), bebiztosítani.

заселити (-ю, -ишь), betelepítem, benépesítem.

-ся, betelepedni, benépesedni, benépülni, betelepülni.

заселяти (-ю, -шь), betelepíteni, lassan benépesítem.

-ся, lassan betelepülni.

засерпати (-ю, -шь), felkanalazni, beleszürcsölni

засилити = изсилити.

засиляти = изсиляти.

засинити (-ю, -ишь), bekékítem.
-ся = засинѣти.

засиняти (-ю, -шь és -ешь), gyakran kékíteni, kékülni.

-ся, lassan elkékülni.

засинѣти = посинѣти.

засипнути, bereked

заскалити (-ю, -ишь), fogat kesíteni

заскальовати (-ую), fogat kaszálni; - голодъ. Зачалъ заскальовати зубы. Fh. D. 1895.

заслати (-шлю, -шлешь, -славъ, -шли), el - beküldeni; - пинцетокъ засланый до Кароля. O. L. 1751.

заслинити (-ю, -ишь), benyálazni.

заслужити (-у, -ишь), be - megszolgálni, kiérdemelni; - кто якъ заслужив. Ek. Ug.

заслѣпити (-лю, -ишь), el - megvakítani,
- очи = тсабиrdni.

заслѣпляти (-ю, -шь), ámítgatni.

заслѣпнути, el - megvakulni; - заслѣпъ такый у сласти. Ek. Ug.

засмердѣти (-ху, -ишь, -ѣвъ, -и): зазонати
засмутити (-чу, -тишь), elbúsítani
elbúsulni; - паны му ся зрадовали, я ся засмутила. NdGy.

засмѣвовати ся = посмѣвовати ся.

засмѣяти (-ю, -ешь, -явъ, -й) ся, elnevetni magát, nevetésre fakadni.

засновати (-ую), a fonalat a szövőszék-re fűzni; - якъ пряжу засновали, за кросна сѣдали. Pa. S. K.

засну|ти (-ешь, -въ), elaludni, álomba merülni.
Synon.: заспати.

заснѣжити (-у, -ишь), behavazni.

засол|ити (-ю, -ишь), besózni.

засоло|дити (-жу, -дишь), megédesíteni

засором|ляти (-лю, -ишь), megszégyeníteni; не засоромилъ (!) его. Єв. Нік.
- ся, elszégyenkezni.

засоромѣ|ти (-ю, -ешь), megszégyenülni, elpirulni
- ся, pironkodni, szégyenkezni.

засохну|ти (-ешь, -въ és -хъ), beszáradni, száradásnak indulni.

засп|ати, -лю, -лешь, -авъ, -и), elaludni.
Synon.: заснути.

заспокой|ити (-ю, -ишь), megnyugtatni,
- ся, megnyugodni, nyugodttá lenni.
заспѣвати (-ю, -шь), énekelni, dalolni kezdeni, belefogni dalba, énekbe; - Он заспѣвали райскѣ потятка.
зас|рати (-еру, -ерешь, --ере, -равъ, -ери), beszarni, beleszarni, belekakálni.

застава|ти (-ю, -шь, -ешь), rajtakapni, rajtérni, ottlentalálni (кого); - pártját fogni, védelmére kelni (за кого) = заступати; - utjában lenni (штось).

застав|ити (-лю, -ишь), vkit vmbe beállítani, vmhez odaállítani, befogni vkit vmbe.

- ся, fogadni. Synon.: заложити ся.

заставля|ти (-ю, -шь és -ешь), vkit vmbe akaratán befogni, ismételten odaállítani.
застанути, érni, rajtérni, rajtkapni.

застарѣ|ти (-ю, -ешь), beleöregedni, elöregedni, elaggulni.

заста|ти (-ю, -ешь, -въ, -й), ottlentalálni, érni, kapni; - jól állani, kezeskedni; - В чомъ смерть застанетъ, в томъ Богъ осудитъ. К.Гр.Ст.
застанити.

застел|ити (-ю, -ишь), beteríteni, beborítani.

застеля|ти (-ю, -шь, -ешь), beterítgetni.

застига|ти (-ю, -шь, -ешь), - rá-ráérni, utolérni

117

застигнути (-гь), ráérni, rögtön elérni.

застовпнути (-пъ), = застовпѣти.

застовпѣти (-ю, -ешь, -въ, -й), sóbálvány-nyá lenni, oszloppá merevedni, elme-redni. Synon.: задеревѣти.

заструга̃ти (-ю, -шь), befaragni, meghe-gyezni.

застрѣлити (-ю, -инь), agyonlőni.

- ся, agyonlövi magát.

застра̃чи (-гу, -жешь, -гъ, -жи), belesüppedni; -мы.. застрягли бы въ (у) болото тѣле-сности. Fk. D. 1894.

застудити (-жу, -диль), be-, meghűlni.

- ся, meghűlni, meghűteni magát; - че-твертый не сокотится, застудится. Fk. D. 1897.

заступати (-ю, -шь), helyettesíteni, képvi-selni, oltalmazni, védeni, közbenjárni.

заступити (-лю, -нишь), megvédeni, védelmezni, oltal-mazni, helyettesíteni; - заступить мисто себѣ избранное (п. 45 ва) O. 4.1757.

застывати (-ю, -шь, -ешь), lassan kihűlni.

застынути (-въ), ki-, meg-, elhűlni.

застыти (-ю, -ешь, -въ, -й), egészen kihűlni.

- ся, meghűlni.

засувати (-ю, -шь), becsusztatgatni.

- ся,

засукати (-чу, -чешь, -кавъ, -чи), besodorni (cérnát = нитку), tekerni (стеранку).

засука̃ти (-ю, -ешь és -шь), besodorgatni.

засуковати (-ую), sodorintgatni.

засунути (-въ), belenyomni, becsusztatni, bedugni.

- ся, becsúszni, elhányódni.

засучати (-ю, -шь), = засукати.

засучовати (-ую) = засуковати.

засылати (-ю, -ешь), küldözgetni, elkül-dözni; - ниѣ засылаю золотыхъ нѣ-мец. двасто. O. 4.1758.

засьмѣяти (-лю, -лешь, -явъ, -й), becsem-lészni, becsúszatni, belökni, be

...онѣти, bekényni (dmy),

- ся, betölődni, bekényádni.

засыпа́ти (-ю, -ешъ és -вѣ), = засыповати

засыпо́вати (-ую), bekényogatni, betöltögetni

- ся, lassan bekényódni, beomolgatni.

засѣда́ти (-ю, -аѣ, -ешъ), ülésezni; ülökélyeket, üléseket elfoglalni, helyet foglalni.

засѣсти = присѣсти elfoglalni, kitölteni a helyeket; - проповѣдницы слова божіа тоты мѣсця засядутъ оу небѣ шпадшихъ аггловъ. К.Гр.А.

засѣчи (-ку, -чешъ, -къ, -чи), bevágni (a fát, - a fába)

затаи́ти (-ю, -йишъ), eltitkolni; - не можетъ затаити слово божіе...

- ся, eltitkolni magát.

затверди́ти (-жу, -дишь), beerősíteni, megkeményíteni, megszilárdítani.

затверді́ти (-ю, -ешъ, -вѣ), megkeményedni (земля, ледъ)

затвори́ти (-ю, -ишъ), becsukni, betenni (двері), bezárni.

затемни́ти (-ю, -ишъ), besötétíteni, elhomályosítani.

- ся, besötétedni, beesteledni = затемнѣти; затемнилося = затемнѣло : besötétedett.

затемнѣ́ти (-ю, -ешъ), besötétedni, elesteledni.

затепли́ти (-ю, -ишь), bemelegíteni.

- ся, fölmelegedni.

затеса́ти (-шу, -шешь, -савъ, -ши), befaragni.

затина́ти (-ю, -шъ), bevagdalni; bevagdosni, vagdosni, vagdalgatni.

затихнути (-хъ), = утихнути.

заткати (-ю, -шъ), bedugaszolni, bedugni, betömni

- ся, bedugódni, betömődni; - заткай ся: fogd be a szád!

затка́ти (-чу, -чешъ), szőni kezdeni, belefogni a szövésbe.

затовка́ти (-ю, -шь), agyontörögetni, lassan agyontörni, bezúzogatni

затовчи (-ку, -чешь, -къ, -чи), agyontörni, -ütni, -verni.

119

затопити (-лю, -ишь), 1. befullasztani; 2. befüteni; - уть еси множество душь затопилъ. О.В.Ч.

- ся = утопити ся.

- ляти

затоптати (-чу, -чешь, -тавъ, -чи), betaposni, betapodni, agyontaposni, beletaposni (vkovi ésombe).

- тати

- товати

заточити (-у, -ишь), kiköszörülni, -fenni.

затрещати = затрищати.

затримати (-ю, -шь), visszatartani, magánál tartani

- ся, visszatartóztatni magát.

затрищати (-у, -ешь), be-, odarecsegni.

затворити (-лю, -ишь), rácsukni; - megmérgezni.

затрубити (-лю, -ишь), megfújni a kürtöt; - тогды затрубитъ труба (= merharsan a kürt) Ев. Ма.

затрумбетати (-чу, -чешь), belefújni a trombitába; - Кой затрумбече все в яворъку. Кол.

затрѣщати = затрищати.

затрясти (-у, -ешь), berázni, rázni kezdeni, megrázni; - elhányni, elvesziteni.

- ся, elhányódni.

затуманити (-ю, -ишь), ködbeborítani, be-elködösiteni, elbódítani, elkábítani.

- ся, ködbeborulni, elkábulni.

затупити (-лю, -ишь), eltompítani, kicsorbítani (балтину).

- ся, = затупѣти.

затупѣти (-ю, -ешь), eltompulni, tompává lenni, élességtelenedni.

затыкати (-ю, -ллл, -ешь), bedugdosni, bedugaszolgatni, be- bedugaszolni, betömögetni

затыкати (-ю, -шь), bedugaszolni, betömni, betömködni.

затѣгати (-ю, -шь, -тъ), behúzgálni, перебити гачникъ -), behúzogatni, befűzögetni (нитку), magára venni (на ся штось, -бѣду).

затѣнити (-ю, -ишь), beárnyékolni.

- ся, beárnyolódni, beárnyasodni.

затягнути (-гъ), behúzni, bevonni, berántani (vkit vmbe, -vhová, -укалъ, -болото, -у довгъ), befűzni (-у иглу), magára vonni (-гнѣвъ),

120

затяти (-ну, -нешь, -явъ, -ни), belevágni,

-ся, belevágódni, makrancoskodni, csökönyösödni.

зъумерати

заумерти

зафарбити (-лю, -иш), befesteni, beszinezni; - фарба… желѣзникомъ якъ най скорей преполетса, да бы вся церковъ зафарбиласа. O.L. 1758.

зафарбляти (-ю, -шъ), be-, megfestegetni, beszinezgetni.

зафарбльовати (-лю, -юй), be-besínezni, ismételten besínezni, lassan beszínezni.

зафоркати (-ю, -шь), prüsszenteni (lóról), horkantani, felhorkanni.

захаркати (-ю, -шь), be-, bele-, elkrákogni, telekrákogni.

- ся, elkrákogni magát.

захватити (-чу, -тишь) / (-чешь, -че), megragadni, elfogni, megkapni, megkapni (мотузъ)

- ся, megfogódzni, megkapaszkodni.

захворѣти (-ю), elbetegeskedni, megbetegedni, betegségbe esni; - коли газда захворѣе,

пропадае урожай. Fk. D. 1847.

захлыцнути ся (-ю) torkán félrenyelni, cigányutra menni.

захмарити (ся, -ишь) beborulni, befelhősödni; захмарилося = beborult.

заховати (-ю, -шь), elrejteni, elbujtatni, eldugni; - и заховати абих мося могли Ев. ЕК.

- ся, elrejtőzni, elbujni.

заходити (-жу, -дишь), 1. belérni, szállani (сонцо = a nap-), bejárni (ниву)

2. (комусь штос -), vkiből elégnek lenni; futni (грошѣ)

- ся = обийтися (-чимъ).

захожати (-ю, -ешь), = захъжовати.

захожовати (-ую), beléregetni, be-belérni bejárogatni, bejárni (hová, vmit)

захоломшити (-у, -иш), elkábítani

- ся, elkábulni.

захотѣти (-чу, -чешь, -тѣвъ, -чъ), megkívánni

121

– ся, kedvet kapni.

захрипнути (-пъ), berekedni, rekedtté lenni.

захромнути (-мъ), = захромѣти.

захромѣти (-ю), megsántulni.

зацвинути, = зацвисти

зацвисти (-ту, -тешъ, -въ), kivirítani, kivirágzani; – и недолга цѣлое (село) липово зацвило, сталося селомъ славнымъ. Fk. D. 1896. – пульский цвѣтъ (= mezei virág) якъ красенъ зацвивъ. Єв. Ня.

зацыткати (-ю, -шъ, -тъ), elcsitítani, elcsendesíteni, elhallgattatni.

зацыткати (-ю, -ешъ), = зацытковати

зацытковати (-ую, -уешъ), csitítgatni, csendesítgetni.

зачарити (-ю, -ишъ), megigézni, megbűvölni.

зачати (-ну, -нешъ, -авъ, -ни), be-, bele-, elkezdeni, belefogni, fogantatni, fogamni; – жона, коли зачнетъ. Єв. Ш.

– ся, elkezdődni, fogamni; – (дол(в)жна зачатъ ся въ ней пес. О.В.Ч. у беззаконі-

зачатися школа. Fk. D. 1896 [зачатися, ...]

зачелленѣти = elvörösödni.

зачеревити (-ю, -ишъ) ся = зачеревѣти.

зачеревѣти (-ю, -ешъ), megpocosodni, hasassá lenni.

зачерпати (-ю, -шъ), be-, bele-, megmeríteni, megmerni.

зачерпати (-ю, -ешъ), bele-, megmerítgetni.

зачерпнути (-въ), egyszer megmeríteni,

зачерпровати (-ую), gyakran meríteni, meg- megmeríteni.

зачерствѣти (-ю, -ешъ), megszáradni, megkeményedni (хлѣбъ)

зачерти (-у, -ешъ, еі -чру, -чрешъ, -черъ, -чри), megmeríteni, – пришла жона, што бы зачерла воды. Єв. Ш.

зачесати (-шу, -шешъ, -савъ, -ши), hátrafésülni; – панове ми ся зрадовали, – бельку мидали, жовтейкое волосѣчко на бікъ зачесали. Nahy.

– ся, megfésülködni, megfésülődni.

зачинати (-ю, -шъ), bele-, belekezdeni, lassan elkezdeni.

– ся, elkezdődni

зачинити (-ю, -ишъ), becsinálni, bekészíteni. Synon.: заправити.

зачислити = зараховати. 122

зачи|стити(-щу,-стишъ), el-, megtisztítani

зачищати(-ю,-ешъ), tisztogatni.

зачмелити(-ю,-ишъ,-ивъ,-и), akkorát ütni vkire, hogy elájuljon, elszédíteni, elkábítani

Synon.: захоломшити.

зачорнити(-ю,-ишъ), befeketíteni,

-ся = зачорнѣти, befeketedni.

зачорнѣти(-ю), elfeketedni.

зачути, meghallani; - якъ зачувъ, зачувъ голосъ трелесный, голосъ трелесный господь небесный. Kol.

зашкодити(-жу,-дишъ), ártani, kárt csinálni; - нигды намъ шатанская мôць не зашкодить. Eb. Ek.

защищати(-ю,-ешъ), védelmezni, oltalmazni; - чтобъ зналъ себе защищати. Pa. d. R.

защурити(-ю,-ишъ), fülét hegyezni (кунь)

затѣдати(-ю,-шъ,-ешъ), vmit beharapni, meg-megharapni, folyton marni

-ся, marakodni.

затѣсти(-мъ,-шъ,-сть,-въ,-дшъ), agyonharapni, agyonfojtani

затѣхати(-ю,-шъ), bemenni, bejárni; - belovagolni (коня).

затѣхати(-ю,-ешъ), bejárogatni, betéregetni

заявити(-ю,-ишъ), bejelenteni, tudomásra hozni.

заявляти(-ю,-ешъ), tudatgatni, bejelentgetni.

заяти(-йму,-ймешъ,-явъ,-йми), behajtani, befogni (tilalmasból, конѣ, маржину з царины); - заяла Марька чотыри волы в кырбовѣ горы. Kol.

-ся, behajtódni.

збаламутити(-чу,-тишъ) = избаламутити

збати(-ю,-ешъ,-въ,-й), bánni, törődni, gondolni (vmivel); - а я збаю = bánom is én.

збирати(-ю,-шъ), szedni, szedegetni.

-ся, szedődni, gyülekezni, készülődni (vhová, vhonnét)

зберати(-ю,-ешъ), gyakran szedni, szedegetni; - Марька ходитъ, пирѣйко [illegible]. Kol.

-ся, lassan csikclődni, - szedődni; - Гй хлопчикы бо Раківськi, зберайте ся до купiнки. Ndgy.

збировати(-ую), megbírni, megbirkózni

123

elbírni, meggyőzni (роботу); -

збити = избити

збогатѣти (-ю, -ешь), meggazdagodni, megvagyonosodni (богачомъ стати), якъ вы зазбогатѣли Василю, - сказавъ.. пасулька. Fk. D. 1896.

збости = избости.

збудовати (-ую), felépíteni; - церковь христосъ не на петрѣ збудовалъ. О. В. Ч. - Украдъ ся я два барашка, а третѣ ягнятко, та вже мнѣ збудовали въ Сиготѣ темницю. N. Hy.

збурити (-ю, -ишь), (бетленъ) хотѣлъ манастырь збурити. О. М. М.

збытковати (-ую), tivadalmazni, unfolüzni, kipellengérezni, bántalmazni, sértegetni.

- ся, illetlenül viselkedni, gyalázódni.

збыточити (-у, -ишь), illetlenkedni, tisztelenkedni, gyalázni.

збѣгати = избѣгати.

збѣгати = избѣгати

збѣгнути = избѣгнути.

звадити (за- и из-, -жу, -дишь), veszekedni, összeveszítem.

- ся, be -, összeakaszkodni, összeszívódni, összeszívakodni, összeveszni.

зважити (-жу, -жишь), = изважити.

зварити (-ю, -ишь), megfőzni

- ся, megfőni,

зварити (-ю, -ешь), szapulni.

звати (зову, зовешь, звавъ, зови), hívni, szólítani, nevezni; - я ихъ ужь не буду батьками звати. Pa. S. K.; - такъ его зовѣтъ. О. В. Ч. - бгъ зваъ на гору Синайскую. Єв. Ис. - Іоанъ зоветъ Христа словомъ (igenek hívja). Тж. - што звали его по жидувскы. Тж.

- ся, neveztetni; - не есмь годенъ звати ся сыномъ твоимъ. Єв. Єк.; - обитель на вышней вышшавѣ нача ся звати р. афон. О. М. М. - што ся зоветъ новый законъ, Єв. Ис. - бгъ дѣля млти своеи великои зоветъ ся чл҃вѣкомъ. Тж.

звенѣти = звынѣти = дзвынѣти.

звербовати = завербовати = извербовати

зверечи = заверечи = извеpечи; - Тато - чку, не зверьжу, бо милому держу. Fk. L. 1901.

звернути (-ешь), felfordítani, felborítani, feldönteni (возъ).

звертати (-ю, -шь), felfordítgatni, feldöntögetni; - плутъ ихъ не звертатъ. Єв. Ис.

- ся, lassan felborulni.

звести (вдю, -дешь, звѣвъ ся звювъ), levezetni, elcsábítani

- ся, levenni, elcsábulni. 127

звивати = извивати; - Пирѣйко вбирать у

вѣнкы звивать. Ког.

звиздати = гвиздати = свистати.

звити = извити.

звитяжити, legyőzni; - щобы звитяжилъ свѣтъ. К.Г.С.

зво|дити (-жу, -дишь), csábilgatni, félrevezetni, kísérleni; - абы мо ся не нали зводити. Ев. ек. - Чортъ не спитъ, ай люди зводить. Кт. Л. Г. - кумъ кума зводитъ з розума. Fk. D. 1897. - Што ты чужѣ молодицѣ изъ розума зводишь. Зволю, мамко, зволю, тай буду зводити. Ndgy.

звожати = изложати, = завожати

звож|ровати (-ую) = завожовати, = извожовати.

звонарити = дзвонарити.

звонити = дзвонити.

зворотити = заворотити.

звуч|ати (-у, -ишь, -авъ, -чи), hangzani

звѣкати = извѣкати

звѣкнути = извѣкнути

звыша|ти (-ю, -шь, -въ, -й), magasabbá lenni, -venni, magasítani

- ся, magasodni, magasra törni, büszkélkedni.

звѣда|ти (-ю, -ашь, -ешь), kérdeni, kérdezni

- ся, kérdezősködni,

звѣд|овати (-ую), kérdezgetni, tudakolni; - коли одинъ молодецъ извѣдовавъ у Христа. Ев. нк. - коли звѣдовавъ Петръ у Христа Тже. - една другу вывѣдовала, що котра варили? Ndgy.

- ся, tudakozódni, tudakolni; - унѣята ся звѣдаю. О.В.Ч.

звѣ|стити (-щу, -стишь) = извѣстити.

звѣтрити = завѣтрити

звѣщати = извѣщати, = завѣщати.

зготовати, elgágogni magát; - усигутѣ на болотѣ гуси згаготали. Ndgy.

згадати = изгадати = загадати

згадовати = изгадовати.

згануги = изгануги.

згля|да|ти (-ю, -шь), ki-, összekeresni.

згляда|ти (-ю, -ешь), = згля довати

згляд|овати (-ую), keresgélni, összekeresgélni

згнити = изгнити.

згнути = изгнути.

зго|дити (-жу, -дишь), ráalázni, rábukkanni.

Зри: изгодити.

згодовати = выгодовати; - мамко моя стара, ты сивый голубе, - ци ты мене згодовала, а тебе хто буде. Npd.

зголод|нѣ|ти (-ю, -ешь), megéhezni, éhessé lenni.

Зри: изголоднѣти, заголоднѣти.

згоняти = изгоняти.

згорбити = изгорбити.

згорбнути = изгорбнути.

згорѣти = изгорѣти.

зготов|ити (-лю, -ишь), elkészíteni,

- ся, elkészülni.

Зри: изготовити, изладити.

згребсти = изгребсти. 125

згром|ити (-лю, -ишь), rámordulni, ráförmedni, nekitámadni; - и згромилъ его Іс и вышолъ ѿ него бѣсъ. Ев. ек.

згуб|ити (-лю, -ишъ) = загубити = изгубити; – перучи хусты (дѣвчина), перстень згубила. ТК. D.1897.

згыбати = изгыбати = загыбати.

згыбнути = изгыбнути = загыбнути.

згыбсти = изгыбсти = загыбсти.

згынути, elveszni, elpusztulni, elhunni; – в тую згынежъ(!) годину, коли тымъ двомъ рабинолмъ дажъ(!) вечерю. О.Ц. 1752. зри: загынути.

здавати

здати (-ю, -сшъ), össze-, beadni, egymáshoz adni, hozzáilleszteni, építeni; – обитель кричовска почалася здати р. ахчѕ. О. М.М.

– ся, beválni, hozzáilleni, alkalmazkodni, alkalmasnak lenni, áladódni; – котрыи здаютъ ся на кварь и на погыбѣль. ib. Hz.

здерати = задерати = издерати.

здерти = задерти = издерти; – на фрыштыкъ ихъ исправъ до Стасъ, бо иначей с тя здерутъ и кошелю. О.Ц. 1752.

здичати = издичати.

здичѣти = издичѣти.

здобыв|ати (-ю, -шъ, -ешъ), szerezgetni. Зри: издобывати.

здоб|ути (-уду, -удешъ, -ывъ), szerezni, hozzájutni (vmihez), keríteni, megkeríteni.

– ся, megkerülni, megszerződni. зри: издобыти.

здогад|ати (-ю, -шъ), eszébejuttatni, visszaidézni (emlékezetbe), visszagondolni (vmire).

– ся, eszébejutni, ráјönni, visszagondolni (vmire).

здогад|ати (-ю, -ешъ), = здогадовати

здогадов|ати (-ую), vissza-visszagondolni, visszagondolgatni, eszébejuttatgatni, ráismerni.

– ся, emlékezetében keresgélni

здогажати = здогадати

здойити = издойити.

здоровк|ати (-ю, -шъ, -ешъ), köszönteni, köszöntgetni, üdvözölni, felköszönteni.

– ся, egymást üdvözölni

здоро[illegible] (-ю, -ишъ), gyógyulni, egészségesedni, lábbadozni.

здохнути (-хъ), megdögleni, [illegible]; – и монастырскыхъ здохло коро-ва [illegible] О.М.М. зри: издохнути.

здравкати = здоровкати.

здуж|ати (-ю, -ешъ), lassan megerősödni.

здужити ся, tehetősnek lenni, megtehetősödni.

здушити ся = издушити ся.

здых|ати (-ю, -шъ, -ешъ), lassan gebbedni, döglődni, döglőfélben lenni, lélegz-

retet verítem

Зрп. издахати.

здыхнути (-увъ), egyet lélekzeni, egyet sóhajtani.

(ззябсти = иззябсти.)

зеленити (-ю,-ишь), zöldre mázolni.

зеленѣти (-ю,-ѣшь), zöldülni; zölddé lenni

-ся, zöldelni.

зерькати (-ю,-шь), pillantgatni, kacsintgatni.

ззувати, -ся = иззувати, ся

ззути, ся = иззути, ся.

ззябнути = иззябнути

зиждити (-у,-ишь), létrehozni, alapítani; építeni, építni.

зимовати (-ую,-овавъ,-уй), telelleni.

-ся, telelődni; kitelelni.

зирькати = зеркати.

зияти (-ю,-ешь), szájat tátani, szájtátva bámulni, - bámészkodni; ásítani.

злагодити (-жу,-дишь), megbékíteni, megengesztelni, kiegyeztetni.

-ся, megbékülni, kiegyezni.

зладити = изладити.

злаховати = излаховати.

зламати (-ю,-ешь), = изламати; - зламати вѣру, и. ск. megtörni a hitet, hitet szegni; - anal. урвати честь

зламльовати = зламовати...

зламовати (-ую,-уй), letördelni, tördelgetni.

-ся, letöredni, letördelődni.

златити = золотити.

зливати (-ю,-шь és -ешь), összetöltögetni, összeöntögetni, leöntögetni.

-ся, össze-, egymásba folydogálni, össze-, egymásba torkolni

злиходячити (-у) ся, elkedvetlenedni; - ученици ся злиходячили. Єв. Нк.

зложати (-ю,-ешь), összerakosni, össze-, együverakodni, -rakogatni.

зложити (-у,-ишь), összerakni, letenni; - на што многіи люде готовы были присягу зложити. О. М. М.; - зложивши три пальцѣ свои О. В. Ч.

-ся, összerakódni, társulni

зломити (-лю,-ишь,-ивъ,-и), letörni,

-ся, magától letörni, összetöredni.

Synon.: сказити, ся.

злословити (-лю,-ишь,-ивъ), rágalmazni.

з цслав. 127

злудити (-жу, -диш), rászedni, lecsalni, becsapni, lépre vinni.

злуп|ити (-лю, -иш), lehántani, lehúzni (кожу), lenyúzni.

-ся, lehántódni, lehántolódni, lehámlani,

злуч|ити (-у, -иш), egyesíteni, összeadni, összekötni, össze-, egybefűzni, összeegyesíteni; - злучивши три пальцѣ.

, Synon.: злохути.

злѣзати = излѣзати.

злѣзовати = излѣзовати.

злѣзти = излѣз|ти (-у, -ешь, -ъ, -ь).

злѣчити = излѣч|ити (-у, -ишь, -ивъ, -и), felgyógyítani; - злѣчивъ его изъ за ранъ. Єв. Кн.

змага|ти (-ю, -шь) ся, iparkodni, törekedni, szűkölködni, igyekezni; - а ты измагай ся у день и у нучъ

змазати = измазати, замазати.

змазовати = замазовати.

змалѣти = измалѣти.

змарн|ити (-ю, -лишь, -ивъ, -и), elvesztegetni, elprédálni, elherdálni (vmit), elpazarolni, elpocsékolni.

- ся, elpocsékolódni, elprédálódni, elpazarolódni, elfogyni, elvesztegetődni,

змарнѣти, elveszegetődni, elnyomorodni, elkényszeredni, elsoványodni, megfogyni, nyomorgóvá lenni, nyomorúságba, koldusságba esni

зменша|ти (-ю, -шь, -ешь) megkisebbíteni - твоя бѣзвань ноча зменшаетъ довѣка. Єв. Кн.

- ся, megkisebbedni.

зменш|ити (-у, -ишь), megkisebbíteni,

- ся, megkisebbedni.

змерзн|ити (-ю, -ишь), össze-, be-, elfagyasztani

змерзнути = измерзнути.

змерзти = замерзти, измерзти.

змерька|ти (-ю, -шь), sötétedni, alkonyodni, esteledni.

змерькнути, alkonyodni, besötétedni,

- ся, и. а.; - змерькло = besötétedett,

зме|сти (-ту, -тешь, -лѣвъ, -ти), le-, összeseperni

зме|тати (-чу, -чешь, -тавъ, -чи), lehányni, ledobálni, elvetélni,

змил|овати (-ую, -уй) ся, megkönyörülni (vkin), megszánni (vkit); - гй змилоуися на сынома моимъ. Єв. Ск.

змнякнути = измнякнути.

змнякшити = измнякшити.

змокнути = измокнути.

змолодѣти = измолодѣти.

змолоти = измолоти.

змолотити = измолотити.

змор|ити (-ю,-ишь), elgyötörni, elkínozni.

-ся, elfáradni, elgyötrődni.

змо́рщ|ити (-у,-иш), összeráncolni (чоло), összegyűrni, ráncba szedni.

-ся, összeráncolódni, ráncosodni, ráncba szedődni, összegyűrődni, összegyűrememleni.

змот|ати (-ю,-ш,-вь,-й), lemotollálni, összebonyolítani, összekuszálni.

-ся, összekuszálódni.

змо́|чи (-гу,-жешь-мугь-чи), megbírni, megbírkózni; - на дяволя нѣкто не мугъ з'мочи. Ев. Же.

-ся, vmire szert tenni, hozzájutni.

змоч|ити (-у,-ишь,-ивь), megáztatni, megnedvesíteni, megnedvesíteni.

-ся, megázni,

змучити = измучити
-ся " " ся.

змѣнити = измѣнити

змыкати = измыкати
змыкати = измыкати.
змывати = измывати
змыти = измыти
" ся = " ся

змѣняти = измѣняти, замѣняти.

змѣрити = измѣрити.

змѣряти = измѣряти; - най они змѣряють небо и землю. Коl.

змѣсити = измѣсити, замѣсити.

змѣтати = измѣтати, замѣтати.

змѣтовати = измѣтовати, замѣтовати.

змякнути = измякнути, измнякнути.

змакшити = измнякшити.

змяцкати = измняцкати.

знава|ти (-ю,-ешь és -шь), ismerni, ismerős lenni,

-ся, ismerkedni, ismerős lenni.

знайти (-ду,-дешь), találni; - и тое тамо знайдешь. О.В.Ч.

знаком|ити (-лю,-ишь), ismertetni, hirdetni, közreadni, közzétenni.

-ся, ismerkedni

знамена|ти (-ю,-ешь), jelölni, jelelni, jelezni.

знамен|ити (-ю,-ишь) ся, elhíresülni, híresedni.

знамен|овати (-ую), megjelölni, megjelezgetni, jellel ellátni.

-ся, megjelölődni, keresztelvetni magára.

зна|ти (-ю,-ешь,-въ,-й), tudni, érteni, ismerni; - множество многое поповскыхъ сыновъ не знае. О.В.Ч. - нагай не знаетъ лѣвая твая. Ев. Же. - знавъ горазде. Тже. - со высокости зна-ся, ismeretségben lenni, kiismerni magát, eligazodni, érteni vhez; - недостоинъ што бы ся знавъ изъ христомъ. Ев. Же.

ете палъ бресз О.Ч. 1751

знаход|ити (-жу,-дишь), megtalálni, találgatni.

-ся, találódni, találtatni; - в сеи собители сіи вещи знаходилися. О.М.М.

знач|ити (-у-ишь), jelölni, tenni, érni (vmit) jelenteni; - единъ фердель. значитъ вѣко. О.М.М. - тота книга значитъ таемніи судьбы божіи. К.Гр.Ст.

129

зненавидѣти (-жу, -дишь, -дѣвъ), megutálni, ki nem állhatni, meggyűlölni; -я равъ -имъ слово твое и сесь свѣтъ изъненавидѣвъ ихъ. Єв. Нл. - лише за евангеліе насъ изненавидѣли. Тже.

знести - изнести, занести.

знизати = изнизати.

знизáти = изнизáти

знизовати = изнизовати.

знизити (-жу, -зишь), lealacsonyítani, megalázni.

-ся, lealacsonyodni, lealázkodni; - прáвда высокоумствомъ знизится. Єв. Єк.

знимати = изнимати.

знимовати = изнимовати.

знийити (-ю, -иш), izzadni

Synon.: пріти.

зноровити = изноровити.

зносити = износити.

зняти (заньму) = изняти; -де вы ся

-ся, -де вы ся знали буйныѣ вѣтры. Kol.

зобрати (зберу, -ешь, зобралъ, збери), összeszedni, összegyűjteni.

- ся, összeszedődni, összeszedelőzni, összeszedelőzködni.

зовянути = изовянути, изъвянути.

зогнати (зжену, -ешь, зогнавъ, зжени), ki-, összekergetni, ki-, összehajtani (marhát), összeterelni (худобу, маргу); - felköltni, felébreszteni (спящого); - пришто мы не можеме зогнати бѣса? Єв. Мк.

Зри: изгнати, вогнати.

зогнити = изгнити.

зогнути (-у, -ешь, -увъ, -и), lehajlítani, lehajtani (конарь, ágat), összegörbíteni, összehajtani (papírt), lehajlítani.

-ся, be-, lehajolni, összehajlani.

зодрати = изодрати

зознавати (-ю, -ешь), lassan be-, felismerni.

-ся, ismerkedni, beismerésben lenni.

зознати (-ю, -ешь), be-, felismerni, elismerni. и ростоцкій подъ сумлѣнемъ своимъ зознаемъ.. Л. Василия ерея гуменського роднча. 1739. Vaszkó и. И. - Щи ми вівчара й не любиламъ, вже люде зознали. Nagy.

золити (-ю, -ишь, -ивъ, -и), lugozni, luggal mosni

золляти = изолляти.

золотити (-чу, -тишь, -тивъ, -ти), aranyozni.

зомлѣвати (-ю, -шь, -ешь), ájuldozni, ájulgatni, elalélgatni

- зомлѣти (-ю, -ешь), elájulni, elalélni, önkívületbe esni.

зорати = изорати

зорвати = изорвати.

" ся = " ся. 13v

зоряти (зорятъ, зоряло), pitymallani, virradni, hajnalodni; - стало зоряти. Fk. D.1897.

зостава|ти (-ю, -ешъ), elmaradozni; - палъръ да вовидбизаетъ мѵръ, льбырobота не зостава|буппп.: зохабляти|ла. О.Л. 1750.

зоста|вити (-лю, -ишъ), hátrahagyni, hagyniányozni; — проповѣсть.. намъ оу писмѣ зоставити рачилъ. Єв. Єк.

з

зоста|нути (-у, -ешъ, -увъ, -ь), ott maradni, elhátra—, megmaradni; — если в своимъ смаку зостанетъ. О.Л. 1751. —

— ся, el-, hátramaradni; — грѣхъ вашъ у васъ зостане ся. Єв. Нч.

зоста|ти (-ю, -ешъ, -въ, -й), ott hagyni, fenmaradni; — толко еще зостаетъ слабая сила. О.Л. 1763. — зосталъ манастырскимъ колотникомъ служити. О.В.Ч. — кто не хочетъ у мнѣ зостати. Єв. Нч.

— ся, ot-, hátra, -megmaradni.

зостричи = зострычи

зостругати = изстругати.

зострѣ|тити (-чу, -чешъ, -тивъ, -ти), szembe találkozni — jönni; — коли пришовъ на тоговарышa поле, зустрѣтили два люде. Єв. Нч.

— ся, találkozni.

зострѣча|ти (-ю, -шъ, ся -ешъ), gyakran találkozni, őrizni.

— ся, találkozgatni.

зострычи = изстрычи.

зосхнути, elszáradni; — насѣня упало на камени и зосъхло. Єв. Нч.

зоттяти = изоттяти

зохаба|ти (-ю, -шъ ся -ешъ) = зохабляти.

зохаб|ити (-лю, -ишъ), el-, otthagyni

— ся, ottmaradni, elhagyni magát.

зохабля|ти (-ю, -ешъ), el-, otthagyogatni, gyakran elhagyni.

— ся, elmaradozni, otfelejtkezni.

зрадити = изрядити,

зрадовати ся = изрядовати ся; — якъ ся тому миленькому панe зрадовали. НдЗч.

зрамити = израмити.

зранити = изранити.

зровнати = изровнати.

зровня́ти = изровня́ти.

зровньовати = изровньовати.

зродити = изродити; — винная яблонь червенѣ ябка зродила. Фк. Л. 190

зрозумѣти = изрозумѣти.

зрубати = изрубати. 131.

зрубовати = изрубовати.

зрушáти = изрушáти.

зрушити = изрушити.

зрѣзáти = изрѣзáти.

зрѣзати = изрѣзати.

зрѣзовати = изрѣзовати.

зрѣти (зрю, зришь, зривъ, зри), nézni, látni;

– ся, nézetni, láttatni, látszódni; – яко очима ся зрить. О.В.Ч.

зрѣти (-ю, -ешь, -въ, -й), érni (сливы).

зсадити (ссадити) = изсадити.

зсохнути (ссохнути) = изсохнути.

зсукати = изсукати.

зсушити = изсушити.

зшушати = изшушати

зсушити = изсушити.

зсушовати = изсушовати.

зсыпати (ссыпати) = изсыпати.

зсыхати (ссыхати) = изсыхати.

зсѣчи = изсѣчи.

зтинати = изтинати = истинати = стинати.

зтратити = затратити, = изтратити = истратити = стратити.

зтяти = изтяти = истяти, = зоттяти = изоттяти = стяти.

зуб|ити (-лю, -ишь), fogazni, fogal csinálni.

– ся, fogazódni, fogal ercolteni.

зуднимати = зоднимати.

зудняти = зунняти = зодняти.

зунняти = зудняти = зоднятн.

зустрѣтити = зострѣтити.

зустрѣчати = зострѣчати.

зыйти (-ду, -нешь, -шовъ), lejönni; – хлѣбъ зышовъ изъ неба. Ев. Нл.

зыч|ити (-у, -ишь, -ь), kölcsönözni, kölcsön adni – venni. – гдѣ бѣ росказавъ зычити ближнему усего добрѣ. Ев. Нл.

зѣвати = зияти.

зѣркати (-ю, -ишь и -ешь), kancsalítani.

зябнути = иззябнути.

зябсти = иззябсти.

И

игра|ти (-ю, -ешь), játszani (játékleni цвѣти, hangszeren = густи, szinpadon), táncolni.

иждати = ждати; – Іосифъ усе иждалъ царства божого. Ев. Нл. – пждѣме доброи надежѣ. Тже.

избавити (-лю, -ишь); megmenteni; – тогды лише Ньи избавилъ. Ев. Нл. – избавивъ насъ вшѣхъ усякого беззаконія. Тже.

– ся, megmenekülni, megmenekedni; – не гнилымъ сребромъ албо златомъ избавили

132

есте ся видъ погребъни. Ев. Нг.

избавля|ти (-ю, -шь és -єшъ), gyakran megmentem, megfosztani; – молитва и пос от смерти человѣка избавляеть. Ев. Ок.; – сусѣдъ сусѣда збавляє хлѣба. Fk. D. 1897; – поученіе злыхъ отъ будуще муки избавляеть. О. В. Ч. – избавляем

– ся, menekedni; – избавляеме ся видъ гнѣва. Ев. Нг.

избачити (-у, -ишъ), megpillantani, észrevenni.

избера|ти (-ю, -шь, -єшь), választani, valogatni, kiszedegetni; – человѣкъ одинъ избиравъ трѣскы. Ев. Нг.

избива|ти (-ю, -шь и -єшъ), összeveregetni (дошкы), összeütögetni, felhalmozni; – кулкный глумъ избиваеть дявулъ. Ев. Нг. – ангелъ избивавъ воду. Тж.

избити (изобю, изобйешь, избивъ, избий), elüttni, leverni (сливы), összeverni (: побити), összeütni (ногы); – што бы избивши тѣлового струпа. Ев. Нг.

избода|ти (-ю, -шь és -єшь), döfködni.

избо|сти (-ду, -дешь, -увъ, -ди), le-, feldöfni.

избо|яти (-ю, -ишь, -явъ, -уй) ся, megijedni, megrettenni, megrettenni, megfélemedni.

из|брати (-беру, -берешь, -равъ, -ери), kiszedni, ki-, megválasztani; – если (кедь) богу угодно было избрати на свое служеніе .. грѣшныхъ человѣковъ. Fk. L. 1901. – изберетъ пшеницю у гумно свое. Ев. Нг.

избу|дити (-джу, -дишь), felkölteni, felébreszteni; – пришли ученици та избудили его. Ев. Нг.

– ся, felébredni

избу|хати (-ю, -шъ), ébresztgetni, költögetni; – которымъ насъ избухаєтъ Ев. Нг.

избыва|ти (-ю, -шь és -єшъ), megmaradni, megleni; – мало што часу избывать, в ротъ што положити. О. L. 1761.

избыти

избѣга|ти (-ю, -шъ), össze-futkosni.

избѣга|ти (-ю, -єшъ), beszaladgálni (emelet egész),

избѣгнути (-

избѣзти

избѣгнути

избѣчи

извадити = звадити

– ся = звадити ся.

изва|жити (-у, -ишь), lemérni, lenyomni (súlyban).

изварити = зварити.

" ся = " ся; – извадили ся за панство. Ев. Нг.

извер|бовати (-ую), toborozni, katonának állani.

изверречи (-жу, -жешь, -гъ, -рьзь), ledobni, lehányni (терхь изъ воза, куль —); — изверігъ силнаи изъ стулця ихъ. Єв. Нъ.

извернути = звернути.

извертати (-ю, -шъ és -ешь), gyakran fel-dönteni (вуръ), szándékosan lassan ki-borítani.

извести = звести; — давно силуютъ ся извес-ти ихъ. О.В.Ч.

извивати (-ю, -шь és -ешь), össze göngyölítgetni, bekötözgetni.

извити (изовю, изовиешь, извивъ, -вий), össze-, begöngyölni, -göngyölíteni.

— ся, össze-, begöngyölödni.

изводити = зводити, — але изводятъ изъ путе божого. О.В.Ч.

извожати (-ю, -шь és -ешь), szekeren össze-, behordogatni, beszállítgatni (етно).

извожовати (-ую), lassan behordani, -be-gyűjteni.

изводйовати (-юю), felprédálni, kizsákmányolni, (e-győzni; - нужъ его извоюютъ (a kázás kalalomba kerülék). Evh.

извыкати (-ю, -шь, -ешь), leszokni, lassan hozzászokni, szokni (vhez lassan, vmit las-san, terminó).

извыкнути, megszokni.

извышати = звышати.

" ся = звышати ся

извѣдовати = звѣдовати; — если бы насъ кто извѣ-довавъ. Єв. Нъ.

извѣстити (-щу, -стишь), tudatni, hírül adni, értesíteni, jelenteni (vkinek vmit).

извѣщати (-ю, -шъ, -ешь), hírül adogatni, hí-resztelni.

извѣяти (-ю, -ешь, -явъ, -й), a gabonaszórással elkészülni, azt bevégezni, bizonyos mennyi-ségű, egy rakás gabonát felszórni (ячменю кобъ).

извядати (-ю, -ешь), fonnyadni, hervadozni.

извязати (-жу, -жешь), összekötni; — вязати насъ не може дїаволъ Єв. Нъ. — извязутъ душѣищаго.Тко. теперь из-

извязовати (-ую), összekötögetni, -kötözni.

извянути — изовянути.

изгадати (-ю, -шь), kitalálni, rájönni.

изгадати (-ю, -ешь), = изгадовати.

изгадовати (-ую), találgatni (emlékeze-zetében), -keresgélni.

изгануги (-нешь, -въ, -нь, -ни), vmit elta-lálni (gondolatban), kitalálni.

изганяти (-ю, -шь), költögetni, ébresztget-ni.

134

изганяти (-ю, -ешь), kihajkurászni, ki- üldözni, kergetni; - ани ща не изганяете ех тепло. О.В.Ч. — благыи есте, коли изганяють вас. Єв. Кл.

изгвалтовати (-ую), erőt venni, lenyügözni, kierőszakolni, megerőszakolni; - которыи не оумѣль в собѣ згвалтовати сокроутеньства своего. Єв. Ек.

изглаголати (-ю, -ишь), kiejteni, kimondani, megszólalni.

изгладити (-жу, -дишь), kisimítani, kiirtani; - обуне изгладить грѣхы нашѣ. Єв. Нк.

-ся, összesimulni.

изглахати (-ю, -шь és -ешь), kisimítgatni, megsimogatni.

изглахровати (-ую) = изглахати.

изглядати (-ю, -шь), ki-, összekeresni, ki-, felkutatni.

изглядати (-ю, -ешь), = изглядовати

изглядовати = зглядовати.

изгнати (-женy, -ешь, -гнавъ, -жени), kikergetni, kihajtani (vkit vhonnét - vhová) ki-, szétűzni; - felkölteni, felébreszteni; - а тѣ мене згнали, а вас - изженуть. Єв. Нк. зри: зогнати.

изгнити (-ю, -ешь), össze-, agyonrothadni, -rohadni. Зри: зогнити, згнити, изогнити.

изгнути = изогнути = зогнути.

изгодити (= згодити. -жу, -дишь), reábalálni, kedvére lenni, kedvét eltalálni.

изгодовати = згодовати.

изголоднѣти = зголоднѣти; - постить Христосъ и напослѣдокъ изголоднѣлъ. Єв. Нк.

изгоняти (-ю, -шь és -ешь), üldözni; - kiűzni, - kergetni, ébreszteni.

изгорбити (-лю, -ишь), meg-, összegörbíteni, meggörnyeszteni.

-ся, meg-, összegörnyedni, meg-, összegörbülni. Зри: загорбити, synon.: загнути.

изгорнути (-нешь, -въ, -ни), magához karolni, magához ölelni, összekarolni, magához venni, -húzni.

изгорѣти (-ю, -ишь, -ѣлъ, -и), el-, meg-, összeégni; - цвѣтъ запалене, а другий день положишъ у вогень, та изгоритъ. Єв. Нк.

изготовити (-лю, -ишь), elkészíteni. synon.: изладити, изробити.

-ся, elkészülni, készen lenni.

135

изгрести (-у, -ешь, -рѣбъ, -и), összeseperni.

összekotorni.

изгромити = згромити

изгрызти = изгрысти

изгрыісти (-зу, -зешъ, -зъ, -зи), összerágni

изгрѣбати (-ю, -шъ), össze, -lesepregetni.

изгрѣшити = согрѣшити; - за што изгрѣшивъ. Ев. мк. - жоны згрѣшили двома кѣпое. Ев. мк.

изгубити (-лю, -нишъ), elrontani, elveszíteni

- ся, elromlani, elveszni.

Зри: згубити, загубити; synon.: сказити.

изгыбати (-ю, -шъ, -ешъ), lassan pusztulni, -veszni, -dögleni, pusztulásnak indulni, veszendőbe menni.

Зри: згыбати.

изгыбнути (-у, -ешь, -увъ, -ула, -уло, -ни), kipusztulni, kiveszni, kidögleni, megsemmisülni.

изгыбсти (-у, -сшъ, -ъ, -ла, -ло, -и), elpusztulni, eldögleni (корова).

иззобати (-ю, -шъ), fölcsipegetni, felszabálni; - потата иззобали насѣния. Ев. мк.

издавати (-ю, -ешь), kiadogatni, kiadogálni, hozzáadni, össze, -egymáshoz adogatni.

(корова уже издалко)
издати (-ю, -ешъ), be, -le, ki -osztani, kiosztani, feladni, feljelenteni (= предати); nyilvánosságra hozni.

Зри: здати.

- ся, megadni magát; - egyezni, alkalmasnak lenni, megfelelőnek, megfelelőnek lenni (= придасть ся).

издерати (-ю, -шъ), lenyúzogatni, lenyúzgálni, lenyúzogálni (= излупляти, кожу, шкуру), lehúzgálni, lehúzogatni, megkarmolgatni, karmolászni

издерти (изодру, -решъ, -ръ, -дри), lenyúzni, lehúzni, megkarmolni, megkarcolni.

Synon.: излупити, здрати.

издзьобати = иззобати.

изничати (-ю, -шъ), vadulni, vaddá lenni

изничути (-у, -нишъ), megvadulni.

- ся = изничѣти.

изничѣти (-ю, -ешъ), megvadulni, vaddá lenni, vadulni kezdeni.

издобывати = здобывати.

издобыти (-уду), = здобыти.
" ся - = " ся.

издогáдати = здогáдати
" ся = " ся. 136

издогадати = издогадовати

издогадовати = здогадовати
ся = ся.

издогакати = издогадати.

издойити (-ю, -ишь), meg-lefejni.

издохнути = здохнути.

издухати = здухати.

издужити ся = здужити ся.

издушити (-у, -ишь), lehelletet, lélegzelet kihajtolni, agyonhajtolni,

- ся, agyonizzadni, agyonfáradni
synon. ...

издыхати (-ю, -шь, -ешь) = здыхати.

издыхати (-ю, -шь), kilélegzeni, kiadni a lehelletet, kilehelni (душу).

издыхнути = здыхнути.
изхаловати (-ую) ся, megkönyörülni; - бгъ изхалував ся. Ев. Мк.

иззувати (-ю, -шь), lehúzni a más lábbelijét.

- ся, lehúzni a saját lábbelijét.

иззути (-ю, -ешь, -въ, -й), = иззувати

- ся = иззувати ся.
иззывати = призывати; бесме задарь не иззывали н...

иззябати (-ю, -шь), lassan fázni,

иззябати (-ю, -ешь), lassan meghűlni

иззябнути (-нувъ), agyonfázni, megfázni,

- ся, megfázni.

иззябсти (-у, -ешь, -ъ, -и), megfázni.

- ся, megfázni.
изиленкедовати (-ую), elengedni; - дѣла тыхъ которыхъ дѣлъ изъиленкедовати свято. Ев. Мк.

изказати = зказати = сказати (=исказати).

изказити = зказити = сказити (=исказити).

изказовати = зказовати = сказовати (=исказовати).

изкалѣчити = зкалѣчити = скалѣчити (=искалѣчити)

изкачати (-ю, -шь), lehengergetni, le-, lefelé görgetni, -gördíteni, összemángorolni (бѣлизну).

- ся, legördülni, lehengeredni.

изкладати = изкладовати

изкладовати = зкладовати = складовати.

изкласти = зкласти = скласти.

изклейити = зклейити = склейити.

изклякати (-чу, -чешь, -калъ, -чь), össz...

137

sze, - egybehíni

- ся, összehívatni, - hívódni.
зри: зкликати, скликати.

изкликáти (-ю, -ешь), = исклика́ти

изкликовати (-чую, -ковавъ, -куй ся-чуй) össze, - meghívogatni.

изкльобачити (-у, -ишь), ся, összeragadni (Koslaláskor a knezák).
зри: скльобачити.

изкля́гати (-ю, -шь), ся, összeállani, meg. aludni (tej), meg, - összeluvódni.
зри: искля́гати, скля́гати.

изкляга́ти (-ю, -ешь), ся, gyakran össze. luvódni, lassan megoltódni (tej).
зри: зкляга́ти, скляга́ти.

изкляговати (-ую) ся, = изкляга́ти ся.
зри: зкляговати, скляговати ся.

изклéпати (-лю, -лешь), összekovácsolni, - Kalapálni.
\+ зри: исклепати.

изклепáти (-ю, -шь), összekovácsolgatni, összekalapálgatni.

изковати (-ю, -шь, -въ, -й) összevasalni, ombol, vmit kivasalni.
зри: исковати (= сковати), зковати.

изковбовати (-ую, -уешь), összekalapálgatni, összevasalgatni.
зри: исковбовати, сковбовати, зковбовати

изколоти (-ю, -ешь), összehasítani, lehasítani (vmiről vmit)
зри: зколоти, исколоти, сколоти.

изколотити (-чу, -тишь), össze, - felzavarni, összeköpülni (масло), össze, - megköpülni (сметану)
- ся, felzavarodni.
зри: зколотити, исколотити, сколотити; коли ся исколотитъ вода. Ev. Ivá.

изкольовати (-ую), össze, - behasítgatni.
зри: зкольовати, искольовати, скольовати.

изколяти (-ю, -ешь), = изкольовати.
зри: зколяти, исколяти, сколяти.

изкопати (-лю, -лешь, -авъ, -ли), felkapálni (vmely részt, дорагъ).
зри: зкопати, ископати, скопати.

изкоповати (-ую), lassan felkapálni; vmely részéről lekapálni (egy részt, lekondani).
зри: зкоповати, ископовати, скоповати.

изкоренити (-ю, -ишь), gyökerétől megfosztani, gyökerestől kiirtani
зри: зкоренити, искоренити, скоренити.

изкоренѣти (-ю, -ешь), gyökerestől, gyökéröstől - kipusztulni, gyökereit elveszíteni, elgyö. kérteleneđni.
зри: зкоренѣти, искоренѣти, скоренѣти.
138

изкорм|ити (-лю, -ишь), feletetni, elfogyasztatni (vmit),
зри: зкормити, искормити, скормити.
Synon.: изгодовати

изкорт|ѣти (-ю, -ѣвь), rávágyni (vmre), kedvet kapni (vmbe).
зри: зкортѣти, искортѣти, скортѣти.

изкорч|ити (-у, -ишь), összezsugorítani, összegömyeszteni.
зри: зкорчити, искорчити, скорчити.
Synon.: изгорбити, изкривити

-ся, összezsugorodni, összegömyedni.

изкос|ити (-шу, -сишь), lekaszálni
зри: зкосити, искосити, скосити.

изкош|овати (-ую), lassan, immédellen lekaszálni, le-lekaszálni, lekaszálgatni.
зри: зкошовати, искошовати, скошовати.

изкрив|ити (-лю, -ишь), be-, meg-, összegörbíteni, begörbeszteni, görbévé hajlítani
зри: зкривити, искривити, скривити.
-ся, be-, meg-, összegörbülni, begörbedni, meggömyedni.

изкривля|ти (-ю, -шь), összegörbülgetni
зри: зкривляти, искривляти, скривляти.

-ся, összegörbülgetni, görbedezni, hajolgatni,

изкру|тити (-чу, -тишь), be-, összetekerni (чжовку), kifacsarni (шматя), sodorni (пищалку), be-, összecsavarni (гостець, görcs).
зри: зкрутити, искрутити, скрутити.

-ся, összecsavarodni, betekeredni (гадина)

изкруч|ати (-ю, -шь és -ешь) = изкручовати.
зри: зкручати, искручати, скручати.

изкручовати, be-, összetekergetni, be-, összecsavargatni, lesodorgatni (fűzágról a háncsot).

изкуп|ати (-ю, -шь), megfüröszteni
зри: зкупати, искупати, скупати.

-ся, megfürdeni.

изкуп|ити (-лю, -ишь), ki-, megváltani, ki-, megszabadítani, megvesztegetni, összevásárolni,
зри: зкупити, искупити, скупити

-ся, kiváltani magát, [illegible] (= воссвободити ся).

изкупч|ити (-у, -ишь), vásárt csinálni
зри: зкупчити, искупчити, скупчити.

изкур|ити (-ю, -ишь), fel-, elpipálni, elfüstölni, elszívni.
зри: зкурити, искурити, скурити.

изкус|ити (-шу, -сишь), megkísérteni, [illegible]
139

зри: зкусити, искусити, скусити.

изкуш|ати (-ю, -шъ, -ешъ), kisértésbe hozni, ki- próbálni, cinjál-binjál kilammi.
зри: зкушати, искушати, скушати.

излагодити = злагодити.

излад|ити (-жу, -дишъ), elkészíteni
зри: зладити.

- ся, elkészülni.

излаж|ати (-ю, -шъ, -ешъ), = излажовати.

излаж|овати (-ую), elkészítgetni, készítget- ni, összeállítgatni.
зри: злаховати.

излаком|ити (-лю, -ишъ, -въ, -и) ся, megkívánni; - игуменъ съ прочіими излакомили ся на сл- гу. О.В.Ч.

излам|ати (-лю, -лешъ, -авъ, -ли), le-, össze- törni (конарь, ágat, горнецъ)

- ся, le-, összetöredni.
Synon.: излупати, ся.

изламп|овати (-ую), le-, összetördelni, tördelget- ni.
зри: зламовати.

- ся, le-, összetördelődni.

излата|ти (-ю, -шъ), összetákolni (колибу), összetoldozgatni (кроснъ).

излет|ѣти (-у, -тишъ, -ѣвъ, -и), földhöz verni, földhöz vágni, felülrőlesni, lepottyanni.

зри: злетѣти.

изливати = зливати; - слезъ изъливать. О.В.Ч. - миро дорогое изъливала на ноги Христови. Ев. Н.

излишити, elcsépelni, álladni, hátagyni; - што бесмѣне излишили сердце на дѣло прохудное. Ев. Н.

изложати = зложати.

изложити = зложити; - чего журу вашу изложѣте на бога. Ев. Н.

изломити = зломити; - се естъ тѣло мое, што ся изламило за васъ. Ев. Н.

излудити = злудити.

излупити = злупити.

излучити = злучити.

излѣз|ати (-ю, -шъ), lemászkálni, lemászogatni, le-leszállani (з воза = szekérről).

излѣз|овати (-ую) = излѣзати.
зри: злѣзовати.

излѣз|ти (-у, -ешъ, -ъ, -ь), lemászni, leszállani; - задтхее, излѣзъ долу. Ев. Н.

излѣч|ити (-у, -ишъ), meggyógyítani, beforrasz- tani. Synon.: изцѣлити, изгоїити.

- ся, be-, meggyógyulni, beforrni, beforradni.

измагати ся = змагати ся; - измагаючи ся изъ вѣровъ на любовъ и на доброту братюхъ. Ев. Н. - измагавъ ся давидъ укварити Іова. Тже.
Зри: измочи ся = змочи ся.

измаз|ати (-ю, -шъ, -ешъ, -въ, -и), be-, összemá- zolni, be-, összemaszatolni.
Зри: змазати.

измал|ѣти (-ю, -ешъ), megkisebbedni, megki- sebbülni.

измарнити = змарнити.
- ся = " ся.

измарнѣти = змарнѣти.

измерзнити = змерзнити
зри: замерзнити

измерзн|ути (-; -ешь, -въ, -и), megfagyni, elfagyni. зри: змерзнути, замерзнути.

измерз|ти (-у, -ешь, -ъ, -ь), össze-, be-, elfagyni. зри: змерзти, замерзти.

измести = змести

изметати = зметати.

измиловати ся = змиловати ся; - измилуетъ ся на насъ Богъ. Єв. Нк.

измняк|нути (-у, -ешь, -увъ, -и), el-, megpuhulni, megszelídülni, ellágyulni.
зри: змнякнути.

измнякш|ити (-у, -ишь, -ивъ, -и), megpuhítani, meglágyítani.
зри: змнякшити.

измняти

измняцкати (-ю, -шь), összenyomkodni.

измокн|ути (-у, -ешь, -къ, -нувъ, -и), megázni.
зри: змокнути.

изmolод|ити (-жу, -ишь), megifjítani, megfiatalítani. зри: змолодити.
- ся, megifjulni.

измолодъ|ти (-ю, -ешь), megfiatalodni, megifjulni, megifjulni.

изм|олоти (-елю, -елешь, -оловъ, -ели), megőrölni.
зри: змолоти.
- ся, megőrlődni.

измолот|ити (-чу, -тишь), kicsépelni, csépelni [illegible] elkészülni.

- ся, elcsépelődni
зри: змолотити, - ся.

изморити = зморити.
" ся = " ся.

изморщити = зморщити.
" ся = " ся.

измотати = змотати.

измочи = змочи; - измугъ дявола. Єв. Нк.
" ся = " ся.

измочити = змочити.
" ся = " ся.

измут|ити (-чу, -тишь), felháborítani
- ся, felháborodni; - сеге есть мовивъ вамъ, атъ ся не изъмутити. Єв. Нк. Syn. соблазнити ся.

измуч|ити (-у, -ишь), elkínozni, elgyötörni.
- ся, el-, kifáradni, elgyötrődni, el-, megkínlódni, kimerülni, ellankadni.

изм

измы|кати (-чу, -чешь, -къ, -чъ, -чи), kitépdesni, kirángatni, felgombolyítani.

измык|ати (-ю, -шь, -въ), tépdesni, letépegetni, lassan elnyűni.

измыва|ти (-ю, -шь), el-, fel-, lemosogatni, locsolgatni, elhordogatni (partutaria = вода береть -).

измы|ти (-ю, -ешь, -въ, -и), el-, fel-, lemosni, elhordani, т. е.

-ся, megmosdani, lemosakodni.

измѣнити(-ю,-нишь), fel-, leváltani.

-ся, változni (мѣсяць), cserélni (чоловѣкъ).

измѣняти(-ю,-шь), változtatni, váltakoztatni, cserélgetni.

-ся, váltakozni, váltakozódni.

измѣрити(-ю,-ишь) = измѣряти.

измѣряти(-ю,-шь), fel-, megmérni, az egészet összemérni.

-ся, mérkőzni, megmérkőzni

измѣсити(-шу,-сишь), összekavarni, összegyúrni, meg-, összegyömöszölni, le-, össze-taposni, összelapítani, szétlapodni, összerölykölni, összedagasztani,

-ся, összekavarodni, összegyömöszölődni, összegyölykölődni.

измѣтати(-ю,-ешь), lesöpörgetni, lesepregetni.

измѣтовати(-ую), ledobálni, ledobálgatni, lehányni (з воза), lehányogatni; - le-, összesepregetni, gyakran összesepreni (vmit).

-ся, ledobálódni, lehelyeződni.

измѣшати(-ю,-шь), összekeverni; - Пилать измѣшавъ кровь. Ев. Нк.

измякнути = измнякнути.

измякшити = измнякшити.

измяти = измняти.

измяцкати = измняцкати.

изнедужати(-ю,-въ), legyengülni, elerőtlenedni; - колѣна мои изнедужали вѣдъ посту. Ев. Нк.

Synon: услабнути.

изнести(-у,-ешь), be-, le-, összehozni.

-ся, megtojni (курицѧ-).

изнизати(-жу,-жешь), felfűzni (пацьорки).

изнизати(-ю,-шь), = изнизовати.

изнизовати(-ую), felfűzögetni, lassan felfűzni.

изнимати(-ю,-ешь és -шь), leszedegetni, emelgetni (идѣ горѣ, долу, напр. шапку на оборотѣ, -з головы).

-ся, enyhülni; - любовь не изнимаеть ся борзо на гнѣвъ. Ев. Нк. - изнимати ся

изноровити(-ю,-ишь), felkészülni.

износити(-шу,-сишь), elviselni (сукьню),

elnyüm (платя), le,- elhordani (копицю, пласти), elkoptatni. - изъ гнѣзда износи те лукавое грошолюбіе. О. В. У.

-ся, elhordódni, elviselődni, elronygolódni, visdtcsé lemni, el-, kikopni.

изношрвати (-ую), összehordogatni.

изнурити (-ю, -ишь), befullasztani, viz alá nyomni, lesüllyesztem; - хотяще себе воздвигнути, мене же изнурити. О. L. 1758.

изнята (-онму, издойму, -ешь, -явь), le-venni, leszedni, le-, felemelni; - горѣ пѣсокъ изнявши. О. В. У. - изняли голосъ свуй. Ев. Ин. - чловѣкъ, на кого я ся надѣявъ, на мя изнявъ вагу. Тже.

изобрати = зобрати, избрати.
" ся = зобрати ся; - и якъ ся избѣруть усѣ язоци наперѣдъ него. Ев. Ин.

изовянути (-ешь), elhervadni, el-, lelankad-ni.

изогнати = зогнати; - ангелъ господній изженеть ихъ. Ев. Ин.

изогнити = изгнити.

изогнути = зогнути.
" ся = " ся.

издрати (-деру), lenyúzni, lehúzni, letépni, leszakasztani (кожу).

изоллляти (-ю, -вешь, -явь, излий), [illegible]; - на голову его изолляла. Ев. Ин. -ся, [illegible] его вонъ. Ев. Ин.

изсрати (-ю, -ешь), felszántani, szántással bevégezni.

изорвати (-у, -ешь), leszakítani, letépni.
-ся, lelépődni, leszakadni.

изоттинати (-ю, -шь és -ешь), levagdalgatni.

изоттяти (-ну, -нешь, -тявъ, -ни), levágni (fát, дерево).

изпасти (-ду), leesni; - видѣвъ ємъ сатану, якъ молнію, изпавъ изъ неба. Ев. Ин.

израдити (-жу, -ишь), lebeszélni, eláruini, elárulni.

израдовати (-ую) ся, megörülni, megörvendeni; зрадовалися усѣ святии. Th. D. 1897.

изранити (-лю, -нишь), összeráncolni (чело), ráncba rakni.

изранити = поранити.

изречи (-ку, -чешь, -къ, -чи), kiejteni, kimondani, kinyilatkoztatni, kijelenteni; - ярѣ изречено давно. Ев. Ин.

изровнати (-ю, -ешь és -ишь), összemérni, összehasonlítani.

изровняти (-ю, -ешь), összeméregetni, összehasonlítgatni.

изровньовати (-юю, -юешь), ismételten összemérni, lassanként összehasonlítani.

изродити (-жу, -дишь), megszerezni, megörülni

изрозумѣти (-ю, -ешь), átérteni, felfogni.

изрубати (-ю, -шь), levágni, leltarolni (erdőt = хащу, лѣсъ), ledönteni.

Synon.: искосити.

изрубовати (-ую), lassan kirtani (erdőt = хащу), legallyazni.

изрушати (-ю, -шь, -ешь), megbántogatni, megbolygatni, megmozgatni, elbontani.

-ся, megmozgatódni, megbolygatódni, elbontódni.

изрушити (-у, -ишь), megmozdítani, felhá-rítani, elrombolni.

-ся, elmozdulni, felkelni, felházadni.

изрѣзати (-жу, -жешь), le-, összevágni.

изрѣзати (-ю, -шь), levagdalni, összevagdosni.

изрѣзовати (-ую), lemetszegetni, levagdal-gatni, levagdosni, levagdosgatni.

изсадити (-жу, -дишь), leszállítani; - коня з горы, levánlani

-ся, leszállani (lóról = с коня).

изсказити = сказити; - изсказивъ найпцер-ковь. Ев. Нл.

изсохнути (-у, -ешь, -хъ, -нн), el-, összeszáradni, összeaszni.

изстискати (-ю, -шь, -ешь), összeszorítani; - богатство заповаешь, изъ верхъ (= azon felül, helyette) изъстискаешь его. Ев. Нл.

изстругати (-ю, -шь), összefaragni, összefang-csálni.

изстричи (-жу, -жешь), összenyírni.

изстрѣтити (-чу, -чешь), vkivel szembejönni.

-ся, találkozni.

изстрѣчати (-ю, -шь), vkivel gyakran, újra ellen szembejönni

-ся, gyakran találkozni.

изсучи (-у, -ешь), összesodorni; - ци вівчаре, вівчарику ссучими волоки.. Изсучи ѣхъ, изсучивъ бы ся не пірвали. Nagy.

изсушити (-у, -ишь), ki-, megaszalni, kiszá-rítani.

изсыпати (-лю, -лешь, -авъ, -ъ), összeönteni, ömleszteni.

-ся, összeömleni, beomolni.

изсипати (-ю, -шь), összeöntögetni, összeömleszt-getni.

-ся, lassan össze öntődni.

изсыповати (-ую), garmadába ömleszteni.

144

- ся, összeomladozm.

изсыхати (-ю, -шъ és -ешъ), lassan összezsugorodni, szárradozm.

изсѣкати (-ю, -шъ), összevagdosni, lassan felvágni, levagdalni (дерева).

изсѣпнути ся, meghitlbanni.

изсѣчи (-ку, -чу, -чешь, -кь, -чь), összevágni, összaprítani, szét-, darabokra vágni, elvágni.

изтинати = истинати = стинати.
изтоптати = истоптати = стоптати.

изтратити = зтратити = истратити = стратити.
изтрясти, lerázni
- ся, le-, összerázódni, összezsugorodni, - прото Богъ посылаетъ на насъ неволю, што бы ся истрясло тѣло. Єв. Нк.
изтяти = зтяти = зотгяти = истяти = стяти.

изучити = внучити.

изфрыцкати (-ю, -шъ), összefecskelni.
изхотѣти = исхотѣти

изцѣдити (-жу, -дишъ), leszűrni.
зри: исцѣдити.

изцѣлити (-ю, -ишъ), meggyógyítani.
зри: исцѣлити. - исцѣлимя. Єв. Нк.

изцѣлѣти (-ю, -ешъ, -въ), meggyógyulni.
зри: исцѣлѣти.

изцѣляти (-ю, -ишъ és -ешъ), meggyógyítgatni.
зри: исцѣляти.

Из цслав.
изшивати (-ю, -шъ), összevarrogatni; -кожѣ изшивали. О. В. Ч.
изшити, összevarrni.
изѣсти (-мъ, -шъ, -стъ, -въ, -джь), föl-, megenni; - изѣли его червакы. Єв. Нк.; - „Вовуи вобыта, свине, обѣли, щи бы пити нести." Вовчи тото выслухали. На другый день свиню [illegible] ли. Ndgy. - была в мене една вагра, до полуне изъѣла. Ив.
изявити (-лю, -ишъ), megjelenteni; - да бы мъ вамъ секретно не изявилъ. О. Ч. 1752.

изяснити (-ю, -ишъ), megmagyarázni, megvilágítani, felvilágosítani, ki-fejteni.

изяснѣти (-ю, -ешъ), megvilágosodni, megfényesedni.

изясняти (-ю, -шъ), magyarázgatni, megvilágítgatni, fejtegetni.

изыйти (-ду, -дешъ, -шовъ, -ди), lejönni, kikelni (vetés), feelkelni, lenyugodni (n[illegible] сонце).

-ся, összejönni, -gyülni, -találkozni; -и на ты мѣс зышлося и много. Ев. Ек

икрити (-ю, -ишъ), ikrázni

имати = мати; - на одного бога, имай надеху. Ев. Нк. - дѣтонкы, ци имаете што истувное. Тже - иначей всяку школу будв имати. О.Ц. 1758. - имати корене. Ев. Нк. - во почтивости, tisztelettel tartani. Тже.

именовати (-ую), elnevezni, nevezni, nevezni; - такого попомъ именуеть. О.В.Ч.

-ся, neveződni, neveztetni, nevet kapni, -viselni; - сіонъ церковъ именуеться. О.В.Ч. 3 цслав.

имляти = имняти

имняти (-ю, -шъ, -ешъ), fogni, fogdosni (halat = рыбы); - рыбаревс суть поповѣ чамъ имляють люди словомъ божимъ. Ев. Нк.

-ся, fogódzni, fogózkodni.

имѣти (-ю, -ешъ), bírni vmit - vmivel; - вы ниже книги имѣете къ ученію своей мѣзерной души. О.В.Ч.

-ся, lenni, érezni magát,

зри: мати.

интересовати (-ую), érdekelni.

-ся, érdeklődni, figyelemmel lenni, -kísérni

инъгедовати (-ую), engedni; - щоб ни инъгедовало тѣло души. Ев. Нк. - не инъкедуйме на его порядокъ. Тже.

иржавѣти (-ю, -ешъ), rozsdásodni.

искажати (-жу, -жешъ), meg-, bevallani, felsorolni; - если искажеме грѣхое нашѣ. Ев. Нк.

искати (-ю, -ъ ищу, -шъ, -ешъ, ищешъ - въ, й ищи), keresni, kutatni; - не ищу талерувъ, дукатувъ, О.В.Ч. - чому живого межъ умершыми ищете. Ев. Нк.

искусити = изкусити; - и мене искусилъ. О.В.Ч.

искушати = изкушати; - и христа царя искушалъ діаволъ. О.В.Ч.

исповѣдати = повѣдати.

исполнити (-ю, -ишъ), betölteni, (hivatalt) teljesíteni (feladatot); - дѣти. свои должности вѣрно исполняйте. Фа. S. К. - исполни заповѣди. Ев. Нк. - исповни заповѣди. Тже

исполняти (-ю, -ешъ), lassan végezni feladatot

испытати (-ю, -шъ), vizsgálni, kutatni, kísérletezni; - испытайте писма. Ев. Нк.

истверднти (-жу, -нишъ), megerősíteni, megkeményíteni, megszilárdítani; и истверждивъ словомъ своимъ. Román dydaskal bilecki 1672. lev. Gr. V. co. l.

истлѣти (-ю, -ешъ), el-, kihamvadni; - тѣло истлѣе(ть) и обратится въ землю. Тк. Ц. 1901.

исходити (-жу, -дишъ), bejárni, felkelni (nap); - солнце исходитъ ту горѣ. О.В.Ч. - 2 = выходити - скверныи слова изъ устъ вашихъ нехай не исходять. Ф. Ил.

исхотѣти (-чу, -чешъ), vállalkozni, reászánni magát; - ачей бы ты служити исхотѣлъ калугерумъ. О.В.Ч.

ити (идти, иду, -ешъ, ишовъ, иди), menni; magánk. után n-ve lesz: не иде és не йде, - минѣ, богу слава (дяка), иде в переды (nekem, hál' istennek, jól megy dolgom) а людя(ьо)мъ иде у задъ (rosszul megy syn.: ведеся), Тк. Д. 1897; - за кого, hozzá menni férjhez, дѣвка не хоче да ня ити. Тк. Д. 1897. 132; - кто колвекъ ишолъ тымъ мостомъ. О.В.Ч. - не иди опятѣ къ блудимъ. Ев. Нк. - смотрѣли, ажъ идетъ на небеса. Тже. - то тожъ иди на попувство. Ев. Нк. - мнѣ идучему во путь, тамо не можно быти. Э.Ц. 1750. - потумъ идѣме на лѣкъ тажъ. Ев. Нк. - ити накогось, ...atni... menni; - фараонъ ишовъ на него. Ев. Нк. - давати слугумъ, на котрого што иде. (= menni jár neki). Тже. - на весѣля = lakodalomba, mulatságba menni

К

кадити (-ю, -ишъ), tömjénezni, tömjénnel füstölni.

казати (-жу, -жешъ, -завъ, -жи), mondani; — нынѣ опять буду казати вамъ за другѣ два [illegible] — ключъ есть царства небесного слово божіе, кто кажетъ слово божіе а овунъ одомыкаетъ. Тже. — хрестянумъ треба казати попросту, што бы кождый розумѣвъ Тже.

казити (-жу, -зишъ, -зивъ, -зи), rontani, törni; — а потому казять книги давныхъ О.В.Ч.; — грѣшать тоты попове, котрыи кадять церкви. Ев. Ил.

— ся, romlani, törni.

какати (-ю, -шъ), kakálni.

каламутити (-чу, -тишъ, -тивъ, -ти), zavarni (vizet), zavarogni.

— ся, zavarodni (víz).

калити (-ю, -ишъ), izzitani, edzeni, tüzesiteni.

— ся, izzani, tüzesedni, edződni, izzóvá lenni.

калятати (-ю, -шъ, -зъ, -й), sározni,

— ся, sározódni,
Synon.: валяти.

каменѣти, kövülni, kövesedni, kőgé meredni.

капкати (-ю, -шь), cseppenteni, csepegtetni.
Зри: квапкати.

капкати (-ю, -шъ), cseppenni, csepegni.
Зри: цяпкати.

капнути, cseppenni.
Зри: цапнути

капривѣти (-ю, -єшъ), csipásodni.

капчати (-ю, -шъ), kapcsolni.

капчити (-у, -ишъ), szilvát pukkasztani — magvát kisüdegelni, kapcsolni 147

капцовати (-ую, -овавъ, -уй), kapcsolni, kapcsolgatni.

карати (-ю, -шъ, -ешъ), büntetni, fenyíteni; - що бы тя не карали на сесъ свѣтѣ. Ев. Нк. - абы пришолъ що найбо́рше кара́ти антихриста К. Гр. С.

картавѣти, hitványulni, csenevészedni.

катрувати (-ую), bilincselni, láncra verni, kínozni.

качати (-ю, -шъ, -ешь, -въ, -й), hengeríteni, gurítani, hengergetni, mángorolni, térdél nyújtani.

- ся, hengeredni, gurulni; - качалися возы з горы. Nрl.

кошлати (-ю, -ешъ, -авъ, -и), kóhogni, köhécselni.

каяти (-ю, -ешъ, -явъ, -й) ся, megtérni, vezekelni, magába térni, - szállni; - дарьмо церковь каже ся каяти. Фа. S. к.; - та кайте ся. Ев. Д. - чловѣкъ каетъ ся за грѣхы. Тж.

квакати (-ю, -шъ, -въ, -й), kuntyolni, brekegni.

кваконѣти (-ю, -нишъ, -ѣвъ, -и), kvákogni, kuruttyolni, brekegni.

квасити (-шу, -сишъ, -сивъ, -си), savanyítani - kovászolni.

квасьнѣти (-ю), savanyodni; - если бы (вино) почало квасьнити, дайте на корчму. О. Ь. 1751.

квичати (-у, -ишъ, -авъ, -чи(-ь)), visítani.

квокати (-чу, -чешъ, -кавъ, -кай), kotlani.

квочити (-у, -ешь, -ивъ, -ь), kotlani.

квітнути, virágzani.

кедвезовати (-ую), kedvezni; - Іюда не кедвезовалъ юи. Ев. Нк.

кельтовати (-ую), költeni (грошѣ); - при томъ писаню кельтовалъ Васко кобелъ вина Roman dydaskal bilecki - узъ листъ грамоцѣ бѣлецкуй р. ахѯв. апр. кв. Ег. V. ш. l. та не хоче его кельтовати. Ев. Нк. 148

керешкедрвати (-ую), kereskedni; - што керешкедовали его таланты. Ев. Нн.

кефовати (-ую), kefélni.

клаңати (-ю, -ешь), takosgatni; - пѣря збєрає, на ступъ кладає. Kol.

кланяти (-ю, -шь, -ешъ) ся, köszönni, köszönteni.

-ся, hajlongva köszönteni - köszöngetni; - жиды совѣ были учинилителя золотоє и кланали ся єму. Ев. Нн.

класти (-ду, -дешь, -въ, -ди є, -дь), rakni, tenni, helyezni; - который хотѣль мнчбоу класти изъ слоугами своими. Ев. Ек.; - того ради нашого монастыря вотупъ кладется. Ск. L. 1755; - христосъ кладетъ намъ напередъ притчу заотца милостивого. Ев. Нн. - чомъ єдыусакыи кладетъ верьхъ насъ 5Г3. Trc

клеветати (-чу, -тишъ, -тивъ, -ти), rágalmazni

3 учив.

клейити (-ю, -ишь), ragasztani, enyvezni.

-ся, ragadni.

клепати (-лю, -лешь, -авъ, -ли), k[illegible] ál-ni (косу).

кликати (-ю, -шь, -въ, -й), hívni, szólítani,

кликати (-чу, -чешь, -кавъ, -чь), коли Iона у варыши кликавъ, агь погынете. Ев. Нн. - кликавъ Iисусъ ... (= [illegible] -

кал) ико совѣ. Ев. Нн. - у гробѣхъ кликали. Тые -сами на себе кличете пумъсти (-bosszút) отъ бога. Ев. Нн.

-ся, hivatkozni, bizakodni (vkiben); - первый разъ кличмося на бога, а потомъ на добрыхъ людей. Ж. Д. 1897.

кликнути, egyet kiáltani.

клонити (-ю, -ишь, -ивъ, -и), hajlítani, hajlani; - перлова тканка голову клонитъ. Ж. Д. 1897.

-ся, hajolni,

клоняти, hajlítgatni.

-ся, hajolgatni, hajlongni.

клопкати (-ю, -шь), kopogni, kopogtatni.

клопотати (-чу, -чешь), baj, alkalmatlanságot szerezni, alkalmatlankodni; - теперь мою головоньцу нихто не клопоче. Ndby.

клубити (-лю, -ишь), [illegible] golyítani.

-ся, gombolyodni.

клѣпати (-ю, -шь), pislogni, hunyorgatni.

клѣпкати (-ю, -шь), pislogatni.

клѣпнути, pislantani.

149

кляга|ти(-ю,-шь),

клянути, átkozni.

- ся, esküszöm.

класти = кляти; - припинає, припинає, розчоло ей класти: „Вовцьи бы тя, свине, йзъли, щи бы пити нести! - Ndhy.

кля|ти (-ну, -нешь, клявъ, -й és клени), át-kozni.

- ся, átkozódni, esküdni; - не кленися. Ев. Мѳ.

Synon.: божити, ся.
кляча|ти(-ю,-шь), térdepelni, könyökölni.

княж|ити(-у,-ишь), uralkodni.

ковати(кую, куешь, ковавъ, куй), kovácsol-ni, vasalni, patkolni.

ковдр|овати(-ую), kéregetni; - волѣлъ быхъ ковдовати. О.В.Ч. - не выпущатъ гдѣ бѣ такого и нѣ |эри: жебрати| будъ его ковдовати хлѣба. Ев. Мѳ.

ковта|ти(-ю,-шь), kopogni; - чортъ у верьбї ковтавъ. Npl. - ковтайте, отворитъ ся намъ. Ев. Мѳ.

ковырда|ти(-ю,-шъ), kavargatni.

колоф|ити(-ю,-ишь), kalászosodni, kalászt hányni.

кол|ти(-ю,-ешь,-овъ,-и), szúrni, hasítani.

колот|ити(-чу,-тишь), zavarni, kavarni, köpülni; - на що они мутную колотятъ чистую рѣку. О.В.Ч. - колотишь свѣтомъ тмою. Цо.

- ся, kavarodni

колыба|ти(-ю,-шь), ingatni, ringatni,

- ся, inogni, rengeni.

колыс|ати(-шу,-шешь,-савъ,-сай és -ши), ringatni (bölcsőt); - їула.. бывало заставить свою настеньку колысати дѣтя. Лк.Д. 1895.

- ся, himbázni, inogni, himbázódni.

колѣнк|овати(-ую), térdepelni, térdelni.

коляд|овати(-ую), kolédálni.

комо|сити(-шу,-сишь) ся, féseskedni, cicomázni

конати (-ю, -шъ), haldokolni, haldoklani, agonizálni.

кондашити (-шу, -сишь), kanászkodni, kondáskodni.

кончити (-у, -ишь), végezni.

- ся, végződni; - робота стоитъ и не кончится. О.Л.1758. - végeződni; - оусиловите ся, абы дѣло пилно кончилося. О.Л.1758.

конюхарити (-ю, -ишь), csikóskodni, lovászkodni.

копати (-лю, -лешь, -авъ, -ли), kapálni, ásni; - воро

ко́пати (-ю, -шь, -въ, -й), rugdosni.

копкати (-ю, -шь), rugdalni.

- ся, rugdalózni, rugdosódni.

копнути, egyet rugni; - такъ тя - у в ...зт. что, иду ... englak.

коравѣти (-ю), makacsabbá lenni, megi-

salkodni.

корвавити = кырвавити.

коренити (-ю, -ишь) ся, gyökeresedni.

коренѣти (-ю), = коренити ся.

кормити (-лю, -ишь, -ивъ, -и), etetni, táplálni; - ничимъ буде дѣти кормити. Th. D. 1894; - матка вы кормила душевнымъ млекомъ. О.В.Ч.

- ся, táplálkozni.

короставвѣти, rühesedni, rühessé lenni, kososodni.

кортати (-ю, -шь), vádolni; - народъ жидувскый кортати мстъ насъ передъ богомъ. Ев.Уж.

корѣти (-ту, -тишь, -тѣвъ, -ти), megkivánni.

корунувати (-ую), koronázni.

- ся, koronázlatni.

корчити (-у, -ишь), görbíteni, zsugorítani.

- ся, görbülni, zsugorodni.

корчмарити (-ю, -ишь), korcsmároskodni.

косити (-шу, -сишь, -сивъ, -си), kaszálni; - коси коса. Кт. - тотъ то страшливый косарь не спошѣвано коситъ ву темности роскошн живучихъ. К.Гр.Ѹ.

151

косорити (-ю) рх,

котити (-чу, -тишъ), 1. hürni (mhál), 2. lengeri-teni, gördileni, 3. ƒiadrani

-ся, 1. bürkőzni, kengeredni, gördülni, ƒi-adrani; -котили ся возы с горы, на долинѣ стали, Котили ся возы с горы, котити ся будуть. Ndby.

Коткодачити (-у, -ишъ), kotkodácsolni.

кохати (-ю, -шь, -авъ -й), ápolálni, nevelni szeretni.

-ся, nevelődni, szeretkezni; -и не кохай ся в лѣности. Ев. Ск.; -Най ся Гриць.. у двох не кохае. Npd.

кованѣти (-ю), dermedni

коштовати (-ую), 1. kóstolni, izlelni; - 2. érni (vmit), vmbe kerülni, kóstál-ni; -што сесе, -тото коштуе? ez-az mit ér?; -бере чмуль пять разъ бул-ше, якъ його кражъ коштуе. Fk. Ð. 1897 -абы нашѣ статки опрочь хлѣба коштовалъ. О. В. Ч.

кощовати (-ую), kiséreni, kisérelni; -чомъ насъ кощуртъ богъ. Ев. Нк.

красити (-шу, -сишъ), szépíteni, díszíteni, di-szíteni, ékíteni, ékesíteni.

-ся, szépíteni, ékesíteni, díszíteni ma-gát, szépülni, díszesedni.

краснѣти (-ю), szépülni.

красти (-ду, -дешъ, -въ, -ди), lopni, lopkodni -не кради. Ев. Нк.; злодѣеве крадутъ. Тже. кто кравъ, далѣ напай не крадетъ. Тже.

-ся, lopózni, lopakodni.

крачати (-у, -ешъ), ; -монастырци сами ся крачутъ и пютъ. О. В. Ч.

краяти (-ю, -ешъ, -явъ, -й), szabni, szabdalni; лѣзь на драбину, край солонину. Fk. Ð. 1897

крегчати (-у, -ешъ), kuruttyolni, krákogni; -негай

крекнати (-ю, -шь, -въ, -й), röfögni, nyögni. крегче, яко жава. О. В. Ч.

крекнути (-у, -ешъ, -увъ, -и), nyögni.

крефати (-у, -ишъ, -авъ, -й), csiholni.

крестити (-щу, -стишъ), keresztelni; -я крещу васъ водою. Ев. Нк.

-ся, keresztelkedni; -кто вѣру иметъ и креститъ ся. Ев. Нк.

кривдити (-жу, -ишъ), károsítani, megsér-teni, sérelmet-, méltatlanságot o-kozni.

кривити (-лю, -ишъ), görbíteni.

-ся, görbülni.

152

крикнути, egyet kiáltani, sikoltani.

крич|ати (-у, -ишъ, -авъ, -ъ), kiabálni, kiáltani, kiáltozni, lármázni, ordítani; - кричить яко левъ рыкаючи до кождого хр. члка. Ев. Ек.

кровавити = кырвавити.

кроп|ити (-лю, -ишъ), hintem, fecskendem, 2. permetezni; 3. forrázni.

крохмалити (-ю, -ишъ), keményítőbe, kékítőbe vízben oldani, keményíteni, kékíteni (inget).

кроч|ити (-у, -ишъ), lépni.

кругл|ити (-ю, -ишъ), kerekítem, gömbölyítem.

кругл|ѣти (-ю), gömbölyödni.

круж|ити (-у, -ишъ), forgatni, fordulatokat tenni, körözni, köröket vetni, szédíteni.

- ся, forgolódni, keringni, szédülni.

круп|ити (-лю, -ишъ), darálni.

кру|тити (-чу, -тишъ), forgatni, csavarni, tekerni, sodorni; - за вуха = fület tépni; - крутити, вертѣти = cűrni csavarni; -

- ся, csavarodni, tekeregni, sodródni, kanyarodni.

круш|ити (-у, -шишъ), zúzni, törni, tördelni.

- ся, összetöredni, töredelődni. -

крысл|ити (-ю, -ишъ), karimát csinálni.

крыти (-ю, -ешъ, -въ, -й), fedni, takarni, rejteni.

- ся, takarózni, fedődni, rejtőzni; - хуєсточкы шиютъ, тыми ся крыютъ. Кol.

крыш|ити (-у, -ишъ), morzsolni,

- ся, morzsolódni.

крѣп|ити (-лю, -ишъ), erősítem, szilárdítani.

- ся = крѣпѣти, крѣпнути.

крѣпнути, erősödni.

крѣп|ѣти (-ю), erősödni, szilárdulni

крятати (-ю, -шъ, -въ, -й), kanyarítani, fordítani. 1|3

-ся, kanyarodni, fordulni (utról).

к|стити (-щу, -стишь), keresztelni.
зри: крестити.

кука|ти (-ю, -шь), kukkanni.

кукнути, egyet kukkantani.

кунст|овати (-ую), mesterkedni, csalafintáskodni; — онъ (жидъ) непрестанно рахуе, штудируе и кунстуе. Ба. S. К.

7

купр|вати (-ую), vásárolgatni, venni; — ци купують газды порядочно книжочки... 2 Fk. D. 1896. — не держи мѣру кривцѣтямъ, велкую — куповати. Ев. Нл. — с которого и может ся к8повати. О. Л. 1751.

7 купа|ти (-ю, -шь, -тъ, -въ, -й) füröszteni, füdetni.

— ся, fürödni, fürdeni; — кто пришовъ май перше, та ся купавъ. Ев. Нл.

7 куп|ити (-лю, -ишь), vásárolni, venni; — базьо василь купивъ собѣ вусьемъ восьминъ земли. Fk. D. 1896; — купили полотна нового. Ев. Нл.

купч|ити (-у, -ишь), kereskedni; — ниже купчили, ани продаваша что. О. В. Ч.

кураж|ити (-у, -ишь, -ивъ) ся, nekibátorodni, bátorságot inni, -szedni.

куратор|ити (-ю, -ишь), kurátoroskodni, egyházgondnokságot viselni.

курвар|ити (-ю, -ишь), kurválkodni; — што бы есте не курварили. Ев. Нл.

Synon. чухоложити.

кур|ити (-ю, -ишь), füstölni, pipázni.

— ся, füstölögni.
Synon.: дымити ся.

куса|ти (-ю, -шь), harapni, harapdálni, marni; — пёзъ кусала офіс рукусію. О. В. Ч.

— ся, marakodni.

кухар|ити (-ю, -ишь), szakácskodni.

кучеря|вити (-лю, -ишь), göndöríteni, bodorítani.

— ся = кучерявѣти.

кучерявѣти, bodorodni, göndörödni.

куша|ти (-ю, -шь), ízlelni, enni.

кыва|ти (-ю, -шь), mozdítani, mozgatni, előinteni, bólintani, nyulni (vkhez); — обы васъ у недѣлю не кывали. Fk. D. 1896.

— ся, mozdulni, mozogni.

157

кыславѣти, tökösödni.

кын|ути (-у, -ешь, -увъ), érinteni, borzányulni, inteni; - и киноули на товариство, абы пришли. Ев. ек.

- ся, mozdulni; - иждали, штобы ся кынула вода. Ев. Ин.

кып|ѣти (-лю, -ишь, -ѣвъ, -л) forrni.

кырвав|ити (-лю, -ишь), vérezni.

кыснути, kelni (тѣсто).

кѣн|овати (-ую), szenvedni, kínlódni; - такжеи крестіянымъ кѣновати много. Ев. Кн.
- ся magát kínozni; - такъ ся кѣновалъ цяволье. Ев. Ин.

Л.

лаго|дити (-жу, -дишь), engedékenykedni, békíteni, engesztelni.

- ся, megbékülni, engesztelődni.

ла|дити (-жу, -дишь), készíteni, csinálni, rendezni.

- ся, készülni

ладк|ати (-ю, -шь), menyasszonyi dalt dalolni, lakodalmi éneket énekelni

лаз|ити (-у, -ишь), mászni.

лаком|ити (-лю, -ишь) ся, vágyakozni, sóvárogni (nyalánkságra); - не лакомся на дурнину. О. L. 1752; - и онъ ся лакомилъ. О. В. Ч.

лам|ати (-ю, -шь, -ть, -въ, -й), törni (a nádat); - трусникъ покрышеный не могамати. Ев. Ин.

ланц|овати (-ую), láncolni.

ласк|ати (-ю, -шь), dédelgetni, cirógatni.

лат|ати (-ю, -шь), csrkabálni, szedegetni (грошѣ)

ла|ти (-ю, -ешь, лавъ, лай), káromkodni, szidni.
- ся, esküdni

ЛЈ

лечи (ляжу, ляжешь, люгъ, лязь), fekűdni; — коли кладутъ ихъ лечи. Ев. Шк.

лизати (-жу, -жешь, -завъ, -жи és -жъ), nyalni;
— ся, nyalakodni; egymást nyalni.

ликовати (-ую), énekelni; ujjongani. 3 цслав.

липнути, ragadni; ragasztódni; — ндъ чимусь, — до чогось.

листвити (-лю, -ишь) ся, rétegződni; réteg szerint lerakodni.
Synon.: слойти ся.

лихварити (-ю, -ишь), uzsoráskodni; uzsorázni.

лиховѣстити (-щу, -стишь), baljóslattal jönni; áltatni, — [illegible].

лиховѣщати (-ю, -шь), álhíreket adogatni.

лихопадати (-ю, -шь), ismételten szerencsétlennek lenni.

лихопасти (-ду, -дешь, -въ, -дь), szerencsétlennek lenni; [illegible] szerencsétlenedni.

лихословити (-лю, -ишь), rágalmazni, gyalázni, lesz[illegible]ni, befeketíteni (szóval).

лаґодити (-у, -ишь), simogatni,
— ся, dörgölődzni (ökör), simulni, hízelkedni (песъ).

лаяти (-ю, -ешь, -явъ, -ай), káromkodni, káromolni; — не лай никого. Ев. Шк.
— ся, esküdözni; — тайнѣ лаали ся безъ винно. Ев. Шк.

легшати (-аю, -шь), könnyülgetni, könnyebbíteni; könnyebbülni.

легшити (-у, -ишь), könnyíteni, enyhíteni.

ледарити (-ю, -ишь), restelkedni, henyélni.

лежати (-у, -ишь, -авъ, -и), feküdni; — я еще мизерный лежу на ногу. О. Л. 1762 — уже сокыра при корени дерева лежить. Ев. Шк. — на Овчумъ купели лежало множество слѣпыхъ. Т. Ж.

лестити (-у, -ишь, -ивъ, -и), becsapni, csalni; — лестю своею лестити (когось). О. В. Ч.

летѣти (-ту, -ишь, -ѣвъ, -и), repülni, szállni.

156

личити (-у, -ишь, -ивъ, -и), számolni.

лишати (-ю, -шъ), hagyogatni, hagyogálni
п осла у калу не лишають люде. О. В. Ч.
-ся, gyakran elhagyakozni; - брата, не лишаймо ся. Єв. Ня.

лишити (-у, -ишъ, -ивъ, -и), hagyni, szünni;
а якъ мы ся изъ соколикомъ - лишили люби̂ти. Npl. - што намъ господь лишивъ и заказавъ. Єв. Ня. - гадку, nemgondolni ká. Тже. - лишивъ крестити. Тже.
- ся, elhagyni magát, abhagyakozni; - што ся лишитъ самъ надъ мучъ свого. Єв. Ня. - чловѣкъ грѣшный Synon. : оставити | коли лишитъ ся выдъ грѣхувъ. Тже.

лиходячити ся, szomorkodni, bánkódni levertnek lenni; - коли выд насъ умирають, не можемъ ся не лиходячити. Єв. Ня.

ллати (ллю, -ллешь, ллявъ, лли), önteni.
- ся, ömleni, ömölni.

ловити (-лю, -ишъ), vadászni, vadalászni fogni (madarat); - хитро ловитъ пташки. О. В. Ч.

ловрзнкрвати (-ую), urszomázni.

ложити (-у, -ишь), helyezni.
- ся, lehevercedni, lefeküdni.

ломити (-лю, -ишъ), törni; - голову, eszét törni; - кованый поясъ ладвоньки ломитъ. Fk. D. 1897.
- ся, el-, letörni, eltörődni.

лопнути, pottyanni, repanni.

лопонити (-ю, -ишъ, -въ, -и), fecsegni.

лопотати (-чу, -чешъ, -тавъ, -чи), fecsegni.

лоскотати (-чу, -чешъ, -тавъ), csiklandozni.
- ся, csiklandozódni, csiklandozkodni.

луднти (-жу, -дишъ, -дивъ, -и), vhová csalogatni, édesgetni.
Synon. : дурити.

лукавѣти (-ю), gonoszodni, konokká válni, - lenni, konokosodni.

лупати (-ю, -шъ, -въ, -й), hasgatni, szakgatni, fejteni (камѣнь); - бѣлъ камень лупавъ, церковъ муровавъ. Fk. D. 1897

лупити (-лю, -ишъ), hántani, hámozni nyúzni.
- ся, hántódni, hámlani.

157

лускати (-ю, -шь, -въ, -й), pattogni, pattogatni (з батугомъ, ostorral), csattogni.

луснути (-въ), egyet pattantani, dördülni, csattanni.

лучити (-у, -ишь, -ивъ), különíteni, választani.

лущити (-у, -ишь, -ивъ), héjjazni, hámozni, (héjából, hüvelyből) fejteni, hántani.

льнгарити (-ю, -ишь), naposlopni, csavarogni, kilangolni.

льскати (-ю, -шь), villogni, villámlani.

лыснути (-ю, -въ), kopaszodni.
льогати (-ю, -шь), kortyolni, öntení magába.

лѣвити (-лю, -ишь, -ивъ, -и), könnyebbíteni, engedékenynek lenni, engedni, tágítani, enyhülni.

лѣгати (-ю, -шь), feküdni, kísérleni ... ni; - радуйме ся, коли лѣгаєме. Єв. Hr.
- а перішкы идѣтъ домі, тай лѣгайте спати.
Nagy.

лѣзати (-ю, -шь), mászogatni, másikálni.

лѣзти (-у, -ешь, -ъ, -ь), mászni, csúszni; - лѣзуть до мочари молодѣ и старѣ. Ca.S.K.
- Веде лѣзо молодицю, баба з воды лѣзе. Nagy.

лѣнити (-ю, -ишь, -ивъ) ся = лѣнятися.

лѣнровати (-ую) ся, restelkedni, lustának lenni, lustálkodni; - лѣнуеть ся прочитати людемъ молитву. О.В.Ч. - не лѣнуй ся. Єв. Hr.

лѣняти (-ю, -шь) ся, vedleni, koszlani.

лѣпити (-лю, -ишь, -ивъ, -и), ragasztani.

- ся, ragadni, ragasztódni.

лѣтати (-ю, -шь), röpülni, röpködni, repülgetni, röpdösni, szállani; - не боали ... ...рѣлъ, который бы лѣтали на насъ. Єв. С.
- мухи римскіи не лѣтайте. О.В.Ч.

лѣчити (-у, -ишь), gyógyítani, orvosolni, kurrozolni.

- ся, gyógyulni.

любити (-лю, -ишь), szeretni. - насъ вы не любите. О.В.Ч. - абы молодицѣ ихъ любили. Ио. - и ворогы твои люби. Єв. Hr.

- ся, egymást szeretni.

17

люб|овати(-ую) ся, gyönyörködni.

люнути (-увъ) ся, szakadni, ömleni (вох-ъжъ).
Synon.: сыпатися, лятися.

лютѣ|ти (-ю,-въ), kegyetlenkedni, irgalmatlankodni.

лябцати(-ю,-шъ), locsogni, fecsegni.

лягати = лѣгати.

лягнути (-въ,-ни, лязъ), lefeküdni; - лягни собѣ та проснися, Якъ устанешъ, поправися. Nbgy.

лялкати(-ю,-шъ), üklögetni, lappintgatni, tapsolni.

ляпнути (-въ,-ни), egyet lappintani, lezuhanni.
Synon.: бухнути.

M.

магл|овати(-ую), makkoltatni.

мазати (-ю,-шъ,-въ,-й), mázolni, kenni.

-ся, mázolódni, kenődni.

маз|овати(-ую), mázolgatni, kenegetni.
Synon.: мащовати.

майстр|овати(-ую), mesterkedni.

мал|ити(-ю,-ишъ), kisebbíteni, kicsinyíteni, ócsárolni.

-ся, kisebbedni, kevesebbedni, fogyni, fogyatkozni, alázkodni, (= малѣти, apadni).

мальовати(-юю,-юешъ,-ьовавъ), festeni, festegetni; - Ой тамъ на горѣ - Мальовали маляръ. Nbd.

малѣти = малитися.

мамкати (-ю,-шъ), mamázni.

мандровати = вандровати.

ман|ити(-ю,-ишъ), csábítani, hitegetni.

ман|ути(-у,-ишъ,-увъ,-и), csábítani, hábítani, szédíteni, bódítani.

-ся: bódulni, csábulni, kábulni. 159

марн|ити (-ю, -ишъ, -ив, -и), tékozolni, pocsé-
kolni.

марнѣ|ти (-ю, -ешъ, -въ, -й), szegényedni, nyomorodni, pusztulni.

ма|стити (-щу, -стишъ, -сти), zsírozni, kenni; — коли мастять, та и легко обер-
таются колеса. Fk. D. 1897. 67. — що ма-
стила мѵромъ ногы Христовы. Ев. Нч.

ма|ти (-ю, -ешъ, -въ, -й), bírni, birtokolni;
tulajdonában lenni; — листы или до-
кументы достовѣрны сей манастырь
не маетъ. O. M. M. — ужъ не маютъ
ганьбы, ани чести. Pa. S. K. — бѣгунку
мати: — ю за десять днiй бѣ-
гунку малъ, но .. южъ .. перестала.
O. L. 1758. — гадку мати: — анцрашъ
да маетъ гадку ω сѣяню. O. L. 1755.
церковъ многихъ сыновъ маетъ. O. B. Ч.
где тя маме у воду вергчи. Ио. — маешъ
ты мощъ. Ио. — дабы онъ в томъ малъ по-
печенiе (= vajha gondja volna arra). O. L. 1758.
— шкоду мати. O. L. 1758. — аще великы шбли-
гы не масте. O. L. 1751. — да маетъ потерпѣ-
нiе. O. L. 1751 (= legyen türelmed.) — аще бы мал[ъ]
Бле мало быти O. L. 1751; — нетъ ма-
стъ быти приходъ антихристовъ. Х. Гр. Ст.
— ся, lenni, létezni; — писали сте ми,
ижъ южъ лѣпше ся мае(тъ), = jobban
van, érzi magát. O. L. 1758.

махa|ти (-ю, -шъ, -въ, -й), integetni, lóbálni, rázni, rázogatni, csóválgatni, csóválni; — ужъ не буду лемъ такъ по над
нихъ махати. Pa. S. K.

— ся, hintázni, lóbálózni, lódulni, lógázni,

махляр|ити (-ю, -ишъ) = махльовати.

махльовати (-юю, -юешъ, -ьовавъ, -юй),
körnvékezni vkit, fölöel [illegible] vkit
körül; — чмуль зачавъ махльовати ко-
ло солгабирова (журата). Fk. D. 1897.

махн|ути (-увъ, -и), legyinteni, egyet lódítani.

мацa|ти (-ю, -шъ), tapintani, tapogatni.

мацa|ти (-ю, -шъ),

мачa|ти (-ю, -шъ), mártani.

мачкa|ти (-ю, -шъ), mártogatni.

медл|ити (-ю, -ишъ), késlekedni, elkésni; — претер-
пѣти не медли. O. B. Ч.

меж|ити (-у, -ишъ), határolni, határosnak
lenni.

160

меншати (-ю, -шь), kisebbédtem
- ся, kisebbülni, kisebbedni.

меншити (-у, -ишь), kisebbítem, kisebbé lenni: -
- ся, kisebbé lenni.

мереконити (-ю, -ишь), villogni, csillogni, derengni.

- ся, villanni, csillanni.

мереконѣти (-ю, -въ), = мереконити ся.

мереньдзати (-ю, -шь), körödzni.

мерещати (-ю, -шь), derengeni, rémleni.

мерещити - - - - szemeb kidüllesztem.

мерзати (-ю, -шь),

мерзити (-ю, -ишь) ся, undorodni, káborodni, iszonyodni.

мерзнути (-нувъ és -ъ), fagyni, fázni.

мерзти

меркнути, esteredni.

мерькнути, alkonyodni,

мертвити (-лю, -ишь), halasni, ölni.

мерти (мру, мрешь, мръ, мри), halni.

мерькати (-ю, -шь), lassan alkonyodni, - sötétedni.

- ся, lassan esteledni, alkonyulni, lassan sötétülni.

мерькнути (-нувъ, -ъ), alkonyodni, sötétedni.

- ся, esteledni, sötétedni, alkonyodni.

мерьковати (-ую), figyelni.

месги (-ту, -тешь, мѣвъ, -ти), seperni.

метати (-чу, -чешь, -тавъ, -чь), dobni, hajtani, vetni, hányni; - але не болѣ томъ на овцы метати. Pa. S. K.; - не метавъ ему на лице. Ев. Нк. - разъ метали у воду. Тже. - мечуть его у огань. Тже. - бѣ мече на нѣ гнѣвъ, албо бетюгъ. Тже; - не мечѣть доброту банную. Тже.
- ся, dobálózni, birkózni; - любовь не мечеть себе. Ев. Нк.

161

мингати (-ю, -ешь), pillantani, pillantgatni, intem.

мигнути (-увъ, -ни), egyet pislantani.

миловати (-ую), szeretni, kegyelni; - добрый пастырь свои овечки милує. Pa. S. K. - коли мы тя миловали? Ev. ...

минути (-у, -ешь, -увъ, -и), múlni; kaladni, - коптусь;
- свадьбѣ минуло токмо 10 годувъ. Fk. D. 1895. - тому минуло рокувъ кѣ, яко мы... O. B. Ч. - тото такый путь бывъ, што нѣкто не мугъ минути путюмъ тымъ. Ev. ...

-ся, elmúlni.

мирити (-ю, -ишь), békíteni, békéltetni.

-ся, békülni.
Synon.: лагодити.

мировати (-ую), sz. olajjal homlokon kenni.

-ся, szent. ol. loml. kenetni.

млђти (-ю, -ишь), émelyegni.

млѣти (-ю, -въ, -й), ájulni, önkívületbe esni.

множити (-у, -ишь), sokasítani, sokszorozni, szaporítani, nagyítani, toldani.

- ся, sokasodni, szaporodni. - люде множатся, а земля останеся все одна. Fk. D. 1894. - слово божіє росло и множилося. Ev. ...

мняхнути (-у, -ешь, -увъ, -и), puhulni, lágyulni; = мнякшити ся.

мнякшити (-у, -ишь, -ивъ, -и), puhítani, lágyítani.

- ся, puhulni, = мнякнути.

мняхнути, lágyulni, puhulni.

мняцкати (-ю, -ешь), nyomkodni.
Зри: мацкати.

мовити (-лю, -ишь, -ивъ, -и), mondani, beszélni, szólni; - до таковыхъ мовить свѣтый апостолъ іаковъ. Ev. ек. - село (Бедевлѣ) мало вило, ижъ своими выминить. O. M. M.; - править. ... - тото правдѣ мовитъ. O. B. Ч. - мовитъ ... ... - якъ мовитъ гвардіянъ. O. Ц. 1957.
- ся, tagadni, mondogatni, - тое ся мовитъ. O. B. Ч.
Synon.: мварити, казати, бесѣдовати.

мовкнути (-ну, -нешь, -ъ, -ни), elhallgatni.

мовчати (-у, -ишь, -авъ, -и ся, -ъ), hallgatni; - заутрій день языкъ ему нѣмо молчить. O. B. Ч. - коли нас покортаетъ, што бесме мовчали. Ev. Hor.
Synon.: слухати.

моволити (-ю, -ишь),

мокнути (- ну, -ъ, -ни), megázni, ázni.

мокрѣ|ти (-ю, -ешь), megnedvesedni, nedvessé lenni.

молитва|ти (-ю, -шь), imádkozatni.

мол|ити (-ю, -ишь), könyörögni, könyörögve kérni, imádni; - чителника молю. О.В.Ч.

Synon.: просити

- ся, imádkozni, esdeni; - чорту ся молите вы, а не духу. О.В.Ч. - моли ся богу. Єв. Нх.

молодѣ|ти (-ю), fiatalodni, ifjodni.

молоти (мелю, мелешь, моловъ, мели), őrleni, őrölni.

- ся, őrlődni, őrletni; - ваше мололося, най ся мое меле. Ра. S. k.

моло|тити (-чу, -тишь), csépelni.

- ся, csépelődni.

мор.д|рвати (-ую), kínozni, nyomorgatni;
- а онь измивши его, мордоваль. Єв. Єк.
- а за се кашель мордуе(ть). О.Ч. 1762.

- ся, kínlódni, kínzódni.

мордушити = мордовати.

мор|ити (-ю, -ишь, -ивъ, -и), gyötörni, nyomorgatni

морконѣ|ти (-ю, -ишь, -ѣвъ, -и), morogni, mormogni, dörmögni.

морко|тати (-чу, -тишь, -тавъ, -чи), mormogni; - морконталъ на жону за того мацька. Єв. Нх. - фарисеи морнотали. Тхе.

морко|чати (-у, -ешь, -е, -тавъ, -и), = моркотати.

моро|зити (-жу, -зишь, -зивъ, -зи), fagyni, dermedni.

мор|щити (-у, -ишь), ránczolni, redőzni.

- ся, ránczolódni, redősödni, kérgesedni, ránczosodni.

мо|-т.ят (-щу, -стишь), padlózni.

мота|ти (-ю, -шь, -въ, -й), ide-oda rázni; -dobni, vetélni, motolálni.

мохнавѣ|ти (-ю, -ешь, -въ, -й), pelyhesedni; mohosodni, bolyhosodni.

моц|рвати (-ую), erőltetni

- ся, erölködni, birkózni.

3 товтс.

мо|чи(-гу, -жу, -жешъ, мугъ, -жи), -hatni, -letni; - они не могутъ мое прочитати писмо. О.В.Ч. - чл҃вкъ самъ выдѣ себе не може ничого. Ев. Ак. - ци могутъ сватове постити, не могутъ. Тже.

мо|чити(-у, -ишъ), áztatni.

- ся, ázni (= мокнути).

мрач|ити(-у, -ишъ), homályositani, sötétíteni, ködösíteni.

- ся, ködbeborulni, homályosodni, sötétülni, homályosúlni, sötétedni.

мстити (мщу, мстишъ), bosszúállani, venni, bosszulni; - нмаеме не мьстити надъ ближнимъ своимъ. Ев. Нч.

- ся, megbosszulni magát.

мудр|ити(-ю, -ишъ), okoskodni, bölcselkedni, észmélkedni, elmélkedni.

муд|рова|вати (-ую), okoskodni, eszelni, válogfinnyáskodni, [illegible]kodni.

мудрствовати(-ую), bölcselkedni, bölcsészkedni.

Зуназ.

мудр[illegible]и(-ю), okosodni, eszesedni.

мурґав|ити(-лю, -ишъ), rondítani, szennyezni, piszkítani, piszkolni.

- ся, piszkolódni, szennyeződni.

мурґавѣти = мурґавити ся.

мур|овати (-ую), építeni, falat rakni, -kurni.

- ся, épülni

мурч|ати(-у, -ишъ, -авъ, -и), bőgni (корова). Synon.: ревати.

му|сити(-шу, -сишъ, -сѣвъ, -сь), kényszeríteni.

му|сѣти(-шу, -сишъ, -сѣвъ, -си), kénytelenni, kényszeredni; - моусѣло бы ся стати все вѣроующемоу ведлоугь прозбы его. Ев. ЕК. - тамоу с. обителя мусятъ быти (контракты). О. Ц. 1752; - муситъ служити одному. А. Д. ТУ Ев. Нч.

му|тити(-чу, -тишъ), zavarni. Synon.: каламутити.

- ся, zavarodni.

мутнѣ|ти(-ю), zavarodni

мучити (-у, -ишь), kínozni, gyötörni; - ни-
щихъ людій великими мучать порціями.
О.В.Ч. - не мучи мене Ев. Нж.

fárasztani magát

- ся, kínlódni, gyötrődni; - апостолы му-
чилися наукою ночь и день. Ев. Нж. - атъ ся не
мучи до моси хыжъ. Тжв.

муштровати (-ую), mustrálni, fegyelmez-
ni, szigorral bánni.

мывати (-ю, -шь), mosogatni, öblögetni,
öblítgetni.

- ся, gyakran mosdani, mosakodni.

мыкати (-ю, -шь), csibálni, rángatni,
lépni, lépdesni, lépegetni.

- ся, csibálódni.

Synon.: скубсти.

мылити (-ю, -ишь), 1. szappanozni,
2. téveszteni, zavarni, hibázni.

- ся, tévedni, zavarodni

мыслити (-ю, -ишь), gondolkodni, gon-
dolni, vélni, eszmélni, - а вы бы на тое
мыслили. О.В.Ч. - такыи на мыслятъ, ѿ далеко
ѿ тыхъ стоитъ царство небесное. К. Гр. В.

мыти (-ю, -ешь, -въ, -й), mosni, mosdat[…]
- рука руку мые, та обѣ будутъ бѣлѣ.
Км.

- ся, mosakodni.

мычи (-у, -ешь, -иквъ, -чь), rándítani,
rántani, csibálni.

мѣдити (-ю, -ишь), rezezni,

мѣнити (-ю, -ишь), pénzt váltani,

мѣняти (-ю, -шь és -ешь) váltani, cserélni
а вунъ мѣнявъ исъ (!) на мн. Ев. Нж.

мѣрити (-ю, -ишь), mérni; - у котрую мѣру (= a
mily mértékben) мѣрите. Ев. Нж. - на нового тите
перъ роскошника мѣрою мѣришь. К. Гр. В.

мѣряти (-ю, -шь és -ешь), mérni; - веселы-
ми ногами, широкими стопами на-
лекую путь не смию миряти Р. Л.
1766 (- тымже горловомъ, котрымъ ракацы
(бу деть мирятися. О.Л. 1751.)

- ся, mérkőzni, mérni magát; -

мѣсити (-шу, -сишь), dagasztani, gyúrni,
taposni.

мѣстити (-щу, -стишь), fér[…], helyezni

- ся, elférni, férni

мѣшати (-ю, -шь és -ешь), keverni, ka-
varni, vegyíteni, elegyíteni; - вино мѣша-
ете съ водою. О.В.Ч.

мявкати (-ю, -шь), nyávogni.

165

мягати (-ю, -шъ), nyomkodni, gyomrozni, gyömöszölni

Зрп: мнягати.

мягшити = мнягшити.

мякнути = мнякнути.

мянтовати (-ую), menteni; - кто хочеть душу мянтовати. Ев. Нк.

Н.

Набабрати (-ю, -шъ), tele-, agyonbabrálni.

набавити (-лю, -пшъ) ся, eleget játszani.

наберати.

набивати (-ю, -шъ és -ешъ), be-, fel-, televerogetni, megtelitgetni, (megtöltögetni.

набити (-ю, -йешъ), fel-, reáverni (пудкову patkót), elverni, eldöngetni (жону, asszonyt), megtelíteni (жону), megtölteni (пушку).

наблювати (-ю, -ююю, -шъ), teleokádni, -hányni.

набрати (-еру, -равъ, -ери), fel-, teleszedni; - (люди) откуда жь зерна набрали? Sa. S. K.; - У зеленуй полонинѣ на зеленуй нѣв Та набрали хлопцѣ мену, и давали имнѣ. NGy.
- ся, megszedni magát, összeszedődni.

набрехати (-шу, -хавъ), bele-, teleharudni; - на кого, - комусь; - та хто такое набрехавъ на мене? Fk. D. 1893. 139.

набрызгати (-ю, -шъ), rá-, telefreccsenteni.

набѣгати (-ю, -ешъ), nekiszaladni, neki-, reárohanni, rohamozni, neki-, reárontani.

набѣгати (-ю, -шъ) ся, agyonszaladgálni, agyonszaladozni, kifulkározni magát.

набѣдовати (-ую) ся, agyonküszködni, agyonkínozni magát, agyonkínlódni, régig nyomorogni.

набѣсити (-шу, -сишъ) ся, vkire (на когось) felingerlődni, - ingerülni, - dühödni.
Synon.: розярити ся.

навадити (-ду, -дишъ), reáakasztani,
- ся, agyonveszekedni.

навалити (-ю, -пшъ) ся, reádülni, reázuhanni.

наварити (-ю, -пшъ), eleget főzni (ombólʼ); - дамъ я пива наварити. NGy.

166

навезти (-у, -ешъ), szekeren elegendőt, sokat be-

hozni

навертати(-ю,-шъ,-ешъ), visszaadni, visszatéríteni; — што до тя постьють, звыклась навертати. Фа. S. K.; — таковый не поганъ навертають. D.B.Ч.

навеселити(-ю,-ишъ), aggyonmulattatni.

-ся, kimulatni magát.

навивати(-ю,-шь és -ешъ), fel-, reátekergetni, -csavargatni (vmire).

навити(-ю,-йешь,-ивъ,-ий), fel-, reátekerni, felgombolyítani (vmit).

-ся, fel-, rátekeredni.

навновати(-ую) = науновати.

навозити(-жу,-зишъ), eleget-, [illegible]dani szekeren, telefuvarozni; — худомъ дровъ з лѣса навозять, рубають, волочать. Фа. S.K.

-ся, eleget szekerezni.

наволочити(-у,-ишъ); eleget összeh[illegible]olni

навонити(-ю,-ишъ), telebüdösíteni, -bűzölni.

навыкати(-ю,-шъ), reászoktatgatni vkit vmire.

-ся, hozzászoktatódni, lassan reá-, hozzászokni.

навыкнути(-къ,-ни), reá-, hozzászokni.

навѣсити(-шу,-сишъ), reákasztani, teleakasztani.

навѣшати(-ю,-шъ), teleaggatni.

навѣяти(-ю,-ешъ,-явъ), telefújni, -szórni, felszórni.

-ся, agyonfujódni, szórólapátolással agyonforgatni, szórásban agyonfáradni.

навязати(-жу,-жешъ,-завъ,-жи és -зь), telekötözni, végigkötözni.

навязовати(-ую), telekötözgetni, végigkötözgetni.

нагануть(-у,-ешъ,-увъ,-и), felemlíteni

-ся, reá-, visszaemlékezni, visszaidézni (gondolatban).

наганяти(-ю,-шъ), reáhajtani (többször, ismételve).

нагварити(-ю,-ишъ), reábeszélni.

нагваряти(-ю,-шъ,-ешъ), meggyőzni, kapacitálni.

наглитити (-ю, -ишь), siettetni.

- ся, sietni.

нагля́дати (-ю, -шь, -гля́дай), végigkeresni.

- ся, keresésben agyonfáradni.

наглядáти (-ю, -ешь, -е, -áи), ellenőrizni, szemmeltartani.

- ся, vigyázat alatt lenni; -állani.

нагля́дровати (-ую), szemlélni; nézni.

- ся, végig nézegetni; szemlélni.

нагнати (-жену, -женешь, -гнавъ, -жени), kihajtani, nekiűzni.

- ся, neki hajtatni; neki-ráhajtódni, nekirohanni; - разъ козу на ледъ нагнати mond. Km. L. Sz.

нагнивати (-ю, -шь), összerothadozni.

нагнити (-ю, -ешь), össze-, rárothadni.

нагноити (-ю, -ишь, -ивъ), jól megtrágyázni.

нагнути (-у, -ешь, -увъ, -и), meghajlítani.

- ся, meghajlani.

наговорити (-ю, -ишь), össze-, teleüzengetni; telebeszélni.

- ся, kibeszélni magát.

нагодровати (-ую), jóllakatni; - довжни есте нагодовати ихъ. Ев. Нк. - коли мы ихъ хотѣли исти, нагодовали есте мы. Тис.
- ся, jóllakni.

Synon.: накормити, - ся, наситити, - ся.

нагологити (-шу, -сишь), teleharangozni.

нагорнути (-у, -ешь, -увъ, -и), ráfordítani.

нагородити (-жу, -дишь), eleget kerteleni,

нагорѣти (-ю, -ишь, -ѣвъ, -и), teleégetni.

- ся, teleégni.

нагостити (-щу, -стишь), bőven megvendégelni, agyonvendégelni.

наготовити (-лю, -ишь), ombol sokat készíteni; elkészíteni; - господь на небесѣхъ наготовилъ столецъ свуй. Ев. Нк.
Synon.: наробити, начинити, направити.
- ся, elkészülni; - кто ино наготовитъ ся на гарнъ. Ев. Шк.
наготовляти (-ю, -шь), készletet előre csinálni.

168

наградити (-жу, -дишь), megjutalmazni.

нагрести (-у, -ешь - грюбъ, -и), összekotorni.

нагрохати (-ю, -шь, -ешь), fenyegetőzni.

нагрозити (-жу, -зишь), fenyegetni, felingerelni, felduhosíteni.

- ся, eleget, - kifenyegetőzni.

нагрьбати (-ю, -ешь, -шь), összekotorgatni, összeseperegetni.

нагрьвати (-ю, -шь, -ешь), melegítgetni, melengetni.

- ся, melegedni.

нагрѣти (-ю, -ешь, -въ, -й), fölmelegíteni, megmelegíteni.

- ся, meg, - felmelegedni.

нагрѣшити (-у, -ишь), összevétkezni (egy csomót), sok bűnt elkövetni.

нададавати (-ю, -шь), összeadogatni, összekordani (vkinek vmit, vmiket).

нададавити (-лю, -ишь), kinyomni, kifacsarni eleget fojtani

нададати (-ю, -ешь, -въ, -й), oda-, reáadni, felüladni; - ани сымъ часомъ мѣсцового пароха вамъ надати не можемо, по скудости парохов (= lelkészek szűkiben ez alkalommal nem adhatunk oda helyi lelkészt), O.L. 1757.

надвезти (-зу, -зешь, -вюзъ, -и), előszekereznі, elhozni szekéren.

надверечи (-жу, -жешь, -гъ, -зь), tetejére rá-felülre dobni, feldobni, tetejére odadobni,

надвести (-ду, -дешь, -вювъ, -ди), elévezetni.

надвити (-овю, -овиешь, -вивъ, -вий), aláгömbölyíteni, alákötni; trefálni

надгнити (-ю), alákorhadni, - ло, a rothadás kikezdte.

надгородити (-жу, -дишь), felé [illegible]emi, kerítéssel előjutni.

надгрызти (-у, -ешь), aláharapni, harapással kikezdeni.

надлати, felül-, ráadni.

- ся, felül-, ráadódni; - надласъ ся имъ уже. Ев. Нл. !

наддерати (-ю, -шь, alákopaszolni, behasítgatni, beszakítgatni.

- ся, beszakadozni, alászakadozni, behasadozni, felkapaszkodni

169

ѣ - одру, -одри

наддерти (-ру, -решь, -еръ, -ри), beszakítani

m, behasítani, berepeszteni, aláhasítani, alászakítani, fellépni.

-ся, beszakadni, behasadni, berepedni.

надд|рати(-еру, -ереш, -рав, -ери),

-ся,

надд|урити(-ю, -иш), bolondítani, csalogatni kezdeni,

надд|ерти(-ру, -реш, -рав, -ри), eleget lépni.

надзер|ати(-ю, -иш), felügyelni, felvigyázni, felülügyelni.

надкол|оти(-ю, -еш, -ов, -и), be-, felhasítani, hasítást megkezdeni.

-ся, felhasadni.

надк|усити(-шу, -сиш), alá-, beléharapni.

надлам|овати(-ую), alátöredelgetni.

надлом|ити(-лю, -иш), alátörni, megtördelni.

-ся, megtörődni (ágról).

надлом|ляти(-ю, -еш), = надламовати.

надлiз|ти(-у, -еш, -ів, -ь), elárasztani, elmászni, aláásni, előcsúszni, előtoppanni.

надне|сти(-у, -сеш, -нюсь, -и), előhozni, odahozni.

-ся, odaszállani.

надогн|ути(-ву, -ни), aláhajlítani, fejéjé hajlítani, felhajlítani, felhajlani.

-ся, aláhajolni, feléhajolni.

надозв|ати(-у, -еш), előhívni, felszólítani.

надодрати(наддеру) - наддрати.

наддити(-ю, -иш), végig feleferni; - на тру szintülig -; - я щи своє тіло візьв на тору надого. Ndfy.

надойти = надыйти

надолл|яти(-ю, -ллєш, -яв, -лий), aláönteni, feltölteni, színig tölteni, a még hiányzó részt reá-, hozzáönteni, tetejébe tölteni.

надокла|сти(-ду), színig rakni, tetejéig felrakni.

надорв|ати(-у), alászakítani, alászakasztani, feltépni, aláépni, megszakítani.

-ся, alászakadni, feltépődni.

170

надо|ѣсти (-мъ, -шь, -въ, -джь), agyonbosszankodni, torkig lenni vmivel, agyonunni.

надпи|лити (-ю, -ишь), aláfűrészelni, felfűrészelni.

надпи|сати (-шу, -шешь, -савъ, -ши), felírni, föléje-, felébeírni, elő-, aláírni (= пудписати)

над|драти (-деру, -дерешь, -деръ, -дери), feltépdesni, eléggé összetépdesni = надерти.

над|рости (-осту, -ростешь, -росъ, -рости), felnőni, felnövekedni, felserdülni.

надруба|ти (-ю, -шь), alá-, felvágni, felül bevágni.

надрыва|ти (-ю, -шь), alászakgatni, aláturogálni

надры|ти (-ю, -єшь), alája túrni.

надрѣ|зати (-жу), alá-, felmetszeni.

надрѣза|ти (-ю, -шь), aláját metszeni.

надрѣз|овати (-ую) = надрѣзати.

надсы|пати (-лю, -лешь), feltölteni, felönteni, föléje tölteni.

надсыпа|ти (-ю, -шь), feltöltögetni, felöntögetni.

надсыпля|ти (-ю, -шь) = надсыповати.

надсыпо|вати (-ую), fel-feltölteni, gyakrabban felönteni, felöntögetni.

надсѣ|чи (-ку, -чешь, -къ, -чи), vágni kezdeni, alávágni.

надъу|ти (-ю, -єшь), fel-, felefújni.

- ся, felfuvódni, felfuvalkodni, felhúzni az orrát, durcogni, orrolni.

надхо|дити (-жу, -дишь), előjönni, felbukkanni.
Зри: надыйти.

надъ-ѣда|ти (-ю, -шь), aláharapdálni, beszaggatni.

надъ-ѣ|сти (-мъ, -шь), enni kezdeni, ombül egy darabot kienni.

171

надый|ти (-ду, -дешь, -шовъ, -ди), előjönni, elkerülni, októl megjelenni; — коли бричка пана отца надийшла, жидики... К.Д.189 — нещастливый купѣлъ, Ничъ не вчиню, лиш

...топлю, акъ надыиде крутѣль. Надъ.

надымити (-лю, -ишь), telefüstölni, befüstölni.

надѣвати (-ю, -шь и -ешь), fölöttögetni magára húzogatni, -húzgálni; -г. reménykedni, remélgetni; - которыи надѣваются быти справедливыми. Єв. Єк.

надѣлати (-ю, -шь, -ешь), cselekedni, csinálni, szerezni, okozni.

надѣлити (-ю, -ишь), szétosztani, felosztani, részt juttatni.
Зри: подѣлити

надѣти (-ю, -ешь, -въ, -й), felölteni, magára felvenni, ráhúzni, magára; - капраль надѣвъ ланцки на руки Ивана. Жк. Д. 1897.

надѣяти (-ю, -ешь) ся, reménylem, reménykedni, bizakodni; - надѣюся по бозѣ, иже ей (силу) оутвердитъ. О. Л. 1758. - не надѣй ся на ... Єв. Жк.
Synon.: сподѣвати.

нажати (-ну, -нешь, -авъ, -нп), eleget aratni.

наждати (-у, -ешь) ся, sokat várni, sokáig várakozni, elvárni, elvárakozni, várakozni.
Synon.: начекати ся.

нажебрати (-ю, -шь), összekoldulni.

нажмыкати (-ю, -шь), rohamosan tört ... túlhúl kidörzsölni.
Synon.: нарайбати.

назберати (-ю, -шь), összegyűjteni, összeszedni; - Ѳеодоръ Дуканович што былъ назбералъ за молоду.. все на церковъ выложилъ. О. М. М.

назвати (-у, -ешь, -авъ, -и) elnevezni, nevet adni; - ажь каждý хижного дяволомъ назвали, кульмъ бурше ище дѣти его. Єв. Нл.
- ся, elneveződni, nevet kapni.

назнаменовати (-ую), jelenteni, jelezni, jelképezni; - вусля (szamár) назнаменовало нарудъ жидовскый. Єв. Нл.

назначити (-у, -ишь), kijelölni, kirendelni, megbízást adni; - одно назначивъ богъ пастыремъ. Єв. Нл.

называти (-ю, -шь), valakit néven hívni, -nevezni; - рыбами называс(ть) люди невѣрныи. Єв. Єк. - вы не называйте учителя собѣ... Єв. Нл. - тотъ день недѣлю называли. Єв. Нл. - тотъ день недѣлю называемо Тж. - Іоанъ св. называетъ моремъ бурливымъ ... ересі. К. Гр. Ст.
- ся, hívódni, hívatni, hivatlani, neveztetni; - якъ ся называшь = hogy hívnak, mi a neved? - фертальь называс(т)ся земля Мирянa. О. М. М. - варвари называютъ ся погане. Єв. Нл. - сабышь ся называєтъ опочиваня.

назясти (-у, -ешь, -ъ, -и) ся, jól megfázni.

наиграти (-ю, -шь, -ешь) ся, kitombolni magát = выиграти ся.

наймати (-у, -ешь, -авъ, -и), szegődtetni, felfogadni.

172

-ся, beszegődni, szolgálatba állani.
зри: найматы, наяти, ся.

наимено|вати(-ую) = назвати, nevezni.

наимня|ти(-ю, -шъ), összefogni, telefogdosni.

най|ти(-ду, -дешъ, -шовъ, -ди), találni, akadni (vmre); - албо надъ книгами, албо на столѣ найдете ей. О.Ч. 1755; - думать собѣ, ачей найде тамъ даку родину. Фа. S. K.; - въ той книзѣ найдешь члче божій. О.В.Ч. - ми вѣрою найдеме доброту божію. Ев. Нж. - найдете спочивокъ душамъ. Тж.

-ся, találódni, találkozni; - ци не найшлася бы тамъ для него парафія. ѢК. Д. 1896.

нака|зати(-жу, -жешъ), üzenni, familni, ok-tatni, meghagyni, utasítani.

наказ|овати(-ую), üzengetni, tanítgatni, oktatgatni; - попы (будутъ) о пянствѣ зась наказовати. Фа. S. K.; - крестомъ святымъ наказуютъ насъ. О.В.Ч. - абы о-вуцѣ слово божіе наказовалъ нѣтъ правдого. Ев. Нж.

накв|асити(-шу, -сишъ, -сивъ, -сь, -си), eleget besavanyítani, besavanyítani (= заква-сити), savanyítani, összesavanyítani.

-ся, megsavanyodni, savanyúvá lenni.

накладати(-ю, -шъ) = накладовати.

наклад|овати(-ую), ráerakodni, rárakos-gatni, felrakosgatni.

накла|сти(-ду, -деш, -въ, -ди), rárakni, rá-tenni, felrakni (= копицю, boglyát).

накло|ветати(-чу, -чешъ, -тавъ, -чи), agyonszól-ni, szapulni, agyon-, telerágalmazni.

наклей|ити(-ю, -нишъ, -ивъ, -и), jól beenyvezni, jól meg-, összeragasztani, elegendő-, eleggé megragasztgatni.

наклеп|ати(-лю, -лешъ, -авъ, -ли), eleget ki-, me-lapálni, sokat összekalapálni, összeka-lapálgatni.

-ся, sokat kalapálni, kalapálásban kifáradni.

накли|кати(-чу, -чешъ), összehívni, sokakat meghívni (на свадьбу, lakodalomba).

нак|овати(-ую), sokat (pl. patkót) összekovácsolni.

-ся, kikovácsolni magát, sok kovács-munkát készíteni, наковалося тулько.

наколоти(-ю, -ешъ), eleget, sokat hasítani.

-ся, elegendő mennyiségű ...nek összehasogatni, sokszor megszúrni magát.

173

наколотити(-чу,-тишъ), összekavarni, fehérbe borítani, sok galibát csinálni, összegabalyítani

- ся, összegabalyodni, összekavarodni, magát kikavarni, kavarásban kifáradni.

накопати(-лю,-лешь,-авъ,-ли), elegendőt, sokat kiásni, -ásni, -kikapálni, összeásni, összekapálni.

- ся, soknak kiásódni, -kikapálódni, kikapálni magát, kapálásban kifáradni.

накормити(-лю,-ишъ), megetetni, jól tartani

-ся, jóllakni, eligetni.

Synon.: нагодовати,-ся.

накосити(-шу,-сишъ), elegendőt, sokat kaszálni

-ся, elegendőnek lekaszálódni, kikaszálni magát, kaszálásban kifáradni, elfáradásig kaszálni.

накрасти(-ду,-дешъ), sokat összelopni, összelopkodni

-ся, lopásban kifáradni.

накраяти(-ю,-ешъ,-авъ), sokat fel-, ki-, megszabni, összeszabni (bizonyos mennyiséget).

-ся, elegendőnek kiszabódni, -kiszabatni, összeszabódni, kiszabni magát, szabásban kifáradni.

накричати(-у,-ишь,-авъ,-ь), teleordítani, kiabálni, ordítozni, lármázni, reákiáltani, kiáltozni, összekiabálni

-ся, kikiabálni, kiordítozni magát, eleget lármázni.

накропити(-лю,-ишъ) telefreccskelni, összefreccskendezni.

накрутити(-чу,-тишъ), elég mennyiségűt összecsavarni, -facsarni (pl. уховокъ = gurst).

-ся, csavarásban kifáradni.

накрыти(-ю,-еешъ), elegendőt befedni.

накрышити(-у,-ишъ), teleaprítani, össze-, telemorzsolni, összemorzsázni, telezúzni.

-ся, telemorzsolódni, összezúzódni.

накупити(-лю,-ишъ), összevenni.

накуповати(-ую), összevásárolni, összevenni.

накурити(-ю,-ишъ), telepipázni, be-, telefüstölni.

наладити(-жу,-дишъ), elkészíteni, felkészíteni, hozzákészíteni.

-ся, nekikészülni, fel-, hozzákészülni, készülődni.

налажовати(-ую), készítgetni; -те-

174

перь ставъ василь налажовати колесарню. Тк.Д.1896.

– ся, készülgetni, készítődni, lassan készülődni.

наламати (-лю, -лешь), szakgatni, -tördelni.

– ся, összetöredni, tördelődni.

налатати (-ю, -шь), összefoltozgatni, összeszedegetni (грошей).

– ся, összeszedődni

налати (-ю, -ешь, -авъ, -й), szidalmazni, szakasztani, -káromkodni.

– ся, szitkozódni.

налаяти (-ю, -ешь, -явъ, -й) = налати.

належати (-у, -ишь), illetni, megilletni, tartozni, kijárni (vkinek vmi = комусь штось) – Сия пария церкви ростоцкой належить.. Письмо ерея Василия крайнѣ гуменской родича р. ађло юн. сз. Er. V. ів. lv. – Кому ω томъ вѣдати будетъ належало. Ио. – и прочимъ до державы цесарской належащимъ краинамъ. 1?.о. XI. п.п. Ио. –

наливати (-ю, -шь), fel-, be-, megtöltögetni, -öntögetni, reá-, hozzáöntözni; – чарьку наливай. Мol.

наличити (-у, -ишь), elő-, leszámlálni, leszámolni.

налляти (-ю, -ьешь, -явъ, -ий), fel-, beleönte-ni, -tölteni; – я не налью (!) вашому хлопце(ьо)ви науку въ голову. Тк.Д. 1896.

– ся, telcömlem, telelenni, megtelni.

наловити (-лю, -ишь), összefogdosni, össze-, felkaracsolni, üzéssel megkeríteni; – наловѣтъ сребра. Св. Ин.

наложити (-у, -ишь), reáfeni, reárakni, reáhelyezni, kivetni (порцію, adót). synon.: накласти.

налупити (-лю, -ишь), elég héjat lehámozni, -lehántani, eléggé megnyúzni.

налущити (-у, -ишь), ki-, meg-, összefejteni, -hámozni (орѣхи, diót), megfosztani (borsót, stb.) (héjtól, = скубсти).

– ся, elég mennyiségnek lehámlódni (vmiből).

налѣгати (-ю, -шь, -ешь), reádőlni, reátámaszkodni, reánehezkedik, súlyával reá-, nekiesonkedik; – neki-, rátámadni; reá adni magát, neki feküdni; – ходошь налѣгейкунамикгае. Ndf.

налѣпити (-лю, -ишь), teleragasztani, reá-enyvezni.

– ся, hozzá-, reáragadni.

намазати (-ю, -шь), telekenni, -mázolni, összekenni, -mázolni, be-, összemaszatolni.

– ся, összemaszatolódni.

намальовати (-юю, -юешь), reá-, kifesteni, kiszínezni.

намастити (-щу, -стишь), telezsírozni, telekenni

намножити (-у, -ишь), tele sokasítani, -ani, telesokasodni; – котрымъ кѣпомъ бысте намножило имания. Св. Ин.

намовити (-лю, -ишь), reábeszélni, reábírni

намовляти (-ю, -ешь), hosszan, lassan rábírni.

намовяти (-ю) = намовляти. 175

намокнути (-къ), agyon, -összeázni, átázni.

намолоти (-елю, -елешъ, -оловъ, -ели), eleget össze-, felőrölni.

намолотити (-чу, -тишъ), eleget csépelni, jól megrakni (vkit).

намочити (-у, -ишъ), jól be-, meg-, feláztatni; - пинкелесъ узявъ клоча, намочивъ у нафту. Ук. Д. 1897.

- ся, jól megázni, beivódni.

намуслити (-ю, -ишъ), beiszapolni, hordalékkal betömni, -beönni, -beüllepedni.

намучити (-у, -ишъ), agyonkínozni.

- ся, agyon, -elkínlódni.

намыкати (-ю, -шъ), agyonlépázni, sokat kirántogatni, kilépegetni, kilépdesni;

- ся, jól összeráncigatni egymást az üstöknél, kifáradásig rángatni, ráncigálni vmit.

намылити (-ю, -ишъ), sokat beszappanozni, rendre rakásra szappanozni.

намѣсити (-шу, -сишъ), sokat gyúrni, -dagasztani, tapozni, megtapodni.

намѣстити (-щу, -стишъ), be-, elhelyezni; - довезется тамо з Варады престолъ с корытъ прійдетъ и майсторъ, дабыего намѣстилъ. Ö.Ц. 1750.

намѣшати (-ю, -шъ), eleget meg-, összekeverni.

намякнути (-ло ся -кло), eléggé meglágyulni, -megpuhulni, szerepuhulni, -lágyulni.

нанести (-у, -ешъ, -нюсъ), összehozni

- ся, sokat fojni

нанизати (-жу, -жешъ), felfűzni (пацьорьокы = gyöngyöt, грибы = gombát).

наносити (-шу, -сишъ), össze-, telehordani, behozni.

наношовати (-ую), összehordogatni.

наняти (-ьму, -ьмешъ, -явъ, -ьми), magára ölteni (= надѣти), felvenni, felfogadni, szerződtetni (= наяти).

наорати (-ю, -ешъ), eleget, sokat felszántani

наострити (-ю, -ишъ), megélesíteni, ki-, megfenni.

нападати (-у, -ешъ, -авъ, -ай), ráhullani, meg-, rárohanni; - не будуя воду пити, бо вода нечиста, бо у воду нападало калинове листя. Nagy.

напацати (-ю, -еш, -въ, -ай), ráhulldogálni, meg-, megrohanni.

нападовати (-ую), gyakran megrohanni.

напаровати (-ую), összeszerezni, be-, előkészíteni.

напаскудити (-жу, -дишъ), telepiszkolni, össze-, telerondítani.

напасти (-ду, -дешъ, -въ, -да), reátohanni, -támadni; - кажъ (якъ) египтяне напали на нещастный нашъ народъ. Va. S. K.

176

напасти (-у, -ешъ, -съ, -и), meglegeltetni; - св. спасъ воликы напасъ. Ж. Д. 1897.

напастити (-щу, -стишъ), alkalmatlankodni, bajt csinálni, nyugtalanítani.
synon.: наколотити, баламутити

напаст|овати (-ую), nyomorgatni, sanyargatni; - Богъ не напастуетъ нѣкому. Ев. Ик.

напека|ти (-ю, -шъ).

напечата|ти (-ю, -шъ), kinyomatni, nyomtatni.

- ся, nyomtattatni.

напе|чи (-ку, -чешъ, -пюкъ), sokat sütni, összesütni; - наварила, напекла, бадьлякого, для Петра. Ndfy.

- ся, összesülni, összesütődni.

напива|ти (-ю, -шъ) ся, felhörpintgetni, iszogatni.

напина|ти (-ю, -шъ és -ешъ), feszegetni, feszítgetni.

- ся, feszülni, erőlködni.

напи|сати (-шу, -шешъ, -савъ), fel-, megírni; - котрого хуленіе написати хощу вамъ. О. В. У. - што написали по(с)тролос (за) пустъ Св. Ев. Ик. - написавъ персты своими. Тже. - изъ иншой страны (= máshol-dalról) что, Егерскый потентиз написалъ. З. Ы. 1. 57.

- ся, megíródni.

напи|ровати (-ую), felírogatni.

- ся, fel-, felíródni.

нап|ити (-ю, -єшъ, -ивъ, -ий) ся, inni, felhörpinteni, felönteni, becsípni; - напюся изъ рѣчокъ воды, с кирницѣ намулу. Nd Gy.

напла|кати (-чу, -чешъ) ся, sokat sírni, kisírni magát.

напла|та|ти (-ю, -шъ), össze-, telefoltozni.

напле|сти (-ту, -тешъ, -лѣвъ), eleget fonni, össze-, telefonni.

напло|дити (-жу, -дишъ), teleszaporítani, felszaporítani, sokat összelengeszteni.

- ся, elszaporodni.

наплѣснѣ|ти (-ю, -ешъ), rápenészedni, agyonpenészedni.

наплѣта|ти (-ю, -шъ és -ешъ), felfonogatni.

наплѣт|овати (-ую) = наплѣтати.

наплю|вати (-ю, -савъ, -вавъ), teleköpdösni.

напнути (-увъ) ся, neki vetni a hátát vminek, neki támaszkodni.

напн|яти (-ю, -ешъ, -явъ, -и), megfeszíteni (húrt), alátámasztani, nekifogni.

- ся, nekifeszülni, - feszülni.

напова|ти (-ю, -шъ, -въ, -и, -пуй), megitatni; - жалного напуй. Ев. Ик. - мене ихъ наповати. Тже.

наповн|ити (-ю, -нишъ), meg-, teletölteni, megtelíteni; - дужъ Богъ у щирую доброту наполнити мене вами. Ев. Ик. - наполнилъ есть скорбь свою. Тже. - пѣнчуъ ихъ наповнавъ. Тже.

- ся, megtelni, teli lenni; - она ся наповнила (teljesedni) дѣка уси бозая. Ев. Ик.

наповня|ти (-ю, -шъ), megtöltögetni, meg-, telítgetni, töltögetni.

- ся, meg-, megtelni, töltődni.

напова|ти (-ю, -шъ és -ешъ), itatgatni.

177

напой|ити (-у (-ою), -ишъ), megitatni; - ко-

...ри мата напоили? Ev. Hr. – Святий Михаилъ воли напоивъ. Kol.

напомин|ати (-ю, -шь), emlékeztetni, figyelmeztetni, inteni.

напомнанути, emlékébe idézni, emlékeztetni; – цеглярю напомнанитъ, абы… O. L. 1751.

напра|вити (-лю, -ишь), eleget késziteni, sokat beneki készíteni, helyes irányba terelni, irányítani, okozni, szerezni; – направлю ти кельчику, и къ тому ганьбу велику. Pa. S. k.

направл|яти (-ю, -шь, -ешь), útbaigazítgatni, terelgetni, irányítgatni.

напро|сити (-шу, -сишь), megkérlelni, sokat, nagyon kérni, kiönyörögni.

напрѣ|ти (-ю), aggonizzadni

напро|сти (-ду, -дешь, -въ), eleget össze, -megfonni.

напря|тати (-чу, -чешь, ск -таю, -таешь), sokat eldugni, -elrejteni.

– ся, meggyűlni, meggyűmyedni (= нарвати)

напу|овати (-ую), összeszidni, jól megszidni, lehordani (vkit).

напу|дити (-жу, -дишь), megijeszteni, megfélemlíteni.

– ся, megijedni, megfélemlemi.

напуск|ати (-ю, -шь), oda, -ráeresztgetni.

напу|стити (-щу, -стишь), rá, -odabocsátani, rá-, odaengedni, nekieereszteni, rászabadítani; – Бгъ напустивъ на жидовъ, што ихъ земля похерла. Ev. Hr.

напухнути (-хъ), feldagadni.

напущ|ати (-ю, -шь): напускати, ra-, oda-, teleeresztgetni; – на насъ напущаетъ Бгъ кортань за нашѣ грѣхи. Ev. Hr.

напх|ати (-ю, -шь), megtömni.

напьх|ати (-ю, -шь), tömködni, tömögetni, teletömni, dugni (гуску, libát), teledugdosni vmivel.

нара|дити (-жу, -дишь), rábeszélni, felbiztatni, felbujtani, tanácsával teledönteni a fejét vkinek, egyontanácsolni

– ся, egyentanácskozni, értekezleten megállapodni

нарад|овати (-ую) ся, kiörvendeni magát, egyenörvendezni.

нарв|ати (-у, -ешь), eleget, -teleszakítani, r. meggyűlni (= напряттати); – дѣвочка нарвала лопатокъ. Яk. D. 1896.

нарѣкати = нарѣкати.

наре|чи (-ку, -чешь, -рѣкъ), elnevezni, nevet adni.

– ся, nevet kapni, elneveződni, elneveztetni; – хоча моя на молитву нарекла ся. Ев. Hr.

нариц|ати (-ю, -ешь), elnevezgetni, nevet adogatni, neveket adni,

– ся, el-elneveződni, el-elneveztetni.

наро|дити (-жу, -дишь), megszülni, megteremteni.

– ся, megszületni, megteremni; – чтѣ ся нарoдили сынове гнѣвныи. Ев. Hr.

нарост|ати (-ю, -шь), felnövesztgetni.

178

нарости (-у, -ешъ, -росъ, -и), fel-, odanőni, növekedni, teremni.

нарубати (-ю, -шъ), felaprítani (дрова), elegel vágni (дрова).

нарізати (-жу, -жешъ), eleget felvágni; - felaprítani (хліб)

нарікати (-ю, -шъ), elmenekülni; - ktni, elnevezni, - жидове нарікали на Моисея. Єв. Нк.

- ся, neveződni, neveztetni, nevet viselni; - нарікає(т) ся гора діаволъ. Єв. Єк.; - же(о)на буде(тъ) нарікати, твое горло проклинати. Ра. S. K.

насадити (-жу, -дишъ), eleget ültetni, tele ültetni, elültetni, megültetni (курицю).

населити (-ю, -нишъ), megtelepíteni.

- ся, megtelepülni, - települni.

насердити (-жу, -джу, -дишъ), felharagítani, megbosszantani

- ся, kiharagudni magát, agyonbosszankodni.

насидіти (-жу, -дишъ, -дівъ), elülni, sokáig ülni, megülni (vkit).

- ся, kiülni magát.

насилювати (-ую, erőltetni, ráerőszakolni, rákényszeríteni.

- ся, megerőltetni magát, rávenni magát.

наскакати (-ю, -шъ) ся, kiugrálni magát, agyonugrálni magát.

наскубсти (-у, -ешъ, -б, -и), eleget, - telefosztani.

насолоджатися (-ю, -ешъ) ся, élvezni, élvezni, élvezni.

3 чсл.

наслідувати (-ую), utódlani, örökölni, nyomon követni; - уникать живота вѣчнаго не наслѣдуеть шога. О.В.Ч. - наслѣдуйте, что нато-вленно вамъ. Єв. Нк. - злыхъ не наслѣдуйте.

настояти (-ю, -ишъ), meg-, össze-, teleigyambóni, meg-, összeszurkozni.

настояти (-ю, -ешъ, -явъ, -й) ся, jól kinevetni, agyonnevetni magát.

наставати (-ю, -ешъ), felbukkanni, felkelni, felkelni

наставляти (-ю, -шъ), 1. felállítani; 2. oktatgatni, tanítgatni

Synon.: научати.

настанути = настати.

настати (-ю, -ешъ, -въ, -ну, -нешъ, -нь), beállani, bekövetkezni, be-, elkövetkezni, előállani; - коли ваша єкселенція оумре и панъ гпп, а настане другий. Єв. Л. 1755 г. - настане(тъ) живо для жида. Ра. S. K.; - бывало, настане весна. Тк. Д. 1895.

настелити (-ю, -ишъ), megágyazni, ágyat vetni, megalmozni, almot teríteni.

настояти (-ю, -ишъ, -явъ, -туй) ся, kiállani magát, sokat állni

настрашити (-у, -ишъ), agyonijeszteni, megfélemlíteni.

177

-хотѣ, што падали изъ стола богатого. Ев. Ик.

-ся, agyonijedni, megfélemleni.

настругати (-ю, -шь, -угу, -жешь, -въ, -й), eleget faragni, -forgácsolni.

наступати (-ю, -шь), közelebb, -rálépegetni, -lépkedni, rá-, -odalépdesni, támadni, következni; -зѣло римляне на насъ наступали. О. В. Ч. -завтра день сѣянный наставпунвъ. наставати, гонити / етс. К. Гр. Ст.

наступити (-лю, -ишь), rálépni, bekövetkezni; -четыредесятница не наступить для насъ уже друга(я). Ж. D. 1897. -в той часъ маетъ наступити вѣкъ покой. К. Гр. Ст.

наступовати (-ую) = наступати; -зѣло рацы на (м)ня наступуютъ. Р. Ц. 1786.

насукати (-ю, -шь), eleget morzsolni, felkorzsolni; -такъ ня насукало = натерло.

насучити (-у, -ешь, -укавъ, -и), eleget morzsolni, sokat összemorzsolni.

-ся, elsorvadni.

насушити (-у, -ишь), eleget szárítani, -aszalni.

насыпати (-лю, -лешь, -авъ, -ѣ), fel-, beleönteni, -tölteni, -szórni.

насыпати (-ю, -шь és -ешь), fel-, beleöntögetni, -töltögetni, -szórogatni.

насыповати (-ую), = насыпати.

насытити (-чу, -тишь), jóllakatni, letelakatni; -христосъ насытивъ иxъ тымъ чудомъ. Ев. Ик.

-ся, jóllakni (= наѣсти ся); -лазарь жадавъ на(з) насла)сытити ся выдъ кре-

наставати (-ю, -шъ és -ешъ), elvetegetni, lakuni, bevetni, bevetegetni, elültetgetni.

Synon.: насажати.

наставати (-ю, -шъ), ráülögetni, rá-, felülni

насѣсти (-ѣду, -ядешъ, -ѣвъ, -ади), ráülni, leülni,

-ся, kiülni magát

насѣчи (-ку, -чешъ, -къ, -чи), tele-, mind fel-, összeaprítani, -vágni (дровъ).

насѣяти (-ю, -ешъ, -явъ, -й), el-, televetni (magot); -насѣня насѣявъ сѣятелникъ. Ев. Ик.

натекати (-ку, -шешъ, -савъ), be-, eleget összefaragni.

натечи (-ку, -чешъ, -тюкъ, -кла), tele-, összefolyni.

натискати (-ю, -шъ), összenyomogatni, agyonszorongatni.

натиснути (-нувъ), meg-, agyonszorítani.

натовчи (-ку, -чешъ, -къ, -чи), eleget meg-, öszszetörni.

натокмити (-лю, -ишъ), kijárni (vmit), kialkudni; -христосъ натокмивъ намъ отца спочивокъ. Ев. Ик.

наточити (-у, -ишъ), megélesíteni, :. összetöldani.

натрафити (-лю, -ишъ), rátalálni, rábukkanni, ráakadni.

натрясти (-у, -ешъ, -ѣ), eleget rázni, telerázni, agyon-, összerázni. 180

-ся, agyon-, -önge, -felrázódni.

натучити (-у, -ишь), feltölteni.

натыкати (-ю, -шь), teledugni, teletömni, teleggyömöszölni

натыкати (-ю, -ешь), teledugdosni, teletömködni, agyontömködni, teleggyömöszölgetni.

натыти (-ю, -ешь, -въ, -й), agyonhizni.

натычи (-ку, -чешь, -кавъ, -чи) = натыкати.

натягати (-ю, -шь és -ешь) ся, nyujtózkodni.
 -ся, nyujtózkodni.

натягнути (-ну), felhúzni, megfeszíteni.
 -ся, felhuzódni, kifeszülni.

наубалати (-ю, -шь és -ешь), leveregetni, ledöbögetni, leütögetni.

науровати (-ую), agyonúnni.
 -ся, agyonunatkozni.

научати (-ю, -шь, -ешь), tanitgatni; - тань насъ научае християнска вѣра. Ол. Є. К. - и вы учителіе церковныи научайте мірянъ простыхъ. Ев. Нн. - Научали
 -ся, tanulgatni; - навчатися в день и в ночи. Ев. ЄК.; - научайме ся изъ сего еванrелія. Ев. Нн.

научити (-у, -ишь, -ивъ), megtanitani, megoktatni; - Найда научилъ пити безъ воды до панства. О.В.Ч. - того ихъ самъ чортъ научилъ злого. Цо.
 -ся, megtanulni; - што бы ся научивъ кротокъ быти. Ев. Нн. - [illegible] научили ся ([illegible] semmit sem tanultak meg). Тк.

научовати (-ую), tanitgatni.
 -ся, tanulgatni.

нафарбити (-лю, -ишь), beszinezni, megszinezni, megfesteni.
 Synon.: намальовати.

нахапати (-лю, -лешь), összekapni, összeragadni.

нахапати (-ю, -шь), összekapkodni, teleragadozni.
 -ся, teleragadni, ráragadni.

нахаркати (-ю, -шь), telekrákogni, össze-, teleturházni.

нахвалити (-ю, -ишь), agyondicsérni.

нахваляти (-ю, -шь), teledicsérgetni, [illegible] kidicsérni.
 -ся, agyondicsekedni, kérkedni.

нахватати = нахапати.

находити (-жу, -дишь), találni; - кулько фалю посту находиме у св. писмѣ. Ев. Нн.
 -ся, 1. kijárni magát; 2. lenni, létezni; találtatni; - идъ тому телекови земли на юба поля выше л. находятся. О.М.М. - на загородѣ находилася хижина. Фк. Д. 1895; - аки у двохъ предълехъ находилася наша вѣра. О.В.Ч. - сѣмена [illegible] не находятся. О.Ч. 1751

нахулити (-ю, -ишь), agyon-, teleragalmazni.

нацвисти (-ту, -тешь, -въ, -ло, -й), nagyon virágzani, televirítani, agyonvirulni.

181

нацѣдити (-жу, -дишь), teleszűrni, teleszeppenteni.

-ся, teleszepegni, -szeppenni, -szűrődni.

нацѣлѣвати (-ую), agyoncsókolni.

-ся, agyoncsókolódzni.

начальствовати (-ую), elöljáróskodni, hivataloskodni, főnökösködni.

начати (-ну, -нешь, -авъ, -ни), elkezdeni, kezdeni.
-ся, kezdődni.

начертати (-ю, -шь), megrajzolni.

-ся, megrajzolódni.

начесати (-шу, -шешь, -савъ, -ши), eleget kifésülni (hajból vmit), sokát fésülni (hajat).

-ся, kifésülődni (vmnek), agyonfésülni magát.

начинати (-ю, -шь és -ешь), elkezdeni, elkezdegetni

-ся, megkezdődni.

начинити (-ю, -ишь), elkövetni (давно), okozni, kitenni (vkm), elkészíteni, sokat készíteni

-ся, kelletkezni, meg csinálódni

Synon.: наробити, надѣлати.

начиняти (-ю, -шь), töltemi (пероги, голубцѣ), Kovászozni.
Synon.: набивати.

начистити (-щу, -стишь), vmből sokat megtisztítani, distogatni.

начитати (-ю, -шь) ся, sokat olvasni.

начищати (-ю, -шь), vmnek a tisztogatásával előre készülni.

нашептати (-чу, -чешь), telesugdosni.

нашкрептати (-чу, -чешь), televakarni, tele sokat kámozni (бук).

нашуметѣти (-ю, -ишь, -млю, -мишь, -вь, -ми), telezugni, agyonzajongni.
нашовати (-ю, -шь), varrogatni, odavarrni.

нашыти (-ю, -ешь, -въ, -й), egész rakást, kissebet összevarrni, sokat megvarrni.

нащивити (-лю, -ишь), meglátogatni, látogatást tenni; - люде пришли нащивити больную (бетѣжну). Fk. D. 1897.

нащипати (-плю, -плешь, -пав, -пашь, -павъ), csipkésre készíteni, agyoncsípdesni.
нащипкати (-ю, -шь), agyoncsipkedni,

-ся, agyoncsipdesni egymást

нащиняти (-ю, -шь), rostálni, nemeteket rostálni.

наѣдати (-ю, -шь),

наѣсти (-мъ, -шь, -въ, -джь) ся, teleenni magát, jóllakni; - едень наѣстся сливъ и отъ того достане трасучку. Fk. D. 1897.

наяти (-йму, -ймешь, -явъ, -йми), felfogadni, megbérelni; - тутъ чака не можно наяти, ани напросити. R. L. 1756.

182

- ся, beszegődni, elszegődni, szolgálatot vállalni; -ba állani, -ba lépni; - та вутків ты, бѣладѣяко, та вуткы, та вуткы, цить бы ся не наяла зберати ягоды. Nágy.

невѣсти (-ду, -дешь) ся, nem sikerülni.

Зри: неповести ся.

неврещи (-ку, -чешь, -ркъ), meg nem szólni, szóval meg nem igézni.

Зри: неуречи, нѣвроку.

недоставати (-ю, -шь, -ешь),

недостати (-ю, -ешь, -въ), nem jutni недостало бы и папсрю. Ев. Ск.

недоходити (-жу, -дишь), nem jutni (грошь, грошей), hiányzani.

нейти (-ду, -дешь, -шовъ, -ди), nem menni, el nem menni.

Зри: непуйти.

ненавидѣти (-жу, -дишь), ki nem állhatni, utálni, undorodni, gyűlölni; - люблю Ба, а брата своего ненавижоу. Ев. Ск.; - котрыи и другыхъ грѣшныхъ ненавидятъ. Ев. Нч.

неповести (-ду, -дешь, -вювъ, -ди) ся, nem sikerülni.

несподѣвати (-ю, -шь) ся, nem remélni, - sejteni, - várni; - váratlanul érni, előre nem látni.

нести (-у, -ешь, нюсъ és нѣсъ, -и), vinni; - котрому лику во церкви нести радишь ся? О. В. У. - вовци быстя, свине йѣли цибы пити нести. Nágy. - и запрягаю хотинасти fal. - ся, на кони = lovon ülni, lovagolni, lóháton menni, - курица - = tojni, vívódni, vitetni, hordódni, hordatni

несупокоити (-ю, -ишь), nyugtalanítani, háborítani, zavarni.

- ся, nyugtalankodni, háborogni, fészkelődni.

нижати (-ю, -шь), alacsonyítgatni.

- ся, alacsonyodni.

нижити = низити.

низати (-жу, -жешь, -завъ, -жи), fűzni, [зай] sűrni.

- ся, fűződni, feltűzetni.

низити (-у, -ишь, -зивъ, -и), alacsonyítani,

- ся alacsonyodni.

никати (-ю, -шь), tekintetni, nézni; - никай, никай памко пак, якый ешь хо вы, рукъ. Nágy. - ся, nézelődni; - никай, ак = ...

новити (-лю, -ишь), ujítani.

- ся, ujhodni, ujulni.

новѣти (-ю, -шь), = новити ся.

183

норовити (-лю, -ишь), felbiztatni, felbujtani, felingatni, felbiztatni.

носити (-шу, -сишь), viselni, hordani, - ніч лю са носить всякъ день костелъ. О.В.Ч. - одежду носять чловочую. Уо. - носити крестъ. Иоа. - матка вы корку шу носила. О.В.Ч. - тоговрунь носить ся, viselni, hordodni, tegjezni; - поголоски носилися (= неслися) изъ рота на ротъ по цѣлому селу. Тк. D. 1897.

* но сѣ носить ся на не

ночувати (-ую), éjszakázni, éjjelezni, hálni, meghálni; - Ци спишь люба, ци ночуешь, Иде добоишь, ты не чуешь. Ndgy.

нравити (-лю, -вишь) ся, tetszeni.

нудити (-жу, -дишь), untatni
- ся, unatkozni.

нуждати (-ю, -ешь) ся, ínségeskedni, szűkölködni, nyomorogni (= нуждувати).

нукати (-ю, -шь), nógatni, kínálgatni.

нурити (-ю, -ишь), víz alá meríteni, - nyomni,
- ся, vízbe, - alá merülni.

нурьяти (-ю, -шь), álameritgetni.
- ся, alámerülgetni.

нѣмити (-лю, -ишь), némítani, némává lenni.

нѣмѣти (-ю, -ешь), némulni, némává lenni.

нѣткати (-ю, -шь), nemet mondani, tagadni.

нѣть = не е; - такого нѣтъ у тебе стога (= ты не маешь такого стога). О.В.Ч.

нюхати (-ю, -шь, -въ, -й), szaglászni, szimatolni.
- ся, szaglálódni, szimatolódni.

няти (ньму, ньмешь, нявъ, ньми), venni, szedni.

О.

обачити (-у, -ишь), megpillantani, észrevenni; - другое обачити можешь, ихъ. ll. Рк. Зри: збачити.

обберати = оббирати, уббирати.

оббивати (-ю, -шь), körülveregetni, körülütögetni, körül leütögetni (fáról gyümölcsöt).
Зри: уббивати.

оббирати (-аю, -ешь és -шь), leszedegetni.
Зри: уббирати

оббити (ббобю, обобьешь, оббивъ, оббий), körülütni, - verni, - szedni, elverni.
Зри: уббити.

оббрати (обберу, обберешь, оббравъ, оббери), körülszedni, leszedni.
Зри: уббрати.

187

обвру|сити (-шу, -сишь), körül-lekörözni.

обвѣга|ти (-ю, -шь), körülfutkosni, körülszaladgálni.

обвѣгнути (-гь), egyszer körülfutni, körülszaladni.

обвѣ|зти (-гу, -

обвертати = обертати.

обве|сти (-ду), körülvezetni.

обвива|ти (-ю, -шь), körülcsavargatni, pólyálgatni, göngyölgetni.

-ся, begöngyölözni, beburkolózni. Зри: увбивати.

обвиня|ти (-ю, -шь), bevádolgatni, váddal illetgetni; - насъ обвиняють, что мы не любимъ школу. Тк. Д. 1896.

обви|ти (-ю, -ешь и обовию, обовиешь, обвивъ, обвий), körülcsavarni, körülpólyálni, körülfonni; - обвили тѣло Iисусово изъ пастю. Ев. Н.

-ся, körülcsavarodni, körülfonódni, körülcsavarni. - Körülfonni magát.

обвожáти (-ю, -ешь), körülveretgetni.

обвож|ѣвати (-ую), = обвожáти.

обворож|ити (-у, -ишь), körülvarázsolni, bebűvölni, megbabonázni; - однако толчино сердце не можъ было обворожити ни панскими рекликами и нога-вицями, ни танцями, ни галяканями Тк. Д. 1897.

обвѣш|ати (-у, -ашь, -вѣшь, -авъ, -ай), körül akgatni.

обвѣшовати (-ую), körülakasztgatni.

обвя|зати (-жу, -жешь, -завъ, -жи), körülkötni, körökörül lekötni.

-ся, körülkötni - lekötni magát. Зри: обязáти

обвязовати (-ую), körülkötözgetni.

обганя|ти (-ю, -шь), kergetni (madarakat a veteményből, vadvizeket, medrét áradásból), őrizni (tőlük a veteményt). Synon.: присокотити. Зри: убганяти.

обга|тити (-чу, -тишь), körülgátolni, gáttal körülvenni.

обгла|дити (-жу, -дишь), körülsimítani, körülsimogatni.

обгласкати = убгласкати.

обглядати = убглядати.

обглядáти = убглядáти.

обглядовати = убглядовати.

обгнати = обогнати.

обгнити = убгнити.

обгнойити = убгнойити.

обгонати = убгонати. 125

обгорнути = убгорнути; - обгорнувъ тѣ кругомъ тѣ. Ев.

обгородити = убгородити; - правда, село обгородило садъ. Тк. Д. 1898. - Богъ обгородивъ люди ангельскымъ глотовъ. Ев.

обгорѣти = убгорѣти.

обгрызати = убгрызати.

обгрызти = убгрызти.

обдарити (-ю, -ишъ), megajándékozni, megjutalmazni.

обдаровати (-ую) = обдарити.

обдерати = убдерати.

обдерти = убдерти.

обдрати = убдрати.

обдумати (-ю, -шъ), átgondolni, megfontolni, meghányni-vetni.

обернути (-нувъ), fordítani (vmire), megfordítani, szánni (vmire), felhasználni - абы ихъ моглъ (мугъ) на свою потребу обернути. О. М. М.; -

- ся, fordulni (vhová, vkihez); - опять ся обернувъ. Єв. Нж. - если ся необорнеме. Тис.

обертати (-ю, -шъ), fordítgatni, forgatni, terítgetni; - бы попове обертали простыи на путь правый. Єв. Нж.

- ся, forogni, forgolódni, fordulgatni, hengeredni, hengerőzni; - влашинъ старый трідалъ ѫ. нівы в перевозѣ, которіи нівы обертаются на федориковы. П. василика ерф, 1739. Єг. V. ск. l. - которыи ся обертають икъ нему. Єв. Нж. - абы спишно обертался во своемъ хозяйствѣ. О. L. 1751.

обжалити = убжалити.

обжаловати = убжаловати.

обжерти = убжерти.

обжрати = убжрати.

обзерати = убзерати; - жандары стали и тамъ обзирати вшитко. Th. D. 1893.

Зри: обзирати.

обзирати = убзирати.

обидити (-жу, -дишъ), megsérteni, megbántani; - если кого обидишъ. Єв. Нж.

обидовати (-ую), sértegetni, bántalmazni; - никого не обидуйте. Єв. Нж.

обирати = убирати

- ся, = " , ся; - абысмо ся въ слово вѣ бжіимъ обирали. Єв. СК.

обицяти = обѣцяти.

обкаляти = убкаляти.

обкладати = убкладати.

обкладовати = убкладовати.

обкласти = убкласти.

обклейити = убклейити.

обкопати (-лю, -лешъ, -авъ, -ли), körülkapálni, kapával feltölteni.

обкоповати (-ую), körülkapálgatni, feltöltögetni, gyakran; többször körülkapálni, ismételten körülásni.

обкосити = убкосити.

обкрасти = убкрасти.

обкупати (-ю, -ешъ, -е, -въ, -й), megfürösztení. - ся, megfürödni, jól - talpig megfürödni.

обладати (-ю, -ешъ), bírni, bírlalni, élni vmivel.

обладити (-жу, -дишь), körüligazítani, rendbehozni.

- ся, felkészülni, körülrakodni.

облажовати (-ую), körüligazgatni.

- ся, lassan felkészülni

обламати (-млю, -млешъ, -аю, -шъ, -ешъ) letördelni, körültördelni. 186

-ся, körültördelődni.

облам|бвати(-ую), körültördelgetni, lassan körültördelni.

облекнути, felölteni
-ся, felölteni; похстѣсь постомъ и въ Христа облекнутися. О.В.У.

облечи(-ку,-чешь,-лѣкъ,-чи) = ублечи.

обливати = убливати; – такъ ня слызы обливали, щомъ свѣта не видѣвъ Крd.
-ся, = убливати ся; – в той часъ церковь барзо кровію обливалася мученическою. Н.Гр.Ст.

облизати = ублизати.

облизовати = ублизовати.

облипати = ублипати.

облиплати = ублиплати.

обломи|ти(-лю,-ишъ), körültörni, köröskörül letördelni.

обломля|ти(-ю,-шь), körültördelgetni.

облупа|ти(-ю,-ешь,-шь), körül-lenyúzni, körül-lefejteni, -feszegetni.

облуп|ити(-лю,-ишь), lehéjazni, lehántani, lehámozni, megnyúzni.

облущ|ити(-у,-ишъ), körülhántani

-ся, le-, körülhámlani.

облѣкати = ублѣкати

облѣп|ити(-лю,-ишь) = ублѣпити.

облѣпля|ти(-ю,-шь,-ешь) = ублѣпляти.

обманути(-нувъ), rászedni, lépre vinni, lecsalni, becsapni.

-ся, csalódni, becsapódni, csalatkozni

обманя|ти(-ю,-шь,-ешь), rászedegetni, bebecsapni, ismételten lépre vinni.

-ся, ismételten csalódni.

обмастити = убмастити.

обмести = убмести.

обметати = убметати; – его камѣнямъ обметали жидове. Ев.Н.ж.

обмочити = убмочити.

обмывати = убмывати.

обмыкати = убмыкати.

обмыкати = убмыкати.

обмыти = убмыти.
-ся; – котрыи ся обмыютъ. Ев.Н.ж.

обмѣнити = убмѣнити.

обмѣняти = убмѣняти.

обмѣсити = убмѣсити.

обнародо|вати(-ую), bevinni a nép közé, népiessé tenni, közzétenni, hirdetni, nyilvánosságra hozni.

обнимати = убнимати.

обнов|ити(-лю,-ишь), megújítani,
-ся, újhodni, frissülni, frissedni, újulni.

обобрати(обберу, обобравъ, обберн), lecsedni, körül leszedni, vállalni,

-ся, magára ölteni, -venni, vállalkozni.

обовязати = обвязати.

обога|тити(-чу,-тишъ), gazdaggá tenni, gyarapítani; – Богъ обогатитъ насъ у нашумъ недужествѣ. Ев.Нж.
-ся, = обогатѣти; – благодарю Бога, чомъ ускачивъ обогатилися естеся. Ев.Нж.

обогатѣ|ти(-ю), meggazdagodni; – котрыи хотятъ обогатѣти. Ев.Нж. – такии люде гадають (эрп: збогатѣти)ъ и нучъ и день, якъ обогатѣти. Т.ж.

обогнати(обжену, обогнавъ, обжени), körülkergetni, -hajtani, megvédeni, -őrizni.

187

обдрати (деру, -дерешь, -дерь, -дери), körül-lenyúzni, -húzni, -szakítani, -szaggatni, -tépni.

-ся, körültépődni, -szakadni.

Зри: обдрати.

обожати (-ю, -ешь), istenítgetni.

обожити (-у, -ишь), istenítem, bálványozni.

обозривати (-ю, -ешь), körülnézegetni, körül-, megszemlélgetni, körül-, meg-vizsgálgatni,

-ся, körültekintgetni, hátranézegetni, visszatekintgetni, körültekintgetni.

обозрити (-ю, -ишь, -ивъ, -и), körül-, megtekintem, megszemlélni, körülvizsgálni.

обозрѣти (-ю, -ѣ), körül-, egészen megérni.

обоймати (-ю, -ешь), körülfogdosni, körülkarolgatni.

Synon.: обѣмати, обѣмити, обати, обнати.

обойти, = обийти, -ся.

обокрасти = обыкрасти

оболяти (-ю, -ьешь, -явъ, -ий), körülöntem.

оболочи (-ку, -чешь), felöltem. -апостолскую твар оболокли на ся. О.В.У. Якъ есте оболокли. Ев. Ил. -обо-ся презвитери; -у христадлюкыхъ у лѣха. " "

оборвати (-у, -ешь), körültépni, -szakítani.

Зри: обрывати.

-ся, körültépődni, -szakadni.

оборонити (-ю, -ишь), megvédem, megóvni.

обороняти (-ю, -ешь), védelmezni, oltalmazni.

-ся, védekezni.

обрадовати (-ую), megörvendeztetni, örömöt szerezni.

-ся, megörülni, megörvendeni.

обрахати (-ю, -ешь), sértegetni, bántogatni.

обрѣзити (-жу, -зишь), megsérteni, megbántani.

-ся, megsértődni.

образовати (-ую), alkotni, képezni, ábrázolni, szervezni, művelni.

-ся, képződni, művelődni, kialakulni.

обратити (-чу, -тишь), megfordítani, megváltoztatni. -той не может сыновъ своихъ обратити к себѣ. О.В.У. -къ нему обратилъ. Ио.
-ся, megfordulni, megtérni.

обраховати = убраховати.

обрѣхати (-шу, -шешь), megugatni, haragsággal elősorolni, rágalmazni.

обритвати = обрытвати.

обробити (-лю, -ишь), meg-, körüldolgozni

188

körül,- megnüvelni.

обробляти(-ю,-шъ ся-ешъ), körül,- megnövelni, körül,- megdolgozgatni, las-san,- idönkint megnövelni,- megdolgozni.

обросити = убросити.

оброснути(-русъ), be,- körülnőni
зрн: уброснути.

обростати = уброставати.

обрубати(-ю,-шъ), körülvágni,- nyesni.

обрубити(-лю,-ишъ), körülszegni.

обрубовати(-ую), körülvagdalni, -vag-dosni.

обручати(-ю,-ешъ), ismételten eljegyezni.
-ся, eljegyződni, jegyet váltani.

обручити(-у,-ишъ) = заручити.

обрьевати = убрьевати.
обрыгвати, megborotválni; - третяго попа обрит-вальъ власи. Of. В.Ч.
обрѣзати = убрѣзати.

обрѣзати = убрѣзати; - заказано было, што вы мужейского фелю дѣтину обрѣзати. Ев. Нк.
обрѣзовати = убрѣзовати; - прушто христосъ

обрѣзовавъ ся. Ев. Нк.

обрѣсти(-ю,-ешъ,-въ,-й), találni.

обрѣтати(-ю,-ешъ), találgatni.

обрѣти = обрѣсти.

обсадити(-жу,-дишъ), körülültetni, meg-szállani (городъ, várost), ostromolni.

обсохнути = убсохнути.

обставати = убставати.

обстати = убстати.

обструґати(-ю,-шъ), körülfaragni.

обструґати(-ю,-ешъ), körülfaricskálni.

обструґовати(-ую), körülfaragcsálni.

обстрѣчи(-гу,-жу,-жешъ,-гъ,-жъ), körül-nyírni.
-ся, körülnyiratkozni.

обстрѣляти(-ю,-шъ) = убстрѣляти.

обсушати(-ю,-шъ,-ешъ), szárítgatni.

обсушити(-у,-ишъ), megszárítani.
-ся, meg,- felszáradni.

обсыпати(-лю,-лешъ,-авъ,-ли), körül-tölteni,- önteni.
-ся, köröskörül beomlani.

189

обсыпа|ти (-ю, -шь), körülöltögetni;
-ся, köröskörül beomolgatni.

обсьеха|ти (-ю, -шь), köröskörül szóradozni.
зри: убсьехати.

обсѣкати = убсѣкати.

обсѣсти = убсѣсти.

обсѣчи = убсѣчи.

обсяга|ти (-ю, -шь), körülérni, körülfogni.

обтерати = убтерати.

обтерти = убтерти.

обтесати = убтесати.

обтовкати = убтовкати.

обтовчи = убтовчи.

обтуч|ити (-у, -ишь), göm͡bölyűre hízlalni;
-ся, = обтыти.

обты́кати = убты́кати.

обтыка́ти = убтыка́ти.

обтягнути. = убтягнути.

обува|ти (-ю, -шь), cipőt húzni, cipővel ellátni; - изсучи ѣхъ, изсущи ѣхъ, бы ся не пірвали. Ищи я ѣхъ не вбувала, уже ся пірвали. Nagy.
-ся, cipőt húzni.

обуча|ти (-ю, -шь), tanítgatni, oktatgatni.

обуч|ити (-у, -ишь), megtanítani.

обучовати (-ую), = обучати.

обхд|ити (-жу, -дишь), körüljárni, kerülgetni; gondozni, ápolni, kedvében járni.

обхож|овати (-ую) = убхоховати.

обчистити = убчистити.

обчищати = убчищати.

обшивати = убшивати.

обшити = убшити.

обыкла|сти (-ду), körülrakni.
зри: убкласти

обыкра|сти (-ду), meglopni
зри: убкрасти.

общипати = убщипати.

объедин|ити (-ю, -ишь), egyesíteni, egybefoglalni.

обѣйма|ти (-ю, -шь), körülfogdosni.
-ся, körülfogózkodni.

обѣ|сти (-мъ, -шь, -сть, -въ, -ихъ), körülkaparni, elenni
-ся, teleenni magát, bezabálni.

обѣця|ти (-ю, -шь), ígérni; - котрому обѣцали римляне панство на земли. О.В.Ч. - котрое намъ обѣщаеть дати. Ев. Ну.

обяв|ити (-лю, -ишь), kinyilatkoztatni, kijelenteni, kinyilvánítani, tudtára adni, tudatni, hírül adni, kihirdetni.

обавля|ти (-ю, -шь), kijelentgetni, gyakran kijelenteni, ismételten közhírré tenni, - kihirdetni.

190

обасн|ити (-ю, -ишь), megmagyarázni, ki-, megfejteni, megérteni, felvilá

gondolom.

обяснати(-ю,-ешь), magyarázgatni, fejtegetni.

обяти = убяти.

обывати(-ю,-ешь), lakni, tartózkodni.
з росс. Зри: бывати.

обыгнати = обогнати.

обыдрати = ободрати.

обыймати(-ю,-ишь), ölelgetni, körülkarolni.

-ся, ölelkezni.
Зри: обоймати, обѣмати.

обыйти(-ду,-дешь,-шовъ,-ди), körülmenni, kerülni; - обыйдуть что найбулшій стожище О.В.Ч.
-ся, nélkülözni, vmi nélkül meg-lenni; - люде не могутъ обыйтися безъ чмуля. Fk.D.1897.

обырвати = оборвати.

обѣдати(-ю,-ашь,-ешь), ebédelni.

обѣтовати(-ую), ígérni, fogadni (vmit).
з росс. Зри: обѣцяти.

обѣцяти(-ю,-ешь), ígérni, ígéretet tenni, fogadni(vmit); - якъ намъ обѣцяти

рачилъ. Сб. Ск.; - радость бгъ обѣцалъ любящимъ его. Сб. Нг.

-ся, ígérkezni, fogadkozni.

обѣцьовати(-юю), = обѣцяти; - ремесники много и нагло зробити обѣцяють. О.Ч. 1758.

обязати(-жу,-жешь,-завъ), körülkötni, lekötelezni.

-ся, körülkötni magát, lekötni magát, lekötelezödni.
Зри: обвязати.

обязовати(-ую) = обвязовати.

оглашати(-ю,-ешь), kihirdetgetni és mételen hirdetni.

огласити(-шу,-сишь), kihirdetni, közhírré tenni.

оглумити(-лю,-нишь), meguntolni; - одны оглумили. Сб. Ия.

оглядовати(-ую),

оголошати(-ю,-ешь), hirdetni, hírül adni.

-ся, hirdettetni, hírül adódni.

191

огородити(-жу,-днишь), körülkeríteni, körülfonni, körülsövényezni, sövénnyel körülvenni ... бгъ огородивъ ...

отрабити(-лю,-ишь), ki-megrabolni, kofosztani.
3 рос.

ограничити(-ю,-ишь), elhatárolni, határt szabni, korlátozni.

одарити(-ю,-ишь) = обдарити.
одежити(-у,-ишь), ruházni.
-ся, ruházkodni; - римляны не одежуть ся. О.В.Ч.
одобрати = удобрати.

одобрити(-ю,-ишь), jóváhagyni, jóvátenni.

одобряти(-ю,-ешь), ismételten jóváhagyni, jóváhagyogatni.

одушевити(-лю,-ишь), életre kelteni, lelket önteni, föllelkesíteni.

-ся, föllelkesedni, életrekelni.

одѣвати(-ю,-ишь), felöltöztetgetni, felruházgatni; - меле ихъ одѣвати. Єв. Нж.

-ся, ruházkodni, öltözködni.
одѣти(-ю,-ешь), felölteni, felöltöztetni; -одѣлъ его. Єв. Нж.
-ся, felölteni, felöltözni; - одѣй ся въ правду. О.В.Ч.
ожеснити, -ся, = ужеснити, -ся.

ожеребити ся = ужеребити ся.

оживати(-ю,-ешь), föléledezni, lassan életre jőni; - föléledni, éltetni, élni vmivel.

оживити(-лю,-ишь), életre kelteni, feléleszteni, fellelkesíteni, felszítani; - пузля слова божого опять оживате. Єв. Нж. - ожививъ дѣвку церковно-

озанимовати ся, cselédgetni, begyulaskodni; - тоєтн ся нанятися ув. О.В.Ч.

почлвѣка Іж.
-ся, feléledni, felbuzdulni, fellelkesedni, megemberelni magát.

ожнвѣти = оживитися.
ожити(-ю,-ешь), feléledni, életre kelni; - и нашто лабы не ожили. Єв. Нж.
озарити(-ю,-ишь), napfénnyel elárasztani, besugározni, megvilágosítani.
ознаймити(-лю,-ишь), értesíteni, értésére adni, tudatni; - тоу якъ бы ясно ознаймилъ пр... день суд...
означити = позначити. | ниж. К.Гр.Б.

озолотити = позолотити.

оказати(-жу,-жешь,-завъ,-жи), mutatni, bizonyítani, teljesíteni; - хотячи оказати дивноутъ сложность бозства своего. Єв. Єк.

оказовати(-ую), mutogatni, tanúsítani, nyújtani; - правительство угорское.. оказує(тъ) угро-русину помощь. Пк. Л. 1901.128.

-ся, mutogatni magát.

окаменѣти, kővé válni, megkövesedni, megkövülni, elkövesedni.

оклеветати(-ю,-ешь), megrágalmazni, megszólni. - нѣкого не оклеветуйте. Єв. Нж.
3 рос.

оклепати(-лю,-лешь), egészen kikalapálni (косу).
Зри: поклепати

оковати

окончити = докончити.

окоренити ся = закоренити ся. 192

окорм|ити (-лю, -ишъ), meg-, -felhizlalni

окок|ити (-шу, -сишь), belekaпálni

окрак|ити (-шу, -сишь), feldíszíteni

-ся, megszépülni, magát feldíszíteni.

окрашати = украшати
окрем|ити (-лю, -ишъ) elkülöníteni, elkülönözni; - не окремитъ теперь бгъ нѣкого. Ев. Ня.
окре|стити (-щу, -стишъ), = покрестити

окривд|ити (-жу, -ишъ), megkárosítani, megrövidíteni.

окрив|ити (-лю, -ишъ), elgörbíteni

- ся, meggörbülni.

окроп|ити (-лю, -ишъ), meghinteni,

Зри: покропити.

округл|ити (-ю, -ишъ), = закруглити.

окупа|ти (-ю, -шь), megfürösztеni; - кедь ся за-валяютъ, мать ихъ окупати. Pa. S. K.

-ся, megfürödni.

олай|вати (-у, -ишъ), megolajozni
омал|ити, megkisebbíteni; - што бы не омалило на вѣсестѣхъ. Ul. Ня.
омнякнути, megpuhulni; - омякнуть отъ те-плоты духа св. О.В.Ч.
омочити = помочити.

омрачити = помрачити.

омывати = умывати.

омыти = умыти
омякнути = омнякнути, meglágyulni.
оналитн = онанджити.

|рдва|ти (-ю, -шь), = ijelni.

онѣмити = занѣмити.

онѣмѣти = занѣмѣти; - римлянинъ оный онѣмѣлъ былъ. О.В.Ч.
опадати = попадати.

опадр|вати (-ую), lassan, lehulltani, hulldogálni.
опамнятати ся, rеá- föleszmélni, magához térni; - вожодай имъ опамятати ся. О.В.Ч.
опаршив|ѣти (-ю), megkoszosodni, megrühesedni.

опасати ся, = упасати ся; - опасавъ вінъ ся трояким зѣльом. Kol.

опаскудити = запаскудити.

опаскуд|ѣти (-ю, -ешь), megundorodni, megutálni, elpiszkosodni, rondává lenni.
опасовати (-ую) 1. felövezni, 2. legelleni; - которыи насъ опасуютъ словомъ божимъ. Ев. Ня.
опера|ти (-ю, -ешь), megtámogatni, megtámogatni.

-ся, támaszkodni,

опередити = попередити.

оп|ерти (-ру, -решь, -ръ, -ри), megtámasztani.

-ся, megtámaszkodni.

опива|ти (-аю, -шь) ся, gyakran leinni magát.
опирати, támogatni;
-ся támaszkodni; -яко ся опираешь. О.В.Ч.
опи|сати (-шу, -шешъ, -савъ), leírni, körülírni, írásban elmondani.

опис|овати (-ую), hosszan, részletesen leírni, leírogatni; - сими словами .. описуе (тъ) .. мавей сокрушеніе петрово .. Fk. L. 1901. - ѡ судномъ дни яснѣйше ѡписуетъ судный день Іоанъ евглтъ. Х. Гр. Ст.
опити ся = упитися.

опла|кати (-чу, -чешъ), megsiratni. 193

оплак/овати (-ую), siratgatni.

оплѣснѣти = поплѣснѣти.

опоганити = упоганити.

опоздитися = упоздитися.

опознати = упознати.

опойти = упойти.

ополчити (-у, -ишь), felfegyverezni.

опочити, megpihenni, megnyugodni; - бѣ усемый день опочивь вѣкъ усѣхъ дѣлъ. Св. Ни.

опоясати = упоясати.

оправдати (-ю, -ашь), igazolni; - вода вѣрою оправдаютъ бѣ усѣ вѣчно. Св. Ни.

- ся, igazolni magát, vádalól tisztázódni.

оправдити (-жу, -ишь), igazolni,

- ся, megigazulni; - не оправдится усякъ дѣлы законными. Св. Ни.

опредѣлити (-ю, -ишь), meghatározni, elrendelni, elhatározni.

опредѣляти (-ю, -шь), rendelkezni, határozgatni.

опровергати (-ю, -шь), czáfolni, czáfolgatni.

опровергчи (-жу, -р, -зь), ellenvetni.

опустошити (-у, -ишь), elpusztítani.

опустѣти (-ю, -ешь), elpusztulni, pusztává lenni. - elpusztítani; - опустѣша духа (ст. В. Ч.)

опухнути = упухнути.

орати (-ю, -ешь, -авъ, -ш), szántani; - подъ тенгерицю 3 дни плугъ оралъ. О. М. М.; - оре богачъ, оре глубокѣ потоки; - оре богачъ оре по чотырьма волы Ндбу. - Оре плужкомъ, красными лужокъ, оре тамъ Данило, Кажутъ минѣ бѣсти нести, а минѣ не мило. Ндбу.

организовати (-ую), szervezni.

3 лат.

ориентировати (-ую), tájékozlatni.

- ся, tájékozódni.

3 лат.

оросити (-шу, -сишь), megpermetezni, beharmatozni.

- ся, beharmatozódni, megpermeteződni.

Synon.: окропити.

освободити = усвободити.

освойити = присвойити.

освѣдомити, értesíteni, értesítve jártr.

освѣжити (-у, -ишь), felfrissíteni, felüdíteni.

- ся, felfrissülni, frissé lenni, felüdülni.

освѣтити (-чу, -тишь), megvilágítani.

освѣтлити (-ю, -ишь), kifényesíteni, fényt nyujtani.

- ся, kifényesedni, fényre gyulladni.

Synon.: озарити.

освѣтлѣти, = освѣтлитися.

освятити = посвятити.

осипнути = заспнути.

осиротѣти, elárvulni, árvává lenni ...

осл|ѣти (-ю, -ешь), beragyogni.
оскари|дити (-жу, -дишь), megszurnyolni, lerüfölni; або въ мѣсто оскаридивъ. О.В.Ч.
осквер|нити (-ю, -нишь), beszennyezni, bepiszkolni, megfertőztetni, megfertőztetem.

-ся, szennyeződni.

3 цслав.

оскорб|ити (-лю, -ишь), megszomorítani, megbántani, -sérteni; - не оскорбите духа св. Ев. Нж.
- ся, megbántódni, megsértődni.

ослаб|ити (-лю, -ишь), meggyengíteni, enyhíteni.
ослабн|ути (-у, -ешь, -бъ), meggyengülni, elerőtlenedni.
ослабѣ|ти (-ю, -ешь), = ослабнути; - тала потенжность ослабѣетъ. О.Ч. 1757
ослабл|яти (-ю, -ешь), gyengíteni; - постъ о(+у+)слабляеть тѣло. Тк. Д. 1901.

ослабнути (-бъ), meggyengülni, elbágyadni.

ослаб|ѣти (-ю, -ешь), elerőtlenedni, meggyengülni, megernyedni; - тала потенжность ослабіетъ. О.Ч. 1757.

ослобо|дити (-жу, -дишь), megszabadítani.

ослѣ|пити (-жу, -пишь), nyomon járni, kinyomozni.

ослѣпити = ослѣпити; - ты єсь царь, не дай собѣ ослѣпити очи изъ мною. О.Ч. 1752.

ослѣпнути = послѣпнути.

ослѣпѣти = послѣпѣти; - ты єсь царь, не дай собѣ ослѣпити.

осмотрити = посмотрити.

осмѣл|ити (-ю, -ишь), felbátorítani, felhatalmazni.

- ся, felbátorodni, merészkedni.

осн|овати (-ую, -ешь, -овавъ), alapítani; - не мамона римская основала нашу вѣру. О.В.Ч. што бесь мугъ основати. Ев. Нж.

оснѣж|ити (-у, -ишь), behavazni, hóval borítani.

осокочовати ся, önözködni; - братя любим, осокочуйме ся тыхъ непотребныхъ дѣлъ. Ев. Нж.
осолодити = посолодити.

осрамити = посрамити.

остав|ити (-лю, -ишь), elhagyni, meghagyni, megbocsátani; - нотацію отъ выдана грошій тамже оставили. О.Ч. 1755. - да не оставитъ ю отъ дожда погинути. О.В.Ч. - газду оставилъ. Ио.

остануги (-нь) ся, elmaradni; - одному дѣтати останеся уже лишь по восминѣ. Тк. Д. 1894.

остар|ѣти (-ю, -въ), = постарѣти, elöregedni.

оста|ти (-ю, -ешь, -въ, -и), megmaradni, megmaradni; - яци н. дѣть остало не праведнымь ноемь. Ев. ОК [пообѣцялъ ся остати въ монастырѣ. О.В.Ч.] - тѣло остало. О.В.Ч. - мы въ небѣ, а вы въ Римѣ остаете. Ио. - они бы остали, у чумъ были торше. Ев. Нж. - довженѣ оставъ
- ся, elmaradni; - хрсъ .. не могъ на всегда остатися на землѣ (п). Тк. Д. 1904/1
[-]

остовпѣти = застовпѣти; - луганичъ юрко мало што не остовпѣвъ. Тк. Д. 1897.

остр|ити (-ю, -ишь), élesíteni; - на юлинку не остри собѣ зубы. Тк. Д. 1897.

осту|дити (-жу, -дишь), meghűteni. - што бы Лазарь перстомъ своимъ остудивъ языкъ ему у половинѣ. Ев. Нж.
- ся, meghűlni.

зрн: застудити.

195

осудити (-жу, -дишъ), elítélni; -обще осудиша его. О.В.Ч. -христосъ осудилъ его. Ев. Нх.

осуждати (-ю, -ешь) ся, elítélődni; -человекъ немощный осуждаетъ ся самъ. О.В.Ч.; -грѣшныхъ осуждаютъ. Ев. Нх.

осушити (-у, -ишъ), megszárítani, átszárítani.

-ся, átszáradni.

осуществити (-лю, -ишъ), megvalósítani, létesíteni.

-ся, megvalósulni, létesülni

3 рои..

осоепати (-лю, -мишъ),

осѣдлати (-ю, -шъ és -ешь) = усѣдлати.

осѣсти (-яду, -дѣшъ, -ядѣ), odaülni, megszállani; -котрого гатали́мютъ погане осѣли. О.В.Ч.

отберати = удберати

отбити = удбити.

отбыти = удбыти; -нєсдолга (наскоро) отбылася и свадьба, nemsokára meglett a lakodalom is. Fk. D. 1897.

отвадити = удвадити.

отважити = удважити.

отвалити = удвалити.

отвезти = удвезти.

отверати =

отверти

отверечи = удверечи.

отверти

отвести

отлучити (-у, -ишъ) elválasztani; -котрыхъ церковь святая отъ вѣрныхъ своихъ заблуждаетъ. Гр. С.

-ся, el-, szélválni, szélválasztódni; -котрыи ся отъ вѣры отлучили. О.В.Ч.

отлучати (-ю, -шь), el-, szétválasztgatni; жены отлучаютъ законныя. О.В.Ч.

отмѣтати (-ю, -шъ) = отмѣтовати.

-ся, elhanyagatni magát; -котрыи ся отвѣргають таютъ вѣды Христа. Ев. Нх.

отворити = утворити; -отворѣтъ комору. О.Ч.1755; уста у земли мадьярской отвори -лашъ... О.В.Ч.

отвратити (-чу, -тишъ), elvonni; -слухъ отвратятъ. О.В.

отвыкнути = удвыкнути.

отвѣчати (-ю, -шъ), felelni

отганяти = уганяти.

отдавати = уддавати; -кобы липовяне отдавали своихъ дѣтей на сесѣ ремесла. Fk. D. 1896.

отдати = удати; — и я отдамъ свого петрика за столяра. Мо.

отелити ся = утелити ся.

откровити (-лю, -ишъ), kinyilatkoztatni

3 цсл.

откровляти (-ю, -шъ), kinyilatkoztatgatni

отлетѣти = удлетѣти.

отличати (-ю, -ешь) ся, megkülönböztetni, különbözni.

-ся, különni

отмѣтровати (-ую), elhanyagatni, eldobálgatni; -чему отмѣтуютъ постъ. О.В.Ч.

-ся, elhanyagatni; -чомъ ся вымѣтуєме. Ев. Нх.

отнести = уднести; -которыи (образъ) -I. Годермарскы архім. Мукач. взялъ и до Югру отнюсъ. О.М.М.

отняти = удняти.

отобрати = удобрати.

отпудити = удпудити.

отпустити (-щу, -стишъ), megbocsátani, elengedni, elereszteni; -той женѣ грѣхи отпустилъ. О.В.Ч. -штобы бы́сте выпустивъ грѣхы. Ев. Нх.

196

отпущати (-ю, -шъ), eleresztgetni, ismételten megbocsátani; -вопущайте, а что имаете

на кого. Ев. Нк. - выпущають приказаніе въ-жіе. Тже.

-ся, megbocsáttatni, megbocsátódni.

отравити (-лю, -ишь), megmérgezni.
Зри: утровити.

отрезвити (-лю, -ишь), kijózanítani.

-ся, kijózanodni.

отречи (-ку, -чешь, -кь, -чи) ся, megtagadni, lemondani; - не отреклъ быть ся. О.В.Ч.
Зри: уречи.

отрицати (-ю, -ешь), el nem ismerni, megtagadni, ellene mondani.

отрыцати = отрицати.
Synon.: отказовати ся.
З цслав.

отрѣкати = урѣкати; -ся, - которыи для смерти дочасной ѿрѣкают ся Хта. К. Гр. Ст.

отстояти (-ю, -ишь), elválni (mitől), távol lenni; - мѣсто помѣ полонинами май же на милю земли ѿстоитъ. О.М.М.
Зри: уястояти.

отступати (-ю, -шь), lassan visszalépni, visszahúzódni, -vonulni, -fejlődni.

отступити (-лю, -ишь), visszalépni, ellépni, visszafejlődni; - болѣзнь моя.. ѿступи..., betegségem visszafejlődött. О.Л. 1758; - отступихъ діаволовъ римскихъ давно. О.В.Ч.

отступовати (-ую), elléptetni, elhagyogatni, ellépkedni; - братія знайте о томъ, какъ будетъ первѣе ѿступоватися ѿ вѣры.

отсуствовати (-ую), távol lenni. К. Гр. Ст.
З росс.

отуманити (-ю, -ишь), = затуманити.

отучити (-у, -ишь), meghízlalni, megkövéríteni.

-ся, meghájasodni, megkövéredni.

отходити = уходити; - душа.. отходитъ во адъ. ГК. 4. 1902; - егда сей отходитъ. О.В.Ч.

отцѣпати (-ю, -шь) ся = уцѣпати; - не треба ся ѿцѣпати ѿ оуставы апостолской. Ев. Ск.

отяготити (-чу, -тишь), megterhelni, megnehezíteni, megsulyosítani; - бы есте не отяготили сердца ваша сеговѣтнѣвъ журовъ. Ев. Нк.

отямити = утямити.

офѣровати (-ую), felajánlani, feláldozni, ajándékul hozni.

охабити (-лю, -ишь), elhagyni; - охабѣте чужое. О.В.Ч. - молодчій сынъ охабивъ тогу сторону. Ев. Нк.

охабляти (-ю, -шь), elhagyogatni; -ся, elhagyakozni; - не охабляютъ ся вамъ грѣха. Ев. Нк.

охлябнути = охлябети

охлябати (-у, -ешь, -ъ, -и), kifáradni, ellankadni, elepedni, elbágyadni.

охолодити (-жу, -дишь), lehűteni, hűvössé tenni, lehűsíteni, hűvösíteni.

-ся, lehűlni, meghűlni.

охранити (-ю, -ишь), megvédeni, megóvni.

-ся, tartózkodni (vmitől), védekezni, óvakodni.

197

охраня|ти(-ю,-шь), védekezni.

-ся, védekezni, tartózkodni.

охромл|ити(-лю,-ишь), megsántítani.

охромѣ|ти(-ю,-ешь), megsántulni.

охл|ати(-ху,-хаешь), le,-megsoványítani.

-ся = охудѣти.

охудѣти, le-megsoványodni.

оцвита|ти(-ю,-ешь), lassan kivirulni.

оцѣн|ити(-ю,-ишь), értékelni, árát,-érté-
két megállapítani, fölbecsülni, meg-
ítélni, - bírálni

оцѣня|ти(-ю,-шь), értékelgetni, felbe-
csülgetni; - люди(е) пустилися о-
цѣняти урожай. Th. D. 1894.

очайдуш|ити(-у,-ишь), kétségbeejteni

-ся, kétségbeesni.

очарьвати(-ую), = учаровати.

очеловѣч|ити(-у,-ишь) ся, emberré lenni
megemberedni.
3 цел.

очервач|ити(-у,-ишь) ся, = очервивѣти.

очервивѣ|ти(-ю), megférgesedni, megpondró-
sodni.

очервен|ити(-ю,-ишь), megpirosítani, m

-ся, megpirosodni, megvéresedni.
Зри: почервенити.

очервенѣти, megpirosodni, megveresedni

очернити,-ся = очорнити,-ся.

очернѣти = очорнѣти.

очерствѣ|ти(-ю,-ешь), megszáradni, száraz-
zá lenni, megkeményedni (кенyér, хлѣбъ)

очи|стити(-щу,-стишь), megtisztítani;-
честук своего вонячую главу, псику, не очи-
стишь отъ блуцоньянія. Ф. В. У.-очистилъ отъ насъ
-ся megtisztulni | Еб. Нa. - кровъ Іису-
тотъ люде не знали, коли | очистила васъ вядъ
ся очистили. Еб. Нa. | усякого грѣха. Ч. Би.

очкровати(-ую), szemezni
Бупон.: скѣпити

ошалѣти, megbolondulni, megőrülni, meg-
bolondosodni

П.

пада|ти(-ю,-шъ,-въ,-й), bukni, esni, hul-
lani; - у лѣсѣ дрыва рубають, а досе-
ла трѣски падають. Кт. - што падали из
стола богатого. Еб. Нa. - Искры наню па-
дали, хлопцѣ за ню плакали. Nаby.

пакровати(-ую), pakkolni, csomagolni.
" ,-ся, kotródni, ódalogni, takarodni,
párolni (vki elöl). 198

пакостити (-щу, -стишъ), kellemetlenkedni, szemtelenkedni, tolakodni, bosszantani, torkoskodni.

палити (-ю, -ишъ), égetni, gyujtani

-ся, gyulladni, égni, pirosodni, pirulni, érni.

п

памнятати (-ю, -шъ), emlékezni; - люде честнѣ, тадь памятайте на Бога. Th. D. 1896.

памятати = памнятати.
памятовати (-ую), emlékezni; - памятуйте сiе. O.B.Y.
пановати (-ую), uraskodni, urnak lenni;
- но еще горячка пануе(тъ). O.L. 1758. - такъ Христосъ пануетъ на земли. Cb. Hr. - коли почнетъ пановати межи жидье. Txe. - дуже пановали дяволи надъ нашими [illegible]. Txe.
панствовати (-ую) = пановати.

панькати (-ю, -шъ), vimánkodni

-ся, kéretni magát.

парити (-ю, -ишъ), forralni, forrázni
Synon.: кропити

-ся, forrni, párologni.

парховати (-ую), kiszikkeni
Synon.: ладити.

-ся, aszódni.

паскудити (-жу, -дишъ), piszkolni, rondítani, piszkítani, csunyítani, mocskolni.

-ся, mocskolódni, piszkolódni, bepiszkítani magát, bőjtöt megtörni

пасовати (-ую), egymáshoz illeni.

пасти (-ду, -дешъ, -въ, -дьсь-ди), esni, bukni, lesenni, -szálni (нар.); - солнце тамъ долувъ падетъ. O.B.Y. - котрыи падутъ у напасть. Cb. Hr.

пасти (-у, -ешъ, -ъ, -и), legeltetni, legelni; - великый Навоходо(но)соръ царь траву пасъ. Cb. Hr. - волы, що бы ни пасли, ни воды не пили. Cb. Hr.
-ся, legelődni, legeltetődni; - пасли ся у туй горѣ. Cb. Hr.

паузати (-ю, -шъ), szénás szekeret nyomórúddal leszorítani.

пахати (-ю, -шъ), szagolni.

пахнути (-нуть), szaglani, illatozni.

пезати

пекнути (-къ), ; - пекъ ти сатано. O.B.Y.

пеленати (-ю, -шъ), pólyálni, pólyába takarni, -rakni, pólyázni.

199

пеня|ти(-ю,-еш,-й), kislekedni, hakozni, kötekedni, lassan morogni.

перебача|ти(-ю,-шь), megbocsátgatni.

перебач|ити(-у,-ишь,-ить és -те), megbocsátani; – перебачте, што хочу сказати. Fk.D. 1896.

перебера|ти(-ю,-шь), átvevegetni, átválogatni, átszemelgetni, szemelgetni.

перебива|ти(-ю,-шь), átütögetni, átveregetni, túlveregetni

перебир|овати(-ую), erővel venni vkin, vmin.

переб|ити(-ю,-йешь,-ивъ,-йи), átverni, átütni, túlverni.

переб|рати(-еру,-ереш): átvenni, magára venni, átvállalni, átszemelni.

перебры|сти(-ду,-дешь,-въ,-ди), átgázolni, átlabalni

перебры|ти(-ю,-ешь,-въ,-й) = перебрысти.

перебыва|ти(-ю,-шь,-ешь), hosszan lakni, tartózkodni, éldegélni, élősködni.

synon.: перехывати.

перебы|ти(-ю,-ешь,-въ,-й), átélni, túlélni, túlélni, kilábolni; – я вѣтры, колки и иншіи бѣды перебыл(въ) недавно. O.4.1782.

перебѣга|ти(-ю,-шь), futásban utólérni, elhagyni, átszaladgálni

– ся, erőn felül szaladgálni.

перебѣгну|ти(-ту,-жешь,-жить / -ну,-нешь,-въ,-ни), futásban elérni vkit, túlszaladni

перебѣдовати(-ую), átnyomorogni, átkínlódni (vmin), átszenvedni (vmit).

перебѣха|ти(-ю,-шь,-ешь) = перебѣгати.

перебѣ|зти(-гу,-жешь,-же,-гъ,-жи)-зь; átszaladni, átfutni, túlfutni, utólérni, elhagyni.

перебѣл|ити(-ю,-ишь), túlfehéríteni, nagyon megfehéríteni, túlságosan kimeszelni, át-, agyonmeszelni.

перебѣлѣ|ти(-ю), túlfehéredni, nagyon elhalaványodni, túlsápadni.

200

перева̃жа|ти (-ю, -ешъ), átfontolni, át-, meg-átgondolni; nagyon megbámulni-venni;

переважо|вати (-ую), meglatolgatni, meg-fontolgatni.

перева̃жи|ти (-у, -ишъ), tulnyomni, lebillenteni; túlsúlyra jutni;

-ся, lebillenni.

перевали|ти (-ю, -ишъ), átszuszakolni, áttolni, át-, tulnyomulni

-ся, átnyomulni, átnyomódni, áttolul-ni, áttolódni

переваля|ти (-ю, -ешъ), lassan átnyomulni,

-ся, át és átszorózódni.

перевалю|вати (-ую),

перевари|ти (-ю, -ишъ), túlfőzni, agyon-, el-, átfőzni.

-ся, agyon-, el-, átfőzni

переваря|ти (-ю, -ешъ), lassan túlfőzni, ismételten el-, átfőzni.

" -ся, lassan elfőni

переварьо|вати (-ую), átfőzögetni, agyonpárolni.

-ся, átfőződni

переве|зти (-у, -зешъ), átszállítani, átvinni (pl. csolnakon)

-ся, átcsolnakázni, átvivődni, átkeveredni.

перевергати (-ю, -ешъ), átdobálni, dobagatni.

-ся, átdobálódni, dobálózni.

переверго|ти (-гу, -жешъ, -гъ, -зь) = переверечи

переверечи (-жу, -жешъ), átdobni.

перевернути, felfordítani, felborítani, át-, kifordítani, kiborítani.

-ся, felfordulni, fel-, kiborulni; -баба дѣдатрѣсь в голову, дѣдъ перевернувся. NdGy.

перевертати (-ю, -ешъ), átfordítgatni, átforgatni, kiborítgatni; -што быхъ горы перевертавъ. Во. Нх.

-ся, hánykolódni.

переве|сти (-ду, -дешь, -вювъ, -ди), át-, keresztülvezetni, átültetni, elhordani, félrevezetni; -васъ хоть якый тамъ пройди-свѣтъ може перевести! Тк. D. 1897.

-ся, átvezettetni magát.

201

перевoдити (-жу, -диши), átvezetgetni, átfordítgatni; - дѣвка мужа переводитъ. О.В.Ч.

перевожати (-ю, -ешь) = перевожовати

перевожовати (-ую), áthurcolgatni (szekéren), átszekereztgetni

-ся, áthurcolgatódni

перевозити (-жу, -зишь), átszekerezni, szekeren átvinni

-ся, áthurczolódni (szekeren), átkelni (szekeren).

перевыснти (-шу, -сишь), túlmagasra emelni, -csinálni, túlmagasítani

перевышати (-ю, -шь), magasztalni.

перевѣшати (-ю, -шь), át-, túlakasztani,

перевѣшати (-ю, -ешь), átakgatni.

перевѣшовати (-ую), átakasztgatni.

перевѣсити (-шу, -сишь), más helyre akasztani, különböző átlódítani.

перевязати (-жу, -жешь), átkötni, átkötözni, újból bekötni, -bekötözni

перевязовати (-ую), átkötözgetni.

-ся, átkötözödni

перегадати (-ю, -шь), átgondolni, jól meg fontolni, gondolatban átfutni, végig gondolni.

перегадовати (-ую), átgondolgatni, át-át fontolni,

переганяти (-ю, -шь), át-áthajtani, át-át kergetni

переглаганти (-жу, -дишь), agyon-, túlsimítani, agyonsimogatni

переглажати (-ю, -шь), átsimítgatni.

переглажовати (-ую), gyakran átsimítani, lassan túlsimítani.

переглядати (-ю, -шь), átkutatni, átnézni, átvizsgálni

Synon переннкати.

переглядовати (-ую), átvizsgálgatni, átnézegetni, átkutatgatni.

переглянути (-ну, -нш), átnézni (vhová), átkacsintani, átpislantani, áttekinteni

переглянятн (-ю, -шь), áttekintgetni

перегнати (-жену, -гнавъ, -жени), áthajtani (vizen, черезъ воду). fulkergetni; meghajszolni (lovat, конь), mérléken túlnyomni, tulfárasztani (ökröt, воловъ),

-ся, agyonhajszolódni.

перегниватн (-ю, -шь), átrohadozni, átkorhadozni, lassan átkorhadni

перегнити (-ю, -ешь), átrothadni, átkorhadni, egészen elrothadni.

перегнойнити (-ю, -йишь), tultrágyázni.

-ся, tultrágyázódni.

перегнути (-гнешь, -гнувъ, -ни), áthajlítani, tulhajlítani

переговорити (-ю, -ишь), reábeszélni, tulfecsegni,

-ся, agyonbeszélni magát.

переговоряти (-ю, -шь), lassan reábeszélni, reávenni.

Synon.: переказовати.

перегойкати (-ю, -шь), tulkiáltani (vkit) átkiáltani (tulsó partra).

переголодити (-ю), agyonéhezni.

перегольдовати (-ую), agyonéheztetni

-ся, agyonéhezni, éhséget tul-kibirni, -en átvergődni.

перегонити (-ю, -нишь), áthajtani, átkergetni.

перегоняти (-ю, -шь), áthajkurászni

перегорбити (-лю, -ншь), tulgörbíteni.

-ся, tulgörbülni, kitelt görbülni

перегородити (-жу, -дишь), keritéssel fulmenni, -lépni, átkeríteni (тицу насѣжу).

перегорожати (-ю, -ешь), át meg átkeríteni.

перегорѣти (ю, -ишь), átégni

перегрести (-у, -ешь), átkotorni

перегрызати (-ю, -шь), rágcsálni, rágicsálni

перегрызти (-у, -ешь), átrágni

-ся, átrágódni, átrágni magát rajta

перегрѣбати (-ю, -шь), átkotorgatni, ide-oda kotorgatni.

передавати (-ю, -ешь), átadogatni, átadogatni.

- ся, (кому, чому), lassan ádadni magát vminek, vknek, átadogálódni, áladogalódni.

передавити (-лю, -виш), agyonfojtani, tálcsorítani, agyonnyomni.

- ся, agyonfojtódni.

передавляти (-ю, -еш, -шъ), aulnoidgatni, agyonnyomogatni, agyonnyomkodni, agyonfojtogatni.

передати (-ю, -еш, -мъ, -шъ), átadni, kézbesíteni.

- ся, átadni magát, átvegyni (на другу букъ), átpártolni.

передерати (-ю, -шъ), átszakítgatni, át-, eltépdesni, -tépegetni.

- ся, eltépdesődni, el-, átszakgatódni.

передерти (-ру, -решъ, -ръ, -ри), átszakítani, kettészakítani, széttépni.

- ся, széjjelszakadni, kettétépődni.

передійти (-жу, -ежу, -ишъ), megelőzni, eléje kerülni (szekérrel, gyalog).

передрасати (-ю, -шъ, -ъ) ся, átkaszolódni, átkaszolódni, átkuszni.

передрати (-еру, -равъ, -ери), = передерти.

передрутити (-чу, -чешъ, -тивъ), átlökni, átdobni, átlasítani, átlódítani.

- ся, átlódulni.

передручати (-ю, -шъ), átlökdösni, átlasigálni, átlogatni, átlóbálni, átlódítgatni.

- ся, átlökődni.

передрыляти (-ю, -шъ), lassan átlasigálni.

- ся, lassan átlasigálódni, átnyomulni.

пережати (-ну, -нешъ, -авъ), mesgyén túlaratni.

пережвати (-у, -ешъ), átrágcsálni.

переживати (-ю, -шъ, -ешъ), átéldegélni, lassan éldegélni, napról napra élni; -мые переживаемъ(е) днесь св. время вел. поста. Fk. L. 1901.

пережити, túl-, átélni (vkit, vmit).

перезвѣдати (-ю, -шъ), rendre kiható...; перезвѣдали пинкасову челядь. Fk. D. 1897. Зри: вызвѣдати.

перезвѣдати (-ю, -ешъ), lassan tudakozódni

перезъц|ровати (-ую), sorban kikérdezgetni.

перезим|овати (-ую), áttelelni,

- ся, áttelelődni.

перезрива|ти (-ю, -шъ), átnézegetni, gyanúsan nézni, lenézni.

перезр|ити (-ю, -ишъ), átnézni, áttekinteni, átpillantani.

перезрѣва|ти (-ю), lassan érleni.

перезрѣ|ти (-ю), érleni.

перезабнути (-нуъ), átfázni, nagyon megfázni.

перезяб|сти (-у, -ешъ, -ъ, -и), átfázni, átfagyni, csontig fagyni.

переименовати (-ую), új nevet adni.

- ся új nevet venni, nevet átcserélni.

перей|мовати (-ую), átvenni, átkölcsönözgetni.

аще гласа чужаго нотъ не перейловали. О.В.У.

перекача|ти (-ю, -шъ), átkergetni, átgurítani.

- ся, átkergetődni, átgurulni.

перекач|овати (-ую), átkergetni, átgurítgatni.

- ся, lassan átkergetődni, -átgurulni.

переква|сити (-шу, -сишъ), túl-, agyonsavanyítani.

- ся, agyon-, túlsavanyodni, nagyon megsavanyodni.

переквашa|ти (-ю, -ешъ), = переквашовати.

переквашовати (-ую), lassan, -gyakran túlsavanyítani.

- ся, ismételten túlsavanyodni.

перекладa|ти (-ю, -ешъ), átrakosgatni, lassan áttenni.

- ся, átrakodni.

переклад|овати (-ую), átrakosgatni, lassan át-, megátrakni, átrakodni, átrakosgatni.

- ся, lassan átrakodódni.

перекла|сти (-ду, -дешъ), áttenni, átültetni, átfordítani, átállítani.

переколо|ти (-ю, -ешъ), át-, ketté-, széthasítani.

- ся, ketté-, széthasadni.

переколо|тити (-чу, -тишъ), agyonzavarni, szétbomlasztani.

переколя|ти (-ю, -шъ), lassan széthasítani, széthasogatni, elhasítgatni.

- ся, ketté-, széthasadozni.

перекопа|ти (-лю, -лешъ, -аѣъ), megyént túl-kapálni, töltést átvágni.

205

перекоповати (-ую), lassan átkapálni, átkapálgatni,

перекосити (-шу, -сишъ), meggyén túlkaszálni, kijelölt, vállalt darabon felül is kaszálni.

перекоцовати (-ую), ismételten túlkaszálni, meggyén átkaszálgatni; kaszálást ismételgetni.

перекраповати (-ую) ся, átlepakodni.

перекрасти (-ду, -дешъ) ся, átlopózni.

перекрестити (-щу, -стишъ), átkeresztelni,

– ся, keresztet vetni magára, átkeresztelkedni.

перекрещати (-ю, -ешъ), gyakran átkeresztelni

– ся, többször keresztet vetni magára.

перекрутити (-чу, -тишъ), át-csavarni,

– ся, át-csavarodni.

перекручати (-ю, -ешъ), át-csavargatni.

– ся, gyakran csavarodni.

перекусати (-ю, -шь, -тъ), átharapdálni.

перекусити (-шу, -сишъ), átharapni.

перекущати (-ю, -шъ), átharapdosni, vendre ízlelni.

перекушовати (-ую), rendre ízlelgetni

перелазати (-ю, -ешъ), átmászogatni.

перелазити (-у, -ишъ), átmászni; – Кто не ходитъ дверми у двиръ, али перелазитъ инуди, злодѣй естъ. Ев. Ик.

перелазовати (-ую), átmászkálni.

переламповати (-ую), széltördelni.

перелестити (-щу, -стишъ), túljárni az eszén, becsapni; – штотреба абы ти нѣкто не прелстивъ. Ев. Ик.

перелетѣти (-у, -ишъ), átrepülni.

перелечи (-ягу, -ажешъ), átfeküdni.

переливати (-ю, -шъ), átöntögetni, áttöltögetni.

– ся, át-túlömlögélni, gyakran túlátömleni.

перелляти (-ю, -ьешъ), át-túlömleni.

– ся, át-túlömleni.

переломити (-лю, -ишъ) kettétörni; господа узявъ хлѣбъ и переломивъ. Ев. Ик.

– ся, kettétörni.

переломляти (-ю, -ешъ) = перелamовати.

перелстити = прелестити.

перевxати (-ю, -ешъ), áthelyezgetni, átrakogatni

переложити (-у, -ишъ), áthelyezni, egy helyről a másikra tenni, átfordítani, áttenni, átrakni.

перелѣзати (-ю, -шъ), átmuszog..., átmászogatni

перелѣзти (-у, -ешъ), át-keresztülmászni

перемѣз|овати(-ую), átmászkálni, átmászkálgatni.

перемага|ти(-ю,-шъ), lassan lebírni, föléje kerülni.

перемерза|ти(-ю,-ешъ), átfagyni.

перемерзнути(-нувъ), átfázni, átfagyni.

перемерз|ти(-у,-нешъ,-ъ,-ь), átfagyasztani, átfázitani, átfázni.

переме|сти(-ту,-тешъ), egy helyről a másikra átseperni.

перемет|ати(-чу,-чешъ), összedobálni, áthányni (mkit).

перемо|чи(-гу,-жешъ,-мугъ,-чи), lebírni, legyőzni, tulhaladni; — вы уже перемогли всѣхъ нашихъ газдовъ. Ѳк. Д. 1896.

Synon.: перебировати.

перемѣнити([illegible]), fölváltani, átalakítani, átváltoztatni; — свята перемѣнилъ, не мы, онъ. О.В.Ч.

— ся, megváltozni, átváltozni, átalakulni; — любовь николи ся не перемѣнитъ. Ев. Нч

перемѣня|ти(-ю,-шъ,-ешъ), változtatgatni, átalakítgatni.

— ся, változódni, átalakulgatni.

пере[illegible]тати(-ю,-шъ,-ешъ) zátonyogatni.

перемѣтовати(-ую)

перене|сти(-у,-ешъ), átvinni, átszállítani.

переника|ти(-ю,-шъ), átnézni, átvizsgálni.

перениká|ти(-ю,-ешъ), átnézegetni, gyakran átnézni.

перено|сити(-шу,-сишъ), áthordani.

переноч|овати(-ую), megéjszakázni, átéjjelezni.

переноша|ти(-ю,-шъ,-ешъ), áthordogatni.

перенош|овати(-ую), áthordozni.

переоподава|ти(-ю,-шъ,-[illegible]), átizélni.

перео|рати(-ю,-ешъ), mesgyén tulszántani; felszántani.

перео|ровати(-ую), fölszántogatni; mesgyén gyakrabban tulszántani.

перепа|лити(-ю,-ишъ), átégetni; szükségesnél jobban megégetni.

— ся, átégni.

перепаля|ти(-ю,-шъ), lassan átégetni.

— ся, lassan átégni; kiégni.

перепал|ьовати(-ую) = перепаляти.

перепечата|ти(-ю,-шъ), átpecsételni; ujra nyomatni, átnyomatni.

U.7

— ся, ujra nyomtattatni; - nyomatni.

перепи́сати (-шу, -шешь), átirni, ujra irni, lemásolni.

переписо́вати (-ую), át-, leirogatni, lemásolgatni; - кто хочеть читати или переписовати сїѧ книгоу. Ев. Ск.

перепла́вати (-ваю, -вешь, -вавъ, -ви), átúszni, túlpartra úszni.

перепла́кати (-чу, -чешь), átsirni (éjszakát).

-ся, agyonsirni magát.

переплата́ти (-ю, -шь), átfoltozni, agyonfoldani.

перепла́тити (-чу, -тишь), agyon-, túlfizetni, nagyon megfizetni.

переплачовати (-ую), lassan túlfizetni.

перепле́сти (-ту, -тешь), ujrafonni, átfonni.

переплѣта́ти (-ю, -шь), átfonogatni.

переплѣтовати (-ую) = lassan átfonni.

перепозера́ти (-ю, -шь), végignézni, átvizsgálni.

Synon.: перени́кати.

перепозѣровати (-ую), átnézegetni.

Synon.: перени́кати.

перепо́стити (-щу, -стишь), átböjtölni, túlböjtölni.

-ся, agyonböjtölni magát.

перепояса́ти (-ю, -ешь), átövezni, körülövezni, övvel körülkötni.

-ся, más övet kötni magára, átöveződni.

перепра́вити (-влю, -вишь), átvinni, átdolgozni, átkészíteni, átalakítani, átvinni (a folyón).

Synon.: переробити.

-ся, átkelni, átalakulni.

переправля́ти (-ю, -шь), átalakítgatni, átkészítgetni.

перепро́сити (-шу, -сишь), bocsánatot kérni.

перепроша́ти (-ю, -шь) = перепрошовати.

перепрошовати (-ую), nagyon megkérni.

перепрѣга́ти (-ю, -шь), igába, hámba ujból befogni, átfogni.

перепря́чи (-гу, -жешь), átfogni.

перепускати = перепущати

перепута́ти (-ю, -шь), összebonyolítani, összekeverni, agyonzavarni.

-ся, agyonzavarodni, összebonyolódni.

Synon.: перемолотити.

перепуща́ти (-ю, -шь), átengedni; - не перепущай дорого ни у продажи, ни у купли. Ев. Нк.

перера́дити (-жу, -дишь), tanácsával eltéríteni, más útra, - véleményre bírni, rossz úttal tanácsolni; - ви, юрку, перерадили людей. Ук. D. 1897.

20?

перервати (-у, -ешъ), ketté-, átszakítani, ketté-, széjjeltépni.

-ся, szétszakadni, széjjeltépődni.

Synon.: перецерти, перdroрати.

переробити (-лю, -ишъ), átdolgozni, újraalakítani.

-ся, agyondolgozni magát, újraalakulódni, újrakészülni.

Synon.:

переробляти (-ю, -ешъ), átdolgozgatni, újraalakítgatni.

перерости (-шу, -сишъ), agyonharmatozni, túlöntözgetni.

переросну ти (-нувъ), túlnövekedni, túlnőni.

переростати (-ю, -ешъ), túlnövekedni.

перерости (-ту, -тешъ, -русъ, -ти), túlnőni, nagyon felnőni.

перерубати (-ю, -шъ), ketté-, szétvágni.

-ся, szétvágódni.

перерубовати (-ую), átvagdosni, szétvagdalni.

-ся, szétvagdalódni, szétvagdosódni.

перерѣзати (-жу, -жешъ), átvágni, át-, szétmetszeni.

-ся, szétmetsződni.

перерѣзати (-ю, -ешъ), = перерѣзовати.

перерѣзовати (-ую), szétmetszegetni.

перерывати (-ю, -шъ), elszakítgatni.

-ся, elszakadozni.

перерывати (-ю, -ешъ), áttúrkálni, összetúrkálni, összeturigálni.

пересадити (-жу, -дишъ), átültetni, átköltöztetni, áthonosítani.

-ся, átköltözni, átköltözködni, áttelepedni.

пересажати (-ю, -шъ), = пересажовати.

-ся = " ся

пересажовати (-ую), átültetgetni, lassan áttelepíteni, áttelepítgetni.

-ся lassan átköltözni - áttelepedni

пересалашловати (-ую), átkonyhadni; - мы єсьмо ся пересалашловали. Ев. Нх.

переселити (-ю, -ишъ), áttelepíteni,

-ся, áttelepülni, átköltözni.

переселяти (-ю, -шъ), áttelepítgetni.

-ся, áttelepülgetni.

пересидѣти (-жу, -дишъ), bizonyos időt átülni, egy helyről a másikra átülni

-ся, agyonülni magát.

пересиловати (-ую), agyonkínálni

пересканати (-ю, -шъ) (-чу, -чешъ), átugorgálni, átugrálni

перескаковати (-ую), átugrálgatni.

перескочити (-у, -ишъ), átugrani, át-, keresztülgörni.

переслати (-шлю, -шлешъ), átküldeni.

пересмотрити (-ю, -ишъ), átnézni, végig nézni, végig tekinteni.

пересолити (-ю, -ишъ), agyon-, túl-, nagyon megsózni.

пересоляти (-ю, -шъ), gyakran átsózni.

пересохнути (-окъ), agyonszáradni, túl-, nagyon kiszáradni.

переспати (-лю, -ишъ), átaludni.

переставати (-ю, -шъ, -ешъ), 1. lassan megszűnni, 2. átjáró állani; — но пили и пяти не переставали. Pa. S. K.

перестанути (-нувъ, -тань), megszűnni, abbahagyni, abbamaradni; — наша зимница перестане родити. Пк. D. 1894; — коли постишь, перестань лихе чинити. Єв. Нж.

перестати (-ю, -ешъ, -въ, -нь), 1. megszűnni; abbahagyni; átjáró állani; — Любилися чорнѣ очи, тепер ся перестали. Npd. L. Gr. 172. — перестань же того чинити. Єв. Нж.

перестояти (-ю, -ишъ, -явъ, -уй), 1. bizonyos időn át állani; 2. kiállani (vmit), kibírni, kiállani (vmin).

перестроити (-ю, -ишъ), átalakítani, átszervezni, átformálni.

Synon.: переладити, переробити.

перестрояти (-ю, -ешъ), = перестройовати.

перестройовати (-юю, -юешъ), lassan átalakítani; átalakítgatni;

перестрѣлити (-ю, -ишъ), át-, meglőni, egy helyről a másikra átlőni

-ся, át-, meglőni magát.

перестрѣляти (-ю, -шъ), átlövöldözni.

переступати (-ю, -шъ), átlépegetni, átlépdelni, áthágdosni; — николи росказана твоего не переступалъ. Єв. ЄК. — не переступали ни одинъ разъ заказъ божій. Єв. Нж.

переступити (-лю, -ишъ), átlépni, áthágni, — законъ — megszegni a törvényt; — заказъ, -át hágni a parancsot. Єв. Нж.

пересувати (-ю, -шъ), áttologatni, átcsúsztatni,

-ся, átcsúszkálni, gyakran áttolódni.

210

пересунути (-нувъ, -нь), átcsúsztatni, áttolni.
- ся, átcsúszni.

пересушити (-у, -ишь), agyonszárítani.
- ся, agyonszáradni, túlszáradni.

пересхнути (-сохъ, -хло, -хни), átszáradni.

пересылати (-ю, -ешь), átküldözgetni.

пересыпати (-лю, -лешь), átönteni, átömleszteni, áttölteni
- ся, átömleni, túlömölni

пересыпати (-ю, -шь), = пересыповати.

пересыповати (-ую), átöntögetni, áttöltögetni, átömlesztgetni.

пересѣкати (-ю, -шь, -ешь), átmyiszálgatni, átvagdalgatni.

пересѣчи (-ку, -чешь), átvágni, keresztül-kettévágni.

пересыхати (-ю, -шь), lassan átszáradni.
- átszáradozni.
перетворити (-ю, -ишь), átalakítani, átidomítani, átváltoztatni; - дати всѣ противности во мирѣ претворити, О.Е., 1757.
перетерпѣти (-лю, -ишь), elűrni, át-elszenvedni, átkínlódni; - Симонъже апостолъ ниже часа претерпѣти не медли. О.В.Ч.
- любовь усе чино перетерпить. Ев. Не.

перетерти (-ру, -решь, -еръ, -ри), átnyűni, megőrni.
перетечи (-ку, -чешь -тѣкъ, -чи), átfolyni.
перетинати (-ю, -шь), kettészeldelni
перетягати (-у, -тчешь, -авъ, -тчи), túlhúzni, kellelénél tovább húzni; áthúzni.

перетопити (-у, -ишь), i.

перетыкати (-чу, -чешь, -кавъ),

перетыкати (-ю, -шь),

перетрясовати (-ую), átrázogatni, átforgatni (сѣно, szénát).

перетрясти (-у, -ешь, -ъ, -и), átrázni (vmit), átfordítani, egyből a másba belerázni

перетѣгати (-ю, -шь), átvonszolgatni, áthúzogatni.
- ся, átcsipeszedni.
перетѣгати (-ю, -ешь) = перетѣговати.
перетѣговати (-ую = átvonszolgatni, áthúzpelgetni, áthúzgálni, - húzogatni, ide-odahúzgálni.

перетягнути (-ягъ), átcsepelni, átvonszolni, keresztülhúzni (vmit, vmin).

перетяти (-ну, -нешь, -явъ, -ни), kettévágni, kettő-átszelni (baltával, топоромъ)

переходити (-жу, -дишь, áljárni, ide-odajárni
211

…ni, átszállani; - по сему (р. ф ψме) на много руки переходи(в)ъ той іосагъ, ажъ идо па на бетлегема. O. M. M.

перехожати (-ю,-ешъ) = перехожовати

перехорвати (-ую), átjárogatni, átmendegélni, átjárkálni, átjárkálgatni.

перехрестити (-щу,-стишъ), át-, ujra keresztelni,

-ся, keresztelni, átkeresztelődni.

перехрещати (-ю,-шъ,-ешъ), gyakran átkeresztelni.

перехрещовати (-ую), átkeresztelgetni.

-ся, keresztelkedni magára.

перехилити (-ю,-ишъ), áthajlítani,

-ся, áthajolni, felbillenni.

перехиляти (-ю,-шъ,-ешъ), áthajlítgatni, gyakran áthajlítani, billegetni.

-ся, áthajolgatni, fel-felbillenni.

перецѣдити (-жу,-дишъ), átszűrni, átcse-pegtetni

-ся, átszűrődni, átsepegni.

перецѣжати (-ю,-ешъ), átszűrögetni, át-cseppentgetni.

перечисляти (-ю,-ишъ), átszámlálni, átszá-molni

-ся, elszámlálni magát.

перечисляти (-ю,-ешъ), átszámlálgatni, átszámolgatni, átszámlálgatni, rendezgetni

-ся, többször elszámlálni magát, - elvéteni a számlát; - совгабиро(у)въ Ставъ перечисляти, кулько у Зозулича а кулько у Штинкенштейна голосовъ. Fk. D. 1897.

перечитати (-ю,-шъ), átolvasni.

перечитати (-ю,-ешъ), = перечитовати.

перечитовати (-ую), átolvasgatni, át-átolvasni.

перешити (-ю,-ешъ), átvarrni, ujra varrni.

перешивати (-ю,-шъ), átvarrogatni

перешыти = перешити.

перешывати = перешивати.

переюдити (-ю,-ишъ), elzsidósítani; - мо хлярамъ удалося мало по малу пе реюдити цѣлое село. Fk. D. 1897. 167.

перти (пру, преш, перъ, при), odatámasztani

-ся, támaszkodni.

перстити (-щу,-стишъ), kényeztetni. 212

-ся, kényeztetődni, kényeskedni.

печалити (-ю, -ишь), szomorítom.

– ся, bajlalm, szomorkodm, bánkódm.

Зуст. Зри: жаловати, тужити.

печатати (-ю, -шь), 1. pecsételm, 2. nyomtatm.

– ся, 1. pecsételődm, 2. nyomtattatm.

печатловати (-ую), pecsételm.

– ся, pecsételődm.

печи (-ку, -чешь, пѣкъ és покъ, -чи), sütm, égetm. Inf. és imperat. (печи) egyforma; a пѣч = kemencze local.: на печи, torlb. а mult seml. пекло és а пекло = pokol. – богая мати проскуры пече. Fk. D. 1897.

пивати (-ю, -шь, -въ, -й), iddogálm, iszogatm; – изъ котрого овунъ пивавъ изъ сыньми. Єв. Нк.

пилити (-ю, -ишь), fűrészelm.

пиловати (-ую), sietm, iparkodm.

писати (-шу, -шешь), írm; – ос оскы –, eljegyz. писалъ быхъ вамъ простымъ а-весь bcirabm; – зыкомъ. О. В. Ч. – што писали пророкы. Єв. Нк. – дѣтонкы мои, сесе пишу вамъ. Тже. – нешто юрко пишетъ. О. Б. 1758. – пишутъ мнѣ с Пожоня, ижъ якобы еще вармеґа не мала инфор-... 1758.

– ся, írodm; – пишетъ ся апостоломъ св. Павломъ двое. О. В. Ч.

пискати (-ю, -шь), visitam, sivítam, sipolm, sipos fújm, furulyázm; – старый бача ... сидитъ при кошарѣ... пискать на фу-ярѣ. Pa. S. K.

Зри: пищати.

пити (пю, -пієшь, пивъ, пий), inni; – давно люде такъ не пили, якъ днесь люде пі-ютъ. Pa. S. K. – два голубукѣ воду пили. Npdl. – уставъ и ивъ, так пивъ и ходивъ изъ силовз того пекарьму. Єв. Нк. – коли буде пити изъ того колодязя. Тже. – Не пієшь ни ты, не пю ни я. Та хто буде пити? Ndly.

питлѣовати (-юю), pitlélm, finom lisztet őrölm.

пищати (-у, -сишь), visítam, sivítam, visítva ordítam, vinnyogni, jajgatm, furulyázni.

Зри: верещати, пискати.

плавати (-ю, -шь), úszkálm; – плавали по водѣ. Єв. Нк.

плавити (-ю, -ишь), 1. úsztatm, 2. olvasztam.

– ся, olvadni. Зри: топитися.

плакати (-чу, -чешь), sírni, zokogni; в той чкос..., пр. бцы образъ плакалъ за чотыри тыжднѣ. О. М. М. – за котрыми плаче. О. В. Ч. – на кождый часъ плачь. Єв. Нк. – тамъ будеть плакати. Тже.

– ся, siratm, kisírni magát; – и кътаму ся плакавъ. Єв. Нк.

плямнити (-ю, -ишь), lángra gyújtani.

– ся, lángra lobbanni.

213

потрепати(-лю,-лешь), összerúgni, eldöngetni.

-ся, összerúgódni.

потримати(-ю,-шь), megtartani, megőrizni.
потримай зерно за сѣмъ лѣтъ, - вытягне тебе зо сѣмъ бѣдъ. Па. S. K.

Synon.: подержати.

потрошити(-у,-ишь), elherdálni, elvesztegetni.

потрудити(-жу,-дишь), fárasztani (vkit), igénybe venni (vkit).

-ся, fáradozni, eljárni (vmiben...).

потрясовати, rázogatni, megrázogatni.

потрясти(-у,-ешь), fel,-megrázni; - пинкасъ побѣгъ идъ хижинѣ ивана и тамъ потрясъ штось пудъ дверями. Fk. D. 1897.

-ся, megrázkódni.

потулити, elbujtatni, (elrejteni) - она была потулила свои грѣхы передъ людьми. Ев. Нл. - потуливъ сребро пана своего. О. Туе.

потупити(-лю,-ишь), eltompítani.

потуплати(-ю,-ешь), tompítgatni, csorbítgatni; - чи мы мусиме свое потуплати? Fk. D. 1896.

потупѣти, el,-megtompulni.

потѣкати(-ю,-шь), megszaladni

потѣкати(-ю,-ешь), elfolydogálni

потѣти(-ю,-ешь) = прѣти.

потѣшати(-ю,-шь,-ешь), vigasztalgatni; - потѣшати скорбныхъ людій. Ев. Нл.

потѣшити(-у,-ишь), megvigasztalni.

-ся, megvigasztalódni.

потягнути el,-meghúzni. - можетъ господь у оденъ часъ потягнути жадусть нашу. Ев. Нл.
поубѣцяти, megígérni
-ся, eligérkezni; - пообѣцялъ ся остати въ монастыри. О. В. У.
поузити(-жу,-зишь), megszűkíteni.

поутерати(-ю,-шь), megtörülgetni; - заграй минѣ гудачику, тай попересерай, та в шовкову хусточку ручейкы повтерай. Ndgy.
поучати(-ю,-ешь), tanítgatni, oktatgatni.

-ся, tanulgatni, okulni (vmin).

поучити(-у,-ишь), megtanítani, megoktatni.

-ся, megtanulni, okulni.

213

пламенѣти(-ю), lángolni, lángot vetni, lobogni kezdeni.

плакати(-ю,-шь), zokogni.

платити(-чу́,-тишь), fizetni; -изъ тыхъ грошы платилъ .. золоты вонашъ в на поклатку или алдомашъ. О.М.М. -я плачу́ вшиткокъ долгъ мой на контрактѣ положеный. O.L. 1759. -чомъ метъ платити за дѣла нашѣ. Ев. Нх. -плати, кому есь довженъ. Тже. -тяшко п. Рq мочагази платитъ. O.L. 1757.

плекати(-ю,-шь), szoptatni, dajkálni.

плескати(-ю,-шь), tapsolni, tenyerelni, tenyérrel veregetni.

плеснути(-нувъ), egyet reáütni, -ráhuzni.

плести(-ту,-тешь, плѣвъ,-ти), fonni, csűrni-csavarni, világba beszélni, hetet-havat összehordani; -изъ стола бере, у вѣнокъ плете. Kol. плела вѣночокъ, пушла в таночокъ.

плодити(-жу,-дишь), tenyészteni, termelni, szaporítani.

-ся, tenyészni, szaporodni, teremni. -изъ его корене плодитъ ся, Ев. Нх.

плынути(-нувъ), úszni. -ой плыне качуръ долѣ водою. Пк. Д. 1892. -Плыне кача долѣ водовъ, саме собѣ раче. Мамка моя

віддала ня, тепер за мнов плаче. Nagy.

плыти(-ю,-ешь,-въ,-й), úszni.

плѣснути(-нувъ), penészedni

плѣснѣти(-ю), penészedni

плѣтати(-ю,-шь), fonogatni.

плѣшити(-у,-ишь), éket verni, ékkel hasítani.

плювати(-ю,-шь), köpködni, köpdösni, pö- dömi.

плюнути(-нувъ), köpni egyet.

(плюти) (-ю,-вшь,-й), köpni, pökni; -плюн на нѣ. O.B.Ч.

плясати(-ю,-ешь), tánczolni, ropni.

3 цсл.

пнути(-нешь,-въ,-ни), feszíteni.

побавити(-лю,-ишь) ся, kissé játszani, eljátszadozni (с кымъто), kissé elidőzni, kisétálni (vhol).

побавляти = забавляти.

" ся = " ся.

побаламутити(-чу,-тишь), be-, meg-, összezavarni.

-ся, be-, meg-, összezavarodni. 214

Synon.: покаламутити, поколоти, попутати.

покан|овати (-ую), megbánni.

побантр|овати (-ую), megbántani, megbolygatni.

побива|ти (-ю, -шь), megveregetni, verezetni, fedni (áнлг. hárab); - хотяй невинны, усе можего богомъ побиваеме, хоть зле учинивъ, хоть гораздъ. Ев. Нр.

поби|ти (пу|бю, -ешь, -ие, -въ, -й), meg-, el-, összeverni; - побивъ его бгъ (megverte az Isten) за грѣхы. Ев. Нр. - пубю палицевъ ихъ беззаконство. Тже.

- ся, összeütődni, összeveródni, összeverekedni.

поблѣда|ти (-ю, -шь, -ешь), lassan sáppadttá lenni, sáppadozni, halványkodni.

поблѣднути (-дъ), elhalaványodni, elsáppadni.

поблѣднѣ|ти (-ю), sáppadttá, halaványnyá lenni, -válni, elfehéredni; - личка имъ поблѣднѣли. Fk. D. 1896.

побогатѣти, meggazdagodni, megvagyonosodni.

побож|ити (-у, -ишь), megesketni.

- ся, megesküdni, esküt tenni; - чомъ ся побожилъ тричѣ. Ев. Нр.

поболѣти, megfájdulni, megbetegedni.

побо|яти (-ю, -ишь) ся, megijedni, megszeppeni.

побр|ати (-еру, -ерешь, -равъ, -ери) ся, eggbekelni.

Зри: пубрати ся.

побро|дити (-у, -ишь), bemegázolni, be-, összemászkálni

побрызга|ти (-ю, -шь), meghinteni

побужда|ти (-ю, -шь), bizlatgatni, nógatni, serkentgetni, buzdítgatni; - отци (не маютъ) не побуждати на гнѣвъ дѣтей своихъ. Ев. Нр.

побыва|ти (-ю, -шь, -ешь), tartózkodni, időzni.

побы|ти (-ю, -ешь, -въ, -буду), kissé időzni, -on lenni.

побѣга|ти (-ю, -шь), futkosni, futkározni, folyatni, üzekedni.

побѣгнути (-нувъ), odafutni, el-, odarohanni; - христосъ указалъ жидумъ, ахъ не побѣгнѣ перса смертю (elől). Ев. Нр.

побѣсти (-гу) = побѣчи; - узрѣлъ Інсуса издалеку, побѣгъ и поклонивъ ся. Ев. Нр.

побѣ|чи (-гу, -жешь, -же, -гъ, -жи), elfutni, megszaladni; - ученикы побѣгли были выдъ нього. Ев. Нр.

215

побѣдати(-ю,-шь,-ешъ), többször győzni, lassan győzelmet venni.

побѣдити(-у,-ишъ), legyőzni, győzedelmeskedni.

побѣдовати(-ую), egy ideig elnyomorogni, - elkínlódni.

побѣліти(-ю,-ишъ), megfehéríteni, kimeszelni.

побѣлѣти(-ю), el-, megfehéredni.

побѣсити(-шу,-сишъ), felbőszíteni, megvadítani.

- ся, feldühödni, megvadulni, őrjöngeni.

побѣсѣти(-ю), = побѣсити ся.

поважати(-ю,-ешъ), mérlegelni, fontolgatni.

поважити(-у,-ишь), megmérlegelni, megmérni, megfontolni.

поважовати(-ую), = поважати.

повалити(-ю,-ишъ), el-, odadönteni, ledönteni; - повалило(е)го въ отчаяніе, kétségbeesésbe döntötte. Ук. Д. 1895.

поваляти(-ю,-шъ), be-, elpiszkolni,

- ся, bemocskolni, be-, elpiszkolódni.

повальовати(-ую), kaszigálni, - piszkolgatni.

повалятн(-ю,-ешъ), bedönteni, elhanyagolni, ...

поварити(-ю,-ишъ), megfőzni.

- ся, megfőni.

повбаляти = поубаляти.

повбальовати = поубальовати.

повбганяти = поубганяти.

повбзрати = поубзрати

повбкрывати = поубкрывати.

повбнимати = поубнимати

повблизати = поублизати

повблизовати = поублизовати.

повбнимати = поубнимати.

повбнимовати = поубнимовати.

повбкрадати = поубкрадати

повбкрадовати = поубкрадовати.

повбукрадати = повбукрадати

повбокрадовати = повбыкрадовати.

повбрѣзати = поубрѣзати

повбрѣзовати = поубрѣзовати.

повбрубовати = поубрубовати.

~~повбс~~

повбсыпати = поубсыпати.

повбсыповати = поубсыповати

повбсыкати = поубсыкати.

повбчищати = поубчищати.

повбѣдати = поубѣдати.

повбѣцяти = поубѣцяти.

повдовѣти = поудовѣти.

повезти(-у,-ешъ), szekéren elszállítani, - elvon

216

повьюв его у шкку густыскупа ...
mi; - ня.

- ся, elsüketeszni, elkocsinni.

поверечи (-гу, -жу, -жешъ, -гъ), eldobni, el-levetni; - поверг одежу свою изъ себе. 28. нк. - якъ може поверечи чловѣкъ самъ себе Т.ж.

повернути (-нувъ), betérni, befordulni.

повертати (-ю, -шъ), befordulni, betérni; - не повертати бы до гершки. Fk. D. 1896.

2. teregetni, terelgetni; - Та я піду у воловню, та в воловни сижу. Та овечкы повертаю, все малинку виджу (Nagy.

повершати (-ю, -шъ), megtetézgetni.

повершити (-у, -ишъ), betetőzni, megtetézni.

повеселити (-ю, -ишъ), felvidítani, felvidámítani.

- ся, mulatni, felvidulni, vigadni, vigadozni; - а в корчмѣ з другыми ся повеселити. Pa. S. k.

повести (-ду), elvezetni, elkalauzolni; - ивана небарака повела его доля къ одному хозяину (пану). Fk. D. 1896.

повивати (-ю, -шъ, -ешъ), pólyálni, gongyolgatni, takargatni, környfonogatni; - подумайте дѣти.. якъ васъ (мати мила) повивала. Pa. S. k.

повинювати (-ую), ся, engedelmeskedni.

повити (-ю, -йешъ, -ивъ, -ий), bepólyázni, begöngyölni; - пресвята дѣва сына породила .. в пелены повила. Fk. D. 1897. - Мамко моя старенькая, мамко моя мила, Та чи мене не в щастливѣ пеленкы повила. Nagy.

повнити (-ю, -ишъ), tölteni, telíteni.

повняти (-ю, -ешъ), töltögetni, telítgetni.

повоевати (-юю, -юешъ), hadakozni, hadat indítani, haddal meghódítani, elfoglalni; - уже с

- ся, összehábonyskodni; - уже ся царѣ повоевали. Fk. D. 1897. 181.

повозити (-жу, -зишъ), behordani, elhordani, betakarítani, be-elszállítani, elvinni (szekeren).

поволочи (-ку, -чешъ, -къ) ся, be-álmoskodni; - отцеве хотѣша поволочи ся у мірская селенія. O. B. Y.

поволочити (-у, -ишъ), agyonhurcolni, össze-visszacsepelni, átv. és: bebolondítani

поволочувати (-ую), összevisszahurcolgatni, -csepelgetni, -vonszolgatni.

повставати = поуставати.

повстати (-ю, -ешъ), kelni, lételesülni, keletkezni; - какъ нынѣ повстали новыи евангеликове. Ev. Rk. - антіхристъ маетъ повстати и выйти с пред.. отечества = mikhaelis. K. Гр. Ч.

повторити (-ю, -ишъ), megkettőzni, megismételni, megújrázni.

повторяти (-ю, -шъ, -ешъ), megismételgetni.

повыберати (-ю, -шъ), kiszedegetni, kiválogatni, megválogatni; - иванъ... повыберал(в)ъ терня. Fk. D. 1895. 217

повыбаляти (-ю, -шь), kidülögetni,
повыбальовати (-ую), egyenként sorra kidülögetni.
повыбивати (-ю, -шь), lassan kiütögetni, ki-verdegetni, kiverdeszni.

повыберати (-у, -шь, -ешь), kiverdegetni, ki-válaszolgatni.

повыбѣгати (-ю, -шь), kifutkosni.

повыбѣльовати, kimeszelgetni.

повывальовати, sorban kidöntögetni.
kiöntögetni (язык)
повывертати, felforgatni, feldöntögetni.
повыганяти (-ю, -шь), kiűzögetni.
повыкладовати, kirakosgatni.
повылизовати, kinyalogatni.

повымирати (-ю, -шь), lassan kihalni; ki,-ell

повымерзати (-ю, -шь), lassankint el-kifagyni; - дерева повымерзали. Тк. D. 1895. Ю.

повымѣтати (-ю, -шь), kiseprögetni.

повымѣрявати (-ую) kidobálgatni, ki-söpörgetni.

повынимати (-ю, -шь), kiemelgetni, kiszedegetni.

повынитовати, - повынимати.

повыплачовати, kifizetgetni, fizetést megadni; - а теперь идемо, оби наші по-выплачовали. Тк. D. 1896.

повырубовати, kivagdosni,

повырѣзовати, kimetszegetni, kivagdalgatni.
повыскубовати, tollat kitépegetni.
повыставльовати, kiállítgatni.
повыскповати, kiöntögetni, kiömlesz-teni.

повысушовати, kiszárítgatni.
повытерати, kitörölgetni
повычищати, kitisztogatni.

повысити (-шу, -сишь), magasabbá tenni, magasabbra emelni.

повѣвати (-ю, -шь, -ешь), fujdogálni, lengedezni; - вѣе вѣтеръ, повѣвае, покиваe липковъ. NdGy. Зрв: поцувати.

повѣдати (-ю, -шь), megmondogatni, mondogatni, elbeszélni; - повѣдае(ть) ко таковымъ чл҃кам Гѣ. Єв. Єк. - якъ са тое разумѣетъ, ясно повѣдахъ. О. В. Ч. - другое повѣдаетъ. Єв. Нж. - христосъ повѣдалъ имъ по ш.. лщз. Тжо - Та приповѣдают, так повѣдаютъ. Ксе.
повѣнчати (-ю, -ешь), megesketni (jegyespárt) - са, megeskündni; - чи видишъ, чотао, ойбо лишъ тогда дамъ, кедь повѣнчаемеся. Тк. D. 1897. - А якъ дѣдо повѣнчавас. NdGy.

повѣсити (-шу, -сишь), felakasztani, fel-kötni, felakasztgatni.

повѣсти (-мь, -шь, -сть, -вѣ, -дѣ), megmondani; адбы ксенж не повѣли. О. В. Ч - повѣжте ся-бѣ. Ио. - повѣжте ученикумъ. Єв. Нж. - тахъ и самъ хотѣвъ повѣсти. Тжо.

повязати (-жу, -жешь), megkötni, meg-, összekötözni.

218

(заnарь) погноити. Fk. D. 1847.

повянути, elhervadni, elhervadni.

погадати (-ю, -шь). el-, meggondolni; -та погадали у своюмъ серцы. Ев. Ни.

поган|ити (-ю, -ишь), öсчерiszkilni, meg. karapni (kiszó); -не поганьте елея духа божія. О. В. Ч. -що идетъ изъ рота, того поганитъ чоловѣка. Ев. Ни.

-ся, elpiszkolódni.

поганя|ти (-ю, -шь), küldözgetni, küldözni.

пога|сити (-шу, -сишь), eloltani, elfujni, kioltani, leszendesiteni (lázadást) - Которого погасили силу огненую. Ев. Ни.

погибати = погыбати.

погибнути = погыбнути; -борже римляны погибнутъ отъ унѣтовъ. О. В. Ч.

погинати (-ю, -шь), hajlitgatni.

-ся, hajolgatni, hajladozni, hajlongani.

Зри: погынати.

погинути = погынути.

погла|дити (-жу, -дишь), megsimogatni.

поглад кати (-ю, -шь), megsimogatni.

погласкати (-ю, -шь) = поглацкати.

поглотити (-чу, -тишь), megharapni; -поглоти рѣку. О. В. Ч.

поглумити ся, megcsúfolni; -она ище поглумися ся.

погляд|ати (-ю, -шь), megkeresni, -того ради попетися в шафахъ, скринкахъ, албо гдеколвекъ поглядати. О. Н. 1752.

погни|ти (-ю, -ешь), elrohadni, megrothadni. -за што учинитъ ся порохъ, дѣля того не изгниетъ. Ев. Ни.

погно|ити (-ю, -ишь), megtrágyázni. -тыръ хотѣвъ теперь и земли свои царьмъ

погнути (-нешъ, -въ), meghajlitani, lehajlani.

-ся, lehajlani, meghajolni.

погово|рити (-ю, -ишь), beszélgetni, megbeszélni.

пого|дити (-жу, -дишь), megvárni, elvárakozni, időt engedni -чкати, -кати; -миливый па не.. погоди ми. Ев. Ек.

погодо|вати (-ую), megelégedni, jóllakatni, jóllakni.

-ся, jóllakni.

погодити (-ю, -ишь), megvizsgálni; -я щи свой бѣдъ полицѣ погою, погою. Nd 94.

-ся, megnyugodni.

поголоднѣти, megéhezni.

Зри: зголоднѣти.

погон|ити (-ю, -ишь), megkergetni, üldözni.

погордѣти, felfuvalkodni; gőgös, büszke lenni.

погоро|дити (-жу, -дишь), mindent, egész körülkeríteni.

погорѣти (-ю, -ишь), megégni.

пого|стити (-щу), megvendégelni.

-ся, vendégeskedni, jóllakni.

погреб|сти (-у, -ешъ), eltemetni, elhantolni, eltakarítani, elrejteni; - коли умеръ богатый, погребли его у аду. О.Ц.1750
погромадити eltemetni, elvaletni; - коли умреть дакто, изъ честю погромадьме. Єв. Нх.
погрыз|ти (-у, -ешъ), meg-, összerágni; - зерно погрызли хробаци. Па. S.K.

погрѣба|ти (-ю, -шъ), temetni, temetgetni, temetgetni; - часто погрѣбасте папеха. О.В.У.

-ся, temetkezni, temetődni; - такъ былъ обычай жидувъ погрѣбати ся. Єв. Нх.

погуб|ити (-лю, -ишъ), elrontani, megrontani; - аще погоубиль племя все амалехово. Єв. Ск.; - дѣло.. кошута.. деакъ погубил(а)ъ. Па. S.K.; - потумъ погубивъ честь. Єв. Нх. - христосъ мугъ погубити вому и громомъ. Тже. - душу свою погубить. О.Ц.1750.

погубля|ти (-ю, -шъ), elrontogatni, elrontgálni, megrontogatni; - гадина ядомъ тѣло члка погубляеть. О.В.У.

погуля|ти (-ю, -ешъ), kissé elmulatni; - он, такъ кобы тонвче печь, ай червена хустка, Я бы собѣ погуляла, якъ на ставѣ гуска. Н.П.У.

погурча|ти (-ю, -шъ) ся, megkoccanni.

погурч|ити (-у, -ишъ), keserűvé tenni.
- ся, megkeseredni.
погусля|ти (-ю, -ешъ), kissé hegedülni.

погуст|ити (-щу, -стишъ), megsűríteni.

погыба|ти (-ю, -шъ), pusztulni, veszni.

погыбнути (-нувъ, elpusztulni, elveszni; - рады бы они мнѣ погибнути. О.В.У.

погыб|сти (-у, -ешъ, -ъ, -и), elpusztulni, elveszni, tönkremenni; - коли погыбъ у розбои Сауль. Єв. Нх. - мы бы были усѣ погибли за перелестѣ дяволову. Тже.

погына|ти (-ю, -шъ, -ешъ), lehajlogatni, le-, meghajlogatni.

-ся, le-, meghajolgatni, hajlongani.

погынути (-нувъ, -ни), megsemmisülni, tönkrejutni, -menni; - да не оставитъ ю отъ дожда погинути. О.В.У. - кто вѣруетъ, не погыне. Єв. Нх. - не погынетъ вудъ васъ никто. Тже.

подаба|ти (-ю, -шъ), hasonlítani (vkre)

подава|ти (-ю, -ешъ), adogatni, adogálni, odaadogatni, odaadogálni, odanyújtogatni

-ся, megereszkedni, megnyúlni, engedni.

подав|ити (-лю, -ишъ), megfojtani.

подавля|ти (-ю, -шъ), fojtogatni.
-ся, fojtogatódni; - за солодусть сего свѣтного подавляютъ ся. Єв. Нх.
подар|ити (-ю, -ишъ), meg-, odaajándékozni.

подарувати (-ую), megajándékozni, ajándékul adni; - подарованна.. изъ Драгова ѿ немеша Григорїя Рышко книга. О.М.М.

пода|ти (-ю, -ешъ), odaadni, odanyújtani; - кто такый, коли просить сынъ хлѣба, што бы камѣнь ему под... Єв. Нх.
- ся, megadni magát.
подвиз|ати (-ю, -шъ) ся
подвизати ся, ... во насъ есть положено. О.В.У.
подвоїти (-ю, -ишъ), megkétszerezni, megkettőzni.

220

- ся, megkétszereződni; megkettőződni.

подядорити(-ю,-ишь) ся, eltréfálni, elmulatni.

подержати(-у,-ишь), megtartani; - слово, szavának állani.

- ся, megtartani magát.

подерати(-ю,-ешь), megtépdesni, megtépegetni.

подерти(-ру,-решь), összetépni, összenaggatni, összekaszabolni.

- ся, összetépődni, összeszakadni, elszakadni.

подивити(-лю,-ишь), megnézni, megbámulni.

- ся, elcsodálkozni; - подивися, nézze az ember; - подивлюся у пчолникъ, е нымаки въ сорокъ. Ndfy.

подобати = п... обати

подобати ся, megilletni, tcávallam; - что ся подобало ему. О. В. Ч.

подобрѣти(-ю), megjobbulni, megjavulni.

подохати(-ю,-ишь), megvárakoztatni, megvárni.

подохдити(-у,-ишь), megártalmi.

подозрѣвати(-ю,-шь,-ешь), gyanusítani, gyanakodni, gyanúba fogni.

подойити(-ю,-ишь), megfejni.

подоргнути, megdrágulni.

подорожати(-ю,-ешь), megdrágulni, árral följebbmenni.

подорожити(-у,-ишь), megdrágítani.

- ся, megdrágulni, árnak följebbmenni.

подробити(-лю,-ишь), felaprítani, felaprózni, eldarabolni.

подубити(-лю,-ишь), beserezni, befesteni (росто́л)

подумати(-ю,-шь), meggondolni, elgondolni; megfontolni; - подумайте дѣти, что ваш мати мила. Pa. S. k.

подуркати(-ю,-шь), megkocogtatni.

подурѣти(-ю), megörülni, megbolondulni, megbolyodni, megháborodni.

подусити(-шу,-сишь), megfojtani, megfojtogatni, meg-összenyomkodni, megnyomni.

подувати(-ю,-шь), fujdogálni.

подути(-ю,-ешь), megfujni. 221

подѣвати (-ю, -шь), elhelyezgetni, eldugdosni, elrakosgatni, dolgozgatni, címálgatni, foglalatoskodni; – ба що дѣе, подѣвае любки пущь колибковь. Nd Gy.

– ся, elhelyezkedni, eltűnődni, elhelyeződni, elveszni.

подѣлити (-ю, -ишь), megosztani, osztozkodni; – Христосъ подѣливъ намъ дары. Eb. Hr. подѣливъ мaргу. Tr. e.

– ся, megosztozni; – Срѣбломъ, златомъ подѣлѣть ся. Идѣть домовъ, пожентѣть ся. Nd Gy.

подѣлѣровати (-рую, -руешь), lassan megosztani; – osztozkodni, osztozgatni.

– ся, lassan osztozkodni, osztozkodást folytatni.

подѣляти (-ю, -ешь), osztozkodást végezni; – végbevinni, – elvégezni.

подякувати (-ую), le-, megköszönni, köszönni.

похадати (-ю, -шь), elvárni, megkövetelni, megkívánni (vkitől vmit).

похалити (-ю, -ишь), megcsonkítani.

– ся, megcsonkítódni.

похаровати (-ую), megnyomni, megsajnálni; – иди, сестро, пожалуй ня, Сто злацъ моешь, выкупи ня. Nd Gy.

пожати (-ну, -нешь, -авъ), learatni.

похватати (-у, -ешь), megrágni.

похдати (-у, -ешь), megvárni

Synon.: почекати.

пожебрати (-ю, -шь), össze-, megkoldulni, bizonyos ideig, – területet koldulva bejárni

пожегнати (-ю, -шь), megáldani.

поженити (-ю, -ишь), megházasítani, megnősülni; – поженѣмъ (= погнати тоже такъ) перше челядь. Eb. Hr.

пожертвовати (-ую), fel-, reáldozni, feláldozni, áldozatul hozni

поживати (-ю, -шь), eldegélni; – у всякуй части пожиниваме у нынѣшнюмъ вѣку. Eb. Hr.

пожививити (-ню, -нишь), táplálni, élelmezni, élni; – честно поживѣмъ у нинѣшнюмъ вѣку. Eb. Hr.

– ся, táplálkozni, eledelt kapni, enni kapni; – и радъ бы былъ пожививити ся тымже, што и свинѣ или. Eb. Ek.

пожрати (-у, -ешь), meg-, felfalni; – смотрячи, кого бы пожрѣлъ. Eb. Ek.

похурити (-ю, -ишь), elszomorítani, elbúsítani.

– ся, elszomorodni, elbúsulni; – впала біда на легіня, легінь пожуривъ ся Заплѣтами молодыми, що марно вженивъ ся. Nd Gy.

пожычити (-у, -ишь), = позычити; – чуда треба ѿ. Афанасій пожичилъ до скиту. О.М.М.

222

позабавля́ть (-ю, -ешь), elmulattatgatni.

-ся, elmulatozgatni, elidőzgetni.

позабавливать (-ю), gyakran elmulattatni kissé.

-ся, gyakrabban elidőzni, el-elmulatni.

позабива́ть (-ю, -ешь), rendre agyonveregetni; beveregetni.

позабивывать (-ю), lassan beveregetni.

позабира́ть (-ю, -ешь), elszedegetni; megzálogolgatni.

-ся, felszedelőzködni; elvándorolni.

позаболя́ть (-ю, -ешь), megfájdulni (több-ször).

позабѣга́ть (-ю, -ешь), össze-befutkosni, befutkározni; be-betérni, beszaladgálni.

позабѣра́ть (-ю, -ешь), be-betérni; betérgetni.

позабѣливать (-ю), bemeszelgetni, befehérítgetni, utánmeszelgetni.

позабѣля́ть (-ю, -ешь) = позабѣливать.

позаважа́ть (-ю, -ешь), alkalmatlankodni.

позаваживать (-ю), bele-, összeakasztgatni (szekeret).

-ся, összeakaszkodni; belekötözködni.

позаваривать (-ю), összefőzögetni.

позаваря́ть (-ю, -ешь, -ешь), befőzögetni.

позаверта́ть (-ю, -ешь, -ешь), visszatekergetni, visszatérítgetni.

позавёртывать (-ю) = позавертать.

позавершать, betetőzgetni.

позавершивать (-ю) = позавершать.

позазыва́ть (-ю, -ешь, -ешь), begyűjtögetni, becsalogatni.

позавиня́ть (-ю, -ешь), kibővítgetni.

позамира́ть (-ю, -ешь), el-, kihalni (lassanként).

позавожа́ть (-ю, -ешь), belakatolgatni (mezőről), behordogatni; begyűjtögetni (szekéren).

позавожи́вать (-ю) = позавожать.

позавѣша́ть (-ю, -ешь, -ешь), felakasztgatni.

223

позав'ѣш|ювати (-ую), lassanként felakasztgatni, fel-felakasztani.

позавяз|овати (-ую), összekötözgetni.

позагамовати = позахамовати.

позаган|яти (-ю, -шь, -ешь), el-, odakül-dözni, elkültözgetni.

позаганьбл|ьовати (-ю,ю), megszégyenít-getni, megpirongatni, pirongatni.

—ся, megszégyenülgetni, meg-megszé-gyenülni

позаганьбл|яти (-ю, -ешь) = позаганьблю-вати.

позагашовати, kioltogatni.

позагасн|яти (-ю, -ошь), ki-, eloltóga-tódni, kialudgatni.

позаграбк|áти (-ю, -ешь) = позаграбкова-ти.

позаграбк|овати (-ую), utángereblyézgetni, összeseprűgetni.

позаграбл|яти (-ю, -шь), = позаграбльова-ти

позаграбл|ьовати (-юю), utángereblyézget-ni.

позагрѣб|ати (-ю, -шь, -ешь), összesepregetni (lassan) felseperni.

—ся, összeterelődni, lassan belemelegedni

позагрѣв|ати (-ю, -ешь), felmelegetni.

—ся, megmelegítődni.

позагубл|яти (-ю, -ешь), elveszítgetni.

—ся, elveszítgetődni.

позагур|ятu (-ю, -ешь), elmulatozgatni.

—ся, elmulatozgatni, kiskedni, késedelmezgetni.

позагыб|ати (-ю, -ешь), lassan elvonni, sorjában, egymásután dönkrejutni, töm-rememmi, elpusztulni

позагыен|ати (-ю, -ешь), be-, összehajtogatni.

—ся, be-, összehajolgatni, behajladozni.

позадср|ати (-ю, -шь), felingerelgetni, felbosszantgatni, belépegetni, beszakgatni, beszakilgatni.

—ся, beszakadozni.

позадѣв|ати (-ю, -шь, -й), eldugdosni, elrakosgatni, ide-oda eltenni.

—ся, bujkálni;

позазбер|яти (-ю, -ешь), fel-, összeszedegetni, összegyűjtögetni, fölszerelgetni.

позакладáти (-ю, -ешь), = позакладовати.

224

позакладовати(-ую), berakosgatni (двери у плотъ, a kerítés réseit), elrekeszgetni.

позалѣзати(-ю,-иъ), bemászogatni, bemászogatni

позалѣзовати(-ую), be- bemászni, be-összemászkálni.

позамерати(-ю,-ешь), kihalni (lassan), Зрп: позавмерати.

позапечати(-ю,-ешь), behányogatni.

позамѣтати(-ю,-шь), be-, -elsöpregetni.

позамѣтовати(-ую), 1. be-, -összehányogatni; 2. össze-, -be-, elsöpregetni.

позамыкати(-ю,-шь), bezárogatni, becsukdosni.

позамѣскати(-ю,-ешь), összegyúrbálni, jól meggyúrbálgatni.

позаплаковати(-ую), siralgatni,

позаплатовати(-ую), megfoltozgatni

позаплачовати(-ую), megfizetgetni, leróvogatni.

позаплѣтати(-ю,-ешь), befonogatni.

позаплѣтовати(-ую), = позаплѣтати.

позаплю(в)овати(-ую), be-, össze-, bele-köpdösni, -köpködni, -pöködni.

позапрятати(-ю,-ешь), eltakarítgatni, eltemetgetni, eldugdosni.

позапрятовати(-ую), = позапрятати.

позапѣкати(-ю,-шь), parázsba dugdosni (pogácsát, запекачку),

позасклѣпляти(-ю,-шь), beoltogatni, besze-meggetni.

позатрачати(-ю,-шь), elvesztegetni.

позатрачовати(-ую), = позатрачати.
позатыкати. позатыкати, позатыковати
позащепляти(-ю,-шь), beoltogatni, beszíj-desni.
позащипкати...
позащипляти = позащепляти.
позбѣрати(-ю,-шь), fel-, összeszedni.

позбивати(-ю,-шь), leütögetni, leveregetni, leverdesni, lesujtogatni, összetördelni.

-ся, összetömörülni, összegyűlekezni.

позбирати = позбѣрати.

позбыткати = позбытковати

позбытковати(-ую), megunni, legyalázni, lehordani (okit), megkorholni, nyilván megfedni.

225

позвати (-ову, -овешь, -вавъ, -овн), elhívni, meghívni; - коли пузвавъ Матоея изъ мыта. Ев. Нч. - коли насъ позоветъ на радусть. Тже.

позволити (-ю, -ишь), el-, megengedni; - позволиша дурнѣйшое дѣло. О.В.У.

позвѣдати (-ю, -ишъ), megkérdezni, megtudakolni.

- ся, kérdezősködni, tudakozódni.

позвѣдовати (-ую), megkérdezgetni; - позвѣдуйте даякого просвѣщенного пана. ПК. Д. 1891. - чтобы позвѣдують раба Нанду. О.В.У. - позвѣдовали его вуйняне. Ев. Нч.
- ся, kérdezősködni, tudakolni.

поздити (-жу, -ишь), késleltetni, késni.

- ся, késni, késlekedni, késedelmezni.

поздоровити (-лю, -ишь), köszönteni, üdvözölni; - зайди... тамо к нимъ и ихъ по... тѣшивше позд...ви. О.Л.1758.

поздоровкати (-ю, -ишь), köszönteni, köszönteni, üdvözölni.

- ся, egymásnak köszönni, egymást üdvözölni.

поздоровляти (-ю, -ешь), kisztelteni, üdvözölni, köszönteni.

поздоровѣти = выздоровѣти, meggyógyulni; - а еще... легу... и Богъ вѣсть, коли поздоровѣю. О.Л.1762; - та такъ поздоровѣе вытъ того бетегу. Ев. Нч.

поздравити (-лю, -ишь), köszönteni; - па... пра и с нею поздравите. О.Л.1751. изъ слов.

позеленити (-ю, -ишь), megzöldíteni, zölddé tenni, zöldre festeni.

позеленѣти (-ю), megzöldülni, kihajtani, kivirulni.

позерати (-ю, -ишь), nézegetni, nézdelni, nézni; позирати добро, цабы, О.Л.1750.

- ся, nézelődni, magát nézni (tükörben, у зеркало), egymást nézni.

Synon.: никати.

позметати (-чу, -тавъ), ledobálni, lehányni, lesöpni.

позмѣтати (-ю, -ешь), leseperegetni.

позмѣтовати (-ую), ledobálgatni, lehányogatni, ledobálva összehányni; - lassonként leseperegetni.

познавати (-ю, -ешь), lassan felismerni, megismerni; - познаваеме изъ Писма святого. Ев. Нч. - не ню познаваеме его. Тже.
- ся, ismerkedni, megismerkedni, felismerni; - абы познавали ся. О.В.У.; христiане, познавайте ся, ахъ... Ев. Нч.

познакомити (-лю, -ишь), megismertetni.

- ся, megismerkedni.

познакомляти (-ю, -ешь), megismertetgetni.

- ся, lassan összeismerkedni.

познати (-ю, -ешь), ismerni, megismerni; - и познавъ изъ правдовъ грѣхи свои. Ев. Нч. - измагай ся познати спасенiе. Тже. - на сютъ познають васъ. Тже.

227

–ся, megismerem magát; – чловѣче познай ся – азъ есь teremtettem, вѣмь тебѣ. Вв.На.

позначити (-у, -нишь), megjelölni, megjelelni, megjelezni, megjegyezni.

позначовати (-ую), megjelelgetni.

познимати (-ю, -шь), lenebegetni, lemelgetni.

позолити (-ю, -нишь), lugosíndemi omle, meglugozni, lugyal keverni.

позолотити (-чу, -тишь), be-, megaranyozni.

позичати (-ю, -ешь), kölcsönözgetni.

позычити (-у, -нишь), kölcsönözni (adni, venni).

позѣвати (-ю, -шь), ásítozni.

позагати (-ю, -шь),

позабнути, megfázni.

позябсти (-у, -ешь, -ъ), megfázni.

поиграти (-ю, -ешь), eljátszani (vmit), eltelteni, elmorzsolni.

поименовати (-ую), megnevezni, elnevezni.

пойти = пуйти. – пойдѣте до пана. О.В.Ч. – подѣте ви – пр(а)вываешь поп утакаш. Нар. пойшь попь.

поити (-ю, -ишь, -ивъ, -и), itatni.

покашити (-ю, -чишь), tömjénnel megfüstölni.

показати (-жу, -жешь, -залъ), megmutatni. – покажу вамъ заутра. О.В.Ч. – нагай покажетъ дѣла свои. У крутки премудрости. Ев.На. – второе пришествіе Хво покажетъ гнѣвъ надъ грѣшниками за невдячность. К.Гр.Ст.

покажити (-жу, -жишь, -живъ), el-, megrontani, tönkretenni; – една така хвороба или шкода може бѣдного чоловѣка на весь вѣкъ покажити. Т.К.Д. 1897.

показовати (-ую), megmutogatni; – якъ намъ показуетъ его стаа мать. Ев.Ок.
благословеніе всякое показуетъ. О.В.Ч.

ся, mutatkozni, показуютъ ся (...) гали правди. О.В.

покаяти (-ю, -ешь), megtérni, önmagába szállani.

покикати, покакати, покаковати.

покаламутити (-чу, -тишь), meg-, összezavarni.

–ся, megzavarodni, zavarossá lenni.

покаляти (-ю, -шь), besározni,

–ся, besározódni.

покарати (-ю, -ешь), megbüntetni; – покарай насъ отъ карностями. Ев.На.

покартати (-ю), megbüntetni; – покарталъ его ангелъ господонъ. Ев.На. – а тотыхъ покартаетъ изъ соромомъ. Тж.

покачати (-ю, -шь), elhengeríteni, elgurítani, meghengergetni, kimángorolni (fehérneműt).

–ся, elgurulni, lehengeredni.

227

покашл|ьовати (-юю), köhicsélni, köhics élgetni

пока|яти (-ю, -ешъ) ся, vezekelni, megtérni, megjavulni, magába szállani; — аще не покаете ся. О. В. Ч. — и покаялъ ся ихъ. Ев. Нж. — покай ся за твою лихую даку. Тже.

пока|ри (-ю, -ешъ) ся, lesben leselkedni, bűnbánatot tartani; — ахъ ся не покаете. Ев. Нж. — покаяли бы ся. Тже.

пок|васити (-шу, -сишь), megsavanyítani.

поквасн|ути, megsavanyodni.

покирвавити = покырвавити

поклада|ти (-ю, -ешъ), helyezgetni; — покладаетъ у насъ любовь свою его. Ев. Нж. — не покладали на не. Тже.

поклан|яти (-ю, -ешъ) ся, fejet hajtani, tisztelni. — Моисей рече образомъ не покланяти ся. О. В. Ч. — учинили тела изъ золота и покланали ся ему. Ев. Нж.

покла|сти (-ду, -дешь), le-, odatenni; — поклалъ у грубъ тѣло. Ев. Нж. — отець сына изъ правои стороне пуэля себе поклавъ. Тже. — Якъ на мою головоньку вѣночокъ поклали. Nдщ. —

покле|па|ти (-лю, -лешь), megkalapálni

поклепа|ти (-ю, -шь), megkalapálgatni.

покли|кати (-чу, -чешъ), meghívni, odaszólítani.

поклик|овати (-ую), meghívogatni, odaszólítgatni.

поклон|ити (-ю, -ишь) ся, köszönteni, meghajtani magát, meghajolni; — двае есме єму не поклонили ся. О. В. Ч. — отець поклонивъ ся єму. Ев. Нж.

поклоняти ся = покланяти ся

покр|ьвати (-ую), megvasalni, megpatkolni.

поков|та|ти (-ю, -шь), megkopogtatni.

поковырд|а|ти (-ю, -шь), megkavargatni, begavarni.

поко|лоти (-ю, -ешъ), szétkaszogatni, megszúrni, megszurkálni.

— ся, meg-, széthasadni, megszúrni magát.

поколо|тити (-чу, -тишъ), megzavarni, összezavarni.

покоп|ати (-лю, -лешъ), megkapálni, fel-, végigkapálni.

покопка|ти (-ю, -шь), megrugdosni, megrugdalni.

покор|ити (-ю, -ишь), meghódítani, meghódoltatni, alávetni.

— ся, be-, meghódolni.

покорм|ити (-лю, -ишь), megetetni, megabrakolni, megabrakoltatni.

— ся, enni, jóllakni, beenni.

Synon.: погодовати ся.

покорост|авити (-лю, -ишь), megkoszosodni

— ся = покоростав|ѣти.

228

tekerni.

покоростаѣти, megkorosodni.

покорч|пти (-у,-ишь), görcsösen összekönyöni; összegömbörödöm.

- ся, összegömbörödni, görcsöl összeteng... ni, össze-begnbózkodni.

покоря|ти (-ю,-єшь), meghódítani.

- ся, meghódolgatni, magába szállani.

покос|ити (-шу), végig kaszálni, kaszálással beszögezni.

покрасн|ити (-ю,-ишь), megszépíteni.

покраснѣти, megszépülni.

покрєстити (-щу,-стишь), megkeresztelni.

- ся, megkeresztelkedni.

покрив|пти (-лю,-пишь), meggörbíteni. - загрой, заграй гуцачику, якъ самъ розумієшь ... чьы бы ти покривило, видно, что не ... .
- ся, meggörbülni, meggörnyedni, összezsugorodni.

покривля|ти (-ю,-шь), meggörbítgetni.

- ся, görnyedezni.

покроп|ити (-лю,-ишь), meghinteni, megfecskendezni.

покрут|пти (-чу,-тишь), megcsavarni, megtekerni.

покручати (-ю,-шь), megcsavargatni, csavargatni.

покрутовати (-ую), csavargatni, tekergetni.

покрывати (-ю,-шь), takargatni, befedegetni, fedni

- ся, betakarózni.

покрыти (-ю,-єшь), betakarni, befedni, beborítani; - гора была покрыта роскошными садами. Tk.D. 1895. - коли мешь видѣти голого, покрый єго. Єв. Мк. - покрыєтъ грѣхы нашѣ. ...

- ся, betakarni magát, betakarózni; - люде, котрымъ покрыло ся беззаконьство ихъ. Єв. Мк.

покупа|ти (-ю,-шь), megfürösztení.

- ся, megfürödni.

покупа|ти (-ю,-єшь); покуповати.

покуп|пти (-лю,-пишь), meg...ni, megvásárolni; якъ на ярмарку воли покупили. Pa. S. K.

покуповати (-ую), összevásárolni mindent megvenni.

покуса|ти (-ю,-шь), megharapni, megharapdálni; - пустить матка пчелы своѣ покусати осы римскихъ. О.В.Ч.

- ся, összemarakodni.

покутровати (-ую), vezekelni, bűnbocsánatot tartani; - законъ кедь переступишъ

покутуешь. Fk. D. 1895.
Synon.: покаятися.

покуша|ти (-ю, -шь), megízlelni, megkóstolni.
Synon.: покоштовати.

покуша́|ти (-ю, -ешь), csábítgatni, kisértgetni, ízlelgetni, kóstolgatni.

покыва|ти (-ю, -шь), megmordítani, meglódítani; - вѣс вѣтеръ, повѣвае.

- ся, megmozdulni.

покыва́|ти (-ю, -ешь), megmozdítgatni.

- ся, mozogni, mozgásnak indulni, mozgásba jönni.

покыв|овати (-ую), meg- megmozdítani; - вѣе вѣтеръ, повѣвае, покывуя липковъ. Ndbz.
- ся, mozgolódni.

покылавѣти, meglökösödni.

покырва́вити (-лю, -ишь), megvéresíteni. ся.
- ся, megvéreződni; - чернорызцѣ. покирвави ли. О. В. У.

полаго|дити (-жу, -дишь), megbékíteni, megengesztelni, engedményesíteni, engedékenynek lenni.

- ся, megengesztelődni, ki- megbékülni.

полаж|ивати (-ую), igazítgatni, megigazgatni, készítgetni.
Synon.: поправляти.

пола|дити (-жу, -дишь), megigazítani, megigazítani (: поправити), elkészíteni, rendbe hozni.

- ся, rendbe hozni magát.

пола́цити (-жу, -дишь) ся, megbékélni, kibékülni.

полакоми|ти (-лю, -ишь), meghívatni magát, étvággyal csiklandozni, - gerjeszteni, - ra késztetni.

- ся, megkívánni, étvágyra gerjedni.

полама|ти (-лю, -лешь), összetörni, eltörni (ol. mit). Synon.: сказити.

- ся, eltörni, összetörni (-ni).

поламо|вати (-ую), lassan mindent eltörni.

полегша|ти (-ю, -шь), megkönnyebbülni.

полежа|ти (-у, -ишь), elheverni, heverészni.

полетѣти (-у, -ишь), elrepülni.

полива|ти (-ю, -шь), öntözgetni,

- ся, öntöződni, öntözködni.

полиз|ати (-жу, -жешь), megnyalni.

полиза|ти (-ю, -шь), nyalakodni.

полиша|ти (-ю, -шь), elhagyogatni.

полнити = повнити.

230

положи́ти (-у, -ишъ), le-, odatenni; - яке намъ тоуть прикладъ положити рачилъ. Ll. Ek. - на великоі(у)мъ папѣру (-пери) положит ся в серединѣ делинаціа того будинку. Ek. L. 1755. - в пелены повила, въ ясли положила. Fk. D. 1897; - вотумъ положити, - вотумъ класти = szavazni. Ek. L. 1755. - положивъ руки свои на нихъ и пуславъ ихъ. Eb. Mt. - положи synon.: покла́сти|ти на панство. Tre. - на огень, tűzre tenni, у огень = tűzbe vetni. Eb. Hor.

- ся, lefeküdni, odahelyezkedni, odahelyeződni, elhelyeződni.

положи́ти (-у, -ишь), elhazudni, telehazudni, meghazudtolni.

Syn: наложити, брехати.

полока́ти (-ю, -шь), öblögetni, öblítem.

- ся, vízben egymást locsolgatni, öblítődni.

полопонѣти, kissé felsegíni.

поло́ти (-ю, -ешь), gyomlálni

полоха́ти (-шу, -шишь), felriasztani, megriasztani

- ся = полохнути

полохнути, megriadni.

полоши́ти (-у, -ишь), megijeszteni, meghökkenteni

- ся megriadni, megijedni.

полуденка́ти (-ю, -шь) = полуденковати

полуденковати (-ую), ebédelni.

полу́чити (-чу, -чишь), elcsalni, maga után csábítani.

полупа́ти (-ю, -шь), összezúzni, darabokra törni (vmit).

- ся, meghasadni, darabokra törni (vmi)

полупи́ти (-лю, -ишь), meghórmozni, összedöngetni, ellőni

полѣви́ти (-лю, -ишь), enyhíteni, enyhülni, csillapítani, csillapulni; - полѣвило му уже му легше.

полѣвля́ти (-ю, -шь, -ешь), enyhítgetni, csillapítgatni, fokozatosan enyhülni, lassan csillapodni.

полѣга́ти (-ете, -ли, -йте), иноде lefeküdni; прочѣ рекитане з бировомъ, сѣрканинымъ петромъ на исолѣ.. полѣгали спати. Fk. D. 1846.

полѣпша́ти (-ю, -ешь), megjobbítani, megjavítgatni, megjavítani.

- ся, megjavulni.

124

полюби́ти (-лю, -ишь), megszeretni; - не годно быти абы ю такого споладица

Полюбила. Фк.Д.1897. – такъ полюбивъ Бгъ сесь свѣтъ. Ев. Нх.

-ся, megkedvelni, megtetszeni; - духе ми ся полюбило сесе мѣсто = ez a hely nagyon megtetszett nekem.

полюб|овати(-ую) ся, szerelmeskedni, [illegible] kedvet találni, - gyönyörködni

помагати (-ю,-шь,-ешь), segíteni, támogatni; - паленочка з попрьомъ помагатъ. Фк.Д.1897. - кто ундѣю помагають всѣ не знають глаголь св. О.В.Ч. - на того намъ помагай Боже. Ев.Нх. - не помагай злодѣйомъ. тже.

помазати(-ю,-шь,-ешь), megkenni

-ся, megkenődni

помаз|овати(-ую), megkenegetni; - мгро - помазують нимъ чада Божія. О.В.Ч.

-ся, ünnepélyesen megkenődni; - чему тымъ мгромъ не хотятъ ся помазовати. О.В.Ч.

помалити(-ю,-ишь), megkisebbíteni, kicsinyíteni(?), - szűkre szabni.

-ся, megkisebbedni.

помалѣти, megkisebbedni.

помальовати(-ую), megfesteni, megszínezni (= нарабити); - стороны малёваны хоругвами, там [illegible]; - не битии помальовати [illegible] Тж

помастити(-щу,-стишь), megkenni, megzsírozni(?); - ходили жоне одного зараньку що бы помастили тѣло Ісусово. Ев. Нх.

-ся, bezsírozódni

помахати(-ю,-шь), megsimogatni, meglóbálni, meglódítani, megrázni.

помацовати(-ую), megkenegetni.

поменшати(-ю,-шь), megkevesbbítgetni, megkisebbítgetni.

помен|шити(-у,-шь), megkevesbbíteni, megkisebbíteni.

-ся, megkevesbbedni, megkisebbedni.

померзати(-ю,-шь), fagyoskodni, fázkódni.

померзнути, megfagyni

помер|зти(-зу,-зешь), elfagyasztani, elfag[illegible]

померкати(-ю,-шь,-ешь), homályosítani; - [illegible] (= кіль) журачи померкает розумъ. Ев. Нх.

помертвити(-лю,-ишь), halottá tenni

помертвѣти, halottá lenni, elhalni.

померти(-ру, решь,-ерз), meghalni, elhunyni - отци ваші померли. Ев. Нх.

померькнути, elsötétedni, elestelední.

поморьковати(-ую), megfigyelni, megjegyezni (magának), megvizsgálni.

помести(-ту), megseperni; - она почала помести. Ев. Нх.

пометати(-чу,-чешь), eldobálni, elhajigálni; для того пометаєъ ихъ Бгъ. Ев. Нх.

232

помил|овати(-ую), megkönyörülni, irgalmazni, megkegyelmezni; - ище та [illegible] Ев. Нх.

...ихъ бысть насъ не помиловавъ Бгъ. Бо

помина́ти (-ю, -шъ), emlitem, emlékezni, gondolni (vkre).

помина́ти (-ю, -ешъ), emlegetni.

помири́ти (-ю, -ишъ), kibékitem, összebékitem; - помирилъ есть васъ изъ отъ ... (!) ло- имъ. Еф. 1:8.

-ся, ki-, meg-, összebékülni.

помиро́вати (-ую), sz. olajjal megkenni.

-ся, megkenetni olajjal.

помни́ти (-ю, -ишъ), jól emlékszem, megemlékezni.

помножи́ти (-у, -ишъ), megsokasitom, megsokszorozni, megszorozni.

-ся, megsokasodni, megsokszorozódni, megszorzódni.

помянути, на, - visszaemlékezni.

помна́цкати (-ю, -шъ), megnyomkodni, megnyomogatni, megdögönyözni

помова́ти (-ю, -ешъ), megmondogatni, megbeszélgetni.

помовча́ти (-у, -ишъ), elhallgatni, elcsendesedni.

помокнути, megázni, megnedvesedni.

помоли́ти (-ю, -ишъ), könyörögni, csalogatni, esedezni, megimádni.

-ся, megimádkozni; - Христосъ пушовъ на ...

помолоди́ти (-жу, -ишъ), megfiatalitom, megifjitom.

-ся, megifjodni, megfiatalodni.

помолодѣти, megfiatalodni

помолоти́ти (-чу, -тишъ), össze-, kicsépelni,

помори́ти (-ю, -ишъ), meggyötörni

помор(д)зити (-жу, -зишъ), elfagyasztom, fagygyal tönkretenni.

поморочи́ти (-у, -ишъ), elkábitom, elbóditom, ájulásba ejtem, megtébolyitom

synon.: захоломшити.

поморщи́ти (-у, -ишъ), összeráncolni, rángba szedni, - húzni.

-ся, összeráncolódni, ráncba szedődni

помота́ти (-ю, -шъ), összeázni, összelóditani, összegombolyitani, összegubancolni.

233

помочи (-гу, -жешъ, -могъ, -зи), megsegitem, megsegélni; - село оучинило и помогло ... ело-

…ру Дубановичу церковь создати. О.М. М. — не поможетъ тое имъ. О.В.Ч. — реци ми, негай ми поможетъ. Ев. Нг. — в томъ поможетъ и п. Карьли. О.Ц. 1751. — г. боже помози имя твое указати. Ев. Нг.

помочити (-у, -ишь), megnedvesítem, megáztatni, beáztatni, megnedvesíteni,

— ся, beázni, megnedvesedni, beivódni, megázni

помрачити (-у, -ишь), elhomályosítani, elködösíteni; — изъ тымъ изъ усячинкомъ помрачиме душѣ нашѣ. Ев. Нг.

— ся, elhomályosulni, meghomályosodni, ködösödni.

помрьстити (-щу, -стишь), megborzolni.

— ся, borzolódni, -állani.

помудрѣти, megokosodni.

помурковати (-ую), megépíteni, falat felhúzni.

— ся, megépülni

помучити (-у, -ишь), megkínozni.

— ся, megkínlódni.

помушгрьвати (-ую), szigorúan elbánni

помутити (-чу, -тишь), megzavarni
Зап: покаламутити.

— ся, megzavarodni. zavarossá lenni.

помутнѣти, zavarossá lenni,

помыкати (-чу, -чешь), megzibálni, megle-
pázni.

помылити (-ю, -ишь), megszappanozni, levelet-
ezni.

— ся, meglevedni, beszavarodni.

помылити (-ю, -ишь), megszappanozni.

помыслити (-ю, -ишь), elgondolni, meggon-
dolni, elelmélkedni.

помыти (-ю, -ешь), fel-, megmosni.

помышляти (-ю, -ешь), gondolkozni, gondol-
gatni, képzelgetni.

помѣнити (-ю, -ишь), megcserélni

— ся, fel-, megcserélődni,

помѣняти (-ю, -шь), megcserélni, meg-, fel-
cserélgetni,

— ся, felváltódni, helyet cserélni.

помѣнꙋвати (-ую), csereberélni

— ся, cserberélődni.

помѣрати (-ю, -шь), megmérni, mérték-
lenni; — мѣрай, помѣрай, а въ (ко)на-
но сѣрлай. Жк. Д. 1893. 80.

234

помѣря́|ти (-ю, -ешь), megméregetni.

помѣр|ковати (-ую), = mérsigélni.

помѣ|сити (-шу, -сишь), összegyűrni, összetaposni, meggyomrozni, megdagasztani.

- -ся, össze-, meggyűrődni.

помѣ|стити (-щу, -стишь), elhelyezni, helyet szorítani, -keríteni, -csinálni.

- -ся, elhelyeződni, elhelyezkedni.

помѣш|ати (-ю, -шь), összekeverni, összekavarni, rendetlenségessé csinálni, felfordulást idézni.

- -ся, összekavarodni, összezavarodni.

помѣщ|ати (-ю, -шь), (be-) elhelyezgetni;

- -ся, elhelyeződni, behelyezkedni.

помякнути, megpuhulni.

понабер|ати (-ю, -шь), teleszedni, fel-, teleszedegetni.

понабив|ати (-ю, -шь), sorra töltögetni, megtöltögetni.

понакер|ати (-ю, -шь), teleszedegetni.

понавар|яти (-ю, -шь), lassan megfőzögetni;

понавоз|ати (-ю, -шь), telehordani (szekérrel).

понавык|ати (-ю, -шь), lassan megszokni, megszokálgatni;

- -ся, lassan hozzászokni, hozzászokálódni.

понавѣш|ати (-ю, -шь), teleakgatni, felakasztgatni.

понавяз|ати (-ю, -шь) = понавязовати.

понавяз|овати (-ую), felkötözgetni, meg-, lekötözni.

понагін|яти (-ю, -шь), = понаганьовати

понаган|ьовати (-ую, -уешь), összeterelni, kiterelgetni.

понагвар|яти (-ю, -шь) = понагвар|ьовати.

понагвар|ьовати (-ую), lassan reábeszélni, kapacitálgatni.

понаготов|ляти (-ю, -шь), össze-, megkészítgetni, lassan egész készletet összeállítani.

понагр|ѣзати (-ю, -шь), ingerelgetni, fenyegetőzéssel szorítani.

понагрѣб|ати (-ю, -шь), telekotorgatni.

понагрѣв|ати (-ю, -шь), megmelegítgetni.

понадав|ляти (-ю, -шь), összefojtogatni.

понадрап|ати (-ю, -шь), megkarapdálni,

понадкус|ати (-ю, -шь), kikarapdálni

237

понадкуфовати(-ую), ki-kikarapdozni.

понадлатовати(-ую), alátördelgetni.

понадломляти(-ю,-ешь), = понадламовати.

понадлуплати, meghántogatni.

понадлѣзати(-ю,-ешь), = понадлѣзовати.

понадлѣзовати(-ую), elöcsúszkálni.

понадорвляти(-ю,-ешь), megnakidgatni

понадростати(-ю,-ешь), felnöveckedni,
 felserdülni

понадрызвати(-ю,-ешь), aláfurkálgatni.

понадрѣзати(-ю,-ешь) = понадрѣзовати

понадрѣзовати(-ую), átomolnefelni,

понадсыпати = понадсыпляти

понадсыпляти(-ю,-ешь), tetejébe föltö-
 gelni

понадсыповати = понадсыповати.

понадсѣкати = понадсѣковати

понадтерзати(-ую), alávagdalgatni.

понадуяти(-ю,-ешь), telefujkálni.

 -ся, lassan felfnoódni.

понадѣдати, felbosszantgatni.

понадѣвати(-ю,-ешь), felöltögetni; ma-
 gára szedegetni.

поназначовати(-ую), megjelölgetni;
 kijelölgetni.

поназовати(-ую), utasilgatni.

понаквашовати(-ую), megsavanyítgatni

поналадовати(-ую), elrakosgatni; tele-
 rakdosni; egymásra rakni

понакрадовати(-ую), lassan telelopkodni.

понакупчовати(-ую), összelásaíolgatni.

поналаховати, össze-, meg-, elkészítgetni
поналамовати, sokat alá-, kitördelni.

поналѣпляти(-ю,-ешь) ся, teleragadni.

понамальовати(-юю), telerajzolgatni;
 telefestegetni

понамащовати, összekenegetni.

понапивати(-ю,-ешь) ся, iddogálni; szopo-
 gatni (bor).

понаповати(-ю,-ешь), megitatgatni.

понаповняти(-ю,-ешь), megtelelgetni;
 teleöntözni.

понаповновати(-юю) = понаповняти.

понапутовати(-юю), meg-megitatni.

понаправляховати, megigazilgatni.
 útbaigazilgatni.

понапраловати(-ую), telefonogatni.

понапукати(-ю,-ешь), feldagadozni.

понапьхати(-ю,-ешь), teletömögetni,
 teletömködni.

 -ся, teletömődni,

понаростати(-ю,-ешь), felnövelkedni.

понасаховати(-ую), teleültelgetni,

276

поначищати(-ю,-шь), vmiből egész kicsiket meg-lisztogatni.

понавмати(-ю,-шь), felfogadgatni

понедѣльковати(-ую), hétfőn innepelni.

понести(-у,-ешь), elvinni; — сесь тяготу нашу понюсъ. Єв. Нл.
- ся, elvonagolni, elvivődni.

понихати(-ю,-шь,-ешь), lealacsonyitgatni; — а пони́хають тыхъ, котрыи грѣшать. Єв. Ск.

понизати(-ю,-ешь), felfűzögetni; - lealacsonyitgatni.

поня́зати(-жу,-жешь), felfűzni.

понизити(-жу,-зишь), lealacsonyitani, megalázni.
-ся, lealacsonyodni, megalázkodni, megalázódni; — люде и молитвою и плачомъ нагай ся понизять Богу. Єв. Шк.

понимати(-ю,-шь,-ешь), felfogni, megérteni.

поновити(-влю,-нишь), megujitani, megismételni.
-ся, megujulni, megujkodni, megismétlődni.

поновляти(-ю,-ешь), megujitgatni, megismételgetni.

-ся, megujulgatni, megismétlődni.

поносити(-шу,-сишь), elhordani, elszállitani, eloiselni, elnyűni.

понословати(-ую), panaszolni,

-ся, panaszkodni, panaszolkodni;
Synon.: спирати, -ся.

поносовати(-ую) = понословати.

понукати(-ю,-шь), megkinálni, megnógatni.

понурити(-ю,-ишь), víz alá buktatni, alá megmeríteni.

-ся, alá,- megmerülni.

понуряти(-ю,-ешь), alá,- megmerítgetni.

-ся, alámerülgetni.

понѣмѣти, megnémulni.

понюхати(-ю,-шь), körülszagolni, megszimatolni.

понюхати(-ю,-шь), körülszagolgatni, szimatolni, szaglászni.

поняти(-ьму,-ьмешь,-явъ,-ьми), megérteni, felfogni.

пообѣдати(-ю,-шь), megebédelni,
Synon.: полуднѣ.

пообѣдовати(-ую), ebéddel elkészülni.

пооблизовати = поублизовати.
пообѣцяти = поубѣцяти. 237

поонана|жити (-у, -нишь), megijedni.

поонод|в|ати (-ю, -ешь), megijedni.

поор|ати (-ю, -ешь), fel-, megszántani, szántással elkészülni.

поостр|ити (-ю, -нишь), megélesíteni; ki-, megf…

поотобрати (-беру, -берешь, -обравъ), visszavenni, visszaszedni. Зри: поудобрати.

поотбера|ти (-ю, -шь), visszaszedegetni; -селяно пакъ поѿбѣрали свои землѣ. О.М.М.
Зри: поудберати. Syn.: поудниматі.

поотдавати = поуддавати

поот/

поотобрати (-беру, -берешь, -обравъ), visszavenni, visszaszedni; -
Зри: поудобрати.

попавчанѣти = попаучинѣти.

попан|ати (-у, -ешь), lehullani.

попада|ти (-ю, -шь, -ешь), megesni, meglöbbeni, hulldogálni.

попадо|вати (-ую), meg-megesni, hullongani.

попал|ити (-ю, -нишь) fel-, megégetni.

попамнятати (-ю, -шь), megemlékezni, megemlíteni, megemlegetni.

Попамятати = попамнятати.

попар|ити (-ю, -нишь), le-, megforrázni, megfőzni, megkozmásítani.

— ся, felforrni, kiforrni (tej), odaégni, megkozmálni.

попарьовати (-юю), megforrázgatni.

попасовати (-ую), legeltetgetni

— ся, legelgetni, gyepelgetni

попа|сти (-су, -десь, -въ), oldalra kerülni, -esni, -kerülni.

попас|ти (-у, -ешь, -ъ), megsupelletni, meglegeltetni.

попавчинѣти (-ю, -ешь), megpókhálósodni; — павучина попавчинѣла ся. Ch.Ня.

попаха|ти (-ю, -шь), megszagolni.

попах|овати (-ую), megszagolgatni.

попера|ти (-ю, -шь), megveregetni, ütögetni; -ты попираеши христа обьяденіемъ. О.В.Ч.

поперебера|ти (-ю, -шь), átveregetni; -газдиня гуначику, тай поперебера (=újjavel a hónokon). Ndgy.

попереда|в|ати (-ю, -ешь || -ю, -шь, -ешь), átadogatni, átadogálni.

— ся, átadogálódni, átadogatódni.

попере|дити (-жу, -дишь), megelőzni, előbbre jutni, elöl vagyni.

поперемерза|ти (-ю, -шь), egyenként fagyni, átfázódni, csontig fagyni.

поперенос|ити (-шу, -сишь), áthordani, átszállítani.

поперенош|ати (-ю, -шь), = поперенош|овати.

поперенош|овати (-ую), áthordogatni, átszállítgatni. 277

попечи(-ку,-чешъ,-пюкъ), megsütni.

-ся, megsülni, megsütni magát.

попивати(-ю-шъ), iddogálni, megiszogatni
ъчте пыкьытълце мое, Кой такое пустейкое, тай водицю попивайте. Npgy.

попирати = поперати (= попрати).

попикати(-шу,-шешъ), összeirni, sorban fűzni, rendben megirni.

пописовати(-yю), összeirogatni, megirógálni, megirogatni; – Пише, пише, пописує, и сестрицѣ указує. Ndgy.

попищати(-ю,-шъ),

поплавати(-ю,-шъ), elúszni, le-,-megúszni.

поплакати(-чу,-чешъ, el-,megsiratni, egyet sirni.

поплаковати(-yю), sirogatni, sirdogálni.

-ся, sirdogálni, sirankozni.

поплатати(-ю,-шъ), megfoltozni.

поплатити(-чу,-тишъ), be-,le-,-megfizetni, leróni.

поплатовати(-yю), megfoltozgatni.

поплачовати(-yю), megfizetgetni; – megfizetgetni.

поплекати(-ю,-шъ), megsimogatni, megemlelni.

поплескати(-ю,-шъ), meglapsolni, megveregetni, megtenyerelni (пястьовъ;

поплесковати(-yю), tapsolgatni,

поплести(-ту), megfonni,

поплѣтати(-ю,-шъ), megfonogatni, fonást csinálgatni.

поплывати(-ю,-шъ,-ешъ), uszkálni.

поплынути, el-,-lefele,-megúszni,

поплывти(-ю,-ешъ, el-,-megúszni;-поплывѣте же вы на тихий Дунай. Kol.

поплювати(-ю,-шъ), megköpdösni; -поплюйте вѣру новую. O.B.Ч.

поплювати(-ю,-ешъ), köpködni, megköpdösni; -п

поплянтати(-ю,-шъ) ся, csavargóvá lenni, elkeveredni.

попповати(-yю), paposkodni. bolykiskedni, lelkészkedni

попо́внити(-ю,-нишъ), megtölteni kiegészíteni; – вунъ попо́внилъ писмо ихъ. Єв.Нк.

-ся, teljesedni; – пророкованное слово попов-нило ся. O.B.Ч.

поповняти(-ю,-шъ), megtölgetni kiegészítgetni.

239

попозерати(-ю,-шъ), megnézni, megtekinte-
ni.

попойити(-ю,-ишъ), megitatni.

пополошити(-у,-ишъ), megriasztani.
попочити(-ю,-єшъ), megnyugodni, megpihenni;
што бы попочивъ у хыжи его. Єв. Uж. -Шо. megpi-
hentetni is: попочити его у хыжи на ночи.
поправити(-лю,-ишъ), megigazitani, meg-
javitani, kiigazitani, megcsinálni; -
аще до Дебрецина пойдете, возмѣтъ
говину.. изъ виданя,.. и дайте ей по-
правити добрѣ. O.L.1759. - дабы флю-
шы до него поправлены были. O.L.1751.

-ся, megjavulni, rendbe jönni; -gyógyul-
ni; - jönni; - elkészülni; - хамамъ ма-
ло што поправы трибно, якъ поправятся,
тогды.. O.L.1751.

поправлювати(-юю), javitgatni, csi-
nálgatni, megigazitgatni.

поправляти(-ю,-шъ), igazitgatni, meg-
javitgatni, készitgetni, csinálgatni;
- нѣтъ худобиці(t), не нужно и бу-
динкы поправляти. FK.D. 1895.
Зрн: поробляти.

-ся, készülgetni, csinálódni.
попрати(-еру), megverni, -ütni, összetörni; -
поправъ еси законъ. O.B.Ч.

поприводжовати(-ую), szekeren lassan-
ként beszállítgatni, - behordogatni; -
бѣднѣ люде бывало поприводжу-
ютъ и бутюки и дровъ. FK.D.1897.173

поприсыкати(-ю,-шъ), hozzászokhatni,
hozzászokni, hozzászoktatódni, megszokni.

поприддержати(-ю,-гаъ), megtartogatni.

поприддержовати(-ую), mellette tartogatni.

поприкапчовати(-ую), hozzákapcsolgatni,
mellékapcsolgatni.
поприламовати(-ую) = поприломляти
поприломляти(-ю,-шъ), letördelgetni,
letörögetni, alátördelni.

поприлѣпляти(-ю,-шъ), mellé ragasztgatni.

-ся, mellé-, hozzáragadni.

поприкладовати(-ую), melléje-, hozzája
rakosgatni.

поприлаштовати(-ую), hozzákészülgetni.

-ся, hozzá-, nekikészülődni.

попримаштовати(-ую), hozzákenegetni,
mellékenegetni.
попристигати(-ю,-шъ), megérni; - богъ дав
сливы, обы попристигали. FK.D. 1897.
попробовати(-ую), megpróbálni, meg-
próbálkozni, megkísérelni, megkí-
sérleni; - попробуйте просити ва-
шихъ пановъ. FK.D. 1896.

240

попровадити(-жу,-дишъ), elkisérni; -
дознавшися ктиторе с.е. селяне...
ієродіякона.. в купѣ изъ югасомъ
.. попровадили до села. O.M.M.-
що бы изъ честю попровадити до гроба

Ев. Нк.

попроваджати(-ю,-ешь), elkísérgetni, kisérgetni.

попробаловати(-ую), = попробовати.

попровбаловати = попробаловати.

попровбовати = попробовати.

попросити(-шу,-сишь), megkérni,

- ся, megkérdezni,

попрясти(-аду), fel-, megfonni.

попрятати(-ю,-шь), eldugni, elrejteni, eltemetni.

- ся, elrejtőzni, elbújni, meggemynyedni.

попсовати(-ую), megsridni.

попускати(-ю,-шь), megeregetni, megereszgetni

попустити(-щу,-стишь), megereszteni,

- ся, megereszkedni.

попустошити(-у,-шишь), = спустошити

попустѣти, = спустѣти.

попутати(-ю,-шь), összegabalyítani, bebéklyózni,

- ся, összegubancolódni, begabalyodni, összebonyolódni.

попущати(-ю,-шь), megeresztgetni.

- ся, megeredni.

попѣтати(-ю,-шь), megtapogatni, megtapintgatni, megkísérelgetni, megkísérleni.

порабляти = пороблати.

порадити(-жу,-дишь), tanácsolni; - порадите палира цили не мале. О.Ц. 1751.

- ся, tanácskozni, megtanácskozni, meghányni-vetni, megtárgyalni; ту с кымъ ся порадити, нѣсть. О Ц. 1758; - з кымъ (т.е. п. отецъ) най лѣпше порадитися. Fk. Д. 1895.

порадовати(-ую), megörvendeztetni; -

- ся, = зрадовати ся.

поразити(-жу,-зишь), megsebesíteni, megsérteni.

241

-ся, megszelídülni.

порайити (-ю, -иш), hahanilam, eltakarilami.

порапти = порайити.

порамити (-лю, -ишь), összerángolni,

-ся, összerángolódni.

порамляти (-ю, -шь), rángolgatni,

порамловати (-юю), összerángcsolgatni.

поранити (-ю, -ишь), megszelídíteni, megszelídítem.

-ся, megszelídülni.

порекомендовати (-ую), beajánlani
3 лат.

порзнити (-ю, -ишь) ся, böjtös napon jóllakni.

пороблятн (-ю, -ешь), művelni, megművelni, csinálgatni; -иване, та што тее тутъ(!) пороблявъ 3 клочомъ, з порохномъ. Fk. D. 1897.

породити (-жу, -диш), megszülni, világra hozni; -пресвята дѣва сына породила, сына породила, в пелены повила. Fk. D. 1897. -и насъ породивъ изнова. Ev. Megújjászült - teremtett bennünket. -На што въ: ... -ся, megszületni, világra jönni.

порожнити (-ю, -ишь), üríteni, ürítem.

-ся, ürülni, üresedni.

порожнѣти (-ю, -ѣ), üresedni, ürülni, üressé lenni.

порозберати (-ю, -шь), szétszedni, szétszedegetni.

-ся, szétszedődni, levetkezni, lehállevetni.

порозвязати (-ю, -шь), összekötözni, összekötözni.

-ся, összekötődni, össze-, megkötözödni.

порозб...ати = порозберата.

порозбѣгати (-ю, -шь), szétszaladgálni, szétfutkosni,

-ся, szétszaladozni, szétfutkározni.

порозвѣшати (-ю, -шь), szétakasztani.

порозвѣшовати (-ую), szétakasztani.

порозверати (-ю, -шь), széttekingetni, széttekintem; -куда пришолъ былъ порозвирати, ци не найшлася бы для него пара. Fk. D. 1896.

242

порозду́ма́ти (-ю, -ешь), elgondolgatni, elgondolni (vmit).

-ся, elgondolkozni (vmirő[l]).

порозду́мовати (-ую), elgondolgatni, elképzelgetni.

-ся, gondolatokba merülni.

порозэирати = порозъзирати.

порозклада́ти (-ю, -ешь), = поросклада́ти.

порозкла́довати (-ую) = пороскладовати.

порозко́повати (-ую) = пороскоповати.

порозлѣта́ти (-ю, -ешь), szétrepdesni, szétszé-röpködni

порозлѣза́ти (-ю, -ешь), szétmászkálni, széjjelmászogatni.

порозлѣзовати (-ую), szerte szétmászni.

порозмѣряти (-я, -ешь), } széjjelméregetni, szétméricgélni.
порозмѣрьовати (-ую),

порозмѣта́ти (-ю, -ешь), széjjelcsepregetni.

порозмѣтовати (-ую); 1. szétsepergetni, - 2. szétszórásként széjjelhajigálni, szerteszé-lányozni.

порозмѣча́ти (-ю, -ешь), széjjeldobálgatni.

порозмѣтовати (-ую) = порозмѣтовати, 2.

порозмѣша́ти (-ю, -ешь), széjjelkavargatni.

порозмѣшовати (-ую), szétkavargálni.

порозноша́ти (-ю, -шь), széthordogatni.

порозношовати (-ую), széjjelhordogatni.
порозганьовати = (-ую), szétküldözgetni,
порозганя́ти (-ю, -шь), szétkergetni,

-ся, szétkergetődni.

порозгоня́ти (-ю, -шь), szétüzögetni.

порозгоня́ти (-ю, -ешь), széthajkurgatni.

порозгорня́ти (-ю, -ешь), széthajtogatni, szétnyitogatni, széttárogatni.

порозънима́ти (-ю, -шь), szétszedegetni, leemelgetni.

порозплѣтати = поросплѣтати

порозплѣтовати = поросплѣтовати.

порозпинати = пороспинати.

порозпрода́ти = пороспрода́ти.

порозпродава́ти = пороспродава́т[и].

порозпука́ти = пороспукати.
" ся = " ся.

порозпучовати = пороспучовати

порозпуща́ти = пороспуща́ти.

порозпуха́ти = пороспуха́ти.
порозрубовати (-ую), szétmetélgetni, szétvagdosni,
порозрыва́ти (-ю, -шь), szétszakítgatni

-ся, széjjelszakadozni. 243

порозрѣзá|ти (-ю, -шь), széjjelvagdalni.

-ся, szétvágódni.

порозрѣз|овати (-ую), szétvagdalni, szétvagdosni, széjjelvagdalgatni, széjjelvagdosni, szétvágogatni.

-ся, széjjelvagdalódni, szétvagdosódni.

порозсажá|ти (-ю, -шь), széjjelhelyezgetni.

порозсаж|овати (-ую), szétkelyezgetni, széjjelültetgetni.

порозтопч|овати (-ую), széjjeltapdosni, széttapodni.

- ся, széjjeltaposódni.

порозтрясовати = порострясовати.

порозумѣвá|ти (-ю, -шь), lassan felfogni, többnyire megérteni

порозумѣ|ти (-ю, -ѣшь, -въ, -й), megérteni, felfogni (észszel); - того не могу порозумѣти, ezt nem birom megérteni. FK D.1898. - не порозумѣли ученици, што мовивъ имъ за царство. Ев. Нд.
-ся, egymást megérteni; egyetérteni.

порок|ити (-шу, -сишь), be- meg-harmatozni, megnedvesiteni (harmattal), megöntözni.

-ся, beharmatozódni.

порос|ити (-шу, -сишь) ся, megfiadzani (kocáról)

поросклад|áти (-ю, -шь, -ешь), széjjelrakosgatni.

-ся, szétrakodni.

поросклад|овати (-ую), szétrakdosni, ide-oda szétrakni

-ся, széjjelrakdosódni.

поросколп|овати (-ую), szét-, széjjelcsúszgatni; -széttuszkálni; -szétrugdosni.

-ся, széjjelcsúszódni, széttuszkálódni, szétrugdosódni.

поросплѣтáти (-ю, -ешь), = поросплѣтовати

поросплѣт|овати (-ую), széjjelfonogatni.

-ся, széjjelfonogatódni, lassan szétfonódni.

поросплинáти (-ю, -ешь), szétfeszegetni, széjjelfeszegetni.

поростровáти (-ю, -ешь), elvásárolgatni, vásáron eladogatni.

поростродавá|ти (-ю, -шь, -ешь), lassan eladni, elárusítgatni, vevőknek eladogatni.

поростукá|ти (-ю, -ешь), szétpukkasztani;

-ся, szét-, széjjelpukkadozni. 244

поростуф|овати (-ую), szétpattintgatni, széjjelpattintgatni, megpattintgat-

-ni, megkapaszkodni.

пороспущати (-ю, -ешь), szét-szejjeleresztgetni, szétbocsátgatni.

пороспухати (-ю, -ешь), lelohadozni, szejjelomladozni (daganat).

поросходити (-жу, -дишь) ся, széjjelmenni, eloszolni, elválozni; – андрѣй не втямивъ, что посѣтители поросходилися. Пк. Д. 1897.

порѣти (-ю, -ешь), fejtem, hasítani (кышки, belet).

порошити (-у, -ишь), porzani, porozni, porlasztani

-ся, porzódni, porosodni, porosnak lenni.

порусати (-ю, -шь), fel-öszevágni.

– ся, megvágni magát.

Synon.: посѣчи.

поручати (-ю, -ешь) ся, ajánlani magát. ajánlani; – на васъ все поручаю. О.Л. 1750.

порушати (-ю, -шь), megmozdítani.

порушати (-ю, -ешь), megmozdítgatni.

порушити

поротити (-ю, -ешь), összetúrni

порывати (-ю, -шь), összeszakítgatni.

– ся, elszakadozódni.

порѣзати (-жу, -жешь, -зацъ, -жъ), megvágni, megmetszeni, össze-, felaprítani; – но Іроде окрутнику, южъ многы рахилскы дѣти есь порѣзавъ. О.Л. 1757.

-ся, megvágni magát, felaprítódni; – на поповство нынѣ рѣзати буду, но еще не тучныи суть, аще оутучать ся, порѣжуть ся; будуть ихъ досить, якъ пороху. О.Л. 1758.

порядити (-жу, -дишь), rendezni, rendbe hozni, -szedni.

посадити (-жу, -дишь), el-, leültetni; – чмуль переднашевъ посадивъ за стулъ (=asztalhoz), погостивъ .. букаткою. Пк. Д. 1897; – тесе, мила, запросити. Конець стола посадити. NdB 17.

посаджати (-ю, -ешь), el-, leültetgetni, vetni (хлѣбъ, kenyeret).

245

посва|дити (-жу, -дишь), összeveszítem, veszekedésbe bonyolítam.

-ся, összeveszni; — В семъ монастыри югасъ ся посвадивъ изъ.. калугоромъ. О. М. Н. — радуразили, та ся посвадили. Kol.

посваж|ати (-ю, -ешь), összeveszítgetni, ismételten összeveszítem.

-ся, gyakran összeveszni.

посварити, összeveszítem, veszekedést előidézni.

-ся, összeveszni.

посвар|яти (-ю, -шь), gyakran veszeki[illegible] sentegni.

-ся, teljesen összeveszni.

посвата|ти (-ю, -шь), eljegyezni, megkérni (leányt, дѣвку).

посвист|овати (-ую), fütyentgetni; — У палчикы посвистує, на хлопчикы покликує. Ndy.

посвѣ|тити (-чу, -тишь), kissé világítani.

посвя|тити (-чу, -тишь), megszentelni, megünnepelni; — дякуйме єму, што хотѣвъ усе посвятити именемъ своимъ. Ev. Ny.

-ся, felszentelődni.

посвящ|ати (-ю, -ашь), megszentelgetni, felajánlani.

-ся, szentelni magát (vminek), szenteltetni, átadni magát (vminek).

посел|ити (-ю, -ишь), megtelepítem, megszállítani.

-ся, megtelepedni, letelepülni.

посерб|ати (-ю, -шь), felkanalazni.

посер|дити (-жу, -дишь), megharagítani.

-ся, megharagudni.

посереб|рити (-ю, -ишь), megezüstözni.

посеред|ити (-жу, -дишь)

246

поси|дѣти (-жу, -дишь), kissé ülni, keveset ülni, egy kissé megülni.

посика|ти (-ю, -шь), lehu..ozni, lepis..lni.

– ся, összeh..ozni magát.

посил|овати (-ую), megkínálni; - солонников бы посиловати, szalonnáskával kellene megkínálni. Fk. D. 1897.

посин|ити (-ю, -ишь), be-, megkékíteni.

посинѣти, megkékülni.

поска|кати (-чу, -чешь), elugrani, ugrosdozni.

поскакати (-ю, -шь), elugratni, elvágtatni, elnyargalni, ugrálva elszaladni.

поскла|довати (-ую), összerakosgatni; - (гафа у хижи) поскладовала, што ми тро поразмѣтовалъ. Fk. D. 1896

поскупѣти, megfösvényedni.

послати = пуслати; - пишу ω посланіи изωбраженіиа, послати вамъ. O. L. 1751.

послуж|ити (-у, -ишь), megszolgálni, szolgálatot tenni; - чтобы послужили намъ для вѣчна(о)го спасенія. Fk. D. 1897.

послу́х|ати (-ю, -шь), meghallgatni, szót fogadni; - кедь они не хотять мене послухати. Pa. Ѕ. К.; - прошу, послухайте не мене, але св. Павлова науку. O. В. Ч. - братя мои, послухайте ты любостю сеѣ слова. Ѣ. Н.

послуша|ти (-ю, -шь), engedelmeskedni.

послѣд|ити (-жу, -дишь), kinyomozni, nyomon követni.

послѣдова́ти (-ую), követni, következni; - послѣдують многи. O. В. Ч. - не римляномъ послѣдуютъ утробнымъ баснемъ. Ио. - уповица послѣдуете утробнымъ ... усякому дѣлу доброму послѣдовала. Ѣ. Н.

посмаж|ити (-у, -ишь), megpörkölni, összesütni, megsütni, vajban sütni.

посмир|ити (-ю, -ишь) meg-, összebékíteni, kiengesztelni.

– ся, össze-, megbékülni, kiengesztelődni.

посмолити, beszurkozni, meggyantázni.

посмотр|ити (-ю, -ишь), megszemlélni, megnézni.

посмѣва|ти (-ю, -шь), megnevettetni. 247

посмѣха|ти (-ю, -шь), megnevettetni.

посол|ити (-ю, -ишь), megsózni. посоромотитъ
посоромо|тити (-чу), megszégyeníteni; — тъ христосъ Ев. Нг.
посоромѣ|ти (-ю, -ешь) ся, megszégyenülni; — кто вѣруютъ, не посоромѣетъ ся. Ев. Нг.

посохнути, el-, kiszáradni.

поспа́д|ати (-у, -ешь), lehullani, sorban leesni.

поспада́|ти (-ю, -шь, -ешь), hulldogálni.

поспад|овати (-ую), lassanként lehullani.

поспи|сати (-шу), le-, összeírni.

поспис|овати (-ую), leirogatni, lemásolgatni.

поспѣш|ити (-у, -ишь), megsürgetni; elsietni.

посрам|ити (-лю, -ишь), megszégyeníteni, kápitani.

посрамля|ти (-ю, -шь, -ешь), megpirongatni, kápitdgatni.

посрамѣти, megszégyenülni, pironkodni.

посредствовати = посередствовати.

постава|ти (-ю, -шь), fel-, megállani; sorba állani, sorakozni.

постав|ити (-лю, -ишь), felállítani, emelni (хыжу, házat), beállítani (у служьбу, szolgálatba), alkotni (закунъ -) Ев. Нг.
годину годинарь на воскресеніе хощет поставити. О.Л.1760; — правительство .. стремится упадша(о)го русина поставити на ноги(н), Як. Д. 1901. 128; — удъ коли базьо да сиды поставивъ собѣ колесарню. Ко. Д. 1896; — поставили гробаря, котрый за гроши копавъ яму. Ко. 1897; — часы и годы, што поставивъ отецъ у моцѣ своюй. Ев. Нг. — окреме (= félrelenni, -állítani, -rakni). Тжс.
-ся, felállani, megállapodni, megegyezni.

поставк|овати (-ую), álldogálni.

поставл|овати (-юю) = поставляти

поставля|ти (-ю, -шь, -ешь), felállítgatni.

постара|ти (-ю, -шь, -ешь) ся, gondoskodni, sürgődni, rajta lenni, gondolni ‑mvel; — понеже паки (опять) ярь приходить, ани солей, ани вапна, ани латы не маеме, треба бы ся намъ дашто постарати. О.Л.1760; — скло до гинтова, абы ѡ томъ постаралса. О.Л. 1757.

постар|ити (-ю, -ишь), megöregíteni, megvénlteni.
-ся = постарѣти.

248

постарѣти, megöregedm, megvénülm, megvénhedm, megaggulm.

постати(-ю,-ешъ), lenni (vminek), bekövetkezni; - теперь такъ постало. Єв. Ня.

постелити(-ю,-ишъ), ágyat vetni, megágyazni, megalmozni; - якъ собѣ постелишъ, такъ будешъ спати. Ч. Sr.

постерѣти(-ю,-шъ), le-megtörülgetni.

постигати(-ю,-шъ), felfogni, fel-megérteni, odaérni.

постигнути, reáérni.

постинати(-ю,-шъ), levagdosni, levagdalni, levagdalgatni.

постискати(-ю,-шъ), megszorongatni, megszorongatni.

постити(-щу,-стишъ), böjtölni; - если кто поститися и хвалится. Єв. Єк.; - четухъ постити каждую субботу. О.В.Ч. - май бурше вылъ сихъ трохъ не мигъ нѣкто постити, тай не можетъ постити такъ, якъ Христосъ. Єв. Ня. - коли постиме, сокотѣме ся отъ злыхъ дѣлъ. Тже. - постьме (...). якъ, што бесме ся смирили. Тже. - пощу ся два разы в тижни. Тже.

постойковати(-ую), alldogálni, lődörögni.

постояти(-ю,-ишъ), megállani; - постою, буду отповѣде чекати. О.В.Ч.

пострадати(-ю,-ешъ), meg-, átszenvedni, з цєлав.

пострищи(-жу,-гу,-жешъ), le-, megnyírni.

- ся, le-, megnyiratkozni.

построїти(-ю,-їишъ), megalkotni.

пострыгати(-ю,-шъ), megfaragni.

пострѣляти(-ю,-шъ), meg-, összelődözni, meg-, összelőni.

поступати(-ю,-шъ), eljárni, bánni (vkivel), viselkedni.

поступовати(-ую), = поступати, - якъ з раками поступовати. О.Ч. 1751.

постыдити(-жу,-дишъ), megszégyeníteni, lekorholni.

постѣгати(-ю,-шъ), lehúzogatni, lehúzgálni.

посудити(-жу,-дишъ), el-, megítélni, megbírálni (önmagában), megfontolni. 149

посукати (-ю, -шь), lemorzsolni, összesodorni, összetörni, összezúzni.

– ся, összezúzódni, darabokra törődni – törni (vmnek).

посунути (-, нешь), el-, odább tolni, elcsúsztatni.

– ся, odább csúszni, leomlani, eltolódni.

посушити (-у, -ишь), megszárítani, megaszalni.

– ся, megszáradni, megaszalódni, megaszni.

посути (-у, -ешь, -къ, -и), megtörni, összezúzni, össze-, beszúrni

– ся, összezúzódni, beszáródni.

посходитися (-жу-дишь) ся, összegyülekezni; – ня, ъ сьому дому, идъ веселому изъ всього свѣта посходилися. Кol.

посылати (-ю-шь és -ешь), kiküldözni, kiküldözgetni; – рожение на престолъ вамъ назадъ посылаю. O.L. 1751. | пришт. посылаеть бгъ неволю. Ев. Нж. – якъ посылаоть на насъ бгъ кортань. Т.е. – изсоб.
– ся, lassan elküldetni; – посылаетса с. мvро. O.L. 1751.

посыпати (-ю, -шь), meghinteni, ömleszteni, kiönteni.

– ся, meghintődni, ömleni.

посыпати (-ю, -ешь), hintegetni, ömlengeni.

– ся, hintődni, ömölgetni, ontódni.

постгати (-ю, -шь), előrni (vmit), utána nyúlni.

постгати (-ю, -ешь), utána nyúlkálni.

поставати (-ю, -ешь), elülni (курп, гужкос), asztalhoz ülni (над столовы), helyet foglalni;
– letepedni, letelepülni, lelajdorni, kiirni, kiülni (földet, по земли)

постаяти (-ю, -ешь), megőrülni.

постькати (-ю, -шь, -ешь), összevagdosni, összeaprítani, ujjakban vágni.

постити (-щу, -тишь), meglátogatni; – болѣзнь, которою постилъ мя бгъ. O. L. 1758. Изъ цсл. Synon.: навѣдити.

250

постѣчи (-ку, -чешь, -къ, -и), összevagdosni, megvagdalni, felaprózni, összeaprítani, összemetszeni, összemetélni.

Synon.: попороти.

посѣщати (-ю,-ешь), látogatni.

посѣяти (-ю,-ешь,-явъ), be-, elvetni; - ану тЪлкованія откуду посѣялъ врагъ плевелы? О.В.Ч. - не може земля учинити пшеницю, закы у ню не посѣютъ. Ев. Ня.

посягати (-ю,-ешь), utánnyulkálni, el-érni akarni, odaérni; -berjedni.

посягнути (-нешь,-гъ), utánnyulni

потаити = потайити.

потайити (-ю,-йишь), eltitkolni,

-ся, eltitkolni magát; - бѣгъ слободивъ на него, што бы ся не мигъ потаити. Ев. Ня.

потверджити (-жу ся -джу,-диш), megerő-síteni, igazolni.

потвережати = потвержати; - усякому створенію имаемо потверехати правду. Ев. Ня.

потвержати (-ю,-ешь), erősítgetni, igaz-olgatni, bizonygatni; -

потемнити (-ю,-нишь), be-, elsötétíteni.

-ся = потемнѣти.

потемнѣти, be-, elsötétedni, sötétté lenni.

потеплити (-ю,-ишь), megmelegíteni.

-ся = потеплѣти.

потеплѣти, meg-, felmelegedni; meleggé lenni, fölengedni (idő).

потерпѣти (-лю,-пишь), eltűrni, elviselni, kibírni, kiállani (vmit); - панъ андрошъ мало да (най) потерпитъ, ему с кривдою не будетъ (не буде му на шкоду). О.L. 1751. - щобы еще мало потерпѣли для новыхъ мучениковъ. К.Гр.Ст.

потерти (-ру,-решь,-равъ,-ри), meg-, összetörni, meg-, összezúzni, megsérülni, megtörni (колопнѣ), kidörzsölni, be-, kenni.

потесати (-шу,-шешь,-савъ,-ши), megfaragni, kis ideig faragni (мало)

потечи (-ку,-чешь,-тѣкъ), elfolyni, kissé folyni

потискати (-ю,-шь), megszorítani = потиснути

потискати (-ю,-ешь), megszorítgatni, megszorongatni.

потиснути, megszorítani.

потихнути, elhallgatni, elnémulni, elcsendesedni.

поткнути ся, megbotolni, megbotlani.

потлѣвати (-ю, -ешь), pislogni.

потлѣти (-ю, -ешь), elhamvadni.

потовстити (-щу, -стишь), megvastagítam.

потовстѣти, megvastagodni.

потолковати, megmagyarázni, megértetni.

потолочити (-у, -ишь), le-, összegázolni, összetiporni, összetaposni.

потонути (-у, -ешь, -увъ), elsülyedni, elmerülni; - масть оу томь езерѣ потонути. Еѵ. Ск. - увесь свѣтъ потонувъ д(л)я нечистоты. Ев. Не. - нетилко кролеве, але и святителе оу гордости, во сребролюбію, в роскоши сего свѣта потонѣли. К. Гр. Ст.

потопити (-лю, -ишь), befullasztam, befojtam (у воду), elsüllyesztem, elmerítem; - потому зась потопиль оувесь свѣть водою. Ев. Ск. - Ѳвулъ потопивъ нелишетыхъ двохъ. Ев. Уж. - megolvasztam; - befűtöm (egy kissé).

-ся, befulni, befulladni, alámerülni, elsülyedni; - потопило ся стадо у мори. Ев. Не. - megolvadni.

потопляти (-ю, -ешь), befullasztgatni, befojtogatni; чрѣзъ тѣлеса изъ душами часто потопляти. О. В. У. - ся, fulladozni, sülyedezni.

потоптати (-чу, -чешь), megtaposni, megtiporni; - што бы потопталъ убогыхъ. Ев. Не. - tapni, dobbantani.

поторговати, kereskedni, vásárt csinálni, alkudozni.

поторомосити (-шу, -сишь), megrázni (okil), megrázogatni.

Synon.: потягати.

поточити (-у, -ишь), megélesíteni, megélezni, bezúzni; - megoldani.

поторопити (-лю, -ишь), elsietni, elsántikálni.

потратити (-чу, -тишь), elveszteni, elveszíteni, elvesztegetni; - а где все потратиль. Ев. Ск.; - я мои овечкы по млакахъ потрачу. Pa. S. K.

Synon.: загубити.

-ся, elveszni.

потрафити (-лю, -ишь), el-, oda-, reátalálni.

потрачати (-ю, -ешь), elveszítgetni, elvesztegetni.

потребляти (-ю, -ешь), szükségelni, igényelni.

потребовати, követelni, igényelni; - як бы ви, аще бы грошей што потребовалъ, дали. М. 8. О. Л. 1751.

пофыркати (-ю, -шь), összefröcskenteni.

пофыркáти (-ю, -ешь), összefröcskentgetni.

похáпати (-ю, -шь, -ешь), elkapkodni, elkapdosni.

похвалити (-ю, -ишь), megdicsérni, magasztalni; — дурнякъ чловекъ похвалитъ діавола. О.В.Ч. — христосъ похвалилъ мытника. Ev. Hr.

— ся, dicsekedni (egyszer), dicsértetni; — похвалитъ ся ему пятъ на судѣ. Ev. Hr.

похваляти (-ю, -шъ, -ешь), dicsérgetni, dicsőitgetni.

— ся, dicsekedni (többször).

похворѣти (ся), megbetegedni; — и гафика похворѣла (ся). Fk. D. 1897.

Synon.: побетежити (ся), знедужити ся, знемощити ся.

похлептати, felkanalazni, felhabzsolni (песъ).

поховати (-ю, -шь), eldugni, elrejteni, eltemetni, elhantolni, sírba tenni; — прийшла и пятниця, поховали Гриця. Npd.

Synon.: похоронити, попрятати.

походити (-жу, -дишь), meg-, összejárni, pórul járni, következni (onnan van); — подумайте, што с того походитъ? О.Л. 1758. — якъ (по)ходивъ Иродъ, коли нехотѣвъ.. Ev. Hr.

похожовати (-ую), járogatni, járkálni, sétálgatni; — куды мъ ходивъ, похожовавъ, легинь молодейкый. NpdGy.

похопити (-лю, -ишъ), felfogni, megérteni.

похоронити (-ю, -ишь), eltakarítani, eltemetni.

Synon.: попрятати, погребсти.

похотѣти (-чу, -чешь), megkívánni.

Synon.: покортѣти.

похрамати (-ю, -шъ, -ютъ), elsántikálni, sántítva elmenni, elbicegni.

похрамати (-лю, -лешь), megsántulni, bicegni; — ни вы не похрамлете, ни петрикъ. Fk. D. 1896.

похрамнути, sántává lenni.

254

похром|ити (-лю, -ишь), megsántítani, sántává tenni.

похромѣти, megsántulni.

похрупкати (-ю, -шь), fogak között megropogtatni.

похудѣти, megsoványodni, összesoványodni.

похвал|ити (-ю, -ишь), meghajlítani, -ся, meghajolni; - они поверглуть, али на свуй путь похылятъ ся. Cs. Hr.

поцвѣ|сти (-ту, -тешь), elvirítani, elvirágzani.

поцорк|ати (-ю, -шь), megkocogtatni.

поцуравѣти, lerongyosodni, lerongyolódni.

поцѣ|лити (-жу, -дишь), megszűrni.

поцѣ|ловати (-ую), megcsókolni; - и якъ стояла, въ той часъ попала, ще й поцѣловала. Tk. 1901.

-ся, egymást megcsókolni, összecsókolódzni.

поцюловати = поцѣловати.

поч|ати (-ну, -нешь, -авъ, -ни), megkezdeni, kezdeni; - что почнуть творити. O. B. Ч. - почнетъ христосъ говорити изъ небъ. Cs. Hr. - я пучну его кортати. Tро. - почавъ слово у законѣ такъ. Tре.

-ся, kezdődni; - обытель оугольска, иначе занева.. когда ся почала, знати не можъ. O. M. M. - в Повчу могло бы дашто початися, но мало важна есть. O. L. 1758; - почнетъ ся въ нихъ просити. O. B. Ч. - Эотина откуду почала ся. Mo.

почек|ати (-ю, -шь), megvárni, várakozni; - почкай мало. O. B. Ч.

почервенѣти = почорленѣти.

почеревѣти, meghasasodni, hasat eresztem.

Synon.: забрюшитися.

почерлен|ити (-ю, -ишь), megpirosítani.

почерленѣти, megpirosodni, el-, megpirulni, pirossá lenni; -válni, megvörösödni.

почерп|ати (-ю, -шь), megmeríteni, megmeregetni.

почерствѣти, megkeményedni, kiszáradni (хлѣбъ, kenyér).

поч|ерти (-ру, -решь, -ерь), megmeríteni.

поче|сати (-шу), megfésülni, megkefélni, meggereblyézni.

-ся, megfésülködni.

почест|овати (-ую), megtisztelni, megbecsülni, megemberelni; - однако нъ почестовавъ тотъ панъ. Cs. Hr.

- ся, megtisztelesedni, megtisztességesed-ni, magamagát megtisztelni.

починати(-ю,-шъ), megpihenni, pihengetni, pihenni.

Synon.: спочивати.

починати(-ю,-шъ), kezdeni; - добре творишъ же починашъ отцевскую лишати вѣру. О.В.Ч. - научайме ся ажъ изъ молодости нашеи надобѣ научати ся починати заказъ божій. Ев.Нн.

- ся, kezdődni.

Synon.: почати.

починити(-ю,-нишь), megtenni, megcsinálni, elkészíteni.

почислити(-ю,-шь), megszámlálni, összeszámitani.

- ся, megszámlálódni.

почистити(-щу,-стишь), megtisztítani.

- ся, megtisztálkodni.

почитати(-ю,-шъ), 1. megolvasni.

Synon.: пораховати.

почитати(-ю,-ешъ,-е), tisztelni, becsülni; - съ всякимъ прилежанїемъ почитай, внимай а слоухай писма стго. Ев. СК. В. предмова.

Synon.: честовати.

почити = спочити.

почувати(-ю,-шъ,-ешъ), hallatszani, hallani.

почудовати(-ую), megbámulni, megcsodálni.

- ся, elcsodálkozni, elbámészkodni.

почути(-ю,-ешъ), meghallani, megszimatni, megérezni.

почухати(-ю,-шъ), megsúrolni, megkaparni, megvakarni, megviszolni

- ся, megvakarózni, odadörgölőzni.

почухтати(-ю,-шь), megkaparni, megvakarni

256

пошептати(-чу,-чешь), el-megsúgni.

пошепта́ти (-ю, -шь, -ть), megsugdosni.

пошептовати (-ую), sugdosni, sugdosódni

пошкодити (-жу, -дишь), megártani.

пошкодровати (-ую), megszánni, megsajnálni

пошупати (-ю, -шь), megbökdösni, megtúrkálni (огонь, tüzet, parazsat), megvakargatni (по плечахъ).

пошуркати, megböködni, megszurkálni (піну).

пощадити (-жу, -дишь), megkímélni; - бѣ сына своего не пощадивъ. Ев. Ид.

пощепити (-лю, -ишь), beoltani (дерево, fát).

пощепляти (-ю, -шь, -ешь), be-, megoltogatni.

пощи́пати (-лю, -лешь), megcsípni, összecsípni

- ся, egymást összecsípni.

пощипа́ти (-ю, -шь), megcsipdesni, összecsipkedni.

- ся, egymást összecsipkedni

пощипкати (-ю, -шь), összecsipdesni.

- ся, egymást megcsipdesni.

поѣдати (-ю, -шь, -ешь), harapdálni, emészteni, marni,

- ся, marakodni, összemarakodni.

поѣсти (-мъ, -шь, -стъ, -въ, -дятъ), fel-, megenni

Synon.: поясти

поѣхати (-ю, -шь), ellovagolni, elutazni.

появити (-лю, -ишь) ся, megjelenni; - на кони появился сей канонъ. Тк. Ѳ. 1894.

появляти (-ю, -ешь) ся, jelentkezni.

поязати = повязати.

поясати (-шу, -сашь), felövezni

- ся, övvel körülkötni magát, körülövezni magát, körülövezödni.

поясни́ти (-ю, -ишь), felvilágosítani, megmagyarázni, megérteni.

Synon.: потолковати.

пояснѣти, kiderülni, kitisztulni, megvilágosodni.

поясняти (-ю, -ешь), magyarázgatni, fejtegetni.

поясти (-ду, -дешь

поятати (-йму, -явъ) = наяти.
-ся, foganni; - христосъ поялъ ся с пу. Eв. Mк.

правдати ся = правотити ся.

правити (-лю, -ишь), készítem, csinálni; - столяръ .. за грошѣ правивъ деревище. Ж. Д. 1897.

- ся, készülni.

правотити (-чу, -тишь), perelni,

- ся, perlekedni, pörösködni.

праскати (-ю, -шь), csattogni, csattantani.

праснути, csattanni.

прати (перу, перешь, правъ, пери), sulykolni, paskolni, ütögetni, veregetni, agyabugyálni

прала дѣвчина шовкові хусти. Ж. Д. 1897.

працювати (-ую), dolgozni, fáradni, küzködni. З товтського. Synon.: мучитися.
вшитко сме ночь працоваль. Eв. Лк.
- на хлѣбъ тяжко працовати. Pa. S. K.
- котрый (кваликъ) в томъ дѣлѣ будеть працовати. O. Ч. 1753. - ка буду дармо працовати, а що ми потому. К. Гр. Ст.

превозносити (-шу, -сишь), felmagasztalni, megdicsőítem.
Synon. хвалити.

- ся, büszkélkedni, dicsekedni; - высокои мысли а превъзносятся. Eв. Лк.

превозносяти (-ю), magasztalni, dicsőíteni (gyakran).

превосходити (-жу, -дишь), elöljárni, felülmúlni, túlszárnyalni, kimagaslani, kitűnni.

предати (-ю, -шь), oda-adni, -engedni; - оддаша его огневи предати. O. B. Ч.

258

предложити (-у, -ишъ), elèlemi, előter-
jesztem; - предложилъ ему оустнѣ ин-
штанцїю ихъ екселенцїи. Ек. L. 1755.

предпикати (-шу), előími.

предписовати (-ую), előírogatm; - для
того предписуе(тъ) она намъ и постъ.
Ж. D. 1894.

презирати (-ю, -шъ, -ешъ), lenézni, meg-
vetni, üldözni.

прекоречи (-ку, -чешъ), ellentmondani.
3 цсл. Synon.: противоречи.

прелестити (-щу, -стишъ), lebilincselni,
elbájolni, elbüvölni, agyonhirdeg-
ni, gyönyörködtetni.

- ся, gyönyörködni, élvezni.

преломити (-лю, -ишъ) = переломити,
— приломити; - абы имъ такоуж
наоукоу и пыхоу а высокоуж мысль
преломилъ. Ев. Ек.

преложити ся = переложити — приложити; -
азъ преложихъ ся въ слѣдъ пану богу поис-
тиннѣ его ходити. О. В. У.

прелюбодѣяти (-ю, -ешъ), házasságtörést
elkövetni. 3 цсл.

премѣнити = перемѣнити; - премѣнилъ ся потаг-
ко тое чловекомъ. О. В. У.

преобразати (-ю, -ешъ), átváltoztatgat-
ni, átalakítgatni.

- ся, átváltozódni, átalakíttadni.
3 цсл.

преобразити (-жу, -зишъ), átváltoztat-
ni, átalakítani

- ся, átváltozni, átalakulni.

препинати (-ю, -шъ, -ешъ), akadályozni,
akadékoskodni, kapczáskodni.
Зри: препятствовати.

препирати (-ю, -шъ), vitatni.

- ся, vitatkozni, huzakodni.

преподавати (-ю, -шъ, -ешъ), előadni, elő-
adásokat tartani.

препослати (-шлю, -шлешъ, -славъ, -шли), meg-
küldeni; - за который пише себи препо-
слати О. L. 1751.

препоясати (-ю, -ешъ) körülövezni.

препятствовати (-ую), akadályoz-
kodni, lábatlankodni, akadékos-
kodni, akadályozni, gáncsolni,
gáncsoskodni.

прерыв|ати (-ю, -шь), megszakgatni, meg-szakítgatni, félbeszakítgatni, közbe-közbevágni.

преслѣд|ити (-жу, -дишь), utánajárni, u-tánnyomozni, nyomonjárni, nyomá-ban lenni, üldözni.

преслѣд|овати (-ую, -овашь), üldözőbe venni, üldözni.

-ся, üldöztetni.

престарѣти, megvénhedni, nagyon megöregedni, megaggulni, aggas-tyánná lenni.

преступ|ити (-плю, -пишь), átlépni, át-hágni, túllenni magán, megsér-teni.

претворити = перетворити.

претерпѣти = перетерпѣти.

преувелич|ити (-у, -ишь), nagyon meg-nagyítani, túlozni, túlságba vinni.

преумнож|ати (-ю, -ешь), megnagyob-bítgatni, megsokasítgatni, meg-szaporítgatni.

-ся, túlszaporodni, túlsokasodni.

преумнож|ити (-у, -ишь), megszaporí-tani, megsokasítani, számban v. ha-mar megnövelni.

-ся, elszaporodni, elsokasodni.

прибав|ити (-лю, -вишь), mellékelni, hoz-zácsatolni, hozzátoldani, oda-függeszteni.

-ся, csatlakozni, megkésni.

прибавл|яти (-ю, -шь), mellékelgetni

прибаг|ати (-ю, -шь), esztelenségeken járatni az eszét, fantazmagóriákon lehetetlenségeket kívánni, -kita-lálni

прибаг|нути (-ъ),

260

прибахати (-ю, -ешъ) ся, hozzá, -mellé-kivánkozni.

прибажити (-гу[-жу], -жишъ), hozzá; mel-lékivánni.

прибератися (-ю, -шъ), felöltözködni, cziczomázgatni.

прибивати (-ю, -шъ), ostromgerjeszteni, odaütögetni, hozzáverdegelni.

прибити (-ю, -йешъ), odaszögezni, odaütni, -verni.

приближати (-ю, -ешъ), közelitgetni, megközelitgetni.

-ся, közelgetni, elközelgetni; - тогда приближаетеся не къ спасенію, а къ погибели. Пк. Д. 1894. - де ся злоди не приближають. Ев. Ак. - грѣшныи нагай приближаютъ ся ико Христови. Тже.

приближити = приблизити; - и тѣма коу правици твоей не приближится. Ев. Ск.; - коли ся приближивъ часъ плодови. Ев. Ак.

приблизити (-жу, -зишъ), közelitteni, közelebb hozni, -jutatni,

-ся, közeledni, közelebbe jutni.

прибрати (-беру, -берешь), felöltöztetni, kiöltöztetni, felcziczomázni, ruhába bujtatni; - приберитня, дай ту нана, буде з нього чоловѣкъ. Л. Ѳ.

-ся, fel-, kiöltözködni

прибуповати (-ую), hozzá-, melléépiteni.

-ся, hozzáépülni.

прибыти (-уду, -ывъ), megérkezni, megjönni.

прибѣгати (-ю, -шъ), menekedni (vki-hez)

прибѣгнути, menekedni, elmenekülni, vkihez, vhová.

прибѣжати (-ю, -ешъ), menekedni, ellal

mat kérni, - esdekelni.

привадити (-жу, -дишъ), hozzáakasztani, hozzákaptatni, hozzákapcsolni.

-ся, reáakaszkodni, hozzákapcsolódni.

привалити (-ю, -ишъ), hozzátaszítani, hozzátorlasztani, oda-melléttorlaszolni; - привалили камѣнь великый на дверь гробови. Ев. Нѫ.

-ся, előtorlódni, hozzátorlaszolódni, elősörni (hullám), előnyomulni (ellenség, előkászolódni (бѣда).

Synon.: прикачатися, прицубритися.

привалятися (-ю, -шъ), előcipekedni, előkurcolni, előhengergetni, előgörgetni, odataszigálni.

-ся, előrohangatni, előrenyomódni előnyomulgatni, elő-előgördülni

привальовати (-юю), elő-melléttuszkolni, -taszigálni

-ся, előrohangatni,

приварити (-ю, -ишь), odafőzni, megkozmásítani, odaégetni.

-ся, odafőni, -égni, -kozmálni.

приваряти (-ю, -шъ), oda-odaégetni.

-ся, gyakran odafőni.

приварьовати (-юю), oda-odakozmásítani, lassan odaégetni.

-ся, imitellen odafőni.

привезти (-у, -ешъ, -вюзъ), szekeren idehozni, - szállítani - hordani (дрыва). - привезли..зерна. О.В.Ч. - абы вапно вап привести (снкъ), котрое ги привезется. О. L.1750.

-ся, szekeren érkezni, -jönni.

привергати (-ю, -шъ), oda-odalökni, -vetni

привергнути (-ъ), oda-, hozzálökni.

приверечи (-жу, -жешъ), hozzávetni, - mellédobni, ráborítani

привернути, visszatéríteni

-ся, visszatérni, -térülni; - полагаю, ижъ и сила помалу..привернетъ(т)ся. О. L.1760. 262

привертѣти (-чу, -тишъ), hozzá-, mellé fúrni, fúrással hozzáerősíteni.

привершати = привершкати.
привершити, betetőzni.

-ся, betetőződni, tetőt kapni.

привершкати (-ю, -шъ), be-betetőzni.

-ся, ímmel-ámmal betetőződni.

привершковати = привершовати.
привершовати (-ую), betetőzgetni, tetőt rakosgatni.

-ся, tetőzgetődni, tetőződgetni.

привести (-ду, -вювъ), elő-, odavezetni, előhozni (бізоншагъ), - у порядокъ, rendbehozni; - у розумъ правый привести (= észretéríteni). Єв. Нж. - докудъ не приведотъ насъ у царство небесное. Єв. Нж. приведѣте ми его. Єв. Єк. - привести у кощовань, kísértésbe hozni. Єв. Нж. (225).

прививати (-ю, -шъ), hozzákötözgetni, begöngyölgetni.

-ся, hozzásimulgatni, ide-oda facsarodni

привидѣти (-жу, -дишъ), meglátni, ~~[illegible]~~ észlelni, látni magánál; - ихъ тя бѣтѣжного привидѣли. Єв. Нж.

-ся, megtetszeni, -látszani, tűn-

lemi.

привиджати (-ю, -ешъ), gyakran v. ismételten meglátni vmit

-ся, ismételten megtetszeni, -tűnlem

привиджовати (-ую) ся, látszódni, tetsződ-ni.

привити (-ю, -вьешъ), hozzákötni, odakötözni, reáfonni, reátekerni, reácsavarni.

-ся, hozzásimulni, oda-, hozzátapadni, reáfonódni, reácsavarodni, reátekeródni.

привитати (-ю, -ешъ), fogadni, üdvözölni

привлекати (-ю, -шъ), előrángatni, előcibálgatni, elővonszolgatni.

-ся, előrángatódni, előcibálódni.

привлечи (-ку, -чешъ, -къ), előcipelni, elő-huzakodni, elővonszolni.

263

приводити (-жу, -дишъ), előhozogatni, ide v. odavezetgetni, előhozakodni (vmivel). - когось ко чомусь; - черезъ всю жизнь .. приводилъ людей ко Христу. Fk. L. 1901; пророки въ разумъ приводятъ. О. В. У.

привож|овати (-ую), szekeren idehorogatni, sokszor v. gyakran hozni, -hordani, hordogatni.

приво|зити (-жу, -зиш), idehordani, -szállítani, szekeren.

приволо|чити (-у, -иш), idecsepelni, -vonszolni
Synon.: прицюбрити.

привороже|ити (-у, -иш), megbabonázni, elvarázsolni, megboszorkányozni.

привчити = приучити.

привика|ти (-ю, -ш), hozzászoktalgatni

-ся, lassan hozzá-, megszokni.

привык|нути (-ъ), hozzá-, megszokni; - руки которого привыкли идъ кості и мотиці. Ж. D. 1897.

привѣдѣти ся = привидѣти ся.

привѣтати = привитати.

привѣ|сити (-шу, -сиш), hozzá-, melléakasztani.

привѣша|ти (-ю, -шъ), hozzá-, melléakasztgatni.

привѣшу|вати (-ую), beleakgatni vmi mellé, odaakasztgatni.

привя|зати (-жу, -жеш, -завъ), hozzá-, mellé-, odakötni; -

-ся, odakötni magát, oda-, leköttetődni; - що бочесь ся привязалъ на увожай ногу. Св. Нж.

привяз|овати (-ую), odakötözni, hozzákötözgetni.

пригадати, hozzágondolni, kieszelni,

-ся, hozzáképzelni, emlékezni, ráemlékezni.

пригадовати, elgondolkozni, rágondolgatni, elképzelgetni, eszébe ötleni.

-ся, visszaemlékezgetni, emlékbe visszaidézni.

пригань|ати (-ю, -шъ), előhajtani, odaterelgetni.

прига|тити (-чу, -тишъ), elgátolni, gáttal megfékezni, vizet elfogni. 264

пригварити, reábeszélni

пригваряти (-ю, -шь, -ешь), kapacitálni

пригварьовати (-юю), kapacitálgatni, reábeszélgetni, lassan reávenni vmre.

пригвоздкати (-ю, -шь), odaszegezgetni.

пригвоздж(ь)овати (-юю), odaszegelgetni,

пригвоздити (-жу, -дишь), oda-, hozzászegezni, szeggel odaverni.

пригладжовати (-юю), = приглаховати.

пригладити (-жу, -дишь), oda-, megsimitani.

пригладкати (-ю), megsimogatni, similgatni (грядки),

приглаховати (-ую), simogatni, similgatni.

пригласити (-шу, -сишь), elő-, oda-, magához (иль собі) szólitani, odahivni, odarendelni, részvételre felszólitani; synon.: призвати, приклйкати.

пригласкати = пригладкати.

приглашати (-ю, -ешь), odaszólitgatni, előhivogatni.

пригнати (-жену), ide-, előhajtani (нар-гу).

пригнавати = пригоняти.

пригнити (-ю, -ешь), egy kis időnek megrohadni, rohadni kezdeni.

пригнивати (-ю, -ешь, -шь) = загнивати

пригнути (-въ), le-, idehajlitani.

~ ся, le-, oda-, melléhajolni

пригодити (-жу, -дишь) ся, alkalmazkodni, ke... odaadódni, nekijutni (vknek), odafelkinálkozni; — коли пригодить ся чловѣку богаство, а овунъ живеть у пысѣ. Ев. Нч.

пригоняти (-ю, -ешь, -шь), odaterelgetni, idekergelgetni, ide v. odahajtani.

пригорнути (-въ), magához karolni, -ölelni.

пригородити (-жу, -дишь), hozzákeriteni.

пригорѣти (-ю, -ишь), odaégni, пригорѣло: a tüz odakapta.

265

[illegible] (-ю, -шь, -лъ), = приготовляти; – про-шу, дабы к моему приходу приготовалъ O. L. 1751.

приготов|ити (-лю), elő-, -jól készíteni; – кобы нашлася така, чтобы сама приготовила свадьбу. Fk. D. 1895; – чл-че приготуй себе на суд. К. Гр. Ст.
-ся, előkészülni.

приготовля|ти (-ю, -ешь), előkészítgetni,
-ся, elő-, -jól készülődni, lassan neki-készülni; – а мадяры могутъ приготовлятися къ сему празднованію ище через 400 лѣтъ. Fk. D. 1896.

пригрѣ|сти (-у, -ешь), elő-, -idekotorni, előseperni.

пригрыз|ти (-ю, -шь), megharapdosni, beleharapdálni

пригрыз|ти (-у, -ешь), kiharapni, harapdálni kezdeni, harapdálva kikezdeni.

пригрѣва|ти (-ю, -шь, -ешь), idekotorgatni, mellé-, hozzá-, odasepergetni.

пригрѣва|ти (-ю, -шь, -ешь), melengetni, ki-kisütni (сонце).
-ся, sütkérezni, melegedni.

пригрѣ|ти (-ю, -ешь), jól-, megmelegíteni,
-ся, meg-, jól melegedni.

пригына|ти (-ю, -шь), le-, odahajlítgatni, magához hajlogatni.

придава|ти (-ю, -ешь), zeladni, beváddolni, eláruulni.
Synon.: заудати.

придав|ити (-лю, -ишь), odanyomni, odaszorítani, odafojtani.

придавля|ти (-ю, -шь), odanyomogatni, odanyomkodni, szorítgatni, szorongatni, fojtogatni.

266

прида|ти (-ю, -ешь, -мъ, -шь), hozzá-, mellé-adni, hozzámellékelni, megtoldani; – Лупулъ Попъ приналъ ко монастырю мѣсто досыть широкое, нынѣ на немъ сады краснѣ. O. M. M. – братъ брата придастъ врагови въ руки. O. B. Ч. – ѿ вниццi Сикелгидской, котрaку моимъ рукамъ придана есть, контракты ѿ неи ω. П8качеви прищалъ с.пъ до рукъ. O. L. 1758. – Токайскій мнѣ придастъ (листъ) (= kézbesít). O. L. 1751. – надо бы нещто вышше придати. O. L. 1751. – ая топоръ придавъ чорту но оф[ру] (= megajánlani) [illegible]
-ся, reaszerni, felhasználódni, [illegible]

придастся, jó lesz vmire; - изъ школы не видиме..(хосна), а дѣти и дома придалися бы. Fk. D. 1896; - сами ся придаютъ множи отъ нихъ. О.ВЧ.

придерж|ати (-у, -ишь), meg-, odatartani

- ся, vmi mellett tartózkodni,

придерж|ьвати (-ую), meg-, odatartogatni

- ся, vmi mellett kitartani, vmhez ragaszkodni, zsinórmértékül venni.

придер|ати (-ю, -шь), mellészakítgatni, alászakítgatni.

- ся, alászakadozni.

прид|ерти (-дру, -решь, -дръ), megszakítani, elszakítani; - tépni egy darabkát, hozzá-, alá tépni, - szakítani, hozzácsatolni.

- ся, megközelíteni, oda-, közelébe lopózni, hozzálopakodni, belekötni
Synon.: задерати.

придума|ти (-ю, -шь), kigondolni, kieszelni
Synon.: пригадати.

придур|ити (-ю, -ишь), megbolondítani, becsapni, magához csalni; - édesgetni, lépre vinni.

придур|яти (-ю, -шь), édesgetni, csalogatni.

прину|кнути (-шу, -сишь), odanyomintani (vkit vhez).

прих|ати (-ну, -нешь), egy darabot elvarrni, hozzávarrni.

призберати = забзерати.

призвати = завзвати; - не призвати ... призвати праведныхъ. Ев. Мк. - Варошъ не призвалъ имя мое. Тхв.

призер|ати (-ю, -шь), nézegetni, nézegetni, nézdelni.

- ся, nézelődni, bámészkodni, odabámulni.

призирати = призерати.

признава|ти (-ю, -ешь), be-, elismergetni
што бы каждый чловѣкъ признававъ. Ев. Мк.
267

- ся, lassan bevallani, szintvallani

признати (-ю, -ешъ), be-, -elismerni; be-, meg-vallani.

-ся, ráállani, elfogadni (на штось, до чогось); - вѣровалъ Авраамъ Богу и признавъся на его правду. Ев. Нк.

призрѣвати (-ю, -ешъ), lassanérni, gyógyulni.

Synon.: пристигати.

призрѣти (-ю, -ешъ), be-, -megérni.

Synon.: пристигнути.

призывати (-ю, -ешъ), magához hívogatni, segélyül hívogatni, esdekelni. призываетъ насъ мати наша. Тк. Д. усвоитъ ѣтѣ естъ, што призываютъ его. св. 1894; Нк.

приймати (-ю, -ешъ), elfogadni; - акъ святыи много бѣды прiймали. Ев. Нк. - изъ радостю прiймаютъ слово. Тке.

приймовати (-ую), elfogadgatni; - абы вдачне прiймовали ѿ него всякiи долегливости. Ев. Ек.; - вѣру св. не прiймуютъ. О. В. Ч.

прийти (-ду, -дешъ, -шовъ, -ди), el-, -hoz-zá-, -idejönni, -jutni; - же у послѣдняя лѣта прiидутъ и пришли. О. В. Ч. - пришла на него неволя. Ев. Нк. - што бы не пришли надво (= kideríteni, napfényre jönni) дѣла его злая. Тке. - изъ Егрю нѣмкы вамъ гроши до рукъ придутъ. О. Е. 1750. - на бѣду = bajba jutni; kerülni, nyomorba); - ой дѣвочко бѣла, бѣла, ты служишъ у Мотѣ, На бѣду бысь та не пришла на своимъ животѣ. Ndfy. -

приказати (-жу, -жешъ) = росказати; - можешъ ня скаржити, прикажутъ долгъ заплатити. Pa. S. k.

приказовати (-ую), 1. elbeszélni, elmondogatni, elmesélni;

Synon.: росповѣдати.

2. rendelgetni, parancsolgatni; - что знати, вѣрити, церковъ приказуе(тъ). Pa. S. k.; - текъ приказуетъ где бѣ, што бесѣ... Ев. Нк.

Synon.: росказовати.

прикапчати (-ю, -шь), hozzákapcsolni

прикапчовати (-ую), odakapcsolgatni

прикачати (-ю, -шь), ide v. oda-, melléguritani, odahengeríteni. 268

—ся, ide v. oda,- melléqurulni; odahengeredni.

прикачати(-ю,-ешь); ide-odagurítgatni,-hengergetni.

прикладáти(-ю,-шь,-ешь), hozzárakosgatni, hozzárakogatni.

прикладовати(-ую), hozzáadogálni, rárakosgatni.

прикласти(-ду), rá,-hozzá,-mellé,-odatenni, hozzáadni

—ся, nekifogni vmnek, nekivetni,-rá adni magát.

приклячати(-у,-ешь), mellékürdelni; odakönyökölni.

приклеїти(-ю,-їишь), hozzá,-odaragasztani, hozzá,-odaenyvezni, odacsirizelni.

—ся, oda-, hozzáragadni, Synon.: прилѣпитися.

приклéпати(-лю,-лешь), hozzá-,odakalapálni, odaütni, odaverni(vmit)

приклепáти(-ю,-шь), odakalapálgatni.

прикли́кати(-чу,-чешь), ide v. odahívni, meghívni, odaszólítani.

прикликáти(-ю,-шь), odahívogatni, odaszólítgatni.

прикликовати(-ую) = прикликáти.

приклонити = преклонити; - сивый голубочку, приклонь головочку. Nd.

приковати(-ую,-уешь), odakovácsolni.

прикопати(-лю,-лешь), hozzákapálni.

прикопáти = прикоповати

прикоповати(-ую), hozzákapálgatni, lassan odakapálni.

прикосити(-шу,-сишь), hozzákaszálni, elkaszálni (egy darabot).

прикоснути, érinteni.

—ся, érinteni, érintkezni.

прикрадовати (-ую) ся, odalopakodni; - пинкелесъ тихо прикрадуючися пере-шелъ черезъ улицю. Фк.Д. 1898.

прикрасти (-ду, -дешь) ся, hozzá-, odalopózni, -lopózkodni.

прикрывати (-ю, -шь), betakargatni, befedegetni, fedegetni, takargatni.

прикрыти (-ю, -ешь), betakarni, befedni. ужъ гробы прикрыла зелененька трава. Па.S.К. - и прикрихъ постомъ душу свою. Єв.Ни.

прикупити (-лю, -ишь), hozzávásárolni, hozzávenni.

- ся, vételutján odafurakodni.

прикуповати (-ую), sokat hozzávenni.

прикупчити ся,

прикусати (-ю, -шь), beleharapdálni, elharapdosni.

прикусити (-шу, -сишь), elharapni, valamiből leharapni.

прилагати (-ю, -ешь), mellékelni, melléadogatni, hozzáadogálni.

приладжати = прилажати.

приладжовати = прилажовати.

прилазити (-жу, -ишь), el-, elő-, hozzákisérni.

- ся, hozzákisérülni, elő-, kiszülni.

прилажати = прилажовати.

прилажовати (-ую), elő-, felkészülgetni.

- ся, fel-, nekikészülődni, készülgetni.

прилаповати (-ую), alátördelgetni.
- ся, alátördelgetődni.

приласкати (-ю, -шь), megcirógatni.

- ся, behízelegni magát.

приласкати (-ю, -ешь), cirókálni.

прилетѣти (-ю, -ишь), elő-, ideröpülni. прилетитъ котъ, духъ. О.В.У.
прилечи (-гу, -жешь), reáfeküdni.

прилипати (-ю, -шь), ragadni, odaragadni.

- ся, ragaszkodni.

прилипнути = прилѣпити ся.

прилохати (-ю, -ешь), hozzáadogatni, -adogálni, -rakosgatni.

- ся, hozza-, odarakodni.

приложити (-у, -ишь), hozzátenni, mellékelni.

Эрп: прилагати.

- ся, mellékelődni, hozzáadódni.

прилом|ити (-лю,-пишь), vmből letörni egy drbot, alátörni

— ся, letörődni vminek vmből; — приломилося, egy drbja kitört.

приломл|яти (-ю,-шь), alátördelni

— ся, alátördelődni

прилуд|ити (-жу,-дишь), hozzá-,odaédesgetni, magához csalogatni.

прилуч|ити (-у,-пишь), hozzáegyesíteni, hozzátársítani, egyesíteni

— ся, hozzáegyesedni, társulni

прилѣг|ати (-ю,-шь), = прилѣжати

прилѣж|ати (-ю,-шь), nekifeküdni, szorgalmaskodni (кому)

прилѣз|ати (-ю,-шь), elömászogatni.

прилѣз|ти (-у,-ешь), elömászni, elöcsúszni.

прилѣп|ити (-лю,-пишь), hozzá-,oda-,reá tapasztani

— ся, hozzá-,oda-,reáragadni; - чловѣкъ прилѣпитъ ся къ женѣ своюй. Ев. Мк.

прилѣпл|яти (-ю,-шь), tapasztgatni, oda-,hozzáragasztgatni

— ся, ragaszkodni; - мнѣ же прилѣпляти ся Богови, благое есть. О.В.Ч.

прилѣт|ати (-ю,-шь), elöröpülgetni; - ой черезъ гурку, черезъ долинку та прилѣтаютъ. Kol.

приман|ити (-у,-пишь), el,-odacsalni.

приманути = odacsalni

приман|яти (-ю,-шь), odacsalogatni.

примаст|ити (-щу,-стишь), meg,-oda,-reákenni

примащ|овати (-ую), odakenegetni oldalt reákenni.

примерз|ати (-ю,-шь), lassan odafagyni, felül befagyni.

примерз|нути (-ъ), odafagyni (egyszer-re),

приморз|ти (-зу,-ъ), odafagyni

примест|и (-ту,-тешь), idesepreni, reásepreni (отте).

примыч|ати (-чу,-чешь), behányni, befödni.

примирити = помирити.
примняцкати = примяцкати.
примокнути = змокнути.

примѣти(-гу,-жешь), ráborni, rávenni.

п.

примочити(-у,-пишь), vmbil eay dbol beáz-
sátni, aláállatni

~ ся, beázni eay dbig.

примудрити(-ю,-шишь) = kieszeloni.

примудровати(-ую), kiokoskodni,
kisütni

примуситп(-шу,-сишь), oda,-rákényszer-
íteni

примушовати(-ую), kényszerítgetni; -
и примушуютъ насъ, абы платити за
безбожнѣ книжки. Fk. D. 1896.

примѣсити(-шу,-сишь), hozzákeverni (
vkit, vmit vmihez), belekeverni, odagyö-
möszölni, meggyúrni.

примѣтати(-ю,-шь), odaseperni.

примѣтити(-чу,-тишь), megjegyezni,
megjegyzéssel tenni.

примѣтовати(-ую), hozzáadogatni,-
dobálgatni, behányogatni;
oda,-ráseprgetni.

примѣчати(-ю,-ешь), megjegyezget-
ni.

примяцкати(-ю,-шь), oda,-megnyo-
morgatni.

принадлежати(-у,-ишь), hozzátartozni,
megilletni; - всѣ стѣванки прина-
лежатъ(!) народу мараморошскому.
Fk. L. 1901.

принадношовати(-ую), előhozogatni,
előhozakodni.

принакладати = принакладовати.

принакладовати, melléracosgatni.

принести(-у,-ешь), el,-meghozni; - смерть
слезъ пролитіе принесла. Bl. 1740. XI. л.
п. V. cs. U.; - попадѣмъ скоро принести за тое
честь и славу. О. В. Ч. - якъ его принесли пе-
редъ христа. Ев. Мк. - и принесли собѣ на розум
(зри: брати на розумъ) жидове тоту бесѣду. Тж. - и
до мукачова контракты не принеслъ (= нюсъ). О. Д. Д.

принимати(-ю,-шь), elfogadni, fogadni
(vkit).

приносити(-шу,-сишь), hozogatni, hordo-
gatni; - каковымъ способомъ маемо
приносити молитвы. Ев. Ек.; - тамъ
жертвы свѧщенникъ приноситъ. Pa. S. K.
- приносѣмъ (зри: брати на розумъ) собѣ на ро-
зумъ, Ев. Нк. - приноситъ бѣ на насъ неволѣ. Тж.
(в. аггловс прино- сити вшего домъ. Ба. Ж. Гр. Ст.)

приношати(-ю,-ешь), gyakran hozni

приношовати(-ую), = приношати.

принудити(-жу,-цишь), odakényszeríteni,
odaszorítani, erőszakkal odavinni, odae-
rőszakolni.

приняти(-ьму,-ьмешь,-явъ,-ьми), fogadni
elfogadni (vmit).

припадати(-у,-ешь), hozzá,-mellé,-oda-
esni, odahullani.

припадати(-ю,-ешь), leborulni, leroggyni
nekiütni.

272

припацровати (-ую) ismételten leborulni, eléje járulni.

припаровати (-ую), elő-, hozzákészülni

- ся, hozzákészülni

припасати (-ю, -ешъ), körülövezni vkit

- ся, körülövezödni, felövezni magát, felgyürközni.

припассвати (-ую), körül-, felövezgetni.

- ся, ismételten felövezni magát, feltürközni.

припасти (-ду, -дешъ), eléje borulni, nekiesni, ráesni, rátámadni (- пали вороны), előrapadni (rajta); - што колвекъ припадеть на чка с пригоды. Єв. Єк.

припер чти (-ю, -шъ), rátámogatni, támasztgatni

- ся, támaszkodni

припертн (-ру, -решъ, -еръ), alátámasztani, letartani

- ся, meg-, alátámaszkodni

припечи (-ку, -чешъ, -пюкъ), odasütni, kissé megsütni, megpirítani

- ся, odasülni

притинати (-ю, -шь), hozzá-, oda-, mellé fenyegetni; - а ми-лейка притинає на ужовку (gyufa-karó) свою. Лод.

приписати (-шу, -шешъ), hozzá-, melléírni, tulajdonítani

приписовати (-ую), feliratgatni, tulajdonítani, tulajdonítgatni; - Лейзеръ въ лейстеръ приписує(тъ). Pa. S. k.

приплатати (-ю, -шь), hozzáfoldani

приплътати (-ю, -шъ), hozzáfonogatni.

приплътовати (-ую), hozzáfonogatni.

приплювати (-юю, -юешъ), le-, oda-, mellé-hozzáköpni.

приплювати (-ю, -шъ), ráköpködni

приплювовати (-ую), hozzá-, le-, mellé-, oda-, ráköpdösni

приплюнути, hozzá-, melléköpni.

приплюнровати (-юю), mellé-, hozzáköpködni.

припнути (-немъ), megakasztani, odafeszíteni, mellétámasztani.

припряти (-ю, -нешъ, -явъ), alá-, megtámogatni, odafesíleni

приподнимати (-ю, -шъ), felemelgetni, vállalkozni, szándékozni, tervelni.

припоминати (-ю, -шъ), felemlegetni, vkivel együtt emlegetni, vmily alkalommal fölemlíteni; - тогды оуста вичнѣ мае-мо собѣ припоминати. Єв. Ск.

припомянути (припомянути), fölemlíteni, megemlékezni.

припоручати (-ю, -ешъ), vkire vmit rábízogatni, figyelmébe ajánlgatni.

273

припоручити (-у, -ишъ), meg; -rábízni.

припочивати (-ю, -шъ), megpihengetni.

припочити (-ю, -ешъ), megpihenni

приправити (-лю, -ишъ), el; -hozzákészíteni

-ся, hozzá, -nekikészülni

приправляти (-ю, -шъ), előre, -hozzákészíl-getni ; - гърдость до пекла вѣчнаго приправляеть члка. Ев. Ск.

-ся, megkészülődni, előre, -hozzákészülődni, lassan neki, -hozzálátni, -fogni

припровадити (-жу, -дишъ), idekísérni, ideszállítani.

-ся, odaszállani idekísértetni magát; -служище.. припровадилъ ся до града у монастырь.

припровожати (-ю, -ешъ), idekísérgetni.

припроваж(р)вати (-ую), gyakran idekísérni.

припросити (-шу, -сишъ), hozzá, -mellékérni.

-ся, melléje, -hozzákéredzni.

припрошати (-ю, -ешъ) = припрошовати.

припрошовати, hozzákéregetni, hozzá kunyorálni.

-ся, hozzákéreskedni.

припрягати (-ю, -ешъ), gyakran melléfogni

припрячи (-гу, -жешъ), hozzá, -melléfogni.

припустити (-щу, -стишъ), hozzá, -mellé, -odaereszteni, megereszteni, meg, -odaengedni.

-ся, megeresztkedni,

припущати (-ю, -шъ), odaeresztgetni.

-ся, odaengedődni,

припѣвати (-у, -ешъ), aláírakítani, alá, -lelépni.

-ся, leszakadni, lelépődni.

приповняти (-ю, -шъ), összeegyeztetni, összehasonlítani.

-ся, összehasonlítódni, mérkőzni. - какъ ей приравналъ чоу.. и приравнала ся коу щенятоу. Ев. Ск.

приросмути, hozzá, -mellé -odanőni.

приростати (-ю, -ешъ), hozzánövekedni, gyarapodni.

прирости (-у, -ешъ, -русъ), hozzá, -mellé, -odanőni.

приривати (-ю, -шъ), alá, -el, -leszakítgatni.

-ся, el, -leszakadozni. 277

прирѣ|зати (-жу, -жешъ, -завъ), elvágni (onból), rövidebbre vágni.

прирѣзáти (-ю, -шъ), rövidebbre vagdosni.

прирѣзѹвати (-ую), = rövidebbre, - elvagdal-ni, - vagdalgatni.

- ся, elvagdalódni.

присво|ити (-ю, -ишъ), eltulajdonítani, meg-szerezni, kisajátítani, magáévá tenni; иванъ присвоивъ постепенно вс.. зна-нія. Fk. D. 1895. [ся въ зерцалѣ. О.В.Ч.]

присвоя|ти (-ю, -шъ), eltulajdonítgatni, meg-szerezgetni.

присил|ити (-ю, -ишъ), kényszeríteni, erőszakolni, ol-marasztani, odaszorítani, oda-kénysze-ríteni; - одень бенянский, которого циганъ хто за уха потягнувше присилитъ, а-чей даколи докончитъ. О.Ч.1758

присилювати (-ую), kényszeríteni, oda-erőszakolni.

присил|яти (-ю, -шъ), hozzá, - melléerősítget-ni, egymásba eresztni, hozzáerősítgetni.

прискакáти (-ю, -шъ) = прискакувати.

прискакувати (-ую), hozzá, - melléugrál-gatni, odaugrándozni.

прискочити (-у, -ишъ), hozzá, - mellé, - oda-ugrani.

присл|ати (-шлю, -шлешъ, -славъ), ide, - hozzá küldeni, elküldeni

прислухáти (-ю, -шъ) ся, meghallgatni, fü-lelni; - прислухайтеся. выкладоу ... дховьнаго. Ев. СК.

прислухувати (-ую) ся, hallgatózni, fülel-getni.

присмотрити, összeszedni (vmvel), ellánaréjni. Рим. ро въ зач. присмотря. О.В.Ч.

- ся, megszemlélni magát, szemlélődni; - присмотрѣте

присниватн (-тъ, - вало) ся, álmodozni, gyak-ran álmodni, álmot látni, ábrándoz-ni.

присн|ити (-у, -ешъ) ся, hozzá, - megálmodni, álomképet látni

приставáти (-ю, -шъ), hozzá, - mellé, - oda, - re-állani, oda, - reállani, hozzá alkalmazkodni - една каже: підгнованець, а друга поріжкы. Та обы ѣи приставали до танечку нѣжкы. Ndh.

пристав|ити (-лю, -ишъ), feltenni, fönn ten-ni, közkör tenni, odatenni, mellé, - oda állítani; - идѣ которому (кресту) далъ есть нынѣ драбину приставити. О.М.М.

приставлювати (-ую), melléállítgatni

приставляти (-ю, -шъ), közkör felrakosgatni.

275

пристанути = а пристати jöve kérgöző: пристану,-анешь; - гафинка легко пристанỏ його женочкой быти. Fk. D. 1897.

пристати (-ю,-ешь), reáállani (vmre), elfogadni (egyezséget) = я на тото пристаю; - szel- lérkedni a menyasszony szüleinél, vőlködni; овунь тамъ приставъ, beszegődni; - и присталь оу шнои странѣ = és beszegődött azon a vidéken. Ev. Ck.; - пристахъ къ христу цареви. O. B. Ч.

пристигати (-ю,-шь), érlelődni, lassan érni, érés felé közeledni.

пристигнути (-ъ), meg-, beérni; - пристигнути они (сливы) не пристигли. Fk. D. 1897.

пристояти (-ю, -ишь, -явъ, -туй), illeni, helleni; - на молитвѫ пристоить сходити до цркве. Ev. Ck.

пристрашити (-у,-ишь), megijeszteni, reáijeszteni.

приступати (-ю,-шь), hozzálépkedni, közeledni, támadni.

приступити (-лю,-ишь), hozzáfogni (vmihez), nekiállni, hozzálépni, neki-, reátámadni, közelébe hatolni; - и приступлыкъ нему діяволъ. Ev. Hr.

присувати (-ю,-шь), hozzá-, mellé-, odacsúsztatni,

- ся, odacsúszkálni, lassan odacsúszni.

присудити (-жу,-дишь), odaitélni, elitélni (vmire); - Василя присудили заплатити Гершкови 2 сто золотыхъ. Fk. D. 1896.

присунути (-нувъ), hozzá-, mellé-, odatolni, - taszítani, - csúsztatni;

- ся, hozzá-, mellé-, odacsúszni, közelebb húzódni.

присуствовати (-ую), megjelenni, jelen lenni, résztvenni (vmin, vmben).
Synon.: появитися.

присылати (-ю,-шь), hozzá-, ideküldözni, gyakran ideküldeni.

присыпати (-лю,-лешь), hozzá-, utántölteni, melléönteni

- ся, hozzáömleni, melléöntődni.

присыпати (-ю,-шь), hozzátöltögetni, felöntögetni, vmit reáöntve elborítani.

присыповати (-ую), = присыпати.

присѣгати (-ю,-шь),

присѣгати (-ю,-ешь)

присѣдати (-ю,-шь), oda-, reáülögélni

присѣкати (-ю,-шь), megkurtítgatni, rövidre vagdosni, elvagdosni (vmiből).

присѣсти (-яду,-ѣвъ,-ядь), leülni (vhol), megülni vhol, lefoglalni, nem tágítani vki mellől.

присѣчи (-ку,-чешь,-къ,-чи), elvágni, levágni (vmiből egy darabot), lekanyarítani, le-, megkurtítani.

присѣяти (-ю,-ешь), hozzá-, mellévetni.

присягати (-ю,-шь), esküdgetni, esküdni. поганинъ не присягалъ богу боу своему и не зламалъ жадной вѣры емоу. Ев. СК.

-ся, esküdözni.

присягнути (-гъ), megesküdni, esküdni.

притекати ≈ притѣкати.
притерпѣти ≈ потерпѣти – же не можеме одного часу притерпѣти у тебе. Ев. Кл.; – притерп... докрой...

притесати (-шу), hozzafaragni, elfaragni (vmiből).

притечи (-ку,-чешь), idefolyni, folyással idevenni.
Зри: притѣкати

притинати (-ю,-шь), alávagdosni, rövidebbre vagdalni, vmbe elvagdosni.

притискати (-ю,-шь), szorongatni, szorítgatni, odaszorítgatni, szorultságba hozni.

притиснути (-съ), meg-, odaszorítani.

притоптати (-чу,-чешь), hozzá-, odataposni, betapodni (≈ затоптати).

приточити (-чу,-ишь), hozzá-, odaforrasztani; hozzá-, megtoldani.

притрафити (-лю,-ишь), eltalálni, reáakadni, rajtakapni.

-ся, alkalomnak adódni, találkozni, találódni, esni, megesni, megtörténni; – а если (кедь) притрафилася на нихъ якась тамъ поправка. Тк. Д. 1896.

притулити (-ю,-ишь), hozzá-, odaérinteni.

-ся, hozzáérni, hozzá-, odasimulni, odalapulni.

притуляти (-ю,-шь), odaérintgetni,

-ся, hozzásimulgatni, odalapulgatni.

притѣгати (-ю,-шь), meghuzgálni, meghúzogatni, idevonogatni.

-ся, idevánszorogni, idehúzódozni.

притѣкати (-ю,-шь), odafolydogálni, hozzáömlögetni.

277

притѣснити (-ю, -нишь), hozzá-, odaszorítani, szorultságba hozni, szorongatni.

-ся, megszorulni, szorulkozni (vhová, vmive)

притѣсняти (-ю, -шь), meg-, oda-, hozzászorulgatni, szorongatni, szorultságban tartani; — паны его (нашъ народъ) притѣсняли. Фа. Б. К.

-ся, meg-megszorulni, szorulkozgatni, korlátozgatni.

притягати = притѣгати.

притягнути (-гъ), ide-, magához húzni, hozzá-, magához vonni; — и не моглъ ихъ самъ притягнути. Єв. Єк.; — котрыхъ къ себѣ притягли. О В.Ч. — доку не притягнеть его бѣгъ назадъ. Єв. Нп. — дайте бѣгъ руки, што намъ треба притягнути ико себѣ. Тже.

— ся, idehúzódni, idevánszorogni.

приучати (-ю, -шь), tanítgatni, hozzászoktatgatni.

— ся, hozzászoktatódni.

приучити (-у, -ишь), tanítani, ránevelni, beléjeoktatni, hozzászoktatni, hozzáidomítani.

— ся, hozzáidomulni, vmire ránevelődni, hozzászokni vmihez.

Synon. научити, привыкнути.

прихилити (-ю, -ишь), lehajtani, odahajlítani,

— ся, le-, hozzá-, odahajolni.

приходити (-жу, -дишь), gyakran jönni, eljövögetni, hozzá-, odajárogatni; — дали часть маетности, котораа на мя приходить (= kijár, megillet). Єв. Єк.: што припадеть на чка, то все за грѣхи приходить. Тже.; — нечистый оный приходитъ. О.В.Ч. — дѣля того приходитъ гнѣвъ божій на люди. Єв. Нж. — кто чинитъ дѣла злыи, не приходитъ ко свѣтлости. Тже. — на кождый гудъ приходивъ ангелъ. Тже. — приходити на науку (= tanulásra járni). Тже. — такъ приходитъ (-щак). што бы ся. Єв. Нж.

— ся, illik, kell, kijár, megillet, dukál, — вы вшитко такъ исполняете, якъ приходится. Fk. D. 1896.

прихыляти (-ю, -шь, -ешь), lehajlítgatni, odahajlogatni.

— ся, le-, oda-, hozzáhajolgatni, hajladozni.

прицыкати (-ю, -шь), lecsitítani

Synon.: примовчкати.

— ся, lecsitulni, elnémulni

причастити (-щу, -стишь), áldoztatni.

— ся, megáldozni.

причащати (-ю, -ешь), soká áldoztatni;

— ся, gyakran megáldozni.

278

причéка|ти(-ю,-шь), be,-megvárni.

причека́|ти(-ю,-ешь), be-bevárni.

причеса|ти(-шу,-шешь), meg,-hozzá,-oda-fésülni.

причин|ити(-ю,-ишь), meg kovászolni,

причина|ти(-ю,-шь), be-be,-kovászolni.

причина|ти(-ю,-ешь), környékezni, párt-jálfogni; -якъ за того жено ж при-чинались стїи апли. Ев. Ск.

причислити = прирахóвати.

причисля|ти(-ю,-ешь), hozzá,-odaszá-mítgatni.

-ся, hozzá,-odaszámítgatódni.

причувa|ти(-ю,-шь) ся, rémleni, tetszeni; -а минѣ ся причувало, Ожъ новтарышъ гойкавъ. Чр.

причу|ти(-ю,-ешь), meghallani.

-ся, úgy hallatszani.

пришмар|ити(-ю,-ишь), hozzádobni.

пришпор|овати(-юю), meglakarilani.

пришывати, hozzá-odavarrogatni; -хулу свою пришиваете. О.В.Ч.
пришыти, hozzá,-odavarrni;

привз жа|ти(-ю,-ешь), eljövögetni, gyakran v. lassan megjönni.

приѣма|ти(-ю,-шь), elfogadni (vkit), magához fogadni (gyakran).

приѣмл|ати(-ю,-шь), megfogdosni, elfo-gadni (gyakran). fogadni (vkit).

приѣхa|ти(-ю,-шь), el,-elő-megjönni (szekéren lóháton); -он приѣхавъ вїнъ та ѣхъ дворѣ. Kol.

приѣха́ти(-ю,-ешь), el-eljönni, jövögetni.

при|яти(-йму,-ймешь,-явъ,-ими), elfogadni, elvállalni, magához-venni. прї-ими вѣрныхъ вѣру. О.В.Ч.; -отъ грѣшниковъ тер-шого прїялъ мя. Ио. -отецъ его изъ весѣльомъ прї-ялъ. -... -помучъ прияти унѣ кого -...
-ся, megfogamzani (oltás), reaállani, vállalkozni; -селу заказалъ емъ тое чинити, на што ся и прїяли. О.М.М.

пробавля|ти(-ю,-шь), eljátszodtatni,

-ся, eljátszadozni.

пробалјовати(-ую), próbálgatni.

пробива|ти(-ю,-шь), átütögetni, át,-keresztülszurkálni, át,-keresztüldöfögetni, -döfködni; -нехай и мое срце не про-биваетъ. О.Л. 1759.

-ся, átütögetődni, átszurkálódni

проб|ити(-ю,-иешь), át,-keresztülütni, -szúrni, -döfni, átlőni vmit; -другѣ его рогатинами (=dárdákkal) пробили. Ек. Нз. 277

- ся, átfordulni, átvetni magát vmin, átkalolni, felfordulni.

пробовати (-ую), próbálni, kísérlem.

пробовдати (-ю,-ешь), átdöfködni

пробости (-бу,-дешь,-бувъ), át-keresztüldöfni

пробрати (-еру,-ерешь,-равъ,-ери), gázolni, egy részt lelovárni, a gáznak, kivéd-ni (fából), elválasztani (волося)

- ся, átnyomulni, átszivárogni (вода), átvergődni, át-keresztülhatolni.

пробывати (-ю,-шь,-ешь), élősködni, eldegélni, tartózkodni (vhol), dengődni

пробыти (j.n. -въ,-уду), tartózkodni, lenni vhol, átélni (часъ).

пробѣгати (-ю,-шь,-въ,-й), alá-felszaladni, átfutni, vmi téren, egy irányban, utat futva megtenni.

- ся, kifutkározni magát, sz

пробѣгати (-ю,-ешь), futkározni, futosni, szaladgálni, át-átszaladni

- ся, kedvből szaladgálni, passióból futkosni.

пробѣгнути (-гъ), egyszer átszaladni, átfutni (általában)

пробѣзти (-гу,-жешь,-житъ,-гъ,-жи), átszaladni, átfutni, futással v. futva átjutni

пробѣляти (-ю,-шь), fehérítgetni.

пробѣлювати (-юю), = пробѣляти.

провадити (-жу,-дишь), kísérni, elvezetni, odavezetni, vezetni, küldeni (kísérettel), szállítani (kísérettel); - васъ царковъ до царства хоче провадити. Pa. S. K. — Та насъ будуть провадити якъ тыхъ баранки. K.

проважати (-ю,-ешь), kísérgetni

проважувати (-ую), = проважати.

провалити (-ю,-ишь), bedönteni, beszakasztani (голову), át-betörni, át-beszakítani (вода гать пр.).

- ся, bedőlni, át-beszakadni, felfakadni (daganat, genny).

проваловати (-юю), hengergetni, görgetni

- ся, hengergőzni, hentergni (ágyban, sárban), nyújtózkodni.

проварити, megfőzni.

- ся, megfőni

зри: поварити, переварити.

проваряти, főzögetni.

проварьовати, "

280

провѣбаловати = пробаловати

провѣбовати = пробовати.

прове|сти (-ду, -дешъ), át-, elvezetni, eltölteni: мы дол(в)жны провести сїи св. дни такъ. Тk. Д. 1894.

прово|д(з)ити (-жу, -дишъ), átvezetni, utat mutatni.

прово|зити (-жу, -зишъ), elhordogatni, elszállítgatni

-ся, elhordogatódni, elszállítódni.

провоня|ти (-ю, -ешъ) ся, agyon-, el-, megbüdösödni, bűzt, szagot terjeszteni, bűzlésig rohadni.

провѣва|ти (-ю, -ешъ, -ешъ), áfujdogálni

провѣ|стити (-щу, -стишъ), szétkürtölni, szétkiáltani; - и провѣстили себѣ. Ев. Ник.

провѣщати (-ю, -шъ), hirdetgetni; - коли будеме славу бо-жую провѣщати. Ев. Ник.

провѣтр|ити (-ю, -ишъ), át-, kiszellőztetni, széllel átjáratni, kitenni a szélre.

-ся, át-, kiszellőződni, felfrissülni.

провѣща|ти (-ю, -шъ), jósolgatni.

провѣ|рати (-ю, -ешъ), átszórni, szórással megtisztítani.

прогада|ти (-ю, -шъ), eltalálni (gondolatban), meggondolni

-ся, mélyen elgondolkodni, gondolatokba merülni.

прогад|овати (-ую), gondolatban találgatni

-ся, el-, elgondolni vmit.

прогайн|овати (-ую), elkoborolni, -pazarolni.

проганя|ти (-ю, -шъ, -ешъ), kergetni, hajtani, űzni.

прогла|дити (-жу, -дишъ), megsimogatni, simítani, kisimítani, elsimítani (волосъ).

проглахати = проглаховати.

проглах|овати (-ую), simogatni, elsimítgatni.

проглусл|яти (-ю, -ешъ), betölteni; - не проглуслай ни кого. Ев. Ник.

про|гнати (-жену, -женешъ, -гнавъ, -жени), elkergetni, elűzni (жону), eltaszítani.

Зри: пругнати.

прогнѣва|ти (-ю, -шъ), megharagítani, felbosszantani; - не знаю, чимъ мы бога прогнѣвали. Тк. Д. 1897/8; - которого бывъ прогнѣвавъ. Ев. Ник.

-ся, megharagudni, fel-, megbosszankodni.

прогнѣва|ти (-ю, -ешъ), gyakran haragba hozni; -

-ся, haragot tartani.

прогово|рити (-ю, -ишъ) ся, szétbeszélni magát, terefereélni, megszólalni; - и проговоривъ нѣмый. Ев. Ник.

прогоняти elűzni; - таковый стоти при смерти чолка прогоняв чорта. К. Гр. Ст.

прогор|ѣти (-ю, -ишъ), alégni, átizzani, egészen megégni.

VII

прогрыза|ти (-ю, -ешъ), megrágcsálni,

прогрыз|ти (-у, -ешъ), össze, -szét, -megrágni.

продава|ти (-ю, -ешъ), árulgatni, adni-venni, cserebberélni, kinálgatni (vételre), lassan eladni; – Христосъ не кажетъ продавати за честь и за вино и за хлѣбъ вѣру св. О. В. Ч. – не держи върх кругую, полугo – продавати. Ел. Н. – – ся, árulni, - kinálni magát | мѣровъ продавати имаеме. Тже.

прода|ти (-ю, -ешъ, -въ, -лъ, -й), eladni, eláruilani, áruba bocsálani; – правъ в той часъ коня былъ продал(в)ъ. О. М. М. – намъ конечно бы почати: зерно жи- дамъ не продати. Он. Б. К.; – усе, кулко имаешъ, продай. Ев. Нл. – продайте имѣніе ваше. Тже. – продавъ учителя и пана своего. Тже.
– ся, eladódni, eladni magát.

продера|ти (-ю, -шъ, -ешъ), át-átszakitani, el-elszépni, szakgatni, megtépdesni.

– ся, szakgatódni, szakadozni,

продер|ти (-ру, -решъ, -равъ, -ри), át-, el, szét-, jelszakitani, el, -széttépni.

продовба|ти (-ю, -шъ), át-, felvájni.

продовжа|ти (-ю, -ешъ), folytatgatni.
– ся, folytatódni.
Synon.: пробавляти.

продолоб|ити (-лю, -ишъ), kivésni, -vájni

продрати (-ру, -решъ, -ръ, -ри), szét, -eltépni, el-, szétszakitani

– ся, átszakadni; át, -elvergődni.

продува|ти (-ю, -ешъ), fujdogálni, lengedezni, hűlni (fujással).

продума|ти (-ю, -шъ), elgondolni; elképzelni

– ся, elgondolkozni, képzelődni.

проду|ти (-ю, -ешъ), elfujni,
– ся, kifujni magát, meg-, kipukkanni

продърав|ити (-лю, -ишъ), kilyukasztani, átlyukgatni.

– ся, ki-, átlyukadni.

прохора|ти (-ю, -шъ), elnyelegetni, elnyeldesni, felfalogatni, nyeldekelni

прожер|ти (-ру, -решъ), elnyelni, felfalni; – а тамъ, якъ бы (була) го земля прожерла, исчезъ. Fk. D. 1897. – смотритъ, кого бы прожеръ. Св. Нл.

прожива|ти (-ю, -ешъ), éldegélni, tartózkodni (vhol), tengődni, élősködni, tölni a napokat.

282

прожи|ти (-ю, -ешъ), át, -elélni (vmeddig, vhol) elkölteni, meg, -fölélni (vagyont, birtokot)

elherdálni.

про3|вати (-овў is-вў, -овєшь, -вєшь), elnevezni ragadvány nevet adni.

-ся, nevet kapni, elneveződni, elneveztetni. - сватіи прозовуть ся вси. О.В.Ч.

прозерати (-ю, -шь, -єшь), átnézegetni, átlátni, átpillantgatni.

прозывати (-ю, -шь, -єшь), gúnynévvel illetni, nevezgetni, vmképp elnevezgetni; - мы не руфенцы, акъ насъ новѣйше зачали прозывати. Тк.Д. 1896; - діаволъ прозывати нас кривославніи на семъ свѣтѣ. О.В.Ч. Зри: называти.

-ся, csúfoltatni

прозябати (-ю, -шь, -єшь), 1. kikelni, nőni, kikerülni, gyarapodni.

2. átfázni, lassan megfázni.

прозябнути (-въ), = прозябсти.

прозябсти (-у, -єшь, -ъ), át, -megfázni, megfagyni

проиграти (-ю, -шь), eljátszani, elveszítegetni, elprüsékolni

Synon.: прожити, промарнити.

пройектировати (-ую) = пройектовати.

пройектовати (-ую), tervezni, szándékolni

произыйти (-ду, -дешь, -шовъ, -ли), végbemenni, megesni, megtörténni; - еще при крестѣ произошло наше ей усыновленіе. Тк. Л. 1902.

происходити (-жу, -дишь), leszármazni, eredni, támadni, keletkezni, személynek lefolyni, - meglenni, - bekövetkezni, отъ кудаутки -дить?

происхоживати (-ую), bejárni (vmely területet), gyakran bekövetkezni.

пройти (-ду, -дешь, -шовъ, -ли), túlmenni, áthaladni (сквозь).

- ся, járni, sétálni, kissé kijárni magát.

прокалити (-ю, -ишь), meghűsíteni, izzítani,

- ся, meghűlni, izzásba jönni, izzani.

прокапльовати (-ую), ál, -becsepegtetni, elcsepegtetni

- ся, ál, -elcsepegni, csöppenként áljárni.

прокатати (-ю, -шь), elhengeríteni, odább hengeríteni, tovagördíteni, elgurítani

- ся, tovagördülni, elhengeredni, elgurulni.

прокатáти (-ю, -єшь), hengerelni, hengergetni, gurigázni, gurigatni, gördülgetni

- ся, hengergőzni, gurigázni.

283

прокато|вати (-ую), megbilincselni, megvasalni (rabot), vasba verni, rabszíjra fűzni.

прокача|ти (-ю, -шь), elgördíteni, elmángorolni.

прокача|ти (-ю, -ешь), lassan tovagurítani, lassan felmángorolni.

прокашл|ати (-ю, -ешь), elköhögni (vmit).

-ся, elköhögni magát, kiköhögni magát.

прокво|сити (-шу, -сишь), elszavanyítani.

прокладо|вати (-ую), berakogatni, közibe tenni, kettő közé tenni, rakni.

прокина|ти (-ю, -ешь), átkozni; - твое горло проклинати. Pa. S.K.; - аны свои сына не проклинавъ

-ся, átkozódni, átkozlatni; - тотъ родъ проклинаетъ ся. О.В.Ч. - абы што бы ся нихто проклиналъ.

прокланути (-нувъ) = проклѧти.

прокля|ти (-ю, -ешь), átkozódni, átkozgatni

прокля|ти (-ю, -ешь, -въ, -й), meg-, elátkozni

проколо|ти (-ю, -ешь), el-, meghasítani, áthasítani, átszúrni, átdöfni.

-ся, meg-, el-, áthasadni.

проколя|ти (-ю, -ешь), meghasgatni.

-ся, el-, meghasadozni.

проко|пати (-лю, -лешь), ásással átvágni, ásva utat nyitni; - кедь бы горы прокопати. L. Sr. 173.

прокопа|ти (-ю, -шь), -ешь), lassan ásni

прокопо|вати (-ую) = прокопльовати

прокопльо|вати (-ую), ásogatni

прокорм|ити (-лю, -ишь), eltáplálni, eltartani (elkosztolni, élelmezni.

прокормля|ти (-ю, -шь), táplálni, tartani, élelmezni, kosztolni, foglalkoztatni.

-ся, táplálódni, kosztoltatni magát, élelmet foglalni.

проко|сити (-шу, -сишь), kaszálva utat törni, elkaszálni, túlkaszálni.

прокошо|вати (-ую), el-, túlkaszálgatni

прокри|вити (-лю, -ишь), ál-, elgörbíteni, elhajlítani

-ся, álgörbedni, elgörbülni.

прокривля|ти (-ю, -шь), ál-, el-, meggörbítgetni.

прокрикнути (-къ) ся, elkiáltani, elszólni magát.

прокри|чати (-у, -ишь), elkiáltani, elkiabálni.

прокрича|ти (-ю, -ешь, -шь), kiáltozni, kikiabálgatni.

прокур|ити (-ю, -ишь), elfüstölni, elpipálni, megpipázni (bizonyos mennyiséggel); - я прокурилъ 20 золотыхъ черезъ годъ. Tk. D. 1896.

-ся, füstöt ereszteni, füstölni kezdeni, elfüstölődni.

284

прокурьовати (-юю), lassan füstölteni, füstre tenni általfüstölésre, lassonként el-füstölni

-ся, füstölögni, füstöl eregetni.

прокусати (-ю, -шъ), megharapdálni.

прокусити (-шу, -сишъ), át, -el, -megharapni.

прокушати (-ю, -шъ), át, -megizlelni; meg-kóstolni, megenni.

Зри: потѣсти.

прокушати (-ю, -ешъ), izlelgetni, kóstol-galni, ecsegetni.

прокушовати (-ую), megizlelgetni, meg-kóstolgatni.

прокыслити (-ю, -ишъ), megkeleszteni, át-savanyítani, megerjeszteni, megaltal-ni (молоко).

- ся, megkelni, megerjedni, megaludni.

пролазати = пролѣзати.

" ся, mászkálni, mászkálgatni.

пролазничати (-ю, -шъ), csúszni-mászni, befurakodni, belopni magát vkike-gyébe.

пролавровати (-ую) ся, elmászkálgatni. kimászkálni magát.

пролакомити (-млю, -ишъ) ся, nyalánk-ságra adni magát, nyalánkká lenni.

проламати (-млю, -мешъ), át, -el, -megtör-ni, rést ütni, nyilást törni.

-ся, = проломитися.

проламляти (-ю, -шъ, -ешъ) = проламовати.

проламовати (-ую), áttördelni, el, -meg-tördelgetni

-ся, át, -be, -el, -megtördelődni.

пролегати (-ю, -шъ), elnyujtózkodni (ágy-ban), elheverészni.

пролежати (-у, -ишъ), átheverni (időt).

пролетѣти (-у, -ишъ), elrepülni, elsuhanni, eltünni, elmúlni

пролечи (-жу, -жишъ), elfeküdni; fekve maradni.

пролячи (-жу, -жешъ) (-гъ) ся, hosszu fekvésbe-től kiscsesedni, hosszú ideig feküd-ni, megfeküdni.

проливати (-ю, -шъ, -ешъ), el, -szét, -kiöntö-getni, -öntözgetni, hullatni (слезы), á-rasztani (свѣтъ). - пресв. Марія проливаетъ солодкіи слезы. О.В.Ч. - Где Бгъ обнищаетъ ка-рати убійцювъ, котрии проливаютъ кровъ. [illegible]
-ся, ki-kiömölgetni, el, -kifolydogál-ni.

проломити (-млю, -ишъ), át, -betörni, rést ütni, át; betátolni, erővel át, -bejutni.

-ся, beszakadni (jég, ледъ)

проломляти (-ю, -шъ), beszakítgatni, bero-hangatni, be-betörni.

-ся, beszakadozni; gyakran beroHanni

пролѣзати (-ю, -шъ), széjjelmászogatni, el-csuszkálni.

пролѣзовати (-ую), elő, -el, -szétmászkál-ni, mászkálgatni, csuszkálgatni.

285

промѣзти (-у, -ешь), ál-elmászni, -csúszni, álbújni.

промарнити (-ю, -нишь), elpocsékolni, elkótyavetyélni? elkorolni.

промедлити (-ю, -ишь), elmulasztani, elhalasztani, megkésni.

промедляти (-ю, -ешь), halogatni, késlekedni.

промерзати (-ю, -ешь), agyon-, átfázni, megfázni, át-, agyonfagyni, fagyoskodni.

промерзнути (-нувъ), = промерзти.

промерзти (-у, -ъ), át-, agyonfagyni.

промести (-ту, -тешь; -лѣвъ, -ти), elseperni, utat seperni.

промкнути (-у, -ешь), el-, lenyelni.
промовити (-лю, -ишь), kiejteni, kimondani.
промокнути (-ъ), át-, be-, agyonázni, átnedvesedni.

промовляти (-ю, -шь), kimelmondogatni,

промолоти (-елю), el-, megőrölni, előőrleni.

промолотити (-чу, -тишь), át-, el-, megcsépelni, csépléssel átcsigázni.

проморозити (-жу, -зишь), megfagyasztani, fagyának kitenni

-ся, agyon-, megfagyni.

промочити (-у, -нишь), el-, meg-, széjjelázni, tatni

-ся, meg-, el-, széjjelázni.

промывати (-ю, -ешь), elmosogatni, megöblögetni, öblítgetni, vmit (érczet, hüvelyest) átmosni.

промыти (-ю, -ешь), át-, el-, megmosni.

промышляти (-ю, -ешь), eszmélkedni, előre gondolni, gondoskodni (vkiről, vmiről), gondjának lenni (vkinek vkire, vmire).

промѣнити (-ю, -ишь), felváltani, megcserélni, cserél tenni.

промѣнювати (-юю), = промѣняти.

промѣняти (-ю, -шь), felváltani (грошѣ), fel-felváltani, gyakran váltani.

промѣрити (-ю, -ишь), el-, megmérni

промѣряти (-ю, -шь), el-, megméregetni, mérczigélni,
промѣсити (-шу, -сишь), meggyúrni
промѣшати (-ю, -шь), el-, megkeverni, -kavarni, elvegyíteni.

-ся, elkeveredni, kavarogni, elvegyülni.

промѣшати (-ю, -шь), megkevergetni,

промѣшовати (-ую), megkavargatni, regyitgetni, elegyítgetni, fölerezgetni (vmivel).

пронаречи (-ку, -чешь), elnevezni, elkereszteini (vminek),

287

-ся, elneveződni.

пронарѣкати (-ю, -шь), nevet adogatni; -ta-lálgatni (vkinek), elnevezgetni.

пронести (-у, -ешь), előhozni, előállítani, létesíteni, meghozni.

-ся, meghozódni

пронизати (-жу, -жешь), keresztül fűzni, meg-fűzni.

пронизати (-ю, -ешь, -шь), keresztül fúrogatni, lyukogatni, fúrdalni, megfúrdalni.

проникати (-ю, -шь), lassan áttekinteni, felfogni, megérteni, átlátni

проникнути (-нувъ), átpillantani, átte-kinteni, átfogni, behatolni (vmbe) átérteni.

проницати = проникати.

пронурити (-ю, -ишь) ся, megmerülni, alá-merülni, vízalá bukni.

прообразити (-жу, -зишь), meg[illegible], meg-képezni.

проображати (-ю, -ешь), képezgetni, bon-[illegible].

прообразовати (-ую), elő-, megjelelni, megjelenteni, megjeleníteni.

-ся, megjelenedni,

пропадати (-ю, -шь, -ешь), = пропадова-ти.

пропадовати (-ую), elveszni, veszen-döbbenni; lassan elpusztulni, el-nyészni,

пропановати (-ую), uralkodni.

пропанствовати = пропановати.

пропарити (-ю, -ишь), meggőzölni, megforrázni, forró párában megizzasztani.

пропасти (-ду, -дешь, -въ), elveszni, eltűnni, elpusztulni, odalenni, elenyészni; - пропавъ котелъ, oda az üst; - пропано моя корова, - бодай тя скарал(в)ъ Егова. Ра. S.K. – копа пропала, - бодай тя по-повьку трясця напала. ТК. Д. 1887; - пропади, пекъти, сатано. О.В.Ч.

пропастити = спропастити.

пропекати = пропѣкати.

пропечи (-ку, -чешь), ki-, megsütni

-ся, át-, ki-, megsülni.

пропивати (-ю, -шь), elivogatni, eliddogál-ni, beivogatni, lassan elinni; - совѣсть и свуй розумъ у корчмѣ пропиваютъ. Ра S.K.

пропинати (-ю, -шь), megfeszíteni, ágaskod-ni, feszegetni,

-ся, feszülni, feszelegni, fészkelődni, ágaskodni, akadékoskodni.

прописати (-шу, -шешь), elő-, megírni, elő-jegyezni, rendelni, írásban meghagy-ni.

прописовати (-ую), előírásokat, megha-gyásokat tenni.

227

пропитати (-ю, -шь), táplálni, tartani, élelmezni, kosztolni.

пропитати (-ю, -ешь) = пропитовати.

пропитовати (-ую), élelemmel ellátni; kosztot nyujtani,

- ся, kosztolódni, fenntartani magát

пропити (пропю, -въ, -й), be-elinni; - пропивъ газда кепеняк, а газдиня пенделякъ. Ndgy.

- ся, elkorhelyeskedni.

проплавати (-ю, -шъ), át-el, - megúszni.

проплавити (-влю, -левъ, -леь, -ишь), úsztatni; meg, úsztatni,

проплавляти (-ю, -шь), úsztatgatni,

- ся, úsztatódni, úszkálni.

проплакати (-чу, -чешь), el, -megsiratni.

- ся, sírásra, sírva fakadni.

проплакати (-ю, -шь, -тъ), gyakran sírni;

- ся, = проплаковатися

проплаковати (-ую), siratgatni, megsiratgatni

- ся, sírdogálni, sírónkozni

проплатати (-ю, -шь), megfoltozni;

проплатати (-ю, -ешь), meg, - agyonfoltozgatni.

проплекти (-ту, -плелъ, -ти), el, - meg, - fel. fonni, el: szét belefűzni, közéje fonni.

проплывати (-ю, -ешь), el, - tovaúszogatni,

проплюсти (-ю, -ешь), el, - tovaúszni; meg. úszni (рѣку, a folyót),

проплѣтати (-ю, -шъ), el, - belefűz, - közéje fonagatni.

проплѣтовати (-ую), át, - el, - megfonogatni lassan megfonni.

- ся, lassan megfonódni.

проповѣдати (-ю, -шь), sz. beszédet tartani, igét hirdetni, hitszónokolni, prédikálni, papolni, - проповѣдайте слово. О. В. Ч - были царкви, де проповѣдали св. апостоли. Ев. Ак. - проповѣдали Інсуса Христа. Тж.

проповѣдовати (-ую), elmondogatni, elbeszélgetni (vmit), hirdetgetni; - проповѣдуйте евангеліе по всему свѣту. Ев. Нк.

проповѣсти (-мъ, -шъ, -стъ, -въ, -?), elmondani; megvallom; - я вамъ проповѣмъ радость великую. Св. Нк. - кто мене проповѣсть пере? людьми. Тж.

прополокати (-ю, -шь), elmosogatni, előblicselni, öblögetni.

прополоти (-ю, -ешь), elgyomlálni, utána gyomlálni

пропороти (-ю, -ешь), át, - meg, - szétfoszlatni, fel, - szétfejteni (varrást).

- ся, meg, - szétfoszladni.

пропорювати (-ю, -шъ), meg, - szétfoszlogatni, gyakran fejteni.

288

прѣпорошити (-ю,-ишь), megporozni, por szórni, -verni.

пропꙋстити (-щу,-стишь), megböjtölni (napot).

пропрадати (-ю,-шь), = пропрядовати.

пропрядовати (-ую), el-, megfonogatni, -el-elfonni, kűrjé-, belé-fonogatni; időt fonással tölteni.

пропрясти (-ду,-дешь), el-, megfonni

пропускати (-ю,-шь), egyenként leengedni, le-leengedni, el-, meg-, áttarsálgatni elmulasztgatni.

пропꙋстити (-щу,-стишь), leengedni, leereszteni (szemet a kötőtűről), át-, el-, meg-engedni, -bocsátani, -ereszteni.
-ся, megeresztkedni.

пропутовати (-ую), beutazni, bejárni (vidéket).

пропущати (-ю,-шь), egymásután, -sorjában le-, át-, elengedni, -el-, átereszteni, -bocsátgatni; - не пропущай свята у по-
рочн...

пропѣкати (-ю,-шь), meg-, megsütni; átsütögetni, tüzes dróttal a pipaszárnak való lyukat át-keresztülszúrni.
Зри: пропекати.

пропѣлити (-ю,-ишь), át-, el-, fel-, meg-, szét-

fűrészelni.

пропянчити (-у,-ишь) ся, kijózanodni.

прорвати = прурвати.

проревати (-у,-ешь) ся, elbődülni, elordítani magát, aggonordítani magát.

прорекати = прорѣкати
проречи = прорѣкати.
прорѣхавѣти (-ю,-ешь), megrozsdásodni.

прорицати = прорѣкати.
проровняти (-ю,-шь), el-, megegyenlítgetni, ki-, megegyengetni.

пророковати (-ую), jövendölni, jósolni, jövendőt megmondani, jóskint, -látnokként szerepelni; - Амосъ пророкуетъ о ВЧ. - христосъ пророковалъ ученикам своим...

проросиути, át-, meg-, túlnőni

проростати (-ю,-ешь), meg-, túlnövekedni

прорости (-ту,-тешь,-русъ,-ти), át-, meg-nőni.

пророчествовати (-ую), jövendölni, jósolni, prófétáskodni.

прорубати (-ю,-шь), át-, keresztül-, meg-szétvágni; - кедь бы горы прокопати, лѣсы прорубати. L. Gr. 172.

прорудовати (-ую), megvagdalni, szét-

vagdosni

прорывати (-ю, -ешъ, -шь): 1. el-, meg-beszakitgatni, -tépegetni.

-2. szétdurkálni, -szétjelturigálni.

-ся; 1. meg-, előszakadozni, előtörekedni, előfakadozni (forrásviz); ki-, felfakadozni (fekély, genny).

прорыти (-ю, -ешъ), át-, fel-, szétturni, elő-megásni, átfakasztani.

-ся, előtörni, elő-, átfakadni.

прорѣдити (-жу, -ишь), megritkitani.

прорѣзати (-жу, -жешъ), át-, el-, meg-, szétvágni
-ся, keresztülvágni magát (vmin), előtörni
прорѣзати (-ю, -шь), = прорѣзовати.
прорѣзовати (-ую), át-, el-, meg-, szétvagdalni, -vagdosni.

прорѣкати (-ю, -шъ), megmondogatni, ki-kiejteni.

просадити (-жу, -дишъ), megültetni.

просахати = просаховати.
просаховати (-ую), sorjában elültetgetni, megültetgetni, meg-megültetni, ül-tetni.

просверькати (-ю, -шь), elvillámlani, távolról villogni

просверькнути, egyet villanni, megvillanni (egyszer), szikrát vetni

просвиштати (-щу, -щешъ), elfütyülni, elszókolni, elfékozolni.

просвистовати (-ую), elfütyörészni, fütyörészni, maga elé fütyülni, fütyülgetni, magában dudolgatni, lassan elfecsérelni.

просвѣжити (-у, -ишъ), megfrissíteni.

-ся, meg-, felfrissülni, felüdülni, frissé lenni.

просвѣтити (-чу, -тишъ), át-, megvilágitani, -fel-, megvilágositani, oktatni, megmagyarázni; - хощу просвѣтити безъкнижную твою душу. О.В.Ч. - Кэтрыхъ иже бгъ не просвѣтивъ. Ев. Нч.
-ся, föl-, megvilágosodni, - föl-, megvilágosulni, földerülni, ellátni világossággal. Такъ просвѣтитъ ся свѣтлусть ваша передъ людми. Ев. Нч.
просвѣщати (-ю, -ешъ), világossággal áthatni, képezni, nevelni, müvelni; - сказаніе словесъ твоихъ просвѣщаетъ и вразумляетъ младенца. Ев. ЕК.
-ся, nevelődni, müvelődni, polgárosodni.

просидѣти (-жу, -дишъ) el-, át-, megülni (bizonyos időt), üldögélni.

-ся, ülésben elfáradni.

просити (-шу, -сишъ), kérni, kérelmezni, kunyorálni; - село просило порцію ѿ тои марги. О.М.М.; - чителника прошу, О.В.Ч. - она.. проси члка о помощъ. О.В.Ч.; - дати что просятъ просильникове отъ людій. Ио. - просятъ часть (пол.: молити) свою. Ев.Нч. - рыбу, яйце проситъ. Т.ж.в. - кто проситъ у тебе. Т.ж.в.
-ся, kérezkedni, kérezni; - Про то проситъ ся, абы ста... О.В.Ч.

проскалити (-ю, -ишъ), meghasítani, megszálkázni.

проскочити (-у, -ишъ), el-, megugrani.

прославити (-лю, -ишъ), agyondicsérni, felmagasztalni, megdicsőíteni, dicsőséggel övezni, dicsérettel illetni; - годитъ ся прославити Бога. Ев.Нч.

-ся, elhíresedni, hírnevet, dicsőséget szerezni, dicséretet, dicsőséget aratni, - прославили ся изъ унѣтами папежникове. О.В.Ч. - што бы ся прославили нашѣ дѣла доброи напередъ людей. Ев.Нч.

прославляти (-ю, -шъ), dicsőítgetni, magasztalni, magasztalgatni, dicséretes dicsőséget zengeni (valakinek).

-ся, híresülni, magasztaltatni, dicsőíttetni.

прослезити (-жу, -зишъ), könnyre fakasztani, könnyet sajtolni, könnyekig meghatni, megkönnyeztetni.

-ся, könnyre fakadni, megkönnyezni, sírva fakadni, sírni, siránkozni, elkönnyezni magát, megindulni könnyekig, elérzékenyedni, elérzékenyülni.

прослоити (-ю, -ишъ), el-, megrészegezni, részegezni.

-ся, rétegeződni, rétegekre esni; omlani.

прослѣдити (-жу, -дишъ), nyomára akadni, felkutatni, átnyomozni (valamely területet).

проснути, el-, átaludni (valamely időt), elmulasztani valamit (alvás miatt), kialudni (mámort),

-ся, fölébredni (álomból), jól aludni, kialudni magát.

просохнути, meg-, ál-, felszikkadni, meg-, át-, fel-, kiszáradni.

проспати (-лю, -пишъ) ся, kialudni magát, felébredni.
Зри: пруспатися.

проспѣвати (-ю, -шъ): 1. elénekelgetni, eldalolgatni,
2. sikert aratni, boldogulni, előrejutni.

простелити (-ю, -ишъ), elteríteni, elborítani (valamivel).

-ся, elterülni

простеляти (-ю, -шъ), el-elteríteni, elterítgetni.

-ся, gyakran elterülni.

простерати (-ю, -шъ), elnyújtogatni, el-, kiterjesztgetni, kiteregetni; - Иванъ вязати простирає мой поясокъ. О.В.Ч.
-ся, elnyújtózkodni, terjedni, terjedel-

. meskedni.

простерти (-ру, -решь, -ръ, -рл), kiterjeszte-
ni, szét, elnyujtani, elnyujtóztatni.
elterjeszteni,

-ся, elnyujtózni, elterülni.

простити (-щу, -стишь), megbocsátani; -ить
часто не пишу, простѣте. О.Ц.1751.; а ти про-
стить господь уст грѣхы твои. Ев. Нн. - кого про-
стите вѣдь грѣхувъ. Тже.
- ся, búcsút mondani, elbúcsúzni, elvál-
ni; - боже, мало штомъ не простився
з симъ свѣтомъ. Фк. Д. 1898.

простояти (-ю, -ишь, -явъ, -туй) ся, agyonálla-
ni magát.

пространствовати (-ую), terjengeni, messze
járni, idegenben vándorolni.

прострѣлити (-ю, -ишь), át, - meg, -szitlőni.

-ся, meglőni magát.
Эрн: застрѣлитися.

прострѣляти (-ю, -шь), át, - meg, -szitalő-
völdözni, rostává lőni.

простудити (-жу, -дишь), agyonhűteni.

-ся, meg, - agyonhűlni, agyonhűte-
ni magát.
Synon.: перестудити, перемерзну-
ти, переколодити.

простужати (-ю, -шь), hűsiteni, hűsitget-
ni.

-ся, hűsölni, hűsitgetni magát, hű-
tözni.

простывати (-ю, -шь), hidegedni, lassan
hűlni.

простыти (-ю, -ешь), ki, - el, - meghűlni,

просучити (-у, -ешь, -укавъ, -ь), megsodorni,
elsodorintani.

просушовати (-ую), szárítgatni,

просыпати = просыповати,

просыповати (-ую), ömlesztgetni, öntöz-
getni.

просыхати (-ю, -шь), szárabozni, szikka-
dozni, lassan száradni, -szikkadni.

просѣвати (-ю, -ешь), megszitálni

просѣяти (-ю, -ешь, -е), szitálgatni.

просякати (-ю, -шь), elősziválogni, átszürem-
leni, átütödni (nedvesség), átcsepegni.
протекати (-ю, -шь), elfolydogálni

протерпѣти (-лю, -ишь), el, - megtűrni, átszen-
vedni, türelmesen kiállani.

292

протерпнути = затерпнути.

протерти (-ру, -решь, -ерь, -ри), megdilolni, megtörni,

протерти (-у, -ешь, -ь, -и), feltörölni, megdörgölni

протесати (-шу, -шешь, -савъ, -ши), el-megfaragni,

протесати (-ю, -шъ), megfaragdosni, faragiskálni.

протесовати (-ую) = протесати.

протестовати (-ую), tiltakozni, ovást tenni, emelni, ellentmondani, tiltakozó szavát felemelni.

протечи (-ку), át-elfolyni, kiapadni.

протештовати = протестовати.

противити (-лю, -ишь) ся, ellenkezni, ellenszegülni, ellenállani; - грядымъ бь противится. El. Ek.; - а кто имъ будетъ противити ся. El. Hd.

противляти (-ю, -ешь) ся, ellenkezni, ellenergetni, ellenszegülgetni.

противорвати (-ую), ellenezni, ellenleni.

противодѣйствовати (-ую), ellenműködni, ellenkerékkenykedni.

противодѣяти (-ю, -ешь), ellenetenni, ellencselekedni.

противничити (-у, -ишь), ellenezni.

- ся, ellenfellé lenni.

противобороти (-ю, -ешь), ellenekindemi, ellenvédekezni.

противоити, ellenemenni, ellenevonulni.

противопоказовати (-ую), ellenmutatás ellenjelentem, ellenjavasolni, ellenérvelni.

противополагати (-ю, -ешь), ellenfelleállítani, ellenvetni, ellenkifogást tenni.

противорѣчи (-ку), ellentmondani.

противословити (-лю, -ишь), ellentmondani, ellenző beszédet tartani

противостати (-ю, -ешь, -въ, -ну, -нь, -туй), ellenállani.

противостояти (-ю, -ишь, -явъ), szembenállani.

протискати (-ю, -шь), agyonszorongatni, agyonnyomogatni, - nyomintgatni.

протолковати (-ую), el-megmagyarázni.

протоптати (-чу, -чешь), szétetapodni, utat tapodni, le-megtapodni.

протрясати (-ю, -шь), szétrázogatni (вакась).

протрясовати (-ую) = протрясати

протрясти (-у, -ешь), fel-, szétrázni.

протыкати (-ю, -шъ), átszurkálni, átdöfdelni, bökögetni.

протѣгати (-ю, -шъ), áthuzgálni, elhuzogatni, -czepelgetni;

-ся, nyujtózkodni, huzódozni, huzózkodni. Зри: уатѣгатися.

протѣкати (-ю, -шъ), rajta át-, mellette elfolydogálni; lassan elmulni (часъ),

протѣкати (-ю, -шь, -въ, -й), el-, megszaladni

протѣкнути, el-, megfutni

протѣчи (-ку, -чешь, -къ, -чи), elfutni, elrohanni.

протягати (-ю, -шъ), = протяговати.

протягнути, elnyujtani, elhuzni, elterpelni.

-ся, elnyulni, át-, elhuzódni, elnyulni,

протяговати (-ую), nyujtogatni, halogatni, nyujtózlatni, nyujtózlalgatni; halaszgatni; - дѣвочка и синокъ.. стали за хлѣбами протяговати руки. Fk. D. 1895.

-ся, lassan nyujtózkodni, terpeszkedni;

протязати (-ю, -ешъ), el-, áttenyészteni:

-ся, el-, áttenyészni.

проучати (-ю, -шъ) = проучовати

проучити (-у, -ишь), meg-, reálaníttani, vmiről való ismeretet belétaníttani.

проучовати (-ую), lassan megtanítani, tanítgatni.

професоровати (-ю, -ишь), professorkodni, tanárkodni

профилтровати (-ую). megfiltrálni.

прохватати (-ю, -шъ), átfogni (értelemmel), áthatni, meg-, átérteni.

прохворѣти (ю, -ишъ) ся, elbetegeskedni.

прохворѣти, betegséget legyőzni

проходити (-жу, -дишъ), bejárni (hivatalokat), végigjárni, járni-kelni, sétálni, átkelegetni, belehatolni, átszivárogni, megjárni (vmit); - проходятъ скрузь тѣснѣ ворота Св. Нк.

-ся, alá-feljárni, járkálni.

проходовати (-ую). el-eljárni, sétálgatni,

-ся, alá-felsétálgatni, alá-feljárogatni.

прохоложати (-ю, -шъ), lassan hüsíteni, hüsítgetni.

–ся, küsölgetni, kükörödni.

процвѣ|сти (-ту, -тешь, -въ), el-, felvirulni; – Узкое (село) не одолга процвѣло. Тк. Д. 1897.

процвѣта|ти (-ю, -шь), virágozni, elvirágozni; – Стоитъ явуръ надъ водою, в водѣ половина; – Мое личко процвѣтае, якъ в лѣсѣ калина. Nd. ду. –

процѣ|дити (-жу, -дишь), át-, el-, megszűrni.

процѣжати = процѣжовати.

процѣжо|вати (-ую), át-, el-, megszűrögetni.

–ся, át-, megszűrödni.

проче|сати (-шу, -шешь), szétfésülni, elfésülni.

прочи|стити (-щу, -стишь), eltisz-, megtisztítani (кырницю),

–ся, megtisztulni (вода каламутна).

прочища|ти (-ю, -шь), el-, megtisztogatni, el-, megtisztítgatni

–ся, lassan tisztulni.

прочита|ти (-ю, -шь), el-, átolvasni (книжку), megolvasni (грошѣ), – прошу васъ дам прочитати въ бесѣдахъ святыхъ нравоученія. О. прус. В. У. – прочитайте перше собѣ о знаменіи крестномъ. Ио.

прочнути ся, felocsudni, magához térni, felserkenni.

прошеп|овати (-ую), suttogni.

прошыва|ти (-ю, -шь), megvarrogatni, varrogatni.

прошмыгнути, elillanni, elsurrni, elpárologni (okonni),

прошупа|ти (-ю, -шь), megdöfködni;

прощатися, elbúcsúzkodni, búcsúzkodni; – коли буду вѣнчати ся, Прийди, люба, прощати ся. Ндж.

протѣха|ти (-ю), megjárni, átutazni

протѣха|ти (-ю), átutazgatni, megjárogatni

проя|вити (-влю, -вишь), kinyilvánítani, nyilatkoztatni, megjelenteni; – явивъ Богъ що бы про дѣло свое на нюмъ. Ев. Ич.

–ся, megnyilvánulni, megnyilatkozni

проявля|ти (-ю, -шь), nyilvánítani, nyilatkoztatni, nyilvánítgatni.

–ся, nyilatkozgatni, megnyilatkozódni

проясни ти ся, kiderülni, kitisztulni,

прояснати ся, derülni, tisztulni, világosodni.

пружити, erőlteni, feszíteni, duzzasztani

–ся, feszülni, duzzadni, akaratoskodni

[illegible] – Богъ прилъялъ кровъ свою за насъ. Ев. Ич.

прѣга|ти (-ю, -шь), lovat befogni.

прѣ|ти (-ю, -ешь, -въ, -й), izzadni, fülledni, pállani.

пря|сти (-ду, -въ), fonni; – ихъ жоны, панимаматки, прасти, ткати знали, дочери ихъ паничики съ маменьками прали. Ва. S. К.

пря́тати (-ю, -шь, -въ, -й), temetni.

-ся, temetkezni.

пря́тати (-чу, -чешь, -тавъ, -чь), rejteni, dugni, kujtatni,

-ся, bujni, rejtőzni, rejtőzködni, bujkálni.

прячи (-гу, -жешь, -ъ, -зь), befogni, szekérbe fogni.

пфовати (-ую), szidni, lehordani, feddeni, pirongatni, kutyaleremtettézni.

псѣти (-ю, -ешь), aszni, sorvadni, tengni, nyomornak indulni.

Synon.: хворѣти

публиковати (-ую), közhírré tenni, hirdetni, közhírré adni, tudtára adni.

пугати (-ю, -шь), riasztani, ijeszteni, rémíteni.

-ся, riadni, rémülni, rémüldözni, rettegni, ijedni, ijedezni.

пудберати = пудбирати.

пудбивати (-ю, -шь), felveregetni (пудковы), fel-aláütögetni, alá-, berántani, behabarni, birzgatni, heccelni.

-ся, alá-, odanyomulni, alátolulni, odatolakodni.

пудбити (-обю, -йешь, -бивъ), aláverni, -aláütni, felverni, behabarni.

-ся, verekedve alájahatolni.

пудбирати, (-ю, -шь), felszedegetni, fölszedni, földről fölvenni.

пудбѣгнути (-гъ), alá-, előfutni, elővonni.

Synon.: прибѣгнути, надбѣгнути.

пудвалити (-ю, -шь), aládöngetni, -döntени, -alá-, büktni, ledönteni.

-ся, aládöntődni, alá-, ledőlni.

пудвалювати (-юю), aládütögetni,

-ся, aládöntögetődni.

пудверечи (-жу, -жешь, -гъ, -зь), aladobni, aláveтni, feldobni

пудвивати (-ю, -шь), fölgöngyölgetni, felsodorgatni, feltekergetni.

пудвити (-овю, -вивъ), feltekerni, felgöngyölteni, felcsavarni,

-ся, feltekeredni, felcsavarodni, felgöngyölődni. 296

пудвышати(-ю,-шь)ся, emelkedni.

пудвѣсити(-шу,-сишь), aláakasztani, alá-függeszteni.

пудвязати(-жу,-жешь), alá-, felkötni, fel-kürni,

—ся, felkürközni.
Synon.: пудкотити.

пудвязовати(-ую), fel-felkötni, felkö-tözni, felkötögetni, felüregetni, felgyürközni.

—ся, fel-felgyürközni.

пудгнивати(-ю,-ешь), lassan alárohadni.

пудгнити(-ю), alárohadni, alulról rothadni.

пудговорити = пудмовити.

пудголити(-ю,-нишь), szakállát megfile-melni

—ся, rubáját fölhúzni (magáét),

пудгорѣти(-ю,-ишь), aláégni, alul beégni,

пудгорати(-ю,-шь), lassan aláégni.

пудготовити(-лю,-нишь), elő-, hozzá készíteni, felkészülni.

—ся, elő-, hozzá-, nekikészülni.

пудготовляти(-ю,-ешь), lassan felkészí-teni, előkészítgetni, előredolgoztatni.

—ся, lassan elő-, nekikészülni, nekifekü-dni.

пудгребсти(-у,-ешь), alá-, elő-, felkotorni,-kaparni,-gereblyézni,-seperni.

пудгрызти = надгрызти.

пудгрѣбати(-ю,-шь), alákapargatni, aláját kotorgatni, alájagereblyézgetni.

пудгрѣвати(-ю,-шь), alulról fölmelegít-getni,-melengetni.

—ся, alulról fölmelegedni.

пуддавати(-ю,-шь,-й), feladogatni,-ato-gálni (навпаки), alulról fölnyujtogatni

пуддати(-ю,-ешь), feladni, felnyujtani,

—ся, megadni, alárendelni magát, meghó-dolni, alábbadni, alázkodni. - книга под-росудокъ(?) церкве подасть (?) В.Ч.

пуддержати(-у,-ишь,-авъ,-ь), alátartani, fel-tartóztatni (orrát).

пуддержовати(-ую), támogatni, segélyezni,

—ся, fenntartani magát.

пуддуювати(-ю,-шь), aláfuvogatni, szitogat-ni, bizgatni, uszítgatni.

—ся, felfuralkodni.

пуддути(-ю), alája fújni, felszítni, felin-gerelni.

—ся, felfuvódni, felingerlődni.

пудцити(-жу,-цишь), ijeszteni, rémiteni,

—ся, ijedni, rémülni.

297

пудкаса|ти (-ю, -шь, -вь) ся, felgyürkőzni, feltűrkőzni, nekiveszkőzni
Synon.: пудкотити.

пудкаса|вати (-ую) ся, lassan feltűrkőzni, sürgedni.

пудкача|ти (-ю), aláhengeríteni, aláfordítani, alágurítani.

- ся, alájahengeredni, alágördülni, alágurulni.

пудкача|вати (-ую), aláhengergetni, alágurilgatni.

пудкваснти = надквасити.

пудкладá|ти (-ю), = пудкладовати.

пудклад|овати (-ую), alárakdosni, alárakosgatni, alájarakni, alátenni, aláhelyezgetni, bélelni, alátámasztgatni, alátámogatni

- ся, alárakodni, alátevődni.

пудкла|сти (-ду, -вь, -дн, дь), alátámasztani, alájarakni, alátenni, alájahelyezni.

- ся, alávetődni, alátétetni, alátevődni, aláhelyeződni.

пудкле|ннти (-ю, -ишь), áláragasztani, aláenyvezni.

- ся, alájaragadni, alul odaragadódni.

пудк|овати (-ую), alávasalni, megpatkolni (пудкову прибити).

пудкол|оти (-ю, -ешь), aláhasítani, alárepeszteni

- ся, alá-, alulról elhasadni.

пудколя|ти (-ю, -шь), aláhasilgatni, aláhasgatni.

- ся, aláhasadozni, aláhasgatódni.

пудкó|пати (-лю, -лешь), aláásni, aláaknázni, aláásózni, felkapálni.

пудкопá|ти (-ю, -шь), aláásogatni, alákapálgatni, aláásózgatni.

пудкопа|ти (-ю), = пудкоповати

пудкоп|овати (-ую), alá-, felsöltögetni (kapával, ásával), aláásogatni; - злодѣєве пудкóпують. ев. ип.

пудко|сити (-шу, -сишь), alá-, elkaszálni.

пудкош|овати (-ую), alákaszálgatni, el-elkaszálni.

пудкрадáти ся = пудкрадоватися.

пудкрад|овати (-ую) ся, hozzá-, odalopakodni, - lopózkodni, - férközni.

пудкра|сти (-ду) ся, oda-, hozzá-, közelébe lopózni, titkon hozzáférni.

пудкрутити = надкрутити.

пудкрыва|ти (-ю, -шь), alátakargatni.

пудкры|ти (-ю, -ешь), alátakarni, - fedni, feltárni (надкрыти).

пудкрѣп|ити (-лю, -ишь), megerősíteni, megkeményíteni, megszilárdítani, neki feszíteni, alá-, megtámasztani, bátorságot önteni, felbátorítani.

- ся, megerősödni, nekifeszülni, bátorságot venni, felbátorodni, megszilárdulni, megkeményedni (ck.)

298

пудкрѣпляти (-ю, -шь), aláerősítgetni, támogatni, bátorítgatni, gyámolítgatni.

-ся, felbátorodni, nekibátorodni, erősködni, szilárdítgatni magát, megkeményedni, erősebbíteni magát, erősbítgetni magát, erősödni.

пудкупити (-лю, -ишь), felbérelni, megvesztegetni.

пудкуповати (-ую), kézalatt összevásárolni, felbérelgetni.

пудкуражити (-у, -ишь), kurázsiroztni vkinek.

-ся, kurázsit, bátorságot venni, reávetemedni

пудкурити (-ю, -ишь), aláfüstölni, megmámorítani.

-ся, neki bátorodni, merészséget szedni magára, neki vetemedni, megmámorosodni, fejébe szállani.

пудлазити (-у, -ишь), alámászni, alácsusszanni.

пудлазовати (-ую), alámászogatni, alácsusszangatni.

пудламати (-лю, -ишь), alátörni,

пудламовати (-ую), alátördelni, alul eltördelni

-ся, alátöredni.

пудласкати (-ю, -шь) ся, behízelegni magát, beszínlelni magát,

пудлегшити (-у, -ишь), megkönnyebbíteni, -könny... ni, könnyebbíteni.

-ся, megkönnyebbedni, -könnyebbülni

пудлежати (-у, -ишь) alájatartozni, alájaesni, odatartozni.

Synon.: приналежати.

пудлетѣти (-у, -ишь), felrepülni; alárepülni; felröppenni.

пудлечи (-ягу, -яжешь, -ѣгъ, -язь), hátul aláfekvéssel gómcsot adni (játék).

пудлизати (-жу, -жешь), alányalni.

пудлизовати (-ую), alányaldozni

-ся, nyalakodni

пудлипати (-ю, -шь) ся, aláragadni

пудлипнути, alulról odaragadni

пудлиповати (-ую) ся, lassan aláragadni.

пудложати (-ю) = пудложовати.

пудложити (-у, -ишь), alátenni; aláhelyezni becsempészni, hamisítani

Synon.: пудкласти.

пудложовати (-ую), aláhelyezgetni.

пудломити (-лю, -ишь), alátörni, megsántítani, lábaszárát eltörni (стегно), lábáról leverni.

-ся, alátörni, megsántulni.

пудломляти (-ю, -шь), alátördelni, alulról eltördelgetni.

пудлѣгати (-ю), alája feküdni, пудлечи gyakorítója

249

пудлѣзати (-ю), alácsúszni, alámászni

пудлѣпляти (-ю, -шь), aláragasztani, aláragasztgatni.

пудлѣтати (-ю, -шь), felröpülgetni, felröpdesni, felröppengetni.

пудлѣти (-ю, -єшь), satnyulni, romlani, rosszá lenni.

пудлягнути, alája feküdni.

пудмазати (-ю, -шь), alákenni, alájakenni.

пудмазовати (-ую), alákenegetni, ismételten alákenni.

пудмальовати (-юю), aláfesteni.

пудмастити (-щу, -стишь), alátapasztani, alákenni,

пудмащовати (-ую), lassan, ismételten alátapasztani.

пудмахнути, fellódítani, felinteni.

пудмерзати (-ю, -шь), aláfagyogatni

пудмерзнути, aláfagyni, aláfázni, följfázni,

пудмерзти (-у, -ь), aláfázni, felfázni.

пудметати (-чу, -тавь), feldobni, felvetni, felhányni (valamit).

-ся, felvetődni

пудмовити (-влю, -вишь), reábeszélni, reávenni (valamire).

пудмовляти (-ю, -шь), bujtogatni

пудмокати (-ю, -шь), lassan aláázni

пудмокнути, alulról beázni, aláázni, alul átnedvesedni.

пудморозити (-жу, -зишь), kissé aláfagyasztani, engedni, hogy kissé aláfagyjon,

пудмостити (-щу, -стишь), aláhidlásolni, alápadlózni (istállóban).

пудмочити (-у, -чишь), aláázlatni, alul megnedvesíteni.

-ся, aláázni, alul megnedvesedni.

пудмуровати (-ую), aláépíteni, aláfalazni, megalapozni, falat alárakni.

-ся, aláépülni, aláfalazódni.

пудмывати (-ю, -шь), lassan alámosni, lassan elmosni,

пудмыти (-ю, -єшь), alá-, elmosni, elvinni (partot),

-ся, alámosódni

пудмѣняти (-ю), mla alatt elcserélni. 300

пудмѣс|ити(-ю,-нишъ), bekeverészelni, nagyjából belédagasztani, aládagasztani; lisztet hozzá - belédagasztani.

пудмѣтр|овати(-ую), feldobálni, feldobálgatni, felhányogatni, felhánytorgatni, szemére hányni, - lobbantgatni.

пудмѣш|ати(-ю,-шъ), aláhavarni, alávegyíteni, hozzáelegyíteni.

-ся, alá,-elkeveredni, elvegyülni.

пудмѣш|овати(-ую), felzavarni, felkavargatni, alá,-elkevergetni.

пуднес|ти(-у,-ешъ), fel,-odavinni, előhozni, felhozni, előnyujtani.

-ся, felvirődni, felemelődni, felszállódni.

пудним|ати(-ю,-шъ), emelgetni, lassan felemelni, föllenkidyetni, buzdítgatni, öntönörgetni; - голосъ, lassan emelni a hangot,

-ся, emelkedni; - сонце, - хмары,

пудноз|ити(-лю,-нишъ), megujítani, felujítani

-ся, felujulni.

пуднос|ити(-шу,-сишъ), felhordani, felszállítani; - пусть разумъ и смыслъ людскую ко богу подносить. Q.A.Y.

-ся, felemelődni, felhordódni, fellazódni.

пудн|яти(пуннати,-ойму,-оньму,-ойменявъ,-оймни,-оньмни), felemelni, felállítani; - и пуднялъ спиренный. Еf... - сесь кетюгы наитъ подналъ. Тже. - пуднявъ господь руку свою. Тже.

-ся, fölemelkedni, fölszállani; - якъ бы нашъ народъ (пуднявся) поднялся ?К.D.1894.

пудогнати(-жену,-огнавъ), előhajtani, alá,-felhajtani.

пудогн|ути(-нешь,-нувъ,-ни), lehajlítani, aláhajlítani.

-ся, alá,-lehajolni.

пудогрѣв|ати(-ю,-шъ), lassan fölmelegíteni

-ся, lassan melegedni.

пудогрѣ|ти(-ю,-єшъ), felmelegíteni.

-ся, fölmelegedni.

пудолл|яти(-ю,-ьешъ), alá,-felülről lefelé öntögetni,-önteni,

пудоров|ати(-у,-ешъ), alá,-felszakítani.

-ся, alá,-felszakadni.

- пудос|лати(-шлю,-шлешь), aláküldeni, titkon küldeni. 351

пудпадьовати(-ую), aláhullani; alájutni

пудпалити(-ю,-лишь), felgyujtani; felperzselni, alágyujtani, meggyujtani.
Мусѣвъ хто-то подпалити. ПК. Д. 1897.

-ся, meggyulni; meggyulladni.

пудпальовати(-юю), gyujtogatni; felgyujtogatni.

пудпасати(-ю)ся, felövezni (okit).

-ся, felöveződni; felövezni magát, aláövezni, övvel felkötni magára a ruhát, felkörözni.

пудпасовати(-ую)ся, lassan felöveződni.

пудперати(-ю,-шь), alátámasztgatni, támogatni

-ся, támaszkodni; – На нѣжейку налѣгає, Топірцьомъ ся підпирає. NdBy.

пудперти(-опру,-перъ), alátámasztani

-ся, neki-, hátámaszkodni; nekikönyökölni

пудпилити(-ю,-лишь), aláfűrészelni, fűrészelni kezdeni.

пудписати(-шу,-шешь), aláírni, alájegyezni
Дѣти знають собѣ имя подписати, тото лишь на бѣду, бо подпишутся, але Василя присудили, бо подписався (Гершкови). ПК. Д. 1896.

-ся, aláírni magát (nevét odaírni).

пудплатати(-ю,-шь), aláfoltozni, foltot alátenni

пудпорити(-ю)ся, felfeslem, feselni.

пудпорѣти(-ю,-шь)ся, fesledezni

пудплювати(-ю,-шь), aláuszogatni, aláúszkálni

пудплыти(-ю,-ешь), aláúszni, aláevezni.
a víz felszínére jönni, a vízen felbukkanni, a víz felszínére vetődni.

пудпоити(-ю,-ишь), leitatni; leréscegíteni.

-ся, leinni magát, leréscegedni; itassá lenni.

пудпоати(-ю,-шь), gyakran leitatni; lassan leréscegíteni.

-ся, italosnak, részegesnek lenni; iszogatni

пудпоясати(-шу), körülövezni.

-ся, körülöveződni, övet kötni magára
synon.: пудпасати.

пудправити(-лю,-вишь), aláigazítani, [illegible] rávenni vmire, felbujtatni.

-ся, nekikészülni

пудправляти(-ю,-шь), aláigazgatni, felbujtogatni.

пудпрятати(-чу,-таю), mélyengernyedni.

302

пудпрячи (-гу, -жешь), hámba fogni, hámozni, hámozkálni.

пудрадити (-жу, -днщь), тоѕѕ, alattomos tanácsolni, alattomban tanácsolni, tanácsval felbujtatni.

пудрадкати = пудрадковати.

пудрадковати (-ую), felbujtogatni.

пудрати (подеру, пудравъ, подери), elszakítani, el-, összetépni (ruhát), megszakasztani.

-ся, elszakadni, el-, összeszakadni;

пудросснути = пудрости.

пудростати (-ю, -ешь, -шъ), növekedni, lassan felnőni.

пудрости (-у, -ешь, -русъ), fel-, megnőni.

пудрубати (-ю, -шъ), alávágni.

пудрубати (-ю, -ешь, -е), = пудрубовати.

пудрубовати (-ую), alávágogatni, -vagdalni, -vagdosni, -vagdalgatni, -vagdosgatni.

пудрасвати (-ю, -шъ), 1. alászakgatni, -szakilgatni, -lépegedni.

2. alá- feltúrigálni, -turkálni.

пудрѣзати (-жу, -жешь, -завъ), alámetszeni, alávágni.

-ся, alámetsződni, alávágódni.

пудрѣзовати (-ую), alámetszegetni, alávágogatni, -vagdosni, -vagdalni.

-ся, alámetszegetődni, alávagdosódni, -vagdalódni.

пудсадити (-жу, -днщь, -дивъ), fölemelni, fölemelni.

пудсахати (-ю, -шъ), fölemelgetni, föl-föllenni.

пудсаховати (-ую), = пудсахати.

пудскакати (-ю, -шъ), fölugrálni, följeleugrálgatni, felugrándozni.

пудскаковати (-ую), ugrándozni, felugorgatni.

пудскочити (-у, -нщь), felugrani, felugorni.

пудсолити, alásózni, vmi alá sót hinteni.

пудсолодити (-жу, -днщь), jobban megédesíteni.

пудсохнути (-нешь, -хъ), alászáradni, alulról száradni, fonnyadni kezdeni.

пудставити (-влю, -нщь), aláállítani, alátenni, -helyezni, -támasztani.

-ся, aláállani,

пудставляти (-ю, -шъ), aláállítgatni, alátámasztgatni, aláhelyezgetni.

пудставльовати = пудставляти.

пудставовати = пудставльовати.

пудстелити (-ю, -нщь), aláteríteni (плахту, солому), almozni, alászórni.

-ся, aláterülni.

353

пудстельовати = пудстеляти.

пудстеляти (-ю, -шъ), aláalcsilgetni, gyakran aláteríteni, lassan megalmosni.

пудстроїнти (-ю, -їнишъ) aláépíteni, -készíteni, -mesterkedni, -bujtani.

пудстрояти (-ю, -ешъ), aláépíllgetni, -készíllgetni, -bujlogatni.

пудстрыгати (-ю, -шъ), alányirogatni, alá nyesegetni.

пудстрыхати = пудстрыгати.

пудстрычи (-гу, -жешъ, -гъ), alányírni, alá -elmetszeni.

пудстрѣлити (-ю, -нишъ), alája, -odalőni.

пудстрѣльовати, alálövögetni.

пудстрѣляти (-ю, -шъ) = пудстрѣльовати.

пудстоьвати (-ю, -шъ), lassan alá -lehúzni,

пудстяти (-ю, -ешъ), alá -lehúzni.

пудсувати = подсувати.

пудсунути = подсунути.

пудсушити = подсушити.

пудсылати (-ю, -ешъ), aláküldözni.

пудсыпати (-лю, -лешъ, -авъ, -ли ся, -ъ), alá, -felszórni, feltölteni,

пудсыпати (-ю, -шъ), alá -felszórogatni, lassan felszórni, -feltölteni, utána -lassan töltögetni.

пудсыпляти = пудсыпати.

пудсыповати = пудсыпати.

пудсыхати (-ю, -шъ), alulról felszáradozni, alulról száradni kezdeni.

пудсъвати (-ю, -шъ) apránként utánavetni, közévetni; – дідволъ намъ подсъваетъ куколь. О. В. Ч.

пудсъкати (-ю, -шъ), alávagdalni, aláaszogdosni.

пудсъчи (-ку, -ешъ), alávágni.

пудсъяти (-ю, -ешъ), alá -utánavetni.

пудтарапати (-ю, -шъ) az. kikezdmoredni, kivakarászni; -нѣ8 цѣ тобѣ пудрешисть, а козы цапцюры. Кіпетъ я ся пудтарапавъ та піду в кртунъ. [?]

пудтекати (-ю, -шъ), alafolydogalni. I

пудтесати (-шу, -шешъ), alá faragni.

пудтечи (-ку, -чешъ, -къ), alá a, -előfolyni.

пудтечи (-у, -ешъ, -тѣкъ, -тюкъ), alája futni.

пудтерати (-ю, -шъ), feltörölgetni.

пудтерти (-у, -ешъ), alátörni, feltörni, feldörgölni.

пудтерти (-отру, -отрешъ), feltörölni, törlővel felszárítani, -ribleasrlani.

пудтирати = пудтерати.

пудточити (-у, -ишъ), aláoldani.

пудтровити (-лю, -ишъ), felúszítani;

пудтровляти (-ю, -шъ), lassan feluszítgatni.

пудтъкати (-чу, -чешъ), aládugni, aláa tömni.

пудтъкати (-ю, -ешъ), aládugdosni, alá tömködni.

пудтыкати (-ю, -шъ), alá, -közéezödö-getni.

пудтягoвати = пудтѣговати.

пудтѣгати (-ю, -шъ), felhuzgálni, emelni alá huzogatni, -vonszolni, felemelgetni.

пудтѣговати (-гуу), felhuzgálni. 304

пудтѣкáти (-ю, -шъ), alászaladozni, - menekülni.

пудтѣковати (-ую), alájászaladozni, alája oda-odafutni.

пудтягнути (-у, -ешъ, -тъ, -и), felhuzni, aláhuzni, alájavonszolni, -czipelni.

-ся, fölemelkedni, föllápászkodni, odavánszorogni (vmi alá).

пудхватáти (-ю, -шъ), = пудхвачовати.

пудхвáтити (-чу, -чешъ), felkapni, felragadni; - на рукахъ пудхватáтъ тя. св. Няг.

-ся, felkapózni, fejét felkapni.

пудхвачáти = пудхватáти.

пудхвáчовати (-ую), felkapkodni, felkapdosni, hirtelen felemelgetni.

-ся, felkapdosni magát

пудходúти (-жу, -дишъ), elő-, odajönni, odaérni, - lujedni, felérni, felülről alája vögetni, vmi alá menegélni.

пудхóжовати (-ую, = пудходúти.

пудхопáти = пудхоплятн

пудхóпити (-лю, -пишъ), felragadni, felmarkolni, felkapni.

-ся, felugrani, hirtelen felkelni, felkapózni.

пудхóплѣовати (-юю, -юешъ), fel-felragadni.

-ся, felugorgatni, ismételten hirtelen felkelni.

пудхоплѣвати = пудхоплѣовати

пудхóповати (-ую) = пудхопáти.

пудчерькáти (-ю, -шъ), aláhuzni, aláírni. [gál]

пудчеркнути (-у, -ешъ, -утъ), aláhuzni.

пудчесáти (-шу, -шешъ), alázisülni, alulról felfésülni.

пудчешáти (-ю, -шъ) alázisülgetni.

пудчинúти (-ю, -ишъ), alávetni, aláigázni, alárendelni, alázni, aláküldeni.

-ся, aláadni magát, alávetni magát, alárendelni magát, meghódolni.

пудчиняти (-ю, -шъ), lassan meghódítani, alárendelgetni.

-ся, lassan behódolni.

пудчúстити (-щу, -стишъ), alátisztítani, alányesni (дерево).

пудчищáти (-ю, -шъ), alátisztogatni, alányesegetni.

пудчúщовати (-ую) = пудчищáти.

пудшéптовати (-ую), besugdosni, sugdosással beárulni.

пудшывáти (-ю, -шъ), alávarrogatni, foldozni-foltozni.

пудшúти (-ю, -ешъ), alá-, felvarrni, megtoldani.

пудъдрáти (-ю, -шъ), alámarni, felm- [lassan]

gerelni, csipkedni, szóval csipdesni.

пудъѣхати (-ю, -шь), elő-, alájönni, -menni (lovon, kocsin, gyalog).
Зри: надыйти, надъѣхати.

пудъярьмовати (-ую), igába csákni; igába fogni.

пудъяти = пудняти.

пу́хати (-ю, -шь), ijeszgetni, reműlgetni.

-ся, egymást ijeszgetni, ijedezni, remüldözni, riadozni.

пу́зати (-ю, -шь), kerekelkötni, szomondal lekötni.

пуйти (-ду, -дешь, -шовъ), el-, odamenni, csávozni, férjhez-, nőülmenni; - в танецъ. - весняр.
Ой я пуйду до калины, що калина двѣ. Npd.; - чомъ пушолъ у хижу мытникъ. Єв. Нк. - не пушовъ ико иншому нѣкому. Тхе. - пуйдѣте. Тхе. - що бесте пушли зустрѣтѣ Христа. Тхе. - писалъ есмь до Токая строны вадна ѿцѣ, добраови, абы пошолъ до Ракацы. О. Л. 1750.

пукати (-ю, -шь), pattogni, pattantani, pattintani, cserdíteni, döngetni, pöfözni, durranni, durrogni, csattanni, repedni.

пу́кнути (-у, -ешь, -увъ), csattanni, pattanni, roppanni, elpukkanni.

пунктировати (-ую), pontozni, pontal rakni.

пурвати (-у, -ешь), összeszakítani, -szaggatni, -tépni, -tépdesni.

-ся, összeszakadni, szétszakadozni; - увийшли у свинѣ дяволы и пурвалося стадо. Єв. Нк.

пуска́ти (-ю, -шь), eregetni, ereszgetni, bocsátgatni.

-ся, eregetődni, ereszgetődni, bocsátgatódni.

пуслати (пошлю, пошлешь, пуславъ, пошли), küldeni; - писарѣ хотятъ чорного чрѣта дѣтка пуслати. О. В. Ч. - доки не пуславъ Бгъ голодъ у тоту сторону. Єв. Нк. - пушлетъ нанѣ отѣчъ римъскыи Тх.

пустити (-щу, -стишь, -стивъ, -сти), bocsátani, ereszteni, engedni; - плугъ у землю. Г. Л. - пусти пса пудъ стулъ. Кт.; - не пустихъ ... овъ до св. церкве. О. В. Ч. - пустилъ Бгъ потопъ на землю. Єв. Нк. - Бгъ у неволю не пуститъ насъ. Тхе.
-ся, ereszkedni, elengedni magát, neki iramodni, - vetni magát; - овучъ ся пустивъ на молитву. Єв. Нк.

пусто́шити (-у, -шишь), pusztítani, rombolni, semmisíteni, pusztává tenni; - акъ вы пустошите хыжъ удовичій. Єв. Нк.

- ся, pusztulni, romlani, romladozni, semmisülni, tönkremenni, -jutni, pusztává lenni.

пустѣти (-ю), pusztulni, pusztává-, vadonná lenni, -válni, veszni, semmisülni, rombadőlni.

пу́тати (-ю, -шь), pányvázni, béklyózni, kerekelkötni (= пузати), bonyolítani, zavarni, gabalyítani, kuszálni, tévesztezni. 306

D. 1897. — Другихъ заблуженыхъ пъхають у яму. Eb. Hr.

-ся, bomyolodni, ravarodni, kavarodni (vmite) gabalyodni, elcagyedni (vmbe), kibásan bejutni.

Synon. мылити.

-ся, tolakodni, furakodni, gyömöszölödni; не пхайся, де тя не треба. Km. d. Sr. — митро до безочливости пхався идъ юлиъ. Tk. D. 1897.

путовати (-ую), utazni, útra kelni, utal lenni, úton lenni.

пхнути (-у, -ешъ, -увъ, -и), meglaszítani, meglökni.

-ся, meglaszítódni, meglökődni.

пухнути (-у, -ешъ, -хъ), dagadni.

пытати (-ю, -шъ), faggatni, kisérelni, próbálni.

пуцовати (-ую), tisztítani, tisztogatni, pucolni; — та давали пуцовати два коники бъ лъ. Npd.

-ся, faggatózni, próbálkozni.

пыхровати (-ую), büszkélkedni, gőgösködni; — злыхъ братями своими не пышуй же. Eb. Hr.

пучити (-у, -ишъ), pukkasztani (слизы), zakarlani, puffasztani, duzzasztani, nemsteni (очи).

пълити (-ю, -нишъ), fűrészelni.

-ся, pukkadni, duzzadni, zúvodni, meredni.

пъловати (-ую), fűrészelni.

пънити (-ю, -нишъ), habosvenni, tajtékot verni.

пущати (-ю, -шъ), ereszteni, bocsátgatni, engedni; — тыхъ, що бы рада увыйти, вы не пущаете. Eb. Hr. — Пущай мене в комарочку, не пущуя, мій любочку. NdGy.

-ся, habzani, tajtékzani, pezsegni

-ся, ereszkedni, bocsátkozni, vállalkozni, eredni.

пънити (-ю, -ешъ), habzani, tajtékzani.

пхати (-ю, -ешъ, -въ, -й), dugni, tolni, taszítani, tömni (гуску); — собъ кыда на голову. Tk.

пъти (-ю, -ешъ, -въ, -й), énekelni, dalolni, kukorékolni; — своими остры гласы у церкви пъли. O. B. Ч.

307

пѣтлюва́ти (-юю), pislélni, pislés lisztettől-ni.

пѣцка́ти (-ю, -шъ), cincogni.

пѣцко́тѣти (-ю, -ишь), cincogni.

пяти = пняти.

Р

ра́дити (-жу, -ишъ), tanácsolni, tanácsoladni, javasolni; -ражу тя, верни ся назадъ. О. В. Ч. -ой ѣли, пили, раду радили. Kol.

-ся, tanácskozni, értekezni, tárgyalni.

ра́довати (-ую, -уешъ), örvendeztetni.

-ся, örülni, örvendezni, örvendeni; -любовь не радуетъ ся неправдѣ. Ев. Нж. -нерадуй ся соромови другого. Тзв. -комусь чомусь. Dal. -за щось. -радую ся за мою муку. Св. Кж.; -радуюся ж і труръ по малы воздвизается. О. Ч. пп.

ра́зити (-жу, -зишь), megütni, sérteni, sebesíteni, támadni (vkit), rujtani.

ра́знити (-ю, -ишь), különbözteni, nem egyezni, elkülöníteni, különbséget tenni.

-ся, különbözni, különbségben lenni, nem egyezni.

разори́ти (-ю, -ишь), szétrombolni, szejjelrontani, elpusztítani, feldúlni.

разумѣти-розумити; -не разумиють евангеліе. О. В. Ч.
раи́ти (-ю, -ишъ), rendezni, tanácsolni.

рамли́ти (-лю, -ишъ), ráncolni, ráncba szedni, -vakni.

-ся, ráncolódni.

рамова́ти (-ую), keretezni, rámázni.

рангова́ти (-ую), rangosztályba sorozni, rang szerint osztályozni.

-ся, rang szerint rendeződni.

ранжирова́ти (-ую), rendezni, sorakoztatni, sorokba állítani.

-ся, sorba állani, sorakozni.

рани́ти (-ю, -ишь), sebezni, sebesíteni.

-ся, sebesülni, sebesedni.

ранто́вати (-ую), élell beráncolni, ránfáig készíteni.

ранцова́ти (-ую), táncolni.

ранѣти (-ю, -ешъ), nappalodni, hajnalodni.
рапкати (-чу, -чешь, -че, -каю, -каешь, -катъ), csörögni, hápogni; -Плыне кача лапъ во лобы, само собі рапче. Nadj.

ратификова́ти (-ую), megerősíteni, jóváhagyni; ratifikálni.

з лат.

ратова́ти (-ую), segíteni, támogatni, segédkezni; -тебе въ вшеки фрасоуко ра́товати. Ев. Ск.; -тыхъ восточная цер

Synon. помагати. ковє ритує́тъ О.В.Ч.

рафиниро́вати (-ую), szűrni, finomitani.

рахова́ти (-ую), számitani, számolni, számolgatni; - наиmъ конечно бы почати учитися рахова́ти. Ра. S. K.; - Щи ты мовъ, бѣла дѣвка, вівцѣ раховалъ, Що ты дѣвко, мою вівцю в краю спізнавала. N.Al.;

- ся, el-, leszámolni (vmivel, vkivel), számadást csinálni, számadolni.

Synon. числити.

ра́чити (-у, -атъ, -те), méltóztatni, kegyeskedni, tetszeni.

- ся, u. a. най рачатъ = най ся рачитъ.

рва́ти (-у, -ешъ, -авъ, -и), szakitani, tépni, rántani.

- ся, szakadni, törni magát, erőlködni.

палецъ, перстъ му ся рвє, gyülik az ujja.

реаґова́ти (-ую), visszahatni.

ре́біити (-ю, -ишъ), bordázni.

ребрʼова́ти (-ую), bordázni, szegélyezni.

рева́ти (-у, -ешъ), bőgni, ordítani, bömbölni; tombolni (море, вѣхоръ), zúgni.

ревнова́ти (-ую), féltékenykedni, buzgólkodni, törekedni (vmi után), igyekezni.

кӧвєлни, идомозни.

регони́ти (-ю, -ишъ), röhögni.

регони́ти (-ю, -ешъ), elröhögni magát.

регота́ти (-чу, -чешъ, -тавъ), röhögni, kacagni.

регулирова́ти (-ую), szabályozni, megrendszabályozni, rendszereződni.

регулова́ти (-ую), szabálytalanítani.

редигова́ти (-ую), szerkeszteni, sajtó alá késziteni.

реквирова́ти (-ую), sarcolni, hatósan elszedni.

рекламирова́ти (-ую), reklámozni, hirdetni.

рекламова́ти (-ую), reklamálni, visszakérni, - követelni.

рекогносцирова́ти (-ую), kémszemlét tartani.

рекомендова́ти (-ую), ajánlani.

- ся, ajánlkozni, ajánlani magát.

Synon. поручати, ся.

рекрутова́ти (-ую), ujonczozni.

ремеслова́ти (-ую), mesterséggel dolgozni.

309

ренделровати (-юю), rendelni, elrendelni.

Synon. заказовати, приказати.

репетировати (-ую), = репетовати

репетовати (-ую), ismételni, repetálni.

репкати (-ю, -шъ), csapkodni, csallogni.

репнути, földre és kor nagyot ütődni, földre csapódni.

Synon. бухнути.

ресолвовати (-юю), kezelni.

ретировати (-ую), hátrálni, visszakozni, visszavonulni, retirálni

рефлектировати (-ую), = рефлектовати.

рефлектовати (-ую), igényelni.

реформировати (-ую) = реформовати.

реформовати (-ую), ujitani, ujjáalakitani, javitani.

рецензировати (-ую), birálni, ismertetni.

речи (-ку, -чешъ, pr.t. рюкъ, речи), mondani, szólani; -Тс и рече до него. Ев. СК.; -рекло о томъ св. евангеліе. О.В.Ч. -Ісусъ рюкъ ему. Ев. Нх. -изъ страхомъ рекутъ. Тже. -една речи = egy szóval. О.Ц. 1750.

ржанити (-лю, -ишъ), nyihogni.

-ся = ржати

ржати (-ю), nyihogni, nyerítni.

рігати (-ю, -шъ), böfögni,

ригнути, böffenteni, böffenni.

ріпати (-ю, -шъ), nyikorgatni, ajtót csapdosni.

рифовати (-ую), rajzolni, vázolni, ábrázolni.

ритмити (-у, -ишъ), ütemezni, ütenyezni.

ритмовати (-ую), rimelni, rimbeszedni.

рихтовати = рѣхтовати

робити (-лю, -ишъ), dolgozni, csinálni, munkálni, munkálkodni, tenni (= чинити), készíteni (= правити); -цегляръ.. абы робилъ на будущи времена. О.Ц. 1751; -давно газдове панщину робили графови, а днесь роблять жидовщину пану корчмарови. Фа. S. K. -чини и роби исъ правдовъ. Ев. Нх. -не лѣнуй ся, али роби. Тже. -цеглюръ да бы робилъ. О.Ц. 1750. -абы у семый день нѣчого не робили. Ев. Нх. -на кого = valakire; -Ай хто буде пити. Та хто буде на жидувські дяболы робити? Ndby.

ровнати (-ю, -шъ), összemérni, egyenlíteni, simává, -laposá egyengetni, egyenlősíteni, egyezletni.

-ся, összemérkőzni, egyezkedni (= лагодитися), hasonulni

ровняти (-ю, -ешъ), összeméregetni, egyengetni, laposítgatni, simítgatni, egyenlősítgetni; -тыхъ противниковъ ровняю оному кресту, на котромъ.. О.В.Ч.

-ся, egyenlítődni.

Зри: руняти. 310

ровити (-лю, -ишь), vermelni, árkolni, gödröz-ni.

рогатити (-чу, -тишь), szarvalni, szarvazni, szarvalnövesztem, villásítani,

родити (-жу, -дишь), szülni, termeszteni, le-remleni, világra hozni, termelni, teremni; та най верба грушь родить, а сперека ябка. Npd. - У грѣхох: родила мя мати мо-я. Ев. Нл. - родити потомокъ. Тже.

- ся, születni, világra jönni, teremni, le-nyészni; - Дурнякъ самъ ся родить. О.В.Ч. - не про то ся родивъ вунъ сльпый. Ев. Нл.

рождествовати (-ую), karácsonyt ünnepelni, születésnapot -.

розберати (-ю, -шь), szétszedegetni, szétbonto-gatni, szétválogatni, széjjelválasztgatni, egyenként szétrakosgatni, taglalni, tár-gyalni, fejtegetni, boncolgatni.

- ся, szétszedődni, széjjelbontódni, tagla-lódni, részekre darabonként levetni, le-velkezödni, szétrakódni, boncolódni (= пороти ся),

Зри: розбирати.

розбивати (-ю, -ш, -ешъ), szét-, széjjelvere-getni, szét-, széjjelzúzogatni, -zúzdalni, széttördelni, széjjeltöregetni, határt felverni, rabolni; - не розбивай. Ев. Нл.

розбити (обью, обешь, -бий), szét-, széjjelver-ni, szétütni, szétzúzni, széttörni (горнець), felverni (замокъ, колоду); - коли кто хо-четь хижу розбити. Ев. Нл.

- ся, szétzúzódni, szétütődni, szétverni (роз-валитися).

розбовтати (-ю, -шь), széjjelzavarni (vizet), szét-zurbolni.

розбогатити (-чу, -тишь), meggazdagítani

- ся: розбогатѣти

розбогатѣти (-ю, -ешь), meg-, szétgazdagodni, meg-gazdagulni, megvagyonosodni; - чмуль спустъ розбогатѣти при такихъ обстоя-тельствахъ. Тк. D. 1897.

розбодрити (-ю, -ишь), felbátorítani, felserken-teni, felvillanyozni.

Зри розкуражити.

- ся, felélénkülni, felserkenni, felvilla-nyozódni, felbátorodni.

розболочити (-чу, -ишь) = розоблѣкати.

розболѣти (-ю, -ишь) ся megbetegedni, nagy-nakrni; - а якъ ся розболить слуга. Ев. Нл. - коли ся розболите. Тже.

розболѣти (-ю, -ешь), = розболѣтися.

311

розбрызнути, szétfröcscsenteni

—ся, széjjelfrecscsenni.

розбуди́ти(-жу,-дишь), felkölteni, felébreszteni, felélesztem,

—ся, egészen felébredni.

розбу́ха́ти(-ю,-шъ), felébresztgetni, költögetni.

розбу́жда́ти(-ю,-ешь), serkentgetni, buzdítgatni, élesztgetni, életre költögetni.

розбу́ха́ти(-ю,-шъ), szét,-széjjelverni (дол-но), széjjelütni, széjjeltörni

—ся, széjjeltöredni, széjjelpukkadni.

розбуха́ти(-ю,-ешь), egy csomól széjjelverni, lakan, egymás után szétpukkantani

—ся, széjjelpukkadozni, széjjelhasadozni, -repedezni.

розбухнути ся, felduzzadni, megdagadni (pl. czivacs).

розбѣга́ти(-ю,-шъ),-ся, széjjelszaladozni, szétszaladgálni, szerteszaladozni.

розбѣга́ти(-жу,-жишь)ся, szaladgálásba belejönni, kifutkozni magát, —молоко = kifut a tej, —же вода = a víz (forró) kiárad.

розбѣгнути(-ъ),—ся, nekiszaladni, szétfutni
ученици розбѣгли ся вытъ него. Ev. Mt.

розбѣжа́ти(-ю,-шъ), = розбѣга́ти.

розбѣсити(-шу,-сишь), felbőszíteni

—ся, felbőszülni.

Synon.: розъярити.

розва́дити(-жу,-дишь), ki-,-szétakasztani (вузъ).

—ся, szétakaszkodni. Ellenkezője: завадити

—ся, veszekedésbe belejönni, —ből kijönni (жоны ся розвадили)

розваза́ти(-ю,-шъ), fontolgatni

розважи́ти(-у,-ишь), megfontolni, meghányni-vetni, dűlőre jutni, elhatározásra jutni, megfontolva, latolgatva dönteni (эмiбен).

розва́жовати(-ую), latolgatni, fontolgatni.

розвали́ти(-ю,-ишь), széjjeldönteni, szétdüntetni, szétomlasztani, széjjelrombolni. 312

-ся, rombadülni, széjjelesni, szétroskadni, szétomlani, széjjelterpeszkedni, szétterülni.

розвáлювати (-люю), ismételten széjjeldöntögetni, lassan elrombolni, széjjelszórogatni, széjjeldüllesztgetni.

-ся, széjjeldüledezni, lassan rommá lenni, széjjelomladozni.

розварúти (-ю, -ниш), széjjel-szétfőzni.

-ся, agyon-, széjjelfőni.

розвáрювати (-юю) = розваря́ти.

розваря́ти (-ю, -ш), széjjelfőzögetni, lassan agyonfőzni.

-ся, agyonfőződni, szétfőzögetődni.

розвезтú (-у, -еш), széjjelszállítani (szekéren), széjjelhordani, - vinni

-ся, szétszállítódni (szekéren). Kedvet ereszteni, kedvbe jönni, - hangulatba, csintalanságra vetemedni.

féktelenkedni.

розвергáти (-ю, -ш), szétkányogatni, széjjeldobálni, szertedobálgatni.

-ся, széjjeldobálódni.

розвéргнути (-гь), szét-, széjjeldobni, szétvetni.

-ся, szakítani (vkivel), meghasonlani, összezördülni.

розверзтú (-гу, -жеш, -гь, -ьзь), = розвергнути.

розвéречи (-жу, -жеш, -гь, -жи), széjjeldobni, -hányni, -vetni, -szórni, szertedobálni

-ся, széthányódni, szélhányatni, széjjeldobódni, szétvetődni, szétnyílni, szétterülni, szétterpeszkedni, meghasonlani, szétforyanni.

розвернути, széjjelteríteni, szét-, kibontani, széjjeltárni

-ся, szétterülni, szétbomlani, kifejleni, kifeslени (virág), kinyílni, kifejlődni, szétválni.

313

розвертати (-ю, -ешь), szétteregetni, szétterülgetni, kibontogatni, széttárogatni.

розвертѣти (-чу, -тишь, -тѣвъ, -ти), széjjelfúrni.

розвеселити (-ю, -ишь), felvidítani, szétvidámítani.

-ся, felvidulni, felderülni, jó kedvre derülni, szétvidámulni, hangulatba jönni, elmulatni. — И яхъ прийшла недѣленька дѣдъ розвеселивса. Ndby.

розвеселяти (-ю, -шь), vidítgatni, mulattatni, mulatozni, elmulattatgatni, vidámítgatni.

-ся, mulatni, mulatgatni,

розвеселювати (-юю), = розвеселяти.

розвести (-ду, -вювъ), széjjelvezetni, szétválasztani, elterjeszteni, fejleszteni.

-ся, fejlődni, széjjelválni

розвивати (-ю, -шь), szétfejlegetni, kifejlesztgetni, kibugyolálgatni, fejlesztgetni, kigöngyölgetni, kigöngyölítgetni.

-ся, fejlődni, fejlesztni, kibontakozni, kifejlődeni.

дѣти ростуть и розвиваются. Fk. D. 1895. калина ся розвивае, листя зеленѣе. Np. — Зима была студенейка, што холодное, На лоск розвивати листя шарокое. Ndby.

розвити (-ю, -ешь, -въ, -й), kigöngyölíteni, kifejteni, kibugyolálni, kifejleszteni, szétszerni, szétgombolyítani, szét-, megoldani.

-ся, kifejleni, -fejlődni, kigöngyölődni, kioldódni, széttekeredni, kifeslem (virág bimbó); - яворику зеленейкый чомусь ся не розвивъ? Ndby.

розводити (-жу, -дишь), elvezetgetni, el-, szétválasztgatni, szétszedegetni, széjjelbontogatni, széjjelbomlasztgatni.

-ся, szétválasztódni, -válni.

розвожовати (-ую), szekeren szétkortyogni, - szétszállítgatni.

розвозити (-жу, -зишь), szekeren szétszállítani, - széjjelvinni, - széjjelszállítani, agyonszekerezni.

-ся, agyonszekereződni.

314

розволокати = розволоновати; - злодѣеве розъволокаютъ насъ. Ев. Нл.

розволочати (-ю, -шь) = розволоновати

розволочити (-у, -ишь), széthurcolni, szét-jelcipelni, szétjelvonszolni

-ся, széthurcolódni, szétcipelődni.

розволочувати (-ую), szétjelhurcolgatni, szétjelcipelgetni.

-ся, szétjelcipekedni,

Synon.: розцуврити

розвратити (-чу), megkasonlasni, összeözdül-ni; -со строптивымъ и ты развратися. О.В.Ч.

розвыкати (-ю, -шь), lassan szétjelszoktatni.

-ся, szétjelszokni, szétjelszokladódni.

розвыкнути (-ть), elszokni (egymástól).

розвити (-ю, -ешь) ся, bőgésbe, ordításba, üvöl-tésbe belejönni.

розвѣвати (-ю, -шь), fújdogálni, lengedezni, élesztgetni (tüzet),

Synon.: по-, роздувати

розвѣдати (-ю, -шь), kitudni, észlelni, nyo-mozni, tudakolni, szétjelnézegetni.

розвѣнчати (-ю, -шь), szétcsikelni, cskürösl felbontani.

-ся, szétcsküdni,

розвѣнчувати (-ую), szerte kivánogatni, ki-vánságokat szerte küldeni.

розвѣсити (-шу, -сишь), 1. szétjelmérni
2. szétjelakgatni, szerteszétakasztani, szét függeszteni

розвѣшати (-ю, -шь, -авъ), szét-, szétjelakgat-ni, - teregetni, - függeszteni.

розвѣшати (-ю, -шь), szétakasztgatni, szer-teszét felfüggesztgetni.

розвѣяти (-ю, -ешь), szétjelszórni, - fújni, lobogtatni (zászlót), feldurzasztani (vitorlát).

-ся, lobogni, lengésbe belejönni.

розвѣвати (-ю, -шь), ismételten, lassan szétszórni, szétjelszórogatni, durzaszt-gatni, lobogtatgatni.

розвязати (-жу, -жешь, -завъ, -жи), szét-szét kötni, fel-, megoldani; - розвязки грѣшный постомъ. Ев. Нл.

-ся, szétkötődni, fel-, meg-, szétoldódni

розвязовати (-ую), szétkötögetni, szétkötöz-getni, oldozni, szétkötözéssel bibelődni.

315

розгадати (-ю, -шь), -ся, elképzelni, elgon-

dolni, elgondolkozni, gondolatokba me-rülni, kitalálni, megfejteni (vmit). тогды чей розгадали бы вы что-то. ҒК.D. 1897.

розгадовати (-ую), el-elgondolni, el-el-gondolkozni, eszélődni, találgatni. ешmélkedni.

розганяти (-ю, -шь), szél-, széjjelkergetgetni, szélűzögetni, szélhajtani (marhát, fel-ről) gyakran, széjjelküldözni,

- ся, széjjelűzetni, -űzödni, -kergetődni (gyakran).

розгатити (-чу, -тишь), szétgátolni, gátat szétszedni, gátat nyitni, gátat elbontani.

- ся, széjjelgátolódni, -gátoltatni,

розглаголяти (-ю, -ешь) ся, beszédbe bele-jönni, szétbeszélni magát, hosszan beszélni,

розгладити (-жу, -дишь), széjjelsimítani

- ся, széjjelsimulni.

розглахати (-ю, -шь) = розглаховати

розглаховати (-ую), szétsimogatni, szét-simítgatni.

розглядовати (-ую), széjjelnézegetni, szétte-kintgetni.

розгнати = розогнати.

розгнити (gyakoribb) = розогнити (szabá-lyosabb)

розгноити (-ю, -иш), genyesztni
- ся, megгенyesedni.

розгнути = розогнути.

розгнѣвати (-ю, -шь), megharagítani, fel-boszantani; - горше розгнѣваеть бга на себе. Ев. Ск. I - розгнѣвавъ на ся отца своего. Ев. Нк.

- ся, megharagudni, fel-, megboszankodni; - розгнѣвали ся на христа. Ев. Ик. - нас ся не розгнѣвать водтепер на пе-редъ. Тко.

розгнѣвати (-ю, -ешь, -е), felboszantgatni,

- ся, gyakran felboszonkodni, -ingerlődni, boszusnak, -ingerlékenynek lenni.

розгнѣвити (-влю, -вишь), megharagítani, haragba hozni, felingerelni, meg-, felboszantani.

- ся, felingerlődni, indulatba jönni. Synon.: розсердити.

розгнѣвляти (-ю, -шь), = розгнѣвати (ко-гось)

розгнѣвовати (-ую) = розгнѣвати.

розгнѣздити (-жу, -ишь) ся, be-, megfészkelődni, fész-kel kotorni magának.

розговорити (-ю, -ишь), szétbeszélni, szét-fecsegni, kibeszélni (vkiből vmit), szó-lásra, - beszédre bírni (vkit).

- ся, társalni, beszédbe ereszkedni, be-szédessé lenni, belejönni a beszédbe, el-beszélgetni, társalogni.

розговорьовати (-юю), szerte, - itt-ott beszél-getni, el-elbeszélgetni, társalogni.

розголосити (-шу, -сишъ), - szerte hangoztatni, kürtölni, hirdetni, körbe kürtölni, kibeszélni, kifecsegni, kikürtölni

-ся, megszólalni, hirtelen hangzani, hangossá lenni.

розгонити (-ю, -ишъ), szétűzni, - kergetni

розгоняти (-ю, -шъ), szétűzögetni; зри: розганяти.

розгорданити (-жу, -ишъ) ся, felfuvalkodni, pöffeszkedni.

розгордіти (-ю, -ешъ) elgőgösödni; - кто инакъ учитъ, розгордѣвъ такый. Ел. Нж.

розгорнути (-у, -ешь, -е; -увъ, -и), széttárni, széjjeltakarni, szétbontani, takarást levonni.

-ся, szét tárodni, széjjeltárulni, szét takarózni, szétbugyolálódni.

розгорняти (-ю, -шъ), széjjeltárogatni, - bontogatni.

-ся, széjjelbontogatni, szétlakarózgatni.

розгородити (-жу, -дишъ), szétkeríteni, kerítést, sövényt elbontani.

розгорохати (-ю, -шъ, -ешъ) = розгороховати.

розгороховати (-ую), széjjelkerítgetni, kerítést, sövényt szétbontogatni.

розгоріти (-ю, -ишъ), -ся, széjjelégni, ... égni, égésnek indulni, fellángolni, fellobogni, lobogva égni, neki tüzesedni

розгорячати (-ю, -шъ) = розгорячовати.

розгорячити (-у, -ишъ), megforrósítani, izzítani, felhevíteni, meg-, feltüzesíteni

-ся, széjjel-, meg-, felforrósodni, izzani, megizzadni, felhevülni, széttüzesedni

розгорячовати (-ую), izzítgatni, izzasztgatni, forrósítgatni, tüzesítgetni.

розгостити (-щу, -стишъ) ся, lakomázni, nekivetni magát a vendégeskedésnek.

розгощати (-ю, -шъ), dínom-dánomozni, hegyen völgyön lakodalmazni.

розгощовати (-ую), Henczidától Bonczidáig vendégeskedni, dőzsölni

розграбити (-лю, -ишъ), széjjel-, kirabolni, - fosztani, zsákmányul széthordani, széjjel-, felprédálni, széjjelzsákmányolni

розграблювати (-юю), széjjelfosztogatni, széjjelzsákmányolgatni.

розграбляти (-ю, -шъ), = розграблювати

розграбкати (-ю, -шъ), széjjelgereblyélni

розграбкати (-ю, -ешъ) = розграбковати

розграбковати (-ую), lassacskán széjjelgereblyézni 317

розгребсти (-у, -ешь), széjjelkotorni, szét-gereblyézni, szétrázni, - szórni (вали)
Synon.: розгрясти

розгрызати (-ю, -шь), széttrágással bajlódni, széjjelrágdosni, -rágogatni, rágcsálni, marni, ingerelni, mardosni, marcangolni.

-ся, marakodni, hurakodni, gyülölködni.

розгрызти (-у, -ешь), széjjelrágni, szét-roppantani, foggal szétőrölni, -szét-morzsolni, szétmarni, szétmarcangolni, széldarabolni (foggal), szétszaggatni (foggal)

-ся, beléjönni a rágásba, -marásba.

розгрьсти = розгрызти.

розгрѣбати (-ю, -шъ), széjjelkotorászni, - kotorgatni, - szórojatni, - gereblyézgetni.

розгрѣвати, felmelegítgetni, melengetni melegen szétborsálni.

розгуляти (-ю, -шь, -ешь), viditgatni, deritgetni, felvidítani, kedvre deríteni, vigadozni.

-ся, szórakozni, vétálgatni, vidulni, vigadozni, vigadni, féktelenkedni, hejehujázni, tivornyázni.

розгуляовати (-юю) = розгуляти.

розгѣнати (-ю, -шь), széjjelhajlítgatni,

-ся, széthajladozni, tántorogni, ide-odalámolyogni.

роздавати (-ю, -шь, -ешь), széjjeladogatni, széjjelosztogatni, -ajándékozgatni.

-ся, szétadogatódni, helyet szorítani.
Synon.: розступити, or.

роздавити (-лю, -ишь), széjjel-, szétnyomni, szétpukkasztani, -pukkantani, szétlapítani.

-ся, szétnyomódni, széllapulni, széjjelpukkanni.

роздавлювати (-юю) = роздавляти

роздавляти (-ю, -шъ), szétnyomogatni, széjjelnyomkodni, szétpukkantgatni.

-ся, széjjelnyomkódni, szétnyomogatódni szétpukkantódni.

роздаювати (-ую), széjjeladogatni, gyakran osztogatni, ideoda adogatni.

-ся, osztogatódni, szerteadogatódni.

роздаровати (-yю), el-, szétajándékozgatni, ajándékul szétosztogatni.

роздаряти (-ю, -шь, -ешь) = роздаровати

роздати (-ю, -ешь, -шь, -е, -стъ), szétosztani, széjjeladni; - кулко имаешь, продай и роздай убогымъ. Єв. Мк.

- ся, szétadódni, szétoszkódni; - даты в тамошнимъ соборі могло ся раздати завчасъ. О. Л. 1751.

роздаяти = роздавати.

Изъ цсл.

роздвигати (-ю, -шъ), széjjelemelgetni,

- ся, szétemelgetődni

роздвигнути, szétemelni

- ся, szétemelődni.

роздвоити (-ю, -ишъ), kettéosztani, felezni, kettészelni, kettéhasítani,

- ся, kettéoszlódni, feleződni, kétfeleválni

роздвояти (-ю, -шъ), felezgetni, többször kettéosztani, kettéhasogatni.

- ся, kettéhasadozni, gyakran kettéoszlódni.

роздерати (-ю, -шъ), szétépegetni, széjjeltépdesni, szétrepesztgetni, szétszaggatni, széjjelszakilgatni, hasilgatni (полотно), - ротъ, nyelvét szájat kaptatni, nyitogatni, tátogatni.

- ся, széttépdesődni, szétrepesztgetődni.

роздерти (розодру), széjjel-, szétszakítani, széjjel-, széttépni, el-, szétrepeszteni.

- ся, eltépődni, elrepedni, szétszakadni

роздивити (-лю, -ишъ) ся, bámészkodni, széjjelnézni, széttekinteni.

роздивляти (-ю, -шъ) ся, széjjelnézegetni, széttekintgetni, bámulni, bámészkodni. tekintetét körülhordani,

роздирати = роздерати.

роздобывати (-ю, -шъ), kieszközölgetni, szerezgetni.

роздобыти (-ю, -ешъ), kieszközölni, szerezni, szert tenni, be-, összeszerezni.

роздовбати (-ю, -шъ), széjjelvájni, szétvésni,

роздовбовати (-yю), lassan vésegetni, széjjelvésegetni.

роздражати = роздражати.

роздражнити (-у, -ишъ), felingerelni, indulatba hozni.

роздробити (-лю, -ишъ), széjjel-, szétaprítani, -aprózni, fel-, szétdarabolni, darabokra törni.

- ся, felaprózódni, szétlöródni

роздробляти (-ю, -шъ), fel-, szétaprilgatni

aprózgatni, szétlördelni, -tördelgetni.

-ся, fel-, szétaprózgatódni, széttöredeződni, széttördelgetődni.

роздрожáти (-ю, -шъ), ingerelni, izgatni

роздувáти (-ю, -шъ), széjjelfuvogatni, élesztgetni, szitogatni,

-ся, széjjelfuvogatódni, gerjedezni, ismételve felfuvalkodni.

роздухати ся, elhatalmasodni, megtestesedni. elkényedelmesedni.

роздумáти (-ю, -шъ), elgondolni, elképzelni

-ся, elgondolkodni, gondolatokba merülni, -merülni

Synon.: розгáдати.

роздýмовати (-ую), elgondolgatni, elképzelgetni, eszmélkedni.

-ся, eszmélkedni, elmélázni, bölcselkedni.

роздурíти (-ю, -ишъ) ся, bolondulásig lenni, dévajkodni, ugrálozkodni.

роздути (-ю, -ешъ), szét-, széjjelfujni, élesztemi, gerjeszteni (огень).

роздушíти (-у, -ишъ), megizzasztani, kifárasztani, kifullasztani.

роздѣвáти (-ю, -шъ), levetkőztetgetni, lassan levetkeztetni, ruhát felgombolni, -fel[illegible]ogatni.
-ся, levetkezni
Synon.: вобл[illegible]кати.

роздѣлíти (-ю, -ишъ), széjjel-, szét-, megfeloszlani, elkülöníteni, osztályt tenni
раздѣлиша доломаны ѣ вѣ O.B.Y. – пришоѣ роздѣлити ся съ сына на отца, отца на сына, мати на доньку. Еb. Нх.
-ся, megosztozkodni, szét-, megosztódni, feloszlani, széjjelválni; – овунъ нѣякимъ кѣпомъ не може ся роздѣлити. Еb. Нх. –

роздѣляти (-ю, -шъ), szét-, széjjelosztogatni, meg-, megosztani,

-ся, szétoszladozni, lassan széjjelmenni,

розжалíти (-ю, -ишъ), elérzékenyíteni, meghatni, szánalomra gerjeszteni, megindítani.

-ся, megindulni, szánalomra gerjedni, megszánni, megkönyörülni, elérzékenyedni, meghatódni.

розжáлувати (-ую) ся, = розжалити ся.

раззвонíти (-ю, -ишъ), harangozással felkél széjjelűzni, széjjelharangozni.

-ся, nekibuzdulni a harangozásnak belejönni a harangozásba.

роззеленíти (-ю, -ешъ), meg-, széjjelzöldülni,

розказати = росказати, и.т.д.

320

розлагáти (-ю, -шь), szétszedegetni, fel-szétbontani (részeire vmit), elemezni, szét-tagolni, taglalgatni, taglalni.

—ся, szétbontódni, szétbomlani, szétoszla-ni, részeire oszlani v. oszlódni, taglalód-ni, elemződni.

розлáговати (-ую), = розлагáти.

розладúти (-жу, -диш), szándékosan szét-szedni vmit, széjjelkisérleni, szétbontani szétbomlasztani, szétoszlatni, széjjel-csinálni, darabokra szétszedni

—ся, széjjelszedetni, szétszedődni, széjjel-bomlani, szétromlani.

розлáхповати (-ую), széjjelkisérlgetni, szét-csinálgatni

—ся, romladozni, szétomladozni, szétho-molgatni

розлакомúти (-млю, -иш), nyalánkká kelteni tenni, vággyal, kedvet ébreszteni, kíván-csivá, sóvárgóvá tenni.

—ся, nyalánkká, kívánosivá lenni, vá-ggyal, kedvet kapni.

розлакомлáти (-ю, -шь), ismételten nya-lánkká, kívánsivá tenni,

—ся, nyalánkoskodóvá lenni, kívánsis-kodni,

розламáти (-лю, -ню, -лешь), széttörni szétszakítani,

—ся, széjjeltörődni, széjjeltörni

розламляти = розломляти

розлáмировати (-ую) = розлáмовати.

розлáмповати (-ую), széttördelni, széjjel-tördelgetni.

—ся, széjjeltördelődni.

розлáяти (-ю, -ешь) ся, agyonvitatkozni.

розлетáти (-ю, -ешь), széjjelröpködni.

розлетѣти (-у, -иш, -ѣвъ, -и), szerte-, széjjel szétrepülni

—ся, röpülésbe belejönni, repülésnek nekilendülni

розливáти (-ю, -шь), széjjelöntögetni, szét-öntözni, szétöntözgetni, széjjeltöltö-getni.

—ся, kiömölgetni, szétömledezni; — на всей твари розливався здоровый румянець. Тк. Д. 1897.

розлипнути, széjjelragadni, szétragasz-kodni, ragasztásnak szétválni.

розложúти, -у, -иш, szétrakni, szétfektetni

розлóжовати (-ую), szétrakosgatni, -fektetgetni

розломúти (-лю, -ню, -иш), széjjel-, szétör-ni (конарѣ).

—ся, széttörődni,

321

розломляти (-ю, -юєш), széttördelni.

розлупати (-ю, -єш), széjjel-, széttörni; -fe-szíteni; -hasítani (росколоти), szétfejni.

розлупити (-лю, -пиш), széjjel-, szétnyúzni, szélhántani, széthámozni, széthasíta-ni.

-ся, széthasadni, széthámlani, szét-pattanni, szétpukkadni.

розлупляти (-ю, -єш), szétnyúzgatni, szél-hasgatni, széthántogatni.

-ся, széthántolódni, széthasgatódni.

розлучати (-ю, -єш), szétválasztgatni, kü-lömbözteni, különbözetgetni.

розлучити (-у, -иш), szétválasztani;

-ся, szét-, el-, különválni.

розлѣзати = розлѣзти.

розлѣзати (-ю, -єш), szétmászogatni;

розлѣзовати (-ую) = розлѣзати.

розлѣзти (-у, -еш, -е, -ь), széjjelmászni; szét-menni (полотно), szétterjedni.

-ся, szétmenni, szétmállani.

розлѣпити (-плю, -пиш), szétragasztani;

-ся, szétragadni, szétragasztódni.

розлѣпляти (-ю, -єш), szétragasztgatni.

-ся, szétragasztgatódni.

розлѣтати (-ю, -єш), széjjelröpködni; széjjel-, szétrepdesni.

-ся, beléjönni a röpülésbe.

розлюбити (-лю, -иш) ся, kiszeretni (egy-másból).

розмазати (-ю, -єш), szét-, széjjelmázolni, szétkenni, szétmaszatolni.

-ся, szétkenődni, szétmázolódni.

розмазовати (-ую), szétmázolgatni, szét-kenegetni.

розмастити (-щу, -стиш), szét-, széjjelkenni, zsírt, kenőcsöt szétkenni,

розмахати (-ю, -єш), széjjellógatni, lóga-tással ingásba hozni, lódítani, lógi-nyázni, lóbálni, széjjelmozgatni

-ся, = розмахнути ся.

розмахнути (-вь), széllódítani, neki-lendíteni.

-ся, nekilendülni, szétlendülni, in-gásba jönni, lendületnek indulni.

розмаховати (-ую), széllódítgatni, ne-kilendítgetni, himbálóztatgatni, ingat-ni.

-ся, himbálni, inogni. 322

розма́цьовати (-ую), el,-széjjel,-szikkene-getni,

-ся, szétkenődni

розме́хнути (-у,-нешь), elmeszesni, elhalászni

розмеля́ти (-ю,-шь), felöröllgetni, las-san szétőrölni.

розмести́ (-ту́,-те́шь,-млювъ,-ти), széjjel-fel,-elseperni.

розмета́ти (-чу,-чешь,-тавъ,-чи), szét-széjjeldobni,-hányni,-vetni,-szórni szétkapigálni.

-ся, szerte,-szétkányódni, széldobá-lódni, szétszóródni.

розми́ловати (-ую) ся, megkönyörülni.

розмножа́ти (-ю,-шь), sokasítani, megsza-porítani.

-ся, megsokasodni, megszaporodni.

розмножи́ти (-у,-ишь), megszaporítani, szétsokasítani

Synon.: росплóдити

-ся, megszaporodni, = sokasodni; - слово Бжїе..абы...тымъ болше ся в насъ розмно́жило. Ев. Ск.

розмнягчити = розмнякчити.

розмнякнути = розмняхнути

розмнякчи́ти (-у,-ишь), meg,-szétpuhítani,-lágyítani.

-ся, = розмняхнути.

розмнякшити = розмнякчити.

розмняхну́ти (-въ), megpuhulni, megli-gyulni.

розмови́ти (-лю,-ишь), szétbeszélni, beszéd-re-, szólásra bírni, kibeszélni, kifecseg-ni,

Synon.: роспов(ѣ)сти

-ся, szétbeszélni magát, fecsegni, lo-csogni; - коли не схочеть вамъ помочи, а вы ся розмовте. О.В.Ч.

розмовля́ти (-ю,-шь), ~~beszélgetni~~ -ся, be-szélgetni, tár-salogni; - радосно со Вами не ско-ро буду ся розмовля́ти. Л.Ч.1766. - што часто розмовля́ бы(л)ныи часе. К.Гр.Ст.

розмока́ти (-ю,-шь), lassan széjjeláz(ni).

розмо́кнути (-мюкъ), széjjel,-szétázni.

розмоло́ти (-елю,-елешь), megőrölni.

-ся, megőrlődni, elporlani, szétporlani.

розмо́тати (-ю,-шь), szét-ingatni, szétgön-gyölítemi

розмота́ти (-ю,-ешь), szétgöngyölgetni, szétrándítgatni

розмочи́ти (-у,-ишь), fel,-széjjel,-szétáztat-ni

-ся, = розмо́кнути.

323

розмывати (-ю, -шь), szétmosogatni, szét-oldogatni.

розмыкати (-чу, -ешь), szétcibálni, szét-ráncigálni.

розмыкати (-ю, -шь), szétcibálgatni, szét-rángatni.

розмыти (-ю, -ешь), szétmosni, oldani

розмышляти (-ю, -шь), gondolkodni, esz-mélkedni, elmélkedni; — али што зна-ки орлы небесныи ѡ на мизерныхъ и неблагодарныхъ размышляти можете. П.Л.1756.

роз

розмѣняти (-ю, -нишь), felváltani (гроші).

розмѣняти (-ю, -шь), felváltani, cserélni

розмѣряти (-ю, -нишь), el-, széjjelmérni szemmel hozzávetni, arányosítani

розмѣрати (-ю, -шь), széjjelméregetni, fel-mérni, méreteket megítélni, arányosítani

розмѣсити (-шу, -сишь), szét-, agyondagyur-lani; agyon-, széjjeltaposni, -nyomni.

— ся, agyondagadni; szétnyomódni.

розмѣстити (-щу, -стишь), el-, széthelyezni.
розмѣтати (-ю, -шь) = розмѣтовати.
розмѣтрвати (-ую), szétoszlást csinálni.
розмѣшати (-ю, -шь), szétkeverni, összeka-varni.

розмѣшати (-ю, -ешь) = розмѣшовати

розмѣшрвати (-ую), szétkevergetni;

розмѣщати (-ю, -шь), el-, széthelyezgetni.

розмягчати = розмнягчати.
розмягчити = розмнягчити.
розмякнути = розмнякнути.

роснести (-у, -ешь), széthordani, elterjeszteni; szétvinni.

— ся, elterjedni; el-, szétterjedni; — скоро роз-неслося по селу. Пк. Д. 1897.

рознемочи (-гу, -жешь, -угъ) ся, elerőtlenedni, elbetegesedni.

рознизати (-ю, -шь), felfűzött gyöngyöt leszedni, szétfűzni.

— ся, szétbomlani (gyöngyről, füzérről),
рознизати = рознизовати.
рознизрвати (-ую), szétfűzögetni.

рознимати (-ю, -шь), szétszedegetni, szét-nyitogatni, tátogatni (ротъ), szétmel[illegible]-ni.

— ся, nyiladozni, tárulni;

розносити (-шу, -сишь), széjjelhordozni, szétterjeszteni, szétviselni, elkoptatni, elnyűni.
— ся, el-, széjjelterjedni, megterjedelmesed-ni, elkopni, elnyűvődni.

324

розношáти (-ю, -шь) = розношовати.

рознóшовати (-ую), széthordogatni (гнуй), elterjeszteni.

– ся, terjedezni, széjjelhordogatódni.

рознюхати (-ю, -шь), széjjel-megszimatolni, kiszagolni, kiszaglászni

– ся, belejönni a szaglálásba.

розняти́ (-оньму, -мешь, -нявъ, -оньми), ki-, szétbontani, szétszedni, szétemelni kitárni (пакташню),

розоблачáти (-ю, -шь), lelepleзni, levetkőztetni, lemeztelenítni,

– ся, levetkeződni.

розоблечи́ (-ку, -чешь) ся, levetkezni.

розоблѣкáти (-ю, -шь), lassan levetkeződni, ritkán levetni, leölteni.

розоболокáти (-ю, -шь) ся, levetkezni.

розоболочися = розоблечися.

розобрáти (-беру), szét-, széjjelszedni, vizsgálni, taglalni.

– ся, szétszedődni, levetkezni, ruhát levetni magáról (= зоблѣкатися)

розовщáти (-ю, -шь), elkőrősíteni, elhülöni, elszigetelgetni.

розобщи́ти (-у, -ишь), elkőrősíteni, elkülönözni, elszigetelni, a kőrösből elronteni, a kört szétbontani.

– ся, elkülönülni, elszigetelődni, a kőrösből kiválni.

розогнáти (-жену, -ешь, -огнавъ, -жени), szétkergetni, szétkajtani, széjjel-szétüzni.
Зри: розганяти, розгонити, розгоняти.

розогни́ти (-ю, -ешь), szétrothadni, teljesen elrothadni
Зри: розгнити, розгнивати, погнити.

розогнýти (-нешь, -нувъ), széjjelhajlítani.
Зри: розгинати.

– ся, széjjelhajlani.

розогрѣвáти (-ю, -шь), melegítgetni, széjjelmelegítgetni, szétmelegetni.

– ся, melegetni, sütkérezni.

розогрѣти (-ю, -ешь), szét-, fölmelegíteni.

– ся, megmelegedni
Зри: розгрѣти.

розодрáти (-деру), széjjeltépni, szét-, Kettészakítani

– ся, széjjeltépődni, – szakadni.
Зри: роздерти.

розознавати (-ю, -шь), tudakolni, nyomozni,

-ся; tudakozódni, utánajárni, kutatgatni,

розознати (-ю, -ешь), kitudni, kinyomozni, kikutatni, reájönni; -а никто ихъ иншій розознати не можеть, едино Гь сѣ самъ. Ев.СК.

розолливати (-ю, -шь), szétöntögetni, szétömlesztgetni

-ся. lassan széjjelömleni, széjjelöntöződni.

розолляти (-ю, -вешь), széjjelönteni, szétömleszteni

-ся, széjjel, -szétömleni.

розопрѣти (-ю, -ешь, -въ), agyonizzadni, megfülledni.

розорати (-ю, -ешь), széjjelszántani,

-ся, szántásnak neki feküdni; -ва belejönni.

розорвати (-у, -ешь), széjjel, -szétszakítani, -tépni; keké, -kétfele tépni, elszakítani (csomástól).

-ся. széjjel, -kiké, -elszakadni; el-szétlépődni; -Ивану ледва не розорвалося отъ (ужъ) жалю серце. Тк.Д. 1895.

розорьовати (-ю), szétszántogatni, lassan széjjelszántani.

-ся. lassan szétszántódni.

розослати (-шлю, -шлешь, -славъ), szétküldeni.

розоспати (-лю, -лешь) ся, mélyen elaludni, belejönni az alvásba.

розпадати (-ду, -дешь, -павъ), szétesni, szétomlani, széthullani, széjjelmállani.

розпадати (-ю, -шь), lassan szétesni, -szétmállani, szétomladozni.

розпадовати (-ую), szétomladozni, széjjelhulladozni, -hulldogálni.

роспасти (-ду) = розпадати. 326

розплодити = росплодити.

розпрядати (-ю, -шь), = розпрядовати.

розпрядовати (-ую), szétfonogatni, szét-, -szétszéjjelbontogatni.

розпрясти́ (-ду, -вь, -ди), széjjelfonni, szétbontani, szétfejteni.

розревати (-у, -ешь) ся, széjjelbőgni magát, veszekedésben-bőgni kezdeni.

розробити (-лю, -ишь) ся, vmely munkával szétrakodni, belejönni, -belemerülni a munkába.

розро́вняти (-ю, -шь), szétegyengetni,

розродити (-жу, -дишь) ся, elszaporodni
зрп: розплодитися.

розроснути = розрости

розростати (-ю, -шь), lassacskán szétnőni, -ágazni

розрости́ (-у, -ешь), szétnőni, el-, szétágazni, szétbogazni.

розрубати (-ю, -шь), széjjel-, szét-, kettévágni (baltával, fejszével, stb).

розрубити (-лю, -ишь), széjjelszegni, szegélt, felfejteni.

розрубовати (-ую), szétvagdosni, -vagdalni, -vagdalgatni.
2.

2. lassacskán szétszegni.

розрумянити (-ю, -ишь) ся = почервеніти

розрушати (-ю, -шь), széjjelbolygatni, szétbontogatni, lassan fel-, szétdúlni, lassacskán szétrombolgatni, rombolgatni.

розрушити (-у, -ишь), megbolygatni, szétbontani, elrontani, feldúlni,

розрывати (-ю, -шь), 1. szétszakgatni, széttépdesni, lassan szétszakítani, -széttépni, tépegetni.

-ся, széjjeltépelődni, lassan elrongyolódni, -széjjeltépődni, -szétszakadni.

зрп: розорвати.

2. lassan szétturigálni, széjjelturkálni

-ся, széjjelturkálódni.

розрывовати (-ую), huzamosan tépdesni, -szakgatni, -szakilgatni, repesztgetni.

-ся, lassan szakadozni, elnyűvődni

розрѣсти (-ю, -ешь), széjjelturni,

розрѣдити (-жу, -ишь), megritkítani, meghigítani,
-ся, megritkulni. 327

розрѣжати (-ю, -шь) = розрѣжовати.

розрѣжрвати (-ую), elritkítani, ritkítgatni, gyérítgetni.

розрѣзати (-жу, -жешъ), szél-, kettévágni (késsel, fűrésszel = ростѣлити), kettémetszeni.

розрѣзати (-ю, -шъ), szétvagdalni, -vagdosni, -metszegetni.

розрѣзовати (-ую), széjjelvagdalgatni, szeldelni.

розрѣшати (-ю, -шъ), feloldozgatni.

розрѣшити (-у, -ишъ), feloldozni, eldönteni (vmi ügyet), fel-, megoldani (rejtvényt).

розрядити (-жу, -дишъ), széjjel-, szét-, elrendezni, rendbe hozni.

розсадити (-жу, -дишъ), széjjel-, szétültetni, elvelemenyezni, szétválasztani, szétbomlasztani, széttelepíteni.
Synon.: розселити.

розсахати (-ю, -шъ) = розсаховати.

розсаховати (-ую), szétültetgetni, szétfeszegetni.

розсвятати (-ю, -шъ) ся, fel-, szétbontani az eljegyzést.

розсвѣтати (-ю, -шъ), virradni, pitymallani, tündökölni, derengni, hajnalodni, nappalodni.

розсвѣтити (-чу, -тишъ), megvilágítani, széjjelvilágítani, meg-, felvilágosítani, felderíteni, megmagyarázni.

розсвѣчати (-ю, -шъ), magyarázgatni, világosággal elárasztani, lassan felfedni (vminek az értelmét, lényegét), világosítani.

розселити (-ю, -ишъ), széttelepíteni, szétoszlatni.

– ся, széttelepülni, elszéledni.

розселяти (-ю, -шъ), széttelepítgetni.

– ся, széttelepedni, szétszéledezni, el-, szétoszladozni.

розсердити (-жу, -ишъ), fel-, megharagítani, felbosszantani.

– ся, megharagudni, felbosszankodni.

328

бгѣ дѣля того розсерди́лъ ся. Ев. Лк.

розсержа́ти (-ю, -шь), gyakran fellharagitani, - fellbosszantani

—ся, meg- megharagudni;

розсе́рдовати (-ую), = розсержа́ти.

розсп́ати (-жу, -вишь) ся = россп́атися

розсилп́ти (-ю, -ишь), szijjelgöbözni, széteresztem (Kapuzat), szétKapcsolni.
Synon. розчункати.
—ся, szétKapcsolódni, széteresztődni, szétKapcsolódni; szétválni

розсказо́ти (-жу, -жешь, -залъ, -жи), parancsolni; meghagyni; el-, megrendelni; - ро́сказалъ слоугамъ своимъ. Ев. Лк.

розска́зовати (-ую), parancsolgatni; rendelgetni, rendelkezni (okvel),

elbeszélni, elbeszélgetni; mesélni.

розскака́ти (-чу), szétugrálni, szétszaladozni,

розско́чити (-у, -ешь), szétugrani, szétszaladni, szijjelfutni.

—ся, szétpukkadni
Synon. роспукнутися.

розскбуфовати (-ую), gyakran szétugrani, lassan megugrani; - szétfutni.

розслаби́ти (-лю, -вишь), elgyengitem, elerőtlenitem, erőtfogyasztani.

—ся, elerőtlenedni elgyengülni, erővesztem. erőben fogyni

розслабля́ти (-ю, -шь), elgyengitgetni, elelgyengülni.

—ся, el- elgyengülni, gyengélkedni.

розслабну́ти, elgyengülni, elerőtlenedni,

розслабѣ́ти (-ю, -ешь) = розслабну́ти.

розслави́ти (-лю, -ишь), elhiresitem, széle dicsőitem, -magasztalni

—ся, elhiresedni, elhiresülni

розславля́ти (-ю, -шь), széllében magasztalni; - (боже помощій розславляти ноказанное милосердіе. Ев. Лк.

розслезати (-ю, -шь), gyakran könyekre fakasztani.

329

—ся, könyekel ontani, könyekre fa-

Kadni, sírni

Synon.: розрѣвати

розслезити(-жу,-зишь), megríkatni.

-ся, könnyezni, könnyekben törni ki,

розслухатися = розслуховати

розслуховати, ся, hallgatózni.

розслѣдити(-жу,-дишь), nyomán járni nyomára akadni, kinyomozni.

розсмотрити(-ю,-ишь), széjjel-szétnézni, -pillantani, körülnézni, körülszemlélni, körül-megvizsgálni, körülkémlelni

-ся, beleveszni a népébe, tájékozódni.

Synon. розникнути, розникати ся.

розсмотряти(-ю,-шь) = розсмотрьовати

розсмотрьовати(-юю), körülnézegetni, szemlélgetni, vizsgálgatni, körülkémlelgetni, szemével körülhordozni.

-ся, körülnézdelődni, vizsgálódni, szemlélődni, igyekezni tájékozódni, tájékozódást szerezni.

Synon. розникати

розсмѣшати(-ю,-шь) = розсмѣшовати

розсмѣшити(-у,-ишь), megnevettetni, nevetésre bírni, nevetségessé tenni.

-ся, nevetségessé lenni.

розсмѣшовати(-ую), újból és újból megnevettetni, kacagtatni.

-ся, beléjönni a nevetésbe, kacagni.

розсмѣяти(-ю,-ешь) ся, elnevetni magát, nevetésre fakadni, elkacagni magát

розсмѣяти(-ю,-шь) ся, nevetgélni, elkacagni magát.

розсолити(-ю,-ишь), agyonsózni

розсолодити(-жу,-дишь), agyonédesíteni.

розсохнути(-хъ), széjjel-szét-elszáradni.

розставати(-ю,-шь) = розстати ся.

розставити(-лю,-ишь), széjjel-szétállítani, széthelyezni, széjjelrakni (= роскласти)

-ся, széjjelállani, szétállítódni, széthelyeződni, szétrakódni

розставляти(-ю,-шь), széjjelállítgatni, széthelyezgetni, szétrakosgatni.

розставльовати(-юю) = розставляти.

розстанов

розстановити(-лю,-ишь), külön felállítani,

33?

розстановляти(-ю,-шь), egyenként szét állítgatni.

розстано́вл|ьовати(-юю)=розстановля́ти.

розста́|ти(-ю,-ешь) ся, elválni, elbúcsúzni, búcsút venni, elválozni, eltávolodni, szét megválni

розстел|и́ти(-ю,-ишь), széjjel,-szétteríteni, megalmozni,

-ся, széjjelterülni, pongalázkodni,

розстеля́|ти(-ю,-ешь), széjjelterítgetni,-leregetni.

-ся, lassan, lassan szét,-elterülni.

розсто|я́ти(-ю,-ишь), távolságra lenni, távol lenni,

-ся, aggonállani magát,

розструга́|ти(-ю,-ешь), szétfaragcsálni,

розстру́га|ти(-ю,-ешь), szétfaragni,

розстру́́ювати=розструга́ти.

розстри|ч|и́(-жу,-жешь), széjjelnyírni.

розстрѣ́л|ити(-ю,-ишь), széjjel,-szétlőni.

розстрѣля|ти(-ю,-шь), szétlőni.
-ся, robbanni, szétrobbanni.

розстрѣля́|ти(-ю,-ешь), összeriszaliról-dözni,

-ся, т

розстрѣл|ьовати(-юю)=розстрѣляти
розступ|ити(-жу,-пишь), kihülteni,
-ся, meghülni.

розсту|пи́ти(-лю,-ишь) ся, széjjellépni, szét,-elválni(стѣна), félreállani, utat engedni, széthasadni.

розсуд|а́ти(-ю,-ешь), széjjelcsúszatni, szétcsúszíttani, széttolni,

-ся, szétrázódni, rozogává lenni.

розсува́|ти(-ю,-ешь), szétcsuszatgatni, széttaszigálni, szétlologatni,

-ся, csúszkálni, irongálni.

розсу́нути ся, szétesni, szétomlani, széjjelcsúszni, széjjellazulni

розсуд|и́ти(-жу,-дишь), ítélni, dönteni (vmiben), meghányni-vetni, megítélni (vmi t); не можеме сказати, али можеме розсудити изъ сего слугы. Ев. Ив.

розсужда́|ти(-ю,-ешь), ítélkezni, mérlegelni, tanakodni, fontolóra venni, megvitatni, megfontolni.

розсука́ти(-чу,-чешь), széldörzsölni, szétmorzsolni, széjjelcsavarni, széttekerni, szétnyújtani(тѣсто)

-ся, széldörzsölődni, szétmorzsolódni, szétsodródni,

розсука́|ти(-ю,-ешь), széldörzsölgetni, szétsodorgatni, szétpödörgetni.

розсучáти (-ю, -шь) = розсукáти.

розсучú (-у, -чешь), szétfejlődni, szétpödörni, szétcsavarni, szétmorzsolni, szétzüzni.

розсушáти (-ю, -шь), szét-, felszárítgatni, aszalgatni.
- ся, lassan szétszáradni.

розсушúти (-у, -ишь), szét, -szét, -egészen megszárítani, agyonszárítani, megaszalni
- ся, agyonszáradni, ki-, megaszni, aszalódni

розсушовати (-ую) = розсушáти.

розсилáти (-ю, -шь), szét-, szétküldözni, - küldözgetni
- ся, szét-, -szétküldetni, -küldődni
Зрв: розослати.

розсúпати (-лю, -лешь), szétönteni, -ömleszteni, -szórni, -hinteni, -hullatni elvéleszteni, szétmállasztani, -посúпаві ималнíє своє. Ev. Нп. - што бы розсипві: атла дя вулск ыи. Тяе. - не пришовз ем розсúпати, али исповнити. Тяе. - право. Тяе.
- ся, szétömleni, -ömölni, -ömlődni, -szóródni, -hullani, -széledni, -omolni, -omlani, -mállani. - Ай упала звізда с неба, та розсыпала ся. Ndő.

розсипáти (-ю, -шь), szétöntögetni, -szórogatni, -hintegetni, -omlasztgatni - ömlesztgetni, -hullatozni, -széledgetni, -mállasztgatni
- ся, szétöntögetődni, -szórogatódni, -hullatozni, -széledőzni -széledezni, -mállatozni

розсúповати (-ую) = розсипáти, ся.

розсихáти (-ю, -шь), lassan szétszáradni, -megaszalni.
- ся, szétszáradozni,
Зрв: розсохнути.

розстелáти (-ю, -шь), el-, szétterjeget ni, szétteregetni, -ületgetni (розстеловати), szétszórogatni, szétterjesztgetni
- ся, el-, szétterjegetődni, szétszórogatódni

розставáти (-ю, -шь), széjjeleültgetni, eladogatni (турн)

розсталáти (-ю, -шь), lenyergelni

розсткáти (-ю, -шь), szétvagdalni, -vagdosni, boncolni

розсткóвати (-ую), szétvagdalgatni, -vagdosgatni, boncolgatni. 332
- ся, szétvagdosódni, -vagdalódni

розсѣчи́ (-ку, -чешъ) széjjelvágni, szél-metszeni, kettő-, kétfelévágni.

розсѣя́ти (-ю, -ешъ), magát szélvetni, -szórni, -hinteni, -hullatni

-ся, szétszóródni, -szóratni, -hintődni, -

розстоя́ти (-ю, -шъ) = розсѣвати.

розт... зри: рост

розтвори́ти (-ю, -ишъ), szél-, kinyitni, -ki-szétlárni, ki szétjjelllálani, hajtani (Смелюхи).

-ся, kinyilni, -ki-, széttárulni

розтворя́ти (-ю, -шъ), nyitogatni, táro-gatni, tátogatni

-ся, nyílzódni, tárulgatni, tároga-tódni, dádongni, ki-kinyilni, nyito-gatódni.

розтека́ти (-ю, -шъ), szétfolydogálni

-ся, u. a.

розтечи́ (-ку, -чешъ), szét-, széjjelfolyni, széjjelcsurogni, széjjelomorramni.

розтерепи́ти (-лю, -пишъ), szétkuszálni, szét-terpeszteni, szétfoszlani, szétrántani,

-ся, el-, szétterebélyesedni, szétterpesz-kedni, szétfoszlani, szétkuszálódni, összebomlani.

розтерепльовати (-уго) = розтерепляти.

розтерепля́ти (-ю, -шъ), szétkuszálgatni, szétráncigálni, szétrongatni.

-ся, összebomladozni, széjjelfoszladoz-ni, szétszakadozni,

розтера́ти (-ю, -шъ), 1. szétterülgetni, szétte-regetni
Synon. розстеляти.

розтерти (-отру), széldörzsölni, szétmor-zsolni.

-ся, széldörzsölődni, szétmorzsolódni

розтерьха́ти (-ю, -шъ), le-, szétterhelni, terhel, sulyl lazulni.

розтеря́ти (-ю, -шъ), széldörzsölgetni, szét morzsolgatni,

розтеса́ти (-шу, -шешъ), szétfaragni, szét hasítani.

розтеса́ти (-ю, -шъ), gyakran szétfaragni

розте́сувати (-ую) = розтеса́ти.

розтина́ти (-ю, -шъ) = szétvagdosni, szejjel-vagdalni.

– ся, szétvagdalódni, szétvagdosódni.

Зри: розотну́ти, розтяти́.

розти́скати (-ю, -шъ), szétszorítani; szét nyomni, szétfeszíteni.

розтиска́ти (-ю, -ешъ), szétszorítgatni, szétnyomkodni, szétfeszegetni.

розти́сковати (-ую), szétnyomogatni

розтиснути = розти́скати.

розтя́ти (-ю, -ешъ), parázslani; szét-szítni (параголь, кытачище), hamvaztani, elkotorni

– ся, hamvadni, élesni (tűz), elpudrá-sodni,

розто́вкати (-у, -чешъ), szét-, megtörni porrátörni, zúzni.

розтовка́ти (-ю, -шъ), széttörögetni, -tör delni,

розто́вковати (-ую) = розтовка́ти

розтовсто́ти (-ю, -ешъ), szétfőzni, megvastagodni

розтовчи (-у, -ешь, -кс), szét-, megtörni, porrátörni.

– ся, összezúzódni, széttörödni.

розтолко́вати (-ую), megmagyarázni, fejtegetni

розтолочи́ти (-у, -ешъ, -е), össze-, széttaposni, összegázolni,

розтопи́ти (-лю, -пишъ), befűteni szétolvasztani.

– ся, el-, szétolvadni, -olvódni.

Synon.: розмытися.

розтопля́ти (-ю, -шъ), szétolvasztgatni,

– ся, szétolvadozni.

розто́птати (-чу, -чешъ), széttaposni, szét-tapodni, el-, széttiporni

розтопча́ти (-ю, -шъ) = розто́пчовати.

розто́пчовати (-ую), széttapdosni, széttiporgatni

розто́ргати (-ю, -шъ), széttépni, szét-rángatni

Зри: розтыргати, розтырмати.

розторго́вати (-ую) ся, elkelni, kereskedni.

розто́ргнути, széttépni, szétszakítani

розтормоси́ти (-шу, -сишъ), széttépni, szétcibálni, felrángatni (alól).

розточи́ти (-у, -ишъ), szétforgatni, tol-dást szétbontani.

334

розтратити (-чу, -тишь), elvesztegetni, eltékozolni, elpazarolni, elpocsékolni, elfecsérelni.

-ся, elpocsékolódni, elfecsérelődni.

розтрачати (-ю, -шь) = розтрачовати.

розтрачовати (-ую), lassan eltékozolni, elvesztegetni,

розтребити (-лю, -ишь), elfoggyasztani, el-, feleméсzteni

-ся, elfogyni, elfoggyasztódni.

розтребляти (-ю, -шь), elfoggyasztgatni.

розтрепати (-чу, -чешь, -авъ), szétzúzni, széttördelni, darabokra törni

-ся, szétzúzódni, darabokra törni.

розтрепльовати (-юю) = розтрепляти.

розтрепляти (-ю, -шь), szétzuzogatni.

розтрубити (-лю, -ишь), szétkürtölni

розтрѣскати (-щу, -щишь), szétcsapni, szétdörrenteni

розтрѣскати (-ю, -шь), szét-, szertecsoportosodni, paskolni.

розтрясати (-ю, -шь) = розтрясовати

розтрясовати (-ую), szét-, széjjelrázogatni, széthányogatni, szétszórogatni (сѣно)

розтрясти (-у, -ешь), szétrázni, széthányni, szétszórni,

-ся, szétrázódni, széthányódni, szerte-szét, széjjelrázódni, széledni.

розтѣгати (-ю, -шь), szét húzni, szétnyújtani, ide-oda rángatni, széttorzolni szétvonni,

-ся, széthúzódni, szétvonódni, el-, szétnyúlni, -nyúlódni.

розтѣгнути (-ю, -ешь, -е), széthúzogatni, szét húzgálni

-ся, széthúzogatódni, széthúzódozni húzódozni.

розтѣгувати (-ую) = розтѣгати.

розтягнути (-нъ), széthúzni, szét-, elnyújtani, szétvonni (Kárpitot).

розтяти (-отну, -тявъ), szétvágni

Зрп: розоттяти, розотнути, розтинати.

розумѣвати, lassan megérteni; - не разумѣвають того псалмика невеликого. О. В. Ч.

розумѣ|ти (-ю, -ешь), érteni, megérteni, felfogni; – не розумѣешь, чему зле читаешь. О.В.Ч. – не вшитки розумѣють и нашѣ правовѣрнiи. Що. – свѣдатъ, розумѣють. Що – якъ розумѣете. Єв. Не.
–ся, értelődni; – что ся сказуеть, якъ ся тое розумѣете. О.В.Ч.

розхамовати (-ую), kifogni (коня), kereket megoldani.

зри: розпрячи, розпутати.

розхапа|ти (-ю, -шь), szét-szétkapni;
зри: розхопнути, розхопляти.

розхапа|ти (-ю, -ешь), szétkapdosni.

розхап|овати (-ую), szétkapkodni;

розхва|тати (-чу, -тишь), szétkapni.

розхватати = розхвачати.

розхвача|ти (-ю, -шь), szétkapdosni;

розхва|човати (-ую), szétkapkodni;

розхворѣ|ти (-ю, -ешь), –ся, elbetegesedni, beteggé lenni, megbetegedni;

розхлеп|тати (-чу, -чешь) ся, szétbabusolódni, belejönni a babusolásba

росхо|дити (-жу, -дишь) ся, szétoszledni, lassan szétjelmenni, lassan szétoszlani, elágazni (úton), elfogyni (хрошѣ), kiválgulni, megenyszked-
ni (конечъ).

зри: розийтися.

розхо|дити (-жу, -дишь), kivágilani, kiszélesíteni (чѣзмы).

розхо|жовати (-ую) ся, lassan oszladozni, szélcsegni, járkálni, sétálni, sétálgatni (= проходжовати ся).

розхоло|дити (-жу, -дишь), meghűteni, lehűsíteni, szétmelengetni.

–ся, le-, meghűlni, meghűvösödni, felmelegedni,

зри: застудити, ззябсти.

розхохота|ти (-ю, -шь) ся, röhögni, kacagni,

розцвита|ти (-ю, -шь), virágba borulni,

розцвѣ|сти (-ту, -тешь), virágzani, szétfeselni (bimbó), szétnyílni

розцѣпля|ти (-ю, -шь), el-, szétkapcsolni,

–ся szétkapcsolódni

роз|чати (-чну, -чнешь, -чавъ, -очни), elkezdeni; – припинае, припинае, розчала ей класти. Ndby.

розчепа|рити (-ю, -ишь), szélvetni a lábát, szétterpeszteni.

–ся, szétterpeszkedni.

336

розчерпати(-ю,-шь), szét-kimerni, ki-szétmeríteni.
- ся, szét-kimerődni.

розчерпати(-ю,-ешь) = розчерповати

розчерповати(-ую), szét-kimeregetni, ki-szétmerítgetni

- ся, ki-szétmeregetődni, szét-kimerítődni.

розчесати(-шу,-шешь), széjjel fésülni, választékot csinálni

розчехнути = розчохнути
розчох

розчесати(-ю,-шь), széjjelfésülgetni

розчистити(-щу,-стишь), szét-eltisztítani (хащу =) irtani, ritkítani, gyéríteni.

розчищати(-ю,-шь), lassan megtisztogatni, irtványozni, gyérítgetni.

розчохнути, széthasítani (конарь),

-ся, el-le-széthasadni.

розчухати(-ю,-шь), szétdörgölni

розшибати = розшибати

розшивати = розшивати

розширити(-ю,-ишь), kiszélesíteni, ki-meg-szétbővíteni, kiterjeszteni, kitágítani.

-ся, kiszélesedni, ki-széttágulni.

розширяти(-ю,-шь), szétbővítgetni, tágítgatni, szélesítgetni.

-ся, terjeszkedni, terpeszkedni, szélesedni, tágulni, szélesbedni,

розшнуровати(-ую), ki-szétfűzni,

-ся, ki-szétfűződni

розшнуряти(-ю,-шь), szétfűzögetni.
розшийти(-ау), széjjelmenni; - якъ воскресъ Богъ, розошли ся вороги его. Св. Пис.

розъдрати(-ю,-шь), (lassan) szétmarni, -marcangolni, -falni, -rágdosni

- ся, telefalni magát, marakodni, elmarni egymást

розъимати(-ю,-шь), szétfogni (tós), szétszedni

розъимити(-мю,-мишь), szétszedni.

розъjсти(-мь,-шь), szétmarni, belerágni

- ся, belerágódni, belejönni az evésbe, felmérgelődni,

розъхатися(-ю,-шь), szétmenni, különböző utrakelni, különböző irányban szétka-

337

dulni

-ся, menésben lenni, menekelni.

розяр|ити (-ю, -ишъ), felbőszíteni, -dühíteni, -dühösíteni, dühbe hozni, -gerjeszteni, felháborítani, felingerelni.

-ся, felbőszülni, méregbe jönni, felingerülni, felbühödni, felháborodni, dühbe gurulni.

розярáти (-ю, -шь), fel-felbőszíteni;

-ся, gyakran méregbe jönni, fel-felháborodni.

розясн|úти (-ю, -ишъ), felvilágosítani, megmagyarázni (= розтолковати), felderíteni, tisztába hozni, megérteni.

-ся, kivilágosodni, kitűnni, napfényre jönni, kiderülni, megvilágosodni, világossá lenni (ráki elül).

розясня|ти (-ю, -шъ), fejtegetni, magyarázgatni

-ся világosodni, derülni.

розы|ити (-ду, -дешь), ся, szétjelszéledni el-szétválni.

Synon.: розъѣхати, розходити

розыскáти = розискáти.

розятú = рознятú.

ро|йити (-ю, -йишъ), -ся, rajzani, rajt eresztem; -bocsátani; -не заграю, рыбко быда, бо ся пчолы роять. Роять в понедѣлокъ, роять у вівторокъ. Nagy.

ро|кровáти (-ую), ivekenállni, sorától elvet nyerni.

Synon.: вѣковáти.

ро|нити (-ю, -нишъ), elejteni, elhullatni; -павойка хо дать, пирѣйко ронять. Kol.

ро|птáти (-щу, -щешь), morogni, dörmögni zúgolódni; -грѣхъ противъ церкви ту в корчмѣ роптáти. Pa. S. k.

ро|сити (-шу, -сишъ), harmatozni, permetezni,

-ся, harmatozódni,

роска|зáти (-жу, -жешь), parancsolni, megparancsolni, meghagyni.

338

роска́з|овати (-ую), 1. elbeszélni, elmondogatni.

2. parancsolni, parancsolgatni, parancsot osztogatni.

роскал|ити (-ю, -ишь), megizzitani, izzásba hozni.

-ся, izzani, izzásba jönni.

роска́л|ьовати (-юю), izzilgatni.

-ся, izzilódni.

роскаля́|ти (-ю, -шь) = роска́льовати.

роска́пча|ти (-ю, -шь), szétkapcsolni, szétgombolni.

-ся, szétkapcsolódni, szétgombolódni.

роскапча́|ти (-ю, -ешь) = роска́пчовати.

роска́пч|овати (-ую), szétkapcsolgatni, -gombolgatni.

-ся, szétkapcsolgatódni.

роска́я|ти (-ю, -ешь) ся, bűnbánatot tartani, magába szállani, -lenni, vezekelni.

роскаа́|ти (-ю, -шь) ся, gyakran vezekelni.

роскат|ровати (-ую), bilincsel szétoldani, szétkengerileni,

-ся, bilincsből kiszabadulni, szétláncolódni, szétlakatolódni, szétkengerülni.

роскача́|ти (-ю, -шь), szétgömbölyíteni (качулков), szétlóbálni.

-ся, szétgombolyodni.

роска́шля|ти (-ю, -ешь, -е) ся, erős köhögésben lenni.

розквас|ити (-шу, -сишь), szétsavanyítani.

роскв|сити (-шу, -спишь), széjjelkaszálni;

-ся, kaszálásban lenni.

роскладá|ти (-ю, -шь) = роскла́довати

роскла́д|овати (-ую), széjjelrakosgatni, szétteregetni,

-ся, lassan széjjel-szétrakodni

роскла́с|ти (-ду, -дешь), széjjelrakni, szétterni, szétteríteni,

-ся, széjjelrakódni, szétterülni, szétterpeszkedni.

роскле́|йити (-ю, -йишь), szétenyvezni, -ragasztani

-ся, szétragadni, szétenyvedődni.

337

роскле пáти (-лю, -лешъ), szétkalapálni, szétjelnyujtani (kalapálással),

роскле пля́ти (-ю, -шъ), szétkalapálgatni, szétlapítgatni.

роскова́ти (-ю, -шъ), szétkovácsolni.

роско ло́ти (-ю, -ешъ), széthasítani,

-ся, szétjelhasadni.

росколо ти́ти (-чу, -тишъ), szétzurbolni, szét kavarni,

[роско́льовати (-юю), szétkasgatni, hasgatni, széthasogatni, -hasítgatni.

-ся, szétkasadozni,]

роско лы́сати (-шу, -шешъ), szétringatni, szétringatni, ringásba hozni.

роско́пати (-лю, -лешъ), szétásni, szétkapálni

роскопа́ти (-ю, -шъ) = роско́повати.

роско́повати (-ую), szétjelkapálgatni;

-ся, szétjelkapálódni; lassan szétásódni.

роскор ми́ти (-лю, -ишъ), szét-, meghizlalni

-ся, meghízni.

роско́рмльовати (-юю) = роскормля́ти

роскормля́ти (-ю, -шъ), lassan széthizlalni

-ся, hízlalódni,

роско́рчити (-у, -ишъ) ся, kiegyenesedni, kinyúlni, kinyújtózni.

роскрада́ти (-ю, -шъ) = роскра́довати.

роскра́довати (-ую), szétlopkodni, elsenyegetni.

(роскра́сти (-ду, -дешъ), szétjellopni

роскра́повати (-юю) = роскрая́ти.)

роскра́дати (-ю, -шъ), szétjel-, meg-, kiszabni.

роскрая́ти (-ю, -єшъ), szétjelszabdalni, gyakran szétszabni.

роскра́сити (-шу, -сишъ), feldíszíteni, megszépíteni

-ся, megszépülni.

роскраша́ти (-ю, -шъ), díszítgetni.

340

роскрáщ|овати(-ую) = роскращáти.

роскричáти(-у,-вшь), kikiabálni, kikürtölni, lelármázni.

роскроїти(-ю,-ишь), = роскрáяти.

роскрути́ти(-чу,-тишь), szétcsavarni, szétsrófolni, széttekerni, szétgöngyölíteni, szétpödörni.

-ся, széttekeredni, szétcsavarodni, szétsrófolódni, szétgöngyölődni, szétpödrődni.

роскручáти(-ю,-ешь) = роскрýчовати.

роскрýчовати(-ую), szétcsavargatni, szétcsavaringatni, szétsrófolgatni, széttekergetni, szétlazítgatni (erősen becsavart vmit).

-ся, lassan szétcsavarodni.

роскрывá|ти(-ю,-ешь), széjjeltakargatni, fel-felfedni, feltárogatni,

-ся, széjjeltakarózni (az ágyban).

роскрыши́ти(-у,-ишь), szétmorzsolni, szétzúzni.

-ся, széjjelmorzsolódni.

роскры́ти(-ю,-ешь), széttakarni, szétfedni, széttárni

-ся, széjjeltakarózni.

роскуп|и́ти(-лю,-ишь), szétvásárolni, az utolsó darabig megvenni; eladni.

роскуп|óвати(-ую), lassan szétvásárolni – kiárulni, árulgatni, elkapkodni.

роскурáж|ити(-у,-ишь), merszet önteni (vkibe),

-ся, nekibátorodni, nekiszilajodni, merszet venni.

роскур|и́ти(-ю,-ишь), szétfüstölni, füstölésbe hozni, jól füstölővé tenni.

-ся, szétfüstölődni, - égni (пипка)

роскýрьовати(-ую), szétfüstölgetni,

-ся, lassan szétfüstölődni, lassan füstölésbe jönni.

роскусá|ти(-ю,-ешь), széjjelharapdálni

341

роскус|ити(-шу,-сишь), széjjel,-kettéha-rapni.

роскус|овати(-ую),=роскусати.

роснути(-у,-ешь,-увъ),=рости.

роспадати(-ю,-шь),=роспасти
-ся, szétrágodni.

роспадати(-ю,-ешь),=роспадовати

роспад|овати(-ую), széjjelhullani, szét-hulldogálni

-ся, magától széthullani.

роспал|ити(-ю,-ишь), széttüzesíteni, szétgyullasztani, felszítani, felgerjeszteni.

-ся, szétgyulladni, szét-megtüzesed-ni, kigyulni,

роспаль|овати(-юю),=роспаляти.

роспал|ити(-ю,-иь), tüzesítgetni, szítogatni, lassan lángolásba hozni élesztgetni

-ся, lassan égni kezdeni,-égésbe jön-ni,-kigyulladni,-tüzesedni.

роспар|ити(-ю,-ишь), gőzzel,-forró víz-zel megégetni, szét,-felforralni, szét gőzölni.

-ся, szétgőzölődni, forrásba jönni.

роспар|овати(-ую), szétillesztení, szét illesztgetni, széjjelkisírleni.

роспар|ьовати(-юю), szétgőzölgetni, szétgőzölögtetni, szétpárolgátni, párologtatni, lassan forralgatni

-ся, lassan szétgőzölögni,-szét,-fel-forralódni,-forrásban lenni, párlog-ni.

роспасати(-ю,-шь)ся, meg,-széloldani (övet, kötényt).

роспаскуд|ити(-жу,-дишь), széjjelbabrálni, szétmaszatolni, szertepiszkítani.

-ся, agyonpiszkolódni, teleszennyeződni, bemaszatolódni.

роспаст|и(-ду,-дешь),-ся, szét,-széjjelesni, darabokra esni, széthullni.

роспест|ити(-щу,-стишь), elkényeztetni.

-ся, elkényeztetődni,

342

роспекати (-ю, -шь), széltüzesíteni, szét-forrósítani (пѣчь).

-ся, széttüzesedni, szét-, fel-, megforrósodni.

роспеленкати (-ю, -шь), szétpólyázni, pólyából kiszedni.

роспечатати (-ю, -шь), szétpecsételni, pecsétet feltörni, levelet felbontani.
роспёрти (розопру) = розтворити.

роспечи (-ку, -чешь), szét-, agyonsütni.

роспилити (-ю, -ишь), szétfűrészelni.

роспинати (-ю, -шь), szétfeszítgetni, szét-támogatni, széttámasztgatni,

-ся, szétfeszülgetni, akadékoskodni,

рописати (-шу), szétjelölni, szétvetést csinálni

-ся, szétírodni, írásba belemerülni

роспи́фовати (-ую), szétjelölgetni,

роспити (розопью), (ся) ivásnak adni magát, korhelykedni.

росплакати (-чу) ся, elsírni magát sírásra fakadni, sírásban törni ki.

росплакировати (-ую) ся, csintalanul elsírdogálni, ismételten sírásra fakadni, huzamosan könyezni.

росплатити (-чу, -тишь), szétfizetni a pénzt, elkölteni, ideoda fizetni.

-ся, kiköltekezni.

росплачовати (-ую), szétfizetgetni, ide-oda fizetgetni.

-ся, költekezni, pénzt szórni.

росплескати (-ю, -шь), széllapsolni, szét-lapítani

росплести (-ту), szétfonni

Synon. роспрасти.

росплодити (-жу, -дишь), elszaporítani, tenyészteni, termelni, termeszteni.

-ся, tenyészni, szaporodni, teremni.

росплохати (-ю, -шь), szaporítgatni, te-nyésztgetni, termelgetni, termesztgetni

росплынути (-нѣ) = росплыти

росплыти (-ю), szétfolyni, szerteszivárogni

росплѣснѣти (-ю), elpenészedni.

росплѣтати (-ю), szétfonogatni.

—ся, szétfonogatódni, lassan szépelfonni.
ni

росплѣтовати (-ую) = росплѣтати.
—ся = " ся.

росплювати (-ю, -ші), szerteszélköpködni, összeköpdösni.

роспняти (-у, -ешь), szét-, felfeszíteni; -та его не прiяли, али роспяли. Єв. Ик.

Зри: роспинати, роспяти, розопняти

росповѣдати (-ю, -шь) = росповѣдовати.

росповѣдовати (-ую), széthíresztelni, el-mondogatni, el-elbeszélni.

росповѣсти (-мъ), elmondani, elbeszélni, elmagyarázni (= ростолковати)

роспознавати (-ю, -ешь) ся, ismerkedni, megismerkedni.

роспознати (-ю, -шь, -ешь), felismerni, tájékoztatni.
-ся, kiismerni magát, tájékozódni.

росполагати (-ю, -шь, -ешь), intézkedni, rendelkezni

росполокати (-ю, -шь), szét-, leöblíteni,

росполокати (-ю, -ешь) szétöblögetni,

роспороти (-ю, -ешь), felhasítani, szétf-ni

-ся, szélhasadni, szét-felfeslemi.

роспоровати (-юю) ся, szélfesledezni, szélhasítgatódni.

роспорядити (-жу, -дишь), elrendezni, rendelkezni, rendelkezni.

роспоряжати (-ю, -ешь) = роспоряжовати

роспоряжовати (-ую), rendezgetni, rendelkezni, rendelethozni, intézgetni, intézkedéseket tenni; -ostozgatni.

роспосати (-шу, -шешь) ся, övet leoldani, -megereszteni.

роспоясовати (-ую), övet megeresztgetni, -leoldozni.

росправити (-лю, -пишь), szétegyenesíteni; szétcsinálni, szétszedni,

росправляти (-ю, -шь), tárgyalni, igazgatni, értekezni, fejtegetni.

роспредѣляти (-ю, -шь), kiméregetni, ki-kiszabni, előre kijelölni,

347

роспродава́ти (-ю, -шь, -ешь), eladogatni, lassan kiárulni.

роспрода́ти (-ю, -ешь), szétárusítani, kiárulni, mindent eladni; „Ахъ бѣмъ кросна роспродала, бо златыхъ бѣмъ дати дала. Ndby.

роспростера́ти (-ю, -шь), kiteregetni, kiterjeszteni, kiszélesbítgetni (розшырати).

-ся, lassan kiterülni, -kiterjeszkedni.

роспросте́рти (-ру,), kiteríteni, kiterjeszteni,

-ся, szétterjedni, el-, szétterülni, elnyúlni (vmeddig).

роспростани́ти (-ю, -ишь), szét-, kiterjeszteni, meghonosítani.

-ся, szétterjedni, meghonosodni,

роспространя́ти (-ю, -шь), el-, szétterjeszt-getni,

-ся, szétterülni, szétterjedelmesedni, szétterebélyesedni.

роспро́шовати (-ую), kérdezgetni, tudakozni.

-ся, tudakozódni, kérdezősködni.

роспроща́ти (-ю, -шь), búcsúztatni.

-ся, búcsút venni, elbúcsúzni.

роспрѣга́ти (-ю, -шь), kifogni, leszerszámozni.

роспрягати (-ю, -шь, -ешь) = роспрягова́ти.

роспрягну́ти = роспрятя.

роспря́гова́ти (-ую), 1. szétfonogatni, 2. lassan leszerszámozni.

роспра́сти (-ду), széjjelfonni

роспрята́ти (-ю, -шь), szétfelnyitni, sír-lombol szétásni.

-ся, szét-, elgennyesedni.

роспря́чи (-гу, -жешь), leszerszámozni, hámból kifogni.

роспу́дити (-жу, -дишь), agyonijeszteni, mindenkit szétijeszteni, -kímélni, szétriasztani.

-ся, agyonijedni, szétriadni.

роспу́жати (-ю, -ешь), agyonijesztgetni;

-ся, ijedezni, rémüldözni, szétriadozni,

роспу́кати (-ю, -шь), szétpukkasztani, szétpukkantani.

-ся, szétpukkadni, szétpattanni, kiszélesedni, szétpukkanni.

345

роспука́ти (-каєш), szétpukkasztyatni, szétpukkantgatni

-ся, pukkadozni, pukkantódni.

роспукнути, -ся, meg-, széjjelpukkanni.
роспукл[ъ] ся попъ Вашъ. О. В. Ч. - завтсиялъ ся и роспускъ (!) ... Ел. Нк.

роспуска́ти (-ю, -шь), = роспуща́ти.

роспусти́ти (-щу, -стишь), széleresztení, széjjel-, szétbocsátani, megereszteni, szélnek ereszteni, szétengedni, szétküldeni, szétoszlatni, kényeztetni, szabadjára engedni, felhígítani (vmi sűrűt),

-ся, megereszkedni, fékelveszteni, elpajkosodni (бе[з]ъ[р]ядити), széltenyedni,

роспу́та́ти (-ю, -шь), megoldani, kibogozni, ki-, megfejteni,

-ся, kioldódni, kibontódni, kigöbözödni.

роспута́ти (-ю, -ешь), oldozni, bogozni,

-ся, bontakozni, oldozkódni, oldozódni, kibogozódni, kibogozószkodni,

роспуха́ти (-ю, -шь), dagadozni, duzzadozni, lohadozni.

роспухнути (-хъ), széldagadni, lelohadni,

роспу́чити (-у, -ишь), szétpukkasztani, szétfakasztani.

-ся, fel-, szétfakadni, szétpukkadni.

роспуща́ти (-ю, -шь), széleresztgetni, széleregetni, megeresztgetni, elkapatni,

-ся, megeresztődni, megereszkedni, megtágulni, féktelenkedni,

роспырска́ти (-ю, -шь), el-, szétpattantani, szétugrasztani

роспырснути, el-, szétpattogni, szétugrani,

роснѣли́ти (-ю, -ишь), szétfűrészelni.

роспя́ти́ = роспняти́
-ся, feszülödni, felfeszíttetni magát; - Бгъ роспявъ ся за насъ. Ел. Нк.

роствори́ти (-ю, -ишь), szét-, kinyitni, szét-, kitárni

-ся, szét-, kinyílni, széttárulni

ростворьовати (-ю) = ростворя́ти.

ростворя́ти (-ю, -шь), szétnyitogatni, nyitogatni, tárogatni,

-ся, szétnyílódni, ki-kinyílni

346

ростека|ти(-ю,-шъ), -ся, el-, szélfolydogálni, szétfolyósodni,

ростеребл|ити(-лю,-лишъ), szélterjeszteni, széltterpeszteni

-ся, szétterjedni, széttterpedni, szétte-bibyzsedni.

ростерти (розотру, розотрешъ), széldörzsölni, széttörni, szétmorzsolni.

-ся, széldörzsölődni,

ростечи (-ку, -чешь, -тѣкъ, -тюкъ), szějjel-, szétfolyni
Любилися чорнѣ очи, што мати не знала, Розийшли ся, ростекли ся, якъ чорненька хмара. Nогy.

рост|и(-у, -ешъ), nőni; - дѣти ростуть и розвиваются. Fk. D. 1895; - слово божiе ро... сло. Єв. Нк. - обы так рiсъ, якъ у лѣсѣ лѣсъ. Kol.

ростлѣва|ти(-ю, -шъ), széjjelkorhadozni, elporladozni, lassan szétporlani, hamvadozni

рост.ѣ|ти(-ю, -ешъ), elhamvadni, el-, szét-korhadni

рощепарити = розчепарити.

рощиба|ти(-ю, -шъ), földhöz teremteni, -vágni, üstökül rángatni, földre teperni,

-ся, birkózni, öklözödni

рубa|ти(-ю, -шъ), vágni, aprózni, aprítani (дрова, дрыва). - дерево, што не чинитъ плода доброго, рубаютъ его. Єв. Нк. - одны рубали столпы финикове. Тже.

рубл|ити(-лю, -ишъ), szegni (rukát).

рубрик|овати(-ую), rovatolni.

рубц|овати(-юю), hornyolni.

руковод|ити(-жу, -дишъ), kézzel vezetni, kalauzolni, utat mutatni, irányítani, mentorkodni; - чтобы не тѣло руководило нашими поступками. Fk. D. 1894.

рукополож|ити(-у, -ишъ), felszentelni (=посвятити.

-ся, felszentelődni, felszenteltetni. Вцсл.

румян|ити(-ю, -ишъ), pirosítani.

-ся, pirosodni,

румянѣ|ти(-ю, -ешъ), pirulni, pirosodni, érni (=зрѣти)

руна|ти(-ю, -шъ) = ровнати.

рунa|ти(-ю), = ровняти.

руха|ти(-ю, -шъ), mozgatni, mozdítani.

-ся, mozdulni, mozogni.

377

ру́хнути ся, összeomlani, összeroggyni.

руча́ти (-ю, -шъ, -ешъ) ся, keres kedni, jól állani.

ру́шати (-ю, -шъ), mozgatni, érinteni, hozzá-érni; - nyulni, bolygatni, mozdítani, indítani, bántani; - но жидиско скричалъ: не треба рушати. Oa. S. K.

- ся, indulni, mozdulni, mozogni, eredni; - школо з. сего мѣса на визитъ рушаю ся. O. L. 1751.

ру́шити (-у, -ишъ), megmozdítani, megindítani, megérinteni, megbántani.

- ся, indulni, elindulni, utnak eredni, - ra kelni, össze-leomlani, le összedőlni.

рыба́рити (-ю, -ишъ), halászkodni, halász-mesterséget folytatni; - коли ученицы рыбарили и не имили нѣчого. Ev. Hr.

рыда́ти (-ю, -шь), jajveszékelni, zokogni, sírni, bőgni.

3 ц ся.

ры́кати (-ю, -шь), bőgni, bődülni, bömbölni; - яко левъ рыкаючи а смотрячи. Ev. ЄК.

ре́ти (-ю, -ешъ, -въ, -й), túrni.

росча́ти (-у, -ешъ), bőgni, ordítani, bömbölni.

рычи́ (-у, -ишъ), bőgni, ordítani; - якъ левъ рычучи ходитъ. Ev. Hr.

рѣди́ти (-жу, -ишъ), gyéríteni, ritkítani.

рѣдѣ́ти (-ю, -ешъ), gyérülni, ritkulni.

рѣза́ти (-жу, -жешь, -завъ, -жъ), vágni, szelni, metszeni, vésni; - параду р... parádézni. - бане а рѣже - abanda jálszik; - а якъ дѣдо повѣнчавъ ся, Гуп. а к гусьлѣ рѣже. Ndby.

- ся, megvágni magát.

рѣзба́рити (-ю, -ишъ), szobrászkodni, faragó mesterséget folytatni.

рѣзовати (-ую), vagdosni, metszegetni; - на жертву давно рѣзовали волы. Ev. Hr.

рѣша́ти (-ю, -шъ), határozgatni, határozatot ölelni, dönteni, ítéletet hozni.

- ся, eltökélni, elszánni magát, elhatározásra jutni.

рѣши́ти (-у, -ишъ), elhatározni, eldönteni, határozatot hozni, - kimondani.

ря́пати (-лю, -ишъ), tarkítani,

- ся, tarkállani, tarkulni, tarkásodni.

378

рябчити (-у, -чишъ), tarkállani, pettyezni,
-ся, tarkállani, pettyesedni.

рябѣти (-ю, -ешъ), tarkálni, tarkává lenni, -válni.

рямпити (-лю, -пишъ), róncolni, róncba szedni.
-ся, róncolódni, róncosodni.

рандавѣти (-ю, -ешъ), rongyosodni.

С.

сядити (-жу, -дишъ, -дитъ, -ди), ülteni

сяжати (-ю, -шъ), ültetgetni, vetni (х.лѣбъ) ültetgetni; - сажайте тыквыхъ въ колоду. О.В.Ч.

сакачити (-у, -чишъ), szakácskodni,
салашловати (-ую), szálláson lenni; - Іисусъ салашловавъ у хыжѣи ихъ. Ев. Ич.

самотѣти (-ю, -ешъ), magára maradni, egyedüliségre szorulni,

санкати (-ю, -шъ) ся, szánkázni

сачити (-чу, -чишъ), hálózni, hálóval halászni, hálót vízbe vetni.

сберати = соберати; - царь на царя войско сбирае. Fk.D. 1847.
Зри: сбирати.

сбовтати (-ю, -шъ), összezavarni, összezurbolni.

сбыти (-ужу) ся, fuladni vmin, túllenni, megszabadulni, nyakáról lerázni (v.mit, vkit).

сбѣгати (-жу, -жешъ) ся, összeszaladni, összecsődülni,

сбѣгати (-ю, -шъ) ся, összeszaladozni,

сбѣгнути (-гъ) ся, összefutni.

сбѣжати (-ю, -шъ), = сбѣгати ся.

сбѣзти (-гу, -жишъ), = сбѣгнути ся.

сбѣсити (-шу, -сишъ) ся, megveszni

свавольити (-ю, -ишъ), csintalankodni, pajzánkodni, pajkoskodni.

свадити (-жу, -дишъ) ся, összeveszni, összeveszekedni.

349

свадьб/овати (-ую), = свальб/овати

сважáти (-ю,-шь) ся, veszekedni, civakodni. — Не сважай ся ни съ кѣмъ. Ев. Ни civódni, — Николай каже да не сважайте. Кол.

свалúти (-ю,-ишь), összedűlni, ledönteni.
— ся, összedűlni.

свальб/овáти (-ую), lakodalmazni, lakodalmat tartani, -ülni.

свáльовати (-юю), le-, összedöntögetni, földre teritgetni.
— ся, összedőlögetni.

свалáти (-ю,-шь) = свáльовати.

сварúти (-ю́,-ишь), összefőzni.
— ся, összefőni.

свáрити (-ю,-ишь), összeveszíteni.
— ся, összeveszni, veszekedni.

сварáти (-ю,-шь) 1. összeforgatni, össze-kotyvasztani, kotyvasztani.
2. (össze) veszejtgetni, veszítgetni.
— ся, veszekedni, civakodni.

свáтати (-ю,-шь), leányt kérni, kérőben lenni, kézfogni, eljegyezni.
Synon.: спросúти.

свезти (-у,-ешь), összehordani (szekeren)

свести (-ду), összevezetni, összehozni (vki-vel), lehozni, levezetni, egybevezetni.

сверб/ѣти (-лю,-ишь,-ѣвъ,-и), viszketni.

свéргнути (-гъ), levetni, ledobni, lehányni.
сверéчи (-гу,-жешь) = сворэти.
свéрзти (-жу,-жешь) = свéргнути.

сверкáти (-ю,-шь), szikrázni, csillámlani, csillogni, ragyogni, villogni.
Synon. блистáти.

сверкнýти, megvillani, megcsillanni.

свернýти, le-, felfordítani, ledönteni.
— ся, lefordulni, ledőlni.

свергáти (-ю,-шь), összedöntögetni.

сверстѣти (-чу,-тишь), összefúrni, egybe-fúrni.

сверчáти (-у,-ишь), cirpelni.

свершáти (-ю,-шь), lassan bekötözni, bele-dörgetni.
— ся, beletörődni. 350

свершити (-у, -иш), belelőzni; lelőni rakni

свивати (-ю, -иш), összegöngyölgetni; összetekergetni; összecsavargatni.

-ся, lassan összegöngyölődni; összetekeredni, tudni; люди́е съ нами свѣдятъ, божiимъ розумомъ. О.В.Ч. ismerni

свидатися (-ю, -ишъ) ся, viszontlátni egymást, összetalálkozni, megismerni egymást

свинарити (-ю, -ишъ), kondáskodni; kanászkodni;

свирѣпствовати (-ую), kegyetlenkedni; dühöngeni; tombolni.

свискати (-ю, -ишъ), fütyölgetni; fütyörészni, füttyentgetni.

свиснути, füttyenteni;

свистати (-щу, -щешъ, -ставъ), fütyülni; - кричу, свищу на нихъ, ничъ разъ не слухаютъ. Pa. S. K.

свити (-ю, -ешъ), összegöngyölíteni.

-ся, összegöngyölődni.

свихнути, kificamítani, kimarjítani.

-ся, kificamodni; kimarjulni.

свободити (-жу, -дишъ), szabadítani, szabaddá lenni; - вызневъ вѣчныхъ свободивъ з невол бѣсовской. К.Гр.Ст.

-ся, szabadulni; szabaddá lenni.

сводити (-жу, -дишъ), összehozni; levonni, levezetni, összefoglalni.

своxати (-ю, -шъ), összehorogatni; levezetni, ismertetgetni.

своxовати (-ую) = своxати.

своз(ити) (-жу, -зишъ), összehordani (szekeren)

свойити (-ю, -йишъ), sajátítani, tulajdonítani.

-ся, ismerkedni, megszokni, hasonulni.

сволочати (-ю, -шъ), összehurcolgatni.

сволочити (-у, -ишъ), összehurcolni, összevonszolni, levonni; lehúzni.

свыкати (-ю, -шъ), lassan hozzászokni, összeszokni.

свыкнути (-къ), összeszokni.

свѣяти (-ю, -ешъ), összefújni

317

свѣдчити (-у, -нишъ), tanuskodni, igazolni, bizonyítani; – обытель мѵсеωвска почала ся здати, якъ листъ волоскый свѣдчитъ, ижъ р. ахоб. Ѳ.М.М.; – псаломникъ о немъ свѣдчитъ. О.В.Ч.

Synon.: бѣзентовати.

свѣжити (-у, -нишъ), frissítem, üdítem.

– ся = свѣжѣти.

свѣжѣти (-ю, -ешъ), frissülni, üdülni

свѣнчати (-ю, -шъ), megesketni (vkivel),

– ся, megesküdni (vkivel).

свѣсити (-шу, -сишъ), összefüggeszteni, össze, egymáshoz; – mellé akasztani, leemelni az akast

свѣтити (-чу, -тишъ), világítani

–.

– ся, világosodni, fényeskedni, fényleni.

свѣтати (-ю, -шъ), nappalodni, hajnalodni, virradni, virradozni.

Synon.: зорати.

свѣтлити (-ю, -нишъ), fényesítem, ragyogtatni, csillogtatni.

– ся = свѣтлѣти

свѣтлѣти (-ю, -ешъ), fénylem, fényesedni, ragyogni, csillogni.

свѣшати (-ю, -шъ) = свѣшовати

свѣшовати (-ую), egymásmellé akgatni, összeakasztgatni.

связати (-жу, -жешъ), összekötni,

с

связовати (-ую), összekötözni, kötözgetni.

святити (-чу, -тишъ, -тивъ, -ти), szentelni, ünnepelni; – [illegible] бесмо имя его свят[illegible].

– ся, szentelődni, szenteltetni

Syn: рукоположити ся.

святковати (-ую), ünnepelni, ünnepeltülni

свящати (-ю), fölszentelgetni; – хоть ихъ свящаютъ. Св. Нот.

срадати (-ю, -шъ), összegondolni,

срадовати (-ую), összegondolgatni, összeképzelni. 352

– ся, Képzelődni, Képzelődtetni.

сгоня́|ти (-ю, -ишь), összeterelni,

сгла|ди́ти (-жу, -дишь), összesimítani

-ся, összesimulni, -simítódni.

сглажа́ти (-ю), = сгла́жовати.

сгла́жовати (-ую), összesimítgatni

-ся, összesimulgatni.

сгно|и́ти (-ю, -ишь), összeganajozni, megerjeszteni, meg-, összerohasztani.

-ся, összeganajozódni, megerjedni, összerohadni, rohadásba menni.

сгни́|ти (-ю, -ешь), össze-, meg-, elrothadni

сгово|ри́ти (-ю), összebeszélni (össze-ostoba, dinnyés-bogarat),

-ся, összebeszélni (vkivel), megállapodni, megegyezni

сго|ди́тися (-жу, -дишь), illőni, megesni, megtörténni.

сгоня́|ти (-ю, -ешь), összehajtogatni, össze-, egybeterelgetni, összekergetni.

сгорб|ати (-лю, -ишь), összegörbíteni, összegörbeszteni.

-ся, összegörbülni, összegörnyedni, összegörbedni.

сгор|і́ти (-ю, -ишь), összeégni, meg-, leégni.

сгото́в|ити (-лю, -ишь), össze-, elkészíteni,

-ся, összekészülni,

сгра́бка|ти (-ю, -шь), összegereblyézni.

сграбля́|ти (-ю, -шь) = сгра́бл|ьовати

сгра́бл|ьовати (-ую), összegereblyézgetni.

сгребе|сти́ (-у, -ешь), összekotorni, összegereblyélni, levakarni, összegereblyézni.

сгромазд|и́ти (-жу, -ишь), rakásra gyűjteni, felhalmozni.

сгромозди́ти = сгромазди́ти.

сгрыза́|ти (-ю, -шь), le-, összerágicsálni

сгрызовати (-ую), le-, összerágogatni

сгрыз|ти́ (-у, -ешь), le-, összerágni.

сгуб|и́ти (-лю, -ишь, -ив, -и), összevesztени, összeomlani

-ся, összeomlani.

сгубля́ти (-ю, -ешь), összerontogatni, összerongálni

-ся, összerongálódni, össze-, megromolgatni, el-dromlani

сгусти́ти (-щу, -стишь), összesűríteni

-ся, összesűrűdni, -sűrűsödni.

сгуща́ти (-ю, -ешь), összesűrítgetni

-ся, összesűrűsödni, -sűrűgetődni

сдава́ти (-ю, -ешь), összeadogatni, -adogatni

-ся, összeadogatódni,

сдави́ти (-лю, -ишь), összenyomni, összenyomni, összefejlani.

-ся, összefejlódni

сдавля́ти (-ю, -ешь), összefejlogatni, összenyomogatni, összeszorongatni.

сда́ти (-ю, -ешь, -лъ, -шъ, -въ, -й), összeadni,

-ся, összeadódni, összeállni, megfelelni, elhalmaznak lenni.

сдерти = содорти

сдержа́ти (-у, -ишь), = содержати.

сдера́ти = содера́ти

сдроби́ти (-лю, -ишь), összeaprítani,

сдробля́ти (-ю, -ешь), összeaprózni.

-ся, összeaprózódni.

сдружи́ти = содружи́ти.

сд... = сод... лв. итд.

секвестрова́ти (-ую), lefoglalni, zárolni, zár alá venni.

секрета́рити (-ю, -ишь), titkároskodni

сели́ти (-ю, -ишь, = ивъ, -и), 1. falut alkotni, telepíteni, telepíteni, népesíteni,

-2. göbözni, vkit lossa erősíteni
Зрн. сили́ти.

со́рбати (-ю, -шь, -авъ, -ай), kanalazni, szúr, csökkenteni.

серди́ти (-жу, -ишь; ивъ, -и), haragítani,

-ся, haragudni.

серебрити (-ю, -ишь), ezüstözm.

серенити (-ю, -ишь) = срати.

сивѣти (-ю, -ешь), őszülm, szürkülm

сидѣти (-жу, -дишь, -дѣвъ, -ди), ülm, kotlam
— и попове сидѣли жидувськѣ рамъ. Єв. Нх.
— а Лазарь изъ другыми учениками сидѣлъ. Тже. — прійде царь видѣти тыхъ, што сидятъ на свадьбѣ. Єв. Нх. — у вязаню (Тже), börtönben ül-ni.

сикати (-ю, -шь), vizelm, pisilm, hugyoz-ni, lövelm; — на пна, а не на чоловѣка може сикати. Km. L. Gr.

силити (-ю, -ишь), gyötörm, erőltetm, bee-revelem.
— ся, erőlködm.

силяти (-ю, -шь), gyötörgetm, erőltetgetm, beerősítgetm

силовати (-ую), kínálm, erőltetm; — христосъ мене не силовалъ привернути ся отъ костела къ св. церкви. О. В. Ч. — якъ силовавъ апостолы. Єв. Нх.

— ся, kínálkozm, ajánlkozm; — давно силуютъ ся извести ихъ. О. В. Ч. — исъ правдою лише вѣрновѣ силуютъ ся добыти спасенія. Єв. Нх. — силовати ся дякую ему чинити. Тже.

симпатизовати (-ую), rokonszenvezm.

синити (-ю, -ишь), kékítem

— ся, kékülm, kéklem.

синѣти (-ю, -ешь), kéklem.

сипнути (-пъ), elrekedm

сиротити (-чу, -тишь), árvává teszm

сиротѣти (-ю, -ешь), árvulm, árvává lennm.

ситати (-ю, -шь, -въ, -й), szitálm

сіяти (-ю, -ешь), fénylem, ragyogm, csillogm.

сказати (-жу, -жешь), el-megmondam

сказити (-жу, -зишь), összetörm, elrontam; доброе сказилъ. О. В. Ч. — нѣкто не можетъ сказити намъ ничого безъ вѣсти и безъ волѣ божой. Єв. Нх. — сказити око. Тже.

— ся, összetörm, el-összetörödm, elromlam.

сказовати (-ую), elbeszélm, elmondogatm, — юже и мудрымъ людемъ сказовалъ, да бы ся море съ оучили. О. L. 1758; —

— ся, elmondatm, elbeszéltetm; — толъ научаетъ, что ся сказуетъ. О. В. Ч.

скизовати (-ую), = сказовати

355

скака́ти (-чу, -чешъ), ugrálni, ugrándozni; — чортъ не пла́че, коли чернець ска́че. Ko. L. Gr.

скали́ти (-ю, -ишъ), kasilani, a fogakat egymásra szorítani, vicsoritani.

— ся, szilánkokra hasadni, megnyilazódni.

скаменѣ́ти (-ю, -ешъ), kővé meredni, -merevülni.

ска́рати (-ю, -шъ, -въ, -й), megbüntetni, megverni; — бодай тя скаралъ Бoга. Pa. S. K.

ска́рговати (-ую), = ска́ржити

ска́ржити (-у, -ишъ, -ивъ, -и) panaszolni, panaszlani; — жыде, буду тя ска́ржити, — незбамъ, можешъ ня ска́ржити. Pa. S. K.

ска́ридити (-жу, -дишъ), csúfítani, rútítani, piszkítani.

скатова́ти (-ую), összebilincselni.

скача́ти (-ю, -ешъ), összemángorolni, összekengeredni.

сква́сити (-шу, -сишъ), összesavanyítani.

сква́шовати (-ую), összesavanyítgatni.

сквер́нити (-ю, -нишъ), szeplősíteni, piszkolni, fertőzni, szennyezni; — ляхове сквернять руснацкую дѣвку. O. B. Ч. — то скверните чл҃вѣка. Ев. Мк. 3 усл.

— ся, fertőződni, mocskolódni, piszkolódni, piszkosodni.

скита́ти (-ю, -шъ) ся, bolyongani, kóborolni.

складáти (-ю, -шъ, -ешъ), = скла́довати.

скла́довати (-ую), összerakosgatni, összerendezgetni, összehajtogatni (ivekbe papírt), összeadni, -gyűjteni (гроші).

скла́сти (-ду, -дешъ, -въ, -дь, -ди), összerakni, egymásra tenni, -hozni, rakásba szedni, halmozni; — стѣванку, éneket költeni; — гроші = pénzt gyűjteni; — машину = gépet összerakni; — съно; — тай то выслухали, пійшли они на весѣля, тай стѣванку склали. Ndy.

— ся, egyesülni, tömörülni, összeverődni, -rakódni.

склеї́ти (-ю, -ишъ), összeenyvezni, -ragasztani

— ся, összeragadni, -ragasztódni, -enyvesedni.

356

склепáти (-лю, -лешъ), összekalapálni, összekalapácsolni

-ся, összekalapálódni, összekalapálódni.

склепáти (-ю, -шъ) = склéповати

склéповати (-ую), összekalapálgatni.

-ся, lassankint összekalapálódni.

склеáти (-ю, -шъ), összeragasztgatni.

-ся, többször össze-megragadni, -ragasztódni, -ragadódni.

склúкати (-чу, -чешъ), összehívni, egybehívni, egybegyűjteni (hívás útján).

-ся, összehívódni, -hívatni.

скликáти (-ю, -шъ), = склúковати

склúковати (-ую), lassan összeszövődik.ni, összehívogatni.

склонúти (-ю, -ишъ), le-, összehajtani, hajlítani, lecsüggeszteni, leengedni, leereszteni, hajlandóvá tenni, reábírni, puhítani (vkit vmire).

-ся, hajolni (vmire), hajlandóvá lenni, hozzájárulni, beleegyezni.

склоня́ти (-ю, -ешъ, -е), lassan le-összehajlítani, hajlítgatni, hajtogatni, egyengetni, lassan hajlandóvá tenni, -részíni, capacitálni.

-ся, lassan hajlandóvá lenni, vmibe lassan belemenni, vmire lassan hajlani, hajladozni, reábíródni.

сключáти (-ю, -шъ), összekapcsolgatni, egymásba öltögetni.

-ся, gyakran összekapcsolódni, ismételten, lassan összefogózkodni.

сключúти (-у, -ишъ), összekapcsolni, összefogni, egybefogni, -illeszteni (= ссилúти), egybe-, összecsatolni (= сточúти).

-ся, össze-, egybekapcsolódni, egybe-összefogódzni, összecsatolódni.

скобúти (-лю, -ишъ), összekapcsolni, kapóval összefogni, zárjelezni, zárjelbe tenni.

скоблúти (-ю, -ишъ), dörzsölni, gyalulni, vakarni, hámozni. 317

скобовати (-ую), összekovácsolom, megpaskolom, összeforrasztom.

—ся, összekovácsolódom, össze-, egybeforradom, -forrom, -forrasztódom.

сковадовати (-ую), összekoldulom.

сколоти (-ю, -ешь), összekaszálom.

сколотити (-чу, -тишь), zurbolom, köpülöm, összeköpülöm (avajat), össze-, -zel, -megzavarom.

—ся, összebonyolódom, -kavarodom, -habarodom.

сколяповати (-юю), összehusgatom, -kasogatom.

скомлити (-ю, -ишь), fogal elvásilom.

сконати (-ю, -шь), elfáradom, haláltusában vívom, agonisalom.

скончати (-ю, -шь), lassan befejezem, -bevégezem; -

—ся, kimulni, elhunyni. — докудъ ся не скунчаетъ зовсѣмъ. Ев. Ние. — годитъ ся скончати устъ написанным. Тже.

скончити (-у, -ишь), bevégezem, befejezem.

—ся, bevégződöm.

скопати (-лю, -лешь), összeásom, keresztül kaszálom.

скопровати (-ую), összeásogatom.

скопляповати (-юю) = скоповати.

скорбити (-лю, -ишь), aggasztam, busítam.

—ся = скорбѣти.

скорбѣти (-ю, -ешь, -е), aggodalmaskodom, busongam, szomorkodom.

скорити (-ю, -ишь), gyorsítam, szaporázom, sietem.

скорѣти (-ю, -ешь), gyorsulom, korábban, hamarább lenni.

скортѣти (-ю, ешь), meghívom.

скорчити (-у, -ишь), összezsugorítom, összegörbítem.

—ся, összezsugorodom, összegörbedem.

скосити (-шу, -сишь), összekaszálom, lekaszálom; — пішла она на весѣля пішла она в танець, Скосилъ ѣй хлопцѣ ленокъ у еденъ вѣнокъ. Nd.Gy.

скотарити (-ю, -ишь), marhapásztorkodom.

Synon: чередарити.

скотати (-ю, -шь), összekengerítem.

—ся, összekengeredem.

скочити (-у, -шь), ugrom; а бы быль очи .. якъ елень скочилъ. О. Ц. 1758 — Скочилъ песъ у овесъ, А сука в татарку. Nd.Gy.

358

скóш|овати (-ую), összekaszálgatni.

скрáд|овати (-ую), összelopkodni.

скрá|сти (-ду, -дешь), összelopni, összeharácsolni.

скрéстити (-щу, -стишь), keresztezni, keresztbe tenni, -zárni.

—ся, keresztezödni.

скре|б|сти (-у, -ешь), vakarni, kaparni.

скреге|тати (-чу), csikorgatni; -тать будетъ скрежетати зубы. Ев. Мк.

скрив|ити (-лю, -ишь), összegörbíteni.

—ся, összegörbülni, -görbedni.

скривля|ти (-ю, -шь), összegörbítgetni.

—ся, görbeszkedni.

скри́пнути, egyet csikordulni.

скрип|ѣти (-лю, -мешь, -нишь), csikorogni, nyikorogni.

скрой|ити (-ю, -ишь), összeszabni.

скрóп|ити (-лю, -ишь), összeforrázni.

скру́гл|ити (-лю, -ишь), összegömbölyíteni, széleit összehajtani.

—ся, összegömbölyödni.

скругля|ти (-ю, -шь), összegömbölyítgetni.

скру|ти́ти (-чу, -тишь), összecsavarni, gurzsikerni (= ужовку).

—ся, összecsavarodni.

скруча|ти (-ю, -шь), = скру́човати

скру́човати (-ую), összecsavargatni.

—ся, tekerözni, össze—.

скры|вáти (-ю, -шь, -ешь), rejtegetni, dugdosni.

—ся, rejtözködni, bujdosni.

скры́|ти (-ю, -ешь), elrejteni, eldugni, elbujtatni, összefedni.

—ся, elrejtözni, elbujni.

скрѣп|и́ти (-лю, -ишь), össze-, megerösíteni, megszilárdítani.

—ся, megszilárdulni.

скрѣпля|ти (-ю, -шь), összeerösítgetni.

скрѣ́пнути, megmerevedni, megerösödni.

359

скрѣпѣ|ти (-ю, -ешъ) = скрѣпити ся.

скрята|ти (-ю, -шъ), szekeret, stb. elfordítani, más irányba terelni, elmozdítani.

скуб|сти (-у, -ешъ, -ъ, -и), foszlatni (tollat), tépni (csirkéről a tollat),

скуделничити (-у, -ишъ), fazekaskodni, – mesterséget űzni.

скупа|ти (-ю, -ешъ, -шъ), megfüröszteni együtt fürdetni,

– ся, megfürödni, együtt fürdeni.

скупо|вати (-ую), összevásárolgatni, összeverni.

скупѣ|ти (-ю, -ешъ, -й), fösvénykedni.

скур|ити (-ю, -ишъ), elfüstölni, elpipázni (vmit).

скус|ити (-шу, -сишъ), összeharapni, összeenni

скуша|ти (-ю, -шъ), összeharapdálni, összefalni

скып|ѣти (-лю, -ишъ), össze-zsúfolni.

скѣп|ити (-лю, -ишъ), ollózni, szemezni.

слаб|ити (-лю, -ишъ), gyengíteni, erőtleníteni.

слабнути (-нѣ), gyengülni, erőtlenedni, lankadni, bágyadni.

слаб|сти (-лю, -лешъ), gyengülni, fogyni.

слабѣ|ти (-ю, -ешъ) = слабнути

слав|ити (-лю, -ишъ), magasztalni, dicsőíteni. – новый календарь славятъ. О.В.У. – будьте ся и славѣте бога. Ев. Нл.

Synon.: хвалити.

славослов|ити (-лю, -ишъ), dicséneket zengeni.

Зиса.

слама|ти (-ю, -шъ) = сламовати.

слама|ти (-лю, -лешъ), összetörni

сламо|вати (-ую), összetördelni, -tördelni.

слати (шлю, слалъ), küldeni

слез|ити (-у, -ишъ), könnyre fakasztani.

– ся, könnyezni, könnyre fakadni, könnyet ontani.

слеса|рити (-ю, -ишъ), lakatoskodni.

слива|ти (-ю, -шъ), összeöntögetni, összetöltögetni.

слин|ити (-ю, -ишъ), nyálazni.

– ся, nyálasodni.

слободити = свободити

штобы слободи|ихъ у станосвинное. Ев. Нл.

– ся; – вездѣ морѣ есте ся слободили. Ев. Нл.

слож|ити (-у, -ишъ), összerakni, -tenni, -al

ülani.

сло́жовати (-ую). összerakosgatni, -állítgatni.

Synon. скла́дцовати.

слои́ти (-ю,-ишь), rétegezni.

сломи́ти (-лю,-ишь), összetörni (ágakat)

сломля́ти (-ю,-шь), összetördelni (egy rakást).

служи́ти (-у,-ишь), szolgálni, szolgálatot tenni, - végezni, - bunállani; - службу, misézni; - на томъ.. мѣстѣ.. создан. на бысть хыжа, в которой и служили, пока собѣ церковь справили. О.М.Н. - Келяре по Б. волѣ мають, своему паку орчному панови служать. М.о.; - што овунѣ дѣе? служить службу, служить служить та у престола. Кол. - не могуть достатира ба имъ служити у , манастырскыхъ услугахъ О.В.Ч; [illegible]

слупа́ти (-ю,-шь), [illegible]

слупи́ти (-ою,-ишь), összehántani, -hornyozni.

слуха́ти (-ю,-шь), hallgatni, szót fogadni, engedelmeskedni; - слухайте и чуйте. О.В.Ч. - не слухайте тыхъ. По, - не дѣля достоинства нашего слухай Бгъ нашу молитву. Ев. Нк. - усе слухай каждого. Т.ж.с

случа́ти (-ю,-шь), összeegyesítgetni

случи́ти (-у,-ишь), összeegyesíteni. - ся, egyesülni, történni, megesni (vmi).

слыша́ти (-у,-ишь), hallani, meghallgatni. - слышали есте, экъ изречено давно. Ев. Нк.

слѣди́ти (-у,-ишь), nyomot keresni, -járni; - бахтерь слѣдивъ за нимъ. Пк.Д. 1897

слѣдова́ти (-ую), következni; követni. - слѣдуйте у св. апостолѣ зачало. О.В.Ч.

слѣдствова́ти (-ую), következtetni, nyomozni.

слѣпи́ти (-лю,-ишь), vakítani, szemevilágától megfosztani

слѣпити = солѣпити

слѣпля́ти (-ю,-шь), összeragasztgatni.

слѣ́пнути = слѣпѣти

слѣпѣ́ти (-ю), vakulni, szemevilágát veszíteni

слюни́ти = слинити

сма́жити (-у,-ишь), pörkölni, olvasztani.

Synon. пражити.

361

смáзати (-ю, -шь), összekenni, összepiszkolni

—ся, összekenődni.

смáзовати (-ую), összemaszatolni, — kenegetni, — mocskolni.

—ся, összemaszatolódni.

смаковáти (-ую), ízleni; - не можете книжнаго ученія смаковати О.В.Ч. Зрн: шмаковати.

смáркати = смóркати.

смердѣти (-жу, -дишь), bűzleni; - вѣра буде скоро воняти, смердѣти нашимъ. О.В.Ч. Synon.: воняти.

смерзáти (-ю, -шь), összefagyni (lassan).

смéрзнути (-зъ), egyszerre összefagyni.

смеркáти = змерькáти.

смирити (-ю, -ишь) ся, szerénykedni, alázatoskodni, - смири ся якъ одинъ грѣшный чловѣкъ. Ев. Нж. - нагай ся дуже смирятъ постомъ люде. Т.же.

Synon.: понизити ся.

смовляти (-ю, -шь) ся, összebeszélni (vkivel), összeesküdni, tárgyalni, megbeszélést folytatni.

смолити (-ю, -ишь), szurkozni, gyantázni, kátrányozni.

смóркати (-ю, -шь), orrát kurogatni, taknyoskodni.

смотрити (-ю, -ишь), szemlélni, nézni, nézegetni; - который смотрить на сце каждого. Ев. Єк. - курицю не смотрять, яйця але она курица, яйця свои смотритъ. О.В.Ч. - смотри за любовь што пишеть павелъ ап. Ев. Нж.

смугати (-ю, -шь), homályosítani, bemázolni (скло), bekenni.

смуцровати (-ую), furfangosan kieszelni és szel kimesterkedni.

смутити (-чу, -тишь), szomorítani, búsítani, szégyenleni.

—ся, búsulni, szomorodni;

смущáти (-ю, -шь), szomorítgatni, búsítgatni;

—ся, búslakodni, szomorkodni, búsulgatni

смѣрити (-ю, -ишь), összemérni

—ся, összemérkőzni,

смѣряти (-ю, -шь), összeméregetni

—ся, összemérkőzni, mérkőzni. 362

смѣряти (-ю, -ешь) ся, alázatoskodni; - цитотъ человѣкъ смѣряєть ся передъ Богомъ. Ев. Нж

смѣсити (-шу, -сишъ), összegyúrni, -gyúrni

-ся, összegyúródni.

смѣшати (-ю, -шъ), összekeverni, össze-elegyíteni.

-ся, összekeveredni, -elegyedni.

смѣшовати (-ую), összekevergetni, össze-elegyítgetni.

смѣти (-ю, -ешъ), bátorkodni, merészkedni; якъ смѣютъ римляны нашихъ мѣстю лестити. О.В.Ч. — кто бы смѣвъ мовити. Єв. Нч.

смѣтити (-чу, -тишъ), szemetelni.

смѣховати (-ую) ся, nevetgélni, gúnyolni.

смѣяти (-ю, -ешъ, -явъ) ся, nevetni; -люде май полюбили потемокъ, чомъ ся смѣютъ слову Божому. Єв. Нч.

снарядити (-жу, -дишъ), összekészíteni, összerendezni.

-ся, összekészülni, összerendeződni.

снаряжовати (-ую) = понаряжовати

снастити (-щу, -стишъ), összeeszközölni, összeszerelni.

снизати (-ю, -шъ), = снизовати

снизовати (-ую), összefűzögetni.

снисходити (-жу, -дишъ), leszállani, eredni, származni, leereszkedni, nyájaskodni.

снисходовати (-ую), = снисходити.

снивати (-ю, -шъ, -ло) ся, álmodozni.

снити (-ю, -ешъ) ся, álmodni.

сновати (-ую), szőni; - снуєтъ, како паукъ. О.В.

сноровити (-влю, -вишъ), összeilleszteni, összealkalmazni

-ся, alkalmazkodni, illeszkedni, illesztődni, ügyeskedni.

сноровляти (-ю, -шъ), összeillesztgetni, összemesterkedni.

снокити (-шу, -сишъ), összehordani, összegyűjteni, összehalmozni.

сношовати (-ую), összehordogatni, összegyűjtögetni,

снуровати = шнуровати.

снути (-у, -ешъ, -увъ, -и), aludni, elaludni.

Synon. спати.

снѣдати (-ю, -шъ), fogyasztani (ételt), enni.

363

снѣжи́ти (-у, -ишь), havazni, esni (hó).

собера́ти (-ю, -шь), ~~halom~~ gyüjtögetni, szedegetni; - маешь ис чего приклад[ь] собѣ соберати. Ев. Ск.

-ся. gyülekezni, szedődni, szedelőzködni и крайцарикы собиралися. ПК. Д. 1895.

собесѣдова́ти (-ую), beszélgetni, beszélgetést folytatni, társalogni.

собира́ти = собера́ти.

соблазни́ти (-ю, -ишь), botránkoztatni, meggyalázni, bűnbeejteni.

- ся, megbotránkozni.

соблазня́ти (-ю, -шь), gyakran botránykoztatni, bűnbe ejtegetni.

- ся, botránykozódni.

соблюда́ти (-ю, -шь), megtartogatni, őrizgetni, óvogatni, ügyelni (vmre).

соблюсти́ (-ду, -дешь), megtartani, megőrizni, megóvni.

соборова́ти (-ую), gyűlésezni, gyűlést tartani.

собра́ти (-еру, -ерешь), összeszedni, -gyüjteni, -válogatni.

-ся, összeszedődni, -gyűlni, -szedelőzködni, -gyülekezni.

соверша́ти (-ю, -шь, -ешь), teljesítgetni, befejezgetni, végezgetni; - безъ алдомаша не звыкли совершати дѣла милосердія. ПК. Д. 1897.

-ся, befejeződni, teljesedni, megleni, megtörténni, el-, bevégződni.

соверши́ти (-у, -ишь), megtenni, elkészíteni, befejezni, teljesíteni, végbe-, [illegible]vinni. и далъ свою [illegible] начати и совершити. О.Л. 1751.

- ся, befejeződni, elkészülni, készen lenni, -állani, teljesedni, teljesedésbe menni.

со́взати ся = хо́взати ся.

совлека́ти (-ю, -шь), összevonogatni, -húzogatni.

совлечи́ (-ку, -чешь), összevonni, -húzni, -hurcolni.

Synon.: соволочи́ти, сволочи́ти

совмѣща́ти (-ю), összeegyeztetgetni, -férteget-ni.

364

совмѣ́стити (-щу, -тишь), összeférteтni, -helyezni

-ся, összeférni, összehelyeződni.

совокупи́ти (-лю, -ишь), összegyűjteni, össze-, egybe-foglalni

-ся. egyesülni, egybegyűlni, összegyűlni.

совокупля́ти (-ю, -шь), egyesítgetni, összefoglalgatni, össze

-ся, összegyűlekezni, gyakran összejönni, összejövögetni, egybeszállingózni

совпа́дати (-ду, -дешь), egybe-, összeesni

совпада́ти (-ю, -шь), lassan egybeesni,

совпа́довати (-ую) = совпада́ти.

совпа́сти (-ду) = совпа́дати.

совѣтова́ти (-ую), tanácsolni, tanácsadni (= пора́ду дати, пора́дити)

-ся, tanácskozni, tárgyalni.

согласи́ти (-шу, -сишь) сѧ, egybehangzani, beleegyezni, ráállani, javallani.

согласова́ти (-ую), összhangba hozni.

-ся, összhangzani.

согласа́ти (-ю, -шь), összehívogatni.

со́гнати (-жену), összehajtani, -kergetni

согни́ти (-ю, -ешь), összerohadni; - што кому мило, хоть половина сгнило Km. L. Gr.

согрѣша́ти (-ю, -шь), gyakran vétkezni. коли согрѣшаєте. Ѱ. Hr. -и нынѣ согрѣшають папове. Тхе. -дѣтонки мои, не согрѣшайте. Тхе.

согрѣши́ти (-у, -ишь), vétkezni; -отче согрѣшилъ єсмь на небо. Ѱ. Ск. -согрѣшилъ єсмь на небо. Ѱ. Hr. -якъ Еввъ обуть согрѣшивъ і Богу. Ио.

содера́ти (-ю, -шь), összelépegetni, -lépdelni

соде́ржати (-у, -ишь), összefogni, -foglalni, tartalmazni, fenntartani.

соде́рти (-дру), összetépni, összeszaggatni -szakítani

-ся, összetépődni, -szaggatódni

Зрн: сде́рти.

содра́ти (-еру), össze-, eltépni

-ся, eltépődni,

365

содру|жбовати (-ую), összebarátkozni.

Зри: содружествовати.

содѣйст|вовати (-ую), együtt-, közreműködni.

содѣла|ти (-ю, -ешь), összedolgozni; összeszerezni, -eszközölni; közreműködni.

содѣля|ти (-ю, -шь), összesimálgatni.

соедин|ити (-ю, -ишь), egyesíteni; összeegyesíteni; -egyezteni.

– ся, egyesülni; össze-, megegyezni; összefogni.

соединя|ти (-ю, -шь), egyesítgetni.

– ся, összeveződni, lassan összegyezni; egyezkedni.

сожал|ити (-ю, -ишь), összesajnálozni.

– ся, összesajnálozódni.

сожалѣ|ти (-ю, -ешь), körösen, együttsajnálkozni.

созв|ати (-ову), összehívni.

создава|ти (-ю, -ешь), alapítgatni, építgetni.

созда|ти (-ю, -шь, -мъ), teremteni, létesíteni, alapítani, létrehozni; -богъ создал(я)ъ насъ изъ тѣла и души. Фк. 4.19 01.

созида|ти (-ю, -шь), építgetni.

созна|ти (-ю, -ешь), be-, elismerni.

– ся, felismerni egymást.

сой|ти (-ду, -дешь), – ся, összejönni, találkozni.

соко|тити (-чу, -тишь), őrizni, vigyázni, ügyelni; – тадь.. и.. скоты... сокотять свое. Фк. D. 1896.; – волы утѣлъ пасторь сокотити отъ звѣрѣ. О.В.У. – ничого не сокотять. Ев. Нк. – сокотимъ образъ, якъ есть хрестіанство наше. Тже.

– ся, őrizkedni, óvakodni; – духъ сокотимъ ся вида грѣха. Ев. Нк.

Synon. варовати, -ся.

366

сокрушáти (-ю), összetörögetni

сокруши́ти (-у, -ишь), összetörni, - zúzni, - morzsolni, agyonzúzni

- ся, összezúzódni; megtörni; összemorzsolódni; megsemmisülni

соли́ти (-ю, -ишь), sózni.

солоди́ти (-жу, -дишь), édesíteni,

- ся, édesedni.

сомнѣвáти (-ю, -шь), ся kételkedni; kétségeskedni, késkedni;

сообщáти (-ю, -ешь), közölgetni; tudatgatni; jelentgetni.

- ся, közölgetődni.

сообщи́ти (-у, -ишь), közzétenni; közölni,

- ся, közzétevődni; közlődni, kö

zöldelni.

сооуа́нджити (-у, -ишь) = сооно́двати

сооно́двати (-ю, -шь), összeilleni.

сооружáвати (-ую), összegazgatni; összecsinálni, - csinálmányozni, - csinálni, - csökölni, - szerezni.

соотвѣтствовáти (-ую), megfelelni; megfelelőnek lenni; összhangzani; - ban lenni; hozzáillem; megegyezni.

соотноси́ти (-шу, -сишь) ся, kölcsönösségben lenni.

сопаровáти (-ую), összepárosítani, - kísérleni, - egyezteni, - illeszteni.

сопарничáти (-ю, -ешь), versengeni; vetélkedni; vitára kelni, összeperelni.

соперни́чити (-у, -ишь), vitába állítani, összeperdíteni, - perelni.

сопле́кти (-ту), összefonni.

соплѣтáти (-ю) = соплѣтовати. 367

сопл҄ѣт|ровати (-ую), összefonogatni.

сопротивляти, ellenkezni; – коли пропо҄вѣдавъ жидамъ Iисусъ, они сопротивляли ему. Єв. Ун.

–ся, – сопротивлявъ ся давидови. Єв. Ун.

сопрѣга|ти (-ю; -шь, -ешь), összefogni, együvéfogni (конѣ).

сопря|чи (-гу, -жешь, -гъ), összefogni.

соро́м|ити (-млю, -нишь), megszégyeníteni, szidni, zavarbahozni; – не соромиі. Єв. Ун.

сором|ити (-чу, -тишь), szégyenbe hozni, szégyeníteni; – лише никого не соромотѣмъ. Єв. Ун.

соромѣ|ти (-ю, -ешь) ся, szégyenkezni, szemérmeteskedni; – а тымъ платныи которыи соромѣють ся проповѣдати на сюмъ свѣтѣ. Єв. Ун.

сортиро|ва́ти (-ую), rendezni, válogatni, osztályozni.

соста́в|ити (-лю, -нишь), összeállítani, – alkotni,

–ся, összealakulni, képződni.

составля́|ти (-ю, -ешь), összeállítgatni, alkotni, képezni; – корѣнь, стебло и листа составляютъ органы растенія. Fk. Tr. Tk.

состо|я|ти (-ю, -иш), állani (vmiből),

сотвор|ити (-ю, -нишь), teremteni, alkotni, képezni; – сътвори съ ними ратъ О.В.Ч.

сотера́|ти (-ю, -шь), összetömni

со́т|ерти (-ру, -трешь), összedörzsölni

– ся, összedörzsölődni.

сот|пра́ти (-еру), összemorzsolni, összezúzni, összekiporni, lábbal összetaposni.

сотрухда́|ти (-ю, -ешь) ся, együtt dolgozni, – fáradozni; közösen egy célra munkálkodni.

сотря́с|овати (-ую), összerázogatni, együvé —.

сотряс|ти́ (-у, -ешь), együvé, – összerázni.

соучаств|ова́ти (-ую), közösen részt venni, együtt részesülni, – részesedni. 368

соучáти (-ю, -ешь) ся = соучовати

соучи́ти (-у, -ишь), összetanulni (vkivel, vmit).

соучовати (-ую), összetanulgatni; azzal együtt tanulni.

сóхнути (-хъ), száradni, fonnyadni, hervadni, fogyni, fogyában lenni, sorvanyodni.

сохрани́ти (-ю, -ишь), megőrizni, megóvni, fentartani. – ѿ пастыи Римскы сохраните добри. O.L. 1750.

– ся, megőrződni, fennmaradni.

сохраня́ти (-ю, -ешь), épentartani, tagadszkodva átörökitem.

сохтовáти (-ую), szoktatni.

– ся, szoktatódni, szokni.

сочетáти (-ю, -ешь), összeadni, kötni (házaspárt)] 3 чсл.

сочини́ти (-ю, -ишь), összecsinálni, -szerkeszteni, -készíteni.

– ся, el-, összekészülni, összeállódni

сочиня́ти (-ю), összekészülgetni, -csinálgatni.

сочувствовáти (-ую), együttérezni, rokonérezni, egyérzelemben lenni.

сочуствовáти = сочувствовáти.

(спáдати (-у, -ешь) = зпáдати.

сп... = зп...)

сп...?, соп....

спадáти (-ю, -ешь) = спáдовати

спáдовати (-ую), hulldogálni.

спали́ти (-ю, -ишь), 1. elégetni, el-, feléltüzelni; – абы спалити чорта птащка. O.B.Y.

2. összeégetni.

3. fegyverelsütni; – На чъмъ Добошъ дворъ вгворивъ, На тъмъ Щефанъ в нього спаливъ.

– ся, 1. fellöveledni,

2. összeégni.

спáльовати (-ую), lassan fel-, összeégetni.

спамнятáти (-ю) ся, rá-eszmélni, -emlékezni

Synon. згадáти

369

спарити (-ю, -нъ), 1. leforrázni, leforralni el, -legőzölni, lepárolni

2. összeforrázni, összeforralni, összegőzölni,

3. összepárositani.

-ся, leforrázódni, lepárlódni.

2. összeforralódni, összeforrázni magát, összegőzölődni,

3. összepárosodni, párzani.

спарьовати = спаряти

спаряти (-ю, -ешъ), спарити gyakoritója.

спасати (-ю, -ешъ), lassan, gyakran menteni, szabadítgatni, lassan megveszekedni.

-ся, menekülgetni, szabadulgatni, lassan menekedni; - идеме спасатися, отвѣчалъ Василь Честникъ. Лк. Д. 1896.

спасити (-у, -ишь), megszabadítani.

-ся, el- megszabadulni, el- megmenekülni

спасовати (-ую), belegelhelgetni.

спасти (-у, -ишь), = спасити.

спасти (-у, -ешь) jlelegeltetni, belegelni

... megmenekülni; - тым спасешься. Ев. На.

спасти (-ду, -дешь), leesni, lehullni.

спати (-лю, -ишь, -авъ, -и), aludni; - ачей на едномъ ложи спальти изъ матѣрью. О. В. Ч. - Iисусъ бывъ у корабли, али спавъ. Ев. Ия. - Павелъ св. умерлыхъ зоветъ, аж спа... Ев. Ня.

спелати (-ю, -ешь), merítem, merni.

Synon.: черпати

спертати (-ю, -ешъ, -авъ), dactózlatni, ellenkezni; - я не могу спирати Богу, што Богъ даку людюмъ исказвъ. Ев. Ня.

сперти (-опру, -ешь, сперъ), fellertóztatni, lemarasztalni.

спечи (-ку, -чешь, спѣкъ, спюкъ), 1. megsütni

2. összesütni

-ся, megsülni

összesülni

спивари (-ю, -шъ), leivogatni, lelöpnigetni, leiszogatni (vmiből)

2. összeiszogatni (mindenfélét), együtt iddogálni (vkivel).

370

спил|ити(-ю,-иш), lefűrészelni

z. összefűrészelni.

спина́|ти(-ю,-иш), akadékoskodni, gáncsoskodni, hátráltatni,

-ся, akadékoskodni, ágaskodni

спирати=спорати.

спи|са́ти(-шу), leírni, lemásolni.

összeírni (egy rakást); - неможная едному червакови вшитко списати. О.В.Ч.

спи́сфовати(-ую), leírogatni

összeírogatni; - irkálni

сп|и́ти(-ю,-йеш), leinni (pl. az üvegből)

összeinni (egy csomóból).

спла́в|ити(-лю,-иш), leúsztatni, u-

szárnak ereszteni, eladni leúsztatva (vízen).

сплавъоватн(-юю), = сплавляти

сплавля|ти(-ю,-иш), leúsztatgatni;

спла|ти́ти(-чу,-тиш), lefizetni, törlesztést leróni.

спла́човати(-ую), lefizetgetni, letörlesztgetni.

спле|сти́(-ту,-теш), összefonni

-ся, összefonódni.

сплета|ти(-ю,-еш) = сплѣтати

сплодити, megtermékenyíteni; - Лютоеръ костелъ твои сплодит

спло|ти́ти(-чу,-тиш), gerendákat egymásba ereszteni,

сплѣта|ти(-ю,-иш), összefonogatni.

сплѣснѣ|ти(-ю,-ешь), összepenészedni.

сплюва́|ти(-ю,-еш), összeköpködni, köpdösni

спо́вн|ити(-ю,-иш), teljesíteni, betölteni, végbevinni, végrehajtani.

-ся, teljesedni, teljesülni, megtörténni, - найболше пророчества сполнишася. О.В.Ч. - коли ся сполнятъ лѣта. К. Гр. Ст.

сповня́|ти(-ю,-еш), lassan betölteni, - teljesíteni, teljesítgetni, - твоя сполнялъ. О.В.Ч. - слово твое сповняется. Ев. Нж.

-ся, lassan teljesedésbe menni.

сповѣда́ти, gyóntatni.

-ся, gyónni; исповѣдавъ ся грѣховъ своихъ. Ев. Нж.

сподвиза|ти(-ю,-еш), ся, vállalkozni, ráállni, - serkenteni, - buzdítani.

-ся, vállalkozni, felbuzdulni, serkenni.

сподкнути ся, megbotlani;

371

сподо|бáти (-лю, -пишъ), méltóvá tenni, -talál-ítélni, méltányolni; méltatni;

-ся, méltóvá lenni; -naktaláltat-ni;

сподоблáти (-ю, -ешъ), mindinkább méltatni, lassan méltányolni.

-ся, mindjobban méltóvá lenni; -bizonyulni.

споднимáти = пудниматі.

спóдѣвати (-ю, -шъ, -ешъ), са, reménykedni, várakozni, hinni, reménylem; что ся съ того спод'ѣваешъ дерева ты? О. В. Ч.

спознавáти (-ю, -ешъ), lassan meg-, fel-ismerni; — и его за пастыра своего душевного спознавати повелѣваемо и заличаемо. О. Л. 1757.

-ся, ismerkedni, összeismerkedni.

спóзнати (-ю, -ешъ), fel-, meg-, ráismerni;

-ся, felismerni egymást, egymásra ismerni.

спо|íти (-ю, -ишъ), leitatni;

összefolyatni; összeegyíteni; -elegyíteni, -kapcsolni, egymásba ömleszteni

-ся, összefolyni; egymásba ömleni -torkolni.

споко|íти (-ю, -ишъ), nyugasztalni; nyugtatni, megnyugtatni.

-ся, el-, megnyugodni; nyugalomra lódni.

Зрп: упокоíти

спону|сíти (-шу, -сишъ), megkísérteni, megkörnyékezni; csábítani.

спокушáти (-ю, -ешъ), kísérgetni; csábítgatni, környékezni.

сполняти = сповняти.

сполокáти (-ю, -шъ, -ешъ), leöblíteni, öblögetni.

2. összeöblíteni; -öblögetni; vizet fel-, összezavarni.

сполош|íти (-у, -ишъ), felzebbenteni, felijeszteni; -riasztani; -zavarni (vadat).

-ся, felrebbenni; felijedni; -riadni

спомага́ти (-ю, -ешъ, -шъ), segítgetni, segíteni (vkinek), segítgetni (vkit), segélyére lenni, segítkezni; - коли будете спомагати сусѣдов. Св. Ик.

спомина́ти (-ю, -шъ, -ешъ), emlegetni; - два град, а споминаютъ евангелиста. О.В.У. - Там водицю попивайте, Спроточку споминайте. Нрбч.
- ся, emlékődni, emlékezni.

спомнути, visszaemlékezni; - спомнѣте собѣ реченная. О.В.У.

спомяну́ти, fel-, megemlíteni, eszébe juttatni.

- ся, megemlékezni (vkiről), eszébe jutni.

Synon.: догада́ти, ся.

спомо́чи (-гу, -жешъ), segíteni (vkin), megsegíteni; - пойдѣте до пана, а коли не схочетъ вамъ спомочи. О.В.У.

спора́|дити (-ю, -ишъ), el-, összetakarítani.

спо́рзн|ити (-у, -ишъ), bűzben zavarossá tenni, kapni; -eleteni

- ся, bűzben zavarossá lenni.

спо́р|ити (-ю, -ишъ), tépni, lépcsőzni?, szaporázni, szaporítani; - чему дерева ты у монастырь спориши. О.В.У.

спосо́б|ити (-лю, -ишъ), képessé-, alkalmassá tenni, képesíteni, alkalmazni, felszerelni

- ся, alkalmassá lenni, alkalmazkodni, felszerelődni, alkalmazódni.

споспѣша́ти (-аю, -ешъ), előrejuttatgatni, előmozdítgatni

споспѣши́ти (-у, -ишъ), előrejuttatni, előmozdítani, előre-, elősegíteni.

спо́|ртити (-щу, -ртишъ), agyon-, lebüzíteni,

- ся, agyonbüzölni magát, tulságosan vinni a bűztől

споткну́ти = спорткну́ти

спосуществ|ова́ти (-ую), módot nyújtani, alkalmat engedni,

спочинати. pihengetni

спочинути, megpihenni; - прійдѣте ко мнѣ, я спочину вас. Св. Ик.

спочити, pihenni, nyugodni; - Осесь усе воличко Осесь никда не спочивъ. Naty.

спра́в|ити (-лю, -ишъ), elkészíteni, megcsinálni; на вапно и контрактъ юж справлено по чотыри марiашы и два патакы. О.Л. 1751. пока собѣ церковъ справили. О.М.М. - а хто хотѣвъ дати справити собѣ порядочный возикъ, тотъ... Пк. Д. 1890.

373

-ся, elkészülni, megjavulni; - изъ самои корчмы придетъ тристо золотыхъ, коли ся справитъ возарна. ЕК. 4. 1755.

справля|ти (-ю, -шь, -ешь), elkészíttetni, javíttatni.

справ|овати (-ую), igazgatni; - ω господарствѣ, якъ можете справуйте. О. Л. 1751, - справуйте, якъ найлѣпше можно. О. Л. 1750. - котрии справуютъ добрѣ учѣ свои. Ев. Иж.

-ся, viselkedni.

справо|тити (-чу, -тишь), bepörölni, perre kelni.

спрова|дити (-жу, -дишь), elkísérni, elkísértetni, utnak ereszteni, utba igazítani, kikísérteni (utra).

спровадж|ати (-ю, -ешь), elkísérgetni, kisérgetni.

спрода|ти (-ю, -ешь, -мъ), eladni, kiárulni, -árusítani; - нынѣ р. ахлз. ω Бетлена выминеный той iосагъ за зол. рог., на котору ему спродалъ монастырскы овцы, волы iерей ω. Стефанъ. О. М. М.

спро|сити (-шу, -сишь), kikérdezni, ki-, megkérdezni.

-ся, elkérezni.

спротив|ити (-лю, -ишь) ся, ellenkezni,

спротивляти ся, hosszan ellenkezni, - али тоты спротивляютъ ся. О. В. Ч. - спротивляйте ся ему. Ев. Н.

спрошати = спрошовати

спрош|овати (-ую), kikérdezgetni, tudakolni,

-ся, tudakolózni, tudakozódni, kérdezősködni.

спрѣг|ати (-ю, -шь), össze-, együvéfogni.

-ся, össze-, együvéfogatni.

спряг|ати (-ю, -шь), = спряговати. ragozni (igét).

спря|говати (-ую), azonkan egybe-, együvé-, összefogni (lovat).

-ся, egybefogatni.

спрядати = спрядовати

спряд|овати (-ую), összefonogatni.

-ся, lassan összefonódni. 374

спрасти́ (-ду, -дешь), 1. lefonni (bizonyos mennyiséget),

2. összefonni.

-ся, összefonódni, egybe-, összefogódni

1. felfonatni, felfonódni.

спря́тати (-таю, -таєшь / -чу, -чешь), eldugni, elrejteni, eltenni

-ся, elbujni, elrejtőzni, -rejtőzködni

пинкась побѣгъ и спрятався до-ма. Н. Д. 1897. — коли ся спрятали ученики. Єв. Нх.

спрята́ти (-ю, -ешь) = спрятовати

спря́товати (-ую), elrejteni, dugdosni; - силу людскую не спрятуй на себе безъ правды. Єв. Нх.

спря́чи (-гу, -жешь, -гъ, -жи), együvé, -egybefogni,

-ся, egybefogatni, összefogódni.

спу́гати (-ю, -ешь), felriasztani,

-ся, felrezzenni.

спу́дити (-жу, -дишь), felijeszteni, -riasztani

-ся, felriadni

спу́жати (-ю, -ешь), felijesztgetni, -riasztgatni.

-ся, riadozni, riasztatgatni.

спу́кати (-ю, -ешь), összepattogtatni, -pattintani.

-ся, összepattanni, összeleffenni.

спука́ти (-ю, -ешь, -е), csattogással [illegible] fölni.

спуска́ти (-ю, -ешь), 1. felülről leengedgetni, -lebocsátgatni (vizet, воду = lecsapolgatni),

-ся, lebocsátkozódni, leereszkedődni,

2. összeengedgetődni, -bocsátgatódni; egymáshoz hozzá eresztgetni,

-ся, összebocsátgatódni, egymáshoz eresztgetődni.

спусти́ти (-щу, -стишь), lebocsátani, engedni, -ereszteni, -szállítani

-ся, leengedődni, lebocsáttatni, leereszkedni, -bocsátkozni

2. összeengedni, -bocsátani, -egymáshoz engedni.

спуща́ти (-ю, -ешь), leeresztgetni, lecsapolgatni (воду),

-ся, leeresztgetődni

спусто́шити (-у, -ишь), el-, összepusztítani, tönkretenni, 37[illegible]

спустѣ́ти (-ю, -ешь), elpusztulni, tönkre jutni, -menni.

спута́ти (-ю, -шь), összebonyolítani, -kuszálni, -béklyózni.

спутова́ти (-ую), be-, összekulcsolni, be-, összejárni, összegyalogolni.

спу́хнути, összedagadni, -puffadni, 2. felpuffadni, feldagadni.

спуща́ти (-ю, -шь), leereszgetni, lassan lebocsátani, -leengedni.

—ся, lassan leereszkedni, -lebocsátkozni,

спѣва́ти (-ю, -шь), énekelni, dalolni, dalolgatni, danolászni; — и оуслышалъ, ано спѣвахуть. Ев. СК.; — давно дѣти спѣвали на клиросахъ. Тк. Д. 1896; — юже и сіе лято спѣваютъ. О.В.Ч. — што бесѣме ся учили спѣвати псаломъ пѣсьми краснеми. Ев. НА.

спѣхова́ти (-ую), eszközzel, szerszámmal dolgozni, -csinálni, -készíteni.

—ся, kisülni, kisülődni, megeszközölni.

спѣши́ти (-у, -ишь, sietni, gyorsulni.

—ся, haladni, sikerülni

спя́ти = спня́ти

сравни́ти (-ю, -ишь), összehasonlítani, egybevetni,

—ся, hasonlítódni,

сравня́ти (-ю, -шь, -ешь), összehasonlítgatni, összemérni

—ся, összeméretni, összemérődni

Зрн: соравни́ти, соравня́ти.

срамля́ти (-ю, -шь), összepirongatni, szidogatni, szégyenítgetni.

—ся, szégyenkezni.

срамоти́ти (-чу, -тишь), szégyeníteni, szégyenbehozni, -jullatni, kipellengérezni.

срѣбли́ти (-ю, -ишь) ezüstözni.

376

сса|дити (-жу, -диш), leszállítani

сс|ати (-у, -еш), szopni; - благое таля двѣ коровы ссе. Km. L. Sz.

ссы|пати (-лю, -леш), 1. leomlasztani

2. összeönteni, egybetölteni.

-ся, le-, összeomlani, -omolni.

сс(ы)па|ти (-ю, -шъ), összeöntögetni, -töltögetni.

-ся, összeomolgatni, lassan összeomlani.

ссѣка|ти (-ю, -шъ), összeaprilgatni, -vagdalgatni.

ссѣ|чи (-ку, -чешъ), összevágni, -vagdalni -vagdosni, -aprítani.

става|ти (-ю, -шъ), felkelni, -álldogálni

ста|вити (-лю, -ишъ), állítani, emelni, építeni.

-ся, fogadni (vmbe), kardoskodni, erősködni, emelődni, állíttatni; - татовъ ся ставилъ противъ попувству, чомъ грѣхъ великый ѣсмъ, што ся ставлять, а сами не разумѣють, якъ мовити, слово божіе. Gl. Hr.

ставля|ти (-ю, -шъ), állítgatni, építgetni. - в нышомъ набоженствѣ нѣсть звычая высоко ставляти. O. L. 1751.

ста|ити (-ю, -ишъ), elállítani

станов|ити (-лю, -ишъ), megállítani, állapítani, megszüntetni;

-ся, megállapodni, megállani (vmi mellett).

стара|ти (-ю, -шъ, -ешъ) ся, 1. törődni (vmivel), gondoskodni, iparkodni, törekedni; - старай же ся ... чуче. же бысь не втоноувъ оу езерѣ. Ll. Ek. - Ба ча(мать) о нόмъ тасвиско про нихъ ся ст. Pa. S. K. 2. busulni, búslakodni; - всѣгды ся о тое старает. O. B. Ч. Synon.: журити ся.

стар|ити (-ю, -ишъ), öregíteni, vénítem;

-ся, vénülni, öregedni.

старчи|ти (-у, -ишъ), meggyőzni, megbírni; цеглярови дайте ... зол... даби спѣшно цеглы робилъ, колько можетъ старчити. O. L. 1759.

старѣ|ти (-ю, -ешъ), öregedni, vénülni, agguIni.

ста|ти (-ю, -ешъ, -ну, -нешъ), 1. állani; - на сихъ двохъ заповѣдехъ пророци стали. Ев. Hr - пришовъ Ісусъ и ставъ на березѣ. Tже.

2. kezdeni; - станьме прилѣжно працовати. Pa. S. K.; - газды стали ходити .. на порядочныхъ возахъ. Fk. D. 1896

3. lenni, válni; - на судномъ дню безокушаномъ мнѣ станете. O. B. Ч.

-ся, lenni, válni, megesni, történni; - стался великій голодъ на сторонѣ оной. Ll. Ek. - изъ годинарьомъ конечна купля сталася за годину на К. чер. O. L. 1780. - богъ знае, што ся съ мновъ стане. Pa. S. K.

377

Synon.: 2. зти.

стелити (-ю, -ишь), ágyalvetni, ágyazni, almozni, teríteni.

–ся, terülni, hullani; – стеливъ ми ся по пудъ нушкы явуръ зеленейкый. Npd. Ig.

стерати (-ю, -шь), letörülgetni.

стеречи (-гу, -жешь, -гъ, -жи), őrizni; – абы рачилъ насъ стеречи и заховати. Єв. Єк. – стережѣтъ розумѣти волю божую. Єв. Нч. – научѣте ихъ стеречи усе, што емъ заказавъ. Тже.
–ся, óvakodni, őrizkedni, óvni magát; – аты стерези [illegible]

стерти (сотру, -ешь), 1. letörülni
2. összetörni, eltörülni (з землѣ)

стерѣгати (-ю, -шь), őrizgetni.

стигати (-ю, -шь), lassan érni, érésben közeledni; – сливы уже стигаютъ

стигнути (-гъ, -гни), érni (pl. gyümölcs), reáérni (vmre).

стинати (-ю, -шь), levágdalni, levagdalgatni, levagdosni.

стискати (-ю, -шь), szorongatni, szorítgatni; – жовтѣ чоботки стискаютъ ножки. Kol.

–ся, összeszorítgatni magát, szorosan fűzögetni magát, befűződgetni, összeszorulni, összefűződözni, összeszorongni; – стискалося сердце (у) путешественника. Тк. Д. 1895.

стиснути (-нувъ, -съ), összeszorítani, nyomni

–ся, összeszorítani magát, összeszorulni, meglapulni, szorosan befűződni.

стогнати = стогнути; – мовлюваmъ, плакати мете и стогнати. Єв. Нч.

стогнути (-у, -ешь), sóhajtani; – де били сотрое, а теперь стогнуть крестіане у всякуй неволи. Єв. Нч. – стогнутъ, воздыхаютъ. Тже. 378

столя|рити (-ю, -ишъ), asztaloskodni, asztalos mesterséget folytatni.

стоп|тати (-чу, -чешъ, -тавъ, -тн), le-, összetaposni; -ся, összetaposódni; -право старого чл҃вѣка Адама истоптало ся. Ев. Нж.

сторож|ити (-гу, -жишъ), őrizni, őrt állani.

сто|яти (-ю, -ишъ, -явъ, -уи), állani, érni (v. mit), kerülni (vmibe); -много, -мало -, sokba kerül, -keveset ér; -стоги стоятъ. Б.В.Ч. -коли стоите на молитвѣ. Ев. Нж. -два мужеве стояли напередъ нихъ у одежи бѣлуй. Тже. -найдеме доброту и у него стуйме. Тже. -дьявулъ у правдѣ не стоитъ. Ев. Нж. -далеко небо и солнце правды стоитъ ѿ роскошниковъ сего свѣта. К. Гр. Ст.

стоуй моцно, а слоухай пилне гд҃ство рителя. Ев. Ск.; -южъ нѣтъ якъ на своемъ Іовсагу манастырь стоитъ. О. М. М. -на томъ листу не есть точію некака нотіціїа .. умершаго, но и тая мало стоитъ. И. о.; -Вѣ (у) лейстрѣ стоитъ написано. Ра. Ѕ. К.

страда|ти (-ю, -ешъ), szenvedni
3 цел..

страж|ити (-у, -ишъ), őrizni

Зри: сторожити

страш|ити (-у, -ишъ), ijeszteni, borzasztani, aggasztani; -а до того страшитъ маваґа тал. К. Гр. Ст.

-ся, ijedni, borzadni, borzadozni, aggódni.

стреко|тати (-чу, -чешъ), csiripelni.

стрем|ити (-лю, -ишъ), irányba lendni, cél felé vonni

-ся, tódulni, törni (vmi felé), törekedni.

стремля|ти (-ю, -шъ), többször megkísérteni, vmely cél felé irányítani, ökit.

-ся, rajta lenni, igyekezni, állandóan irányulni vmely cél felé.

стрем|ѣти (-чу, -тишъ), meredni, meredeken lefüggni.

379

стро|вити (-лю, -виш), meg-, összemérgezni, méreggel elpusztítani.

стро|ити (-ю, -иш), szerkeszteni, építeni, késziteni; - діаволъ строитъ на земли(н) свою державу. Fk. L. 1901. fejleszteni.

- ся, szerkesztődni, épülni, készülni, készülődni, fejlődni.

струга|ти (-ю, -жу, -шъ), faragni, forgácsolni
- иде любцьо горб соломъ, попинейку стругана(?).

стро|чи (-гу, -жешь, -гъ), nyirni

- ся, nyiratkozni, nyiratni magát.

стрі|ляти (-ю, -ишъ), lőni

стрі|ляти (-ю, -яшъ), lövöldözni, lődözni, lődözgetni.

стрі|тити (-чу, -тишъ), когось, szembe találni, eléje menni, fogadni (vkit)

- ся, előfordulni, esni, történni, lenni; - с кымтось, vkivel találkozni, összejönni, - találkozni.

стрі|чати (-ю, -яшъ), - ся, gyakran összejönni, összetalálkozni.

стрягнути = стрянути

стря|нути (-нувъ, -гъ), besüppedni, - sülyedni

студе|ніти (-ю, -ешъ), hidegedni, hűvösödni,

сту|дити (-жу, -дишъ), hűteni, fázítani

- ся, hűlni, megfázni.

стугна|ти (-ю, -яшъ), hágni, hágdosni, hágcsálni, lépkedni, lépkedni, lép.

3'80

desni, menni, indulni.

ступити (-лю, -пишъ), lépni, hágni.

ступн(ѣ)овати (-юю), fokozni, lépkedni, lépdécselni, lépdegelni.

стыдити (-жу, -дишъ), szégyeníteni, pirongatni

-ся, pironkodni, szégyenkezni, szemérmeskedni; -овцнъ за свои не стыдитъ ся. Єв. Нж.

стынути (-въ), hűlni

стырчати (-у, -ишъ), lelógni, meredni, fityegni

Synon: стремѣти

стыти (-ю, -ешъ, -въ, -й), 1. hűlni

2. agyonhűlni.

стяти (зотну, -ешъ, -въ, зотни), levágni; - Іоанна стяли у темници. Єв. Нж.

сувати (-ю, -шъ), csusztatgatni, csusztatni ide-odatologatni

-ся, csuszkálni

Synon.: ховзати, ся.

судити (-жу, -дишъ), ítélni, ítélkezni; ой, андрѣю, та не добрѣ судиш. Пѣ. 1894. - комусь и когось: - христосъ намъ будетъ судити изъ книгъ ихъ. Єв. Нж. - не пусла бгъ сына, што бы судилъ свѣтови Тже - на тѣ ... ими людми судилъ, абы боки престола ... ли напротивъ ... для болшаго свѣтла ... L. 1750.

-ся, ítélet alatt állani, ítélődni.

суетити (-чу, -тишъ), -ся, bibelődni, pismogni, bajlódni, fáradozni.

сукати (-ю, -шъ), morzsolni, csipkedni, sodorni.

-ся, morzsolódni, zuzódni.

Synon.: крушити, ся

381

сумнѣвати (-ю, -ешъ ...) ся, töprengni, kétkedni, tépelődni, habozni,

сум|овáти (-ую), összegezni, -adni.

сумѣвáти (-ю, -шь), busongni, buslakodni.

сумѣ|ти (-ю, -ешь), elmélázni, elgondolkozni, gondságoskodni, buslakodni, szomorkodni.

сун|ути (-у, -ешь, -увъ), csúsztatni, tolni, hasílani.

-ся, csúszni, lefeléeni, omlani.

Synon.: сыпатися.

суперни́ч|ити (-у, -ишь), versengni, versenyezni, pályázni, vitázni, vitátsá lenni, -ra kelni.

сустрѣчá|ти (-ю, -шь) ся, találkozni.

сухерлявѣ|ти (-ю, -ешь), aszni, soványkodni, ösztövéredni.

сух|ну́ти (-ну, -нешь, сохъ), száradni.

сучи́ (-у, -ешь, -къвъ, -и), sodorni; -святымъ водоцамъ сѣчи не сучатъ. Кн.

суш|ити (-у, -ишь), szárítani, aszalni.

-ся, száradni, aszalódni.

существ|овáти (-ую), létezni, lenni.

сфалши́в|ити (-лю, -ишь), meg-, összehamisítani.

сформир|овáти (-ую), alakítani, összealakítani.

схапá|ти (-ю, -шь), összefogdosni, -kapdosni.

схáп|овати (-ую), összekapkodni

-ся, felkapódzni, -kapdosódni.

382

схватати (-ю, -шь), = схватовати.

схватити (-чу, -тишь), összefogni; megragadni.

-ся, fel- talpraugrani.

схватовати (-ую), összefogdosni,

-ся, összefogódzni,

сховати (-ю, -шь), elrejteni, eldugni, elbujtatni,

-ся, elbujni, elrejtőzni.

сходити (-жу, -дишь), be-, összejárni, kikelni (vetés).

-ся, összejövögetni, -gyülekezni,

схопити (-лю, -ишь), felkapni, felragadni.

-ся, felkapózni, felugrani,

схоповати (-ую), felkapkodni, összekapdosni.

-ся, felugorgatni.

схоронити (-ю, -нишь), megóvni, megőrni, eldugni.

схотѣти (-чу, -чешь), ráállani (vmre), belemenni (vmbe); -а коли не схочеть вамъ спомочи. О. В.У. – штобы схотѣвъ заразъ новопо. Ев. же.

схрупкати (-ю, -шь), összeropogtatni; -rágni.

схудобнѣти (-ю, -ешь), elszegényedni; -та коли люде схудобнѣли. Пк, Д. 1896.

сцѣдити (-жу, -днишь), összeszűrni, -csöpögtetni

-ся, összeszűrődni, -csepegni.

сцяти (сцю, сцьешь, сцавъ, щи), hugyozni, vizelni, pesélni.

сч... = исч...

счаловати (-ую), = исчаловати.

счезати (-ю, -ешь) = исчезати.

счезнути = исчезнути.

съпати (-лю, -дешь, -авъ, -ѣ, -ай), önteni, ömleszteni, hullatni.

-ся, ömleni, hullani,

383

сѣтити(-чу,-тишъ), jóllaklalni,

-ся, jóllakni.

сѣгати(-ю,-шь), nyulkálni

сѣдати(-ю,-шъ), leülni, helyet foglalni, letelepedni (коло стола), leüldögélni; - сѣдайте же вы в золотий човенъ. Kol.

сѣдлати(-ю,-шъ), nyergelni, - заказавъ собѣ коня сѣдлати; - при другій свѣчцѣ коника сѣдлавъ. Kol.

сѣрѣти(-ю,-ешъ), őszülni

сѣнити(-ю,-ишъ), árnyékolni.

сѣсти (сяду,-ешъ, сѣвъ, сядь), leülni; - сядь изъ правой стороны мене. Єв. Нж.

сѣчи (сѣку, сѣчешъ; сѣкъ, сѣчи), vágni, vagdalni, aprítani, metélni, metszeni.

-ся, vagdalkozni, vagdalódni.

сѣяти(-ю,-ешъ,-явъ,-й), vetni, szórni; - до двохъ фертальь сѣется мѣрокъ пять. О. М. М. - проситъ сатана, што бы сѣялъ зерно. Єв. Нж.

-ся, vetődni, velődni, szóratni, szóródni

- вѣвчарику, пѣвчарику, що сы) ото дѣявъ. Што сы собѣ, пѣвчарику, нигде ничъ не сѣявъ. Ndhy.

сѧгати(-ю,-шъ), nyulkálni, vmi után nyulni, - vmit elérni akarni.

сякати(-ю,-шъ), orrot fujni

Т.

таити(-ю,-ишъ), titkolni, tagadni, rejtegetni; - азъ тобѣ не таю. О.В.Ч. - не тай науку. Єв. Нж.

-ся, tagadtatni, titkolni magát, titkolózni, rejleni - котрыи таятъ ся напередъ людей. Єв. Нж.

талпова́ти(-ую), talpalni (cipőt, járni)

тамадова́ти(-ую), támadni (akit),

-ся, neki, rohanni; - коли ся тамадовалъ на чвось свѣтъ. Єв. Нж.

Танцьовати(-ую), táncolni; - підбиваненьь, пой у танець, будеме танцьовати. Ndhy.

З мадь. Synon.: гуляти.

твердити(-жу,-дишъ), szilárdítani, keményíteni, igazolni, erősíteni.

384

твердѣ́ти (-ю), keményedni, szilárdulni.

тверезúти (-жу, -зишъ), józanítani.

-ся, józanodni, józanulni; - тверезѣтъ ся. Св. Нч.

тверезнѣ́ти = тверезѣ́ти

тверезѣ́ти (-ю, -ешъ), józanodni.

творúти (-ю, -ишъ), teremteni, alkotni, tenni, létrehozni, elkövetni (грѣхъ), rég. beoinni; - вѣдомо творимъ.. Oklev. bekezd. Közöns.; - тамъ кого били, кого карали, кому ѿпустили, творили, што хотѣли. О.М.М.; - не одежда святыню творитъ. О.В.Ч. - руснакове нашѣ лучше творили, аще... Ио. - за сей поспѣшествіе молю творите поминаніе (= említést tenni). О.ч. 1751.
Synon.: чинити, дѣяти.

-ся, levődni, tettetni magát, tenni magát, alakoskodni, történni; - чему ся богомъ творитъ. О.В.Ч.

телúти (-ю, -ишъ) ся, elleni, borjazni.

темнúти (-ю, -ишъ), sötétíteni, sötétté tenni, homályosítani.

-ся, sötétedni, homályosodni.

темнѣ́ти (-ю, -ешъ), = темнúти ся.

тéплити (-ю, -ишь), melegíteni.

-ся, melegedni, melegíttetni.

теплѣ́ти = тéплити ся.

терепúти (-лю, -ишь), kotorni, kaparni, túrni, nyúzni, szakgatni, tángálni.

-ся, fészkelődni, hánykolódni.
Synon. мотати ся.

тéрпнути (-пнъ), merevedni, görcstől megmeredni, zsibbadni.

терпѣ́ти (-лю, -ишь), tűrni, szenvedni, elviselni; - и почалъ недостатокъ тръпѣти = hiányt, szükséget kezdett szenvedni. Ев. Ск. - досаждаемъ сый терплю. О.В.Ч. - терпѣвъ окарованъ и соромъ. Ев. Нч. - такъ терпѣвъ св. Илія пророкъ. Тзе. - терпи неволю твою изъ тихымъ сердцемъ. Тзе.

тéрти (тру, трешь, тере, три), törölni, törni, dörzsölni, morzsolni.

-ся, törni, töredni, morzsolódni.

385

терѧти (-ю,-шь), -ся = трачати, -ся.

тесати (-шу,-шешь,-савъ,-ши), faragni;

тещи (-ку,-чешь,-текъ,-чи), folyni, szaladni, folydogálni, csorogni, folyásban-folyamatban lenni, folyásba jönni; - вызь него течетъ усякая доброта. Ев. Нл. - што сутъ тъкы што текутъ изъ чрева вѣрныхъ. Тж. - криница течетъ у пожитокъ воднымъ. Тж. - кровъ мученикъвъ потоками текла по вершинахъ. К. Гр. Ст.

тискати (-ю,-шъ), nyomkodni, szorítgatni, nyomogatni; szorongatni, sajtolgatni; préselgetni; taszigálni

-ся, nyomakodni; lökdösődni; tuszigálódni, tolongani, szorongani.

тиснити (-ю,-нишь), szűkíteni; összeszorítani,

тиснути (-съ), szorítani, megnyomni

-ся, szorulni, nyomódni; - гды ся народы тиснули до тя. Ев. Ск.

тихнути (-хъ), elhallgatni, csendesedni

ткати (-чу,-чешь,-кавъ,-чи), szőni; - поставъ паучъ ткутъ. О.В.Ч. (= pókhálót szőnek).

Synon.: сновати.

ткнути, hozzáérinteni

-ся, hozzáérni

Synon. тыцнути, тыкати, тыкнути.

тлѣти (-ю,-ешъ), 1. pislákolni, parázslani, lassan égni,

2. korhadni, rohadni.

тьмити (-лю,-ишъ), sötétíteni

-ся, sötétedni, alkonyodni

Synon. темнити, темнѣти.

товарешити (-у,-ишъ) ся, pajtáskodni, társulni.

толмачити (-у,-ишъ), tolmácsolni.

Зрп: толмачити.

товстити (-щу,-стишъ), vastagítani, kövéríteni,

-ся = товстѣти. Зрп: толстити

товстѣти (-ю,-ешъ), vastagodni, kövéredni, hízni (= тыти), gömbölyödni.

товкти (-ку,-чешъ,-къ,-чи), törni, zúzni

386

токаріти (-ю, -ишь), esztergályozni, esztergázni

токарствовати (-ую), esztergályoskodni.

токмити (-млю, -ишь, -итъ, -и), alkudni (vmit) - для службы ихъ токмитъ намъ бгъ гораздъ. Єв. Нк.

-ся, alkudni (vmre), alkudozni.

толковати (-ую), magyarázni, értelmezni; - сею причту Феофилакто, Влавыка болгарскый такъ толкуетъ. Єв. Нк.

толмачити (-у, -ишь), tolmácsolni; - мертвый предомнюю п. Иг. Тордаи егда ему сія словеса толмачихъ. О.В.Ч.

толочити (-чу, -чишь), gázolni (füvet), tapodni, tapsani, dipomi, tiprani.

тонути (-ешь, -не, -вѣ, -ни), merülni, süllyedni; - абысмо в роскоши телесныи сего свѣта не тонѹли. Ж.Гр. Ст.

топити (-плю, -ишь), fűteni

2. olvasztani, fullasztani

-ся, fűlni

2. olvadni, merülni, vízbefulni

топтати (-чу, -чешь, -таѣ, -чи), tapodni, tipomi, tapomi, tiprani.

торгати (-ю, -шь), szakgatni, tépdesni, rángatni.

торговати (-ую), kereskedni, áruskodni; - и с тымъ товаромъ и пищалковъ пустити у свѣтъ торговати (отецъ сына). Тк. Д. 1894

торзнути, rántatni, megrántani.

тормосити (-шу, -сишь), rángatni, ráncigálni

-ся, rángatni egymást, birkózni.

торопити (-лю, -ишь) ся, bajlódni, bajoskodni, kínlódni

точити (-ю, -ишь), köszörülni, élesíteni.

точити (-ю, -ишь), toldani; - пресв. Марія точитъ слезы. О.В.Ч. - ирха точитъ. Єв. Нк.

трайбовати (-ую), főkeverni, főlverni (habot).

трактовати (-ую), vendégelni

3 нѣм. Synon. гостити

трапити (-лю, -ишь) ся, vesződni, bajlódni, kínlódni. 387

3 товт.

тра́тити (-чу, -тишь), veszteni, veszíteni; — коли вы заработанні грошики тратите у гершка. Ѳк. Д. 1896; — здоровья тр.

—ся, veszni, tűnni; — грѣхъ покорохъ тратится. Єв. Ск.

тра́фити (-лю, -пишь), eltalálni

—ся, történni, esni, eltalálódni; — аще неякая прилежитость трафится, отпишить. О. Ц. 1758.

требити

требова́ти (-ую), követelni, szükségelni

—ся, kívánatosnak, szükségesnek lenni, szükségeltetni, kívántatni; — для того требуются отъ насъ добрыя дѣла. Ѳк. Д. 1894.

тре́вати (-ю, -шь) = три́вати

тревожити (-у, -ишь), nyugtalanítani

—ся, nyugtalankodni.

трептѣти, ~~rengeni~~, reszketni; — ой, коли нас віддали, ~~[illegible]~~ трептѣла. Ndby.

трепа́ти (-ю, -шь), eldöngetni, elverni, megrakni; — але по хребтахъ пужисковъ трепати. Pa. S. K.

—ся, ide-oda hányódni, elcsigázódni

трепета́ти (-чу, -чешь, -тавъ), reszketni, remegni, lobogni, suhogni; — а священнику якъ не трепетати, якъ не ужасатися, коли онъ долженъ будетъ отвѣтъ дати. Ѳк. Ц. 1901.

трещати = трищати.

три́вати (-ю, -шь), tartani; — котораа наоука и до нѣ трѣваеть. Єв. Ск.

Synon. держати, три́мати

три́мати (-ю, -шь), tartani, tartogatni; — но съ рока на рокъ три́мати зерно. Pa. S. K., — люде приказы тримають. Ио.

трища́ти (-у, -ишь), ropogni, recsegni, recsesenni,

трови́ти (-лю, -ишь), 1. uszítani, heccelni.

2. mérgezni.

387

тро|йти (-ю, -ишъ), háromszorozni, há-
rommal osztani.

труб|ѣ|ти (-лю, -ишъ), trombitálni, kür-
tölni. Zeneó hangszeren játszani,
csöbe fujni.

fárasztani; - не труди учителя. Ев. Мк.

тру|дити (-жу, -дишъ) ся, fáradni, dol-
gozni, munkálkodni; - трудитися
в потребностяхъ плоти должно
такъ, чтобы было безъ грѣха. Фк. Ц.
1901; - неключимо ся вси трудите. О.В.У.
- отерханныи, што ся трудите. Ев. Мк.

трумбе|тати (-чу, -чешъ), trombitálni; -
акъ бемъ я то зналъ, хто то трумбеталъ.
Кол.

тру|тити (-чу, -тишъ), = друтити

тру|чати (-ю, -шъ) = другчати.

трынкати (-ю, -шъ), hebegni.

трѣска|ти (-ю, -шъ), csapkodni, dörögni.

трѣско|тати (-чу, -чешъ), csattogni, pat-
togni, ropogni.

трѣснути (-нувъ), egyet roppantani, e-
gyet dörrenni, - roppanni.

трѣща|ти (-ю, -шъ) = трѣскати.

трѣщ|ити (-у, -ишъ), szemet meresztem; -dül-
leszteni.

Synon.: выпулити.

тряс|ти (-у, -ешъ), rázni, ingatni, lógat-
ni; - гды листъ прочиталъ, то почалъ
головов трясти. Ск. Ц. 1755.

- ся, reszketni, rázódni;

туж|ити (-у, -ишъ), - ся, epekedni, busongni,
szomorkodni, sóvárogni; - не тужѣте добре чинячи. Ев. Ек.

3 маск.

тул|ити (-ю, -ишъ), érinteni, rejteni, lapítani

- ся, érni (vkhez, vmhez), lapulni, meg-
huzódni.

туля|ти (-ю, -шъ), érintgetni, rejtegetni; - не
тулявй итк, што ти лювъ бгъ. Ев. Мк.

- ся, dörgölni, érintkezni, lapulgat-
ni; - туляю ся, како учити. О.В.У.

389

тунѣ́ти (-ю, -ешь, -въ, -й), olcsóbbodni.

тупи́ти (-лю, -пишь), tompítani.

тупѣ́ти (-ю, -ешь), tompulni.

турбова́ти (-ую), zavarni, nyugtalanítani.

-ся, zavarodni, nyugtalankodni; - взявъ ся панонтьо барзъ турбовати. Кол.

тучи́ти (-у, -пишь), hízlalni; - все не хотячи (добычи) тучити свого брата. Тк. 8. 1897.

-ся, hízlalódni, hízni.

тучну́ти = тѣсти

туши́ти = души́ти.

тъка́ти (-ю, -шь), tömködni, dugdosni, dugrányozni, karózni.

-ся, tolakodni, furakodni.

тъ́кнути = тѣ́цьнути.

тѣ́ти (-ю, -йешь), hízni, lágyasodni, pocsakosodni, tokát ereszteni.

тѣ́цьнути, megodaérinteni; megbökni.

-ся, kissé hozzáérni, érintődni.

тѣца́ти (-ю, -шь), érintgetni, érzegetni.

тѣчи́ти (-у, -пишь), karózni.

тѣ́гати (-ю, -шь), huzigálni, vonszolni, vonszolgatni, hurcolni.

-ся, huzakodni, vonszolódni, vonszolni magát, cziperkedni.

тѣни́ти (-ю, -пишь), árnyékolni.

тѣра́ти (-ю, -шь), kergetni, hajkurászni; - тѣравъ газда разбыйню по городѣ за дыньовъ. Nagy.
Зап.: кѣрати.

тѣсни́ти (-ю, -пишь), szorítani, szűkíteni.

тѣснѣ́ти (-ю, -ешь), szűkülni.

тѣша́ти (-ю, -шь), vigasztalgatni.

тѣши́ти (-у, -пишь), vigasztalni.

-ся, vigasztalódni; - с того ся тѣшу нра́вю. О. Л. 1758.

890

тяга|ти (-ю, -шъ), húzni, húzogatni.

тягнути (-гъ), húzni, vonni; - сынъ вітця до права тягне. Кол.; - чатужъ тягнутъ нашу церковь силою. О.В.Ч.

- ся, húzódni.

тяго|тити (-чу, -тишъ), nehezítem, súlyosítani, terhelni.

тяготі|ти (-ю, -ешъ), nehezedni, terhelődni, terhesedni, súlyosodni.

тя́ж|ити (-у, -ишъ), nehezítem, súlyosítani, nehéz-ményezni, fontoskodni; - не тяжи кривдою. Св. Н.

- ся, panaszkodni, panaszolni.

тя́|мити (-лю, -нишъ), emlékezni, emlékébe visszaidézni, visszaemlékezni; - што бесме ся учили, тямити его. Св. Н.

- ся, emlékezetében, öntudatánál lenni.

тяти́ (тну, тнешъ, тявъ, тни), vágni (fát).

У.

уба|лити (-ю, -нишъ), ledönteni, ledűlni, leütni (fáról almát), leverni.

- ся, ledőlni, leesni.

убаля́|ти (-ю, -шъ), dűtögetni, döntögetni, leütögetni.

- ся, ledőlögetni, leomlani, omladozni.

убвекти́ (-ну), körülkerülni.

убвива|ти (-ю, -шъ), körülfonogatni, körülgöngyölgetni, körülcsavargatni, -tekergetni.

- ся, körülfonogatódni, körülgöngyölgetni magát, lassan körülburkolózni.

убви́|ти (-ю, -ешъ és убов|ю, -вешъ), körülfonni, -göngyölni, -csavarni, -tekerni, -karolni, -pólyálni.

- ся, körülfonódni, -fonatni, -göngyölődni, -göngyölni magát, -tekeredni, -tekerődzni, -csavarodni.

3.91

убвини́ти (-ю, -иш), megvádolni, mivel okolni, szemére hányni.

убвиня́ти (-ю, -еш), vádaskodni

убво́ховати (-ую), körülszállítani, -hordozni, -kocsizni, -szekerezni, -fuvarozni.

убволочи́ти (-у, -иш), körülczipelni, -hurcolni

убвъ́шати (-ю), körülakgatni

убвяза́ти (-жу, -жеш), körülkötözni,
убвязати (-ю, -еш), körülkötözni; -

убвя́зовати (-ую), körülkötözni

убганя́ти (-ю, -иш), körülkergetni, védeni, oltalmazni.

убглади́ти (-жу, -диш), körülsimítani.

убгла́жовати (-ую), körülsimogatni.

убгля́довати (-ую), körülvizsgálni - szemlélni, - nézegetni

-ся, körültekintgetni, - nézelődni.

убгни́ти (-ю, -еш), körülrothadni, köröskörül elrothadni.

убгоня́ти = убганя́ти.
убгорнути (-у, -еш, -уть),
убгоръ́ти (-ю, -иш), körülégni

убгрызти́ (-у, -еш), körülrágni.

убдарьова́ти (-ую), dúsan megajándékozni

[убдерти (-одру), = убдрати = убодрати]

убдержа́ти (-у, -иш), megkapni, elnyerni (vmit), elbirtokolni;

убдъ́ловати (-ую), körülmunkálni, munka alá venni (vminek).

убера́ти (-ю, -еш), felöltöztetni, fölvéteni (vkivel vmit)

-ся, öltözködni, felöltözködni.

убсра́ти = высра́ти.

убсрну́ти = оберну́ти. -ся
убжерати (убожру, убжерь), felefalni, magát
убжига́ти (-ю, -иш), körülégetni, - perzselni

-ся, körülperzselődni, - égni.

392

убжаля́ти (-ю, -яшь), körülcsanálozni,

-ся, körül-összecsanálozódni.

убжа́ти (убожну, -ешь, убжавъ), körülaratni.

убжина́ти (-ю, -шь), lassan körbe-körül aratni, körülaratgatni.

убзера́ти (-ю, -шь), körülkémlelni (vmit), körülnézegetni (vmit), körülszemlélni, -vizsgálni

-ся, körülnézdelődni, körülszemlélni magát

убива́ти (-ю, -шь), öldösni, ölögetni, veregetni, lelapdosni (köveztetni); - римляне тайно убиваютъ душа. О.В.У. - не убивай. Ев. Нх.

-ся, gyakran megütni magát, megütni; - трутизна чортова слабость учителя убиваетъ uz. О.В.У.

убира́ти = убера́ти, -ся.

уби́ти (-ю, -ешь, -ивъ, -ий), megölni, agyonütni, meggyilkolni; - второго громъ убилъ. О.В.У. - бы есь не убивъ. Ев. Нх. - потумъ убютъ его. Ев. Нх.

-ся, megütődni, ütni magát, öngyilkossá lenni; - упавъ ись казалницѣ, таже убилъ. Ев. Нх. Геминъ (путь жидувский)

убити = вбити.

убкачати, körülhengeríteni, -hengerelni.

убкла́сти (-ду, -въ), körülrakni.

убкла́довати (-ую), körülrakosgatni, -foglalni

убколо́ти (-ю, -ешь), körülkaszogatni.

убкопи́ти (-лю), körülásni, -kapálni

убкосити (-шу, -сишь), körülkaszálni

убкоти́ти (-чу, -тишь), körülhömpölygetni, -gördíteni

-ся, körülhömpörögni.

убкра́сти (-ду), mindenét ellopni (vkinek),

ублечи́ (-гу, -жу), körülfeküdni, körülfogni, -keríteni.

— (ку, -чешь), feltöltögetni, feltölteni.

-ся, feltöltődni.

убливати (-ю, -шь), körülöntözni.

бли́вати (-жу), körülnyalni

-ся, körülnyalni magát, nyalakodni.

ублиза́ти (-ю, -шь) = ублизовати

ублизовати (-ую), körülnyaldosni.

-ся, nyalni-falni egymást

убложи́ти = укла́сти.

убля́ка́ти (-ю, -шь), öeltözletni

—ся, öeltözködni.

убли́пи́ти (-лю, -пишь), körülragasztani

ублипля́ти (-ю, -шь), körülragasztgatni.

убма́вати (-ю, -шь), körülkenni,

убмаза́ти (-ю) = убма́зовати

убма́зовати (-ую), körülkenegetni.

убмасли́ти (-ю, -нишь), körül- telezsírozni vajjal körülkenni körülbajazni.

убмахати (-ю, -шь), körülintni.

убма́ховати (-ую), körülintegetni.

убмота́ти (-ю, -шь), körülrázni, -rázogatni

—ся, körös körülrázatni magát.

убмочи́ти (-у, -нишь), körülázlatni,

—ся, köröskörül beázni.

убма́стити (-щу, -стишь), körültapasztani

убма́щовати (-ую), körültapasztgatni.

убмерза́ти (-ю, -шь), lassan körülfagyni.

убме́рзнути (-нешь, -зъ), körülfagyni.

убмести (-ту, -тешь, -[illegible]въ, -ла), körülseperni.

убмета́ти (-чу, -чешь)

убмякнути, köröskörül puhulni-lágyulni

убмовити (-лю, -нишь), megnyalni.

убморля́ти (-ю, -шь), rágalmazni; -мы ралы часы́ть объ моблати единъ другого. Ев. Ик.

убмокнути, körülázni

убмолоти́ти (-чу, -тишь), körülcsépelni.

убмори́ти (-ю, -нишь), agyonfárasztani

—ся, holtrafáradni.

убморо́зити (-жу, -зишь), körülfagyasztani

убморочи́ти (-у, -нишь),

убмо́стити (-щу, -стишь) körülhidalni.

убмыва́ти (-ю, -шь), körülmosogatni

убмы́кати (-ю, -шь, -чу, -чешь), körültépni, -rángatni.

убмыка́ти (-ю, -шь), körültépni

убмыти (-ю, -ешь), körül-lemosni; -омыли нашъ бу ше выль съ Бгу. Ев. Ик.

убмышля́ти (-ю, -шь), gondolatban meghányni-vetni, minden oldalról körülgondolni.

убмини́ти (-ю, -нишь), megváltoztatni,

—ся megváltozni.

убмѣрити (-ю,-ишь), le-körülmérni

-ся, körül-lemérődni, körülmérni magát,

Synon.: убважити, ся.

убмѣровати (-ую) = убмѣряти, körülméregetni.

убмѣряти (-ю,-шь), = убмѣрити.

убмѣряти (-ю,-ешь), körül-lemére-getni.

-ся, körülmérőzni, -méregetni magát.

убважити, ся = убголити, ся

убнести (-у,-ешь), körülvinni

убнизати (-ю,-шь), körülfűzni.

убнизити (-жу,-зишь), körös-körül alacsonyítani.

убнизовати (-ую), körül fűzögetni, köröskörül fűzögetni.

убникати (-ю,-шь), körültekinteni, -nézni, -szemlélni.

-ся, körülnézdelődni.

убнимати (-ю,-шь), körülölelni (gat), -fogni (dos), -karolni (gat), -venni.

-ся, ölelkezni,

убновити (-лю,-ишь), megujítani.

-ся, megujulni.

убновляти (-ю,-шь), megujítgatni

-ся, megujulgatni.

убносити (-шу,-сишь), körülhordani

убняти (-оньму,-нявъ,-оньми), körül-fogni, -venni, -ölelni,

-ся, körülfogózni, -ölelődni.

убобрати (-беру,-обравъ,-бери), körülvenni, magára vállalni

-ся, magára vállalni, vállalkozni.

убогатити (-чу,-тишь), fel-, meggazdagítani.

-ся = убогатѣти.

убогатѣти (-ю,-ешь), meggazdagodni, megvagyonosodni,

убогнати (-жену), körülhajtani, megmenteni.

убогнути (-ешь), körülhajlítani,

убогнути = убогнѣти

убогнѣти (-ю,-ешь), elszegényedni,

895

tönkremenni, -jutni.

убогрѣбати (-ю, -шь) = убгрѣбати.

убогрѣвати (-ю, -шь), убгрѣвати.

убодрати (-деру, -одравъ), körül tépni, -szakítani, -szaggatni, -nyúzni, le-, -körülhántani, elnyúzni.

-ся, körültépődni.

убодрити (-ю, -ишь), felbátorítani, -buzdítani, serkenteni, éberré, vigyázóvá tenni.

-ся, felbátorodni, -serkenni, -buzdulni, nekibuzdulni.

убожити (-у, -ишь, -гъ), szegényíteni, tönkretenni, -juttatni,

-ся, = убожѣти.
убожратися = убжратися
убожѣти (-ю, -ешь), elszegényedni, szegénységre, -tönkrejutni.

убозначати (-ю, -ешь), megjelölgetni, megjegyezgetni, megjelezgetni

-ся, megjelölgetődni.

убозначити (-у, -ишь), megjelezni, körüljelölni, körüljelezni.

-ся, megjelölődni, megjeleződni.

убоймати (-ю, -у, -ешь), körülfogni
зри: убѣмати.

убойти = убыйти.

убололчи = ублечи.
убом... = обом...
убомкнути = обомкнути

уборвати (-у, -ешь), körülszakítani, leszedni (gyümölcsöt).

-ся, körülszakadni.

убороняти (-ю, -ешь), megvédeni, oltalmazni.

-ся, védekezni.

убослати (-шлю), körülküldözni.
убояти (-ю, -ишь), megijeszteni.
-ся, megijedni; -отъ святыхъ убоитеся. О.В.Ч.
убрати (-беру), -кого, felöltöztetni

-ся, felöltözni.

убрати (-беру), kiszedni

396

убросити (-шу,-сишь), körül,-megharmatozni

убросну́ти, körül,-felnőni;

убростати (-ю,-шь), körül-benőögetni.

убрости (-ту,-ешь), benőni

убрывати (-ю,-шь), 1. köröskörül leszakgatni, körülszakilgatni. 2. körülturkálni.

убрыти (-ю), körülturni,

убрѣзати (-жу,-жешь), körülvágni, -metszeni.

убрѣзовати (-ую), körülvagdalni, -vagdosni, -nyesegetni, -vagdalgatni.

убскаковати (-ую), körülugrándozni.

убсолити (-ю,-ишь), körülsózni.

убсохнути, körülszáradni.

убставатп (-ю,-ешь), elmaradozni, Зри: зубставати

-ся, elmaradozni.

убставити (-лю,-ишь), körülállitani;

убставковати (-ую), körülálldogálni.

убставляти (-ю,-шь), körülállilgatni, -rakosgatni.

убстати (-ю,-ешь), körülállani, -fogni, le,-elmaradni.

убстояти (-ю,-ишь), köröskörül felállani, megállani

убсрбити (-ю,-ишь), körülkisziletni, -szerelni, -épiteni.

-ся, felszerelődni, felkészülni, körülépülni, -épitkezni.

убстричи (-жу,-гь), körülnyirni; -на что уста своя обьстригли. О.В.Ч.

-ся, körülnyiratkozni.

убстрѣляти (-ю,-шь), meglövöldözni.

убсыляти (-ю,-шь), körül,-mindenfelé küldözni.

-ся, kölcsönösen küldeni egymásnak, -egymásnak.

убсѣпати (-лю,-лешь), körülhintni, önteni, -tölteni. 397

-ся, körülömleni, -ömölni.

уъсыпáти (-ю, -шь) = уъсыпóвати.

уъсыпóвати (-ую), körüllöcsölgetni, -ömlesztgetni.

-ся, körülömölgetni, -ömölgetődni - töltögetődni.

уъсѣхáти (-ю, -шь), körülszáradozni, lassan körülszáradni.

уъсѣ... = объсѣ...

уътовчи́ (-ку, -чешь), körültörni, -zúzni.

(уъточáти (-у, -ишь), körültoldozni

уътокáти (-ю, -шь), körülélesítgetni, -esztergályozgatni.

уъточи́ти (-у, -ишь, -ивъ, -и), körültoldani.

уъточи́ти (-ку, -чишь), körülélesíteni - esztergályozni.

уътекáти (-ю, -шь), körülfolydogálni

уътечи́ (-ку, -чешь), körülfolyni.

уътерáти (-ю, -шь), törülni, törülgetni dörzsölni, dörzsölgetni, dörgölni,

-ся, törülközni.

уътéрти (-у, -е

уътесáти (-шу, -шешь, -савъ, -ши), körülfaragni.

уътесóвати (-ую), körülbárdolni, körülbárdolgatni.

уътрястú (-у, -ешь), körülrázni.

уътыкáти (-ю, -шь), körüldugni, körülkarózni

уътыкáти (-ю, -ешь), körüldugdosni

уътéти (-ю, -ешь), körülhízni.

уътыцькáти (-ю, -шь), körül[illegible]

уътыцькáти (-ю, -ешь), körültapogatni,

уътѣ́чити (-у, -ишь), körülkarózni;

уътѣ́повати (-ую), körülvonszolgatni;

уътѣкáти (-ю, -шь, -ешь), 1. körülfolyd

galm

2. körülszaladozni, -szaladgálni, -futosni.

убѣтѣн|и́ти (-ю, -ишь), be-, körülárnyalni, -árnyékolni.

убѣтѣсн|и́ти (-ю, -ишь), körülszorítani, -szűkíteni.

убѣтѣсн|я́ти (-ю, -шь), körülszorongatni, -szorongatni.

убѣтѣрг|а́ти (-ю, -шь), körülvonszolgatni, -cipelgetni, -huzogatni.

-ся, körülcsipekedni.

убѣтѣргн|у́ти (-ешь, -гъ, -и), körülhúzni, -vonni, -bontani.

убѣтя́г|овати (-ую) = убѣтягáти
Арн: убѣвольчити, -цуѣрити

убѣтя́ж|ити (-у, -ишь), mindenfelől megnehezíteni, -súlyosítani.

у́... вы

у́быти = вы́быти

убѣг|а́ти (-ю, -шь), beszaladgálni

убѣгати ся = вы́бѣгати ся.
убѣдити ся, meggyőződni
у́бѣдкати ся = вы́бѣдкати ся.

у́бѣдовати = вы́бѣдовати.

у́бѣлити = вы́бѣлити.

убѣ|сити (-шу, -сишь) ся, megvesztem, őrjöngővé lenni, válni

убѣх|а́ти (-ю, -шь), körülmenni, -járni (forni)

убя́ти = убѣняти.

уважа|ти (-ю), becsülni, tisztelni, figyelemmel, -tekintettel lenni.

ува́жити

у́важити = вы́ва́жити.

увели́ч|ити (-у, -ишь), megnagyítani

-ся, megnagyobbodni.

уве́р|ечи (-жу, -жешь, -гъ, -зь), bedobni, behányni, belökni; - али звязавши его оувергъ до темницѣ. Ев. СК.; - увергутъ ихъ у каменьцу огненую. Ев. Ма., увержене єсть у море. Тже.

у́веречи = вы́веречи. 399

увиб|а́ти (-ю, -шь), körülfonogatni, -csavargatni.

-ся, körülfonogatódni, -csavargatódni, -csavarodgatódni.

увити (-ю, -иешь), körülfonni, -csavarni, beburkolni

-ся, körülfonódni, be-, körülkerözni, beburkolózni, begubóztkodni.

увити (-ю, -иешь, -ивъ), kicsavarodni, = вывити, ся

увихнути, kificzamitani,

-ся, kificzamodni.

увластити = навластити.

увлечи (-ку, -чешь, -къ, -чи), behuzni, begöngyölni

увядити (-жу, -дишь), bevezetni, elgondolni, avatni.

-ся, bevezetödni, avatódni.

уводити = выводити.

-ся, kikelni, fészkelni.

увозити = вывозити.
увойти (-ду, -шовъ), bemenni, bejutni; - если хочъ увойти, у пожитокъ вѣчный. Ев. Нж.
уволочити (-ку ѣ- чу, -чишь), behordani (szobálvárral),

уволочити = выволочити.

увольнити (-ю, -нишь), felhatalmazni, felszabadítani, szabadságolni, fölmenteni
увыйти = увойти, - многыми скорбами годитъ ся намъ увыйти у царство небесное. Ев. Нж.

увѣдати (-ю, -шь), kitudni, -meg, nyomára jönni.

увѣдати (-ю, -шь), megtudakolni, -tudakolni, nyomozgatni, nyomozni, értesülni.

увѣдовати = увѣдати.

увѣдомити (-мю, -ишь), értesíteni, tudósítani, értésére -, tudtára adni, tudomására hozni, tudatni.

-ся, értesülni, értesültetni, értesülést szerezni, megtudakolni, tudakozódni

400

уѣдомля́|ти(-ю,-шь), értesülgetni, tudósulgatni, tudatgatni

-ся, értesülgetni, tudakozódgatni, tudakolgatni, egymásnak kölcsönösen értesítéseket küldözni.

уѣ́дѣти (-жу), meglátni; -кто чинить дѣла злыи, не увидить свѣтлости. Ев. Нѣ.
Зри: увидѣти.

-ся, meglátszani, kit-előtűnni; -увидится, не будетли в немъ много камѣнья. О.Ч.Т.П.

уѣ́р|ити (-ю,-ишь), meghitelni, hitelesíteni, hitelezni, hitellemi; -(Тамо якщо нѣкто не увѣрияхъ. Ев.Нѣ.)

увѣрьвати (-ую), elhinni, hitelleadni; -коли увѣрує, ме, ак.. Ев.Нѣ.

увѣря́|ти (-ю,-шь), hitelezgetni, biztosítgatni (valamiről), biztosítani.

увяда́|ти (-ю,-шь), hervadozni, fonnyadozni, lankadozni.

увя|зати (-жу,-жешь), meg-, lekötni; - сесь пусть есть, якъ одна узда, которить увяжете тѣло наше. Ев.Нѣ.

увяну́ти, elhervadni, elfonnyadni, el-ellankadni,

уга́нути, elhalálni (gondolatot), megfejteni (talányt),

угаснути = выгаснути
угати, hazudni; -вѣрую, что пророкъ дали алектаи частъ рнинеугали. Ев.Нѣ.

углуби|ти (-лю,-ишь), bemélyíteni, bemélyeszteni, sülyeszteni, elsülyeszteni, elmélyíteni (valamit)

-ся, be-, elmélyedni, be-elsülyedni.

углубля́|ти (-ю,-шь), mélyítgetni, sülyesztgetni.

-ся, mélyedezni, sülyedezni.

угля́р|ити (-ю,-ишь), szénégetéssel foglalkozni, szénégetőnek lenni.
угнати = выгнати.

угну́ти, alákajlítani, meggörbíteni.

-ся, alákajolni, le-meggörbülni, -görbedni.

угнѣзди́ти (-жу,-ишь) ся, befészkelődni, fészket megrakni.

уго|дити (-жу,-диш), kedveskedni, kedvében járni, kedvére lenni; - кто бы могъ кождому угодити? Fk.D.1896. -безъ вѣры не можете угодити богу. Ев.Нѣ.

уго́до|вати (-ую) = выгодовати. 407

у́гойити = выгойити, выгоити.

угласи́ти (-шу́, -сишь) св. megszólaltni, hangozni, hangzani, hangoztatni.

у́гоняти = у́ганяти.

у́горѣти = вы́горѣти.

угости́ти (-щу, -стишь), megvendégelni

угоща́ти (-ю, -шь), vendégeskedni, gyakran megvendégelni, többször vendégül látni

-ся, vendégeskedni, lakomázni.

уготови́ти (-лю, -ишь), előkészíteni

-ся, előkészülni

Synon.: приготови́ти, св. прилади́ти, св.

уготовля́ти (-ю, -шь, -ешь), előkészítgetni.

-ся, előkészülődni, -készülgetni.

у́грабкати = вы́грабкати.

угребсти = выгребсти.

угрожа́ти (-ю, -ешь), fenyegetni.

-ся, fenyegetőzni.

у́грозити = вы́грозити

у́грызати = вы́грызати

угрыза́ти (-ю, -шь) св. marakodni, mardosni, csámcsog, harapdálni, csámcsogni

угрызти (-у, -ешь) beleharapni (vmibe), belémarni,

-ся, belevágódni, marakodni, egymásba harapni.

угрѣва́ти (-ю, -шь), felmelegítgetni, melengetni, melegen sütni (nap).

-ся, melegedni (napon), sütkérezni.

угрѣ́ти (-ю, -ешь) св. fölmelegedni.

у́давати = вы́давати.

удави́ти (-лю, -ишь), megfojtani; -третего шатанъ удавилъ. О.В.У.

-ся, megfulladni.

у́давити = вы́давити.

удали́ти (-ю, -ишь), eltávolítani

-ся, eltávolodni, eltávozni;

402

уда́рити (-ю, -ишь), megütni (vkit, vmit), ráütni (vkire, vmire) hozzá-ráütni

mi; – чмуль ударивъ пана отца би-
гарьомъ. Тк. Д. 1897; – чл҃къ.. николи живот-
ная не ударилъ. О.В.Ч. – полицю. Ио. – неу-
даришъ у камѣнь ногов твоевъ. Ев. Нх. – удари
ротъ мүй. Т.ж.
– ся, megütni magát, megütödni; meg-
zörülni

ударити (-ю, -ишъ), megajándékozni.

удати (-ю, -ешъ, -е, -шъ, -стъ) ся, sikerülni,

удати = выдати.

удберáти (-ю, -шъ, -тъ), elszedegetni (va-
miből), el-elszedni, el-elvenni; gyak-
ran elvenni; több(ször); – ismételten venni
(vmiből); – у катуны, sorozni; – коли
мене удберали – тоты канонѣрѣ. Лрд.
– у сесь пустъ не лише што бы вытбирати го-
дулю. Ев. Нх.

удбивáти (-ю, -шъ), elveregetni, elűzö-
getni, visszaveregetni

удбити (-обю, -обиешь, -бивъ), elverni,
elűzni magától, elütni (órát).

удбéрти (-ю, -ешь, -въ), elmulasztani, le-
késni, leróni,

– ся, elmúlni,

удбѣгати (-ю, -ешъ), elszaladni, elfutni,
leperegni, tovatűnedezni; – роки уд-
бѣгáютъ.
(iszkan)

удбѣгнути (-у, -ешъ, -гъ, -нн), elfutni, kis
sé félreszaladni.

удбѣгти (-гу, -жешъ, -гъ, -въ), elfutni, elsza-
ladni,

удважити (-у, -ешь), el-, leméreni; – якового
мѣрого мѣришь, такового тобѣ вагою ѿвважатъ. К.
Гр. Ст.

– ся, elhatározni magát, ráhatározódni
(vmire), elszánni, eltökélni magát; – та
якъ ты мугъ отважитися брати таку
паскудь. Тк. Д. 1895.

удвáжовати (-ую), leméregetni, elmérege-
getni.

– ся, elhatározásra jutni, elhatározás
iránt küszködni.

удвалити (-ю, -ишь), elgördíteni, ellengeri-
teni,

– ся, lehasadni (pl. sziklatömb),

удвалтовáти (-ую), megvállani; – не можетъ
выдвалтовати тамъ душу своѭ. Ев. Нх.

удавáльовати (-юю, -юешь), elhengergetni

-ся, lehasadozni,

удвезти́ (-у, -ешь, -вюзъ, -и), szekeren elvinni, elszállitani (imét-oda),

-ся, szekeren elvitetni magát.

удверечи́ (-гу, -жешь), el-, vikszadozni, ellökni; - цѣлыи книги першо отверьгоша. О. В.Ч.

-ся ellökni magát, ellökődni; - потулъ триче былъ ся въедверьгъ. Єв. Нч.

удвернути ся, elfordulni vktől, vmtől,

удвести́ (-ду), elvezetni, elkerülni.

удвивати (-ю, -ешь), letekergetni, lecsavargatni,

-ся, letekergetőzni,

удвити (-ю, -вешь, -въ), el-, letekerni, legombolyitani

-ся, leválni, letekerődni, legombolyodni.

удвлекати (-ю, -шь), elhurcolni, elhárítgatni, elvonogatni

-ся, huzódozni (vmtől, vktől).

удвлечи́ (-ку, -чешь), elhuzni, elvonni,

-ся, elhuzódni, elvonódni,

удволочити (-у, -ишь), elcipelni, elvonszolni,

удвскати (-ю, -шь), lassan el-, leszokni,

удвскнути, elszokni.

удвѣсити (-шу), szélakasztani egymástól.

удвѣяти (-ю, -ешь), szórást beverni

-ся, szórással elkészülni.

удганяти (-ю, -шь), elüzögetni, el-elhajtani. - Авраамъ мухи отъ своихъ ухъ отганялъ. О. В.Ч.

зри: удгоняти, удогнати

удгнѣвати, megengesztelni; - обунъ въгнѣвавъ бога отца. Єв. Нч.

удгородити (-жу, -дишь), elkeríteni, kerítéssel, sövénnyel szétválasztani.

удгрести́ (-у, -ешь), el-, szétkaparni, elkotorni, elgereblyélni. 404

угрызати (-ю, -шь), rágódni, elrágódni (omin),

угрозити (-у, -ешь), elmarni vmit, vkit,

-ся, vmitől elmarni magát

угрѣбати (-ю, -шь), elkotorgatni, elkotorászni, elkotorászgatni, elkapargatni, elkapirgálni, elgereblyézgetni

-ся, huzakodni, huzódozni, banakodni lassan elkotródni.

удавати (-ю, -ешь), meg,-visszaadni, meg,-visszatéríteni, visszafizetni, férjhezadni

-ся, férjhez menni.

удалити (-ю, -ишь), eltávolítani, eltávoztatni, со котѣмпс д..., абесме грѣхъ свуй вытдалили. Ев. Нх.

-ся, eltávozni, eltávolodni; - выдалить ся сердце наше выдъ бога. Ев. Нх.

удаляти (-ю, -шь), eltávolítgatni, eltávoztatgatni; -

-ся, távolodni, távozni, elszármazni messze elkerülni; - котрыися выдаляютъ вудъ тебе. Ев. Нх.

удати (-мъ, -шь, -ю, -ешь), meg,-visszaadni, meg,-visszatéríteni (omit), visszafizetni férjhezadni; - абы зло за зло не отдавъ Ев. Нх. - и тако до рукъ Юркови ѿдати. О. Ц. 1753. - приспивши до Повчи лзду ѿдамъ. 1751. - докудъ не вудлаетъ удовъ довгъ свуй. Ев. Нх.

-ся, férjhez menni; - Щи я тобѣ не казала, кучерявий хлопче, бмъ за тебе не удамъ ся, бо мнѣ ся не хоче. Ndfy.

удерати (-ю, -шь), elszakítgatni, ellépegetni, ellépdesni, elszakgatni, el,-lenyesegetni.

-ся, leszakgatódni, lenyesegetni, lelépegetődni.

удерти (-ру, -ешь), leszakítani (vmiről) elszakítani (vmiből), el,-lelépni, el,-lenyesni.

-ся, leszakadni (vmiről), lelépődni, lenyesődni.

удоити (-ю, -ишь), elfejni (a lejött a tehénből)

удохнути, lélekzetvételre időt szakítani, megpihenni, szünetelni, nyugodni (kissé),

удрати (-ру, -ерешь), = удерти.

Зри: удодрати

удыхати (-ю, -шь), pihengetni;

удыхати (-ю, -шь), lélekzetet kifujni, megszünni lélekzeni, 405

удды́хнути = уддо́хнути.

уддыхо|вати (-ую), fujtatni.

уддѣля́ти (-ю, -ишь), elkülöníteni, széjjel-szétválasztani, különválasztani, elosztani, megosztoztatni, részeltni

-ся, elválni (vktől) megoszlozni; - душа выддѣлившися выдъ тѣла.. Ев. Нч.

уддѣля́ти (-ю, -шь), osztoztatni, különö-zetni,

-ся, osztozkodni

удера́ти = выдерати.

у́держати = вы́держати.

удéржати (-у, -ишь), megállani (vmit), feltartani, visszatartani; - тѣло наше удержати не выть панства. Ев. Нч. - ланцы и путы ихъ не могли удержати. Тже.

-ся, megtartóztatni magát, tartózkodni (vtől), visszatartani magát.

удéржовати (-ую), feltartóztatni, tartóztatgatni.

у́дерти = вы́дерти.

удешевити (-лю, -ишь), megolcsóbbítani,

-ся, olcsóbbodni.

удзивáти (-ю, -шь), elhívogatni,

-ся, visszhangzani, hangosvisszazodni

удиви́ти (-лю, -ишь), csodálni, csodálatba ejteni, bámulatra kelteni, megbámulni (vmit).

-ся, elbámulni (vmin), csodálkozni, bámulatba esni.

удивля́ти (-ю, -ешь), meg-megcsodálni, meg-megbámulni (vmit),

-ся, bámulgatni, bámészgatni, csodálkozni (vmi felett).

у́днти (-жу, -дишь), korgászni;

удказáти (-жу, -жешь), le-visszamondani, visszafelelni válaszolni; - выдкажуть праведныи. Ев. Нч. - Христосъ выдказалъ и рюкъ. Тже.

-ся, lemondani, nem vállalni;

удкáзовати (-ую), visszafelelgetni, válaszgatni; - накогось, комусь; - Пише, пише, тоНище и на милу удказую (- и братови, - и сестрицѣ -). Nagy.

-ся, vonakodni. Synon.: удгрѣбати ся.

удкачáти (-ю, -шь), elkengyelni (vtől),

-ся, elkengyeredni

удкáчовати (-ую), elkengyergetni

406

удклик|ати(-чу,-чешъ), el,-visszahíom, : elnólítani,

-ся, megszólalni,

удкли́к|овати(-ую), elszólítgatni,

-ся, hivatkozni.

удкла́д|овати(-ую), félrerakosgatni, halogatni.

удкла́|сти(-ду), félretenni, félre,-el-rakni, halasztani.

Synon.: удложи́ти.

удклей́ти(-ю,-ишъ), le,-szétragasztani, leenyvezni (vmit vmiről),

удклон|и́ти(-ю,-ишъ) ся, elköszönni,

удколо́ти(-ю,-ешъ), elhasítani (vmiből).

удкоп|а́ти(-лю), elkapálni (egy darab sajátját a másikból).

удко́та|ти(-ю,-шъ), elrugni (magától),

удко|си́ти(-шу), elkaszálni (a másikból),

удкро|и́ти(-ю,-ишъ), leszabni (vmiből),

удкрыва́ти = открыва́ти

удкрыти(=открыти), felfedni, feltárni. - пропоптѣвши слово, настуй воедкрай. Ел. Нз. -ся, feltárulni; - выдкрыстъ ся тѣвъ бати. Ел. Нз.

удкуп|ити(-лю,-ишъ), megváltani; - христосъ выткупивъ насъ вѣтъ клятвоє. Ел. Нз.

-ся, megváltani magát

удкупля́|ти(-ю,-шъ), visszaváltogatni;

удку́повати(-ую), meg- megváltani, latom visszaváltani.

удку|си́ти(-шу,-сишь), el,-leharapni.

удку́сов|ати(-ую), elharapdálni.

удлата́|ти(-ю,-шь), halaszgatni, halogatni.

удла́з|ити(-жу,-зишъ), elmászni

удлама́|ти(-ю,-шъ), el,-letörni

удла́мовати(-ую), vmiről letördelni.

удлет|ѣти(-у,-ишъ), elrepülni, tovaszállni; - духъ отлетитъ отъ увѣята. О.В.У.

удлива́|ти(-ю,-шъ), leöntögetni (belőle).

удли́ти(-ю,-ешъ), leönteni (vmiből)

Эри: удбилляти

417

удложи́ти (-жу, -жишъ), el-, félretenni, máskora hagyni, elhalasztani; - нынѣ уже выложьте вы вымъ себе лихую даку. Єв. Нж.; утумъ дѣльжадный члвѣкъ не можетъ выдложити но | Synon. - удкласти | заутра. Тже.

удломи́ти (-лю, -ишъ), letörni

удломля́ти (-ю, -нѣ), letörögetni, letördelni, letördelgetni.

удлупи́ти (-лю, -ишъ), lehántani, lehántolni

-ся, lehámozódni, lehámlani, lehasadni.

удлучи́ти (-у), elválasztani (vktől), elkülöníteni; - ангелы выдлучатъ злии выдъ посередъ праведныхъ. Єв. Нж. на сконча́нію вѣка

-ся, el-, különválni, elkülönülni.

удлѣ́сти (-зу, -зешъ), elmászni.

удмѣни́ти (-ю, -ишъ), megvállani; - можетъ господь у оденъ часъ выдмѣнити журу нашу. Єв. Нж.

-ся, megvállani magát.

удне́пасти (-ду, -въ), el-, leggyengülni, elsatnyulni, lábaról leesni, elsorvadni, lehitványulni, elsenyvedni.

уднести́ (-у), elvinni.

удни́мати (-ю, -шъ), el-, elvenni (vktől), elvonogatni, felszabadítani.

-ся, el-, elvonni magát, felszabadulni.

удноси́ти (-шу), elhordani,

удношёвати (-ую), elhordogatni.

удня́ти (-оньму, -меш, -нявъ, -оньми, -оймн), elvenni (vktől); - и вуннявъ два сребникы. Єв. Нж.

-ся, megszabadulni, elvesztni; - прiйдетъ часъ, што ся выдоймет выдъ нихъ женихъ. Єв. Нж.

удобра́ти (-беру, -обравъ), elszedni, elvenni, kiszorni (katonának); - нищастлив/часъ, та що мене выдобрали изъ першоѣ класы.

удобродячи́ти (-у, -ишъ) ся, tetszeni, | Nagy; удобродячивъ ся отецъ вашъ небесный дати вамъ царство. Єв. Нж.

удогна́ти (-жену, -огнавъ), el-, tovakergetni.

удогну́ти (-у, -ешъ), elhajlítani;

-ся, elhajlani, - hajolni,

удойти́ (-ду, -десь) = удыйти́.

удоллья́ти (-ю, -ьешъ), leönteni (róla),

удомкну́ти (-у, -ешъ, -омокъ, -и), kinyitani

-ся, kinyílni

408

удомыкати (-ю, -шъ), nyitogatni; - кто

кажетъ слово боже, а овунъ одомыкаетъ. Ев. Ир.
- попове одомыкаютъ царство небесное. Тнс.

-ся, nyitogatódni, nyithatóvá lenni.

удорвати (-у, -ешъ), el-, le-, odaszakítani, odatépni.

удападати (-ю, -шъ), el-, lecsni, lehullani

удападовати (-ую), hullani, hulldogálni.

удапасати (-ю), el-, leoldani (övet).

удапасти (-ду, -дешъ, -въ), elesni (ettől).

удаперати (-ю, -шъ) ся, vonakodni; - Мойсей выдпиравъ ся: господи, языкъ ми тяжокъ. Ев. Ир.

удапечатати (-ю, -шъ), pecsétet bontékról levenni.

Syn: роспечатати.

удапивати (-ю, -шъ), leiszogatni (ebből).

удаписати (-шу, -шешъ), visszaírni, válaszolni, felelni; - прошу ѿпишите со ѿколичностію. ЯЗ. 58 - палиръ да ѿпишетъ до Варад. 8. О. Ц. 1757.

удапидовати (-ую), válaszolgatni.

удапити (-опю, -опиешъ, -пивъ, -пий), leinni (ebből).

удаплатити (-чу, -тишъ), visszafizetni kölcsönt visszatéríteni, - adni.

-ся, kiválltani magát; - не можетъ ся тамъ выдплатити у аду хоть якый богатый. Ев. Ир.
Synon.: Вос., - удакупити ся.

удаплачовати (-ую), visszafizetgetni, törlesztgetni, lassan visszaadni.

удаповъдати (-ю, -шъ), visszafelelgetni
- на што п. Кароли ѿповидѣлъ. О. Ц. 1751.

удаповъдовати (-ую), feleselgetni, feleselni.

удаповъсти (-мъ, -шь, -стъ, -въ, -дшъ), visszafelelni, visszamondani, lemondani.

удапочивати (-ю, -шъ), pihengetni,

удапочити (-ю, -ешъ, -въ), megpihenni, единь день у тыжни выте довжны выдъ дѣлъ руныхъ выдпочити. Ев. Ир.

409

удаправити (-лю, -вишъ), elvégezni (= уакончити), elintézni, utnak indítani, elküldeni (valakit), elengedni; - молю ѿправите сорокъустъ за моихъ пре-

ставлшихся родичов покойника Юріка Евы. Стефана и Марію. о. Ц. 1751.

удправля|ти (-ю, -шь), végezni. - гды папа мшу чортову отправля лв. о. В. Ч.

- ся, indulni, végződni, végeztetni.

удпровá|дити (-жу, -дишь), elkísérni, elindítani, utnak ereszteni,

удпровахá|ти (-ю, -шь) = удпровáжовати.

удпровáж|овати (-ую), kísérgetni, utra kísérgetni.

удпро|сúти (-шу, -сишь), elkérni (vkitől)

-ся, elkérezni

удпрóш|овати (-ую), kiérlelni

-ся, kérezkedni.

удпýдити = отпýдити

удпýстити = отпýстити.

удпущáти = отпущáти.

удпѣвá|ти (-ю, -шь), énekkel búcsúztatni, énekelve temetni.

удречи́ (-ку, -чешь), lemondani, megtagadni (vkit).

Synon: удказáти ся.

удрицá|ти (-ю, -шь) ся, vmiről lemondani

З цсл.

удрубá|ти (-ю, -шь), elvágni (vmitől).

удрубля́ти = удрýб|овати.

удрýб|овати (-ую), elvagdosni, elvagdalni.

ýдрулити = вoсцрулити.

ýдрулити = ~~ýд~~ вс рулати.

ýдручати = ~~вс~~ удручати.

удрывá|ти (-ю, -шь), elszépdeni, elszakíttatni.

удрѣ|зати (-жу, -жешь), el-, levágni, lemetszeni, lemetszeni.

удрѣзá|ти (-ю, -шь), = удрѣзовати.

удрѣз|овати (-ую), elvágogatni, elvagdalni, elvagdosni, elvagdalgatni, lemetszegetni, leszeldesni,

удсирабти (-жу, -диши), leülni, ülésseld-zsibbasztani, elülni.

-ся, üléstől elzsibbadni.

удскочити (-у, -иши), élugrani.

удслужити (-у, -иши), leszolgálni, szolgálatot bevégezni, szolgálatból megválni.

удстрѣляти (-ю, -иши), ellőni [ujját].

удступати (-ю, -шъ), visszalépegetni, -lépkedni, -lépdelni, -vonulni, abbahagyni.

удступити (-лю, -иши), visszalépni.

удступляти
удступовати -пую, -уй}

удсыпати (-лю, -лешь), leömleszteni.

-ся, leömlődni.

удсыпати (-ю, -шь), = удсыповати.

удсыповати (-ую), leömlesztgetni.

-ся, leömlesztődni.

удсѣкати (-ю, -шъ), le-, elvagdalgatni; -бѣскупъ Рита лживо вѣтвѣхъ отсѣкаетъ. О.В.У.

удтбучи (-ку, -чешь), elvágni (vmtől), elmetszeni.

удтескати (-шу, -шешь), leszaragni (vmtől).

удторгати (-ю, -шъ), = удтьоргати.

удторгнути (-гъ), elránlani, el-, leszakítani (vmitől, vmről), elszakítani (vmtől).

-ся, elránlani magát.

удтрасти (-у, -ешь), el-, lerázni; -а вунъ вытрасъ гадину изъ рукы у вогонь. Lk.

удтѣгати (-ю, -шъ), el-, félrehúzogatni, húzogatni, kicsigálni, húzgálni.

-ся, vonakodni, húzódozni.

удтѣсати
" совсти (-сую, -ашь)

удтягнути (-гъ), el-, félrehúzni, félrevonni.

-ся, el-, félrevonulni, félrehúzódni.

удумати = выдумати.

удурити = выдурити.

411

удурѣти (-ю, -ешь, -въ, -й), megbolondulni, megzsibolyodni, eszelőssé lenni; -то цивъ вы. удурѣли, люде? Ак. Д. 1897

удути = выдути.	...никъ мовивъ горазъ, што ся удячило Ісусо... Єв.Нн.
удфыркати (-ю,-шь), elfordyantam.	уженити (-ю,-ишь), megnősitem, megházasítom
удфыркнути (-увъ), el-, fölrefordyantam	—ся, megnősülni, megházasodni; — фадур зажурився, — що не уженився. Npd.
удхлептати (-чу,-чешь), lesürcsölm (umból, csak Kutyárúl).	уживати (-ю,-шь), élni (vmvel), használni.
удходити (-жу,-днішь), elmenni dávoz- ni; Анна пророчиця не выдходила вонъ церкве. Єв.Нн. Ͽвн: удойти.	узаконити (-ю,-ишь), törvényesitem.
удхожати = удхожовати.	уздоровити = выздоровити; - которого ѿ рачиш оуздоровити. Єв.Ск.; - и не могли его оуздоровити. Тж.
удхожовати (-ую), lassan elmenni, el-elmenni.	
удцвинути (-ивъ), elvirágzani	уздоровѣти = выздоровѣти.
удцвити (-ю,-ешь), elvirágzani.	
удцвѣсти (-ту,-тешь), elvirítam, elvirágzam.	узити (-жу,-зишь), szükitem.
удцвѣтати (-ю), lassan elvirítani, - elvirágzani.	—ся, szükülni
удчисляти (-ю,-ишь), leszámítani (be löle),	узлити (-ю,-ишь), gyöbözni, csomózni, bo- gozni.
удѣлити = выдѣлити.	узнавати (-ю,-ешь), megtudakolni, las- san megismerni, bélejönni azismeretbe то даже узнати
удѣляти (-ю,-ишь), részeltetni, juttat- ni.	
удѣляти = выдѣляти; - хеларомъ оудѣляется изъ монастырскои зем- ли орати и косити. О.М.М.	узнати (-ю,-ешь), megtudni, kiismerni; то мате узнати христїанскѣ люде. Па.S.К.

412

—ся, bűnteni; — ежели ся гордыи оу своихъ злостяхъ не оузнаеть. Єв. СК.; — што бы ся узнавъ, што злечинивъ. Єв. Нж.

узнути (-нувъ, -ни), о.. lnyalni.

узяти (озьму) = взати (возьму); — озьмижъ, возмижъ. О.В.Ч. — узялъ тѣло выдъ св. Марiи. Єв. Нж. — узявъ собѣ на розумъ. Тже. — узявъ есь залугъ выть брата безъ правды. Тже — ѡ. пѣкачь то собою не маль которыи озьюти. О.Ч.

указати (-жу, -жешь), meg-(?) mutatni. Мати душъ указала е способы добродѣтели. О.В.Ч. — коли чловѣкъ укажетъ, ахъ ся качеть. Єв. Нж. — указала милость яко нашу. Тже.

— ся, megmutatni magát, megjelenni, megmutatódni; — укажеть ти ся отъ моихъ книгъ все. О.В.Ч. — христосъ указалъ ся (= mutatkozott). Єв. Нж.

указ/овати (-ую), mutogatni; — указуеть смиренiе. Єв. Нж. — христосъ указуеть у сюмъ евангелiи извнукловъ славовъ прiйдеть судити. Тже.

— ся mutatkozni; — Ізъ указовавъ ся деколи изъ благословенiямъ у дѣлохъ добрыхъ. Єв. Нж.

укачати = выкачати.

укачати (-ю, -шъ), begördíteni, begurítani.

укладати (-ю, -шь, -ешъ), rá-, odarakosgatni; — ложныи учителi тѣлко антiхриста выкладають на папѣжа римского. К. Гр. Єт.

уклад/овати (-ую), berakosgatni

укладовати = выкладовати

укласти (-ду), berakni, belehelyezni (= умѣстити).

укласти = выкласти.

уклонити, meghajtani.

— ся, meghajolni; — умѣлове и къ бѣснымъ уклонятъ ся. О.В.Ч.

уколоти (-ю, -ешь), meg-, be-, beledöfni, beszúrni.

— ся, megsérteni magát.

уколоти = выколоти.

укопати = закопати; — который укопавъ у землю Єв.

укоренити (-ю, -ишъ), meggyökereztetni, meg-, begyökereztetni.

— ся, meggyökeresedni, gyökeret verni.

укорити (-ю, -ишъ), ingerelni, megsérteni, megtörni

укоряти (-ю, -шь), bosszantgatni, ingerelgetni, csipkedni, ócsárolni, kárhoztatni

Synon.: задсрати.

украд/овати (-ую), lopkodni.

украсити (-шу, -сишъ), feldíszíteni; — помести и украсити изъ честiовъ. Єв. Нж.

украсти (-ду), ellopni; — ловой римчикъ украль чтось отъ книги Павъ. О.В.Ч. — и не укравъ. Єв. Нж. — не гадай украсти ни мару, ни пѣнязѣ другого. Тже.

украш/овати (-ую), díszitgetni.

укривдити (-жу, -дишъ), megsérteni, megkárosítani.

укрутити (-чу) = выкрутити

укрѣпити (-лю, -ишъ), megszilárdítani, megerősíteni; — право держиме. Єв. Нж. писмо св. укрѣпить чимъ

413

— ся megszilárdulni, megerősödni.

укрѣпляти (-ю, -шь), megerősitgetni; — христосъ ихъ укрѣпляетъ. Єв. Нж.

укус|ити (-шу, -сишъ), bele-megharap-ni; - гацина укусила его. Ев. Шк. - таки и вечерѣ христовы не имаютъ укусити. Тхс

ўкусити = выкусити.

уло|вити (-лю, -ишъ), megfogni (vadat), zsákmányul ejteni.

уложи|ти (-у, -ишь), bele-betenni, behe-lyezni; - уложено есть всѣмъ чл҃вкомъ умрѣти. Вл. 1740. XI. пп. V. и. U.

ўложити = выложити.

улюб|ити (-лю, -ишь), megkedvelni, которіи есмо оулюбили. Ев. Ек.

— ся, beleszeretni

ўлюбити = вылюбити.

умал|ити (-ю, -ишъ), megkisebbíteni, meg-kicsinyíteni

умолч|ати (-у, -ишъ), elhallgatni, elnémulni; - и не умолчите. О. В. Ч. Зри: умовкнути.

умаля|ти (-ю, -шъ), kicsinyíteni

ўмальовати = вымальовати.

ўмастити = вымастити.

ўмачати = вымачати.

ўмащовати = вымащовати.

уменша|ти (-ю, -шъ), kevesbbíteni, kisebbíteni

— ся, megkisebbülödni, megkeves-bülödni, megfogyatkozni

уменш|ити (-у, -ишъ), megkevesbbíteni, megfogyasztani; - токма ачей ся уменшитъ дашто. О. Ч. 17.

— ся, megkevesbbedni, megfogyni

умера|ти (-ю, -шъ), haldokolni, hal-doklani; - пчела умпрастъ на жалѣ. О. В. Ч. - дша яко ѡбразъ б҃жій не оумираетъ тѣло. К. Гр. Ст.

умертв|ити (-лю, -ивъ), meghaltani, ha-lált okozni, halálba űzni; - умертвите всякую покутѣ злую. Ев. Шк.

ум|ерти (-ру, -решъ), meghalni, elhunyni, elhalálozni; - же у той мантат-ской вѣри умрутъ. О. В. Ч. - христосъ за на-ши умеръ. Ев. Шк. - Ой, умру, умру - жити не буду. Нрд.

ўмерти = вымерти.

умершвля|ти (-ю, -шъ), sanyargatni, nyomorgatni, nyomorítgatni

умил|овати (-ую), megkérlelni, megindítani, meghatni, könyörületre bírni.

— ся, meghatódni, megindulni, meg-illetődni, megkönyörülni, megked-velni.

414

умир|ити (-ю,-ишь), megbékíteni, bé-
kibékíteni, megbékéltetni, meg-
nyugtatni, lecsillapítani.

– ся, megbékülni, lecsillapodni.

умкнути

умлѣва|ти (-ю,-шь,-ешь), ájuldozni.

умлѣ|ти (-ю,-ешь), elájulni, önkívü-
letbe esni, öntudatát veszteni.

умножа|ти (-ю,-ешь), sokszorosítani, na-
gyítani, szaporítgatni, sokasítgatni

– ся, sokszorosodni, sokszorozódni,
sokasodni, szaporodni; – у того не
естественно умножає(т)ся кровъ.
Fk. 8. 1894.

умнож|ити (-у,-ишь), sokszorozni, soka-
sítani, szaporítani,

~~умножитъ ся неправда. О. В. Ч.~~
– ся, megsokasodni, megszaporodni; –
у мовкнути = elhallgatni, elnémulni.
~~умокнути = вымокнути~~
~~умолити megkérlelni; – умолити ся~~
~~умняцкати = вымняцкати~~
умор|ити (-ю,-ишь), megkérlelni, kikö-
nyörögni, kiesdekelni.

1) умолоти = вымолоти.
умолотити = вымолотити.

умор|ити (-ю,-ишь), halálra gyötörni, a-
gyonfárasztani, agyonkínozni.

– ся, agyonfáradni, agyongyötrődni.

умочити = вымочити.

умудрити = вымудрити.

умудр|ити (-ю,-ишь), csalatni, megoko-
sítani.

умудровати = вымудровати.

умудрѣ|ти (-ю,-ешь) megokosodni, meg-
észni.

Syn.: змудрѣти.

умыва|ти (-ю,-шь), mosogatni; – умывала водою ногы Христовы. Ев. Мк. – убійцы умывають у кырви руки свои. Тхе.

– ся, mosakodni, mosdani, mosdódni –
умыкати = вымыкати | Пуйшла баба май на втередъ, Тай умывала ся. Ndhy.
умы|ти (-ю,-ешь), megmosni.

– ся, megmosdani, megmosódni,
megmosakodni.

умыти = вымыти.

умѣрати = вымѣрати.
умѣсити = вымѣсити.
умѣ|ст|ити (-щу,-стишь), belehelyezni.

41 5

— ся, bele-, -elfér; — не могли ся у воро-
та умѣстити. Єв. Ни.

умѣ́ра (-ю, -ешъ), érlem; — вольы умѣлъ па-
стырь сокотити. О. В. У. — ахъ вы умѣете дава-
ти добро чадамъ вашимъ. Єв. Ни. — што бесѣдь умѣли
(знали). [illegible]. Бл.

умѣша́ти (-ю, -шь), belekeverni, bele-
vegyíteni, beléelegyíteni.

— ся, beleelegyedni, belekeveredni, be-
leártani magát, belekeveredni.

у́мѣшати = вы́мѣшати.

умѣща́ти (-ю, -шь), lassan beleférelni,
beleilleszteni, beleverni
— ты, [illegible] — у чемъ вмѣщается ся. Єв. Ни.

умягчи́ти (-ю, -ишь), megpuhítani, megla-
gyítani.

умягча́ти = вымягчати.

у́нести = вы́нести.

уне́сти (-у, -ешь), be-, elvinni.

уни́зи́ти (-жу, -зишь), lealacsonyítani, le-
megalázni.

— ся, lealacsonyodni, megalázkodni;
мы унизили ся бы до безслове-
сныхъ тварей. Fk. D. 1894.

униичтати, megsemmisíteni, — уничтожаютъ и хулятъ
правовѣрныхъ святыхъ. О. В. У.

уничтожити, megsemmisíteni.

унима́ти = вынимати.

униова́ти (-ую, -ешь), unni, utálni

— ся, unatkozni 3 мал.

уноси́ти = выносити

уноси́ти (-шу, -сишь), belehordani, ellor-
dani, hordozni.

унати = вынати

упадати = упадовати: — у часъ напасти упадаютъ. Єв. Ни.

упадати = вы́падати.

упа́дова́ти (-ую), hullani, apadni (вода),
szállani, csökkenni, hanyatlani (сила);
упадаютъ у напасти и устини на морской кусъ[?]
— ся, katonáskodni, — bizakodni [illegible]
али ся упадаете на дорожкы. Єв. Ни.

упасти = вы́пасти. 1. 2.

упа́кти (-ду), leesni, el-, lehullani, le-
bukni; — на гадку, eszébe jutni; — у не-
волю, у бетюгъ, у журу. Єв. Ни. — бокы пакъ абы
єдинако ѿ стѣнъ упали (= az oldalak a falaktól
egyforma távolságra essenek). О. Ц. 1750.
Ижь южъ оупаль спротивникъ нашь.
Єв. Єк.; — да бы што сй прїкро не упа-
ло. О. Ц. 1758; — Гожефусь, владыка Мукачов-
скій въ нечистоту тогу упалъ. О. В. У. — упалъ
у гнѣвъ божій. Єв. Ни. — шу, галай, якъ есть дѣло
вуцями, коли упадутъ посередъ вовкувъ! Fk.

упивати = вы́пивати.

упива́ти (-ю, -шь) ся, be-, berúgni, gyakran leitta ma-
gát; — не упивай ся николи. Єв. Ни.

упи́сати (-шу, -шешь), beírni

— ся, beiratkozni.

у́писати = вы́писати.

упи́совати (-ую), beíratni

у́писовати = вы́писовати.

упи́ти (-ю, -ишь) ся, berúgni, leissza-
ni, megittasodni; — та брате, не тре-
ба было упитися. Fk. D. 1896. — я за то-
ту шкѣру достанъ два грайцарѣ новѣ, и
такъ сь ся за нѣ упивъ, ледвы итъ вый-
шовъ домъ. Ndly.

упова́ти (-ю, -ешь), bízni (на бога), re-
ménykedni.

у́повѣсти = вы́повѣсти

упо[illegible]ро (-мъ, -къ, -стъ, -шъ, -дъ), megmondani

упозна́ти (-ю, -ешь), felismerni, ráisme-
ni; — бахтеръ однако не могъ у-
416

позна́ти Пинкаса. Fk. D. 1897.

упой́ти (-ю, -ишь), le-, megitatni.

— ся, leinni magát, lerészegedni.

Synon.: упи́ти, ся.

упокої́ти (-ю, -ишь), lecsöndesíteni, megnyugtatni, lecsillapítani.

— ся, el-, megnyugodni, elpihenni, elhunyni, meghalni.

у́полокати = вы́полокати.
у́полоти = вы́полоти.
упомина́ти (-ю, -шь), emlegetni,

— ся, említtetni.

упомяну́ти, megemlíteni, megemlékezni, rá-, visszaemlékezni.

упора́ти (-ю, -ишь), rendbehozni, feltisztogatni, elrendezni.
упоро́жнити (-ю, -ишь), megüríteni
— ся, megüresedni.
упоро́ти (-ю, -ешь), belehasítani.

— ся, behasadni.

у́пороти = вы́пороти.

употребля́ти (-ю, -ешь), használni (vmit), élni (vmivel), szükségelni, igényelni, igénybe venni.

у́правити = вы́правити.

управля́ти (-ю, -шь, -ешь), igazgatni, kormányozni, intézni, kezelni, rányítani.

упражня́ти (-ю, -ешь), gyakorolni, foglalkoztatni.

— ся, gyakorolni magát, foglalkozni, foglalatoskodni, elfoglalni magát (vmivel).

у́просити = вы́просити.

упроси́ти (-шу, -сишь), megkérlelni.

упроша́ти = упро́шовати.
упро́шовати (-ую), kérlelni, esdekelni,

— ся, kéretni magát.

упрѣва́ти (-ю, -шь), lankadni, kervadozni, hervadni, izzadozni,

упрѣга́ти (-ю, -шь), befogni; — упрѣгае (ть) краснѣ лошуки у свою бричку. Fk. D. 1896.

упрѣти (-ю, -ешь), megizzadni,

упря|чи(-гу,-жешь,-гъ,-зь), befogni (kö-vet).

упулити = выпулити.

упустити = выпустити.

упутати = выпутати.

ура|зити(-жу,-зишь), megsérteni, megbántani; -што бы есте его нѣянымъ кѣпомъ не уразили. Ев. Мк.

уразити = выразити.

уразумѣти = выразумѣти.

ур|вати(-у,-ешь), szakasztni, szakítni meg, -leszakítani, -честь.

урвати = вырвати.

уробити = выробити.

уро|дити(-жу,-дишь), megszülni, megteremteni.

-ся, megszületni, megteremni; єдного року много аж вь него уродило проса. О.В.У.

урожа|ти(-ю,-ешь), termeszteni, termesz-teni

-ся, teremni, termesztődni, meg-termesztetni;

уроснути = выроснути.

урости = вырости.

урубати = вырубати

урыти = вырыти.

урѣ|тати(-ю,-ешь), belelőni (vmbe).

-ся, magát belelőni, belemeszkedni.

урѣзати = вырѣзати.

урѣ|зати(-жу,-жешь), belemetszeni (vmbe)

усадити = высадити

уса|дити(-жу,-дишь), beleültetni.

усво|ити(-ю,-ишь), elsajátítani, eltu-lajdonítani.

усвѣдом|ити(-лю,-ишь), értesíteni, tu-dósítani.

-ся, meggyőződni, értesülni

усвѣдомля|ти(-ю,-ешь), értesítgetni, tu-dósítgatni.

усвѣдчити = высвѣдчити.

усели|ти(-ю,-ишь)ся, betelepedni.

усвѣтити = высвѣтити.

усил|ити(-ю,-ишь), vágást egymásba csap-tatni, beilleszteni, megerősíteni.

418

усилювати(-ую)ся, megerőlteni magát, rajta lenni, iparkodni, igyekezni; -салѣ и доскы з Марамороша до оранiеша спущенѣи усилуйтеся

до повчи спровадити. О.Ц.1755.

ускоря́ти (-ю, -шь), siettetni, sürgetni, gyorsítani.

— ся, sietni, gyorsulni.

ускочити = выскочити.

услабнути, elgyengülni.

услати = выслати.

усло́в|ити (-лю, -ишь), megegyezni, kiállani, megállapodni (valamiben).

услужити = выслужити.

услухати = выслухати.

усмир|ити (-ю, -ишь), megszelídíteni.

— ся, megszelídülni, megalázkodni.

усмиря́|ти (-ю) ся, szerénykedni, alázatoskodni.

усмѣхати = высмѣхати.

усну́ти, elaludni; — и сіе рекъ и уснувъ. Ев. Нж.
Synon.: засну́ти.

усоверша́|ти (-ю), tökéletesíteni, tökéletesbbítgetni.

— ся, tökéletesbbedni, tökéletesedni, tökélyesülni.

усоверш|ити (-у, -ишь), megtökéletesíteni.

— ся, megtökéletesedni, megtökélyesülni.

усокот|ити (-чу, -тишь), megóvni; — что быти усокотивъ выс ускокого зла. Ев. Нж.

усол|ити (-ю, -ишь), besózni.

усолд|ити (-жу, -дишь), becukrozni, beédesíteni, megkelleni édességgel.

— ся, elteltni édességgel, beédesedni; — усолодився, якъ червакъ у хрѣню. Km. P. Sr.

усохнути = высохнути.

успоко|ити (-ю, -ишь), megnyugtatni, elnyugasztalni, lecsillapítani.

— ся, megnyugodni, lecsillapulni, megcsillapodni.

успокоя́|ти (-ю, -ешь), nyugtatgatni, csendesítgetni, csillapítgatni.

— ся, lassan megnyugodni, nyugasztalódni.

успѣва́|ти (-ю, -шь), lassan előhaladni, előrejutni.

успѣ́|ти (-ю, -ешь), reácni, sikerülni, előhaladni, továbbjutni.

усрати ся —

419

усредоточити (-у, -ишъ), Köz-, összponto-sítani.

– ся, összpontosulni.

3 вросс.

уставати (-ю, -шъ), lassan kelni, kele-getni,

устав|ити (-лю, -ишъ), elrendelni, elha-tározni, előírni, ~~megalkotni~~ szabályozni, megszabni; – отче нашъ самъ Христосъ уставилъ. Єв. Нх.

уставити = выставити.

установ|ити (-лю, -ишъ), megállapíta-ni, elrendelni, elhatározni; – если же она установила посты. Тк. Д. 1897.

– ся, megállapodni.

установля|ти (-ю, -ешъ), ismételten megállapítani, el-elrendelni.

устану|ти (-нешъ, -въ, -нь), felkelni – устани. Єв. Нх. – сынове твои устануть. Єв. Нх. – коли устанешъ у заранъ. Тхе.

устати (-ю, -ешъ), felkelni, feltámadni; А веселъ уставъ бывъ на отца своего. Єв. Нх. – уставъ изъ, стулця своего. Тхе.

устати = выстати || – ся, elmaradni.

устелити = выстелити.

устигати (-ю, -шъ), elérni; – и молити ся азъ не устигамъ. О.В.Ч.

устрашати (-ю, -шъ, -ешъ), ijesztgetni, riasztgatni,

– ся, ijedezni, riadozni.

устраш|ити (-у, -ишъ), megijeszteni, meg-riasztani; – ученици ся устрашили. Єв. Нх.

– ся, megijedni, megriadni.

устраш|овати (-ую), félemlítgetni, riasztgatni, borzasztgatni.

– ся, borzadozni, félemedni.

устроити = выстроити.

устро|ити (-ю, -ишъ), elkészíteni (-meg), felszerel-ni, berendezni, megszervezni, mega-lakítani.

– ся, megkészülni, megalakulni, meg-szerveződni, berendeződni, berendez-kedni.

устроя|ти (-ю, -ешъ, -шъ), szervezni (-get), szer-vezgetni,

– ся, rendeződni, szerveződni, készü-lődni, készülgetni.

уступати (-ю, -шъ), lassan lépdegetni, tágítani (vki elől), kitérni (vki e-lőtt).

420

у́ступити = вы́ступити.
устыва́|ти (-ю, -шь), lassan hülni.
усты́нути, meghülni.

усты́|ти (-ю, -ешь), meghülni
усу́ка|ти (-ю), besodorni.
усу́н|ути (-ю, -ешь, -увъ), becsusztatni,

— ся, becsuszni,

усу|чи́ (-ку, -чешь), besodorintani,

у́сушити = вы́сушити.
у́схнути = вы́схнути.
усынов|и́ти (-лю, -ишь), fiusitani, fiuvá fogadni

— ся, fiává lenni (vkinek).

усынов|ля́ти (-ю), megfiasodni

усы́п|ати (-лю, -лешь, -ю, -ешь), beönteni.

у́сыпати = вы́сыпати

усыпа́|ти (-ю, -ешь), beöntögetni.

усы́п|овати (-ую), beöntögetni,

у́сыхати = вы́сыхати

усѣ|чи́ (-ку), belevágni,

у́сѣчи = вы́сѣчи.

ута|и́ти (-ю, -ишь), eltitkolni.

утверд|ити (-жу, -дишь), megerősíteni, megszilárdítani, megkeményíteni, igenelni, igenlem.

— ся, megerősödni, megszilárdulni.

утвержа́|ти (-ю, -шь, -ешь), erősítgetni, igenelgetni, állítgatni, bizonygatni.

— ся, lassan keményedni, szilárdulni. - што бесте ся утвержали день вѣдь днѣ наукови. Ев.Нч.

утвор|ити (-ю, -ишь), be-, fel-, ki- — megnyitni; - книгу отворивший читаю. О.В.Ч. - а коли то утворилъ есь предъ Іωаном первую печать. К. Гр. Ст.

— ся, fel-, ki-, -megnyilni, kitárulni; - ковтанно, отворитъ ся нань. Ев.Нч.

утворя|ти (-ю, -шь), nyitogatni, tárogatni; - ой, ключикы куповати, камeночку утворяти. НдЗу. - ой ты мужу мій, утворяй дверь свій. НдЗу.

— ся, tárulgatni, nyiladozni.

утел|ити (-ю, -ишь) ся, megellem, megborjadzani.

утера|ти (-ю, -шь), törülgetni, megtörülgetni.

— ся, törülközni, megtörülközni.

421

утерти = вытерти.

утерти (-ру, -решь, -теръ, -рп), megtörül-ni

утесати = вытесати.

утесати (-шу, -шешь), befaragni, bele-vágni.

утечи = вытечи.

утечи (-ку, -чешь), elfutni, el-, meg-szaladni; - Ворого утекли вид острого меча. Ев. Hr.

утискати (-ю, -шь), be-, beleszorítani,

утискати (-ю, -ешь), beleszorítgatni, be-nyomogatni, beletömködni, meg-szorongatni.

утиснути, beleszorítani, be-, megszorí-tani, beletömni.

утихнути, elnémulni, elhallgatni, elhalkulni, elcsendesülni, elcsende-sedni; - и отихло (море) вульми. Ев. Hr.

утиш|ити (-у, -ишь), elcsendesíteni, le-csillapítani.

-ся, elcsendesedni, lecsillapulni, elülni (zaj).

уткати = выткати.

утоп|ити (-лю, -ишь), ibe-, megfullasztani 2. befűteni.

-ся, 1. belefulni, befulladni, be-, elme-rülni

-2. befűlni, bemelegedni.

утопити = вытопити.

утопл|яти (-ю, -шь), 1. befullasztgatni, bemeritgetni

2. fűtögetni, gyakran befűteni

-ся, fulladozni, merülgetni, el-, el-merülni.

утрат|ити (-чу, -тишь), el-, belevesziteni, elvesztegetni, kárt vallani; - атж ... тратишь платню свою. Ев. Шк.

-ся, el-, belevészni, elveszteni ma-gát, elsülködni.

утрачати = утрачовати

утрачовати (-ую), vesztegetni, gyakran veszteni

утренювати (-юю), utrenyét végezni, utrenyézni.

утровити (-лю, -ишь), megmérgezni, megölni, méreggel elpusztítani; Ой нащо ты сукономько Гриця

422

утровила ? Nро.

Synon.: учарити.

утрясовати (-ую), belerázogatni; lassan belerázni.

утрясти = вытрясти.

утрясти (-у, -ешь), belerázni.

утулити (-ю, -ишь) ся, behúzódni (vhová), meghúzni magát; - где ся утулятъ прелестници? О.В.Ч.

утучити (-ю, -ишь), meghizlalni, megkövéríteni.

утучнити = вытучнити.

утучнѣти (-ю), meghízni, megkövéredni.

утыти (-ю, -ешь), meghízni, megkövéredni; - утылъ любый. Ев. Нч.

утѣкати (-ю, -шь), futni, szaladni, szökni, elfutni, - szaladni - szökni; - утѣкаете вы дз него. Ев. Нч.

утѣкнути (-тѣкъ, -тюкъ), elfutni, elszaladni, elszökni.
утѣшнѣти (-ю), besüketíteni, besüketülni
утѣснѣти (-ю), be-, megsüketülni.
утѣшати (-ю, -шь), vigasztalgatni; - христосъ ихъ утѣшаетъ. Ев. Нч.

- ся, vigasztalódni.

утѣшити (-у, -ишь), megvigasztalni.

- ся, megvigasztalódni.

утягнути = вытягнути.

утягнути (-гъ), befűzni, behúzni.

утямляти (-лю, -ишь; -ивъ), észrevenni, megpillantani.

утяти (-ну, -нешь, -явъ, -ни), belevágni.

ухати (-ю, -ну), 1. szagolni
2. szaglani.

ухватити (-чу, -тишь), megkapni - ragadni; - умеръ и богатый и ухватили его и бывъ понесенъ уанг. Ев. Нч. - намъ давъ богъ рукы, ухватити, што намъ треба. Т.ж.

- ся, megkapózni, megkapaszkodni; тѣнѣ ся уптатъ ухватилъ. О.В.Ч.

ухватити = выхватити.

ухвачати (-ю, -шь), el- el-, meg- megkapni.

- ся, meg- megkapózni

ухлянути (-въ), eltikkadni elfá.

423

, radni, ellankadni.
ухоaити = выходити.
ухоайти(-жу), bejárni
ухопити(-лю,-мишъ), el-megkapni,
-ся, megkapózni, megfogózni.
ухорошати = выхорошати.
уцабати = выцабати.
уцвѣсти = выцвѣсти (выцвисти)
уцѣдити = выцѣдити.
участковати (-ую), részt kapni, részesülni, részt venni.
учерпати = вычерпати.
учерпати(-ю), belemeríteni,
учерсти(-пу,-пешъ,-еръ), belemerni (pl. vizbe csónakot v. csétnyét), (vizet az edénybe).
учерти = вычерти.
учерятати(-ю,-ешъ), belemeregetni, belemerítgetni.
учесати = вычесати.
учинити(-ю), megtenni, megcselekedni, megcsinálni, meg-elkészíteni;
— О. Петръ Стойка во монастырѣ Оуголськомъ, нареченъ Петроній пришолъ на сїе мѣсто и коливу себѣ оучинилъ. О.М.М.; - не учинилъ еси, кулько треба. Ев. Нж. - кин не я учинивъ сесь варыще моцю рукъ своихъ. Тже. - ай но, мы што учиниме? Тже. - учинити «свѣтъ (= világosságot támasztani). Ев. Нж. - [illegible] которого добро оучинилисте. О.Ч. 1757. - икъ нему прійдеме и салашъ у него учиниме. Ев. Нж.

-ся, megcsinálódni, megkészülni, megcsinálni, megkészülni; - абы напротивъ дверей царскыхъ престолъ середина учинилася. О.Ч. 1750
учити(-у,-ишъ,-ивъ,-и), tanítani, oktatni; - не учено тя читати. О.В.У. - не въ земли угорской учено мене глаголати. Ио.
-ся, tanulni; - духовнѣ учити ся требно. О.В.У. - учѣмъ ся прото. Ев. Нж.
учмелити(-ю,-ишъ), elkábítani, elszédíteni
Syn.: захоломшити.
учути(-ю,-ешъ,-въ,-и), meghallani, megtudni, érteni; — и учують вышъ храста праведнии. Ев. Нж. — учула Елисавета привѣтъ Маріинъ. Тже.
уширити = выширити.
ушывати = вышывати.
ушыти = вышыти.
ущербити = выщербити.
ущипнути(-пъ), megcsípni, egyet csípni.
уѣдати = выѣдати.
уѣсти = выѣсти.
уѣсти(-мъ) ся, beleenni magát.
уѣхати = выѣхати.
уѣхати(-ю,-шъ), belemenni
уѣхати(-ю,-ешъ), bejárni
уявити = выявити.
уяснити = выяснити.

Ф

фабрик|овати (-ую), gyártani, eszkabálni, előállítani (vmit)

-ся, gyártódni.

файч|ити (-у, -иш), pipázni, pipálni.

Synon.: курити, дымити.

фалшив|ити (-лю, -иш), hamisítani.

-ся, hamiskodni, alakoskodni, csalárdoskodni, színlelni.

фалш|овати (-ую), elhibázni, hamis, hibás hangot venni.

фантазир|овати (-ую), képzelődni, képzelegni, ábrándozni.

фантазл|овати (-ую) = фантазировати.

фарад|овати (-ую), fárasztani.

-ся, fáradni, fáradozni.

3 уг.

фарб|ити (-лю, -иш), színezni, festeni.

Synon.: мальовати.

фарт|овати (-ую), zartolni, farolni.

фартувкати (-ю, -ш), zarollatni, fatollatni.

фасф|овати (-ую), kapni.

фвалити = хвалити.

фехт|овати (-ую), vívni, viaskodni.

фигур|овати (-ую), szerepelni, ábrázolni, alakítani.

фиглювати = фіглювати.

фиглярити = фіглярити.

фишкар|ити (-ю, -иш), ügyvédeskedni.

флецк|ати (-ю, -ш), ostorral csapkodni.

флецнути, ostorral csapni, rándítani.

флякати (-ю, -ш), foltozgatni, mocskolni, rondítani.

форм|овати (-ую), alakítani, mintázni, formálni.

фотограф|овати (-ую), fényképezni, fotografálni.

фрахт|овати (-ую), árut felrakni, feladni, -berakodozni.

фрыштык|овати (-ую), reggelizni, früstökölni, fölöstökömölni.

фукати (-ю, -ш), fújtatni, fújni, szelelni.

425

фукнути, 1. fujni, szellenteni.
2. odadobni, -vetni, -vágni.

фундовати (-ую), alapítani; -шбиталь Евдянску фундовала фамилія Баля. О.М.М.

фуфровати (-ую), bélelni,

фучати (-у, -ишь), morogni, szuszogni, szuszongni, szuszszanlani,

фыркати (-ю, -шь), forlyanni(ta), fröcskendezni, fröcsköln[i]

фыркнути, pollyanni, felrepollyanni, forlyanni.

фыстати (-ю, -ишь), szuszszantani,

фѣглёвати (-ую), bejálkozni, [illegible] salankodni, pajzánkodni.

фѣгляровати (-ю, -ишь), bejálsígni, bolondoskodni, kóboroskodni, bo[-]kóckodni, bohóskodni.
фѣтькати (-ю, -шь), [illegible]
фѣцькати (-ю, -шь), kinyni, rugdalózni, rugdosódni, kapálózni.

фѣцьнути, egyet rugni.

Х.

хамбовати (-ую), 1. befogni, hámba fogni, felszerszámozni.

2. kereskedni (= путати)

хамкати (-ю, -шь), csámcsogni.

хапати (-ю, -шь), kapkodni, kapdosni, fogdosni, elkapni,

-ся, fogózkodni, kapaszkodni.

хапнути = хопити.
характеризовати (-ую), jellemezni

харчити (-ю, -ишь), amonilani

харбѣти (-ю, -ешь), csinosodni.

харкати (-ю, -шь), krákogni, torkot köszörülni,

хрючати (-у, -ишь), horkyogni.

хвалити (-ю, -ишь), dicsérni, dicsőíteni, magasztalni, -новый календарь славятъ альбо хвалятъ. О.В.Ч. -Павелъ хвалитъ удовицѣ. Ев. Ни.

Synon.: славити.

-ся, dicsekedni, kérkedni; -фвалитъся драконъ тыхъ о томъ, же.. О.В.Ч.; -атъ ся буде хвалити напередъ сего свѣта. Ев. Ни.

426.

хвалѧ|ти(-ю,-шъ), dicsérgetni, magasz-talgatni.

хвата|ти (-ю,-шъ), kapdosni, kapkodni, fogdosni,

– сѧ, fogózkodni.

хвáтити(-чу,-тишъ), el-, megkapni, meg-ragadni.

– сѧ, megfogózni, megkapózni, oda-kapni (vmihez).

хвачати(-ю,-шъ), fogdosni, kapdosni.

– сѧ, fogdosódni, fogózkodni, kapaszkodni.

хворѣ|ти(-ю,-ешъ), betegeskedni, seny-vedni, görhösödni.

хвóстити(-щу,-тишъ), farkalni.

хи|тити(-чу,-тишъ), = хытити.

хитр|ити(-ю,-ишъ), alakoskodni, ravasz-kodni, furfangoskodni.

хитрѣ|ти(-ю,-ешъ), elfurfangosodni, el-ravaszodni.

хлеб|тати(-чу,-чешъ), habzsolni, szür-csölni.

хлип|ати(-ю,-шъ), pislogni.

хлынути сѧ, fölbuzogni, fölserkedni.

хлѣба|ти(-ю,-шъ), dántorogni, ingadoz-ni, inogni, ingani.

хмáр|ити(-ю,-ишъ) сѧ, borulni, felle-gesedni.

хмел|ити(-ю,-ишъ), komlósítani, ré-szegíteni, mámorítani, kótyagosí-tani.

хмурав|ити(-лю,-ишъ) = хмурити.

хмýр|ити(-ю,-ишъ), komorulni, zordu-nézni, szemöldököt összevonni.

ховá|ти(-ю,-шъ), 1. rejteni, dugdosni, temetni; тлъкъ той главѣ (fejet) пре-римчикомъ ховаю. О.В.Ч.

2. tartani, tengésztetni, nevelni, ápolni, gondozni; -чимъ ховати жену, дѣти? Ја.Б.К.

424

хов3а|ти(-ю,-шъ) ся, csuszkálni, sikankázni, ingálni, korcsolyázni

ховзнути(-зъ) ся, elcsúszni, elesni.

хо|дити (-жу,-дишъ), járni, járkálni; - на кони, - lóháton járni; - вата, що он в рвцѣ мает тон, що на томъ кони чорномъ ходить. К. Гр. Ст. - у ковдах - koldulva járni; - не будете уж пити, ай у ковды ходити. Nagy. — есмо оулюбили спросными дорогами ходити. Ев. Ск.; - по истинѣ его ходити. О.В.У. - сесь молодой ходивъ блудячи. Ев. Лк. - далекый ти есть путь ходити. Тже. - ходи зъ правдовъ узвано Богумъ. Тже. - у чумъ имате ходити. Тже.

холод|ити (-жу,-дишъ), hűteni, hűsíteni, hidegíteni.

— ся, hűlni, hidegedni, hűsölni.

холоднѣ|ти(-ю,-ешъ), hűvösödni, hidegedni.

хоробѣ|ти(-ю,-ешъ), betegedni.

хорон|ити(-ю,-ишъ), őrizni, óvni, őrködni

-ся, óvakodni, őrizkedni, vigyázni magára.

хосновати(-ую), használni, szolgálatára lenni, élni (vele); - пусть ти нѣчого не будетъ хосновати.

хотѣти(-чу,-чешъ,-тѣвъ,-чъ), akarni, kívánni; - село, коли хотѣло, тогда яловицю взяло или пчолы. О.М.М.; - чтось хотѣлемъ глаголати. О.В.У. - отець небесный ище лѣпше хоче ся чумъ своимъ. Ев. Мк. - хотѣлъ быхъ позна-

ти такъ много гордовоны (= szeretném megtudni, mily sok a hordó). О.Л. 1757.

— ся akarózni; - теперь я си застѣваю, теперь ми ся хоче. Nagy.

храбр|ити(-ю,-ишъ), vitézzé tenni, bátorítani, lelkesíteni.

храбрѣ|ти(-ю,-ешъ), vitézzé lenni, vitézkedni, bátorodni.

храм|ати(-лю,-лешъ,-авъ), sántikálni, sántikálni.

храмѣ|ти(-ю,-ешъ), sántulni.

хран|ити(-ю,-ишъ), őrizni, óvni, vigyázni; - ой того знаеме, что вѣру свою довжны сьме хранити. Тк. Д. 1895. - што хранятъ заповѣди его. Ев. Нк. Зри: хоронити.

— ся, őrizkedni, őrződni, óvni magát.

хрестити = крестити

хрипнути (-пъ), elrekedni, rekedtté lenni.

хрипѣти (-лю,-лешь -ѣ), rekedten beszélni.

хромати = храмати.

храмити (-лю,-ишъ), megsántítani.

хромѣти = храмѣти.

хрупкати (-ю,-шъ), morzsolni.

428

хру́пнути, egyet roppantam.

ху́днути = худѣ́ти

худобнѣ́|ти (-ю, -ешъ), szegényedni, koldusodni.

хули́ти (-ю, -ишъ), rágalmazni, ócsárolni, becsmérelni; - и хулятъ праведникъ свята. О.В.Ч. - хулу хулити = въ той книжцѣ досыть хулы много хулитъ. Цо. - ганити хулити и. Цо. - хули инего дѣла добрыи, св., шг.

хуха́|ти (-ю, -шъ), markába fujni, - lehelni.

ху́хна|ти (-ю, -шъ), orrhangon beszélni.

хыб|и́ти (-лю, -ишъ), hiányozni.

хыб|ѣ́ти (-лю, -ишъ), hibázni, hibás lenni.

хыл|и́ти (-ю, -ишъ), hajlítani

~ ся, hajolni, hajlani.

Ц.

ца́ба|ти (-ю, -шъ), nedvkiválás miatt cihelődni.

цар|и́ти (-ю, -ишъ), uralkodni,

- ся, uralkodóvá lenni.

царств|ова́ти (-ую), uralkodni; - если изъ нимъ будеме царствовати. Єв. Ноч. 3 цса.

цвину́ти = цвисти́

цви|сти́ (-ту, -въ, -й), virulni, virilani, virágzani; - коли дерева зачали цвисти́. Тк. Д. 1895. - Покля мы ся с соколикомъ любили, любили, На шокорку́й ровнинѣ сухѣ дубы цвили. Ndŷy.

цви|ти (-ю, -ешъ), = цвисти́.

цига́н|ити (-ю, -ишъ), cigánykodni, hazudozni.

цо́рка|ти (-ю, -шъ), kopogtatni

цо́ркнути, egyet koppintani.

цукрова́ти (-ую), cukrozni.

цѣл|ова́ти (-ую сь-юю), csókolni; - цѣлуйтеже вы пса. О.В.Ч. - руки = kezcsókolni; - Треба бы мни доктора, що вічка (= szemeket) цѣлує. Ndŷy.

Ч.

чал|и́ти (-жу, -ишъ), kormozni.

чад|ѣ́ти (-ю, -ешъ), kormozódni.

чал|ова́ти (-ую), csalni; - не чалуй. Єв. Ноч. (19); - што бы есме не боялы ся, анѣ чалованѣ(?) (21).

- ся, csalódni.

3 угорс.

ча́мна|ти (-ю, -шъ), csámcsogni.

429

чар|ити (-ю, -иш), bűvölni, bűbájoskodni, babonázni.

чар|овати (-ую), megbűvölni, megigézni.

ча|яти (-ю, -єш), bízni, remélni, sejleni,

ча|ти (-ю, -иш), törődni, gondoskodni.

чек|ати (-ю, -шь), várni, várakozni; - ци я маю чекати за тым листом. Ск. Л. 1755; - от духа пресв. жду чекаю. О.В.У. - буду отповѣде (felelelet) чекати. Ио.

ч

челленѣ|ти = черленѣти.

четер|ити (-ю, -иш) ex, csömörleni.

чопар|ити (-ю, -иш), verpeszleni

- ся, verpeszkedni.,
черв|енити = черленити.

черев|ѣти (-ю, -єшь), kasaskodni, pacskodni.

черед|ар|ити (-ю, -иш), csordáskodni.

черк|ати (-ю, -шь), firkantani, törülni, dörzsölni.

черкнути, aláhúzni, kikeresztelni

черлен|ити (-ю, -иш), veresíteni

черленѣ|ти (-ю, -єшь), veresedni.

чèрпа|ти (-ю, -шь), meríteni, merni, meregetni.

чèрпнути, megmeríteni,

черств|ити (-лю, -иш), érzéketlenitem.

черствѣ|ти (-ю, -єшь), fásulni, száradni, keményedni, érzéketlenedni.
черт|ати (-ю, -шь) vágni, írni; - Въ время мира ся чертахомъ въ селѣ Вайнагъ. О.В.У.

черти (-ру, -решь, -ерь, -ри), meríteni, merni.

чèр|яти (-ю, -шь), merítgetni, meregetni.

чер|ати (-ю, -єшь), cserélni; - отцъ бачинскій и предъ тымъ силово черявъ с нимъ, т.е. бачинскій взялъ доброго коня ѿ пахомія, а пахомію далъ пло-

430

лого. О. М. М.

чесати (-шу, -шешъ), fésülni, kefélni, vakarni; — короставое порося зарьомо чесати. Kin. L. Gr.

— ся, fésülödni, fésülködni.

чехтити (-щу, -стишъ), tisztelni.

честовати (-ую), tisztelni, becsülni; — и чудотворца Николая честую. О. В. Ч. — и честію великою честовалъ его. Єв. Нх.

— ся, jól viselkedni, megbecsülni magát.

чинити (-ю, -нишъ), tenni, csinálni, cselekedni, müvelni; — Відомо чинимъ .. Roman, dydaskal. bilecki lev. аҳзе. apr. KS. Грамата вилецкой. Er. V. 4. L., — обѣру чинилъ О. В. Synon.: дѣяти, дѣлати, творити. — чинилъ або творилъ. О. В. Ч. — хрестіяниме чини дѣло. Єв. Нх. — Такъ тотъ чинивъ сынъ молодшій за голодъ силный. Тже. — дерево чинитъ плода. Тже.

— ся, tettetni magát, alakoskodni.

чиньовати (-ую), csinálgatni kísérlgetni; — жидове тогдыс побливъ пуге чиньовали церкованъ гробы. Єв. Нх.

чирикати (-ю, -шъ), csiripelni, cirpelni; — гото г[...]ротъ цѣлий свѣтъ, тото чирикаютъ и воробьи. Fk. D. 1896.

числяти (-ю, -ишъ), számlálni, számolni, számítani.

чистити (-щу, -стишъ), tisztítani, tisztogatni; — О. П. Стойка почалъ хащу чистити и жртовати. О. М. М.

читати (-ю, -шъ, -шешъ, -въ, -й), olvasni; — что жъ они дѣютъ? листье читаютъ. Кол., — читай собѣ книгу. О. В. Ч. — грошъ читати. Ио — деякый путъ лише читае. Єв. Нх.

чищати (-ю, -шъ), tisztogatni.

чорнити (-ю, -нишъ), feketíteni.

— ся, feketedni.

чорнѣти (-ю, -ешъ), feketedni, feketéllení.

чтити (-у, -ишъ, -итъ), tisztelni

з цал.

чувати (-ю, -шъ), hallatszani, hallszani.

431.

чуд/ити (-жу, -диш), csodálni, bámulni.

-ся, látszani, letszeni.

чуд/овати (-ую), csodálgatni, csodálni

-ся, csodálkozni, bámulkodni, álmélkodni; не чудуйте ся, братя. Ст. Нк. - чудовавъ ся увесь свѣтъ за дѣло, што чинивъ. Тхе. - за которое чудую ся, што не загналъ ани пепковскій, ани ольшай. О. Ч. 1751.

чуств/овати (-ую), érezni,

чу/ти (-ю, -ешь, -въ, -й), hallani, - и чувши чуйте. О. В. Ч.; - якъ чули есте изъ сеи притчы. Св. Нк. - былъ на высоту чути кликаня изъ. Тхв. - изъ иншой страны чую. О. Ч. 1757. - чуеме изъ слова божого. Св. Нк.

чух/ати (-ю, -шь), súrolni, dörzsölni, dörgölni, vakarni

-ся, dörgölőzni, vakarózni, odadörzsölni magát.

чѣмар/ити (-ю, -ишь), csizmadiáskodni, cipészkedni.

Ш.

шал/ити (-ю, -ишь), bolondítani

Synon.: дурити.

шалѣ/ти (-ю, -ешь), bolondulni, bolondozni, bolondoskodni, pajkoskodni, bohóskodni

Synon. дурѣти.

шамр/овати (-ую), számfázni, tamáni hűzni a csizmát.

шарпати (-ю), ; - чемъ же разбоемъ предъ многими попами шарпали насъ. О. В. Ч.

шафар/ити (-ю, -ишь), sáfárkodni

шафар/овати (-ую), = шафарити; - абы тымъ владноулъ и шафаровалъ. Св. Нк.

шафовати (-ую), gazdálkodni (tereul); - с которыми добро шафуйте для потребы, поки болше захотѣти. Тхв.

шахр/овати (-ую), csalárdoskodni, hamisan űzni; - жыды шахровати знають. Ра. S. К.

швѣкати (-ю, -шъ), sutinkázni, suhogatni

швыкнути (-нуть), odasutintani,

шелест/ити (-щу, -стишь), zörgetni, suhogni, susogni, zajt, zörgölödni.

шепелявити (-лю, -ишь), selypíteni,

шепкати (-ю, -шь), sugdosni.

шепнути, odasúgni.

432

шеп|тати(-чу,-чешъ,-тавъ,-чи), súgni, susogni, suttogni, neszegni.

шир|ити(-ю,-ишъ), szélesítem, tágíta-ni, bővítem, tárni, terjesztem;

—ся, szélesedni, szélesbbedni, tá-gulni, tárulni, bővülni, terjeszked-ni, terjedni; - добрѣ ширится у чужимъ. Km. L. Sz.

шко|дити(-жу,-дишъ), ártani, károsí-tani; - хто пузно ходитъ, самъ собѣ шкодитъ. Km. L. Sz.; - говорятъ, что постье шкодятъ здоровю. Tk. Sz. 1894.

Synon.: вредити

шкре|б|тати(-чу,-чешъ), vakarni, kámozni, kánlani

—ся, vakarózni; - якъ приде жидъ раховати, Иванъ буде ся

шкрябати(-ю,-шъ), vakarni,

—ся, vakarni; - шкрябати. Pa. S.K.

шкѣр|ити(-ю,-ишъ), vicsorítani.

шкѣрят|и(-ю), vicsorgatni, vicsorogni

шлайф|овати(-ую), köszörülni

шмар|ити(-ю,-ишъ), dobni, bökni, vetni, hányni, hajítani.

3 товтс.

шмарят|и(-ю,-шъ), dobálni, lökdösni, hányogatni, hajigálni.

шнур|овати(-ую), zsinórozni, zsinórba húzni - fűzni.

штотати(-ю,-шъ) ся, megbotlani; - невѣрникові, сынове штотаютъ ся. О.В.Ч.

шпур|ити(-ю,-ишъ), = шмарити.

3 товтс.

шровф|овати(-ую), = шрубовати.

шруб|ити(-лю,-ишъ), = шрубовати.

шруб|овати(-ую), srófolni, csavarni.

3 нѣм.
штровф|овати(-ую), birságolni, bün-tetni.

3 нѣм.
штудирр|овати(-ую), tanulgatni, okoskod-ni; - жидъ непрестанно рахуе, шту-дируе и кунстуе. Pa. S.K. 3 лат.

штурк|ати(-ю), meglökni; штуркнути, csuklani? tajla; - Дѣдо бабу штуркъ изъ вагу.

3 нѣм.
штурм|овати(-ую), rohamozni.

шук|ати(-ю,-шъ), nyomozni, keresgélni.

3 укр.

433

шупѣти(-ю,-ишь), zúgni.

шупати(-ю,-шь), bökdösni.

шуркати(-ю,-шь), szurkálni (pip. aba), szurdosni, dofkodni.

шуровати(-ую), piszkálni, túrolni.

шыти(-ю,-сшь,-в,-й), varrni; - что они дѣють? хустоньыс шьють. Кол.

Щ.

щадити(-жу,-ишь), elnézni (?), kímélni, takarítani, óvni.

-ся, takarékoskodni, kímélődni, kímélni magát; - щадить ми ся ю. руна праведная. Ев. Ни.

щапити(-лю,-ишь), szorítani, szorítóba fogni.

-ся, beszorulni.

щастливити(-лю,-ишь), boldogítani, szerencséltetni.

-ся, boldogulni, szerencséltetődni.

щастливѣти(-ю,-ешь), szerencsésedni.

щебетати(-чу,-чешь), csicseregni, gügyögni.

щепити(-лю,-иш), zaloltani.

щикати(-ю,-шь), csuklani; - той на православныхъ щикать. О.В.Ч.

щикнути, csuklani.

щипати(-плю,-лешь,-в,-ай), csípni.
-ся, csipkedődni.

щипкати(-ю,-шь), csipdesni, csipkedni.

щипнути(-пь), egyet csípni, csippenteni.

щонкати(-ю,-шь), kapkodni, magzaggal beszélni.

щурити(-ю,-ишь), szemet összehúzni, le- hajolgatni.

щѣняти(-ю,-шь), rostálni

Ъ.

ъдати(-ю,-аю), enni, csergetni, kanalni.

-ся, marakodni, enődni

ъздити(-у,-ишь), utazni.

ъмати(-ю,-шь), fogdosni

ъмити(-лю,-ишь), fogni, megfogni; - коли жидове имили его. Ев. Ни. - кулько рыбы имили есте? Тже.

-ся, fogózni; (ütközködni) - порохно имилося, - вмене ленокъ не полотый, Тк. Д. 1897. - в мене ленокъ скоцый, ъмтвъ ми ся до гола. выпроклятый водоцвѣй. - до чорта, что (lesz kapaszkodni).

ъмляти, -ся = имляти, -ся. 434

ъсти(-мъ,-шъ,-стъ,-въ,-дятъ), enni, ka-

rágni, marni; — не иль ничого. Ев. Нж. — иж. Тж. — хлѣбъ отци ваши или во пустыни. Тж. — кто ѣсть хлѣба сего. Тж.
Synon.: кусати.

— ся, marakodni, civódni.

ѣхати (-ю, -шь), menni, utazni;

Я.

Ябедити (-жу, -ишь), rágalmazni, ócsárolni.

явити (-лю, -ишь), jelenteni

— ся; megjelenni, jelentkezni; — если (кедь) хочете побѣдителями грѣха явитися. Пк. Д. 1894. — яко ся правдѣ смѣешь явити. О.В.Ч. — на сесе (ezért) явил ся сынъ божій. Ев. Нж. — што бы ся явили дѣла божіи на нюмъ. Тж.

являти (-ю, -ишь, -ешь), jelentgetni

— ся, jelentkezni; — являвъ ся у многохъ мѣстѣхъ ученымъ кѣпомъ. Ев. Нж.

язати = вязати.

язвити (-лю, -ишь), sebezni, sebesíteni.

язычити (-у, -ишь), nyelvelni.

ядити (-ю, -ишь), ingerelni, mérgesíteni.

— ся, ingerlődni, mérgelődni

ярмовати (-ую), járomba fogni, jármot feltenni, - felrakni.

ярьовати (-юю, -ешь), tavaszi munkát végezni, tavaszt elölelni.

яснити (-ю, -ишь), megvilágítani, deríteni, felvilágosítani.

— ся, világosodni.

яснѣти (-ю, -ешь), világosodni.

ясняти (-ю, -ишь), fejtegetni, magyarázgatni.

яти (йму, явъ, ймиі), szegődtetni, felfogadni, fogni, nekifogni. — яли множество рыбъ. Ев. Лк. — пророкы яли, яомы запрягали Кол.

— ся, szegődni, szolgálatot vállalni;

2. megfoganni, meggyulni

3. illeni, яло ся; — Та гусляше, гуслашику, яло ти ся грати, яло ти ся на воланцю штири волкы гнати. Nágy.

Бабрати (-раю,-раешь,-равъ), perf. Багрити, kereket talpalni. Ты якъ самъ хотѣлъ, раховалъ, У липовѣ.. кождый газда багритъ
cselni, babrálni, — бабралъ, всегда припиcовалъ. Pa.s.k. самъ собѣ колеса. Fk.L.D.1896.90.

Бабрити (-рю,-ришь,-рить,-ривъ), piszkolni, szennyezni, mocskolni;-

Бавити (-влю,-вишь,-вить,-вивъ), játszodni, csinálni, végezni vmit; -ся, v., játszani, időzni. Syn. дворитися. Дѣвочка бавила дѣтину. Fk.L.D.1896.

HODINKA ANTAL

Ruszin-Magyar Igetár. Szerkesztette, kiadásra előkészítette: UDVARI ISTVÁN

Kiadja a Görögkatolikus Hittudományi Főiskola

Felelős Kiadó: Dr.Pregun István

Nyíregyháza, 1991.

ISBN 963 04 1181 4

Reprográf 1991